

KENDİ ANLATIMLARIYLA

BABIALI'NIN MEŞHURLARI

HAZIRLAYAN

HALİT ESENDİR

Kendi Anlatımlarıyla
BABIALİ'NİN MEŞHURLARI
Halit ESENDİR

Kendi Anlatımlarıyla

BABIALİ'NİN MEŞHURLARI

Hazırlayan:

Halit ESENDİR

KAYNAK
YAYINLARI

BABIALİ'NİN MEŞHURLARI

Editör
İsmail KAYAR

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-9944-125-41-3

Yayın Numarası
220

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Aralık 2007

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Kaynak Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.kaynakyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Babıali'nin Meşhurları Kitabının Hikâyesi

Medya dünyasının tanınmış isimlerinin hayat hikâyelerini anlatan bu kitabımın ortaya çıkışı biraz da tevafuklarla oldu:

Zaman gazetesinde yöneticilik yaptığım yıllarda yani Eylül 1995'ten itibaren, Samanyolu TV'de program yapma imkânım doğdu. Ben de gazetecilik ortamı içinde yakından tanıma fırsatı bulduğum tanınmış gazetecilerin hayat hikâyelerini genç kuşaklara anlatan bir program yapma teklifimi Samanyolu TV yönetimine verdim. Listemde 79 isim vardı. Programın adı "Medya Dünyası" olacaktı.

Teklifim kabul edildi. Ama ben bu 79 ismin hepsiyle mülakat yapamadan Zaman gazetesi adına yurt dışında bir göreve gitmek durumunda kaldım. Bu görev münasebetiyle 9 yıl yurt dışında kaldığım için mülakat yapabildiğim gazeteci sayısı 22'de kaldı. Diğer gazetecilerle görüşüp listeyi tamamlama fırsatım olmadı.

Yurt dışından -Pakistan'dan- dönünce yani 10'uncu yılda, o mülakatları kitaplaştırma imkânım doğdu.

Medya Dünyası programında biyografilerini ele almayı düşündüğüm gazeteciler şunlardı:

1.Oktay Ekşi 2. Nezih Demirkent 3. Nail Güreli 4. Orhan Erinç 5. Doğan Heper 6. Nazlı Ilıcak 7. Sami Kohen 8. Çetin Altan 9. Haldun Simavi 10. Altan Öymen

11. Melih Aşık 12. İlnur Çevik 13. Hasan Cemal 14. Ertuğrul Özkök 15. Kenan Akın 16. Güngör Mengi 17. Ahmet Altan 18. İlhan Selçuk 19. Ali Kırca 20. Cüneyt Arcayürek 21. Tayyar Şafak 22. Halit Çapın 23. Gürbüz Azak 24. Ali Bulaç 25. İsmet Özel 26. Ömer Öztürkmen 27. M. Kemal Öke 28. Ahmet Tezcan 29. Yalçın Bayer 30. Dinç Bilgin 31. A. Turan Alkan 32. Zafer Mutlu 33. Sadık Albayrak 34. Ahmet Vardar 35. Necmi Tanyolaç 36. Alpay Şahin 37. Taha Akyol 38. Güneri Civaoğlu 39. Hasan Pulur 40. Zülfü Livaneli 41. Yavuz Donat 42. Rauf Tamer 43. Metin Toker 44. Talat Halman 45. Savaş Ay 46. Uğur Dündar 47. Selahattin Duman 48. Rıza Zelyut 49. Kadir Çelik 50. Necati Doğru 51. Can Aksın 52. Behiç Kılıç 53. Nuriye Akman 54. M. Ali Birand 55. Mehmet Barlas 56. Nilüfer Yalçın 57. Cengiz Çandar 58. Fatih Çekirge 59. İlhan Bardakçı 60. Kemal Uzan 61. Bekir Çoşkun 62. Ufuk Güldemir 63. Derya Sazak 64. Emin Çölaşan 65. Hekimoğlu İsmail 66. Orhan Taşan 67. Zafer Atay 68. Ünal Sakman 69. Can Pulak 70. Bedii Faik 71. Tufan Türenç 72. Orhan Birgit 73. Fehmi Koru 74. Alaeddin Kaya 75. Mustafa Yazgan 76. Abdurrahman Dilipak 77. Mehmet Şevket Eygi 78. Baki Özilhan 79. Hüseyin Gülerce.

Ancak yukarıda da belirttiğim gibi bu listedeki isimlerden sadece 22'sini tamamlayabildik. Böylece kendi biyografilerini kendi ağızlarından tespit etme şansını bulduk.

Hayat hikâyesini samimiyetle anlatan gazeteci dostlarıma, kitabın geç hazırlanmasından ve kitapta olabilecek bazı bilgi eksiklerinden dolayı gerçekten özür borcum olduğunu biliyorum.

Gecikmiş olsam da medya dünyasının meşhurlarının ilk görevlerini, çalıştıkları gazeteleri, bugüne kadar yaptıkları görevler sırasında yaşadıklarını, fotoğraf karelerinde tespit edilen bazı anılarını, benimle görüştükleri tarihte bulundukları mevkilere ne kadar çetin mücadeleler sonunda gelebildiklerini gazeteciliğin genç kuşaklarına aktarmanın önemli bir görev olduğuna inanıyorum.

Ayrıca bu meşhur gazetecilerin medya dünyasını ilgilendiren ve bir kısmı hâlâ güncel tartışma konusu olan mevzulardaki görüşlerini örneğin sansür, müstehcenlik, alkol, sigara reklamları, tekelleşme, promosyon, cevap ve tekzip hakkı, güzellik yarışmaları düzenleme, magazin programları, "talk show"lar, gazetecinin 24 saati, gazeteci-siyasetçi ilişkileri, insan hakları ve benzeri aktarmaya değer buldum.

Bununla da yetinmedim:

Kitapta gazetecilik mesleğinde çalışmakta olan veya çalışacak olan genç meslektaşlarımıza yararlı olur düşüncesiyle, hayat hikâyelerini ele aldığımız gazetecilerin hem meslektaşları hem de siyasetçilerle ilgili görüşlerine yer verdim.

Ayrıca, meslek hayatları boyunca başlarından geçen olaylarla ilgili ilginç anılarını sorup okuyucuya aktarmaya çalıştım.

Yine Babıali'nin tanınmış gazetecilerinin şahsî ve ailevî fotoğraflarını kullanmaya özen gösterdim. Ayrıca her gazetecinin hayat hikâyesinin anlatıldığı bölüm sonunda siyasi, gazeteci ve tanınmış kişilerle ilgili bir foto-galeri bölümü ekledim.

Bu kitabımın ilk baskısında 21 gazetecinin hayat hikâyesini bulacaksınız.

Benimle görüşme yaptığı tarihlerde Babıali'nin en eski ve aktif gazetecilerinden olan Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent'in hayat hikâyesini maalesef burada bulamayacaksınız. Çünkü kitabın hazırlık aşamasında, kayıtları kontrol edip düzeltmeleri için, merhum Demirkent'in kızı Didem Demirkent'e ilettiğimde, beklemediğim bir cevapla karşılaştım. Bana "Dünya Gazetesinin avukatı" olduğunu söyleyen bir zat, "Nezih Demirkent'in hayat hikâyesiyle ilgili telif hakkının kendilerine ait olduğunu" söyledi. Kitapta Nezih Demirkentle ilgili resimleri ve bilgileri kullanmama izin vermeyeceklerini ifade etti. Ben de o bölümü kitabın ilk baskısından çıkarmak zorunda kaldım.

Kitapta gazetecilerin kendi anlatımlarına sadık kalmaya çalıştık. Fakat yer yer konuşma dilini yazı diline aktarma zorunluluğunun gerektirdiği uyarlamaları da yaptık.

Ayrıca bazı gazetecilerin hayat hikâyelerine konu bütünlüğünü sağlama düşüncesiyle ara bölümler ekledim.

Netice itibariyle bu kitapta yazılanlar tamamen gazetecilerin bize anlattığı hayat hikâyelerinden derlenmiştir. Anlatımların orijinalliğini bozmamak için başka kaynaklardan yararlanmayı uygun bulmadım. Özellikle, hayat hikâyesini ve önsöz yazısını titizlikle inceleyen ayrıca bu kitabın basılmasında beni teşvik eden Basın Konseyi Başkanı Sayın Oktay Ekşi'ye teşekkürlerimi belirtmek isterim.

Son bir nokta:

Bu kitapta okuyacaklarınız 21 meşhur gazetecinin 1997 yılına kadar olan bilgileridir.

Babıali dünyasındaki bazı (Türkiye'nin son 50 yılında etkin olan) meşhur gazetecilerin hayatlarından bir kesit sunmaya çalıştığım bu kitabımın toplumun tüm kesimlerine, özellikle medya dünyasında çalışan ve iletişim fakültelerinde okuyan genç gazeteci adaylarına yararlı olacağını ümit ediyorum.

Halit Esendir
Ağustos 2007, Çamlıca
www. halitesendir. com

Babıali'nin Duayeni

OKTAY EKŞİ

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

7 aralık 1932'de Ordu Mesudiye ilçesinde doğmuşum; nüfusa, nüfus memurunun hatası nedeniyle tarih 1934 yazılmış. Kardeşlerimden Nadir Ekşi subaydı. Münir Ekşi, hukuk fakültesini bitirdi ve yargıç oldu. Behiç Ekşi Tercüman, Yeni Gün ve Hürriyet'te çalıştı; en son 1989-92 yılları arasında Anadolu Ajansı genel müdürü idi.

1930 doğumlu olduğunu sandığım Kubilay Ekşi, benim bir büyüğümdü; fakat 19-20 yaşlarında tıp fakültesi 2. sınıfta iken vefat etti. Maalesef romatizması tedavi edilemedi. Hâlâ hatırlarım, Allah affetsin, ölümünü kabullenemiyorum.

Ailenin en küçüğü bendim. Sevgiyi en fazla ben gördüm. Çocukluğumun ilk yılları Mesudiye ve Ordu'da geçti. Babam Ordu'da il daimî encümen üyesiydi…

Dedesi Ali Osman Ekşi

Babannesi Fatma Hatun

Anne ve Babası ile Oktay Ekşi (Uzun Saçlı Olan)

Atatürk'ün ölümünden sonra yapılan ilk milletvekili seçimlerinde babam milletvekili oldu. 1939'da Ankara'ya taşındık. O yıl, nüfus kaydına göre yaşım tutmadığı için devlet okulları beni kabul etmedi. Bunun üzerine özel bir okula,

"Özel Işık İlkokulu'na" kaydımı yaptırdılar. Bu okulda Nuriye Erkilet adında bir öğretmenimiz vardı. Sevgi dolu, çok iyi bir öğretmendi. İkinci sınıfta Sumru Hanım öğretmenimiz oldu. Genç, güzel ve sevimli bir öğretmendi. Üçüncü sınıfa geçince beni evimize de yakın olan "İnönü İlkokulu" isimli devlet okuluna naklettiler. Üçüncü ve dördüncü sınıfı burada okudum. Buradaki öğretmenimiz Nuriye Hanım'dı. O okulun adını sonraki yıllarda "İrfan Baştuğ" olarak değiştirdiler.

Beşinci sınıfı Sivas'taki İsmetpaşa İlkokulu'nda okudum. Oradaki öğretmenimiz –daha sonra Nadir ağabeyimle evlenen ve yengem olan– Sabiha öğretmendi. Sabiha öğretmen, ötekilerden daha iyi ve daha kıymetli bir öğretmendi. Onun öğrettikleri sayesinde, ortaokulda da lisede de çok rahat ettim.

Oktay Ekşi'nin Babası milletvekili Hüseyin Ekşi

Çocuk Oktay Ekşi

İlkokulda Oktay Ekşi ağabeyi Kubilay ile Birlikte.

1943 seçimlerinde, babam bir azizliğe kurban gitti. Adı CHP yönetimi tarafından Ordu milletvekili adayı olarak tespit edilmiş ve CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün onayına sunulmuştu. Listenin, İnönü tarafından onaylanıp illere ve kamuoyuna duyurulması için radyoya gönderildiği sırada babamın ve bir Samsun milletvekilinin adı birileri tarafından listeden silindi. Babamın isminin yerine Trabzon'da belediye başkanlığı yapmış olan Muammer Nimbıyık (yarım bıyık) adında birini, Samsun'da ise adı silinen zatın yerine şimdi adını anımsayamadığım bir başkasını listeye koydular. Bu yüzden, babamın milletvekilliği sona erdi.

O geceyi hiç unutmam. Aday isimlerinin açıklanacağı akşam, hem listeyi birlikte dinlemek hem de bunu birlikte kutlamak için CHP'nin o tarihlerde çok saygı gören isimlerinden, aynı zamanda genel idare kurulu üyesi Ordu milletvekili Hamdi Yalman bize geldi. Radyoda haberler başladı. Hepimiz heyecanla sıranın Ordu iline gelmesini bekledik. Derken sıra geldi, soyadı esasına göre isimler okundu; ama "Ekşi"yi beklerken bir başka isim okundu. Hepimiz şok olduk. Sonra öğrendik ki –yukarıda anlattığım gibi– babamın adı listeden silinmişti.

Savaş yıllarıydı. Babam o tarihe kadar siyasetle meşgul olmuştu. Bir mesleği yoktu. Yani hayatını kazanmak için bir yerde iş bulmaya mecburdu. Bu, hiç kolay olmadı. Ankara'da 8 ay çok sıkıntılı bir dönem geçirdik. Daha sonra babam dahil bazı eski milletvekillerine Toprak Mahsulleri Ofisinde görev verdiler. Bunun sonunda, babam Sivas'ta Toprak Mahsulleri Ofisi bölge şefi oldu. 1944-45 Ders yılı başlamadan hep birlikte Sivas'a taşındık.

İlkokul 5. sınıfı, Sivas'ta bitirdim. İlkokul bitince Sivas Lisesi'nin orta kısmına kaydım yapıldı. Ortaokulda üç yılım çok iyi geçti. Hatırladığım kadarıyla Coğrafya öğretmenimiz Remziye Hanım (Öğrenciler arasındaki adı Çeyrek Remziye idi), Türkçe öğretmenimiz Muammer Dülger (pek çapkın bilinirdi), sporda Vahit Turhan, daha sonra Vahit Bey'le evlenen müzik öğretmenimiz Sadiye Hanım, coğrafya öğretmenimiz Mahmut Yılmaz unutamadığım isimlerdir. Bir de Belkıs Hanım vardı. Felsefe öğretmeniydi; lise sınıflarına girerdi. Hepimiz için çok önemliydi. Çünkü hem zarif ve güzel bir hanımdı, hem de öğrencilere hiç kimsenin öğretmediği şeyleri yani o zaman adâb-ı muaşeret dediğimiz görgü, nezaket, terbiye kurallarını öğretirdi. İsteyen öğrenciler, ders bitiminden sonra Belkıs Hanım'ın bu dersine girerdi.

Babam, 1947'de Ankara'ya tayin edildi. Biz de, tekrar Ankara'ya taşındık. Beni Ankara Gazi Lisesi'ne kaydettirdiler. Lisede okurken gazeteci olmaya karar verdim. O nedenle okulumuza yakın mesafede bulunan Ticaret Lisesi'ndeki stenografi kursuna gittim. Çok iyi dereceyle bitirdim. 1950-51 ders yılıydı; son sınıftaydık. Liseyi bitirdim; ama olgunluk sınavında bir dersten kaldım. O senem boş geçecekti. Babam, beni Toprak Mahsulleri Ofisinde "geçici işçi" statüsünde bir işe yerleştirdi. Gündeliğim 3 lira küsur kuruştu. Üç ay orada çalıştım. Yılbaşı gelince geçici işçilerin iş akti feshediliyor; sonra tekrar işe alınıyorlardı. Ben, tekrar o işe dönmek istemedim. "Gazeteci olacağım." dedim ve 8 Ocak 1952 tarihinde Ankara'da küçük bir haber ajansı olan "Ankara Ajansı"nda stajyer muhabir olarak işe başladım.

Gazi Lisesi'ndeki arkadaşlıklarımın bazıları hâlâ devam etmekte. Argun Özbek, Mustafa Demirci, Atilla Doğan bunlardan bazıları. Merhum TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu, Sivas Lisesi orta kısmından sınıf arkadaşımdı. Ankara'da Tissa Matbaası sahibi Orhan Köse de, Sivas'tan ortaokul arkadaşımdır.

MESLEĞE GİRİŞİ

Gazeteciliğe hem aile dostumuz hem de uzaktan akrabalık bağımız olan gazeteci Kemal Zeki Gençosman sayesinde adım attım. Kemal Zeki Gençosman, Ankara Ajansı'nın iki ortağından biriydi. Uzun yıllar CHP'nin yayın organı olan Ulus gazetesinde çalışmıştı. Sevilen, sayılan bir insandı.

Ankara Ajansı'nın Sahibi Kemal Zeki Gençosman

Gazetecilik Kimliği

Mecliste Genç Gazeteci

Kendimi ifade etme, mesajımı duyurmak arzusu, herhalde benim gazeteci olmama sebep oldu. Ankara Ajansı'nda 8 ay kadar çalıştım. Ben ajansta stajyer muhabir sıfatıyla çalıştığım sırada, deneyimli muhabirlerden biri Çetin Altan'dı. Diplomasi muhabiri Şinasi Nahit Berker'di. Cüneyt Arcayürek, ben ajansa girmeden az önce ayrılmıştı. Çok başarılı deniyordu. Sonraki yıllarda herkes gibi ben de çok iyi bir muhabir olduğunu gördüm. Ajansta 8 ay boyunca bedava çalıştım. Sadece otobüs paramı veriyorlardı. O günlerde öyleydi.

İlk Atlatma Haberimi Yazamadım!

Ankara Ajansı'nda işe yeni başladığımda, Birinci İnönü Savaşı'nın yıldönümü nedeniyle üniversite öğrencilerinin İsmet İnönü'yü ziyaret ettiklerine ilişkin haber dikkatimi çekmişti. Bilindiği gibi, Birinci İnönü Zaferi 10 Ocak'a rastlıyordu. Bunun üzerine, ben İkinci İnönü Zaferi'nin yıldönümünde de öğrencilerin İsmet Paşa'yı ziyaret edeceklerini düşünerek o tarihi beklemeye başladım. Nitekim 1 Nisan günü beklediğim an geldi. Ben de, öğrencilerle Ulus'taki CHP genel merkezine gittim. Beni öğrenci zannettiler.

Oktay Ekşi İsmet İnönü ile

İnönü, konuşma sırasında: "Yunanistan'la dostluk kurmak mümkün değildir." dedi. Bu, bence çok önemli bir sözdü. Bütün konuşmaları steno ile süratle kaydediyordum.

Görüşmeler bitince, parti görevlilerinden biri, benim kim olduğumu sordu. Ankara Ajansı muhabiri olduğumu söyleyince beni bir nevi sorguladılar. Sonra, "Genel Sekreter Kasım Gülek görüşmek istiyor." dediler; ama Genel Sekreter Yardımcısı Reşat Şemseddin Sirer ile görüştürdüler. Sirer, İsmet Paşa'nın Yunanlılarla ilgili sözlerini yazmamamı istedi. İhtimal acemiliğimden olacak, ben de kabul ettim. Daha sonra, "Ulus gazetesi (CHP yayın organı) bu görüşmeyi izleyemedi." diyerek deneyimli bir muhabir olan Haluk Tuncalı ile birlikte Ulus gazetesine gidip ona yardım etmemi istediler. Haluk Tuncalı'yla bir haber yazdık. İşin daha da kötüsü, o yüzden kendi çalıştığım ajansa geç kaldım. Söz verdiğim için de, İnönü'nün Yunanlılarla ilgili sözlerini yani ilk atlatma haberimi yazmadım.

Yine ajansta çalıştığım günlerdi. Mamak'ta bir askerî tank kaza yapmıştı. Bir yakınım vasıtasıyla haberim oldu. Ajans bültenine haber girdi. Askerler, bayağı sitem ettiler. "Türk askeri kaza yapmaz." gibi bir anlayış nedeniyle rahatsız oldular.

Ve Dünya Gazetesi…

Galiba 1952 Ağustos ayı idi. Çetin Altan Ankara Ajansı'ndan ayrılmış, Dünya gazetesinin Ankara muhabiri olmuştu. Beni aradı ve kendisiyle birlikte çalışmamı istedi. Ben de "evet" dedim ve böylelikle Ankara Ajansı'ndan ayrıldım; Dünya gazetesine geçtim.

O günlerde Ankara'da, sadece üç gazetenin bürosu vardı: Cumhuriyet, Yeni İstanbul ve Hürriyet. Biz ise, Çetin Altan'ın evinden telefonla İstanbul'a haberleri geçerdik. Cebeci'de bir apartmanın bodrum katındaki küçük bir dairede oturuyordu. Telefon numarası bile aklımda; 15 168 idi.

Çetin Altan'ın bir daktilosu vardı. Haberleri onunla yazardık. Haberi yazmaya bazen vakit olmazdı. O zaman telefonda irticalen haber yazdırırdık.

İlk maaşımı Dünya'da iken aldım. 58 lira 10 kuruştu. Posta havalesiyle gönderirlerdi. Maaş genelde çok az olduğu için, Ankara'daki gazeteciler çalıştıkları müesseseden başka gazetelere de hizmet verirlerdi. Biz de, İzmir'de çıkan Sabah Postası isimli bir gazeteye de haber geçmeye başladık. Gazetenin sahibi Orhan Rahmi Gökçe adında bir gazeteciydi.

Çetin Altan'ın ayrıca İstanbul'da yayımlanan Akşam gazetesinde "Taş" başlıklı sütunu vardı. Orada kısa ve esprili fıkra yazıyordu. Çok da başarılıydı. Çetin Altan'la, diğerlerinden ayrı olarak Akşam gazetesine de haber geçiyorduk. Böylece üç gazeteye birden muhabirlik yapıyorduk.

O döneme ait bir anımı anlatayım:

Demokrat Parti dönemiydi. Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlu, radyo yayınlarını düzeltmek için İstanbul'dan Bedii Faik ve Şevket Rado'yu Ankara'ya çağırmış. İki gazeteci Ankara Palas'ta ağırlanıyor ve kendilerine günlük 150 lira ödeniyormuş. Bu miktar, o gün için çok büyük para idi.

Bu haberi Çetin Altan öğrenmiş. Haber İzmir'de çıkan Sabah Postası gazetesinde yer alınca, bizim çalıştığımız Dünya gazetesinin başında bulunan Bedii Faik çok bozuldu. "Benim temsilcim bunu bana nasıl yapar?" diye Çetin Altan'ı Dünya gazetesi Ankara muhabirliğinden (O zaman temsilci lafı bize çok büyük bir sıfat gibi görünür; o yüzden "muhabir"likle yetinirdik.) kovdu. Şevket Rado da boş durmadı. O da, Çetin Altan'ı Akşam gazetesinden kovdu…

Çetin Altan işten kovulunca Dünya gazetesinin Ankara'daki tek elemanı olarak kalakaldım. Gazetenin Ankara'da bir bürosu olmadığı için, çaresiz, haberleri kendi evimizdeki telefonla İstanbul'a geçmeye başladım. Henüz 23 yaşında idim.

Bir süre bu şekilde çalıştım. Sonra, merhum Nejdet Evliyagil İstanbul'dan Ankara'ya geldi. Bu defa, onun sıfatı Dünya gazetesi Ankara temsilcisi idi. Ben de nihayet "muhabir" sayılıyordum.

Önce kendimize tek odalı bir büro kurduk. Bir yılı aşkın bir süre birlikte çalıştık. Ama Evliyagil, 1954 seçimlerinden sonra Dünya gazetesinden istifa etti, "Ajanstürk" adıyla bir haber ajansı ve bir de matbaa kurdu. Ben yine yalnız kalmıştım. Birkaç ay boyunca yeni bir Ankara temsilcisi aradık. Sonunda bana: "Dünya gazetesinin Ankara temsilciliğine getirildin!" dediler. Kadromu kurmamı istediler. Yıl 1954'ün sonlarıydı.

Aralık ayında Nilüfer Yalçın, Güngör Yerdeş ve Bekir Çiftçi geldi. Sonra Alpay Erdinç adında bir mülkiye öğrencisini aldık. Foto muhabirimiz Hüseyin Ezer idi. Sonra o ayrıldı, yerine İbrahim isimli bir arkadaşı (galiba soyadı Örs idi) aldık. Mete Akyol, Örsan Öymen de, o sırada bizimle çalıştılar.

Oktay Ekşi, İnönü ve Gazeteciler

Çetin Altan ayrıldıktan sonra, hem Dünya hem de Akşam gazetesi üzerime kalmıştı. Tek başıma iki gazetenin beklentilerini karşılayamıyordum. Nitekim 3-4 ay sonra bir sabah, Akşam gazetesinin yazı işlerinden Cemalettin Bildik telefona çıktı: "Yazı işleri müdürü Nurettin Oryan görüşecek." dedi. Şaşırmıştım. Nurettin Bey aynen şöyle dedi: "Kazım Şinasi Bey'in (Akşam gazetesinin sahibi) sizden bir ricası var. Oktay Bey'e söyleyin, kendisiyle ileride inşallah yine birlikte çalışırız diyor!" Resmen işten kovulmuştum.

Adnan Menderes Basına Karşı İnsafsızdı

Adnan Bey, basına karşı çok insafsızdı. En ufak bir eleştiri nedeniyle dava açardı. O tarihte Ankara'da hepimizin mecburen yakından tanıdığı bir yargıç vardı. Adı Adil Güneşoğlu idi. Önüne bir gazeteci gelince hemen bir sene altı ay hapis, 6 bin 666 lira ağır para cezasını dayardı. Ankara'nın birçok gazetecileri Metin Toker, Ülkü Arman, Kurtul Altuğ, Şinasi Nahit Berker, Beyhan Cenkçi, Yusuf Ziya Ademhan Ankara Merkez Cezaevi'nin hapisteki gazeteciler tarafından 'hilton' diye anılan koğuşunda kaldılar.

Gazetecilere yapılan baskı dayanılmaz hale gelince, biz henüz hapse atılmamış muhabirler topluca askere gitmeye karar verdik. Altan Öymen, Behiç Ekşi, Erdoğan Tokatlı, ben ve yanlış anımsamıyorsam 4-5 gazeteci daha askere gittik. Tarih 1959'un başıydı. 1,5 yıl askerlik yaptık. Terhisimiz, 27 Mayıs 1960 İhtilali'nden bir ay sonraya rastladı.

Ben topçu idim. O dönemde askere gitmek için başvuranların sayısı, beklenenin çok üstünde olduğu için muharip sınıflara ayrılanları 3 ay için askerî birliklere gönderdiler. Bize de Gebze'deki top komutanlığı düştü. Soğuk kış günlerini Gebze'de acemilik döneminde geçirdik.

Top komutanlığında "koşulu top" yani hayvanla çekilen top birliği varmış. "Koşulu top" yerine "motorlu top" birliği kurulunca, hayvan ahırlarını erat koğuşuna çevirmişler. Biz yedek subay öğrencileri oraya gidince o koğuşları bize verdiler. Havasız, ışıksız, kötü binalardı. Her koğuşta, sanırım 100 kadar öğrenci kalıyorduk. Ancak düzgün bir yatak veremediler. Onun yerine, bir gün birkaç askerî kamyon dolusu kuru ot getirdiler. Bizlere de yatak kılıfı gibi bir şeyler verip, "Bunları doldurun, kılıfın ağzını dikin. Bunlarda yatın." dediler. Üç ay onlarda yattık. İlk günlerde terhis olmuş askerlerden kalma kaput dağıttılar. Kış kötü geçiyordu. Bazı arkadaşlar mecburen onları alıp kullandılar. Ben şanslı idim. Daha önce yedek subaylığını tamamlamış bir dostumun kaputunu aldım. Onunla idare ettim. Hayli sonra yenilerini verdiler.

Üç ay sonra, Polatlı'daki yedek subay topçu okuluna geldik. Aslında Polatlı'daki okulun şöhreti kötüydü. "Orada su bulunmadığı için gazozla traş olunuyormuş." diye duyuyorduk. Oysa biz Polatlı'daki okulu görünce kendimizi sarayda gibi hissettik. 3 ay da burada kaldık. Okul bitince kura çektik. Bana, Ankara Mamak'taki 112. Topçu Taburu çıktı. Meğer orası aynı zamanda 28. Tümen imiş. Askerliği burada tamamladım.

Asker Oktay Ekşi

Oktay Ekşi, Polatlı'da Topçu Okulunda

Bizim askerlik bitmeden 27 Mayıs 1960 İhtilali oldu ve Demokrat Parti iktidarı devrildi. İhtilalin ilk günlerinde Dünya gazetesinde bir haber çıktı. Buna göre, eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın iş bankasındaki hesabında tam 102 milyon lirası olduğu anlaşılmıştı.

Haber düpedüz yalandı. Nitekim sonraki yıllarda, Demokrat Partililer bu yalan haberi çok kullandılar. 27 Mayıs'ın tamamen yalan bilgiler ve haberler üzerine kurulu olduğunu savundular.

Söylediklerinin içinde doğrular da vardı, yanlışlar da...

Örneğin ihtilalin gerçekleşmesinde etkisi olduğunu sandığım yalan haberlerden biri, "Gösteriler vs. sırasında ölen harp okulu öğrencilerinin kıyma makinelerinden geçirildiğini ve bu şekilde ortadan kaldırılan cesetlerinin asfalta karıştırılarak kullanıldığını" ifade ediyordu. Bunun da, tamamen yalan olduğu iş işten geçtikten çok sonra anlaşıldı.

Aslında ihtilal biraz da Adnan Bey'in (Menderes) zoruyla yapıldı. Bence İsmet Paşa, 27 Mayıs'ı hiç istemiyordu. Ama iktidarla muhalefet (CHP) birbirine tahammül edemez hale gelmişti. Bu yüzden, Menderes CHP'yi ortadan kaldırma tertibine girişti. CHP'nin faaliyetlerini soruşturmak için mecliste bir "tahkikat komisyonu" kurdurdu. Siyasi hava iyice gerildi. Celal Bey (Bayar) ile Adnan Bey uyarıları kâle almadılar. "Eğer ihtilal olacaksa onu da biz yaparız." dediler. İnönü, akıllarını başlarına almaları için çok uyardı. En sonunda "Bu gidişle, sizi ben bile kurtaramam…" dedi.

Artık her gün aslı astarı bilinmeyen haberler kulaktan kulağa yayılıyor, hava daha da kötüleşiyordu. İşte harbiyelilerin ölülerinin asfalta karıştırıldığı haberleri o günlerde çıkmıştı. İktidarın gazeteleri baskı altına aldığı, en ufak haberin yayınlanmasına mahkeme kararıyla yasak konulduğu için fısıltı gazetesi tüm gücüyle ortalığı bulandırıyordu. Düpedüz bir kapalı rejim ortamındaydık.

27 Mayıs askerî müdahalesi –yahut ihtilali– aslında bir albaylar hareketidir. Ama başlarına önce General Cemal Madanoğlu'nu almışlar. Sonra, yani ihtilal başarıya ulaşınca da hemen orgeneral Cemal Gürsel'i başa geçirdiler. Böyle üst düzey bir komutan ortaya çıkınca kimse bir şey demedi veya diyemedi…

Askerlik bitince Dünya gazetesinin Ankara temsilcisi olarak görevime tekrar başlamadan önce İstanbul'a gittim. Gazetenin başında bulunan Bedii Faik'le görüştüm. "Artık gazetecilik yapalım. Bize lütfen imkân verin." dedim. Israr ettim. Ama Bedii Bey'den tatmin edici bir yanıt alamadım. "Git büronun başına, çalış!" diyor; öteki isteklerimi, örneğin birkaç yeni arkadaş almamızı, olanaklarımızın rakip bürolardakine hiç değilse yakın düzeye getirilmesini vs. duymazlıktan geliyordu. Sonuç alamayacağımı anlayınca istifa mektubumu sekreterine bırakarak Ankara'ya döndüm.

Askerden dönmüş; ama işsiz kalmıştım. Bu sırada Ankara Gazeteciler Cemiyeti Genel Kurulu'nu olağanüstü toplantıya çağırdık. Benim de içinde bulunduğum ekip yönetime seçildi. Ben, genel sekreter oldum. Benim işsiz olduğum sırada, Ankara'da yeni bir gazetenin çıkarılmak istendiği şeklinde haberler dolaşıyordu. Olayın içinde Prof. Aydın Yalçın, basın yayın genel müdürlüğünde hukuk müşaviri olarak çalışan Yüzbaşı Fikret Ekinci, İktisadî Haberler Ajansı (İKA) sahibi Ziya Tansu vs.'nin olduğu söyleniyordu.

Ben dahil 28 genç gazeteci, bu gazetenin çıkışında görev üstlendik. Ekibimizi kurduktan az sonra, olayın aslında ihtilalin kuvvetli kişisi olarak bilinen Albay Alparslan Türkeş tarafından organize edildiğini öğrendik. Ama artık köprüleri atmış, yola çıkmıştık. Nitekim gazetenin adı önce "Yeni Işık" olacaktı. Alparslan Türkeş'in olayın gerisinde olduğu ortaya çıkınca o: "Benim ilgim yok." dedi. Gazetenin adı da "Öncü"ye dönüştürüldü. Ben Öncü'de 3 ay; yani ilk çıktığı 26 Ağustos 1960'tan Kurucu Meclis üyeliğine seçildiğim Aralık 1960 sonuna kadar istihbarat şefi olarak çalıştım.

Kurucu Meclis'e Seçildim

Bizim, Öncü'yü çıkardığımız sırada, yeni bir anayasa yapmakla görevli bir 'Kurucu Meclis'in kurulmasıyla ilgili yasa yayımlandı. Buna göre, esas itibariyle 25 yaşını bitirmiş, askerlik hizmetini tamamlamış herkes, yasanın koyduğu kontenjanlardan

seçilerek meclise girebilecekti. Yasa, Ankara gazetecilerine mecliste 3 sandalye ayırmıştı. İstanbul basınına 4, İzmir basınına 2, Anadolu basınına 3 sandalye ayrılmıştı.

Seçim gizli oyla yapılacaktı. Seçme yetkisi, ilgili meslek kuruluşlarının yönetim kurulu üyelerine aitti. Belli günde bir araya gelecekler ve seçimi yapacaklardı. Ankara'da ben, Altan Öymen ve İlhami Soysal seçildik. Kurucu Meclis'in en genç üyesi, Milli Birlik Komitesi tarafından belirlenen Hüseyin Onur idi. Seçilerek gelenlerin en genci CHP'den gelen Alev Coşkun'du. Ondan sonra ben idim. Yaşım 27 idi. Beni ve Alev Coşkun'u başkanlık divanı kâtip üyeliğine seçtiler. O sayede başkanımız Genel Kurmay Eski Başkanı Kazım Orbay'la çalışma olanağı buldum.

Başkan vekilleri Lütfi Akadlı ve İbrahim Senil'di. Birincisi Yargıtayın, diğeri Danıştay'ın çok saygın isimleriydi. Kurucu Meclis 1961 Anasayası olarak tarihe geçen ve bugüne kadarki anayasalarımızın en demokratik olanı olarak bilinen anayasa ile yeni seçim yasasını kabul etti. 15 Ekim 1961'de Kurucu Meclis'in görevi sona erdi.

Oktay Ekşi, Kurucu Meclis'te Konuşurken

Kurucu Meclis Kimliği

Kurucu Meclis Başkanı Kazım Orbay

Ulus Gazetesinde İşe Başladım

Kurucu Meclis'teki görüşmelerden birinde "seçme yaşının 18'e, seçilebilme yaşının 25'e indirilmesini" öneren bir konuşma yapmıştım. Ancak önerimin beni ilgilendirmediğini vurgulamak için, "politikaya devam etmeyeceğimi, mesleğime döneceğimi" ayrıca ifade etmiştim. Beni dinleyen Bülent Ecevit, "Siyasete girmeyeceksen gel Ulus'ta çalış!" diye bir öneride bulundu. Gazetede istihbarat şefi olmamı istiyordu.

Başka kimseden teklif gelmeyince Ulus'ta işe başladım. Gazetenin genel yayın müdürü, çok eski bir dostum olan Seyfettin Turhan idi. Ancak hem kendisiyle çalışmak çok zordu hem de bir parti gazetesi, özgürce gazetecilik yapmak isteyen insan için dayanılmaz bir yerdi. Parti içi dengeler haberden önemli idi. Bu yüzden, Ulus gazetesinde bir yıldan fazla kalamadım. 1962 yılının ekim ayında istifa ederek gazeteden ayrıldım.

Londra'da Elçilikte Başkâtip Oldum

Aklımda İngiltere'ye gitmek orada hem üniversite öğrenimi görmek hem de İngilizcemi adam etmek vardı. Rahmetli babam da, üniversite öğrenimimi tamamlamamı çok istiyordu. Aslında tâ 1952'de Ankara'da hukuk fakültesine kaydımı yaptırmış; ama gazetecilik nedeniyle sınavlara girmemiştim. Yine de, her yıl kayıt yenilemeyi ihmal etmiyordum.

Ulus gazetesindeyken bir gün, muhabir arkadaşlarımdan Yurdakul Fincancı, "Yurtdışına gitmek istiyordun. Bir fırsat var. İlgilenir misin?" diye sordu. Meğer hem gazeteci hem subay hem de ağabeyimiz konumunda olan Doğan Tanyer, eşini yurtdışında tedavi ettirebilmek amacıyla gazeteci Metin Toker'e başvurup o sırada Başbakan olan İsmet İnönü'nün kendisine bir olanak sağlamasını istemiş. Metin Toker, en sonunda Londra'daki Türkiye başkonsolosluğunda 60 sterling maaşlı bir mahallî kâtiplik olanağı sağlayabileceğini söylemiş. Doğan Tanyer o parayla ne eşini tedavi ettirebileceği ne de geçinebileceği için bu öneriyi ağır bir ifadeyle reddetmiş. Ama daha sonra Yurdakul'a "İstersen böyle bir olanak var." diye haber vermiş. Yurdakul da, evli ve çocuk sahibi olduğu için kendisinin gidemeyeceğini bildirmiş. Daha sonra da, o konuyu bana açmış.

O tarihte Feridun Cemal Erkin, Dışişleri Bakanı idi. Erkin'e ulaşmak mümkün değildi. Bunun üzerine Yurdakul'la ikimiz, yıllardır tanıdığımız Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu'ndan randevu aldık. Konuyu açtık. Yardımını istedik. "İlgilenirim." dedi; ama bir-iki ay hiç haber çıkmadı.

İnönü'nün 75. Doğum Gününde

24 Eylül 1962'de İsmet Paşa'nın Ankara'daki Bulvar Palas'ta yapılan doğum günü kokteyline gitmiştik. Turhan Bey de, kokteyle gelmişti. Karşılaşınca, "Oktay

senin iş ne oldu?" diye sordu. Ben de: "Sizden cevap bekliyordum." dedim. Çok mahcup oldu. "Yarın bana gel!" dedi.

O sırada, Dışişleri Bakanı Erkin yurtdışındaymış. Erkin'e, Feyzioğlu vekâlet ediyormuş. İlgilileri çağırdı. Konuyu anlattı. Onlar yetkinin Londra Başkonsolosu İsmail Soysal'a ait olduğunu söylediler. Bunun üzerine Bakanlık yetkililerinden biri, İsmail Soysal'a verilmek üzere bir mektup yazdı. Mektup, benim konsoloslukta mahallî kâtip olarak görev yapmak üzere Londra'ya gittiğimi ifade ediyor, gereğinin yapılmasını rica ediyordu.

Yanlış anımsamıyorsam üç günü aşan bir tren yolculuğundan sonra, 22 Ekim 1962'de Londra'ya ulaştım. İsmail Bey'i aradım, kendisiyle görüşmek istediğimi söyledim. Davet etti. Gidince mektubu kendisine takdim ettim. Böylece işe başladım ve üç buçuk yıl Londra'da kaldım.

Londra'da Elçilikte Katip İken

İngiltere'ye ulaşınca evdeki hesapların çarşıya uymadığını gördüm. Çünkü bizim lise diploması üniversiteye girmeye yetmiyordu. Hangi dalda öğrenim yapacaksam o dalla ilgili ve o dalın gerektirdiği düzeyde sınav vermem gerekiyordu. GCE diye bilinen bu sınavlara hazırlanmak ve en iyi koşulda sonuç almak en az iki yılımı alacaktı. Keza üç yıllık üniversite öğrenimi, benim gündüzleri çalışan biri olmam nedeniyle beş yıllık kurlara devam etmemi gerektiriyordu. Kısacası, en iyi ihtimalle üniversiteden mezun olmak için yedi yıl gerekiyordu.

Bunun üzerine kararımı değiştirdim. İngiltere'de kalmamı sırf lisan öğrenme ile sınırladım. Üniversite öğrenimini, her yıl kayıt tazeleyerek bağımı koruduğum Ankara Hukuk Fakültesi'nde tamamlamaya karar verdim. Hemen hukuk fakülte-

sinde okunan kitapları Londra'ya getirttim. İşten çıkınca hukuk derslerine çalışıyor ve her sınav döneminde Ankara'ya gelip sınavlara giriyordum. Böylece son sınıfa geldim. Ama artık Londra'dan da bıkmıştım. Nitekim 1966 Nisan'ında Türkiye'ye döndüm. 1967 yılında son sınavlarımı da vererek Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdim.

Hürriyet'te İlk Gazetecilik Tecrübem

1966'da, yurda dönmeden önce iş aramaya başladım. Hürriyet gazetesinin başında o zaman Necati Zincirkıran vardı. Ağabeyim Behiç Ekşi, Necati Zincirkıran'a mektup yazmamı önerdi. Nitekim bir süre sonra, Zincirkıran bana Hürriyet grubuna bağlı olarak yayınlanan Yeni Gazete'nin Ankara büro şefliğini önerdi. Nisan 1966'da göreve başladım. 4 yıl sonra 1970 yılında 27 Mayıs'ın önemli isimlerinden Orhan Erkanlı, Hürriyet'in başına geldi. Biz 6 kişi "Erkanlı'nın gazeteye müdahale edeceğini, bunun da doğru olmayacağını" ileri sürerek buna karşı çıktık. Anımsadığıma göre Feridun Eryılmaz, Yüksel Baştunç, Ferhan Devekuşuoğlu, Cüneyt Arcayürek, ben ve bir kişi daha patron Erol Simavi'ye haber göndererek, "Orhan Erkanlı gazetenin yayın politikasına karışacaksa biz istifa edip ayrılacağız." dedik. Daha doğrusu, olayın öncüleri bu mesajı Erol Bey'e ilettiler. Ben en son sıradaydım.

Erol Bey'den haber geldi: "Orhan Erkanlı sadece idari işlere bakacak, idare genel müdürü olacak. Nitekim şirket karar defterine bu böyle yazıldı." dendi. Biz de istifadan vazgeçtik.

Zamanla bizim dediğimiz çıktı. Orhan Erkanlı her şeye karışıyordu. Huzursuzluk başladı. Ama o sırada Orhan Erkanlı da, kendisinin gelmesine karşı çıkanları tek tek tasfiye ediyordu. Geriye bir ben kalmıştım. Bir Almanya gezisinden Ankara'ya dönünce baktım ki Erkanlı, iş akdimin feshedildiğini bildiren bir mektup göndermiş. Böylece 1970 Haziran'ında teşekkürsüz bir mektup alarak işten çıkarıldık.

TRT'de Yorumculuk Yaptım

O sırada Prof. Dr. Uğur Alacakaptan, TRT yönetim kurulunun -yanlış anımsamıyorsam-başkanı idi. Bana TRT'de çalışıp çalışmayacağımı sordu. Başka seçeneğim yoktu. "Olur." dedim. Birkaç gün içinde işlemleri tamamladılar. Böylece TRT'de "haber değerlendirme ve yorum müdürü" sıfatıyla bir yıl çalıştım. Yeri gelmişken ifade edeyim. Genel müdür Adnan Öztrak'tı. Son derece medeni bir insandı. TRT'nin tarafsız ve özgür yayın yapması için herkesle mücadeleyi göze alırdı. O nedenle yorumlarımızı kimseden korkmadan, çekinmeden TRT mikrofonlarından kamuoyuna iletebiliyorduk.

O yıllarda TRT, Ankara'da televizyon deneme yayınları yapıyordu. Açık oturum türü programlar benim sorumluluğumdaydı. Nitekim, becerebildiğimiz kadar bu tür programlar yaptık. Ancak 12 Mart 1971 Muhtırası üzerine her şey değişti. TRT'nin başına Korgeneral Musa Öğün geldi. Onun adına, İbrahim Ulus isimli bir albay her şeye karışıyordu. Baktım ki; Albay Ulus'a dert anlatarak bu işi yapmak imkânsızdır. Bu nedenle TRT'den istifa ettim. Yine işsiz kalmıştım…

Ve Tekrar Hürriyet'e Dönüş

Yeni Gazete Ankara temsilcisi iken gazetenin yazı işleri müdürü olan Nezih Demirkent, o sırada Hürriyet'in müessese müdürlüğüne getirilmişti; gazetenin en önemli adamı konumundaydı.

Ben iş ararken o tarihte Turizm Bakanı olan dostum Erol Akçal, "tanıtma genel müdür yardımcısı" olarak görev yapmamı istedi. Prensip olarak 'evet' dedim. Bu durumu bildiren bir telefon konuşması sırasında Nezih Demirkent, tekrar gazeteciliğe dönüp dönmeyeceğimi sordu. Sözde bir yıl önce kapatılmasına karar verilmiş olan ama hâlâ yayınlanan Yeni Gazete'de çalışmamı istedi.

Mutabık kaldık. Ancak gazete bir ay geçmeden kapandı. Bana, Hürriyet gazetesi kadrosuna alındığımı, bundan böyle serbest muhabir olarak çalışmamı istediklerini bildirdiler. O şekilde çalışırken 1972'de Hürriyet'in Ankara Büro Şefi Nevzat Ünlü'yü matbaa müdürlüğüne kaydırdılar. Bana, Hürriyet Ankara Temsilcisi olduğumu bildirdiler. Ancak Hürriyet'in başyazarı Ecvet Güresin 1974'ün ilk aylarında, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından "cumhuriyet senatosu kontenjan senatörü" olarak seçilince Erol Simavi, 1974 Haziran'ında bana Hürriyet başyazarlığını teklif etti.

Erol Bey'e, "Efendim, bu ülkenin başkenti Ankara... İzin verirseniz orada kalmak şartıyla bu görevi yapayım." dedim. Bana: "Ama gazetelerin başkenti İstanbul'dur. Gazetenin başyazarı İstanbul'da olur. Kabul edersen, İstanbul'a geleceksin." dedi. Ben de kabul ettim. Bu, çok riskli bir karardı. Çünkü özellikle Hürriyet'in başyazarlığı gibi bir konumu Ankara'dan gelen birisine bırakmazlardı. Neyse ki hem Nezih Bey hem de Erol Simavi beni desteklediler. Böylece, 1974 Haziran'ından 1977 Ağustos'una kadar Hürriyet imzasıyla yazdım.

Bir gün, yazı işleri odasında oturuyorduk. Telefon çaldı. Yazı işlerindeki arkadaşlarımızdan –Ankara'da büro şefi iken, Yaşar Kemal'in ricası üzerine gazeteciliğe başlattığım– Hakkı Öcal cevap verdi. Anlaşıldığına göre okuyucu, başyazıları kimin yazdığını soruyordu. Öcal, başyazıların kollektif bir şekilde yazıldığını, o nedenle de imza konulmadığını söyledi. Ben de, bu konuşmayı sesimi çıkarmadan dinledim.

Güneşte İken Özal ile

Oktay Ekşi Güneş'te

1984'te Güneş gazetesine geçtim. Sonra tekrar Hürriyet gazetesine döndüm. Halen Hürriyet'te yazıyorum.

Oktay Ekşi Tekrar Hürriyet'te

Hürriyete Dönüş Haberi

Hürriyet'e Döndüğünde Çıkan İlk Yazı

Ve Davalar…

Ben, ikide bir mahkemeye giden gazeteci olmadım. Doğrusu, düşündüklerimi yasalara ayağımı kaptırmadan ifade etme yolunu her zaman buldum. Ama yine de hakkımda dava açıldığı oldu. Örneğin 12 Eylül'den sonra çıkan bir yazımda Türkiye'nin o noktaya gelmesinde birçok kurumun, bu arada Danıştay'ın da sorumluluğunun olduğunu ifade ettim. Danıştay, beni mahkemeye verdi. Ama beraat ettim.

1990'lı yıllarda da, İmren Aykut, Devlet Bakanı sıfatıyla bir Urfa gezisi yaptı. O sırada vali olan Alparslan Karacan, Bakana karşı yakışıksız bir davranışta bulundu. Ben onu eleştirdim. Vali, aleyhimde dava açtı. Bizim gazetenin genç avukatı, kendisine verdiğim kanıtı mahkemeye zamanında vermemiş. Ben de, o yüzden 3 bin TL tutarında tazminata mahkûm edildim.

Gazeteci olduğuma hiç pişman olmadım. Sadece bazı olayları keşke görmeseydim dediğim anlar olmuştur. Mesela Ankara'da Osman adında bir cani ile Ruslar lehine casusluk yaptığı iddiasıyla yargılanıp bence haksız yere asılan Hayati Karaşahin'in idam

cezalarının infazını izlemekten çok rahatsız olmuştum. Yine 1967'de Arap-İsrail "6 gün savaşı"nı izlemek üzere görevlendirildim. İsrail'de gazetecileri savaş alanına götürüyorlardı. Oralara bilerek gitmedim. Çünkü gidilen yerlerde bir sürü ölü vardı. Böyle anılarım oldu; ama gazeteci olduğum için hiç pişmanlık duymadım.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

İş Takip Ederken Çok Mahcup Oldum

Çetin Altan, Akşam gazetesi muhabirliğinden ayrıldıktan sonra bu görev bana verilmişti. O tarihte, gazetelerin Ankara'daki işlerini temsilciler yahut muhabirler takip ederdi. Akşam'ın sahibi, Kazım Şinasi Dersan isimli biriydi. Galiba gazete dışında da işleri vardı. Bir gün benden, kurmayı düşündüğü konserve fabrikası için ithal edilecek bir makineyle ilgili işi Ticaret Bakanlığı'ndaki dairede takip etmemi istediler. Yaşım henüz 20-21 idi. Fizyonomim, yaşımdan da küçük gösteriyordu. O nedenle, kimsenin adam yerine koymayacağını düşünerek Bakanlığa önceden telefon ettim. İlgili zat, "Siz hiç zahmet etmeyin Oktay Bey... Bir çocuğa evrakı verip gönderin. Derhal hallederiz." dedi. Buna rağmen, "Yok... Yok, ben kendim gelirim." dedim. Sonra Bakanlığa gidip ilgili dairede benden önce gelenlerin bulunduğu kuyruğa girip beklemeye başladım. Sıra gelince söz konusu memur evrakı aldı. İşlemi kısa zamanda tamamlayıp bana verdi ve: "Evladım, Oktay Bey'e benim saygılarımı götür." dedi. Ben de, o selamı kendime iletme vaadiyle oradan ayrıldım.

Resmi Gazeteyi Almaya Gittim; Casuslukla Suçlandım

Dünya gazetesinde çalışırken iş yerimizin Çetin Altan'ın evi olduğunu söylemiştim. O tarihlerde muhabirler, çalıştıkları gazeteye haberleri akşam saatlerinde verirlerdi. Bunun da yolu, bürosu olan gazetelerde bizimkinden farklıydı. Yeni İstanbul ve Hürriyet gazetelerinin Ankara bürolarında bize erişilmez gibi görünen aletler kullanılırdı. Örneğin telex (teleks) makineleri vardı. Bu, bir bakıma inter-aktif daktilo makinesiydi.

Siz burada "a" harfine basınca karşıdaki –yani gazete merkezinde bulunan telex makinesindeki– kâğıda "a" harfi çıkıyordu. Oradaki kişinin yazdığını da siz kendi teleks makinesinin kâğıdında okuyordunuz. Oysa biz telefonun başına oturuyor, arada bir "3 dakikalık süreniz doldu efendim, konuşmanızı kesiyorum." diyen santral memuru hanımlarla kâh kavga ederek, kâh gönüllerini alarak hattın kesilmesini engelliyor, kesintiyi önleyince de gazetedeki "telefoncu"ya yani haberleri bizden dinleyip önündeki daktiloya yazan kişiye yazdırıyorduk.

Bir akşam, sanıyorum 18.00-18.30 sularında yine Çetin Altan'ın evine gitmiştim. Öyle ya... Çalışma yerimiz, Çetin Altan'ın evdeki yatak odasıydı. Çünkü telefon oradaydı. Çetin Altan bana mutad şekilde "Sende ne haberler var?" dedikten sonra: "Resmi gazeteyi aldın mı?" diye sordu.

Resmi gazeteyi almanın bir yolu, gazeteyi basan devlet matbaasına gitmek, öteki de Başbakanlık'taki ilgili birime uğrayıp istemekti. Ben ikisini de yapmamıştım. "Almadım." dedim. "Hükümet, buğday alım fiyatlarıyla ilgili bir kararname yayımlamış. Ona bağlı olarak ekmek fiyatları da ilan edilmiş." dedi. Kararnamenin buğday fiyatları milyonlarca çiftçiyi, ekmek fiyatları da tüm şehirlerde yaşayan insanları ilgilendirdiği için haber çok önemliydi. Atlamamız mümkün değildi. Çok mahcup oldum. "Ben resmi gazeteyi bulurum." dedim ve iznini alıp çıktım.

Bir taksiye atlayarak doğruca Bakanlıklar semtindeki Başbakanlık binasına gittim. Ancak saat 20.00 filandı. Binada neredeyse kimse kalmamıştı. Sadece ana giriş kapısında nöbetçi askerler vardı. Önce beni içeri almak istemediler. Israrım üzerine yukarıya çıkmama izin verdiler. Bir nöbetçi hademeye maksadımı anlattım. "Ben karışmam." dedi; ama beni bir odaya alarak beklememi istedi.

Bir süre sonra, lise yıllarından bizden önceki sınıflarda olduğu için bildiğim, hakkında pek de iyi şeyler duymadığım Hayri Benli bulunduğum odaya geldi; "Sen ne arıyorsun burada? Gecenin bu saatinde 'Resmi Gazete almaya geldim.' diyerek kimi inandırırsın? Ben ne bileyim casusluk masusluk gibi bir maksatla gelmediğini?" diyerek bana fena halde çıkıştı. Casuslukla suçlandım.

Aslında, Gazi Lisesi yıllarından o da beni biliyordu. Ama afrasından tafrasından geçilmiyordu. Benim de Gazi Lisesi'nde okuduğumu, o yıllardan kendisini bildiğimi vs.'yi söyledim. Hiç de yumuşamış görünmüyordu. Ama en sonunda lütfedip dediklerime inanmış gibi yaptı. "Bir daha bu saatlerde buralarda dolaşma! Hadi şimdi git." diyerek beni bıraktı.

Cebimdeki son iki buçuk lirayı da bir taksiye verip Çetin Altan'ın evine döndüm. Resmi gazeteyi bulamamış, benden beklenen görevi yapamamıştım. Çok mahcuptum. Çetin Altan, öteki muhabirlerden nazı geçenlere telefon etti. Onların lütfen verdiği bilgi kırıntılarından oluşan bir haber yaptı. Ertesi gün, o konudaki en kötü haber bizdeydi. O hadise bana ders oldu. İşimin gereğini ihmal etmemeyi o zaman öğrendim.

Mecliste Yapılan Konuşmayı Yanlış Haber Yaptım

Ağustos 1952'de Çetin Altan'la çalışmaya başladığımı söylemiştim. O yıllarda TBMM'nin yeni yasama yılı, 1 Kasım'da başlardı. Çetin Altan, benim de TBMM'yi

izlememi istedi. Aslında bu, benim de çok istediğim bir şeydi. Gerekli kartı çıkardık. Böylece "meclis muhabiri" sıfatını almıştım. Ama meclis bana çok büyük, çok karmaşık görünüyordu.

Bir gün Çetin Altan, "Bugün mecliste, Fuat Köprülü ve arkadaşlarının, anayasanın dilinin Osmanlıca'ya dönüştürülmesine ilişkin yasa önerilerinin görüşmesi var. Kendin izleyip yazabilir misin?" diye sordu. "Elbette izlerim ve yazarım." dedim. Biraz güvensiz ve huzursuz görünüyordu; ama olayı bana bırakmayı tercih etti.

O günkü görüşmelerde CHP (ana muhalefet) milletvekilleri, anayasanın dilinin 1945'te "arı" dediğimiz, Osmanlıca kelimelerden arındırılmış Türkçe'ye çevrildiğini, böylece dilimizin Arap ve Acem kökenli kelimelerden kurtarıldığını, bunun dil devrimi açısından çok önemli olduğunu vs.'yi anlattılar; ama Demokrat Partili çoğunluk hiç de önemsemiyordu. Derken kürsüye çok eski yıllardan beri çok iyi bir hatip olarak şöhret yapmış olan Hamdullah Suphi Tanrıöver geldi. Tanrıöver, meclise Demokrat Parti listesinden "bağımsız" olarak girmişti. O nedenle parti disiplinine tâbi değildi.

Tanrıöver, çok uzun bir konuşma yaptı. Türkçe'nin "ses yapısı" ile Osmanlıca'nınkini karşılaştıran örnekler verdi. Bir dilin ses yapısının o dilde insan vücudunun muhtelif organlarına verilen isimlerden anlaşılabileceğini söyledi. Mide, beyin, sima (çehre), dide (göz) gibi Osmanlıca'ya yerleşmiş kelimelerin ahenkli, yumuşak ve zarif olduğunu, buna karşılık kafa, yanak, kemik, kalp, bacak, dudak gibi kelimelerin Türkçe kökenli ve sert sesli, üstelik ahenksiz olduklarını anlattı.

Herkes gibi ben de Hamdullah Suphi Tanrıöver'i hayranlıkla dinliyordum. Konuşmasında Türkçe ile Osmanlıca'yı mukayese eden başka örnekler de verdi. En sonunda: "Bence anayasanın dilinin arı Türkçe olarak korunması doğru olur." anlamına geldiğini düşündüğüm şeyler söyleyip kürsüden indi.

Akşam, Çetin Altan'ın evinden bu görüşmeleri ayrıntılı bir şekilde Dünya gazetesine yazdırdık. Çetin Altan arada bir: "Emin misin Oktay? Hamdullah Suphi arı dili mi savundu?" dedikçe ben, "Çetin ağabey, ben oradaydım. Elbette, arı dili savundu." diyordum.

Ertesi akşam Çetin Altan'ın evine gittiğimde kendisi henüz gelmemişti. Kısa bir süre sonra, elindeki Zafer gazetesiyle içeri girdi ve aramızda şöyle bir konuşma geçti:

– Oktay, bugünkü Zafer'i okudun mu?

– Gördüm; ama neden sordunuz?

– Orada Hamdullah Suphi'nin meclis konuşmasının tam metni var.

– Çetin ağabey, biz de geniş şekilde dün akşam onu verdik.

– Tamam; ama Zafer'deki tutanak metni Hamdullah Suphi'nin arı Türkçe'yi değil Osmanlıca'yı savunduğunu gösteriyor!

Sonra Zafer'deki metni birlikte bir kere daha gözden geçirdik. Her şey benim yazdırdığım gibiydi; ancak konuşmanın sonunda hatta son paragrafında "Bu durumda bence anayasanın dilinin Osmanlıca'ya dönüştürülmesi daha doğru olur." anlamına gelen bir cümle söylemiş; fakat ben şu veya bu nedenle o cümleyi atlamıştım. O nedenle de onun dediğini değil, kendi algıladığımı yazmış, fena halde mahcup olmuştum.

Kıbrıs Rumları, Benimle Klerides Yerine Kipriyanu'yu Görüştürdüler

Bir başka yanılgım, 1964 yılının ilk aylarında oldu. İngiltere'deydim. Londra'daki başkonsolosluğumuzda mahallî kâtip olarak çalışıyor, fırsat bulunca da gazetecilik yapıyordum. Nitekim Londra'dan önce Cumhuriyet gazetesine, sonra da Ulus gazetesine Londra mektubu başlığı altında yazılar gönderiyordum.

Anımsanacaktır, Aralık 1963'te Kıbrıs'ta Cumhurbaşkanı Makarios'un anayasayı yok sayan uygulamaları yüzünden kriz çıktı. Kriz, tehlikeli bir hale gelince İngiliz hükümeti, Kıbrıs cumhuriyeti anayasasını garanti altına alan; Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Kıbrıs'taki Rum ve Türk toplumlarının temsilcilerinin katıldığı bir konferans düzenledi. Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin başkanlığındaki Türk heyeti, Londra'ya geldi. Olayı izlemek için Türk gazeteleri de deneyimli muhabirlerini Londra'ya göndermişlerdi. Nitekim Milliyet adına Sami Kohen, Hürriyet adına Necati Zincirkıran, Cumhuriyet adına (merhum) Kayhan Sağlamer gelmişti.

Meslektaşlarımızı Heathrow Hava Limanı'nda karşılamış, şehre geliyorduk. Kayhan Sağlamer bana, "Konferansı sen de izleyecek misin?" diye sordu. "Ulus gazetesi genel yayın müdürü Seyfettin Turhan telefon edip onlar adına izlememi istedi." dedim. "İşin zor. Bu iş o kadar kolay olsa bizi tâ İstanbul'dan buraya göndermezlerdi." dedi. Düpedüz aşağılandığımı hissettim. "Görürüz." gibisinden bir yanıt verdim. Ama aklımdan "Bakalım, kim daha iyi gazetecilik yapıyormuş." diye geçirerek işe koyuldum. Mutlaka ötekilerden fazla bir şeyler yapmalı, onları atlatmalıydım.

Aklıma, Rum Heyeti Başkanı Galfkos Klerides'ten mülâkat almak geldi. Kaldıkları Grosvenor Hotel'e telefon ettim. Ertesi sabah, saat 10.00'da kendisiyle görüşebileceğimi bildirdiler. Otele gidince, Rum heyetindeki bir görevli beni Klerides'in odasına götürdü. Odada kimse yoktu. "Bekleyiniz lütfen." dedi. Nitekim 5-10 dakika gibi bir zaman sonra kapı açıldı ve Klerides içeri girdi. Ben kendimi tanıttım. Sorularımı sordum. O, yanıt verdi. O akşam Ulus gazetesine Galfkos Klerides'ten aldığım özel mülâkatı yazdırdım.

Ertesi sabah, saat 10.00'da –yanlış anımsamıyorsam– Grosvenor Hotel'de Rum heyetinin bir basın toplantısı vardı. Hepimiz gitmiş, heyeti beklemeye başlamıştık. Derken kapı açıldı. Heyet başkanı Klerides önde olmak üzere Rumlar içeri girerek yerlerini aldılar. Lakin benim konuştuğum zat, heyet başkanının sağındaki koltukta oturuyordu. Bir gariplik olmalıydı. Kıbrıs'a çok gidip gelen, oradaki Türkler gibi Rumlar'ı da iyi tanıyan Necati Zincirkıran'a benim konuştuğum zatı gösterip "Klerides o değil mi?" diye sordum. "O Klerides'in yardımcısı Yorgo Kipriyanu." dedi. Kafamdan kaynar sular boşaltılmış gibi oldum. Ben Klerides diye, Kipriyanu'nun yanıtlarını Ulus'a bildirmiştim. Rumlar beni resmen işletmişlerdi.

Gerçi kimse fark etmedi. Hatta ötekileri atlattığım fark edilmiş olmalıydı ki, daha sonra Londra'dan Türkiye'ye dönmeye karar verdiğimde muhtemelen Necati Zincirkıran benim Londra'daki çabalarımı dikkate alarak Yeni Gazete'nin Ankara temsilcisi olmamı sağladı.

Çankaya Köşkü'nde Sazlı Sözlü Eğlence Gecesi

1955 yılının yaz aylarıydı. Bir akşam, Bakanlar Kurulu'nun Çankaya'da Cumhurbaşkanı Celal Bayar başkanlığında toplantıya çağrıldığını duyduk. Biz Ankara muhabirleri en çok bu haberler nedeniyle zorluk çekerdik. Çünkü kimse ne olup bittiğini söylemezdi. O yüzden, günün önde gelen konularını dikkate alarak "Toplantıda şu şu konuların görüşülmüş olduğu sanılıyor / bildiriliyor / ileri sürülüyor…" türü ifadeler içeren haberler verirdik.

Soğuk savaş denilen Batı-Doğu blokları gerginliğinin en üst düzeyde olduğu yıllardı. Türkiye ile Sovyetler Birliği ilişkileri çok kötüydü. İç sorun olarak da, iktidar-muhalefet ilişkileri ön plandaydı. DP iktidarı özgürlükleri kısmakta, gazetecileri hapse atmaktaydı. Ayrıca ekonomi kötüydü. Döviz stoku erimiş, ithalat yapmak çok zorlaşmıştı. Bu bilgileri dikkate alarak hepimiz Bakanlar Kurulu'nda şu şu konuların görüşülmüş olması bekleniyor anlamındaki haberleri gazetelerimize bildirdik.

Derken yanılmıyorsam saat 22.00 sularında, kuzenim (amcamın oğlu) Memduh Ekşi beni aradı. "Ben şimdi Ankara radyo evindeyim. Bir konseri izlemek için gelmiştim. Ancak konser biter bitmez, özellikle kadın ses sanatçılarıyla, bazı saz sanatçılarını Çankaya Köşkü'ne götürdüler. Çankaya'da ne var, biliyor musun?" diye sordu. Anlaşılan, bizim "Bakanlar Kurulu" sandığımız toplantı, aslında köşkte verilen bir konser yahut da ses ve saz âlemi idi. Hemen İstanbul'u aradım. Yazı işlerine, daha önce verdiğim Bakanlar Kurulu haberini kullanmamalarını, asıl haberi daha sonra vereceğimi bildirdim. Ardından foto muhabirimiz Hüseyin Ezer'i evinde buldum. Ezer, sadece bize değil Ulus ve Yeni Sabah gazetelerine de fotoğraf verdiği için, ne yapacağımızı

söylemeden, "önemli bir işe gideceğimizi" ifade ederek, bir taksiye atlayıp Meşrutiyet Caddesi'nin Atatürk Bulvarı'yla kesiştiği noktaya gelmesini rica ettim.

Ezer'le buluşup Çankaya'ya çıktık. Köşke fazla yaklaşıp sorun çıkarmamak için, sonraki yıllarda uzun süre Yunan büyükelçiliği ikametgâhı olarak kullanılan (O tarihlerde Lemi Aksoy isimli bir üst düzey bürokratın evi olarak bilinen) binanın önünde taksiyi durdurduk ve beklemeye başladık. Gece sanıyorum 23.30-24.00 sularında köşk bahçesinin ana kapısı açıldı ve arabalar şehre doğru yanımızdan geçmeye başladı. Ezer devamlı fotoğraf çekiyor, ben de arabalardaki kişileri teşhis etmeye çalışıyordum. O iş bitince eve gelip "Çankaya köşkünde Cumhurbaşkanı başkanlığında önemli bir Bakanlar Kurulu toplantısı yapıldığının tahmin edildiği saatlerde, Ankara radyosundan çağrılan sanatçıların Cumhurbaşkanına ve Bakanlar Kurulu üyelerine konser verdiğini" yazdırdım. Ertesi sabah tüm gazeteler "çok önemli Bakanlar Kurulu toplantısını" bildirirken bir tek Dünya gazetesi, olayın hiç de öyle olmadığını duyuruyordu. Hüseyin Ezer, çektiği fotoğrafları ertesi gün İstanbul'a gönderdi. Bir gün sonra, onlar da yayımlanınca kimsenin itiraz edecek hâli kalmadı.

Ama Çankaya'yı çok kızdırmıştık. Mecliste de Demokrat Partili milletvekillerinin, "Ayıp kardeşim... Bu kadar da olmaz ki! Gazetecinin köşkün bahçesinden içeri girip duvarlara tırmanarak resim çekmesine nasıl tahammül edilebilir? Basın özgürlüğü bu mu?" türü lafları kulağımıza gelmeye başlamıştı. Hatta Demokratlar, Osmanlıca kelime kullanmayı sevdikleri için "Efendim, cumhurbaşkanının iffet-i harimine (çok özel yaşamına) kadar da tecavüz edilmez ki." diyorlar; bu gazetecilere hadlerini bildirme zamanının geldiğini konuşuyorlardı.

Olup biteni gözden geçirince, başımıza bir belanın geleceğini tahmin etmeye başladık. Ama ne yaparlar sorusuna yanıt bulamıyorduk. Özellikle o tarihte çok etkili bir haftalık siyasi dergi olan ve Metin Toker tarafından çıkarılan Akis dergisi, bizden aldığı fotoğraflarla birlikte o gecenin ayrıntılarını ilk sayısında yayımlayınca iktidardakilerin kızgınlığı had safhaya çıktı.

Akis Dergisi Kapağı

Çankaya'yı Gece İzlerken Karakolda Sabahladık; Karakolda Sovyet Casusluğu ile Suçlandık

Aradan yanılmıyorsam bir hafta kadar bir zaman geçmişti. Bir gün, büroda otururken telefon eden ama adını söylemek istemeyen biri: "Ben sizi seven, takdir eden bir okuyucuyum. O nedenle size haber vermek istedim... Bu akşam da, aynen geçenlerde yazdığınız gibi Çankaya Köşkü'nde sazlı sözlü bir âlem var." dedi. Birinci olayda, haber kaynağı benim çok yakınımdı. Oysa bu kişi, kendisini saklıyordu. O nedenle, ihbara kuşku ile bakmak doğru olurdu. Ama ya verilen bilgi doğru ise?.. O nedenle, haberi izlememek benim için mümkün değildi.

Hüseyin Ezer'i aradım. "Yine öyle bir ihbar var... Gel gidelim." dedim. "Yok öyle şey! Bu, bir tertiptir... Ben gelmem, kendine bir başka foto muhabiri bul, onu götür." dedi. Ezer benden en az 10 yaş büyüktü; çok deneyimli, ayrıca çok iyi bir foto muhabiriydi. Üsteleyip benimle birlikte götürmeye gücüm yetmiyordu. Bürodaki işleri bitirince çıkıp Gazeteciler Cemiyeti'nin Atatürk Bulvarı üzerindeki lokaline gittim. Orada foto muhabiri Hikmet Tanılkan'ı gördüm. "Önemli; ama biraz da tehlikeli bir iş var, benimle gelir misin?" diye sordum. "Seninle her yere giderim." diyerek makinesini, flaşını, filmlerini hazırladı. Köşke çıkacak zamana kadar oyalanmak için Karpiç'e gittik. Amerikan barda birer içki alırken o tarihte Hürriyet gazetesi Ankara bürosunda muhabir olarak çalışan dostum Seyfettin Turhan geldi. Biraz konuşunca anlaşıldı ki; ona da birileri telefon edip aynı bilgiyi vermiş.

Zaten yapılan ihbarın samimi olduğuna inanmadığımız için Seyfettin Turhan'a: "İstersen birlikte gidelim." dedim. Çok memnun oldu. Karpiç'ten saat 23.00 sularında çıkıp hemen oradaki bir taksiyle Çankaya'ya gittik. Daha önce durduğumuz yerde taksiyi durdurduk ve beklemeye başladık. Biraz sonra, köşkün ana giriş kapısı yönünden gelen bir cip yanımızda durdu. İçinden çıkan çopur yüzlü biri "Ne duruyorsunuz burada?" diye sordu.

"Ankara'nın ışıklarını seyrediyoruz." dedik.

"Kimsiniz siz? Ankara'nın ışıklarında ne var?" gibi bir şey söyledi.

Ben, "Biz vatandaşız; ama önce siz söyleyin. Siz kimsiniz de bize bunları soruyorsunuz?" dedim. Çok kızdı. O sırada cipten bir ses duyduk: "Kimmiş onlar?" diyordu. Bize soru yönelten kişi oraya döndü: "Vatandaşız diyorlar... Ankara'yı seyrediyorlarmış." dedi. O sırada ben Hikmet Tanılkan'a dönerek: "Bu beyin fotoğrafını çek." dedim. Hikmet'in flaşı patlayınca adam deliye döndü. O sırada cipten çıkan öteki adam: "Götürün bunları!" diye gürledi. Bizimle konuşan kişi, şoförümüze: "Çek ulan! Doğru Çankaya Karakoluna!" dedi ve bizden cipi takip etmemizi istedi.

Çankaya Karakolu, Atatürk bulvarından TBMM binasına dönülecek yerdeki kavşakla TBMM bahçe duvarı arasındaki bir binadaydı. Çankaya Polis Karakoluna gelince şoföre: "Gidebilirsin." deyip bizi büyükçe bir odaya aldılar. Odanın bir kenarında büyük bir daktilo makinesi başında, genç bir polis memuru bir şeyler yazıyordu. Biz daha önce aynı yere gelmiş birkaç vatandaşla birlikte, odanın duvarının dibinde ayakta beklemeye başladık. Derken kapı hışımla açıldı. Bizi sorgulayan adamla amiri olduğunu sandığımız kişi içeri daldılar. Daktilo başındaki memurun derhal ayağa kalkıp "hazır ol"a geçmesinden anladık ki, amir görüntülü zat çok önemli biri!

O genç memura dönüp: "Makineye kâğıt tak; ifadelerini alacağız. Bunlar Sovyet sefareti bahçesine film ve vesika atarken yakalandılar." dedi. Birden bizde şafak attı. Daha birkaç ay önce tam da bu suçu işlediği iddiasıyla yargılanıp idama mahkûm edilen Hayati Karaşahin adında biri, Ankara'daki Samanpazarı meydanında, hepimizin gözü önünde ipe çekilmişti. Seyfettin Turhan buna itiraz edecek oldu:

"Efendim, siz bizi tâ Çankaya'dan buraya getirdiniz. Sovyet sefaretiyle oranın arasında belki iki kilometre var." deyince o zat, Turhan'ın elindeki sigaraya vurup: "At ulan o sigarayı elinden!" dedi. Sigara düşüp bir-iki metre öteye gitti. Aynı odadan çıkarken Hikmet Tanılkan'ı göstererek: "Şunu getirin bana!" dedi.

Tanılkan, bizi getiren çopur yüzlü memur tarafından yanımızdan alındı. Kapıların çarpmasından karşıdaki odaya götürüldüğünü anladık. Nitekim az sonra Tanılkan'ın:

"Vallahi, bir şey yapmadık ağabey!" türü yalvarışlarıyla arada bir tokat tekme sesine benzeyen sesler duymaya başladık. O fasıl, yanılmıyorsam 10-15 dakika kadar devam etti. Sonra Tanılkan hayli hırpalanmış halde bulunduğumuz odaya döndü. Sıra, Seyfettin Turhan'da imiş. Memur onu götürdü. Seyfettin Turhan'dan öyle tekme tokat sesi gibi ses gelmedi. O da, yaklaşık 10 dakika sonra geri geldi. İyice ürkekleşmişti. Bana: "Sen gel!" dediler. Karşıdaki odadan içeri girince o "önemli" zatın bir masada oturduğunu gördüm. Kapının iç tarafında ayakta duruyor; dayak mı, hakaret mi hangisi olacak diye bekliyordum."Gel şuraya otur!" dedi. O zaman anladım ki; bana dayak atmaya niyetli değil. Oturdum: "Sen beni tanıyor musun?" dedi. Tanımadığımı söyleyince, Birinci Şube Müdürü olduğunu söyledi.

Adını o gece öğrendik... Şadan Ferit Kansu (veya Kansoy) imiş.

Sonra, "Ben seni biliyorum. Senin ağabeyin (Münir Ekşi'den söz ediyor) benim hukuk fakültesinden sınıf arkadaşımdır. Kendisini severim. Ama anlamıyorum neden böyle yanlış şeyler yapıyorsunuz? Gazetecilik, cumhurbaşkanını rahatsız etmek mi?" türü laflar etmeye başladı. Bizim kimseyi rahatsız etmediğimizi söyledimse de pek dinler gibi değildi. Sonra ağzındaki baklayı çıkardı:

"Bak ben seni severim. Zaten ağabeyini de tanıdığım için sana güvenirim. Sen en iyisi bizimle çalış. Fazla bir şey yapman da gerekmez. Hatta gelip aramızda görünmene de ihtiyaç yok. Sadece gazeteciler arasında ne olup bittiğini arada bir telefonla bana bildirsen yeter. Biz de sana habercilik konusunda yardım ederiz. Üstelik maaşından ayrı para da alırsın. Kimsenin ruhu bile duymaz." dedi.

"Teşekkür ederim; ama arkadaşımızı döven teşkilata beni davet ediyorsunuz. Az önce üçümüzü de idamlık bir suçla ifadesi alınacak kişiler olarak siz gösterdiniz. Böyle çalışan bir teşkilatla çalışmamı nasıl bekleyebilirsiniz?" dedim.

"Bakma sen... Onlar olur. O sözler de, biraz sizin gözünüzü korkutmak için söylenmişti. Sen benim dediğimi iyi düşün." dedi. Teklifini kabul edemeyeceğimi tekrar söyledim. Baktı ki olumlu yanıt alamayacak zile bastı, gelen adama: "Alın, ötekilerin yanına götürün." dedi.

Bizi karakolda daha birkaç saat alıkoydular. Sabaha karşı yanılmıyorsam 5 sularında serbest bıraktılar. Doğruca Seyfettin Turhan'ın Kızılay Çelikkale sokaktaki evine geldik. Başımızdan geçenleri kamuoyuna nasıl duyuracağımızı tartıştık. O arada öğrendik ki, gece karakola atılan sadece biz değilmişiz. Meğer Altan Öymen'e de bizimki gibi bir ihbar gelmiş. O, gazeteci Aydın Köker'i yanına almış. Her nerede karşılaştılarsa Devlet Bakanı Muzaffer Kurbanoğlu'nun arabasını izlemek istemişler. Kurbanoğlu, polise kendisini izleyen arabanın plakasını vermiş. Onun üzerine, yakalanıp birinci şubeye götürülmüşler. Onlar da birkaç saat orada kalmışlar. Altan Öymen ile Aydın Köker'in başından geçenleri öğrenince olay daha da ilginç hale geldi. O sabah Gazeteciler Cemiyeti lokalinde bir basın toplantısı yaptık. Tüm gazeteler konuya geniş yer verdi. Daha da önemlisi, The New York Times bir sütuna yakın uzunlukta bir haberle olayı ayrıntılarıyla okuyucularına duyurdu.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Londra'ya Ekim 1962'de gittiğim zaman tanınmış gazeteci Sadun Tanju, büyükelçiliğimizde basın ateşe yardımcısı olarak çalışıyordu. Tanju'yu gazeteci olarak birkaç yıldır tanıyordum. Londra'daki ilk dönem yalnızlığımı giderecek bir öneri yaptı Tanju... Nerede kaldığımı ve nerede kalacağımı öğrendikten sonra, "Arzu edersen bizde bir oda var. Gel, ister pansiyon gibi ister ailemizin bir ferdi gibi kal." dedi. Öneri, benim açımdan "canıma minnet" diyeceğim kadar memnuniyet vericiydi. Hemen kabul ettim. Gerçekten Sadun Tanju (Sadun Ağabey) da, eşi Neriman Hanım da bana kardeşleri imişim gibi davrandılar. Çocukları Lale ve Ali ile çok iyi bir diyaloğumuz vardı. Lakin orada kalmam, benim Londra'ya geliş amacımla ters düşüyordu. Çünkü Sadun Tanju'larda kalırsam İngilizcemi geliştirmem mümkün olamazdı. O nedenle birkaç

hafta sonra, bir oda kiralayıp ayrılmak zorunda olduğumu söyledim. O tarihte Ankara Hukuk Fakültesi'nin İş Hukuku kürsüsünde asistan (şimdiki adıyla araştırma görevlisi) olarak çalışan arkadaşım Rüçhan Işık da Londra'da idi. Üniversitenin belli bir süre için öğretim kadrolarını yurtdışına göndermesi nedeniyle gelmişti.

Rüçhan'la buluştuk. O benden önce geldiği ve "Nerede ne var?" sorusuna yanıt vermek ve her ihtiyacı olana yardım etmek için yaratılmış biri olduğu için bana da çok yardımcı oldu. Rüçhan, sokaklardaki ilan camekânları içinde bana uygun bir kiralık yer ilanı bulabileceğimizi söyledi. Dediği gibi yaptık; hatta ilk başvurduğumuz adreste kiralık bir oda bulduk. Kiraladığımız yer "26, Rutland Gate, s.w.7" adresindeki Londra konsolosluğumuza yakındı. Knightsbridge'de Albert Gate Court isimli büyük bir apartmanın dairelerinden birinin odasıydı. Dairenin asıl kiracısı İrlandalı Mrs. Cullen adında 65-70 yaşlarında bir hanımdı. Oradaki iki odayı kendisi ile ilişkisi olan Polonya asıllı Victor adında bir terzi işgal ediyor, geriye kalan dört odada da benim gibi pansiyonerler kalıyordu.

Oda bakımsız, eşyalarımız eski ve kirliydi. O tarihlerde, apartmanlarda hava gazı yakan sobalar vardı. Ancak sobayı yakabilmek için, (hava gazı saati dediğimiz) bir sayacın deliğine o zaman İngilizlerin kullandığı para birimi olan 1 şilin yahut 2 şilin atmak gerekiyordu. Attığınız para kadar gaz kullanıyor, eğer bozuk paranız yoksa titremeye mahkûm oluyordunuz. O yüzden, herkes sobanın yanındaki bir kutuda bozuk para bulundurmaya itina gösterirdi.

Benim oda kiram, yanlış anımsamıyorsam haftalık 3,5 pound (sterling) idi. Isınması, şusu busu ayda 20 poundu geçiyordu. Geriye tüm masraflarımı karşılamak için 40 pound kalıyordu. Çok dikkatli olmaya mecburdum. Çünkü o yıllarda yurtdışında bir kimseden para istenmezdi. Nedeni, dışarıda yaşayan herkesin kendisini tam bir güvensizlik içinde hissetmesi, ne olur ne olmaz düşüncesiyle parasını gözü gibi saklamasıydı.

Bir pazar günü, Rüçhan Işık'ın Chelsea'deki odasında buluşmuştuk. Kendimize yemek yaptık, oradan buradan konuştuk. Derken Rüçhan: "Ben saat 15.00'de Dover üzerinden Türkiye'ye gidecek tren kalkmadan önce Victoria istasyonunda olmak zorundayım. Senin de işin yoksa beraber gidelim." dedi. Meğer İngiltere'nin kuzeyindeki Durham şehrinde doktor olarak çalışan bir arkadaşı, ablasını o trenle Türkiye'ye göndermek üzere Londra'ya gelecekmiş. Rüçhan'a, "Londra'ya gelmişken seni görebilir miyim?" diye yazmış. Onu görecekmiş.

Victoria istasyonuna gittik. Trenin kalkmasına sanıyorum 3, en nihayet 5 dakika kala, yani yolcuların hemen hepsinin binip yerlerine yerleştikleri sırada telaş içinde iki hanım geldi. Biri trene bindi, öteki alelacele bavulunu vermeye çalıştı. Kapıdan vermek

vakit alacak diye bavul pencereden içeri tıkıştırıldı. Derken düdük –yahut kampana– çaldı. Tren kalktı...Ve geriye o iki hanımdan biri kaldı. Kalan Rüçhan'ın sözünü ettiği doktor hanımmış. Tanıştırıldık. Adı Aysel Akovalı imiş. Doktor Hanım, alelusul bir memnuniyet lafı etti. Sonra Rüçhan'a döndü: "Benim hemen Victoria dışındaki otobüs terminaline gidip dönüş biletimi almam lazım. Bana izin verir misiniz?" dedi.

Rüçhan: "Sence sakınca yoksa Oktay'la ben de oraya kadar sana refakât edelim. Hem de konuşuruz." deyince birlikte oraya kadar gittik. Otobüs işi halledilince "Ben bir de Tate Galeri'ye gitmeyi düşünüyorum. Otobüs saatine kadar onu aradan çıkartayım." dedi. Kendisini uğurladık... Ben de kendi içimden "Allah selamet versin!" dedim.

Aradan bilemiyorum ne kadar zaman geçti, belki bir ay, belki üç ay... Bir gün, konsolosluğa o Doktor Hanım telefon etti. Pasaportunun süresini uzatmak gibi bir işi vardı. Telefona ya ben çıktım yahut o beni sormuştu. Uzatmayalım, işini yaptım, bitti...

O sıralarda Rüçhan Işık'ın eşi, -Ankara'dan tanıyıp takdir ettiğimiz dostumuz-Demet, Londra'ya geldi. Rüçhan'ın odası müsait olmadığı için bir ev tuttular. Sonra, oradan bir başka eve taşındılar. Ve bir gün Demet telefonla beni arayarak: "Oktay yarın öğle yemeğine bize gelir misin? Türkiye'den buraya gelmiş öteki arkadaşları da çağırıyoruz. Birlikte olur, biraz kaynatırız." dedi.

O tarihte Londra'nın güneyinde bir yerde oturuyorlardı. Gittim, keyifli bir öğleden sonra geçirdik. Sonra Dr. Aysel Hanım ve ben veda edip ayrıldık. Aynı otobüse bindik. Konuştukça birbirimizin ortak noktaları olduğunu keşfettik. Şiirden konuştuk, Türkiye'den konuştuk. Çocukluk dönemlerimizi konuştuk ve birbirimize ısındık. Aysel, daha sonra Londra'ya hayli yakın bir hastanede görev yapmaya başladı. O zaman birbirimizi daha sık görür olduk. Derken ben, İngiliz arkadaşlarımla birlikte, 1963'ü 64'e bağlayan yılbaşı akşamı vereceğimiz partiye çağırdım. Geldi...Ve galiba "Ben bu hanıma evlenme teklif etmeliyim." fikri o zaman kafama girdi.

Nitekim birkaç ay sonra, bu düşüncemi ona açtım. Ama pek oralı değilmiş gibi davrandı. Beni bir yıla yakın bir süre: "Kendimi evliliğe hazır hissetmiyorum.", "Henüz birbirimizi yeterince tanımadığımızı düşünüyorum." gibi laflarla oyaladı. Sonunda, "Evet ya da hayır demeni istiyorum, aksi halde o teklifimin geçersiz olacağını söylüyorum." türü bir uyarı konuşması işe yaradı ve evlenmeye karar verdik. Verdik; ama benim 60 İngiliz lirası maaşla geçinmemiz mümkün değildi. Aysel'in maaşı da 120 ingiliz lirası kadardı. İkimizinkini birleştirince geçinebilirdik.

Ve 12 Şubat 1965'te konsoloslukta, sadece Aysel'in ve benim beş-on arkadaşımla konsolosluk çalışanlarından bazılarının katıldığı bir törenle (ona tören demek ne

kadar mümkün ise) evlendik. Evlilik nedeniyle konsoloslukta çalışan idari memur arkadaşlarımızdan Cem Tarhan'dan 80 İngiliz lirası borç almaya mecbur kaldım. Bu parayla üç günlük bir balayı gezisi yaptık.

Londra'ya dönüp kendimize yeni bir hayat kurduk. Büyük oğlum Mehmet, 30 Mart 1966'da Londra'da doğdu. Mehmet'in doğumuna yakın tarihlerde, Türkiye'de iş bulmuştum. Yeni Gazete'nin Ankara temsilcisi olarak gazeteciliğe dönüyordum. Doktorlar, Aysel'in durumunu seyahate çıkmaya uygun bulmadılar. O nedenle doğumu Londra'da yapmaya mecbur oldu. Mehmet dünyaya geldikten üç hafta sonra, o da Mehmet'le birlikte Türkiye'ye döndü.

Türkiye'ye döndükten üç buçuk sene sonra, yani 13 Eylül 1969'da ikinci oğlumuz Özgür Ankara'da dünyaya geldi.

Evlilik Resmi

Gazeteci Oktay Ekşi Londrada evlendi

Ankara 12. (Cumhuriyet Bürosu) Gazeteci Oktay Ekşi, bugün Londrada doktor Aysel Akovalı ile evlenmiştir.

Londra Başkonsolosluğumuzda Büyük Elçilik ve Türk kolonisi mensuplarının iştirakiyle kıyılan nikâhta Büyük Elçi Zeki Kuneralp şahit-

Evlilik Haberi

Oktay Ekşi; Eşi ve Çocukları ile

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Çetin Altan*

Ben gazeteciliğe, Merhum Kemal Zeki Gençosman ile uzun yıllar Babıali'de polis muhabirliği yaptığını sonradan öğrendiğim Nihat Şazi Koçyiğit'in ortaklaşa kurdukları Ankara Ajansı (ANKA) isimli haber ajansında başladım.

Liseyi bitirmiş ama olgunluk sınavında bir dersten kalmış bir öğrenci olarak ne okuldaki derslere katılabiliyordum ne de üniversiteye kaydolma hakkım vardı. İşte o bir senelik ara dönemden yararlanıp 8 Ocak 1952 tarihinde, Ankara ajansına "stajyer" olarak gidip gelmeye başladım. Aslında bu olanağı bana, Kemal Zeki Gençosman'ın eşi merhum Ülkü (Altıok) abla sağladı. Onunla uzaktan bir akrabalık ilişkimiz vardı. Ricamı kırmadı. Eşine götürdü. Olay bu suretle başladı.

Ajans, Ankara'daki Posta Caddesi, Esen Apartmanı'nın ikinci katında bir daire idi. Bir istihbarat odası, bir yazı işleri müdürü odası, bir de iki patronun paylaştığı bir oda vardı. Dairenin mutfağı "bülten basmak" için kullanılırdı. Orada bir teksir

makinesi, o makinenin mürekkebi, mumlu kâğıtları ve bültenlerin basıldığı üçüncü hamur denen alt kalite kâğıt topları bulunmaktaydı.

Haberler, elle yahut daktiloyla yazılır, yazı işleri müdürü gördükten sonra daktilo makinesinde "mumlu kâğıda" geçirilir, sonra da o mumlu kâğıt teksir makinesinin merdanesine yapıştırılırdı. Merdaneyi mürekkeplemek gerekirdi. Bu da, fevkalâde pis bir işti. Çünkü ne kadar dikkat ederseniz edin o mürekkep bir şekilde elinize, yüzünüze, bir yerinize bulaşırdı. O yüzden "teksirci" ayrı bir kişiydi.

Ajanstaki istihbarat odasında ilk gün yaşlı bir zat dikkatimi çekti. Alkol yüzünden kıpkırmızı olmuş bir yüzü vardı. Nitekim, odanın bir köşesinde bulunan tahta masasının alt gözünde küçük sayılacak bir reçel kavanozu vardı. Bültenleri gazetelere dağıtan çocuğu –hademeyi– ikide bir çağırır, eline bir de 25 kuruş verir, "Kürdün Meyhanesi" diye bilinen, ajans yakınlarındaki koltuk meyhanesine (içkinin ayakta içildiği meyhaneye) gönderirdi. Çocuğun kavanozla getirdiği beyaz şarabı çekmecenin alt gözüne koyar, odada çekineceği kimse bulunmadığı zaman kafasına diker, birkaç yudum çekerdi.

Öteki muhabirlerden dikkati en fazla çekenler Çetin Altan ile Şinasi Nahit Berker idi. Çetin Altan coşkulu ve pervasız hareketleri, alışılmadık düşünceleri ile farklıydı. Galatasaray'da okuduğu için Fransızca bildiği kabul edilirdi. O da hem Fransızca'sı hem de hukuk fakültesini bitirmişliği ile, "Ben farklıyım!" derdi. Evliydi. Bir çocuğu olduğunu (sonraki yılların tanınmış romancısı Ahmet Altan) bilirdik. Daha doğrusu, o aldığı paranın azlığını, bununla bir çocuklu adamın ev geçindiremeyeceğini yerli yersiz söylerdi. Arada bir Nihat Şazi'den para istediğine, onun da pantolon cebinden çıkardığı kâğıt paralardan 5-10 lira gibi bir parayı uzatıp, "Vallahi Çetin başka param yok. Bunlar ajans için lazım." türü laflar ettiğine tanık olurduk.

Nitekim bir gün "Çetin Altan istifa edip Dünya gazetesinin Ankara muhabirliğini almış." dediler. Öylece gitti. Sonra bilmiyorum ne kadar zaman geçti. Belki birkaç hafta, belki bir ay... Ajanstan beni aradı. "Gel beraber çalışalım." dedi. Kabul ettim. Bir yılı aşkın süre birlikte çalıştık. İhtimal o sıralarda olsa gerek, ajanstan ayrılmasından söz ederken, "Nihat (Şazi Koçyiğit), hakkım olan parayı cebinden çıkarıp sadaka verir gibi uzattıkça çok rahatsız oluyordum. O yüzden ayrıldım." demişti.

Çetin Altan, o sırada sadece Ankara Ajansı'nda –veya daha sonra Dünya gazetesinde– değil, başka gazetelerde de çalışırdı. Örneğin Eski Tarım Bakanı Cavit Oral'ın Ankara'da çıkardığı Hürses isimli bir gazete vardı. İkinci sınıf denebilecek türden bir gazeteydi. Baskıları kötü, kâğıdı kötü, içeriği kötü bir gazeteydi. Başında Mersin'den gelmiş esmer tenli, asık yüzlü bir yazı işleri müdürü vardı. Çetin Altan, o gazeteye günlük fıkra yazardı. Sanıyorum aynı tarihlerdeydi... Bir de İstanbul'da yayımlanan Akşam

gazetesine, o tarihlerde pek moda olan küçük fıkra ile yanılmıyorsam haftada bir gün de "Şeytanın Gör Dediği" başlıklı sütununda tuhaf gerçeklerimizi yazardı.

Çetin Altan'ın Ankara Ajansı'nda olduğu dönemden aklımda kalan en önemli haberi, Suriye'nin Ankara büyükelçisinden aldığı bir mülâkattı. Büyükelçi o tarihte hayli tepki çeken sözler söylemiş, bu yüzden Şam'a yani merkeze çekilmişti. Bu talimat gelince Çetin Altan'ı arayıp, "Sana söylediklerim yüzünden beni buradaki görevden aldılar." demişti. Çetin Altan ona herhalde 'üzüntü'sünü beyan etmişti ama aslında: "Haberim o kadar etkili oldu ki adamı merkeze aldılar!" diye çok sevinmişti.

♦ *Altan Öymen*

Ben gazeteciliğe girdiğimde, Altan Öymen Ulus gazetesinde muhabir olarak görev yapıyordu. Sonradan öğrendim, benden 10 ay tecrübeli imiş. Bana biraz "ağabeylik" havası attı; ama tutmadı. Öncü gazetesinde onun genel yayın müdürü olduğu yaklaşık 4 ay dışında aynı gazetede çalışmadık ama tüm meslek yaşamımız boyunca, hem tatlı bir rekâbet duygusunu hem de arkadaşlığımızı keyifle ve birbirimize takılarak sürdürdük. Altan Öymen benim kuşağımın gelecek vadeden bir gazetecisiydi. Nitekim merhum gazeteci –ve Demokrat Parti milletvekili– Cihat Baban, Adnan Menderes'e kızıp Hürriyet Partisi'ne geçince Yeni Gün isimli bir gazete kurdu. Onun başına Altan Öymen'i getirdi. Sonra Tercüman gazetesini kurdu. Onun Ankara temsilciliğine de Altan Öymen'i aldı. Altan, daha sonra Öncü gazetesinin ve 1968-69'larda da Ulus gazetesinin genel yayın müdürü oldu. İyi bir gazeteci, özellikle çok iyi bir röportaj yazarı olarak haklı bir isim yaptı.

Siyasetle organik bağını her zaman koruyan ama her zaman gazeteciliğe öncelik veren bir kişi olarak kaldı.

♦ *Nilüfer Yalçın*

Nilüfer Yalçın'ı, devlet okullarında öğretilen İngilizce'min yetersizliği nedeniyle İngilizce hocası ararken tanıdım. Ankara'da İlhami Ömeroğlu adında, bizden bir önceki meslek kuşağına mensup bir gazeteci vardı. Onun tavsiyesi üzerine randevu alıp gittiğim, o tarihlerde adı Saraçoğlu mahallesi olan –şimdiki Namık Kemal mahallesi– evinde tanıdım. Benim için disiplinli ve iyi bir öğretmendi. Ama ders için gittiğim evde, ders dışı şeyler de konuştuğumuz olurdu. Özellikle benim gazeteci olmam nedeniyle bir gün "Ben de gazeteci sayılırım." dedi. Nedenini sorunca, özellikle 1955-57 arasında çok etkili bir fikir ve siyaset dergisi olan Forum'un sorumlu yazı işleri müdürü olduğunu söyledi. On beş günde bir yayımlanan bir derginin yazı işleri müdürlüğünü –aklımca– "gazetecilik" saymadığım için, gazetecilik öyle değil böyle yapılıyor türü laflar ettim.

Bir süre sonra, bana Dünya gazetesinin Ankara temsilciliğine getirildiğim bildirilip "Kimlerle çalışmak istiyorsan onları bul, bize bildir." denince Nilüfer Yalçın'a, benimle birlikte çalışıp çalışmayacağını sordum. Pek de umutlu olmamama rağmen bana "Elbette çalışırım; ama ben bu eve katkıda bulunmak zorundayım. O nedenle alacağım para önemli." dedi. Sonuç olarak, 350 lira maaş üzerinde mutabık kaldık. Büro şefi olarak benim maaşım 200 lira idi.

Nilüfer Yalçın'ı İstanbul'a bildirip bizimle çalışmayı kabul ettiğini söyleyince yazı işleri müdürü Ali İhsan Göğüş: "Bu, bizim Mercan olmasın?" dedi. Mercan diye kime dediklerini sordum. "Nilüfer Tuğrul." dedi. "İngiltere'ye gitmiş; orada Aydın Yalçın adında bir doçentle evlenmişti. Ondan söz ediyorum." diye ilave etti.

Meğer Nilüfer Yalçın, onların üniversite öğrenciliği yıllarında edebiyat fakültesinin İngiliz dili ve edebiyatı bölümündeymiş. Çok güzel bir kız olarak şöhreti varmış. Fakültenin –veya üniversitenin– voleybol takımında oynarmış. Erkek öğrenciler, onu yakından görmek için voleybol maçlarını kaçırmazlarmış. Aralarındaki adı "Mercan" imiş. Dahası... Gazetenin başında bulunan Bedii Faik de, Nilüfer'i o yıllardan tanırmış. İstanbul'dan hemen "elbette" yanıtı geldi. O sayede, benim maaşım da 350 liraya çıktı.

Büroda ben, Nilüfer Yalçın, Güngör Yerdeş ve bir de hademe, dört kişi çalışmaya başladık. Nilüfer Yalçın güzelliği, mükemmel İngilizcesi, aşırı enerjisi, medeni tavrı ve o tarihlerde Türk insanının hiç de alışmadığı kadar pervasız ve serbest hareketleriyle hemen dikkati çekiyor, hangi konuyu izlese haberi söküp getiriyordu. Bu şekilde, 1954 sonlarından Aydın Yalçın'ın ABD'ye gittiği –yanılmıyorsam– 1958 sonlarına kadar birlikte çalıştık.

Oktay Ekşinin İngizce Öğretmeni Nilüfer Yalçın

♦ *Güngör Mengi*

Güngör Mengi ile beraber çalışmadık. Benden 10 yıl sonra gazeteciliğe başlayan bir arkadaşımızdır. Ama benim tanıdığım günden bugüne kadar mesleğimin içinde olduğu için gurur duyduğum bir arkadaşımdır. Dürüst, zarif ve uygar bir insandır. Kendisini iyi ifade eden bir yazardır. Güngör gibi bir gazetecinin mesleğimizde bulunması bir şanstır.

♦ *Metin Toker*

Metin Toker, mesleğimizin yetiştirdiği az sayıdaki üstün yetenekli gazetecilerden biriydi. Metin Toker'le aynı iş yerinde hemen hiç çalışmadım. "Hemen hiç." dememin nedeni şu: Benim Hürriyet'in başyazarı olarak İstanbul'a gelişimi izleyen yıllarda –sanıyorum 1970'lerin sonlarıydı– Metin Toker de Hürriyet yazarlarındandı. Ama o Ankara'da yaşadığı için, ancak sosyal aktiviteler nedeniyle bir araya gelirdik.

Onu ilk tanıdığım zaman, 1953'ün sanıyorum sonlarıydı. Cumhuriyet gazetesi adına Paris'e "muhabir" olarak gitmiş, orada "siyasi bilimler" okumuş deniyordu. Türkiye'ye gelmeden önce –yanlış anımsamıyorsam– Cumhuriyet'ten ayrılmış, Demokrat Parti'nin yayın organı Zafer gazetesinin Paris muhabiri olmuştu. Yurtdışından 1953 sonları veya 54 başlarında dönünce, Ankara'da bir "haftalık siyasi dergi" çıkaracağını duyduk. Nitekim 1954'ün yanlış anımsamıyorsam nisan veya mayıs başında, kapakta Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın resmi olan Akis dergisini çıkarmaya başladı. Dergi, Demokrat Parti'yi tutan bir yayın çizgisindeydi. Ancak iki yahut üçüncü sayısından sonra –veya o kadar yakın bir süre içinde– derginin yayın politikası değişti. CHP'yi tutmaya başladı. Akis dergisi, olayların günlük gazetelere yansımayan iç yüzlerini ayrıntılarıyla ve çok kolay okunan renkli bir üslupla anlatıyor, müthiş beğeni kazanıyordu.

Metin Toker, daha sonra İsmet İnönü'nün kızı Özden'le evlendi. Belli ki, her gün İsmet Paşa ile teması oluyor, hiçbirimizin erişemeyeceği bir bilgi ve deneyim zenginliğinden yararlanıyordu. Bunu üstelik büyük bir ustalıkla yapıyordu. Bu olanak, bu güç, bu başarı çok geçmeden Metin Toker'in başına bela açtı. Demokrat Parti sırf, hem İsmet Paşa'yı yıldırmak hem de Metin Toker'i susturmak için bir bahane bulup ikide bir Metin Toker hakkında dava açıyordu. Her dava "bir sene 6 ay hapis, 6 bin 666 lira para cezasıyla" sonuçlanıyor ve çok geçmeden Metin Toker, Ankara Merkez Cezaevi'ni boyluyordu. Nitekim bu şekilde birkaç –en az iki– kere hapsedildi. O da, bu hapis cezalarının birbirini izleyeceğini görünce Akis'in sorumlu yazı işleri müdürlüğüne Yusuf Ziya Ademhan adında bir genci getirdi. Sonraki hapis cezalarını Yusuf Ziya Ademhan çekti. Neyse ki, 27 Mayıs 1960 İhtilali'ni izleyen günlerde "basın" için çıkartılan af yasası sayesinde hem Ademhan hem de öteki gazeteciler hapisten kurtuldu.

♦ *Cüneyt Arcayürek*

Cüneyt Arcayürek benim tanıdığım en iyi muhabirlerden biri, belki de birincisidir. Beraber çalışılması fevkalâde zor bir insandır. Size karşı "iyi" ise, sadece "iyi" değil "çok iyi"dir. İlişkiniz "kötü" ise, "en kötü" olabilir.

Beraber çalışmadık. Çünkü daha baştan ikimiz de birlikte çalışamayacağımızı biliyormuşuz gibi bir hâl içindeydik. Nitekim, Hürriyet'in eski sahibi Erol Simavi de, Arcayürek'le aynı müessesede olduğumuz yıllarda ikimiz arasında hiyerarşik bir ilişki olmamasına dikkat ederdi.

Cüneyt Arcayürek benim gazeteciliğe girdiğim tarihte Ankara ajansından ayrılmış, Ulus gazetesine dönmüştü. Metin Toker'in Akis dergisini kurmasından sonra oraya geçti, sorumlu yazı işleri müdürü oldu. DP ileri gelenleri Akis'e diş bilemeye başlayınca ilk darbeyi, bir yazı nedeniyle soruşturma başlatıp Cüneyt Arcayürek'i tutuklayarak vurdular.

Biz öteki gazeteciler, bunu büyük bir mesele yaptık. Arcayürek'in sağlık durumu dahil her gün onunla ilgili bir haber veriyorduk. Nitekim baskımız işe yaradı. Adalet Bakanı Osman Şevki Çiçekdağ, sözde Ankara Merkez Cezaevi'ni teftiş bahanesiyle hapishaneye gitti, Arcayürek'le görüştü. Sağlık durumunu vs.'yi yerinde gördü. Kısa bir süre sonra da, Arcayürek tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

SİYASETÇİLERLE İLGİLİ HATIRALARI

♦ *Osman Bölükbaşı İle İlgili Hatıraları*

Ankara'da Dünya gazetesi büro şefiydim. Büromuz Sakarya caddesindeki Türk Ticaret Bankası'nın üstündeydi. Bizim biraz ilerimizde Cumhuriyetçi Millet Partisi'nin Genel Merkezi vardı. Genel Merkeze gelip giden CMP'lilerden bazıları yolları üzerindeki büromuza uğrardı. Günün olayları üzerinde konuşurduk. Zaman zaman gelenler arasında partinin Genel Başkanı Osman Bölükbaşı da vardı. Bir gün öğleden sonra Osman Bölükbaşı büroya uğradı. Konuşurken:

"Oktay Bey siz nasıl bir gazetecisiniz? Dünya yıkılıyor, hiçbir şey sormuyorsun ne düşünüyorsun diye" dedi.

"Haberim yok Osman Bey, ne oldu bu kadar önemli?" dedim.

"Arjantin'de Diktatör Peron devrildi." yanıtını verdi.

"Peki ama ben neden bu konuda fikrinizi sormam gerektiğini anlayamadım" dedim.

"Kardeşim oradaki, onların Peron'u ise; bizim de burada Peron'umuz yok mu?"

O zaman anımsadım ki, CHP'nin yayın organı Ulus gazetesinde Ratip Tahir Burak'ın Başbakan Adnan Menderes'i, Ankara demiryolu garının ikinci peronunda gösteren ve altında, "İkinci Peron" yazılı olan karikatürlerinden söz ediyor ve Adnan Menderes hakkında bir şeyler söylemek istiyor.

"Tamam, Şimdi anladım. Peki siz bana bu konuda bir demeç verir misiniz?" diye sordum.

Bir kağıt istedi. El yazısıyla yanlış anımsamıyorsam 5-6 satır tutarında bir demeç yazdı. Altını imzalayıp bana verdi.

"Peki dedim. Ben bunu bu akşam –o tarihte biz Ankara gazetecileri, İstanbul'daki gazetelerimize haberleri akşam saat 18.00'den önce vermezdik. Çünkü gazeteler akşam hazırlanır, gece yarısı basılırdı– bu demeci gazeteye veririm."

"Olmaaz! İsmet Paşa'dan da aynı konuda demeç almazsan benimkini de vermek yok!" dedi.

♦ *İnönü ile İlgili Anıları*

Ben de Pembe Köşkü (İsmet Paşa'nın evini) aradım. Telefona Metin Toker çıktı. Maksadımı söyledim.

"Paşa şimdi öğleden sonra uykusuna yattı. Kaldırıp soramam. Ama bu akşam 20:30 treniyle İstanbul'a gidecek. En iyisi sen tren garına gel. Ben kalkınca Paşaya senin istediğini söylerim. Demeç vermeye razı olursa, ben sana istasyonda haber veririm. Tren kalkmadan konuşursun" dedi.

Akşam istasyona gidince Metin Toker, "Konuştum. Paşa demeç vermeye razı değil." dedi.

Yapacak bir şey yoktu. İçimden, "Bari tren kalkıncaya kadar bekleyeyim. Belki bir şey olur." dedim. Trenin biraz açığında, gar binasına yakın bir noktada beklerken bir de baktım ki İsmet Paşa kendisini uğurlamak üzere gelmiş yaklaşık 20-30 kişilik grubu yararak benim bulunduğum noktaya doğru geliyor.

Ben "İhtimal lavaboya gidecek." diye düşünürken Paşa geldi, karşımda durup bana: "Sen eski yazı biliyormuşsun, doğru mu?" diye, hiç beklemediğim bir soru yöneltti.

Gerçekten, taa çocukluk yıllarımdan itibaren değişik tür yazılara merakım vardı. Hatta biz çocuklar, kendi aramızda da çeşitli şekillerden oluşan alfabe üretir, onunla yazışmaya kalkardık. Ben daha sonra Mors Alfabesi'ni, lise yıllarında Arap Alfabesi'ni ve Stenografi'yi öğrenmiştim.

"Doğru Paşam, biliyorum" dedim.

"Kaç yaşındasın?" dedi.

Yaşım o tarihte 23 idi ama ağzımdan "22 Paşam" yanıtı çıktı.

"Peki neden öğrendin?" dedi.

"Merak ettim Paşam." dedim.

Şefkat ve sevgi dolu bir sesle çıkıştı:

"Tüh sana! Sen benim zamanımda olsaydın, görürdün" dedi.

Çok şaşırdım. Bu da nereden çıktı diye merak ettim. Ertesi gün mesele anlaşıldı. CHP'nin genç milletvekilleri benim Mecliste steno ile not tuttuğumu görmüşler ama notlarımı eski yazıyla kaleme aldığımı sanmışlar. Biraz dikkatli olsalar stenonun aynen Latin alfabesi gibi soldan sağa yazıldığını, Arap alfabesinin sağdan sola yazmayı gerektirdiğini fark ederlerdi. Laf nasıl ve nerede geçtiyse benim eski yazıyla not tuttuğumu söylemişler. İsmet Paşa genç gazetecilerden bazılarına –özellikle bana– her fırsatta takılırdı. Nitekim bana bu şekilde çıkışma fırsatını kaçırmadı.

♦ *Adnan Menderes'le Bir Anısı*

Menderes'le bu tür "şahsi" anım olmadı diyebilirim. Gerçi Mecliste, Anadolu gezilerinde, törenlerde ve mitinglerde yaptığı konuşmaları sayısız defa izledim. Ama birebir temasımız nerdeyse olmadı. Daha doğrusu sadece bir defa elini sıktım.

Galiba 1955 idi. Menderes, Paris'te yapılan bir NATO devletleri zirvesinden Ankara'ya dönmüştü. Gazetelerde ve radyoda Menderes'in Paris'te büyük bir diplomatik başarıya ulaştığı o kadar çok yazıldı ki, herkes Başbakanı tebrik etme yarışına girdi.

Ben o tarihte Ankara Gazeteciler Cemiyeti'nin Yönetim Kurulu'ndaki en genç üye idim. Büyüklerimiz "Başbakanı Yönetim Kurulu olarak tebrik etme" kararı aldılar. Ben de verilen randevuya katılanlar arasında Başbakanlığa gittim. Bizi ayaküstü karşıladı. Çok çok iki yahut üç cümle bir şeyler söyledi. Ben de Yönetim Kurulu üyesi ağabeylerimizle birlikte huzurdan memnun ve mütebessim ayrıldım. Ayrıldım ama "Biz bu işi neden yaptık?" sorusuna hiçbir zaman yanıt bulamadım.

♦ *Süleyman Demirel İle Olan Anıları*

Demirel ile ilgili ilk görüşmemizi şöyle anımsıyorum:

1966 yılında yurt dışından Ankara'ya yeni dönmüştüm. Yeni Gazete'nin Ankara Bürof Şefi idim. Bir gün, bir haberin doğru olup olmadığını öğrenebilmek için Başbakan Demirel'e sormaktan başka çarem yoktu. Daha önceki yıllarda Başbakanın Özel Kalem Müdürüne bile ulaşmanın deveye hendek atlatmaktan zor olduğunu kaç kere görmüştüm. Ben bunu düşünürken bürodaki arkadaşlardan biri:

"Bizde Demirel'in telefonu var" dedi.

Ama aldığım numarayı çevirdim. Karşıma çıkan erkeğe:

"Ben Yeni Gazete'nin Ankara Temsilcisi Oktay Ekşi'yim. Sayın Başbakanla görüşmek istiyorum. Mümkün mü?" diye sorunca karşımdaki ses:

"Ben Süleyman Demirel'im. Buyurun, sizi dinliyorum" dedi.

Çok şaşırmıştım. Bu olaydan doğrusu çok da etkilendim. Sayın Demirel'in insanlarla temastaki bu sıcak ilişkisinin O'nun siyasi yaşamındaki önemini ve başarılarındaki etkisini sonraki yıllarda çok gördüm.

Sayın Demirel, ortada özel bir husumet nedeni olmadıkça herkesle iyi olur, herkesle görüşür. Nitekim 1966'dan beri Demirel'in aleyhinde pek çok yazı yazdım. Beni sevmediğinden eminim. Ama ne zaman kendisiyle görüşme ihtiyacını duysam bir kere geri çevirmedi. Hiçbir zaman bir memnuniyetsizlik ifade etmedi.

İyi anımsarım... 1987 milletvekili seçimlerinde tekrar Meclise girmişti. Ben de o gün Ankara'da, TBMM binasındaydım. Merhum arkadaşımız Teoman Erel ile birlikte Meclis kulisinde dolaşırken:

"Hadi Süleyman Bey'e bir uğrayalım" dedi.

Ben Türkiye'nin 12 Eylül müdahalesine sürüklenmesinin başlıca sorumlularından birinin Süleyman Demirel olduğuna inandığım ve kendisine bu yüzden çok kızdığım için:

"Teoman, ben Süleyman Bey'i kendi kafamda ve vicdanımda hâlâ ibra etmedim. 12 Eylül'e Türkiye'yi götüren adama ben gitmem" dedim. Teoman:

"Yahu ağabey sen de bazen fazla abartıyorsun" dedi. Bunun üzerine:

"Galiba haklısın" dedim ve beraber Doğru Yol Partisi'nin Meclis Grup Başkanlığı odasına gittik.

İçeriye haber verdiler. Demirel hemen kapıya kadar geldi, bizi karşıladı. Muhabbetle sarıldı, çok iyi davrandı. O kadar ki, kızgınlığımı bana tamamen unutturdu.

Gıyabımda "Oktay beni sevmez hep aleyhimde yazar." dediğini zaman zaman duyardım. Ama bir kere olsun yüzüme karşı düşüncesini yansıtan bir ifadesi olmadı.

♦ *Turgut Özal ile İlgili Hatıraları*

Turgut Özal eğer komşum olsaydı çok mutlu olurdum. Sevecen, sıcak bir insandı. Fakat siyaset adamı Özal'dan çok büyük şikayetlerim oldu. Turgut Bey cesur, kafasında proje üreten ve kural tanımayan bir insandı. O yüzden Cumhuriyet'in yerleşik kurallarını bile darmadağın etti. Bu arada elbet iyi yaptıkları da vardı. Bazı politikalarına ben de hep karşı oldum. Serbest pazar ekonomisini getirmesi gerekliy-

di. Ama onu getirirken bence büyük yanlışlar yaptı. Örneğin sermayeyi, müteşebbisi alabildiğine serbest bıraktı. Ne kural koydu, ne kalite aradı. Buna karşılık tüketiciyi koruyacak hiçbir önlem almadı. Kısaca tüketiciyi vahşi ve ilkel bir iş dünyasının insafına bıraktı.

Özal'ın bu politikalarına, özellikle İmam Hatip Liseleri'ni genel eğitimin yerine koyma çabalarına karşı çıktığım için İmam Hatip kökenliler bana kızarlar. Ben Türkiye'de İmam Hatip Lisesi olmasın diyen bir insan değilim. Din, toplum için gereklidir. İnsanlara iyi olmayı, dürüst olmayı, özverili olmayı, sabırlı olmayı öğretmeyen din yoktur. Bunları söyleyen din, toplumu elbet iyi yönde etkiler. O nedenle topluma bunları öğretecek kadroları yetiştirmemek topluma kötülüktür.

BASIN KONSEYİ MACERASI

Basın Konseyi'nin Tarihi ve Gelişimi

27 Mayıs'tan hemen sonra, basının Demokrat Partilileri bunaltması ve dilediği her şeyi yazmaları basını kontrol edecek bir mekanizmanın olması gerektiği şeklinde bir düşünceyi beraberinde getirdi. Basının: "Madem özgürüz; her şeyi yazabiliriz." düşüncesi MGK'yı bile rahatsız etti. Bu kadar sorumsuz yayımcılık olmamalı düşüncesi hâsıl oldu. Abdi İpekçi, Basın Konseyi'nin kurulmasına giden yolun açılmasına ön ayak oldu. Abdi İpekçi'nin gayretleri ile Basın Şeref Divanı kuruldu. Yazılı basın için basın ahlâk kuralları oluştu. Basın Şeref Divanı'nın genel sekreteri Abdi İpekçi oldu. Basın Şeref Divanı oluştu. Bütün gazeteler ve dernekler destekledi. Basın ahlâk kuralları gereği gazetelere ceza verilmeye başlandı. 2-3 ihtardan sonra resmî ilan kesme yetkisini kullanmaya başladı. İşte; bu yapılan yanlıştı. Bazısını getiriyor; bazısını getirmiyordu. Genel sekreter taraf tutuyor dediler. Zedelenme başladı.

Bir süre sonra, resmî ilan kesme cezası uygulayınca ihtilâflar çıktı ve yürümedi. Yeni Sabah tarafından Danıştay'a götürüldü. Danıştay, Basın Şeref Divanı'nın bu yetkisini tanımadı. Bu, Basın Şeref Divanı'na büyük darbe oldu. Abdi İpekçi, genel sekreterliği bıraktı. Mustafa Yücel yürütemedi. 1965 yılına kadar böyle devam etti. Artık etkisi kalmamıştı. Sorumlu gazetecilik ihtiyacı her zaman duyuldu.

Basın Konseyi'nin Kuruluşu

1982'de tekrar gündeme geldi. Yurtdışından uzmanlar geldi. İstanbul'da toplantılar yapıldı; ama olmadı. İstanbul Gazeteciler Cemiyeti engel oldu. Önce destekler gibi davrandılar. Sonra da ikinci teşebbüste akim kaldı.

1 Aralık 1985'te Erol Dallı beni aradı ve "Yemek yiyelim." dedi. Gazeteciler

Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent Bey'in istediğini söyleyerek beraber Liman Lokantası'nda yemek yedik; bu işi bizim yapmamızı istiyordu. Nezih Bey'in destek vermesi beni şüphelendirdi. Bununla birlikte, gerçekten Basın Konseyi çalışmalarını başlangıçta destekledi.

1986 başında Divan Otel'de, Basın Konseyi'nin kurulması için davet ettiğimiz ve davetimizi kabul eden 50 kişilik bir gazeteci grubu ile yemek yedik. Çalışma grubu oluşturduk. 6 Şubat 1988'de 141 kurucu üye ile Basın Konseyi'ni oluşturduk. Baktık; resmi işlemlerimiz yürümüyor, Basın Konseyi'ni Geliştirme ve Yaşatma Derneği'ni kurmaya karar verdik; fakat rahatsız oldular.

1989 yılında dernek kurduk; Cemiyetle aramız açıldı. Güngör Mengi, Basın Konseyi'nin şikâyetlerine merci olmak için seçildi. Basın Konseyi Derneği böylece kuruldu ve özdenetim yapıldı. Kahvaltılı basın toplantıları sonrasında, Cemiyetten Basın Konseyi için yer tahsisi istedik. Mektup yazdık; ama netice alamadık. Kendi yolumuza devam ettik. 6 bin adet baskı yaparak Basın Meslek İlkeleri'ni her yere dağıttık. Gazetelerin kendi haklarında haksız yayın yaptığına inandıkları takdirde vatandaşın haklarını aramak için nerelere başvuracağının yollarını göstermeye çalıştık. Hatta kitap bastırdık. Ama başarılı olduğumuzu söyleyemem.

"Sorumlu gazeteciliğin güçlenmesini istiyoruz." dedik. Cemiyet dahil birçok tepkiler aldık. Basın Meslek İlkeleri ihlal edildiğinde, halkımız Basın Konseyi'ne başvursa çok memnun olacağız. Basın Konseyi, NGO olarak sivil toplum örgütleri içinde kendi işini iyi yapma konusunda önemli kurumlardan birisidir. Sedat Simavi ödülünü aldık.

Toplantı yaptık. Bir İngiliz Basın Konseyi Başkanı olan Kenet Morgen'ı konuşmacı olarak getirdik. Nezih Bey açılış konuşmasında: "Basın dünyasında 6000 gazeteci var, siz 141 kişi ile kimi temsil ediyorsunuz." gibi bir tavır gösterdi. Çok şaşırmıştık. Her şeye rağmen, daha sonra Nezih Bey'e: "Bir şahsın kurduğu bir gazetecilik vakfı varmış; onu kullanalım." dedik. Fakat Nezih Beyler "olmaz" dediler. Kahvaltılı basın toplantıları yaptık; yine Cemiyetten tepkiler geldi. Bunun üzerine, yer aramaya başladık. Eleştirilere aldırış etmedik. 1989 yılına kadar bu, böyle devam etti. Gazeteci olarak kendimizi bir türlü tanıtamadık. Basın Konseyi'ne okuyucu gelse, biz onlara mutlaka yararlı olacaktık.

Basın Konseyi'ni Yaşatma Derneği'ni kurduk; ama çok rahatsız oldular. Güngör Mengi'nin fikri ile kahvaltılı basın toplantıları yaptık. Toplanan paralar ile elimizde bir miktar birikim oldu ve derneğimizi kurmuş olduk. Daha sonra yapılacak olan gayrimenkul bağışlar için vakıf kurmaya karar verdik. Böylece 21 gazeteci tarafından Basın Konseyi Vakfı'nı kurmuş olduk.

OKTAY EKŞİ/FOTO-GALERİ

Oktay Ekşi Bir Konferansta

Oktay Ekşi; Bülend Ecevit ile Birlikte

Oktay Ekşi; Atilla Sav ve Erdal İnönü ile

Oktay Ekşi; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş ile

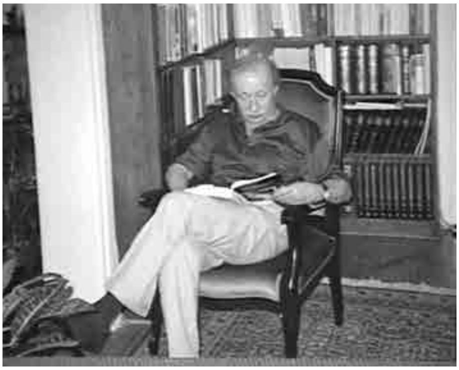

Oktay Ekşi; STV'de Canlı Yayında

Oktay Ekşi; Eşi ile Birlikte İstanbul'da

OKTAY EKŞİ/FOTO-GALERİ

Oktay Ekşi; Kendi Kütüphanesinde

Oktay Ekşi; Eşi Aysel Ekşi ile

Oktay Ekşi; Babası ve Oğlu Mehmet ile

Oktay Ekşi; Hasan Pulur ile

Oktay Ekşi; Cevdet Sunay ile

Oktay Ekşi; 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve Çetin Emeç ile

OKTAY EKŞİ/FOTO-GALERİ

Oktay Ekşi; Kenan Evren, Yıldırım Akbulut ve Çetin Emeç ile

Oktay Ekşi; 7. Cumhurbaşkını Kenan Evren Tarafından Ödül Alırken

Oktay Ekşi; Hülya Avşar ile Ödül Töreninde Aynı Sahnede

Oktay Ekşi; Erdal İnönü ile

Oktay Ekşi; Tansu Çiller ve Ertuğrul Özkök ile

Oktay Ekşi; 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile Çankaya Köşkünde

Meclis'te İlk Bayan Gazeteci:

NİLÜFER YALÇIN

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Ailem Bulgaristanlıdır. Yani suyun öbür tarafından gelenlerdeniz. Babam Galatasaray'da okumuş. Daha sonra tahsil için İsviçre'ye gitmiş. I. Dünya Savaşı'nda babamı askere çağırmışlar. Yedek subay olarak 4 yıl savaşmış. Savaş sonrası, babam Bulgaristan'a dönmüş ve annemle evlenmiş. Daha sonra, ben doğunca ailem kalkıp İstanbul'a gelmiş. Bizim ailemiz muhacir değildi. Türk tebaasındandık.

Nilüfer Yalçın Dedesi ve Babaannesi ile

Nilüfer Yalçın Anne Baba ve Kardeşleri ile

Nişantaşı'na geldiğimde yedi buçuk yaşındaydım. Annem, babam bana evde yeni harflerle okuma yazma öğretti. Ben o yaşımda rahatça bir gazete okuyacak durumdaydım. Bana çarpım tablosunu da ezberletmişlerdi. O sayede, ilkokul 1. ve 2. sınıfı okumadan geçtim. Şişli Terakki Lisesi'nin müdürü de, akrabamız olan Coşkun Kırca'nın babasıydı. Onlar da Bulgaristanlıydı. Kısa sürede okulu hazmettim. İlk, orta ve lise öğrenimimi Şişli Terakki Lisesi'nde tamamladım.

Nilüfer Yalçın İlkokulda Öğretmen ve Arkadaşları ile

Nilüfer Yalçın Şişli Terakki Lisesi Mezuniyet Resmi

İlkokulda, üniversiteye gitmiş, mezun olmuş hanım hocalar vardı. Ortaokulda enteresan tipler çıktı. Hiç unutmuyorum; meşhur sıfırcı Betros Bey ortaokulda bizim matematik dersimize geldi. Betros Bey lâkabını vermişler. Hakikaten ya sıfır ya da on verirdi. Kimin matematiğe istidatı varsa onunla uğraşırdı; kendisine 5-10 talebe seçer, sadece onlara yoğunlaşırdı.

Lisede ilk iki-üç sene gündüzlü talebeydim. Babam elden düşme bir araba aldı. Memur parasıyla olacak iş değildi. O arabayla getirdi götürdü beni. Ben tek çocuktum. Bu yüzden, bana kıyamazdı. Bu arada, II. Dünya Savaşı çıktı ve işler iyice zorlaştı. Tabii, kolejde derhal karartmalar başladı. O yüzden, leyli (gececi) olmam kararlaştırıldı. Başka türlü gidip gelemiyorduk. Zaten benzin yasağı da çıkmıştı. Arabaya benzin de vermiyorlardı. Kolejde fen bölümünden mezun oldum. Ayrıca bir sene de felsefe dersi almış, onu da ihmal etmemiştim. Ne yazık ki, babam o sene ağır bir siroz geçiriyordu ve çok asabiydi. Ailemin benim tıbbiyeye gitmem konusunda en ufak bir gayreti yoktu. 6 yıl da tıp okuduktan sonra, 24 yaşında olacaktım. 4 sene de ihtisas sürecekti. Bunu düşünmüşler ve bu kız bu tempoyla giderse ve tıbbiyeye girerse evlenemez demişlerdi. Çünkü, her şeyi sonuna kadar götürmek gibi bir huyum vardı. Bu yüzden, üniversitede hangi dalı seçersen seç, ama tıbba gitme diye çok karşı çıktılar. Ben de tedirgin oldum ve tıbba gitme sevdamı bıraktım. Ondan sonra, sırf üniversiteye gitmiş olmak için gittim ve üniversiteyi bitirdim.

Üniversiteden sonra, İngiltere için İngiliz Kültür Heyeti bursuna başvurdum. Burs, o zamanlar yeni başlıyordu ve her sene 3 kişi gönderiyorlardı. Yüzlerce talebe sınava girdi; kazananlardan biri bendim. Araştırma yapmam için bana Halide Edip Adıvar Hanım bir telefon verdi. Burs bir yıllıktı. Bursla bir yıl için İngiltere'ye gittim. 1947 yılının sonunda bir yıl daha uzattılar.

Londra'da bir kolejin talebe yurdu vardı. Talebe yurdunda kalıyordum. Aydın Yalçın da, o sıra Türk sefaretinin kültür ataşeliğinde yarım gün çalışıyordu. Yarım gün de üniversiteye gidiyordu. O yüzden pek karşılaşma, görüşme imkânımız olmadı. Benim bir talebe olarak kültür ataşeliğine pek işim düşmüyordu. Bursum bir yıl uzatılınca yazın iki ay ortada kaldık. Çünkü talebe yurdu yazları kapanıyordu. O zaman İran'lı bir kız arkadaşım vardı. Çok iyi tanıdığım için onunla müşterek bir oda tuttuk ve ben, o sıra hemen BBC'ye başvurup spikerliğe başladım. Çünkü başka türlü para bulmak imkânsızdı. (1947-48) İngiltere'de öyle bir açlık çekiyorduk ki yani bir lokma peynir için millet canını verecek haldeydi. Dünya Savaşı sonrasında İngilizler ayda bir yumurta, haftada iki yüz gram et, ayda yarım kilo şeker, bir paket margarin verirlerdi. Fakat ikinci sene, zor dayanmaya başladım, zayıfladım, keyfim kaçtı. Güneş arzusu duyuyordum. Hiç güneş yok orada, yılda 3–5 defa güneş çıkmaz.

Eylül 1951'de İngiltere'den Türkiye'ye geldiğimiz zaman, Aydın askere gidecekti. Çünkü yaşı dolmuştu. O zaman askerlik 2 yıldı. Maaş da vermiyorlar. Bir şekilde geçinmemiz gerekiyordu. Ben üniversiteyi hemen araştırdım. Asistanlık kadroları da yoktu. Profesör Orhan Burkay: "Bekleyin, ne olur. Bir iki yıl dayanamaz mısınız?" dedi. Ben ise "Şeref asistanı olarak ücretsiz çalışmaya dayanamam. Eve bakmak zorundayım, çocuğum var." dedim.

Tam o sırada, Amerikan askeri yardım heyeti kurulmuş. Kurulalı bir buçuk yıl olmuş. Çünkü Türkiye Nato'ya giriyordu. O dönemde, bütün talimnameler devamlı İngilizce'den Türkçe'ye tercüme edilip hava kuvvetlerimize iletiliyordu. Çok teknik bir konuydu. Ayrıca çok ağır bir güvenlik soruşturmasından geçiriyorlardı. Hemen Jussmat'a başvurdum. Beni evvela içeriği İngilizce ve teknik olan bir sınava soktular; sözlü-yazılı sınav ve ondan sonra güvenlik araştırması yaptılar. O da bitti. Bir ay içerisinde çağırdılar ve aldılar. Aydın askerden ayrıldığı gün istifamı verdim.

MESLEĞE GİRİŞİ

Aydın Yalçın, üniversiteye doçent olarak döndü. O sırada, kendisi gibi genç kuşaktan bir grup arkadaşı ile bir dergi hazırlığı işine girdiler. Bir araya toplandılar. Bunların hepsi devlet memuru olduğu için dergi, gazete çıkarma yetkileri yoktu. O yüzden dergiyi, gazeteyi çıkaranın memuriyetle ilgisinin olmaması gerekiyordu. Beni, sahibi olarak gösterdiler. Nisan 1954'te Forum dergisinin ilk sayısı çıktı. Ben bu şekilde, Forum dergisinin sahibi sıfatıyla basın dünyasına girdim. Forum dergisi, beklenmedik bir ilgi gördü. Bir yıl içinde tirajımız on bine çıktı. İlk yıl para sıkıntısı yüzünden bizim ev, Forum dergisinin merkezi olmuştu.

Forum Dergisi

Bundan önce, Dünya gazetesinde Oktay Ekşi ve Erol'a İngilizce kursu veriyordum. O arada, Çetin Altan Dünya'dan ayrılmış; eleman arıyorlarmış. Oktay, Bedii Faik ile konuşmuş. Beni Dünya'da çalışmam için zorladılar. 1 Şubat 1955 Dünya gazetesinde başladığım tarihtir. İlk başladığım gün, mecliste bir bayan gazeteci olarak haberin nasıl yazılacağını, haberden flaş nasıl çıkarılacağını bana Oktay Ekşi öğretti. Fakat en zoruma giden şey, beni derhal siyasi istihbarata almalarıydı.

Nilüfer Yalçın-Oktay Ekşi ile Dünya Gazetesinde

Siyasi istihbarat önemliydi. O sıralarda, dış politikaya bakmak için ayrı bir gazeteci teklif etmek kimsenin aklına gelen bir şey değildi. Çünkü, o zaman dış politika ve savunma hiç tartışılmazdı. İç politika ve hükümet bütçeleri tartışılıyordu. O zaman mühim olan, Demokratlarla CHP'liler arasında başlayan çekişmeydi. Onu takip etmek için gazeteciliğe başladığım ilk gün meclise gittim. Allah'tan son derece hızlı not alma yeteneğim vardı. Benim kendime göre bir yazım vardı. Benden başka kimse okuyamazdı. O sayede notları hemen deşifre edip haber yapmaya başladım. Telefonlarla İstanbul'a haber yazdırırdık. Telefon memureleri telefonu keserler: "Sırada bekleyen var." derlerdi. Nihayet Dünya gazetesi Ankara bürosuna telex aldık da ondan sonra haber geçmek daha kolay oldu.

İlk Kadın Gazeteci Olarak Çok Zorlandım

1955'te Ankara'da benden başka tek bir kadın gazeteci olmadığı için, bütün Ankara camiasında göze batan bir insan haline gelmiştim. İlk başta mebuslar bile: "Nereden çıktı bu?" diye garip garip bakardı. Çünkü biz onların arasından geçip çıkabiliyorduk galeriye. Onlara görünmeden çıkmak mümkün değildi, buna içerliyorlardı. Kadın gazeteciyle konuşmaya alışık değillerdi. Evlerini aradığımda, hanımları telefona çıkınca bazen suratıma kapatırlardı. İlk sene, bayağı zor zamanlar geçirdim. Sonradan yavaş yavaş gördüler ki bu bayan, sadece gazetecilik yapıyor.

Menderes hükümetinin 1956'daki politikası sonucu Aydın'ın profesörlüğünü tasdik etmediler. DP Hükümeti Maarif Vekili o zaman Celal Yardımcı'ydı. Onaylamayınca, üniversiteden 6-7 kişi onu protesto etmek için istifa etti. Tabii, bu bomba gibi patladı. Çünkü her gün bir istifa oluyordu. Toptan istifa etselerdi haklarında adlî taki-

bat yapılacaktı. Onun için teker teker istifa ettiler ve her geçen gün sinirleri bozuldu karşı tarafın. Biz o zaman üniversitenin lojmanında oturuyorduk. Saraçoğlu mahallesinde, iki odalı dairelerden birinde yaşıyorduk. Bizi, bir ayda dışarı attılar. Kışın şubat ayında ortada kaldık. Annemlerin yardımıyla, GOP kooperatifinin evine taşındık.

İşte o sırada siyasete de girmeye başladılar. 1955-56 yıllarında Hürriyet Partisi kuruldu. Aydın da bu partiye girdi. Çünkü üniversiteden istifa ettiği için önünde bir engel kalmamıştı. Hepsi Hürriyet Partisi'ne geçtiler ve bir ekip oldular. Daha o zamandan belliydi ki halk, Demokrat Partililer hakkında kararını vermemişti; hâlâ güveniyordu. Bunlar hata yapıyorlardı; ama halk "Bunlar düzelir." diyor ve güveniyordu. Onun için 1957 seçimlerinde, CHP dışında Millet Partisi ve Hürriyetçiler dörder milletvekili çıkarabildiler. Sanki kamuoyu Türk siyasetçilerine: "Uzlaşma yolları arayın; birbirinizle fazla çekişmeyin." diyordu. O sıralarda, halk radikal çözümden yana değildi.

Forum dergisi de, radikal çözüme karşıydı. Yani tartışmalı ve konsensüse bağlı bir ülke yönetimi olmalıydı. Demokrat Partililerden bazıları, Forum okuyucusu oldular. Abone olanlar vardı. Bu, çok iyi bir gidişti. Onun için ümitliydik.

Nilüfer Yalçın Eşi Aydın Yalçın ile

İstifa ettikten sonra, Aydın'ın tabii olarak bir yerden iş bulması gerekiyordu. O zaman, 1958 yılında Aydın Yalçın'a profesör olarak hocalık teklifi geldi. Amerika'da Newyork'a profesör olarak çağırdılar. Yani, "Türk devletinin tanımadığı hakkı biz tanıyoruz. Profesör olacaksın, burada ders vereceksin." dediler. O da gitti. Tabii yapılacak başka bir şey yoktu. Aydın, Amerika'da bir yıl kalmıştı. Zaten bir yıl daha kalması söz konusuydu. Kalmasını ısrarla istediler. Bunun üzerine, ben ve çocuklar yol paramızı da ödedikleri için oraya hep beraber gittik.

Bedii Faik, hapse atılmış ve bu yüzden Falih Rıfkı Atay hükümete gidip ricada bulunmuştu. Hapisten çıkarılması için hükümete âdeta yalvarmıştı. Ben bunu duyunca: "Türkiye'ye döndüğümde Dünya gazetesinde çalışmam." demiştim. Derken Türkiye'de 27 Mayıs'tan 3–5 ay öncesindeki olaylar patlak verdi. Tabii o kadar zor bir durumdu ki... ABD'de binlerce Türk var yaşayan; hepsi başka başka yerlerde. Haberlere sansür konduğu için Türkiye'deki olaylar bizim elimize Türk kaynaklardan gelmiyordu. Bunun üzerine ben, Aydın, Talat Halman, Emre Gönensay –onlar da Aydın'ın doktora talebeleriydi– ve diğer Türkler, genç mühendislerle bir araya geldik; "Ne yapabiliriz?" diye karar verelim dedik.

Konsolosluktan Türklerin listesini aldık. Her hafta bir bülten yapacaktık. Yabancı gazetelerde Türkiye'yle ilgili çıkan haberleri bu bültene koyup Türkiye'ye gizlice postalayacaktık ve bunu da yaptık. Dedik ki; bir şey yapalım Birleşmiş Milletler önünde gösteri yapılsın. Birleşmiş Milletler önünde gösteri yapıldı, pankartlar falan gayet medeni bir şekilde oldu. Bu gösteri, o zaman gazetelere yansıdı: "Türkler gösteri yaptılar Birleşmiş Milletler'de."

Nilüfer Yalçın, Aydın Yalçın ve Talebeleri 27 Mayıs Öncesi DP'yi Protesto Mitingi (BM-Newyork)

27 Mayıs'ta askerî müdahale haberini alır almaz, hepimiz bizim evde toplandık. Biraz şaşkındık. Hemen posta başladı. Telgraflar çektik. Aydın, Hürriyet Partisi'ne "Ne oluyor, bize de bildirin." diye telgraf çekti. Bir hafta sonra, Türkiye'den askerî kanattan telgraf geldi Aydın'a. "Mümkünse hemen Türkiye'ye dönün." diyorlardı. Aydın hemen uçakla döndü. Ben de bir hafta sonra çocukları alıp döndüm.

Türkeş'in Gazetesinde Bilmeden Çalıştık

Ankara'ya geri döndükten sonra, bir haber geldi; İKA ajansının sahibi Ziya Bey bizimle konuşmak istiyormuş. Ben gitmedim, Oktay Ekşi, Altan Öymen falan gittiler. Adam (Ziya) diyordu ki: "Bu ihtilal yapıldı ama bunun felsefesinin yapılması lazım, yoksa iş ayağa düşer. Kayınvalidemin emekli paralarını ben alıyorum. O bizi finanse edecek; bize 350.000 lira ayıracak. Bununla yeni bir gazete çıkaralım ve bu gazetede kimlerin nasıl çalışacağını, yazıların niteliğini falan hepsini siz kararlaştırın. Seçin ekibinizi, şartlarınızı bildirin." Biz de kontrol ettirdik; hakikaten bankada parası vardı.

Ne kadar birbirine yakın düşünen gazeteci varsa onlardan bir liste yaptık; verdik listeyi. Hemen kabul edildi ve ilanlar verildi. Öncü gazetesi çıkmaya başladı. Gazete daha çıkmaya başladığının ilk aylarında, birtakım yerlerden birtakım telkinler gelmeye başladı. Türkeş tabii o zaman müsteşardı. Türkeş'in yakın adamlarından iki albay geliyordu gazeteye ve ellerinde bir yazı. Bir bakıyoruz hiç ipe sapa gelir bir şey değil; bilakis antidemokratik bir havayı savunuyorlardı. Yani hemen seçimlere gidilsin, hemen anayasa çalışmaları başlasın havasında olan ÖNCÜ gazetesinin değişmesini istiyorlardı. Türkeş adına gelenleri birkaç kez uyardık: "Biz bağımsız gazeteyiz." dedik; dinlemediler. Gazete üzerinde baskılar arttı. Bunun üzerine MBK içinde 13 Kasım'da 14'ler tasfiyesi gerçekleşti. Komitenin bir kanadı (sol tandanslı olanlar), öbür kanadını (Türkeş ve ekibini) temizledi. Bu sefer, Halk Partisi'nin taraftarları iş başına geldi. Fakat o sırada da gazetenin parası bitti!

Öncü'nün kapanması üzerine işsiz kaldık. Zaten Şemsi Kuseyri beni bekliyordu ve "Hemen Akşam'a gel." dedi. Akşam'da 6 ay çalıştım. Sonra Milliyet'ten Abdi İpekçi geldi, onlar bir hayli zorladılar. Sonrada, 1962'de Milliyet'e geçmeye karar verdim. Uzun yıllar Milliyet'te çalıştım.

Nilüfer Yalçın ve Abdi İpekçi, Fransız Büyükelcisi ile Birlikte

Nilüfer Yalçın ve Abdi İpekçi Makarios ile

1965'ten itibaren önemli bir görev için Milliyet gazetesi adına yurtdışına çıktım. O zaman, Kıbrıs krizi vardı. Türk devletlerine, iyi niyet göstergesi olarak heyetler gönderiyordu. Ben Milliyet'te çalışırken, Kuveyt'te Şeyh El Sabah beni kabul etti. Şeyh El Sabah, bana İsmet Paşa'yı sordu. Bana: "Ben Çanakkale'de savaştım." dedi. O zaman Ramazandı ve arkadaşlarla oruç tutar gibi yapıyorduk. Gündüzleri, Kuveytlilerin yanında bir şey yiyip içmezdik. Irak'ta General Arif vardı. Kıbrıs meselesinde Türkiye'ye karşı çıkmayacaklarını anlattı. Onunla İran Şahı hakkında görüştük. Ben, o zaman Irak-İran savaşının çıkacağını sezmiştim. Daha sonra savaş çıktı. 1980-1994 yılıları arasında Milliyette çalıştım. Aydın Yalçın'ın rahatsızlığı dolayısıyle 1994'ten sonra gazeteden çıkmadım. O dönemlerde, Milliyet'ten parasız izin aldım ama halen Milliyet'e bağlıydım. Onlar da beni izinli saymışlardı. Aydın Yalçın hastaydı ve yanından ayrılamıyordum. Bildiğin gibi Oktay beyin ricası üzerine Basın Konseyi genel sekreterliğini 2 yıldır yapıyorum.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Öncü Gazetesini Yapı Kredi Parası ile Türkeş Çıkarttı

Menderes döneminde, Yapı Kredi Bankası Menderes'in adamlarına 350 bin liralık bağışta bulunmuştu. Askerler gelince, evraklara el konulmuştu. Tabii, bu ortaya çıktı. Askerler, Yapı Kredi'nin yetkilisini görüşmek için çağırdılar ve neden yaptığını sordular. Adam: "Türkeş'le konuşun." dedi. Türkeş de: "Gürsel Paşa'yla konuşun." dedi ve "Ben bunu şu şu sebeplerden yaptım. Size aynı miktarda parayı bankaya yatırmaya hazırım. İstediğiniz şekilde kullanın." diye bir teklifte bulundu. Bunun üzerine Gürsel Paşa: "Benim aklım ermez para işlerine. Sen git, bizim müsteşarla konuş." dedi. Türkeş de, o zamanlar kendi askerî idarelerinin en az beş-on yıl devam etmesinden yanaydı. Öncü gazetesine gönderdiği yazılarda da bu isteği hissediliyordu. Demokrasiye dönülsün havası yoktu. "O parayı bir gazete çıkartmakta kullanacağız." diyordu. Ziya'nın ağabeyi, Milli Emniyet'ten (şimdiki MİT) binbaşı imiş. Bu yüzden Ziya'yı çağırdılar. "Bu parayı senin adına yatıracağız. Dokunursan ellerini kırarız. Böyle bir gazete yayımlanmaya başlayacak Türkiye'de. Aydın Yalçın, Fevzioğlu gibi iyi gazetecileri seçeceksin." dediler. İşte Öncü gazetesinin –benim bildiğim kadarıyla– yayına başlayış hikâyesi budur.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

İngiltere'deki öğrencilik yıllarımda, açlık ve sefaletin etkisiyle rahatsızlanmaya başladım. Elçilik vasıtasıyla Aydın Bey Türkiye'den getirttikleri, sucuk, pastırma gi-

bi ikramlarla beni elçiliğe davet etti birkaç kez. Ben, tabii yelkenleri suya indirdim. Aydın ile dostluğumuz böyle başladı. Bir yılın sonunda, ben karar verdim ve evlenelim dedim. Bizim oradaki düğünümüz, belki de uzun yıllardan beri gerçekleşen ilk Türk düğünüydü. Büyük ilgi topladı. Arkadaşlarımız geldi. Türk usulü horon teptik, oynadık. Herkes memnundu. Orada çocuğumuz doğdu. Aydın'ın da son senesiydi. Çalışmalarını yaptı. Sonrasında 1951 yılının eylül ayında, üç kişilik bir aile olarak Türkiye'ye döndük. Londra'da doğan ilk çocuğumuz Ali, o sırada henüz küçüktü. 1955'te ikinci çocuğum -kızım-da doğdu. O zamandan 1995'e kadar Ankara'da yaşadık.

Nilüfer Ve Aydın Yalçın Evlilik Resmi

Nilüfer Yalçın Kızı ile

Nilüfer Yalçın Oğlu Ali Ve Eşi ile Birlikte

Nilüfer-Aydın Yalçın Düğünde Bulunan Londra'daki Yakın Dost ve Arkadaşları ile

NİLÜFER YALÇIN/FOTO-GALERİ

Nilüfer Yalçın; İki Yaşında

Nilüfer Yalçın; Annesi ile Birlikte

Nilüfer Hanım'ın eşi Aydın Yalçın Küçük Kızları ile

Nilüfer Yalçın

Nilüfer Yalçın; Ödül Alırken

Nilüfer Yalçın; Okulda Merasim Kıyafeti ile

NİLÜFER YALÇIN/FOTO-GALERİ

Nilüfer Yalçın; Annesi ve Babası ile

Nilüfer Yalçın; Şişli Terakki Lisesinde Halk Oyunu Oynarken

Nilüfer Yalçın; Eşi ile Birlikte Düğün Pastasını Keserken

Nilüfer Yalçın; Yunanistan Dışişleri Bakanı ile Birlikte

Nilüfer Yalçın; Aydın Yalçın ve Aile Dostları ile Birlikte

Nilüfer Yalçın; Evlerinde Aile Dostları ile Birlikte

NİLÜFER YALÇIN/FOTO-GALERİ

Nilüfer Yalçın; Çocukluğunda Aile Büyükleri ile

Nilüfer Yalçın; Willy Brand ile

Nilüfer Yalçın; Gazetecilerle Birlikte

Nilüfer Yalçın; Kütüphane Önünde

BASIN ŞEREF BELGESİ
1979
Sayın NİLÜFER YALÇIN'A
Basın ve Yayın hayatında gösterdiği başarılı ve
uzlu çalışmaları sebebiyle Ankara Gazeteci
emiyetince bu "Basın Şeref Belgesi"
ilmiştir.
Ankara Gazeteciler Cemiye
Başkanı
BEYHAN CENKÇİ

Nilüfer Yalçın'a 1979 Yılında Verilen
Basın Şeref Belgesi

Galatasaraylı ve Mülkiyeli Sağcı Gazeteci

MEHMET ŞEVKET EYGİ

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Karadeniz Ereğli'sinde dünyaya geldim. Babam Mehmet Şevket Efendi oğlu Said Bey, annem de Neşet kızı Seher hanımdır. Ailemde hem anne tarafından anneannemin hem de baba tarafından büyük babalarımın ismi Şevket'tir. Bana da Şevket ismini vermişler. 7 yaşına kadar, köy bile denilemeyecek küçük bir yerde büyüdüm. 7 yaşına gelince, tabii okula gitmem gerekecekti. O zaman her köyde okul yoktu. Okumaya karşı özel bir merakım vardı. Daha okula gitmeden önce, iki çocuk dergisine aboneydim.

M.Ş. Eygi; Çocukluğunda Babası ile Birlikte

Annemin ısrarıyla babamın da muvafakatiyle beni İstanbul Galatasaray Okulu'-nun ilkokul kısmına kaydettirdiler. 12 sene orada yatılı olarak okudum. Tabii, benim yetişmemde Galatasaray'ın büyük bir tesiri var. Köyde kalsaydım bugünkü gazetecilik kariyerimi yapamayacak, yetişemeyecektim.

5 sene, İkinci Cihan Harbi yıllarında 1940 ile 45 yılları arasında Galatasaray'ın Ortaköy'deki ilk bölümünde okudum. O zaman Türkiye'de okul sayısı az; fakat kalite çok yüksekti. Ondan sonra, okulun Beyoğlu'ndaki orta-lise kısmına geçtim. 7 sene de orada okudum; 1952'de mezun oldum.

İlk sınıf hocamız Hafız Nuri Bey'di. Daha önce de bazı şehzadelere öğretmenlik yapmış bir kimseydi. Böyle orta burjuva ailelerinden, İstanbul'lu bilmem kaç göbekten İstanbul'da yetişmiş öğretmenler vardı. Onların bizim yetişmemizde çok tesirleri olmuştur.

Tabii, Galatasaray Lisesi, orta mektebi de dâhil olmak üzere bugünkü okullara benzemeyen çok enteresan, çok kaliteli bir mektepti. Ortaokuldan bazı hocalarımızı sayayım: Ortaokul 2. sınıfta matematik öğretmenimiz meşhur Arkeolog Ernest Mamboury'ydi. Fransızca okuturdu. Yine ortaokulda tarih dersine Osmanlı'nın son zamanında iki defa nazırlık yani Bakanlık yapmış Raşit Bey gelirdi. Emekli maaşı yetişmiyordu. "Hoca, gel burada tarih okut!" demişler ve ortaokula vermişler. Son derece yüksek bir şahsiyetti. Bize tarihten başka, yeni-eski Türk İstanbul görgüsünü, nezaketini, kibarlığını, asaletini öğretmiştir. Bilhassa lise bölümüne geçtiğimiz zaman gördük ki; bizim lisenin edebiyat öğretmenleri İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü profesörleri ile yarış edebilir düzeydeydi. Mesela Nihat Sami Banarlı, Orhan Şaik Gökay, Ahmet Kutsi Tecer, Ercüment Ekrem Talu vs. bize edebiyat okuturdu. Coğrafya, biyoloji derslerinin hocaları bile ülkenin seçkin insanlarıydı.

Ailem, Galatasaray Lisesi'nde beni paralı okutmuştu. Daha sonra rahmetli babamın işleri bozuldu. Yüksek tahsili artık parayla yapacak imkân kalmadığı için burs aradım. Siyasal bilgiler fakültesi 40 kişiye burs veriyormuş. İmtihanına girdim, kazandım. Ankara'ya gittim; ayda devletin verdiği 100 lira bursla –mecburen kanaat ederek– siyasal bilgiler fakültesinde okudum.

Ben siyasal bilgiler fakültesine pek devam etmezdim. Fransızlar, Ankara'da bir Fransız kültür merkezi açmışlardı. Orada öğleden sonraları sekreterlik yaparak part-time çalışıyor, ikinci bir maaş alıyordum. O, beni refaha kavuşturmuştu zaten. İşte; onun için pek fakülte ile ilgim olmadı.

MESLEĞE GİRİŞİ

Okulu bitirdikten sonra, bir ara Ankara'da bir grup arkadaşla İslâm dergisi diye bir dergi çıkardık. O grubun içinde, Yüzbaşı Doktor Dursun Aksoy, Rıza Ilıcak, İsmail isimli bir arkadaş, Yozgatlı Ömer Faruk Bey, Salih Özcan Bey, Tayyareci Zihni Hızaloğlu (Bir kazada şehit olmuştur.) vardı. Fakat tamamen fahrî çalışıyorduk.

Daha sonra, ben memuriyet almak istedim. Kaymakamlık için müracaat ettim, beni almadılar. Dilaver Argun diye bir İçişleri bakanlığı müsteşarı vardı, o beni çağırdı. Tevfik İleri rahmetlinin tavsiyesiyle çağırmıştı. Bana dedi ki: "Sen birtakım dinî faaliyetlerle meşgul oluyormuşsun. Biz senin iyi niyetinden şüphe etmeyiz; fakat genç, tecrübesiz bir insansın. Kötü niyetli insanlara alet olursun!" dedi. "Almayacağız." demedi; ama oraya almadılar. Dışişleri Bakanlığı memurluğu imtihanına girdim, hemen yazılıyı kazandım. Esas zor olan zaten yazılı sınavdı; fakat ondan sonra diplomaside çalışmak istedim. Çünkü dindar bir insanın orada kariyer yapması, yükselmesi çok zordu. İçki içmezsin, dans etmezsin, briç oynamazsın. Bu üç şey de, orada diplomasiden önde olan üç faktördü aslında.

Bunun üzerine, Diyanet İşleri Başkanlığı'nda açık bir mütercimlik kadrosu varmış. Eski meşhur Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı, Adnan Menderes'in başkan yardımcısı idi; ona gittim, rica ettim. O da Başbakanlık müsteşarı Ahmet Korur'a söylemiş. Ahmet Salih Korur beni çağırdı. Bana: "Sen Siyasal'ı bitirmişsin, vali olabilirsin, yüksek bir şahsiyet olabilirsin. Bu Diyanet'e niçin giriyorsun? Bu işin içinde bir bit yeniği var." dedi. Fakat kırmadı. Ondan sonra, beni oraya askere geç gitmek şartıyla aldılar. İki sene, Diyanet İşleri Başkanlığı'nda mütercimlik yaptım.

Diyanet'te, iki başkan zamanında bulundum; Eyüp Sabri Hayırlıoğlu vardı. 27 Mayıs'tan sonra onu emekliye ayırdılar. Ömer Nasuhi Bilmen, İstanbul Müftülüğü'nden Diyanet İşleri Başkanlığı'na getirildi. Ben, 6 ay kadar Ömer Nasuhi Bilmen'in Özel Kalem müdürlüğünü yaptım. Fakat, tabii o günler çok buhranlı günlerdi. 27 Mayıs'tan sonra, Milli Birlik Komitesi üyeleri askerler geldiler; din işlerine karıştılar. Çeşitli baskılarla karşılaştık; şu kitabı basacaksınız, yok Kur'an Türkçe'ye çevrilecek vs. hiç huzurumuz yoktu.

Mahir İz Hoca Çağırdı; Gazeteciliğe Başladık

Nihayet günün birinde, İstanbul'da Mahir İz Hocamızdan bir mektup aldım. Kendisini daha önce tanıyordum. Mektupta bana diyordu ki: "Biz Sönmez şirketi adında bir şirket kurduk. Bu şirketin İstiklal isimli bir haftalık gazetesini çıkartıyoruz. Fakat yürümedi; 5-6 sayı sonra bir karışıklık oldu; gelir, burada çalışır mısın, bu dergiyi çıkartır mısın?" Ben rahmetli anneme babama sordum. Tabii, burs dolayısıyla

mecburî hizmetim vardı. Onu ödemeyi taahhüt ettiler. Aylık taksitlerle, bana da yeni memuriyetimde aldığım maaştan birazcık fazla verdiler. Bunun üzerine, İstanbul'a geldim. 27 Mayıs'ın ardından 3-5 ay geçtikten sonra, o buhranlı zamanda 1961'de gazeteciliğe başlamış oldum.

27 Mayıs'tan sonra, ideolojik devrime uygun yapılı bir hükümet kurulmuştu. Diyanetle meşgul olan Devlet Bakanı da, siyasal bilgiler mezunu olmam sebebiyle benimle biraz daha fazla işbirliği yapmak istedi. Hâlbuki benim yapım buna müsait değildi. Ben, resmî ideoloji taraftarı değildim. Hayri Mumcuoğlu, sanırım vefat etmiştir, Allah rahmet eylesin. Bunlar beni tedirgin etmeye başlamıştı. İstanbul'dan İstiklal gazetesine gelince bunu nimet bildim. İslâmî bir dergi veya gazetede çalışmak, onu yayımlamak kolay bir iş değildi; hatta korkumuzdan "milliyetçilik" kelimesini kullanırdık. O devirlerde Müslümanlık kelimesini kullanmak da bir suçtu. Bu sebeple, üç-dört defa yazıhanelerimiz basıldı, kitaplarımız toplandı. Epey hırpalandık.

Patron Oluyorum

Beni, Sönmez şirketinin neşriyat müdürü olarak tuttular. 6 ay sonra, "Şirketin paraları yetmedi; ziyan oldu. Biz bunu bırakıyoruz." dediler. Ben tekrar memuriyete dönemezdim. Onlara şöyle bir teklif yaptım: "Bu gazeteyi bana verin, ben çıkartayım." Allah selamet versin, o zamanın parasıyla "15000 TL'ye bunu sana satarız." dediler. Zaten zarar eden bir yer. O zaman Müslümanların bir yayın organı da yoktu. Konya Lezzet Lokantası sahibi Mustafa Doğan Bey'den 15000 lira para aldım. Bilâhare ödedim. Kendi hesabıma çıkartmaya başladım. Her hafta 400 liralık kâğıt almam gerekiyordu. 400 lira o zaman çok kıymetliydi. Binbir zahmetle bütün hayatım boyunca kendi yolumuzu kendi kazmamızla kazdık. Öyle büyük bir teşkilatımız yoktu. Bir ben vardım, iki tane de genç çocuk vardı. Haftada bir çıkarttığımız vakitlerde, İmam hatip okulundan çocuklar gelirdi; onlara yevmiye verirdik, onlar da adreslere pulları yapıştırır, postaya hazır hale getirirlerdi. Öyle yazı işleri müdürüymüş falan filan yoktu. Bir tane zor zahmet bir telefonumuz vardı.

Gazete Basacak Kâğıt Bulamazdık

Başlangıçta 6-7 binden başladık; kapandığı tarihte 35 bine çıktı. 1967'de Yeni İstiklal'i başarısızlıktan değil aksine çok başarılı olduğu bir zamanda kapatmak zorunda kaldım. Çünkü Bugün gazetesini çıkarmıştım ve ikisini birden yürütüyordum. Çok zor oluyordu. İstiklal gazetesi, haftalık devam ediyordu ve 35 bin basıyordu. Yani bugün için inanılmayacak bir şey. İadeleri de 300-500 sayıyı geçmezdi. Çok abonesi vardı. Tabii, o zaman Türkiye'nin İslâmî atmosferi böyle değildi. Her mezhepten insan, bir

İslâmî gazeteyi okuyabilirdi. Bugün biraz daha mozaik bir manzara var; çeşit çeşit dergiler çıkıyor. A grubu Nakşilerin çıkardığı dergiyi, B grubu Nakşiler okumuyor.

Bugün Gazetesini Çıkardım

O zaman gençlik vardı; ihtiyatlı hareket etmedik. Herkese çatıyorduk; komüniste çatıyorduk, Kemalist'e çatıyorduk, Yahudi'ye çatıyorduk, masona çatıyorduk, dönmeye çatıyorduk, solcuya çatıyorduk… Bizim gibi düşünmeyen herkese çatıyorduk. Sonunda, bunlar bize karşı birleştiler.

Bugünkü aklım olsa, düşmanlara insan teker teker hücum eder. Birini hakladıktan sonra öbürüne geçer. Ne kadar düşmanın varsa hepsine birden hücum edersen sonunda olacağı budur; hatta bir ara Türkiye Yahudileri aleyhine bir kampanya açtık. Kampanya şöyle idi: Bunları teşhir ediyoruz. Aleyhlerindeki yayınları durdurmamız için 500 bine kadar çıktılar kabul etmedim. Paraya ihtiyacımız da çok fazlaydı. 500 bin lira da çok iyi paraydı o zaman. Ben kendi çıkarttığım bir gazete hakkında fazla kıymet hükmü vermek istemem; fakat Türkiye'nin İslâmî uyanışında Bugün gazetesinin kendine mahsus, özel bir rolü olduğunu zannediyorum. Hizmetkâr olarak sây ediyorum. Şahsıma sây etmemek şartıyla! O zaman siyasi parti yok; bugünkü İslâmî yapı da yok. Bugün gazetesi vardı, Nurculuk vardı, bu Milli Türk Talebe Birliği (Bugün Birlik vakfıyla devam etti.) vardı. Yani Bugün gazetesi, Türkiye'de İslâmî harekatın gelişmesinde büyük rol oynamıştır ve bunda da, zannediyorum en önemli amil toplu namazlardır.

2.80 metre yazlık kumaş yalnız 100 T.L.
HER GÜN 25
Salı 15
Bugün
MÜSTAKİL SİYASİ SABAH GAZETESİ
FIRAT
Kayseri
layı TÖS
arafından
lânlandı»
Başbakan «Millet hâkimiyeti münakaşa edilemez» dedi
DEMİREL: Şehiri köye götürmek lâzım.
Açıkgözler artık Jandarma olmuyor
HEDEF, MİLLETİ
«BİZE S
OLUR

Mehmet Ş. Eygi - Bugün Gazetesi

Bugün gazetesini, biraz da talep üzerine çıkardım. Gazete çıkarmanın çok zor olduğunu düşünüyordum. Bu düşünce içindeyken, bir gün hayırsever tacirlerden bizim iyi tanıdığımız Hacı Nazif Bey bana geldi. Yıl 1965'ti. "Dün Süleymaniye'de bizde toplantı vardı; yemek yerken çaylar içilirken şöyle bir gelişme oldu: 'Bu Müslümanların günlük gazetesi yok.' dendi." dedi. Hayırsever tacirlerden Ömer Dirim Bey, bunun üzerine şöyle demiş: "Biz, Şevket Eygi'yle konuştuk; 400 bin liralık bir sermaye bulunursa günlük gazete çıkar." Böylece başladık bu işe.

Eski usul, tipo usulüyle, akşam oldu mu sayfaları hamal sırtında gönderiyorduk. Bugünkü gibi ofset yok. O zaman erimiş kurşunla çalışan makineler vardı. Sonra baktım; bu iş olmayacak. Ben işi ele aldım, biraz heyecan getirdim. Hiç mübalağa etmiyorum, iğne ile kuyu kazarak o gazeteyi Allah'ın izniyle tutturduk. Yani günde birkaç bin satıştan en sonunda 80 binlere falan geldik. 35–38 milyonluk bir Türkiye'de, 2 milyonluk İstanbul'da 85 bin adede kadar çıkardık. O zaman, İstanbul'da 16 bin satıyorduk. Çok zorluklar çektik. Akşam olurdu kâğıt yok. Gazeteyi basacak kâğıt yok ararız, tararız, bulamayız. Öyle zaman olurdu, derdim ki: "Bir kâğıt bobin parçası falan bulun. 200-300 tane basın ki gazete batmış olmasın." Tabii, bu böyle yürüdü.

Yurtdışına Çıktım Gazetelerim Kapatıldı

Benim hayatımdaki dönüm noktalarından biri de, 1969'un birinci ayında yurtdışına çıkmamdır. Aleyhimde bir yığın dava açılmaya başladı. Bunlardan birinde de mahkûm oldum. Beşinci ağır ceza mahkemesinde, 163. maddeden mahkûm oldum. "Din ve dünya birbirinden ayrılmaz, etle kemik gibidir." dedim diye 2 seneye mahkûm oldum. Belki temyizde bozdururuz dedik; temyiz de tasdik etti. Avukatım, İstanbul senatörü Abdurrahman Şeref Güllaç Bey telefon açtı; "Temyiz tasdik etti; iş infaz safhasında. Postaya verildi. Sen hacca git. Mecliste basın affı kanun teklifi var. Belki bunlar kanunlaşır. Hacdan sonra gelirsin." dedi. Ben de hacca gittim. Bir gün sonra Cumhuriyet gazetesi: "Mahkûm olan Şevket Eygi hac bahanesiyle yurdu terk etti." diye yazmış. Daha sonra, beklediğimiz bu basın affı çıkmadı. Günaydın gazetesi ile Başbakan Süleyman Demirel arasında şahsî bir şey oldu ve Demirel de basın affı çıkartmadı. 6 seneye yakın yurtdışında kaldım. Ondan sonra 1971'e kadar gazeteyi dışarıdan idare ettim. 1971'de iki tane günlük gazetem vardı. Benim gazetem, bir de Babıali'de Sabah gazetesi. Babıali'de Sabah, müstakil bir grup tarafından çıkarılan İslâmî bir gazeteydi. Daha sonra yürümeyince, 1968'de sahipleri bana sattılar. Babıali'de Sabah gazetesini yüz elli bin lira borçla almıştım.

Sabah'ın Büyük Hamlesi / 6 Kasımı Bekleyiniz

Sabah

I. INONU GENCLERI TAHRIK EDIYOR

Solcuların Kasım Harekâtı Başladı

Başbakan ne dedi?

...Ve Üniversite'nin acılısında "KAN DÖKÜLDÜ,

M. Ş. Eygi'nin Satın Aldığı Babıali'de Sabah Gazetesi

Sabah, ikinci planda kaldı. Esas mücadelemizi Bugün gazetesi ile yapıyorduk. Bugün gazetesinde pek çok arkadaşla çalıştık. Orası, başlı başına bir ekol olmuştur. Benim dostlarımdan Ahmet Güner Bey, gazeteci arkadaşlar içinde Kemalettin Açmaz, Abdullah Aksak, merhum Refik Özdek vs. vardı. Bu gazeteyi çıkarttıktan çok kısa bir süre sonra, A. Fuat Başgil vefat ettiler. Eşref Edip Bey bize çok yardım etti. Hür Adam gazetesi sahibi Sinan Bey, bizde günlük fıkralar yazdı; gazete 1971'de kapatıldı.

Başlangıçta ben yazmadım; niyetim sadece gazeteyi idare etmekti. Bir süre sonra baktım ki, fazla para yok. Yazarların bazıları da çok fazla para, telif ücreti istiyorlar. Bunun üzerine, nihayet kendime bir köşe açtım ve yazmaya başladım. Birinci sayfada, gazetenin sağ alt köşesinde idi ve yazılarım tutuldu. Bundan sonra, her gün yazmaya başladım.

Günlük

Çarşafa ve peçeye övgü

Mestûre İslâm hanımlarına:

BU çirkin asrın ve bu çirkin muhitin yegâne sihri, yegâne güzelliği sizin peçenizdir; yalnız bunlardır ki, gözlere hâlâ bakmak tahammülünü, bakmak arzusunu veriyor. Niçin onlardan müşteki gibisiniz? O mazrûfa bu zarftan daha muvafık ne olabilir? Sizi böyle gördükçe, bir kadının başka türlü nasıl giyinebileceğini düşünemiyorum ve çarşafsız, peçesiz bir kadın tahayyül edemiyorum. Siz bizim aşkımızın, hürmetimizin, siz bizim kıskançlığımızın [illegible] mahbuseleri değil misiniz? Vücudunuzun şeklini alan bu [illegible] sizin etrafınıza, sizin yüzünüz üstüne biz ördük; bizim ihtimamımız, bizim muhabbetimiz ördü. Sizi güneşten, sizi havadan, sizi kem nazardan sakındık da böyle yaptık. Yazık değil mi ki, o saçlara güneş vursun, o yüzü havalar, tozlar hırpalasın; yazık değil mi ki —maazallah!— o gözlerin harimine, hâlsiz kolayca, lâubali bir yabancı gözün kıvılcımı sıçrasın? Düşündük ki, belki bilmiyerek, belki, bilâihtiyar, birinin üstünde fazlaca tevakkuf ediverir. Onun için yüzünüzü örttük; zira tebessümlerinizin, bakışlarınızın kıymetini biz anlıyor, biz biliyorduk. Gönlümüz onların, öyle lüzumsuz yere heder olmasına acıdı da bir

(Devamı 7. sayfada)

Mehmed Şevket Eygi

Mehmet Şevket Eygi'nin Günlük İsimli Köşe Yazısı

Ben yurtdışına çıktıktan sonra, hükümet-resmî makamlar matbaalara: "Şevket Eygi mahkûm olmuş bir kimsedir, yurtdışında bulunmaktadır. Mahkûm olmuş bir kimse, gazete çıkartamaz." diye yazı göndermiş. Bunun üzerine, o zaman tıp fakültesinde talebe olan birine vekâlet gönderdim. İki gazetenin de hukuku benim üzerimden ona geçti. Kendisine son derece güveniyordum. Zaten gazetenin binası yoktu. Kirada oturuyorduk; 4 tane dizgi makinemiz vardı. Entertip dediğimiz dizgi makinesi için dışarıya gönderiyorduk. Doğru dürüst mal varlığı yoktu yani. O makine bir yerde uzun süre bekledi; en son 1971'de kuruldu; fakat o zaman da gazete batmıştı, yani kapatılmıştı. Dolayısıyla, Bugün gazetesini kendi matbaamızda basmak nasip olmadı. Daha sonra 1974'te 6 seneye yakın bir gurbet hayatından döndüğüm vakit, haftalık Büyük Gazete diye bir gazete çıkarmıştım, onu basabildim. Sonradan bu matbaa demode oldu. Günün birinde, o bina satılınca hurdaya çıktı; balyozla kırdılar, hurda fiyatına gitti…

23 Nisan Bayramı
EGEMENLİK ULUSUNDUR!
ADNAN MENDERES
HAKK'IN VE HAKLILARIN HİZMETİNDE
BÜYÜK GAZETE
Sayı: 1 Sahibi: Mehmed Şevket Eygi 23 Nisan 1976
50 yıldır rüzgâr ekenler
Şimdi fırtına biçiyorlar
YAZIK OLDU BU MİLLETE
Başlarken
HAYRET!

Mehmet Ş. Eygi'nin Çıkardığı Büyük Gazete

Bugün gazetesi kapatılınca, benim vekillerim 600 bin liraya satmışlar; 300 bin lirasını almışlar. 300 bin lirasını alamadık. Bu 300 binde gazetenin personelinin hakkı, hukuku da vardı. Ben Türkiye'ye döndüğümde, sadece benim için 18000 lira saklamışlardı. Onlarla da iki kitap dolabı, bir masa, bir sandalye alabilmiştim.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Askerliği Erzurum'da Yaptım

1956'da askerliğimi yaptım. Aslında, siyasal bilgilerin siyasi diplomatik şubesinden mezun olmam ve iyi Fransızca bilmem dolayısıyla beni NATO'ya vermeleri gerekirdi veyahut da bir mütercimlik falan düşnülebilirdi. Herhalde dindar bir insan oluşum dolayısıyla, bu gericilik yaftasından mıdır nedir bana kura çektirdiler ve kurada Erzurum çıktı. Erzurum, Doğu'ya hiç gitmemiş bir insan için hayli ürpertici bir yerdi. 50'li yıllardayız; yol yok, iz yok. Türkiye, daha kağnı arabası ile çift sürülen bir ülke, fakirlik var. Sonradan Erzurum'da çok zorlu bir askerlik yaptım. Açıkça söylüyorum; orada yaptığım askerlik benim için üniversite tahsilinden çok daha fazla şahsiyetime, birikimime katkıda bulunmuştur. Çok faydalandım, yani Erzurum'da askerlik yaparken insanlığı daha iyi öğrenmiş oldum.

Mehmet S. Eygi Askerde Arkadaşı ile

Akşam mesai bitimine kadar askerlik yapardım. Ondan sonra başka bir hayatım vardı. Bir kere bile olsun orduevine çıktığımı hatırlamıyorum. Orada, bütün işim gücüm Müslümanlarlaydı. Mesela Rahmetli Mustafa Polat, onun babası Ahmet Polat Beyler, Mehmet Kırkıncı Hoca vardı. Murat Paşa Camii'nin avlusundaki bir dükkânda, terzi bir Nurcu kardeşimiz vardı. Ayrıca, mahalle başında, çayırda, bayırda hayli dostlarımız vardı. Hatta Fethullah Hocaefendi ile de orada tanışmıştım. Erzurum'da; Ankara, İstanbul gibi kozmopolitleşmiş şehirlerde görmediğim bambaşka bir İslâmî havayla karşılaşmıştım. İnsanlar daha dindar, daha inançlı, daha mütedeyyin, daha mütevekkil, daha mütevazı idi.

Toplu Namazlar Kıldırdık

Rahmetli Nurettin Topçu Bey, 5-6 kişilik bir talebe grubu yetiştirmiş. Bunlara: "Filan pazar sabahı, sabah namazında Eyüp Camii'nde buluşalım." derlermiş. Bunu anlattıkları vakit benim çok hoşuma gitti. Günün birinde gazetedeki bir yazımın altına not koydum: "Önümüzdeki pazar günü sabah namazına Dolmabahçe Camii'ne geleceğim. Arzu eden üniversiteli kardeşler, okuyucularımız isterlerse buyursunlar." O gece eve gitmedim; karşıda oturuyordum. Köprü filan yoktu o zaman. Geçemem diye idarehanede kaldım. Sabahleyin gittim ki; Galata Köprüsü açılmış. O zaman kayıkçılar vardı; bir kayığa bindik, karşıya geçtik. Oradan bir vasıtayla Dolmabahçe Camii'ne gittim ki sabahları 5 kişinin gelmediği camide iki bin kişilik cemaat olmuş. İstanbul Müftülüğü, bu adam delilik edip de vaaz etmeye falan kalkışmasın diye Rahmetli Fikri Yavuz'u göndermiş ki benim öyle bir niyetim yoktu. Ondan sonra, herkesin elini sıkmaya kalktım; yetişmedi. Bu, benim zihnimde bir ışık yaktı; demek ki sabahın kör karanlığında insanlar Allah'ın huzuruna gelebiliyorlarmış. Etrafında mahalle olmayan bir camiye etraftan gelebiliyorlarmış.

İkinci sabah namazı, Beyazıt Camii'nde oldu. O zaman üniversite işgal edilmişti. Solcu talebeler, bu Deniz Gezmiş, Mahir Çayan gibi kimseler üniversiteleri işgal etmişler; kapıları kapatmışlar, içeriyi tahrip etmişler, içeriye kimseyi sokmuyorlardı. Beyazıt Camii doldu. Zannediyorum ki; 8-10 bin kişiyle doluyor orası. O esnada, Türkiye'de İstanbul'da sokak nümayişleri oluyordu. Gerçi bu ateşli silahları kullanmıyorlardı; ama o solcu gençler rejimi zorlamaya başlamışlardı.

Bir gün, Cağaloğlu'nda gazetenin idarehanesinin bulunduğu yerde büyük solcularla çarpışmalar oldu. Polisler yaralandı. Ben de bir yazı yazdım. "Allah'ını seven, önümüzdeki pazar günü Sultanahmet Camii'ne gelsin." dedim. Bununla birlikte, Sultanahmet Camii 3 bin 5 bin kişiyle dolacak camilerden değil. İyice doldurmaya kalktığınız zaman 20–30-bin kişi lazım. O gün ne olur bilmiyorduk; ya bir fiyasko olacaktı ya da bu iş yürüyecekti. Neyse o gece 3.30'da kalktım, Aksaray'da bir yerde kaldım. Gece yarısı, vızır vızır dolmuş çalışıyordu. Bindik bir şeye, Sultanahmet tarafına bir gittik ki her taraf aydınlık. İnsanlar, otomobiller gidiyor; cami pırıl pırıl. Düzce'den, Balıkesir'den, Yalova'dan, her taraftan otobüsle insanlar gelmişlerdi akın akın. Ben hiç böyle manzara görmemiştim. Camideki üst katlar da doldu. Biraz da etrafına insanlar taştı. Bir haziran günüydü, yani gecelerin uzun gündüzlerin kısa olduğu bir zaman. Orada bir çığır açılmış oldu ve bu, birdenbire bir bomba gibi patladı.

Bu, Müslüman kesimde bu memlekette 1971-12 Mart Darbesi oluncaya, yani askerî idare hukuku askıya alıncaya kadar devam etti. Bütün Anadolu'yu test ettik. Bursa'da, Konya'da, Adapazarı'nda.. Hatta İzmir'e uçakla gitmiştim namaz kılmak için. Komünistler cami civarına bomba koydular vs.

Yani bir anda namaz, sırf birtakım insanların namaz kılmak için, ibadet etmek için gittikleri bir hadise olmaktan çıktı. Türkiye'nin gündemine girdi; ama biz bunu ne siyasete ne şahsî ideolojiye alet ettik. Namazdan sonra hiç dua edilmeksizin dağılıyorduk.

Darbeler Bu Ülkeye Hep Zararlı Oldu

Bu memlekette, 27 Mayıs tamamen sunî bir kışkırtma neticesinde meydana gelmiştir. Halkın seçtiği bir hükümet vardı. Her hükümet gibi onun da hatalı tarafları olabilirdi; fakat bunların hatalarını habbeyi kubbe, pireyi deve yaparak büyüttüler; bunları hırsız yaptılar. Üniversite gençlerini katliama tâbi tutup sonra cesetlerini kıyma yapıp yem fabrikalarına gönderdikleri gibi deli saçması söylentilerle kışkırta kışkırta bir darbe, bir baskın meydana geldi. Daha sonra bunların hepsinin yalan olduğu meydana çıktı.

O sıkıntıları yaşadık. Türkiye bu kâbustan hâlâ kurtulamadı. Mesela bugün sokaklarda, "Kahrolsun şeriat!" diye bağıran kimseler hep aynı kafada gidiyorlar. Ben 3 tane askerî darbe yaşadım: 1960'da 27 Mayıs Darbesi, yurtdışındayken 12 Mart, İstanbul'dayken 12 Eylül 1980 darbeleri. Bunlar, bu memlekete pek fazla uğur, ilerleme, çağdaşlaşma getirmedi. Aksine demokrasiyi koparta koparta Türkiye'yi bugünkü buhrana soktular. 27 Mayıs, benim için kâbustur. Bazıları hasretini çekiyorlar; ama ben pek sevmemiştim…

27 Mayıs'tan sonra –beni objektif bir taraf, bir şahit olarak görmeyenler gitsinler, gazetelerin koleksiyonlarına baksınlar– memlekete tam manasıyla böyle histerik bir hava hâkim oldu. Hiç unutmam, Ankara'da dolaşıyordum. Sokaklara teksirle bir şeyler asmışlar. Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'nun o zaman için korkunç bir para olan 4 milyon liralık mücevherlerinden, servetinden bahsediliyordu. Hepsi yalan. Fatin Rüştü Zorlu, çok zengin Osmanlı ailelerinden gelen, sülalesinde sadrazamlar bulunan bir insandı. O gün şahsî servetinin olması tabiiydi. O hava içinde bir yığın zulüm yapıldı. Din adamları, Erzincan'da ve Sivas'ta böyle toplama kamplarına dolduruldu. Rahmetli Şeyh Muzaffer Ozak anlatırdı, Nurcuları döve döve, ayaklarını patlattıktan sonra Sultanahmet cezaevine koymuşlar. O: "Bizi de oraya attılar. Zavallılar ayaklarının üzerine basamıyorlardı. Dizleri üzerinde sürünerek abdest alıyorlardı. Öyle namaz kılardık." diye anlatırdı. Darbeler, bu ülkeye demokrasi getirmedi, hukuk getirmedi, adalet getirmedi, hiçbir şey getirmedi. Bunlar, demokrasi içinde pekâlâ halledilebilirdi. Bugün sokaklarda "Kahrolsun şeriat!" diye bağıran CHPliler o zaman da çok yanlış bir şekilde kışkırtıcılık yaptılar. İnşallah, bundan sonra bu memleket hukuk, demokrasi içinde her şeyi tartışarak, müzakere ederek halletsin.

12 Mart'ta, ben Türkiye'de değildim; fakat 12 Mart'ta da şöyle bir haksızlık oldu: Türkiye'de büyük tehlike, solcu kesimden geliyordu; yani Deniz Gezmişler, Mahir Çayanlar... Bunların astığı astık kestiği kestik. Sıkıyönetim, ihtilal hükümeti, bunları destekleyen solcu gazeteleri 15-20 gün kapattı. Komünizmle mücadele eden Bugün gazetesini süresiz kapattı. Hâlbuki biz hiç olmazsa Türkiye'nin bütünlüğü için çalışıyorduk; hiç olmazsa Türkiye'nin parçalanmaması için çırpınıyorduk. Onlarsa öbür tarafı daha az ezdiler; bizi ise büsbütün ezdiler, bize hiç hayat hakkı tanımadılar.

12 Eylül hukukunda çok iddialar var. Deniyor ki, memleketteki anarşi havasını tam bir sene boyunca ihtilal yapılmasını meşru gösterecek şekilde kışkırttılar. Gereken müdahaleleri yapmadılar, hava iyice bozuldu. Ondan sonra çare yok, ihtilal yapacağız dediler. Bu şekilde bir iddia var. Ben, bu iddiada da bir gerçeğe uygunluk seziyorum; yani daha önce müdahale edilebilirdi, edilmedi.

12 Eylül'de, insan sokağa çıkmaya korkuyordu. Daha önce bir sükûn, bir huzur getirdiler. Bunu itiraf etmek lazım. Fakat arkasından memleketin kültürüyle, tarihi devamlılığıyla ilgisi olmayan saçmasapan işler yapıldı. Ondan sonra da Türkiye çöktü. Ben 1 Alman markının bir lira ettiği günleri hatırlıyorum. Şimdi, 1 dolar kaç lira olmuş. Türkiye gibi büyük bir ülkenin parasının bu hale gelmesi çok büyük bir kötülüktür. Türkiye'nin bağımsızlığı da artık tehlikededir. Bu paranın bu şekilde düşmesi karşısında ihtilaller bir şey getirmez. Asmakla, kesmekle hiçbir şey olmaz. Bundan sonra devletle millet, devletle tarih, devletle tarihî devamlılık nasıl uzlaştırılacak, bunlar birbiriyle nasıl barıştırılacak? İnşallah bir çaresi bulunur.

MEHMET ŞEVKİ EYGİ/FOTO-GALERİ

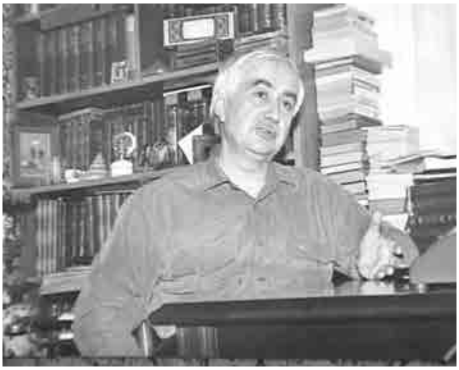

Mehmet Şevket Eygi

Mehmet Şevket Eygi; Halit Esendir ile

MEHMET ŞEVKİ EYGİ/FOTO-GALERİ

Mehmet Şevket Eygi; Kendi Arşivinde

Mehmet Şevket Eygi'ye Ait Hat Levhaları

Mehmet Şevket Eygi'nin; Ragıp Efendi Hattı Besmele Levhası

Mehmet Şevket Eygi; Çekim Sırasında

Mehmet Şevket Eygi'nin Kütüphanesi

Mehmet Şevket Eygi'nin Annesi, Seher Hanım'ın Kimliği

MEHMET ŞEVKİ EYGİ/FOTO-GALERİ

Mehmet Şevket Eygi; Halit Esendir ile Birlikte

Mehmet Şevket Eygi; Daktilosunda Yazı Yazarken

Mehmet Şevket Eygi; Gerede Hapishanesinde İken

"Bana kimse benzemez"

"Ne ben kimseye benzerim, ne de kimse bana benzer. Haftada yedi gün tatil yapar, yedi gün de çalışırım. Yaşamak bence bir sanattır; o sanatı kendi hayatıma güzelce tatbik etmeye gayret ederim. Geçim kaynağım olan dükkanıma (kitapçı) uğramam. Hesap kitap-

Mehmet Şevket Eygi'nin Köşe Yazısı

Mehmet Şevket Eygi

MIRNAV

«Devrimci Kediler Kurtuluş Hareketi» Komandoları Ecevit'i ve Rahşan Hanımı 24 Saat Rehin Tuttular

ECEVİT KEDİLERDEN NASIL KURTARILDI?

Mehmet Şevket Eygi'nin Neşrettiği Büyük Gazete ve Mırnav Köşesi

Milliyetin Değişmeyen Sakini

DOĞAN HEPER

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Ömer Lütfü Heper Bey ile Zekiye Heper Hanım'ın ilk çocukları olan Doğan Heper, 7 Temmuz 1937'de İstanbul, Aksaray-Laleli'de dünyaya gelir. Aile reisi Ömer Bey, o sıralarda devlet memuru olarak PTT'de çalışarak ailesinin geçimini temin etmektedir.

Doğan Heper 2 Yaşında İken Annesi ve Kardeşleri ile

Anne ve Babası

İki tane daha erkek kardeşim vardır. Birisi matbaacılık yapmaktadır; hem iktisat hem gazetecilik mezunudur. Diğer kardeşim Tamer Heper avukattır; işletme ve hukuk mezunudur. Bizim ailede herkes çift diplomalıdır; hatta eşlerimiz bile...

Çocukken hayvansız bir ânım olmazdı. Sokakta bulduğum sahipsiz hayvanları eve almak için aileme baskı bile yapardım. Hayvanlara müthiş bir sevgim vardı. Adı Baskın olan bir horozum vardı. Evimiz müstakil olduğu için evin alt katından girer, üst kattan çıkardı. Gider, koltuğa otururdu. Hemen arkasından da, annem evi kirletecek endişesiyle koştururdu. Bu arada, tabii ki annem Zekiye Hanım ile eve

getirdiğim ve baktığım hayvanlar yüzünden tatlı kavgalar yaşardık. Rahmetli annem, benim bu hayvan sevgimden çok çekti. Bazen, bu hayvanları anneannemin bahçeli evinde bir yerler bulur, oraya yerleştirirdim.

Ligorn, Hemşin ve ibiği büyük gül ibikli vs. hayvanlarım, hint horozum vardı. Minik diye bir kuzum vardı. Babam çobandan alıp getirmişti. Minnacıktı; mahallemizde köpek gibi gezdirirdik. Bütün çocuklar onu çok severdik. Kışın çobanına geri verirken ağlamalarımı hiç unutamam.

Okuma çağı gelince Saraçhane'de bulunan 56. İlkokula yazıldım. Belediye Sarayı'nın karşısında Cibali Kız Lisesi, Hayriye Lisesi arasında, şimdi güzelce süslenmiş parkın olduğu yerdeydi. Şimdi yerlerinde yeller esiyor… İlkokulda, Muammer Hanım isminde çok iyi bir öğretmenim vardı. Atatürk'e benzettiğim bir müdürümüz vardı; daima dudağının kenarında sarma sigarası dururdu.

İlkokulda Öğretmeni, Okul Müdürü ve Sınıf Arkadaşları

Hele ilkokulda, arkadaşlarımın aşı sahnesinde ben üzülmeyeyim ve bağırmayayım diye hocalarımız çırpınırlardı. Ben zaten çok korkardım ve aşı olmazdım. Hocalarımızın bize gösterdiği o hassasiyeti ve sevgiyi hiç unutamam.

İlkokul üçüncü sınıftan itibaren birkaç arkadaş ile birlikte Doğan adında bir duvar dergisi çıkardık. İlker ve Egemen diye iki arkadaşım vardı. Üçümüz beraberce –tesadüf bu ya, bu okul gazetesinin adı Doğan idi.– başlığında da doğan resmi olan amatörce bu dergiyi çıkarmıştık. Hâlâ İlker'le bayramlarda tebrikleşiriz. İlkokulda 5 sene aynı hocada okudum; hocam hiç değişmedi.

İlkokuldan sonra, yine aynı semtte bulunan Pertevniyal Lisesi'nin ortaokul bölümünde öğrencilik hayatımı devam ettirdim. Aynı yıl ortaokul liseye dönüştü ve biz Pertevniyal Lisesi'nin ilk talebeleri olduk. Liseyi yine aynı okulda tamamladık. Böylece, lisede hocalarımız çok iyi idi.

Pertevniyal Lisesi Önünde

Pertevniyal Lisesinde Arkadaşları ile Sınıfta (Arka Sağ Baştaki)

Liseden mezun olduğumuzda, yaşadığım iki hadiseyi hiç unutamam. Çok çalışkan bir arkadaşımız vardı, adı Ahmet'ti. Ona çok çalışkan olduğu için Hafız Ahmet derdik. Babası ona: "Liseden ikmale kalmadan mezun olursan sana bisiklet alacağım." demişti. Liseyi bitirince, bu bisiklet parasını Teknik üniversiteyi kazanmak için okuldan bir hocadan ek ders alabilmek için kullanmıştı. Yine bir arkadaşımız vardı; Teknik üniversiteyi kazanamayınca maalesef Fatih Camii'nin minaresine çıkıp aşağı atlayarak intihar etmişti. Hiç unutamam, Teknik üniversiteye girmek bizim zamanımızda çok önemli idi. Şimdiki gibi kurslar falan da yoktu. Okul dersleri ile üniversiteyi kazanırdık.

Lisede Nesteren Aygen dediğimiz "Kaynana" lâkaplı İngilizce hocamız vardı. 11 sene boyunca, ben İngilizce'yi hiç öğrenemedim. Derste hep muziplik yapardık; ama kaynana dediğimiz hocamız anlayışla karşılardı. Yine, Köpek İhsan dediğimiz felsefe, sosyoloji ve mantık hocamız vardı. Köpek İhsan dinsizdi. Bize de, dinsizliği aşılamaya çalışırdı. Biz de, o çocuk yaşımızda ona tepki gösterirdik; Müslümanlığı savunurduk. Ama aramızdaki hoca-talebe münasebetini asla bozmazdık.

Felsefem 10'du; ama onunla devamlı tartışırdık. Saydığım hocalardandı; fakat fikirlerini beğenmezdik. Fizik hocamız Mevhibe Hanım, Gilda dediğimiz biyoloji hocamız Nahide Hanım vardı. Başka liselerde olandan daha fazla biyoloji okuturdu. Tıpta ilk yıl okunan iki ciltlik biyoloji kitabını bize lisede okutmuştu. Hâlâ biyoloji terimlerini hatırlarım. Çocuklarıma fiyaka yapmak için o zaman öğrendiklerimi hâlâ sayarım. Lisede Süreyya Bey adındaki matematik hocamın verdiği bilgileri hâlâ aklımda tutarım; fazla öğrenmenin hiç zararı olmadı. 'Kaynana'nın dersinde yoklama kâğıdına ip bağlanırdı. Nesteren Aygen Hoca Hanım da camı açık zanneder, peşinden koşardı.

Gençlik Arkadaşları

Lise hayatım çok güzel geçti. Arkadaşlarım arasında Tamer Tarhan, Kamil Dinç, Gültekin Telgeren vardı. Lise yıllarında arkadaşlarım dönemin yine gözde okulu olan İstanbul Teknik Üniversitesi'ne girme çabasında iken ben Doğan Heper olarak boş zamanlarımı Fatih'teki büyük postahanenin çevresindeki ağır ceza mahkemelerinde geçirirdim. Adliyede çeşitli davaları takip ederdim; Kemal Pilavoğlu davası, Sincancı davası gibi.

Çarşamba günleri öğleden sonra, okul tatildi. Ben, top oynamaz; davaları izlemeye giderdim. Önemli davalar olduğu için bunlar gazetelere çıkardı. Benim resimlerim de izleyiciler tarafında çıkardı. Hâlâ saklarım onları. Bu davalarda avu-

katların ve hâkimlerin davranışları, benim hukuk fakültesine gitmeme vesile oldu. Hukuk için başvuru yaptık. 999 kişilik amfisi vardı ve 1013 kişi başvurmuştu. O yıl imtihan yapmadılar, herkesi aldılar. Hukuk'a imtihansız girdik.

Hukuk fakültesine devam ederken, o sıra yeni çıkan bir karar ile iki fakülte birden okuyabileceğimi anlayınca Gazetecilik Enstitüsü'nün sınavlarına girdim ve kazandım. 750 kişiden 5 kişi Hukuk fakültesinde okuyanlar kontenjanından Gazetecilik Enstitüsü'ne girdi. Burada, başka bir dünyaya girmiş gibi olduk.

1961–1962'de, Hukuk fakültesini bitirince, İzmir Gaziemir'de ulaştırma okuluna yedek subay olarak gittim. Bizim dönemimizde, ulaştırma okulunda ilk üçe girenler askerliğini istediği yerde yapabiliyordu. Ulaştırma okulunda 2-3 arkadaş dereceye girdik. Cumartesi-pazar günleri izne çıkmaz, ders çalışırdık. Askerliğimizi asteğmen olarak, dereceye girdiğimiz için İzmir'de tamamladık. Şimdi bana çok saçma geliyor; ama o zaman böyle yapmıştık.

Asteğmen Doğan Heper

Askerde Arkadaşı ile Tatbikatta (Ayaktaki Doğan Heper)

Askerlik dönüşü, Gazetecilik Enstitüsü'ne devam ettim. Hukuk'ta okuduğum için hukuk derslerinden muaf olmuştum; iktisat derslerini de aldım. Okulun müdürü, bir sınıfımız ve bir de sekreter Mehlika Hanım vardı. Bir de tanınmış gazeteciler…

Hiçbir dersi kaçırmazdık. Dersleri kaçırmayan 10 kadar talebe vardı. Hatta Burhan (Baba) Felek hocadan fasulye piyazını yapmayı o derslerde öğrenmiştik. Burada Burhan Felek, Cevat Fehmi Başkut, Haldun Taner, Ecvet Güresin ve Abdi İpekçi ile tanıştım. Abdi İpekçi, o sırada enstitüde ders veriyordu. Tarif edilemeyecek bir mutluluk içinde gazetecilik okuluna devam ederken, son dönemde 1964'te Abdi Bey benim Milliyet'te çalışmamı istedi…

MESLEĞE GİRİŞİ

Bir gün Gazetecilik Enstitüsü sekreteri Mehlika Hanım'ın odasındaydım. Mezuniyet evraklarımı alacaktım. Burhan Felek Hoca da odada imiş; Mehlika Hanım: "Doğan Milliyet'te çalışacak." dedi. Burhan Hoca hemen şöyle dedi: "Öyleyse aç kalmaya hazır ol!"

O zaman basında para kazanmak kolay değildi. Böylelikle, ilk meslek dersimi almış oldum.

Burhan Felek Hoca Milliyet'te Bir Ziyaret Sırasında

Milliyet'te İşe Başlıyan Genç Doğan Heper

Ben zaten fazla para falan beklemiyordum. Oldukça idealisttim. "Biz mesleğe giriyoruz, para kazanmaya değil." diyordum. O gün en karizmatik gazeteci olan Abdi İpekçi'nin bile eski bir arabası vardı. Şoförü bile yoktu. Bugün, biz iyi arabalar ve şoförlerle dolaşıyoruz. Allah'a şükür, çok iyi maaşlarla çalışıyoruz.

Hukuk diplomasını almıştım ama staj bile yapmamıştım. Abdi İpekçi'nin teklifi üzerine Milliyet'te gazetecilik stajı bile yapmadan sanat servisinde gazeteciliğe başlamış oldum. Gazetede beni ilk Turhan Aytul gördü. Milliyet'in her şeyiydi; Abdi İpekçi'nin sağ koluydu. Çıraklıktan mesleği öğrenmişti. Bana kafasını çevirerek baktı ve: "Sen nereden geldin?" dedi. Ben, "Üniversiteden." dedim. Hiç unutmam istihza ile: "Ha, çok ilginç, çok ilginç..." dedi. Âdeta, "Diploma ile, üniversite ile, bu iş olmaz. Bu iş burada olur oğlum." demek istiyordu. Şimdi, seneler sonra onların bu tavrına hak veriyorum. Bu meslek, ancak usta-çırak ilişkisi ile iyi öğrenilir. Diploma, tabii lazımdır; ama diplomadan daha önemli olan deneyimdir. İşte ben; Abdi Bey, Turhan Aytul, Hasan Pulur ve diğerlerinin çıraklığını yaptığım için iftihar ediyorum.

Yine Milliyet'te göreve başladığım ilk günlerdi. Şimdi hâlâ uluslararası spor kulübünün başında olan bir arkadaşımız beni gördü: "Milliyet'e gelmişsin, çok sevindim. Ama sana bir şey söyleyeyim mi? Sen Milliyet'te adam olamazsın, yani

yükselemezsin." dedi. Ben nedenini sorunca: "Çünkü sen Galatasaray'lı (Liseyi kastediyor) değilsin, Selanikli değilsin, Nişantaşı ve Şişli'den değilsin!" dedi. O an biraz moralim bozuldu, ama genelde bunlardan etkilenmedim. Milliyet'te 30'dan fazla yıl kalarak rekora imza attım. Dürüst çalışan, işine sahip çıkan birisi, kim olursa olsun Milliyet'te daima yükselir. Bunu ispatladım.

Milliyet'te, önce sanat ve magazin servisinde muhabirlik yapıyordum. Servisin şefi Adnan Tahir'di. Bir gün Sirkeci'de haber takip için koşuşturuyordum. Şef, haber için koşarak gidişimi görmüş; beni durdurdu; "Bugünden itibaren haberlerine senin ismini koyacağım." dedi. O zamanlar imza hasisliği vardı; kolay kolay habere imzanızı koymazlardı. Yıllar geçerdi, imzanız çıkmazdı. Şimdiki gibi imza enflasyonu yoktu. Haberde imzanızın çıkması maaş kadar önemliydi. 11 sene yazı işleri müdürü gibi çalıştım. İsmim jenerikte ancak 1979'da yazılmıştı. Benim öyle heyecanlı haber takibimi görünce, daha muhabirliğimin ikinci ayında haberlere imzamı koymaya başlamıştı.

Sanat ve magazin servisindeki yaşamım çok uzun sürmedi. Ali Gevgilli'nin başında olduğu 'iktisat ve ticaret' servisine geçtim. Ali Gevgilli, vasıfları az bulunur bir gazeteci idi. Bu serviste iktisat köşesi hazırlandığı gibi ikinci sayfada 'Düşünenlerin Düşüncesi' köşesi de düzenleniyordu. Babıali'de, ilk defa Milliyet böyle bir köşe düzenlemişti. Çıkan yazılar, ciddi tartışmalara sebep oluyordu. O gün TV falan yoktu; bu yazılar önemliydi. Ben, bu sayfanın hazırlanmasında Ali Gevgilli'ye yardımcı oluyordum. Kısa bir süre sonra, Abdi Bey benim yazı işlerine inmemi, mutfakta çalışmamı istemeye başladı. Ben yazı işlerinde çalışanları gözümde çok büyütüyordum. Orada Hasan Yılmazer var, Turhan Aytul var, Hasan Pulur var, İlhan Barlıoğlu var… Onların arasında ezileceğimi düşünüyordum.

Ali Gevgilli, bu korkumun yersizliğine beni inandırdı. Nihayet, yazı işlerine inmeye karar verdim. Yazı işlerinde çalışırken, birden Yeni İstanbul olayı patlak verdi. Bütün yazı işleri kadrosu, saydığım isimler Yeni İstanbul'a transfer oldular. 1968'den itibaren, ben yazı işlerinde değişmez adam oldum. Galiba bir tek Hasan Pulur sonradan vazgeçmiş, gitmemişti. Nail Güreli de, Dinçer Güner de gitmişti o zaman. Abdi İpekçi, karizmatik bir gazeteci idi. Şahsiyeti de öyleydi; bir şey söylediğinde mutlaka yapılması gerekirdi.

1968'de 'Ali Gevgilli Vak'ası' meydana gelip yazı işleri Milliyet'i terk edince, ben de Milliyet'in mutfağına yıllar boyu kalacak bir eleman olarak yerleştim. 1968'in krizli günlerinde Abdi Bey, Hasan Pulur, Engin Kösebay'la başlayan yazı işlerindeki çalışma yıllarca sürdü. 25 yıl çalıştığımız Cağaloğlu'ndaki yeni binaya, tam bu kargaşanın ortasında taşınmıştık. Yeni binamız çok moderndi. Yazı işleri salonu gayet

genişti. Sonradan yapılan petek masa gelmemişti; eski masalarımızı birleştirerek üzerine mavi bir örtü ile büyük masa havası vermiştik.

Dogan Heper; Abdi İpekçı Zamanındaki Kadro ile Beraber

Hiç unutmam, yazı işleri boşalmış; Abdi İpekçi, masanın başında; karşısında Hasan Pulur, sağında ben ve solunda Engin Kösebay'la 4 kişi uzun süre yazı işleri toplantılarını yürütmek zorunda kalmıştık. Daha sonra, Tufan Türenç yazı işlerine dahil olmuştu. Milliyet'in sahibi Ercüment Bey Turhan Aytul'a çok kızmıştı; hatta: "Benim cenazemi çiğnemeden geri dönemez." gibi laflar da etmişti.

Abdi İpekçi ise, deli Turhan'ı çok seviyordu ve Turhan onun sağ kolu gibiydi. Geri gelmesi için aylar sonra Ercüment Bey'i ikna etmişti. Bir gün baktık ki; yazı işlerinin kapısı top gibi patlayarak açıldı. Kendisine has edasıyla, onu tanıyanlar bilirler, deli Turhan lâkaplı Turhan Aytul içeri girdi ve: "Milliyet'teki deli Turhan geri geldi." diye bağırdı. Böylece Turhan Aytul Milliyet'e geri dönmüş oldu ve Abdi İpekçi'nin yerine yazı işlerini yönetmeye başladı. Abdi Bey, toplantılara pek inmezdi. Turan Aytul, çok iyi bir 'ikinci adam'dır. Abdi Bey, ona çok güvenirdi. Tek kusuru çok içerdi; bazen yanlış işler de yaptığı olurdu sarhoş kafayla.

Milliyet için, teknolojik devrim tipodan ofsete geçildiği gün oldu. Yalnız bu geçişte eski teknolojiye alışkın elemanlar mağdur edilmedi. Kurşun dizgi yapıp sayfa hazırlayan elemanlar yeni sisteme, IBM'lere intibak ettirildi. Hiçbiri işten çıkarılmadı. Yumuşak bir geçiş oldu. Bu, Milliyet'in çalışanlarına verdiği önemi gösteren bir olaydır.

Bu arada üç bina değişti; darbeler, ihtilaller yaşandı. Sıkıyönetimlerden geçildi. İfadeler alındı, mahkûm olduğumuz oldu; ama muhabir, sekreter, yazı işleri müdürü, genel yayın yönetmeni, murahhas üye ve yazar olarak 30'dan fazla yıl aynı müessesede çalışma rekoru da kırıldı.

Aydın Doğan Milliyet'i Satın Alıyor

Ercüment Karacan, bazı korkular nedeniyle gazeteyi satmaya karar vermişti. Terör, sendikalaşma, maddi durumun iyiye gitmemesi gibi sebepler bunda etkili olmuştu. Bunları daha sonra kendisi de söylemişti.

Bir gün Turhan Aytul, Milliyet'in bir miktar hissesinin satılacağını söyledi. Zamanla söylemlerdeki bu hisse oranı arttı. Sonunda da, gazetenin tamamını Aydın Doğan'ın aldığı ortaya çıktı. Aydın Bey, patron olduktan sonra, yanılmıyorsam genişçe sayılacak bir yazı işleri kadrosuna Façyo'da yemek verdi. Mehmet Ali Birand, o yemekte Aydın Bey'e yönelttiği sorularla dikkati çekti.

Doğan Heper Aydın Doğan ile Toplantıda

Abdi Bey'in sağlığında ben kadrolu yazı işleri müdürlerinden biriydim. Abdi Bey'in ölümünden sonra, bir yönetim boşluğu doğdu. Gazeteyi kimin yöneteceği

konusunda tartışma çıktı. Turhan Aytul, yıllarca gazeteyi Abdi İpekçi adına çıkarmıştı. Kendisine, 'deli' dedirtecek kadar zeki ve bu meslekte şart olduğu kadar hızlıydı. Ama çok içer, bazen de akıl almaz işler yapardı. Onun freni Abdi Bey'di, ama artık o yoktu. Hasan Pulur itidal unsuruydu. Ölçülü biriydi. Ama Turhan Aytul kadar sekreterliği yoktu.

Yönetim boşluğunun ilk günlerinde, Rahmetli Turhan ağabeyin, Hasan ağabeyi yemeğe kararlı olduğu anlaşıldı. Ve Hasan Pulur, Milliyet'ten ayrıldı. Turhan Aytul, genel yayın yönetmeni oldu. Ama başarılı olamadı. Çünkü aşırı içki içmesi yüzünden işleri tam takip edemedi. Yeni patron Aydın Doğan Bey, gazetenin Turhan Aytul ile gitmeyeceğini görünce M. Ali Birand'ı yayın yönetmeni koltuğuna oturttu.

Bazen 'en iyi ikinci adam' 'en kötü birinci adam' olabilir gerçeğini de unutmamak lazımdır. Eğer 'ikinci adam' olarak kalsaydı deli dedirtecek kadar fazla olan zekâsıyla Milliyet'te uzun yıllar çalışabilirdi. Turhan Aytul, genel yayın yönetmenliğini yürütemedi. Hayatında belki de ilk kez gittiği bir dış gezide, İsrail'deyken mevkiini kaybetti.

Gazetecilik, 24 saat işlerin takip edilmesini gerektiriyordu. Hafta sonu tatili, yıllık izin veya hastalık vs. mazeret tanımıyordu. Ben Milliyet'te çalıştığım süre içinde, hasta olduğum için işe gelmediğimi kimse söyleyemez. O zamanlar böyle çalışırdık.

O zamanlar genç, dil bilen, dış politikanın içinde sayılan Mehmet Ali Birand, genel yayın yönetmeni yetkileriyle göreve tayin edildi. Yardımcılığına da, Orhan Duru verildi. İlk günler Mehmet Ali, Duru'yu odasına aldı; onun için de bir masa koydurdu. Ama kısa süre sonra Duru, odadan tahliye oldu. Mehmet Ali, artık tekti. M. Ali Birand'ın üstün vasıfları vardı; ama tek eksiği şu idi: Gazetenin yayın mutfağı tecrübesi yoktu. Bu da, zamanla ortaya çıktı. Bazı sıkıntılar baş gösterince bir gün Aydın Bey, Mehmet Ali'yi görüşmeye çağırdı. Biz, Mehmet Ali'nin odasında görüşmenin sonucunu bekliyorduk.

Mehmet Ali yukarıdan indi: "Aydın Bey, işleri Doğan Heper'e devretmemi istedi. Ben de devrediyorum ve eski işime dönüyorum." dedi ve genel yayın yönetmenliğini böylece bırakmış oldu.

Mehmet Ali Birand, çok sempatik bir arkadaşımızdı. Onu sevmemek imkânsızdı. Ben, künyedeki yazı işleri müdürü olarak, onun benim ismimin üstüne Orhan Duru'yu koymak istemesine kızmama ve buna tepki gösterip engel olmama rağmen onu hep dost bildim. Bugün de öyledir. O gün de bugünkü gibi iyi bir gazeteciydi, ama mutfağı bilmiyordu. Bilenleri de şemsiyesinin altına toplayamadı. Ama büyük akıllılık etti, başarılı olacağı alana döndü. Röportajlar, mülâkatlar, dizi yazıları ve köşe yazılarıyla Türkiye'nin bir numarası oldu.

Yönetim krizleri sürse de gazete çıkıyordu. Okuyucu, krizi hissetmiyordu. Çün-

kü gazeteye sahip, gözü yalnız yaptığı işte olan küçük bir ekip Milliyet'e sarılmış, bırakmıyordu. Tarhan Erdem göreve gelene kadar bu küçük ekip, benim yazı işleri müdürü olarak başkanlığımda gazeteyi en iyi şekilde çıkardı. M. Ali Birand'dan sonra yayın yönetmeni Tarhan Erdem oldu. Tarhan Erdem, saygı duyulacak bir insandı. Onunla dostluk etmek büyük bir zevkti. Mesafeli, samimi ve candandı. Bununla birlikte, o kendi araştırma alanında başarılıydı. Gazeteci değildi. Bu nedenle de, beni bir yazı işleri müdüründen beklenenin üstünde yetkili duruma getirdi.

Tarhan Bey'le işbirliğimizi ve geçirdiğimiz günleri zevkle hatırlarım. İki yıl süren beraberliğimizde, iyi anlaşmamıza rağmen başka sebeplerle yayın yönetmenliğini bırakmak durumunda kaldı.

Tarhan Bey'in ayrılışıyla yeni bir genel yayın yönetmeni arayışı başladı. Abdi Bey'in ölümünden sonra bir türlü yerini dolduracak yayın yönetmeni bulunamadı. Çekirdek yazı işleri kadrosu ve Aydın Doğan Bey'in kişiliği sayesinde Milliyet o dönemleri zararsız atlatabildi. Bir gün, Aydın Bey bana birkaç isim saydı: "Bunlarla çalışır mısın?" dedi. Ben de: "Ben saydıklarınızın hepsinden daha iyiyim, onların genel yayın yönetmenliğinde çalışmam; ama Çetin Emeç'in benden üstün tarafları vardır, onunla yazı işleri müdürü olarak çalışabilirim." dedim. Böylece, Milliyet'te Çetin Emeç dönemi başlamış oldu.

Çetin Emeç'i tanıyanlar: "Onunla geçinmek zordur; o, günde 14 saat çalışır." demeye başladılar. Benim cevabım: "Öyleyse biz de 16 saat çalışırız." oldu. Ve öğle yemekleri yemeden, akşam saat 22.00 ye, 23.00'e kadar gazetede kalarak bir Çetin Emeç dönemi geçirdik. Çetin Emeç, gelirken kadrosunu getirir diyenler de mahcup oldu. Çünkü Emeç, küçük de olsa vasıfları umduğunun çok üstünde bir kadro bulmuştu.

Çetin Emeç geçinilmesi güç, titiz bir gazeteci olduğu halde bizim ilişkimiz çok iyiydi. Birbirimizi bir gün bile kırmadık. Biz Çetin Emeç'ten, o zamanki Hürriyet stili gazeteciliği, biraz abartmayı, dikkat çekici bir şekilde haberleri ve frapan başlıkları ve biraz salçalamayı öğrendik. O da bizden, Milliyet mektebinin özelliklerini gördü; ciddi – itibarlı – prestijli bir Abdi İpekçi ekolünün ilkelerini öğrendi. Onunla 1,5 yıl süren çalışma hayatımı unutmam imkânsızdır.

Rahmetli Çetin Emeç'in öldürüldüğü sabah, Cemiyet'te, her gazetenin genel yayın yönetmeni veya en üst düzeydeki bir yetkilisi davet edilmiş, Nezih Demirkent'in başkanlığında onlarla görüşülüyordu. "Ne yapabiliriz, hepimiz ikinci baskı mı yapalım?" diye tartışıyorlardı. Ben yanımda getirdiğim ikinci baskı Milliyet'i çıkardım ve: "Bizim ikinci baskı şu anda İstanbul'un her yerinde satılıyor." dedim. Gazetecilikte iftihar edecek başka neyimiz olabilir ki, doğruluk, dürüstlük, müesseseye sadakat, hız vs.

Ve Milliyet'te Yayın Yönetmenliği

Çetin Emeç'in ayrılışından sonra, Aydın Bey: "Bana gel, genel yayın yönetmeni ol!" dedi. Abdi Bey'in bıraktığı bir koltuğu doldurmak bu dünyada kaç kişiye nasip olur? Ben muhabirlikle başladığım mesleği sekreterlik, yazı işleri müdürlüğüyle sürdürmüştüm ve şimdi bana patron, 'Genel yayın yönetmeni ol' diyordu. Bu teklif, iki ay kadar sürdü ve sonunda kabul ettim. 1986'da Milliyet'in genel yayın yönetmeni oldum. Genel yayın yönetmenliğimin ilk günlerinde hep duam şuydu: "Allah'ım ne olur, bana Mehmet Ali'nin rekorunu kırdırtma." Çünkü, 2,5 ay süren çok kısa bir yayın yönetmenliği yapmıştı. 3 ay geçince rahatlamıştım. Bu görevi tam 7 yıl sürdürdüm. Bu süre, Abdi Bey'den sonraki en uzun süredir. Benden önce ve benden sonraki genel yayın yönetmenlerine ortalama görev süresi bir yıl düşerken ben 7 yıl bu görevi Milliyet'e ve okuyucuya karşı dürüstlükle, bağlılıkla sürdürdüm. Bu 7 yılın sonuna doğru, Milliyet'in Boğaziçi Üniversitesi gibi itibarlı bir kurum tarafından son 20 yılın en iyi gazetesi seçilmesi mutluluğunu da yaşadım. Bu yıllar içinde, Milliyet tirajda istikrarlı bir yükselme gösterdi. Hiçbir yılın net satış ortalaması, bir önceki yılın altına düşmedi. Milliyet'in 1986'da ortalama net satışı 260 bin 778 iken bu rakam 1987'de 262 bin 408, 1988'de 304 bin 049, 1989'da 316 bin 045, 1990'da 415 bin 997, 1991'de 495 bin oldu. Bu dönemde, gazete hizipleşmelerden uzak bir huzur dönemi geçirdi. Yazarlarla uyum içinde yaşandı. Karşılıklı saygı hâkim oldu. Bu yıllar içinde, Milliyet'in Genel Müdürü Yekta Okur'un ön ayak olduğu bir Güneş gazetesine transfer olayı yaşadık. Milliyet olma rüyasını gören Güneş, Milliyet'in neredeyse tüm kadrosuna el attı.

Güneş, sonuçta Milliyet'i pek sarsmadı. Aşağıdan seçtiğimiz yeni takım hemen intibak etti. Milliyet, aynı parlaklıkla yaşadı. Güneş ise bugün yok. Aydın Bey'le, genç arkadaşları yetiştirip biz işin başındayken Milliyet'i onlara teslim etmeyi planlardık. Böylece, Milliyet'te sağlam bir yönetim kadrosu oluşacaktı. Yönetimde varisleri biz tayin edip gelişmeleri yakından izleyecektik. Kalıcı yönetim kurarak gözümüz arkada kalmayacaktı. Ben yayın yönetmenliğini bu yüzden Aydın Bey'le konuşarak bırakıp murahhas üye olurken, bu arayış içinde benim adayım Umur Talu oldu. Umur benim sağ kolum ve yardımcım idi. Üstün vasıfları olan genç bir arkadaşımızdı. Aydın Bey de yakînen tanıyordu. Benim teklifimi kabul etti. Umur Talu yayın yönetmeni, ben de murahhas üye oldum. Uzun yıllar sonra, ilk defa sancısız bir yönetim değişikliği yaşanmıştı. Bununla birlikte, Umur genel yayın yönetmenliğinden iki yılın sonunda ayrıldı.

Doğan Heper Umur Talu ile

O sırada basında promosyon savaşı başlamıştı. Ansiklopedi savaşını Sabah başlatmış ve bir milyon tiraj yakalamıştı. Biz, geç bile kalmıştık. Ama biz arkadan Milliyet olarak, ansiklopedi vererek tirajımızı 1,5 milyona çıkarmıştık. 1-2 milyon ile uzun süre gittik. Sabah'ın tirajı da düşmüştü. Çünkü bizim ansiklopedimizdeki resimler renkliydi. Avrupa'da ciltli olarak basılıyordu. Okuyucu, Sabah'tan daha kaliteli baskısı olan 24 cilt olarak verilen ansiklopedimiz sebebiyle Milliyet'i tercih etmişti. Bu kez dışarıdan genç bir arkadaş seçildi: Ufuk Güldemir.

Ufuk Güldemir Çabuk Gitti…

Ufuk Güldemir, 10 Kasım 1994'te Milliyet'in genel yayın yönetmenliğine getirilmişti. Aralık 1994 başlarında gazetede 'Kum Saati' sütun başlığıyla fıkralarına başlayan Ahmet Altan, 17 Nisan 1995 günkü 'Atakürt' adlı yazısının yayınlanmasının ardından okuyucuların da tepkisiyle Milliyet'ten ayrılmak zorunda kaldı. Ahmet Altan'ı Yeni Yüzyıl'dan transfer edilen Can Dündar izledi; kısa bir süre sonra da Ufuk Güldemir genel yayın yönetmenliği görevinden ayrılmak zorunda kaldı. 6 ayı bile doldurmamıştı.

Gazetenin sahibi Aydın Doğan, 25 Nisan 1995 tarihli şu duyuruyu yayımladı:

"Ufuk Güldemir arkadaşımız genel yayın yönetmenliğinden ayrılmıştır. Çalışmaları için kendisine teşekkür ediyorum. Bugünden itibaren gazetenin yazı işleri sorumluluğunu Murahhas Üye Doğan Heper üstlenecektir.

Milliyet camiasının başarılı çalışmalarının devamını diliyorum."

Dünya, ülkeler, kuruluşlar, anlayışlar, değer hükümleri durmadan değişiyor. Doğal olarak Milliyet de hem değişti, hem değişimin öncüsü oldu. Bir kanaatimi tekrar etmek isterim:

Abdi İpekçi hayatta olsaydı o gün çıkardığı gazeteyi bugün çıkarmazdı. Milliyet bugün de, bundan sonra da değişime ayak uydurmalı, öncülük yapmalı, ama gerektiği oranda ve ciddi boyutta.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

"Gazeticilik Enstitüsü ve Basın Dünyasının Duayenleri"

12 Mart 1971 Muhtırası'yla başlayan dönem, hem gazete hem de ülke için zor günlerdi. 12 Mart 1971 Cuma günü saat 13.00'te TRT'den muhtıra haberini dinledik. Abdi Bey, darbe karşısında çok ağır bir 'Durum' yazısı yazmak istiyordu. Turhan Aytul, Abdi Bey'in muhtıraya yönelttiği bu ağır eleştiriyi tekrar gözden geçirmesini istedi. "Siz devamlı yazmalısınız. Bu yazıysa sizin son yazınız olabilir." dedi ve Abdi Bey'in yazısını değiştirmesini sağladı. Ertesi gün gazetede yer alan 'Durum', Abdi Bey'in ilk düşündüğüne pek benzemiyordu.

12 Mart ve 12 Eylül darbelerinde demokrasimiz ciddi yaralar aldı. Demokrasiden kopmanın toplumsal derslere vesile olduğunu gördük. Bu darbeler, benim demokrasiye olan bağlılığımı arttırdı. Demokrasi, sağlık gibi bir şey. İnsan kaybetmeyince kıymetini anlayamıyor.

Milliyet demek Abdi İpekçi demekti. Milliyet'le Abdi İpekçi yarışında Abdi Bey öndeydi. Belki de, o böyle istediği için böyle oluyordu. Abdi Bey'e bir şeyi beğendirmek imkânsızdı. İyinin de iyisini arardı. Bu nedenle, bugün sağ olsa herhalde o gün yaptığı gazeteleri beğenmez; daha iyisini yapardı. Sağ kolu Turhan Aytul'du. Daha önce de belirttiğim gibi, deli Turhan, dünyanın belki de en iyi 'ikinci adamı'ydı. Bunu Abdi Bey de bildiği için onu kâh pohpohlayarak kâh haşlayarak idare ederdi. Bu süper ikinci adam birinci adam yapıldığı gün tanınmaz oldu, âdeta yok oldu. Yerini yadırgamıştı.

Abdi Bey, gazete çalışanlarıyla arasına mesafe koyan bir adamdı. Ama bunu o kadar başarılı yapardı ki, bu kimseye batmazdı. Belki de, onun meslekteki üstün vasıfları bu mesafeyi koyma hakkını da ona veriyordu. Yazı işleri kadrosundaki elemanların hakkını sonuna kadar takip ederdi. Abdi Bey tek otoriteydi, ama idari işlerin yükünü Nurettin Bey'e (Demirkol) ihale etmişti. Abdi Bey, gazetede saat gibi işleyen uyumlu bir düzen kurmuştu.

Gazetecilik Enstitüsü'nde meslek dersleri, C. Fehmi Başkut, Ecvet Güresin ve Abdi Bey'in verdiği derslerdi. Aklımda kaldığı kadarıyla mizanpaj tekniği, haber tekniği, gazetecilik tekniği derslerini bu üç hocamız verirlerdi. Milliyet'te iken bunun pratiğini de öğrendim. Ayrıca Gazetecilik Enstitüsü'nde asistanlık yaparken de ders-

lerini dinledim. Abdi Bey'in asistanı iken Abdi Bey'in arabası ile okula giderdik. Abdi Bey direksiyona geçer, ben de yanına otururdum. Ders biterdi. Yine o eski vosvos ile pat küt, pat küt yaparak gazeteye gelirdik. Yine Ecvet Güresin ağabey, çok sevilen bir insandı. Meslekî yönden de iyi idi. Genç yaşta öldü. Allah rahmet eylesin.

C. Fehmi Başkut'u tanıma fırsatı bulduğum için kendimi şanslı addediyorum. Çünkü hem sanat hem de basın dünyasının duayenlerindendi. Cumhuriyet gazetesini Cumhuriyet yapan insanlardan biriydi. Bu insanların çok yakınında oldum. Sonra da dersleri bana bıraktıklarında, Gazetecilik Enstitüsü'nde dersleri ben devam ettirdim. 15 sene derslere gittim, geldim. Talebelere: "Size ekstra bir şey söylemiyorum. Milliyet'te gördüğüm yanlışları söylüyorum. Yanlış yapmayın diye doğruları söylüyorum." derdim. Onların yaptığı haberleri düzeltir; mümkün olanları Milliyet'te yayımlardım. Derslere gitmek çok zamanımı aldığı hâlde usanmadan giderdim.

İnsan Gazetecilikte Duracağı Yeri İyi Bilmeli

"Eğer Turhan Aytul, Genel yayın yönetmeni olmasaydı son gününe kadar Milliyet'te kalabilirdi.

Eğer Ali Gevgilli başyazar olmasaydı istediği mevkide istediği kadar Milliyet'te olabilirdi."

Ben, yıllarca bazı olaylara örnek olur diye bu iki cümleyi söyledim durdum. Turhan Aytul'dan hiçbir şey öğrenmedimse hızlı, ama çok hızlı çalışmayı öğrendim. Bu meslekte başarı için ilk şart budur. Biz, bu özelliğimizi Milliyet olarak hazırladığımız ikinci baskılarda da hep ispatladık. Ali Gevgilli'yi Abdi Bey fazla önemsiyordu; Ali Gevgilli vasıfları olan bir insandı. Zaten Abdi Bey insan sarrafı gibiydi. Abdi Bey, Ali Gevgilli'yi yazı işleri müdürü yapınca yazı işleri kadrosu rahatsız oldu ve Yeni İstanbul fırsatı da çıkınca Milliyet'teki istifa depremi yaşandı. Ali Gevgilli ne zaman başyazı yazmaya başladı yıpranma hızlı oldu. Başyazı yazmasaydı Milliyet'te çok uzun yıllar çalışacak başarılı bir gazeteci olurdu; ama olmadı, mesleği erken bıraktı Babıali için erken bir kayıptır. Bu iki olay, bana şunu öğretti: İnsan, yapabileceği noktaya kadar gelmeli. Yapamayacağı işleri üstlenmemeli, hırsa kapılıp fazlasına çıkmaya çalışmamalı, etrafında fazla hırslı ve yükselme meraklısı gibi görünmemeli.

Abdi İpekçi Aniden Öldürüldü

12 Eylül'den bir yıl önceydi. Abdi Bey, o gün Ankara'dan gazeteye geldi. Kısa bir süre kaldı ve evine gitti. Ben de evime gittim. 4. Levent'te gazeteciler sitesinde oturuyorum. Akşam 20.30 civarı idi; kısa bir süre sonra telefon çaldı. O zaman ge-

ce yazı işleri müdürü olan Eren Güvener: “Abdi Bey’i kaybettik.” dedi. Ayaktaydım; o an elimden telefon yere düştü. “Böyle bir şey nasıl olur?” diyebildim sadece. Kanım donmuştu.

Eren’in o cümlesini ve ses tonunu hiç unutamam. Her şey allak bullak olmuştu. Hemen hastaneye, ardından gazeteye koştuk. Bir telaş, bir kargaşa. Kimin öldürdüğü önemliydi; ama öldüren de ortada yoktu. Tahminlerden geçilmiyordu. Türkiye, adım adım 12 Eylül’e gidiyordu. 12 Eylül daha kapsamlı ve organize olarak geldi.

Yine bir gün gazetede işler bitmiş, ev gelmiştim. Temmuz ayı idi. Ankara’da büroda hem sekreterlik hem de ara sıra muhabirlik yapan bir bayan arkadaş eve telefon etti. “Doğan Bey, Abdi Bey’in katili yakalandı.” dedi. Nereden öğrendiğini sordum. Anlatmaya başladı. Bu bayanın akrabası olan ve soruşturmayı yürüten üst düzey bir emniyet yöneticisi haber vermiş ve: “Benim dediğimi de unutun ama Abdi Bey’in katili M. Ali Ağca yakalandı; şu an sorgulanıyor.” demişti.

O gece, öylece geçti. Ertesi sabah, gazetede sadece 3-4 kişi olayı biliyordu. Diğer arkadaşlara bir şey söylemedik. Sadece aramızda konuştuk. İlk baskılara haberi koymadık. Gece son şehir baskısına koymak için gizli hazırlık yaptık; hiç kimseye hissettirmedik. Ağca, 24 Haziran’da yakalanmıştı. Biz 9-10 Temmuz’da olayı öğrendik. Meslek kıskançlığımız vardı tabii. Başkaları duymasın diye gizlilik içinde gece baskısına: “Abdi İpekçi’nin katili M. Ali Ağca yakalandı.” haberini verdik. Bu tavrımız çok eleştirildi. En yakın arkadaşlarımız: “Bize güvenmiyor musunuz?” diye yıllarca sitem ettiler.

M. Ali Ağca’nın cezaevinden kaçışı ve Papa’yı öldürme iddiası da ilk defa Milliyet’te yayınlandı. Olay şöyle oldu: Yazı işlerinde büyük petek masanın etrafında oturuyorduk; telefon çaldı. Genç bir arkadaş Mehmet, telefonu aldı. Baktım; arkadaşın yüzü bembeyaz kireç gibi oldu. Neyse telefonu kapattı. “Ne oldu?” dedim. “Telefonda M. Ali Ağca var. ‘Milliyet’in Nuruosmaniye’deki binasının sırasındaki eczanenin kutusunda mektup var. Mektubu alın, okuyun!’ diyor.” dedi.

Akıl almaz bir olaydı; Abdi Bey’in katili cezaevinden kaçmış, bize telefon ediyordu. Hemen koşuldu. Posta kutusu darmadağın edildi; ama mektup yoktu. Büyük bir hayal kırıklığı ile masaya oturduk. O sırada bir telefon daha geldi. Yine Ağca telefondaydı. “Yanlış kutuya baktınız; posta kutusu değil çöp kutusunda.” diyordu. Anladık ki M. Ali Ağca etrafımızda ve bizi rahatlıkla gözetliyor, nereye baktığımızı ne yaptığımızı görüyordu. Tekrar koşuldu; gerçekten çöp kutusunda mektup bulundu. M. Ali Ağca, mektubunda kısaca: “Hapisten kaçtım. Türkiye’den de kaçacağım ve Papa’yı vuracağım!” diyordu.

İki türlü telaş oldu: M. Ali Ağca yakınımızda, İstanbul’da, Türkiye’de, hem de şu

an Cağaloğlu'nda. Üstelik: "Papa'yı vuracağım." diyordu. O an ihtimal veremiyorsunuz. "Atıyor, nasıl vuracak?" falan diyorsunuz; ama böyle de bir iddia var. Hemen mektuptaki el yazısının M. Ali Ağca'ya ait olup olmadığını kontrol için emniyetteki el yazıları ve imzası kontrol edildi. Neticede onun olabileceği kanaati oluştu. Hemen mektubu klişe yaptırdık; sürmanşetten, M. Ali Ağca'nın ağzından olayı Türkiye'ye ve dünyaya duyurduk. Gizlice Türkiye'den kaçmıştı. 2-3 ay sonra Vatikan'da Papa'yı vurunca işin ciddiyeti tam anlaşılabildi. Bu hadise, bizim için senelerce unutamadığımız bir hatıra olarak kaldı.

Bana göre Abdi İpekçi cinayeti % 80 aydınlanmamıştır. Belki önümüzdeki yıllarda ortaya çıkacaktır. Bunun ortaya çıkması için önce Ankara'da hükümetin, sivil ve askeri savcıların ve aydınların her şeyi ortaya koymaları gerekir. M. Ali Ağca'nın ifadelerinden net doğruyu anlamak mümkün değildir. Neden Abdi Bey öldürülmüştür? Benim için hâlâ muammadır. Basın camiası için Abdi İpekçi ciddi bir kayıptır. Milliyet için, zaten yıllarca çalkantılı dönemlerden kurtulamamasından anlaşıldığı gibi çok büyük kayıp olmuştur.

12 Eylül 1980 darbesi ile noktalanacak olan terör ortamında Abdi Bey'i kaybettik. Abdi Bey'in yokluğunun arkasından gazetede büyük değişiklikler oldu. Artık patron Ercüment Bey değil Aydın Bey'di.

Doğan Heper; Aydın Doğan ile Birlikte

Güneş Gazetesi Milliyet'i Sarstı

Milliyet Genel Müdürü Yekta Okur, ben yayın yönetmeni iken bir gün bana: "Doğan, Güneş için pazarlığa gidiyorum. Milliyet'i bırakıp Güneş'e gelir misin?" dedi. "Hayır." dedim. Çok yüksek transfer ücreti verileceğini söyledi. O zaman için, bu rakamlar önemliydi. "Sana 40 milyon, 50 milyon alabilirim. Bu rakamlara razı değilsen sen istediğin rakamı söyle, onu alayım." dedi. Ben kabul etmedim; ama o, benden habersiz daha sonra başka arkadaşları ayarlamış. Yüksek fiyatlar verdiler.

Babıali'de, Güneş olayından sonra maaşlar düzelmiştir. Güneş olayının gazetecilere tek faydası bu olmuştur. Bütün gazetelerden transferler yaptılar. Yekta Bey'le beraber yazar Mehmet Barlas, Tufan ve Pınar Türenç ve Milliyet yazı işlerinden bir grup arkadaş gitti. Milliyet'in yazı işleri boşaldı. Ben o sırada birkaç günlüğüne Almanya'daydım. Aydın Bey aradı: "Yazı işleri boşaldı, atla gel, gerekirse özel uçak tut!" dedi. "Ben tarifeli uçağa zor biniyorum, özele nasıl bineceğim?" dedim ama kafam allak bullak olmuştu. Zaten uçaktan oldum olası korkuyordum. Hemen Almanya'dan geri döndüm.

Güneş'in, daha doğrusu Yekta'nın transfer çengeli bir türlü durmuyordu. Ahmet Oktay bir paketle geldi: "Güneş'ten geliyorum. Transfer ücretini elime sıkıştırdılar: 4,5 milyon. Mecbur kaldım." dedi. Paraları alıp Aydın Bey'e çıktım. "İdareden bir arkadaşla bu paraları geri yolluyorum, Ahmet kalacak." dedim. Yekta'yla yıllar süren bir Milliyet arkadaşlığımız vardı. Bu olanları işin cilvesi olarak kabul ettik. Sonraları bunlar unutuldu, dostluğumuz yeniden kuruldu.

Milliyet'in Başarıları

Milliyet gazetesinin güven unsurunu ve okuyucuya doğru haber verme prensibini hiç bozmadık. Tarafsız ve dürüst olmaya çalıştık. Bir gün, bir arkadaşımız Körfez Savaşı öncesi: "Saddam ile görüşsek." dedi. Nasıl olacak? Ecevit o zaman savaşa karşı. Saddam ile görüşmesi söz konusu. "Rica etsek bizden birini yanına alır mı?" dedik ve sonunda Ecevit kabul etti. Ankara bürosundan Derya Sazak Bey'in Saddam ile randevusu 1991 Körfez Savaşı öncesi gerçekleşti. Bu mülâkat, çok frapan oldu. Haber dünyaya yayıldı; CNN haber yaptı. Başka TV'ler, gazeteler haberimizi yayımladı. Milliyet adı dünyaya yayıldı. Savaş sırasında Ali Haydar Yurtsever arkadaşımızın, Bağdat'tan dış dünya muhabirleri ve CNN ile kurduğu temaslar sayesinde çok başarılı habercilik yaptık.

Doğan Heper; Evren Paşa ile

Evren Paşa'nın anılarını yazdığını duymuştuk Evren Paşa ile temasa geçtik. Milliyet'e güvendiği için vermeyi kabul etti ve çok ses getiren Evren Paşa'nın anılarını böylelikle Milliyet'te yayımlamış olduk.

Gazeteci, Siyasilerle Mesafesini Korumalı

Gazeteci politikacılarla, bürokratlarla, sanat çevreleri ve iş dünyası ile belli bir mesafeyi korumalıdır. Bunlarla samimiyet, ciddiyet sınırını aşmamalıdır. Eğer aşarsa gazeteci tarafsızlığını koruyamayabilir, karşı tarafa haksızlık yapabilir. Ben hayatım boyunca bu mesafeyi, gazetenin neresinde olursam olayım korumaya çalıştım. Bunun da zararını değil hep yararını gördüm.

Bir ara dünyada uçaklar kaçırılıyordu. O sıralar, yetkililer de: "Yeşilköy'de kuş uçurtulmuyor, sıkı tedbirler var vs." diyorlardı. Biz de test edelim, bakalım dedik. Hakikaten öyleyse tebrik edelim, haber yapalım. Eğer tedbirler iyi değilse uyarmış olalım dedik. Turgay isimde bir arkadaşımızın göğsüne bomba koyduk, arkadaşımızı silahlandırdık. Aldı biletini, THY uçağına bindi ve pilotlara havada iken silahları ve bombaları gösterdi. Resim çekti ve bu haberi yaptık. Bununla, gerçekte havaalanında güvenliğin olmadığını göstermiş olduk. Tedbirler alındı; ama olan Milliyet'e

oldu. Yeşilköy Havaalanı'nın yetkilileri bu haberimizi hiç unutmadılar ve: "Bize bunu yapmayacaktınız." dediler. Bize karşı kötü davranmaya başladılar; ama biz bunu halkın güvenliği ve emniyeti için yapmıştık.

Yine bir gün İstanbul Belediyesi: "İstanbul'da bizden habersiz hiçbir şey yapılamaz." demişti. Biz de Üç arkadaşımıza Taksim Meydanı'nda kazı yaptırdık. Etrafı bantlarla çevirdik. Belediye işçisi tulumlarını giymiş üç arkadaşa, bir Allah'ın kulu resmî yetkili iki gün boyunca: "Kimsiniz, neden burayı kazıyorsunuz?" diye sormadı. Bu haberimiz de belediyeye uyarı oldu.

Kurak bir yaz sonunda, İstanbul susuzluktan kırılıyordu. İki ay boyunca meteorolojinin verilerini takip ettik. Yağmur yağma ihtimalinin olduğu gün, resmen haberci olarak kumar oynadık. Milliyet'in manşetini: "Yağdır Mevlam Su!" diye attık. iki aydır yağmayan yağmur, o gün yağdı. Tabii, bu bizim meteoroloji olayını iki aydır takip etmemizin bir sonucuydu.

Köşe Yazısı Yazmak İçin Çarşıları Gezerdim

Milliyet'te Abdi Bey'in yerleştirdiği bir gelenek olan mektup köşesi vardı. Haftada bir yayımlanırdı. Gazeteden dışarıya ne mesaj verilmek istenirse o, bu köşede verilirdi. Ben yazı işleri müdürü olduğum zamanlar bu köşeyi yazardım. Genel yayın yönetmeni olduğum zamanlar da yazmaya devam ettim. Köşe yazılarına önem veriyordum. Halktan kopuk olmamak için kapalı çarşıya giderdim; Mısır Çarşısı'na, Sirkeci'ye gider, halkın arasında dolaşırdım. Eminönü Meydanı'nda işportacılar arasında dolaşırdım. Çiçekçi pasajına giderdim. Beni tanırlar: "Sarayım mı ağabey?" derler, ben de fiyatın pahalı falan olduğunu söyler, esnafla senli benli sohbet ederdim. Tahtakale'ye çıkar, oranın nabzını tutmaya çalışırdım. Nişantaşı'ndaki fiyatlarla karşılaştırırdım. Oradan Doğubank'a giderdim. Beyoğlu'na çıkar, Balık Pazarı'nda iki tur atardım. Vakit kaldıysa Nişantaşı'na gider; insanların neleri, kaça aldığını gözlemlerdim. Pazar günleri bitpazarlarını gezerdim. Levent'te bir kiloluk boyanın 650 bin TL iken Kasımpaşa'da 500 bin TL'ye satıldığını bilirdim. Antikacıları dolaşırdım. Ev fiyatlarını bölgelere göre araştırırdım. İşte; yazdığım köşe yazılarında bunları aksettirmeye çalışırdım.

Gazetede Yöneticilik Bir Sanattır

Gazete yöneticiliği de bir sanattır. Üstelik, zor bir sanat. Hem çalışanları idare edeceksiniz, hem de haber ve fikir trafiğini. Bunları birbiriyle çarpıştırmadan, kırmadan, dökmeden uyumlu bir şekilde bütünleştireceksiniz. Çıkan sentez gazetenin çizgisi, kimliği olacak. Bunu bir kahraman edasıyla yapamazsınız, ukalalaşamazsınız, pısırık da olamazsınız, bilgisizliğiniz hiç affedilmez, meslekî tecrübeniz herkesten

üstün olmalıdır, etrafınızdakileri itici değil toplayıcı olmanız gerekir. Gazeteciliğin tek adam işi olmadığını da unutmamak gerekir. Otoriteyi sevgi, bilgi ve mütevazı davranışlarınızla kurarsınız.

Bu, bir ekip işidir ve başarı o ekibindir. Ama ekibin şefe inanması, onu sevip sayması, uyumlu çalışıp başarılı sonuca varması gerekir. Ekibi beğenmemek değil iyi kullanmak önemlidir. Tabii, tiraj da size yardım etmeli. Bunları yapabilirseniz yöneticiliğiniz sürer, yoksa biter. Özetle söylemek gerekirse, gazete bir orkestradır, ama herkes orkestra şefi olamaz.

Milliyet Babıali'de Hep Örnek Olmuştur

Milliyet yıllarca, "Acaba bu konuda ne yazmış?", "Milliyet yazdıysa doğrudur." dedirten gazete oldu. Bu tirajdan da, frapan olmaktan da önemlidir. Milliyet'in diğer gazetelerden farkı da budur. Bu açıdan bakınca, gazetede en önemli pırıltı içe ve dışa dönük istikrarı sürdürebilmektir, saygınlık ve güvenilirliliği korumaktır.

Genel yayın yönetmenliği yaptığım dönemle ilgili şu notları verebilirim:

Milliyet, Evren'in en güçlü olduğu dönemde de, Özal'ın en güçlü olduğu dönemde de, Demirel'in en güçlü olduğu dönemde de bağımsız, tarafsız kaldı.

Doğan Medya Center'da bugün var olan teknik imkânların o dönemdeki yokluğu, çalışma hızı ve yoğunluğuyla kapatıldı.

Ecevit'in, Körfez Savaşı sırasında Milliyet adına arkadaşımız Derya Sazak'la beraber Saddam'a gönderilmesi gibi dünya çapında olaylara imza attı.

Evren'in anıları yayımlandı.

Teklifimizle, Türkiye'de ilk kez üniversitelerde paralı ikinci eğitim başladı.

Babıali'de ilk kez eğitim servisi kurulup eğitim sayfalarıyla diğer gazetelere örnek olundu.

Çeşitli anketlerin yapılması önceliği Milliyet'e ait oldu, anket geleneği Babıali'ye yerleşti.

Sovyetler daha yıkılmadan, oradaki Türk toplulukları Türkiye'ye ilk kez Milliyet tarafından tanıtıldı.

Milliyet, tirajda milyonu aşan rakamlarla ilk kez o yıllarda tanıştı.

Milliyet, 20 yılın en iyi gazetesi seçildi.

1992 Eylül'ünün sonunda genel yayın yönetmenliğini bıraktığımda günlük net satış 441 bindi.

Son günlerde Milliyet için en önemli olay, başyazarımızı ve bazı yazarlarımızı

iddialı olmak hevesindeki yeni bir gazetenin transfer etmek istemesi oldu. Milliyet sevgisi üstün geldi ve bu değerli yazar arkadaşlarımız Milliyet'ten kopmadı.

Bu arada başyazarımız sevgili Altan Öymen'in; Sayın Aydın Doğan'ın ve benim dostluğumuza verdiği değerle ricalarımızı kabul edip yuvaya dönmesi hepimizi sevindiren en önemli olay oldu.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Bizim İffet Hanım, o zamanlar Taksim İş Bankası'nda çalışıyordu. Taksim şubesinde benim başka arkadaşlarım da vardı. O münasebetle, onu tanıdım ve kısa sürede evlenmeye karar verdik. Şubat 1972'de İffet Özgener (Heper) ile evlendik. Nikâh şahidimiz Abdi İpekçi'dir. Yaklaşık 25 yıldır evliyiz. İki tane kızım var. Biri Başak Heper diğeri Demet Heper. Başak İstanbul Üniversitesi İşletme son sınıfta okuyor (1997). Demet ise, Yıldız Üniversitesi Matematik Mühendisliği son sınıfta öğrenim görüyor (1997).

Nikâh Merasimi, Abdi İpekçi Şahit

Doğan Heper'in Evlilik Resmi

Yaş Gününde Pasta Keserken

DOĞAN HEPER/FOTO-GALERİ

Doğan Heper; İlkokul Arkadaşları ile

Doğan Heper; Anne ve Babası ile

Doğan Heper; Ortaokulda İken

Doğan Heper; Askerde Arkadaşı ile

Doğan Heper'in Gençlik Yıllarından

Doğan Heper; Lisede Atatürk'e Benzeyen Müdür ve Okul Arkadaşlarıyla

DOĞAN HEPER/FOTO-GALERİ

Doğan Heper; Aydın Doğan ve Turhan Selçuk ile Birlikte

Doğan Heper; Mümtaz Soysal ile

Doğan Heper; Hayri Kozakçı ve Aydın Doğan ile Birlikte

Doğan Heper; Mesut Yılmaz ve Aydın Doğan ile Birlikte

Doğan Heper; Tansu Çiller ile

Doğan Heper; Sakıp Sabancı ile

DOĞAN HEPER/FOTO-GALERİ

Doğan Heper; Mesut Yılmaz ve Mehmet Ali Birand ile Beraber

Doğan Heper; Tansu Çiller ve Aydın Doğan ile Birlikte

Doğan Heper; Aydın Doğan ve İlhan Selçuk ile Birlikte

Doğan Heper; Süleyman Demirel ile

Doğan Heper; Aydın Doğan , Turhan Selçuk ve Arkadaşları ile Birlikte

Milliyet Olayı

DOĞAN HEPER/FOTO-GALERİ

Doğan Heper; 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve Aydın Doğan ile

Doğan Heper; Eşi ile Birlikte

Doğan Heper; Bahçede Halit Esendir ile Birlikte

Doğan Heper; Evde Kuşları ile

BİZ

AYLIK SİYASİ OLMAYAN AİLE GAZETESİ

Zorunlu bir açıklama!

Biz Dergisi

Doğan Heper

Milliyet'ten Hürriyet'e Demir Atan Gazeteci

TUFAN TÜRENÇ

ÇOCUKLUĞU VE TAHSİL HAYATI

Babam doktordur. Devlette uzun süre vazife yapmış. Orta halli bir aile çocuğu olarak Anadolu'da çalışmış. Güneydoğu'da görev yapmış. Kilis, Urfa, Gaziantep'i gezmiş; sıtma çalışmalarında görev yapmış. Sonunda tayini Yenişehir'e çıkmış. Ben, Bursa Yenişehir'de, 1945 yılında doğmuşum. Daha sonra İstanbul'a gelmişiz. İstanbul'da 5 yaşına kadar kalmışım. Babamın ihtisası bitince Afyon'a tayini çıktı. İlkokula Afyon'da başladım.

Tufan Türenç'in, Anne ve Babası

5 Yaşında Tufan Türenç

Yavru Kurt Tufan Türenç

Tufan Türenç, İlkokul Yıllarında Öğretmen ve Arkadaşlarıyla Birlikte (Soldan İkinci)

Orta ve liseyi Fransız Sn. Benoit Lisesi'nde yatılı okudum. İlkokulda iken çok uslu bir çocuktum, sadece futbol tutkum vardı, yaramazlık yapmazdım. Okulda hakkımda hiç şikâyet olmazdı. Sabahtan akşama kadar futbol oynardım. Ayaklarım yara bere içinde kalırdı, pantolon dayanmazdı.

Lise Arkadaşları

Lise Vesikalık Resmi

Ortaokulda ve lisede, futbol merakı gitti, politika merakı başladı. Ortaokulda iken Akis dergisini okurdum. Orhan Birgit ve Metin Toker'i takip ederdim. Gazeteleri alır, köşe yazılarını okurdum.

Lise Futbol Takımı ile

Önce eczacılık fakültesine gitmiştim. İkinci sınıfa geçtiğimde, baktım çok ezber isteyen bir meslek. Babama gazetecilik okumak istediğimi söyledim ve eczacılığı bıraktım. Gazetecilik okuluna başladım.

MESLEĞE GİRİŞİ

O zaman, 2 yıl olan gazetecilik okuluna gittim. İkinci sınıfta iken bilfiil gazetecilik yapmak istedim. Babam araştırdı. Hastanede baştabip yardımcısı olan babama, Baştabip Ali Bey: "Abdi İpekçi ile görüşürüm." demiş. Özal'ın bacanağı olan Ali

Tanrıyar Bey, Abdi Bey ile görüşmüş ve: Abdi Bey; "Beni arasın!" demiş. Ben şaşırdım kaldım. Abdi Bey'i aramak kim, ben kimim. O zamanlar da Milliyet okuyordum. 1960'ların ikinci yarısında, Milliyet gençliğin ve Sosyal Demokrat kesimin okuduğu bir gazeteydi. Hürriyet ise, daha çok aileye dönük bir gazeteydi. Cumhuriyet devletçi, Kemalist, Atatürkçü ve daha solcu idi. Akşam da sola hitap ederdi. Son Havadis ise sağ kesime, eski Demokrat Parti'ye destek verirdi.

Ertesi gün, Abdi Bey'e telefon ettim; "Yazısını yazıyor." dediler. Bir gün sonra bir daha aradım; bu sefer de "Toplantıda." dediler.

15 gün inatla aradım, en sonunda yakaladım. Telefonda ismimi söyleyince: "Tamam, yarın erkenden gel; Faruk Demirtaş ile görüş!" dedi.

Abdi İpekçi Milliyet Yayın Yönetmeni

Uykusuz bir gecenin ardından, ertesi gün Saat 8.00'da gazeteye damladım. Bekledik; Faruk Bey daha gelmemiş. Şef tipinde biri geldi, odaya girdi. İçimden: "Tamam, beklediğim bu." dedim ve odaya girdim. Abdi Bey'den bahsettim. Faruk Bey "Tamam, otur." dedi. Ben de odadaki koltuğa oturdum. Faruk Bey: "Kalk kardeşim, dışarıda otur. Orada bekle!" dedi. Beni dışarı çıkardı, çok bozuldum, dışarıya oturdum. Adam benimle ne konuşuyor ne de bana soru soruyordu. Vahap isimli bir kapıcı vardı. Benim dışarıda, koltukta boş, sıkılmış bir halde oturduğumu görmüştü. Olaya da şahit olmuştu. Bana o günkü Milliyet'i verdi. Bu, benim için kurtarıcı gibi oldu. 2 saate yakın orada oturdum.

Servis elemanları gelmeye başladı. Cahit Üzen diye biri vardı. Faruk Bey'in Cahit Bey'le görüştüğü ve benden bahsettiği belliydi. Cahit Bey yanıma geldi. "Kalk, beraber işe çıkalım." dedi. Daha sonra Faruk Bey, beni çağırdı ve Bana: "Seni alırım, bir süre denerim. Başarılı olamazsan seni işten atarım." dedi. Deneme süresi vardı. O zamanlar gazeteler küçüktü. Abdi Bey dahil 22-23 kişi çalışırdı. Dış haberler, yurt haberleri hepsi bu kadardı. Teleks dahil magazin, spor, kültür ve ekonomi servislerini de katsan 50-60 kişi ancak vardı. İdare vs. 100 kişiyi bulmazdı.

Maaş, bordro falan yoktu. Veznedar Ali Baba, herkesin maaşını bilirdi. Aybaşı gelmeden avans isterdik, zorla verirdi; ama ne zaman istesek az da olsa mutlaka verirdi. O gün morali iyi ise fazla verirdi. Keyfi çok iyi ise 500 lira avans verirdi. O gün için bu, çok iyi bir paraydı. Aybaşı gelince avansları keserdi; ezbere bilirdi, verdiği avansları hiç yazmazdı. Elektronik beyin gibiydi.

Usta muhabirlerle beraber göreve çıktık. Şef benim durumumu devamlı soruyor, benden bilgi alıyordu. Onuncu gün müydü neydi, tek başıma beni işe çıkardılar. O gün Eyüp'te sandal batmış, 2-3 çocuk boğulmuştu. Karakola gittim. Cenazeleri aileleri almıştı. Ben de mahalleye gittim. Cahit Ezen: "Giderken tembih ettiler, ölü çocukların resmini bulmadan gelme." dedi. Baktım aile üzüntülü; resim alamayacağız. Mahallenin fotoğrafçısına gittim; ölen çocukların resimlerini istedim. Parasını biraz fazlaca vererek aldım. Hemen gazeteye koştum, fotoğrafları şefim Faruk Bey'in masasına pat diye attım. O anda havam çok iyi idi. Bu, tek başıma çıktığım ilk haberimdi. Eğer fotoğrafları veremeseydim yanmıştım, gazeteci olamazdım. Belki de işten atarlardı.

Gazeteci olmaya yatkın olduğunu görürlerse, değişik alanlarda görev verirlerdi. Politika, adliye, ekonomi, üniversite vs. Benim ilk alan muhabirliğim polis muhabirliği oldu. Polis muhabirliği yapmayan adamı Babıali'de muhabir saymazlardı. İlk defa emniyete uğrardık. Olayları şefe telefonla aktarırdık. Talimatlara göre fotoğraflar çeker, haberi hazırlar, saat 12.00'ye doğru gazeteye gelirdik. İşi teslim ederdik.

Genç Gazeteci Tufan Türenç; Bir Görüşme Yaparken

Gazetede fazla oyalansak istihbarat şefi Faruk Bey: “Sen niye oturuyorsun? Haydi aşağıya!” der, kovalardı. Hadiseleri takip ederdik, araştırırdık. Az başarılı oldun mu seni olaylara gönderirlerdi. Sendikaları veya üniversiteleri verirlerdi. Bunda da başarılı olursan seni günlük işlere göndermezlerdi. Olay muhabirliğine verirler, onu da başarırsan serbest muhabir olurdun. Serbest muhabirlikte çevrenden kopuyordun. O yüzden gazetecilik açısından en iyisi, alan muhabirliğidir. Biz, bu arada 2 yıllık gazetecilik okulunu da bitirdik. Hemen askere gitmeye karar verdim.

Askerlik kurası Selimiye’ye çıktı. Kura çekimi günlerinde Hasan Pulur bana: “Faik Türün Paşa’ya İstanbul’da kalmanı söyleyeyim mi?” dedi. Beni çok severdi. Ben: “Ağabey hiç söyleme; kader neyse gider, yaparız.” dedim. Hasan Pulur: “Ben de senden bunu beklerdim.” dedi. Ertesi hafta kura çekildi. Ben Selimiye çektim, kimse inanmadı. “Hasan Pulur sana torpil geçti.” dediler. Hasan Pulur: “Yapmadım, çocuk istemedi.” dedi; ama kimse inanmadı. Askerliği Selimiye’de yaptık. 1972’nin Nisan’ında askere gittim. 1973’ün Eylül’ünde terhis olduk.

Selimiye’de ilginç anılarım oldu. Muhafız bölüğündeydim. Cenaze törenlerinde ve komutanların geliş ve gidişlerinde bizim bölük karşılıyordu. Faik Paşa ilginç bir adamdı. Ben numaralı güneş gözlüğü takıyordum. Her sefer teftişte Paşa: “Teğmenim sizin gözlük numaralı mı?” diye sorardı. Ben: “Evet paşam.” derdim “İç hizmete göre gözlerinizin görülmesi gerekirdi.” derdi.

Selimiye’de Faik Paşa Bir Merasim Karşılaması

Tuzla'da askerliğimi yaparken Ali Sirmen de vardı, pek beraber değildik. Bölükler ayrı olduğu için yürüyüşlerde falan görüşürdük. Muzaffer Sencan vardı, solcu olduğu için kurstan sonra onu er yaptılar.

Askerlik dönüşü, Milliyet'e geldik. 6 ay serbest muhabirlik yaptım. Sadece iyi işlere gidiyordum. Keşke düz muhabir kalaydım. Rahmetli Turhan Aytul (Deli Turhan) ile Beyoğlu'nda gar gazinosunda otururduk. İşimiz bitince Taksim'de gazinolara takılırdık. Bir şeyler içerdik. Aramızda konuşurduk. Sanatçılar falan gelirdi.

Yazı İşleri Kadrosu Abdi İpekçi ile

Yine bir gün, Taksim'de gazinoda otururken Turhan Aytul: "Yazı işlerinde senin gibi bir adama ihtiyacım var." dedi. Ben, olmaz falan dedim; ama dediği dedik. Yapmak zorundasın. Deli Turhan: "Sen yarın yazı işlerine gel, başla." dedi. İkinci sefer, bir şey diyemedim. Sabahleyin geldi, beni muhabirlerin orada görünce: "Sen neden burada oturuyorsun? Geç yazı işlerine, seni aldım." dedi.

Böylece muhabirlikten tamamen koptum. Gazetecilikte muhabirlik ileri cephe, yazı işleri karargâh gibidir. İkisi de önemli. Birinde cephede, diğerinde karargâhta sayfaları dolduruyorsun. Muhabirin erkenden mutfağa geçmesi doğru değildir. Vitrin yok, muhitin olmaz. Milliyet'te Deli Turhan'ın emri ile yazı işlerine geçince muhabirlik bitti.

1986 yılına kadar Milliyet'te çalıştım. Milliyet'te çalışırken en çok zorlandığınız olay, 1974 Kıbrıs çıkartmasıydı. Günde 10 baskı 20 kere kalıp değişirdi. 1 ay uyumadık. Herkes bir hafta dayandı. Sonunda geceleri sadece Turhan Aytul ile ikimiz

kaldık. Gece gündüz çalıştık. Bir sürü savaş haberleri geliyor; ama karar veremiyorsun. Türkiye harbe girmiş. Deli Turhan'ı uyandırıyorum; o, Abdi Bey'i arıyor. Sabaha kadar Abdi Bey'i arardık. O dönemde gece baskıları sayesinde büyük tiraj aldık.

Milliyet'ten Güneş'e Transfer Olduk

Milliyet gazetesinde ciddi çalkantılar oluyordu. Abdi Bey'in öldürülmesinden sonra gazeteyi satın alan Aydın Doğan, gazetede yayın yönetmenlerini devamlı değiştiriyordu. Ben, orada yazı işleri müdürü olarak çalışıyordum. Fakat huzurum kalmamıştı.

Bu ara, Güneş'ten teklif aldım ve bu, iyi bir teklifti. Yekta Okur, M. Ali Yılmaz ile anlaşmıştı. Yekta bana: "Güneş'le anlaştık, Mehmet Barlas da gelecek." dedi. Bir gün bunlar beni gazetede sıkıştırdılar. "Bir gazete ne verirse gidersin." diyorlardı.

"Peki, bir-iki milyon verse, ayrıca araba masraflarını karşılasa, seyahatlere gitsen, tatil masrafını karşılasa?" dediler. Ben de "Tamam giderim." dedim ve öyle kaldı.

İki gün sonra, Pınar'la bir arkadaşın evindeydik. Her zaman bulunduğumuz yerin telefonunu gazeteye bırakıyorduk. Telefon çaldı. Telefonda Yekta ağabey: "Tufan, dönüşte benim eve uğra!" dedi. Biz de evine gittik. Bana: "Şuraya imza at!" dedi. O zaman Milliyet'ten 175 bin TL maaş alıyorum. Anlaşmada 1.2 milyon maaş görünce şaşırdım, yok falan demeye kalktım. Cebinden 7,5 milyonluk çek çıkardı. Transfer ücreti gibi verince, bastım imzayı ve Güneş'e geçtim. O gün yerli bir araba 5 milyon TL idi. Babıali tarihinde benim bildiğim ilk büyük transferleri 1969'da Yeni İstanbul başlatmıştı. İki misli maaş verdiler; 175 bin sattı. O zaman transfer parası yoktu. Turhan Aytul, Erol Dallı ve Kurtul Altuğ 2 misli paralar aldılar; ama sonra yürümedi. Yeni İstanbul'u Nizameddin Nazif çıkarırdı.

Tufan Türen; Sayfa Sekreterliği Yaparken

Güneş'te Mehmet Barlas, Orhan Duru vardı. İyi mizanpaj yapıldı. İyi bir gazete çıkarıldı. Bazı talihsizlikler oldu. Mehmet Barlas ANAP havasına girdi. ANAP'çı politikalar uyguladı. 1987'de ANAP'a tepkiler vardı. Biz, muhalefet gazetesi yapalım istiyorduk. ANAP'ı savunan gazeteye okuyucu gelmez diyorduk. Yekta Bey de Barlas gibi düşünüyordu. Biz ise, yazı işleri ekibi olarak muhalefet ediyorduk. Aramızda anlaşmazlık çıktı. Patron Mehmet Ali Yılmaz da muhalefet yapmamamızı istedi, tatsızlık oldu. Yürümeyeceği anlaşılmıştı. İstifa ettim, ayrıldım.

Ve Hürriyet'e Transfer Oldum

3 ay evde işsiz oturdum. Bu arada, Halterci Naim Süleymanoğlu'nun hayatını yazdım, kitap olarak çıktı. ABD'ye gittim. 1988 Nisan'ında Güneş'ten ayrıldım ve 1988 Ağustos'unda Hürriyet'e girdim.

Çetin Emeç ile görüştüm. Çetin Emeç, çalışılması zor bir insandı. Daha önce Milliyet'te kısa bir süre beraberliğimiz olmuştu. Hürriyet'te çalışmayı kabul ettim. Görüşmede: "Benim bir şartım var: Ben gelince arkadaşlar rahatsız olacaksa gelmeyeyim." dedim. O: "Katiyen öyle bir şey yok, hepsi seni istiyor." dedi. "Madem problem yok, gelirim." dedim. Parayı bile sormadık, gayet iyi şartlarda çalıştık. Sorumlu yazı işleri müdürü olarak Hürriyet'te göreve başladım. 6 ay sonra Seçkin Türesay ayrıldı. Ertuğ Gökseli ayrıldı. Hepsi Asil Nadir'in M. Ali Yılmaz'dan aldığı Güneş'e gittiler. Yazı işlerinde tek başıma kaldım. Magazin servisinden elemanlar aldık. Asil Nadir'in Güneş ve Günaydın projeleri yürümeyince 2 sene sonra hepsi geri geldi.

Çetin Emeç İlginç Bir Gazetecidir

Çetin Emeç'in Milliyet'e gelişi ile Milliyet'in büyük gazete olma ideali başlamıştır. Çetin Emeç ilginç bir insandı. 1984'te, zannediyorum Tarhan Erdem Milliyet'in başında idi; fakat gazete zayıflamaya başlamıştı. Çünkü yazı işleri mutfağından gelmiyordu. Bu yüzden, Aydın Bey Çetin Emeç'i Milliyet'e getirdi. Çetin Emeç gazeteyi diriltti. Gazete kıpır kıpır oldu. Başlıklar frapanlaştı. Sonra Bedri Kocaman aradı. Gazetenin çok iyi olduğunu söyledi. Özal'ı çıldırttık diyebilirim; ama terbiyesizlik yapmadık, hep muhalefet ederdik. Daha sonra oradan ayrıldık. Çetin Bey'e ayak uydurmak çok zordu. Çetin Bey adamı öldürür. Normal günde bile, gece 10.00'da çıkardık

GENÇ GAZETECİLERE TAVSİYELERİ

Bir gazeteci mesleğini sevmeli, okumalı ve iyi öğrenmeli.

Ben çok ödül almadım. Öyle bir ihtirasım olmadı. Bir kalabalığın önüne çıkamam, onun için ödüllere talip olmadım. Yalnız Abdi İpekçi Araştırma Ödülü'nü

aldım. Başka bir ödüle talip olmadım. Mesela bir tiyatroya, en son kalsam giremem, utanırım sıkılırım. Böyle bir fıtratım vardır. Meslek kurallarına uyarak bugünlere geldim. Mesleğinin kurallarına uyan adam yavaş yavaş ilerler; ama yazmayacağım dediğim şeyi yazmadım. Verdiğin sözü tutacaksın.

Genç gazeteci arkadaşlar, kısa vadeli hayatı bıraksınlar; yoksa kendilerini harcarlar. Uzun vadeliye oynayın; bir an önce başarılı olayım derseniz harcanırsınız. Bugün, benim dönemimdeki insanların yüzde 90'ı meslekte değildir. Genç gazeteciler çok dikkatli olsunlar.

Darbeler En Kötü Yönetimdir

Ben 27 Mayıs dışındaki diğer darbeleri yaşadım. Çok kötü bir hadise. Gazetecilik yapma şansını bulamazsın. Darbelerin en iyi niyetle yapılanı bile kötüdür. Darbelerin savunma mantığı olamaz.

Araştırmacı Gazetecilik Yapılmalı

Türkiye'de araştırmacı gazetecilik pek ileri değil. Adam, Avrupa'da bir konu için 2 ay gidiyor, istediği kadar para harcıyor. Bizde böyle bir olanak yok. Mesela Sinagog baskını oldu, gidildi ve resimler çekildi. Stern dergisinden telefon geldi; bütün fotoğrafları istediler. 7500 mark verdiler. Ben olmaz dedim; 10 bin marka anlaştık. Stern, iyi fotoğrafları yayımladı. Böyle çalışıyorlar Habere para harcayacaksın, haber pahalıdır. Büyük dergiler haber için büyük paralar harcıyor; ama dergi de satıyor. Araştırmacı gazetecilik için çok para harcanmadığı için, Türkiye de atılım içinde olamıyor. Mesela bir kameramana ve muhabire: "Git kardeşim, bir ay şu konuyu incele!" diyor musun? Hayır, olur mu? "Kamera lazım." diyorsun Ama Avrupalı gönderiyor ekibi, araştırmayı yapıyor.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Gazetecilik Okulunda Havam İyi İdi

Okul çok matraktı. Gazetecilik okuluna gidiyordum, gazetede imzam da çıkıyordu. Havam iyi idi. F. Kerim Gökay, Sulhi Dönmezer, Reşat Kaynar, Tahir Alangu ve Ayhan Önder gibi hocalar vardı. Okulda bana çok iltifat ediyorlardı. Hocalarımın yazılarını, Milliyet'in 'Düşünenlerin Düşüncesi' köşesinde yayımlanması için ben elden götürüyorum. Sekreter arkadaşa veriyordum; hemen çıkıyordu. Yayımlanınca hocalarım çok seviniyorlardı. Yanlarına gidince bana çok iltifat ediyorlardı. Devam mecburiyeti yoktu. Fırsat buldukça okula gidiyordum.

Mahir Çayan'ın Yakalanışını Gördük

Bazı önemli haber ve röportajlarım oldu. Mesela bir gün gazeteye geldim, pazar günüydü. Bütün karakolları sırasıyla aradım. Telefonlar zaten ezberimde idi. Sıra Maltepe Karakolu'na geldi. Aradım; "Ne var ne yok?" diye sordum. Telefondaki tanıdık polis memuru: "2 terörist, bir kız kaçırmışlar. Herhalde bir eve kapatmışlar, polis arkadaşlar gitti." dedi. Fotoğrafçı Özdemir Gülsoy ile birlikte arabaya bindik; arabalı vapurla karşıya geçtik. Olay yerine vardık, Mahir Çayan ile Hüseyin Cevahir, Sibel'i kaçırmışlar ve rehin almışlardı. O zaman köprü möprü yoktu. Gittik, kaçarken babası subay olan Sibel'in evine girmişler, kızı rehin almışlardı.

Maltepe'nin tam ortasında, çevreyi polis kuşatmış, kimseyi yaklaştırmıyordu. Numara yapıp Özdemir'le birlikte kordonu yararak koşarak eve doğru gittik. Askerler bize seslenirken biz gitmiştik. Eve 50 metre kala, evden silahlar patladı. Özdemir düştü: "Ben vuruldum." dedi. Ben de yattım. "Vallahi vuruldum." dedi. Baktık bir şey yok. Bir duvar arkasına yattık; bir hafta orada yattık ve orada kaldık. Sonra operasyon oldu. Hüseyin Cevahir öldürüldü. Mahir Çayan ağır yaralı olarak ele geçirildi. Kız kurtarıldı. Bu olayda, gazeteci olarak çok başarılı şeyler yaptık. Mesela apartmanın merdivenlerine kadar girdim. Mahir Çayan'la zırhlı tugay komutanı Tuğ General Celal Bulut Paşa'nın konuşmalarını aynen aldım. Paşa: "Teslim ol evladım. Oğlum, o kızı bırakın. O da anne kuzusu. Yanlışlık yapıyorsun evladım. Bu yol, yol değil silahını teslim et!" demişti. Mahir Çayan ise: " Savaşçı adam silahını vermez." diye cevap vermişti. Mahir, Paşa'ya: "Sen olsan silahını bırakır mısın." diyordu. Paşa da ona: "Oğlum ben düşmanla savaşıyorum; sen burada yanlış yapıyorsun." falan diyordu.

Milliyet'te bu olayı çok mükemmel verdik. Rahmetli Özdemir ile karşı binaya girdik, teröristleri gören daireye çıktık. Keskin nişancı sarışın, kıvırcık saçlı Cihangir vardı. Elinde silahla bekliyordu. Yıllar sonra o keskin nişancı Cihangir'i vurdular. Balkondan polisler girer diye teröristler perdeleri açık tutuyorlardı. Ayakta olunca silüetleri görülüyordu. Cihangir: "Teröristleri istediğiniz an vururum komutanım." diyordu. "Dürbünlü tüfek lazım mı?" dediklerinde adam, gerekmez diyordu. Dürbünlü tüfek bile istemedi, o kadar keskin nişancı idi.

Biz Özdemir ile polislerin olduğu odaya girdik. Biz: "Milliyet'ten." diyorduk. Polisler: "Milli Emniyet'ten." anlıyorlardı. Özdemir makineyi saklamıştı. Silüetten resim çekti. Paşa geldi: "Siz kimsiniz?" dedi. Biz: "Milliyet." dedik. Bunun üzerine: "Bak kardeşim, biz burada ne yapıyoruz? Lütfen dışarı çıkın!" dediler ve bizi dışarı çıkardılar ama resimlerden ödül aldık.

Abdi İpekçi Eğlenmeyi Severdi

Abdi İpekçi, ilginç bir yayın yönetmeniydi. Başyazı yazardı; gayet düzenli bir

insandı. Gece yaşamasını, dansı, eğlenmeyi isterdi. Sabah 10.00-11.00'de gazeteye gelir, gece 02.00-03.00'te yatardı. İyi eğlenirdi. Abdi Bey, iyi haber değerlendirirdi. Çok iyi bir sayfa sekreteri idi, tekniği iyi bilirdi. O gün yazacağı yazı ile ilgili olayı kim takip etmişse o muhabirle görüşür. Bilgi ve belgeler ister, sonra yazısını yazar, muhabiri tekrar çağırır, tekrar yazısını okur, 'Eksik var mı?' diye sorardı. Mütevazı bir insandı. Kesinlikle yüz göz olmazdı, mesafe koyardı. Gece eğlenir, sizinle beraber olurdu. Ama gündüz gazetede çok mesafeliydi.

Bazen Abdi Bey'in Köşe Yazısını Yazardım

Benim ilk köşe yazarlığım Abdi Bey zamanında oldu. Bazen işlerden yetişemediği zaman beni çağırır, ben onun birinci sahifedeki başyazısını yazardım. Kontrol eder, düzeltirdi. Sonra Güneş'e geçtim. Güneş'te haftalık mektup yazdım. Sonra Hürriyet'e geldim. İşin kaymağını yiyen, köşe yazarıdır. Bizim zamanımızda, bir gazetecinin ulaşmak istediği en büyük hedef köşe yazarlığıydı. Şimdi o da çoğaldı. Her önüne gelen köşe yazıyor.

İpekçi ve Emeç Öldürüldüğünde Onlarla Beraber Çalışıyordum

Ben, Babıali'de iki ölüme şahit oldum: Abdi İpekçi ve Çetin Emeç'in ölümü.

Abdi İpekçi öldürüldüğünde evdeydim. Haber geldi. Hemen gazeteye koştum. Turhan ağabey ile Hasan ağabey ağlıyordu. Bizim Milliyet gazetesinin sahibi Ercüment Konukman vardı. Hürriyet'in sahibi Erol Simavi de gelmişti. Yazı işleri çok kalabalıktı. O zaman, Hürriyet'te Erol Simavi'nin büyük bir kıyağı oldu. Hemen Hürriyet'i telefonla aradı. "Manşeti siyah yapın!" dedi. Karşıdaki kişi itiraz edince Erol Bey: "Evladım sen ne diyorsun? Bugün Babıali'nin prensi öldü!" dedi ve ekledi: "Gazete de siyah çıkacak." Biz de hemen Milliyet'i o gün siyah çıkardık. Gazetelerde ilk defa siyah başlık kullanıldı. Abdi İpekçi'nin ölümü Babıali'de dengeleri sarstı. Bir defa, Abdi Bey'in ölümü Ercüment Bey'i bu işten soğuttu ve gazeteyi satmaya karar verdi. Abdi İpekçi'nin öldürülmesi, Babıali'nin kaderinde çok şeyleri değiştirdi. Ölümünün nedeni olarak bir sürü şey ileri sürüldü. Silah kaçakçıları ile ilgili haberler yaptı falan dendi; fakat biz öyle bir dosya hazırladığını bilmiyoruz. Ben yazı işlerindeydim; ben bilmiyordum. Turhan Aytul bilmiyordu. Hasan Pulur da bilmiyordu. Bence bu terör örgütlerinin işidir; böyle önemli bir insanı öldürüp olay yaratmak istemişlerdir.

Çetin Emeç öldürüldüğü zaman, genel yayın yönetmeni değildi. Yayın koordinatörü ve köşe yazarıydı. Bir sabah haber geldi: Çetin Bey'i vurmuşlar! Cenazeye gittik; biz perişandık, ailesi perişandı. Çetin Emeç'in altın kaçakçılığı dosyası ile ilgisi yoktur.

İpekçi suikastında da M. Ali Ağca tetikçiydi. Bazılarına göre Yalçın Özbey vurmuştu. Ağca bile neden vurduğunu bilmiyor olabilir. Özal vuruldu; adam yakalandı, ama kimin kendisine emir verdiğini belki de bilmiyordu. İşi profesyonel yapanlar 'tetikçilere' bilgi vermezler. Bazıları yakalansa bile, esas vurdurtanlar asla bulunamaz.

Celal Bayar'daki Atatürk Sevgisi Beni Şaşırttı

Celal Bayar'ı 1973 seçimlerinde 1.5 ay takip ettim. O güne kadar yakından tanımıyordum. Biz daha çok İsmet Paşa'yı severdik. Baktım; konuşmalarında Atatürk'ten bahsediyor, şaşırdım. Celal Bayar, çok boğazına düşkün bir insandı. Perhiz falan yapmazdı, bayağı yiyiyordu. Bir gün, Mersin'de Celal Bayar: "Gazeteciler masama otursunlar." demiş. Masaya gidince: "Bu geziye kadar Atatürk'ü sevdiğinizi sanmazdım. Doğrusu şaşırdım." dedim. Bana: "Sen ne diyorsun evlat; onu sevmek ibadettir." dedi. Ondan sonra, Celal Bayar'a sempati duymaya başladım. Bayar, iyi bir maliyecidir. Eski komitacıydı. Yassıada'da dik durdu. İnönü öldüğü gün Bayar'ın evine gittim ve ağladığını gördüm.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

1977'de bölge gazeteleri yapıyorduk. İzmir bölge eki ile ben ilgileniyordum. Bu sırada, Pınar İzmir bürosunda çalışıyordu. Telefonla görüşmelerimiz oldu. İstanbul'a geldiğinde, arabamla havaalanına götürdüm ve samimiyetimiz artmaya başladı. Bir hafta sonra, İzmir'e gittim; Pınar'la konuştum. Evlenme teklifi ettim. Zaten telefonlarda dertleşiyorduk. Kabul etti; ama babası çok sert bir insandı. Benim ailemle görüştüler. Bizi epey tahkik etmişlerdi. Her ikimiz de gazeteci olduğumuzdan dolayı çocuk yapmadık.

Pınar-Türenç Çiftinin Aileleri Nişanda Birlikte

Nikâh Masasında

Tufan Türenç; Eşi Pınar Türenç ile

Evlilik Haberi "Milliyetten Mektup" Köşesinde

MEDYA İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Yerel Basın-Ulusal Basın

Bir gazete ya ulusal ya da yerel olur. Dünyada hem yerel hem de ulusal yayın yapan çok iyi tirajlı basın var. Bizde yerel basın çok zayıf. Yerel basın Türkiye'de gelişecek ve gelişmesi lazım. Okuyucu hem yerel hem ulusal gazetesini alacaktır.

Sansür

Sansür, siyasi iktidarların istemediği haberlerin yazılmasını engellemesi olayıdır. Sansürü kabul etmiyorum. Sansür uygulanarak hiçbir yere varılamaz. Açık toplum her şeyin ilacıdır.

Özdenetim

Medyada özdenetim lazım. Tabii ki, bunu yapan gazetecilerden oluşan kurumlar olmalı. Yazılı basında bu, daha kolay; ama görüntülü basın için biraz daha

zor. Yazılı basın daha sorumlu davranıyor; ama görüntülü basın sorumsuz hareket ediyor. Hiçbir gazete Basın Konseyi tarafından, 'Yalan haber yayımladın.' diye kınanmak istemiyor. Onun için çok dikkat ediyor.

Medyanın gençliği kötü alışkanlıklara ittiğini kabul etmiyorum. Habercilik için bazen ölçü kaçıyor. Ama bunda kasıt yok.

Tekelleşme Tehlikesi

Medyada tekelleşmeyi doğru bulmuyorum. Bir defa tekelleşme serbest pazar düşmanı. Medyanın üç beş insanın insafına kalması mantığa aykırı. Bunu ne medyada ne de ekonomide kabul etmeye imkân var. İzmir ve Bursa'da yerel gazeteler ve TV'ler palazlanmaya başladı. Onun için Türkiye'nin geleceği tekelleşmeye doğru gitmiyor.

Promosyon Olayı

Promosyon bitince gazeteler gazeteciliğe daha çok önem verecekler. Keşke daha önce bu engellenseydi. Hükümet, bunlar promosyona girince kendilerine bağlanacaklarını zannetti. Ama gazeteler bunu rantabl yaptı. Bir de tiraj arttı. Bu sefer promosyonu engellemeye başladılar. Bugün basında herkes bu promosyon zihniyetine karşı.

Gazeteci Siyasetçi İlişkileri

Toplumun basına kızgınlığı evvelden beri vardı. Özal'dan sonra daha fazla arttı. Rahmetli Özal devamlı "İşte bu gazeteciler uyduruyor. Yalan yazıyor." derdi. Ben: "Gazeteler hata yapmıyor." demiyorum. Gazete, 5-6 saat içinde hazırlanıyor. Hiçbir gazetecinin bir hata yapıp kişilerle kasten oynadığını zannetmiyorum.

Gazetecileri İstismar Eden Yok mu?

Haber kaynağı ile ilişki içine giren yakalanır; ömrü de uzun olmaz. Ama propaganda etkili olmuştur. Bizim meslek kuruluşlarımız daha güçlü olmalı. Sebep olan gazeteciler meslekten uzaklaştırılmalı. Ama bunlar yapılamıyor. Mesleğin kurallarına uymayan gazetecilerin elinden sarı basın kartları alınmalıdır. Bu yapılmadığı için karşılıklı güvensizliğe sebep oluyor.

Dinî Değerlere Saygı

İnsanların dinî inanışlarına çok dikkat edilmelidir. Bizim bir dergimizde, dinî değerlere saygısızlık ifade eden yazılar koymaları çok yanlış oldu. Yayını yapan arkadaş da yanlış olduğunu kabul etti, özür diledi. Biz de üzüldük.

TUFAN TÜRENÇ/FOTO-GALERİ

Tufan Türenç'in Annesi ve Babası

Tufan Türenç; Çocukluk Yıllarında Pamuk Tarlasında Pamuk Toplarken

Sayfa: 3

CAN CAN

YENİ ASIR

İki meslektaşımız nişanlandı...

Tufan Türenç'in Yeni Asır Gazetesinde Çıkan Nişan Haberi

Ege'nin sesi Egelinin sözcüsü

Ekspres

2 gazeteci arkadaşımız nişanlandılar

Tufan Türenç'in Ekspres'te Çıkan Nişan Haberi

Tufan Türenç; Bilgisayarı ile Çalışırken

Tufan Türenç; Gazetecilerle Çin Gezisinde

TUFAN TÜRENÇ/FOTO-GALERİ

Tufan Türenç; Canlı Yayında

Tufan Türenç; Evinde Eşi ile

EDİTÖRÜN RAPORU

TUFAN TÜRENÇ

Devlet vatandaşa sahip çıkamadı

Tufan Türenç'in "Editörün Raporu" Diye Yayımlanan Makalelerinden Biri

Tufan Türenç; Oktay Ekşi ve Arkadaşları ile Birlikte Yemek Yerken

Tufan Türenç; Gazetecilerle Birlikte Yemek Yerken

Tufan Türenç; Cağaloğlu Hürriyet Binası Önünde Çalışma Arkadaşları ile Birlikte

TUFAN TÜRENÇ/FOTO-GALERİ

Tufan Türenç; Hastanede Mesut Yılmaz Tarafından Ziyaret Edilirken

Tufan Türenç; Yalçın Doğan ve Arkadaşları ile Yemek Yerken

Tufan Türenç; Evinde Halit Esendir ile Röportaj Yaparken

Tufan Türenç; Köşkte 8. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Erol Simavi ile

Tufan Türenç; Tansu Çiller ile Birlikte Başbakanlıkta

Tufan Türenç; Hindistan'da Taçmahalde

Minyeli Abdullah Romanının Yazarı

HEKİMOĞLU İSMAİL

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Hekimoğlu İsmail'in (Ömer Okçu) sülalesinin birçok ferdi Ermeniler ve Ruslar tarafından şehit edildiği için anne ve babası tahsil yapma imkânı bulamaz. Kars'ta Kazım Karabekir Paşa'nın emrinde 4 sene askerlik yapan babası Fahri Bey, İstiklal madalyası ile Erzincan'a döndüğünde madalyayı verip Ömer Okçu'nun doğduğu ve Erzincan depreminde yerle bir olan eski evi satın almıştır.

Ömer Okçu; Erzincan'da kasaplık yaparak ve meyve satarak geçinmeye çalışan, yoksul bir hayat yaşayan mütedeyyin Fahri Bey ve Mahbube Hanım'ın üçüncü çocuğu olarak 1932'nin Eylül ayında dünyaya gelir. Doğduğu günün Mevlit Kandili olması sebebi ile, Okçu ailesi küçük oğullarına Mevlüt ismini takarlar. Ancak İstanbul'da zabıta amiri olarak çalışan ve aynı zamanda ilmiyle, kültürüyle ve dindarlığı ile tanınan büyük dayıları Ömer Bey bir gün kaybolur ve kendisinden herhangi bir haber alınamaz. Okçu ailesi, dayılarına hürmeten küçük Mevlüt'ün ismini Ömer olarak değiştirir.

Hekimoğlu İsmail'in Babası Fahri Bey

Annesi, Ablası, Ağabeyi ile (Bebek/Ömer Okçu)

Okuma yazma seferberliğinin başladığı dönemde, annesi Mahbube Hanım'ın isteği ile Ömer Okçu yedi yaşında iken ilkokula kaydedilir.

1939'da beni ilkokula kaydettiler. Benim için çok küçük demişlerdi. Çünkü o zamanlarda, ilkokulda yaşı büyük olan çocuklar okuyordu. 12-13 yaşındaki çocuğu bile ilkokul birinci sınıfa veriyorlardı. Okuryazar olmayan millet, okuma yazma öğreniyordu. Halk okulları vardı; ama oralara 40-50 yaşındaki insanlar gidebiliyordu. Hatta o zaman, Erzincan nüfus müdürü bile ilkokul mezunuydu. İlkokul mezunu olmak, emniyette, askerde ve iş hayatında çok önemliydi. Dolayısıyla yaşım genelden küçük olduğu için okul müdürü beni okula almak istememişti. Ben ise: "Ben, bu kapının ardından gitmem!" demişim. Müdür beni beğenmiş ve "Bu, akıllı bir çocuğa benziyor." demiş ve okula kaydetmişti.

İlkokulda Okurken

Ziya Gökalp İlkokulu'na başladıktan yaklaşık 2 ay sonra bir deprem oldu. Öğretmenimiz, bizi camdan dışarı teker teker çıkardı. 29 Aralık 1939'da ise büyük Erzincan depremi oldu. Ben, deprem olduğu anda rüya görüyordum. Rüyamda bir deli bizi koşturuyor. Biz kaçıyoruz. Bir anda uyandım; baktım bina sallanıyor. Birden duvar yıkıldı ve gökyüzünde yıldızları gördüm. Hemen başımı yorganın altına soktum. Yatağın başucunda sandık vardı. Tavandan düşen ağaçlar, sandık üzerine düşünce ben arasında kaldım. Bağırmaya başladım. Ama kimse yardıma gelecek durumda değildi. Ben de ne olduğunu anlamamıştım. Nefesim daralmaya başlamıştı.

Annem ise tandırın başında yemek yapıyormuş. Tandır bölümünün üstündeki ağaçlar çatırdamaya başlayınca, annem kendi kendine: "Bu adama kaç defa söyledim; tavandaki eski ağaçları değiştirmedi. Hepsi çürümüş, kurtlar yemiş." derken 80x80 ebadındaki baca kafasından aşağıya geçince deprem olduğunu fark etmiş ve kendini bahçede bulmuş. Bir bakmış ki; her yer yıkılmış, ev yerle bir olmuş ve her yerde ateşler! Annem: "Eyvah, cehenneme düştük." diye feryat etmeye başlamış.

Ahırda, mandalarımız ve atımız vardı. Paramız yoktu ama her şeyimiz vardı. Bizim hizmetçimiz ahırda yatardı. 4 mandamız ve atımız vardı. Deprem öncesi, gece yarısı at huysuzlanmış, mandalar, hayvanlar bağrışmış. Hizmetkâr uyanmış ve deprem olmaya başlamış. Hayvanlar bağlıydı. Yaşar isimli manda boynuzu ile kapıyı kırınca hizmetkâr dışarı çıkabilmiş. Hatta hayvanın yarısı dışarıda, yarısı toprağın altında kalmıştı.

Annemle hizmetkâr dışarıda oldukları için eve koşup bizi bulmaya çalışmışlar. Benim bağrışımı duymuşlar. Babamla ablam ise kapıya doğru koşmuşlar. Tam kapının ağzında tavandan düşen ağaçlarla kapı arasında kalmışlar. Önce babamla ablamı çıkarmışlar. Sonra benim sesimin geldiği yere kazma ile vurmuşlar. Beni de oradan çıkardılar. Başımdan yaralanmışım. Ama haberimiz yoktu. 3 gün sonra bana: "Başındaki takkeyi çıkar." dediler. Çıkaramamıştım, takke kanlardan saçlarıma yapışmıştı. Öyle dehşetli bir hâldi ki, 3 gün boyunca farkına varamamıştık. Babam da biraz yaralanmıştı. Ortalık kar, kış, soğuk; gece kıyafetleri ile ortada kaldık.

Güneş doğarken dayım geldi. Dayım: "Enişte ne duruyorsun, çarşı yağmalanmış!" dedi. Hemen babamın kasap dükkânına geldik. Dükkân, çevreden ve köylerden gelenler tarafından yağmalanmıştı. Para vs. hepsi alınmıştı. Babam kasap dükkânında üzüm de satardı. Ben hemen üzümlerden bir torbaya doldurdum. Çünkü açtık ve yiyecek bir şey yoktu. Eve geri geldik. Ağabeyim hâlâ enkaz altındaydı. Onu çıkarmaya çalıştık; herhâlde beli kırılmıştı. "Üzerime gelmeyin." diye bağırıyordu. Sonra onu zorla çıkardık; bir ihramın (kadınların giydiği dış kıyafeti) üstüne koyduk. Ağabeyimi yaralı olduğu için istasyona taşıdık Valilikten istasyona giderken Atatürk Bulvarı üzerinde yola 1 km boyunca ölüler dizilmişti. Ağabeyimi istasyona getirdik. Trenler yaralıları alıp götürdüler. Yaralı ağabeyim gitti; ama bir daha geri dönmedi. Kendisinden hiç haber alamadık. Ertesi gün de ablam vefat etti. O zaman nüfusu 40 bin olan Erzincan'dan sadece 4 bin kadar insan sağ çıkmıştı. Kalan herkes ölmüştü.

Erzincan âdeta yerle bir olmuştu. Bir fayton bulduk; bizi ona bindirdiler. Erzincanlıları Kırıkhan ve Dörtyol'a gönderiyorlardı. Ama babam gitmek istemedi. Biz iki kış çadırlarda kaldık. Yardım için Almanlar geldi; giyecek vs. verdiler. Kışın çadırların üstüne kar atıyorduk. Böylece soba yakınca çadırlar çok sıcak oluyordu.

İki sene okula gidemedik. Erzincan'da pavyon denen barakalar yapıldı. İlkokul 1'den tekrar başladık. Daha sonraları okul binaları yapıldı. Bizim öğretmenimiz Araptı. Çok esmerdi. Çok iyi bir öğretmendi.

İlkokul 4. sınıfa ait bir hatıram vardır: Hoca soru sormuştu: "Yön nedir?" 1. Dünya Harbi sıralarında bizim ailede okumuş kimse yoktu. Bizim ailenin hepsini Ermeniler kesmiş; sadece 7 yaşındaki babam yetim olarak sağ kalmış. Ruslar geldiği zaman ise, halka daha iyi davranmış. Ermeniler insanları keserek Doğu Anadolu'yu almaya çalışmışlar. Evimizde tek bir kitap, hatta Kur'an dahi yoktu. Amcama gittim, sordum: "Yön nedir?" O ise: "Yeğen yön değil o "gön"dür; gön ise hayvanın sırtındaki deridir." dedi. Ben de öyle yazdım; ama okulda arkadaşların yön için doğu, batı, kuzey, güney dediğini duyunca önceki yazdığımı sildim. Ben yazar olmak, büyük adam olmak istiyordum. İlkokul bitince üç dersten bitirme sınavına girdik. Bayan öğretmen bana bir tokat attı: "Bu nedir?" dedi. "Bana vurduğunuz için fiildir. Bir şehrin adı olduğu için isimdir." dedim. "Aferin, çık." dedi, böylece Türkçe sınavından geçtim.

Ortaokula başladığımda, Matematik Öğretmeni Nafi Bey: "Çalıkuşu'nu okuyan var mı?" diye sordu. Sadece ben parmak kaldırdım. Bana: "Ya okul okuyacaksın ya da roman okuyacaksın. İkisi birden olmaz." dedi. Bizim ailede okuryazar kimse yoktu. Babam ve amcam kasaptı.

ASTSUBAY OLUŞU VE ORDUDAN AYRILMASI

Astsubay Döneminde Ömer Okçu

1950'de ortaokulu bitirince, Ankara'da 2 yıl zırhlı birlikler okulunda okuyarak 1952'de tank astsubayı olarak memuriyete girdim. O zamanlar içki-kumar çok yaygındı. Evim, Kadıköy Süreyya Paşa Plajı'na 50 metre idi. Arkadaşlarımın hepsi içki kumar vs. kullanırdı; ama hepsinin hayatı kaymıştı. "Ben bunlar gibi olmayacağım."

dedim. O sıralarda, Davutpaşa sporda spor yapıyordum. 40 yaşına kadar spor yaptım. Tenis oynardım; 1957'de ordular arası kayak yarışmasında dereceye girdim. Sigara, içki ve kumardan hep uzak kaldım.

Bu arada İstanbul Kartal'da astsubay olarak çalışırken Osman Yüksel'in çıkardığı Serdengeçti dergisi ile tanıştım. Necip Fazıl'ın çıkardığı Büyük Doğu mecmuasında Said Nursi'yi öğrendim. Dinî kitap yazdı diye hapse atmışlar. “Ben de bu adama hizmet edeceğim.” dedim. Ama risalelerin ne yazdığını bilmezdim. Çünkü eski yazı ile yazılmıştı. Okuyamazdık. Bir arkadaş, benim bekâr odama geldi. Eski yazı ile bana kitap okudu. “Bir şey anlamadım. Bu ne?” dedim. “Musa (a.s.)'ın kitabıdır.” dedi. Ben anlamayınca bir şey demeden gitti. Bana Asâ-yı Musa'yı okumuş; bana açıkça söylememişti.

Ben bu arada, Serdengeçti ve Büyük Doğu mecmualarını satan bayilere ve kitapçılara: “Ay sonunda, satılmayan dergileri geri vermeyin; ben gelip alacağım.” derdim. Büyük Doğu'yu satan İnkılâp Kitapevi'nde Ermeni bir kadın vardı. Burada çalışan bu kadın bana: “Evlatlarım çalışın, her şey bozuldu. Çalışın; belki bir şeyleri düzeltirsiniz.” dedi. Ermeni olduğu halde bize destek olurdu. Toplama kararı çıktığında ben gider, bayilerden dergileri toplardım. İnkılâp Kitapevi'ne koşarak gider, o Ermeni teyzeden dergileri geri alırdım. 15 lira verip hepsini alırdım. O zaman benim maaşım 147 lira idi. Onları alır; otobüslere, trenlere ve vapurlara bırakırdım.

1953 yılı idi. Üstad'a, pilot astsubay ile haber gönderdim. “Bizim halimiz ne olacak?” dedim. Üstad: “Sünnete ittiba, namazı tadil-i erkan ile kılmak, tesbihat yapmak, günah-ı kebairi terk etmek.” demiş. Ben, hiçbirinin manasını bilmiyordum. Müftüye gittim. Bunların manasını sordum. “Tövbe istiğfar etmeyi biliyor musun?” dedi. Ben bilmediğimi söyledim. Elime kâğıt kalem verdi. Hatta ben yazamayınca alıp kendisi yazdı. Amentü şerhi kitabını aldım, okudum. 37 tane günah buldum. Onları yatağımın üstüne yazdım. Ezberlemeye, öğrenmeye ve uygulamaya çalıştım. Birçok hareketimizin sünnet-i seniyyeye uyduğunu gördüm. Ben, daha önce büyük günah olarak sadece içki, kumar, kadın ve bardan uzak kalmaktan başka bir şey bilmiyordum.

Böylece öğrenmeye ve yaşamaya başladım. Namaz kılmaya başladıktan sonra, hayatım boyunca 5 defa sabah namazını kaçırmamıştım. O yüzden hiç namazlarımı bırakmamaya çalışıyordum. Askerde iken, gece derslerinde keşif birliğinde 187 tane askerim vardı. Onlara: “Konumuz valter tabanca.” derdim ve dinî mevzular anlatmaya başlardım. Ayrıca onları uyarırdım: “Ben size dini anlatacağım. Nöbetçi subay gelince sakın gülmeyin.” Allah'ın sıfatlarını, namaz kılmayı vs. anlatırdım. Nöbetçi subay gelince dikkat çeker ve tekmil verirdim. “Devam et!” derdi. Nöbetçi subay gidince tekrar dinî bilgiler verirdim.

Komutanlarım bazen: "Sen mesleğinde başarılısın; ama biraz gericisin." derlerdi. Gerçekten de tank subaylığında çok başarılıydım. Mesleğimi severek yapıyordum. 1954'te tank tugayını Kartal'dan Çorlu'ya taşıdık.

Astsubay Olduğu İlk Yıllarda Ömer Okçu

Tank Tamir Ederken Sol Öndeki Ömer Okçu

1957'de astsubay iken liseyi dışarıdan bitirmek için başvurdum. Cebir ve biyolojiden kalmıştım. Fakat okul müdürüne Risaleleri verince okuldan kaydım silindi.

ABD'ye gitmeden önce kursa tâbi tuttular. Cebir, geometri, fizik, kimya ve İngilizce dersleri verdiler. Toplam 100 kişi vardı. Bunların 65'i akşamları kumar oynuyordu. Derslerim çok iyi idi. İngilizce'mi çok geliştirdim.

NATO orduları arasında maçlar vardı. Ben de tribünde bunların bazılarına İslâm'ı anlatıyordum. İki astsubay beni şikâyet etmiş. Yarbay geldi: "Ömer Okçu tutuklandınız, seni Türkiye'ye göndereceğiz." dedi. Bunun üzerine, beni hemen karargâha götürdüler. Mahkeme kurulmuş, duvara Atatürk'ün mareşal resmi asılmıştı. Albay çok kızmıştı, "Zaten bizi bu din geri bıraktı." deyince ben: "Komutanım, İslâm dininde ilme karşı bir tane ayet yoktur. İlme 'haram' diyen bir ayet yoktur." dedim. Komutan daha çok kızdı. "Sizi buralara getiriyoruz ilim teknik öğrenin diye. Sen nelerle meşgul oluyorsun. Örümcek kafalı!" dedi. "Komutanım, ben bu füzeleri de yaparım gölgesinde namazımı da kılarım. Benim notlarım herkesten iyi." dedim. Yaklaşık 1.5 saat beni mahkeme ettiler.

Orada üstüme vazife olmayan şeyleri de öğrendim. Jeneratör çalışmasa ben gider, çalıştırırdım. Her şeyi öğrenmiştim; her yere beni çağırırlardı. İçkim yok, kumarım yok. Orada çok şey öğrendim. Komutanlar benden çok memnunlardı. Benim namaz kıldığımı, dinî kitap okuduğumu biliyorlardı. Kilisenin kitaplarını da okurdum. Albay: "Ben sana Türkiye'de göstereceğim." dedi ve kızarak çıktı gitti.

Yarbay bana: "Sen ne yapıyorsun. Kalkıp stadyumda yüz kişiye risaleleri anlatıyorsun. Bak, Mustafa Kemal'in yaptıklarını Said Nursi yıkacak zannediyor ve ona karşı

çıkıyorlar. Sen de kalkmışsın, bu kitapları millete anlatıyorsun. Böyle de yapılmaz ki! Kendine acımıyorsan bize acı. Biz de birliğimizde hadise çıkmasını istemeyiz. Biraz da bizi düşün. İki kişi gelip şikâyet etse olayı kapatırdık ama 100 kişi şikâyetçi. Ben şimdi nasıl kapatayım bu meseleyi." dedi. Bana akıl da verdi. Hata yaptığımı anladım ama iş işten geçmişti. Yarbay: "Git! İngilizce Kur'an meali var; onları al, oku." dedi. Kütüphaneye gittim; kitabı aldım, okudum; ama benim İngilizcem anlamaya yetmiyordu. Neyse odama döndüm. Akşamı ve yatsıyı kılıp arkadaşların oturduğu yere çıktım. "Ne oldu?" dediler. Ben de onlara: "İçki içebilirsiniz, meyhaneye gidebilirsiniz, kız arkadaş edinebilirsiniz, kumar oynayabilirsiniz, hepsi serbest; ama benim gibi namaz kılarsanız, dini anlatırsanız karışmam ona göre!" dedim. Canım çok sıkılmıştı.

Gittim, yattım. Gece rüyamda yere oturmuşum, bitkilerle uğraşıyorum. Said Nursi Hazretleri de İstanbul Fatih Türbesi'ndeki gibi ayakta dua ediyor. Yan gözlerle de bana bakıyor. Aramızda 10 metre vardı. Elini uzattı: "Ömer, sen karışma; biz o meseleyi düzeltiriz." dedi. Korkarak uyandım. Sabah olmuştu. Kalktım, namazımı kıldım ve işe gittim. Mesai bitiminde, Yüzbaşı Nevzat Şanver çağırdı. Aynen rüyamda Bediüzzaman'ın bana dediği gibi: "Bazı hadiseler olmuş. Sen karışma, biz o işi düzeltiriz." dedi. Daha sonra, komuta heyeti toplanmış; benim meseleyi konuşmuş. "Biz Ömer'den memnunuz, dersleri iyi; ama Türkiye'ye dönünce gerekeni yaparsın." demişler. Albay da tamam demiş. Albay, Türkiye'ye dönünce: "Sen emekli oldun." demişler. Çünkü albayı; Amerika'da iken grup başkanı olduğu için değişik toplantılara çağırmışlar. Albay da, masonların bir toplantısına resmî kıyafetle katılmış. Bu, istihbarat tarafından tespit edilmiş. Bu yüzden, albay ordudan atıldı; ama biz yine orduda kaldık.

Amerika Bermuda Askeri Havaalanında Ömer Okçu

Dosyamız birliğe gelince, amirlerim oturmuşlar; benim hakkımda tekrar pekiyi sicil vermek istemişler. Benden memnun olduklarını, çok başarılı olduğumu belirtmişler. "Biz polis değiliz; bizim için birlikteki durumu önemlidir." demişler. Solcu olmalarına rağmen, çalışan vatanperver adamları korurlardı. Tümgeneral, alt komutanlarıma: "Bari orta verin de, sicilini ikinci amire gönderelim; onlar ordudan atsınlar." demiş. Bu yüzden, bana orta verip beni sevketmişler. Böylece Ankara'ya sürgün gönderildik. Ankara'ya geldiğimizde kimse bizimle konuşmuyordu. Kod numaramızı değiştirdiler. Birliğin silahlarını bilmiyordum; boş oturuyordum. Komutanım olan yüzbaşıya gittim; "Bana vazife verin." dedim. İlk defa iş isteyen bir asker görmüşler. Komutan şaşırdı. Depoları bana teslim etti. Ben de depoları iki askerle sisteme soktum. Komutanda depoların 2. anahtarı varmış. Benden habersiz gelip teftiş ediyormuş ve çok beğenmiş.

Beni ordudan atma zamanı gelmiş. Zırhlı birlik istihbarat komutanı albay, benim komutanıma: "Sicile zayıf verin, bunu atın!" demiş. Benim sicil amirim olan yüzbaşı ise: "Efendim bu adam çok çalışkan; depoları sisteme soktu. Böyle adamlar orduya lazım." demiş. Bunun üzerine, albay: "Şu adamı getirin bana, göreyim." demiş. Ben de depodan öğle vakti yemeğe gidiyordum. Ellerim, üstüm başım yağlı; eski kıyafetler üzerimdeydi. Komutan beni çağırmış; ellerimi yıkayıp yanına gittim. Komutanım: "Depoların anahtarı sende. Üstüne başına güzel elbiseler al, giy!" dedi. Ben de "Peki komutanım." dedim ve gittim. Benim halimi gören albay: "Bu adamdan ne yazar olur ne gazeteci!" demiş. Bunun üzerine bana tekrar pekiyi sicil verdiler ve böylece yine orduda kaldım.

1972'de ordudan emekli oldum. 22 sene vazife yaptım 2. derecenin birinci kademesinden emekli oldum.

MESLEĞE GİRİŞİ

1952 yılında, Nihal Atsız ile tanıştım; kitaplarını okudum. Çıkardığı Türk Ruhu dergisinde şiirler yazdım. İslâm'a olan aşkımı ve sevgimi o günden beri yazarım. Sağsol ayırmadan yerel gazetelere yazı gönderdim. Varlık dergisi dahil pek çok dergiye yazılar gönderdim. 1954'te İslâm mecmuasında yazılarım yayımlandı. 1955'te Hilal mecmuasına, dedemin ismiyla Hekimoğlu İsmail takma adıyla yazı gönderirdim. 1957-58'de Necip Fazıl'ın çıkardığı Büyük Doğu'da, 1961'de Yeni İstiklal dergisinde yazılarım çıktı. Şevket Eygi Yeni İstiklal dergisini çıkardığında, köylerdeki imam ve muhtarlara Yeni İstiklal dergisini gönderirdik. PTT idaresi problem çıkarmaya başlayınca bu işe de ara verdik.

Beyaz eşya satan Hüseyin Avni Bey, 2 katlı evini satarak Babıali'de Sabah gaze-

tesini çıkardı. Ama 2 ay sonra parası bitti. Daha sonra, Babıaile'de Sabah gazetesini Topbaşlar aldılar. Erzurum'da Hürses gazetesini çıkaran Mustafa Polat'ı hapse girmesin diye İstanbul'a çağırdılar. Bekir Berk İttihat gazetesini çıkarmayı düşünüyordu. Fakat hazırlıkları yeterli değildi. Bu yüzden Mustafa Polat'ın Sabah'ta bir süre çalışmasına izin verdiler. Mustafa Polat Erzurum'dan yeni geldiği için ona yardım olsun diye yazdığım 30 kadar yazıyı verdim. "Bunlardan beğendiğine kendi imzanı at. Babıali'de Sabah'ta bas." dedim. O da almış yazıları, Zübeyir ağabeye göstermiş. Zübeyir ağabey de okuyunca çok beğenmiş; "Biz bunları İttihad'da, His ve Fikir köşesinde Hekimoğlu İsmail imzası ile yayımlayalım." demiş. İttihad'da yazılarıma devam ettim.

Tasarıdan 163 ncü
Maddeyi kaldır'ınız

İttihad Gazetesi 163. Madde Başlıklı Sayısı

His ve Fikir
YAZI

Hekimoğlu İsmail İttihat Gazetesinde His ve Fikir Köşe Yazısı

1969'da İttihad dergisi kapatıldı. Bu sefer Yeni Asya gazetesi çıktı. Yeni Asya'da Tefekkür başlığı ile 1974 yılına kadar yazılar yazdım.

Babıali'de Sabah gazetesine verdiğim Minyeli Abdullah romanını, üniversiteden bir hocaya vermişler; hocanın söylediği eksiklikleri tamamlayıp fazlalıkları çıkardık. Yeniden düzenledik. 1967 başı idi. Sabah 7.00'de işe giderken bayiden Sabah gazetesini aldım. Bir baktım; başlık atmışlar: "Asrın Romanı Minyeli Abdullah Yakında Sabah'ta!" Çok sevindim. Eğer Minyeli Abdullah demeyip Ankaralı Abdullah deseydim; dedemin ismi olan Hekimoğlu İsmail değil de Ömer Okçu deseydim en az 3 yıl hapis yatar ve ordudan tart edilirdim.

Aslında ikinci romanım olan Maznun, Minyeli Abdullah'ın içindeydi. Romana göre Minyeli Abdullah Türkiye'ye geliyor ve Maznun'da yazdıklarımı yaşıyordu. Fakat arkadaşlar: "Bu çok kalın oluyor. Hem de Türkiye'deki olaylar Mısır'ın devamı gibi olmasın." dediler. Minyeli Abdullah yayımlanırken ben Maznun'u el ile yazmaya devam ediyordum. O gün daktilomuz dahi yoktu. Maznun'u yazarken dosyaları başkasına verirdim; evde bulunup yakalanmasın diye tedbir alıyorduk. Çünkü Necip Fazıl Kısakürek'in 'Bahriyeliler' adlı romanını evinden aldılar ve yok ettiler. Rah-

metli, bu romanını yayımlayamadı. Maznun'un başına da bu gelmesin diye biten dosyaları başka yerde saklardık.

Hekimoğlu İsmail Yazı Yazarken

Gazetede yayımlanırken bir kitapevi telif ücreti olarak 40 bin TL teklif etti. Büyük bir daire alabilirdim; ama reddettim. B. Sabah'ta yayınlanırken bana belli bir ücret veriyorlardı. Onu da Süleymaniye'deki Kirazlımescit'te bulunan medreseye veriyordum; kendim için hiç kullanmadım. Mersin'de hapiste bulunan Vahdettin Kara Çorlu ağabeyi ziyaret gittiğimde, boynuma sarılmış ve: "Romanını okuyoruz; tamamen bizim hayatımızı yazıyorsun." demişti.

Minyeli Abdullah roman tefrikasını benim yayımladığım iddiaları üzerine, babamı ve amcamı tevkif ettiler. Benim de evimi aradılar; bir şey bulamadılar. Amcamın oğlu astsubay Aydın Okçu'yu bile tevkif ettiler. Evimiz devamlı aranıyordu. Hanım depresyona girdi. Büyük sıkıntılar yaşadı. Ben tevkif edilince de Erzincan'a gitti. Daha sonra, beni de Minyeli Abdullah romanından dolayı tevkif ettiler. Benim dosyam çok kabarıktı. Mahkemeye sevkedildim. Biz askerî hapishanedeydik. Mahkeme başkanı hakim dosyama bakmış, "Bu adam Müslüman; bunlar bu yüzden başına gelmiş. Hafiften bir ifadesini alıp bırakalım." demiş. Savcı gelip ifademi aldı. Aramızda şöyle bir diyalog geçti: "Sen Erzurum'da bulundun mu?"

"Evet."

"Altıncı zırhlı tugay mı?"

"Evet."

"1956-57 yıllarında mı?"

"Evet."

"Beni tanıdın mı?"

"Hayır."

"Ben o zaman teğmendim. Sen orada herkese kitap dağıtıyordun. Bana da kitap vermiştin!"

Dolayısıyla, bizim dosya iyice kabarıktı. Sağolsunlar, Minyeli Abdullah ile ilgimiz tespit edilemediğinden takipsizlik kararı verdiler. Bu arada, yazılarımı devamlı Yeni Asya'ya gönderiyordum.

***

Hekimoğlu İsmail'in Yazdığı Bazı Eserler

21 tane kitabım vardır. 8-10 tane de henüz basılmamış eserim bulunmaktadır. 1987'nin Ekim'inde Zaman gazetesinde yazarlığa başladım. Uğur Öztaş, genel müdür idi. Onunla Amerika'da iken de beraberdik. Biz, Zaman gazetesi ile bizim gibi düşünenlerin gazetesi olmaya çalışıyoruz. Zaman gazetesinin yeri başkadır.

Minyeli Abdullah veya Maznun romanlarımdan dolayı ödül almadım. Şimdiki hayatım ev ile Zaman gazetesi arasında geçiyor. Bazen de Timaş yayınevine giderim. Başka bir hayatım yoktur. Siyasilerle hiç yollarım çakışmaz.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Nur Risalelerini Dağıttım

Ben risalelerin postacısıydım. Edirne'den Erzurum'a kadar kitap dağıtıyordum. Dolaştığım yerlerde, Büyük Doğu ve Serdengeçti dergisini de dağıtıyordum. Hatta bir ara Ankara'ya gittiğimde Serdengeçti Kitabevi'ne uğradım. Osman Yüksel Serdengeçti ile ilk defa tanışıyordum. İsmimi söyledim. O: "Yahu kardeşim, bu hangi Ömer Okçu? Edirne'deki mi, İstanbul'daki mi, Erzurum'daki mi? Sen hangisisin?" dedi

Mahcup oldum. "Ağabey, ben oraları hep dolaşıyorum, bayileri takip ediyordum. Sonra size oralardan mektup gönderiyordum." dedim. Osman Yüksel Serdengeçti ve Rahmetli Necip Fazıl'la çok görüşmelerim oldu. Onların şiirlerini ezberlerdik. Astsubaylar, Nazım Hikmet'ten okurlardı. Biz de onlara karşı ezberlediğimiz şiirleri okurduk.

İstanbul'dan Emirdağ'a Tarihçe-yi Hayat'ı Götürdüm

İstanbul Süleymaniye'de Kirazlımescit'te 46 No'lu tek bir dersane vardı. Tarihçe-yi Hayat o sırada fasikül fasikül Türkçe olarak yeni basılıyordu. Bana dediler ki: "Şu bir bavul Tarihçe-i Hayat'ı al, akşam 9.00'da kalkan Anadolu Ekspresine bin. Eskişehir'de in. Şehir Palas Hotel'de kal. Sabahleyin, otelin yanından Emirdağ'a kalkan otobüse bin." dediler. Gece 3.00'te Eskişehir'e indim. Taksiye bindim ve Şehir Palas Otel'e gittim. Gece korkudan hiç uyuyamadım. Üstad: "Korku beşeridîr; ama korku hizmete mâni olursa musibettir; iyi değildir." derdi. Yani hem korkardık, hem de hizmet için korka korka vazife yapardık. Sabah kahvaltı yaptım, otobüse bindim. Bavullar arabanın üstüne bağlandı. Arabaya binince baktım, herkes Üstad'dan bahsediyordu. Ben sandım ki, beni konuşturmak için anlatıyorlar. Hiç konuşmadan Emirdağ'a gittim. Benim tek derdim kitapları Üstad'a teslim etmekti. Teslim ettikten sonra, asarlar mı, ordudan atarlar mı, bunlar hiç mühim değildi. Emirdağ'ı bilmiyordum. Kendi kendime plan kurdum: "Otobüsten inince yolumu biliyormuş gibi bir mahalleye doğru gidiyor gibi yapacağım. Bir kadına denk gelirsem Üstad'ı soracağım; çünkü kadından polis olmaz..."

30 kişi bavulların arabanın üstünden indirilmesini beklerken tanımadığım bir adam geldi, ilk ben olmak üzere 5 kişiye işaret etti. "Siz şimdi benimle gelin." dedi. Bizi aldı, götürdü. İçimden: "Eyvah şimdi yakalandık; polis karakoluna götürüyorlar. Eserleri de Üstad'a teslim edemeden yakalandık. Kader böyleymiş." dedim. Bir eve gittik. Gaz ocağı, yerde bir hasır vardı. Baktım, eserler var. "Tamam, Üstad'ın evine gelmişiz." diye sevindim. Yandaki odada bir divan, yerde hasır vardı. Üstad'ın odası imiş, yan odaya girdik. Beni alan Mustafa Sungur ağabeymiş. Tamamen kerametvâri bizi seçti, aldı, Üstad'a götürdü. Üstad odaya geldi; yanımdaki arkadaş elini öpmeye çalıştı. İki eliyle bizi selamladı; elini öptürmedi. Ben ayağa bile kalkamadım. Bize 15 dakika ders yaptı. Bu 15 dakika dersten bir cümle aklımda kaldı: "Almanya'dan ve Amerika'dan risale istemişler; giden biri götürsün." Gelen 5 kişiye dönerek tek tek bir şeyler söyledi. Bana da bir şey söyledi. Dışarı çıkınca sadece yukarıdaki cümleyi hatırlıyordum, başka bir şey aklıma gelmiyordu. Diğer dört kişiye söylediği sözleri de hatırlayamadım. Sadece bana söylediğini biliyordum, diğerlerini hatırlıyamıyordum.

Hekimoğlu İsmail'in Yazdığı "Bediüzzaman Said Nursî" Adlı Eseri

Üstad, kendi isteği ile Sözler'in ve Tarihçe-yi Hayat'ın Türkçe basılmasını istemişti. Benim götürdüğüm Türkçe basılmış risalelerden memnun olmuştu. Vazifemiz bitti. Oradan çıktık, bir bakkal dükkânına gittik. 3 kişiydik. Bakkal'dan ekmek, peynir, zeytin aldık; öğle yemeğini yedik. Bakkala Eskişehir'e nasıl gideceğimi sordum. Pazar günü Eskişehir'e arabanın olmadığını söyledi. Gece kalıp ertesi gün gitmemiz gerekiyordu. Bu arada Ceylan ağabey geldi: Üstadımızın hemen burayı terk edin, dediğini söyledi dedi. Biz de: "Araba yokmuş, nasıl gidelim." dedik. Ceylan ağabey, Üstad'ın yanına gitti. Tekrar yanımıza geldi. "Üstad'ın arabası ile gideceğiz." dedi. Arabaya bindik, tam yola çıkacaktık ki çocuklar arabaya doluştular. Arabanın içi çocuk doldu. Yola çıktık, çocuklar hep bir ağızdan: "Annem beni yetiştirdi. Kur'an'a hizmet et dedi. Bizi hizmete yolladı. Hizmet etmezsen sütüm sana helal olmaz dedi." diyerek marş söylemeye başladılar. Çocukları jandarmanın önünde Ceylan indirdi. Çocuklar koşa koşa geri gittiler. Ceylan ağabey, bizi yolda indirdi. Plakası bilindiği için polis çevirir diye korkuyordu. Bir kahveye gittik. "Eskişehir'e araba var mı?" diye sorduk. Kahveci: "Bugün yok hemşerim. Otele gidin, yarın gidersiniz." dedi. Kahvede oturan bir adam bize "Dışarıdaki otobüsü görüyor musunuz? Gidin içine oturun, sizi Eskişehir'e götüreceğim." dedi. 25 kuruşa anlaştık. Otobüs 40 kişilikti. Adam, Eskişehir diye yolcu topladı. Eskişehir'e geldiğimizde otobüste ayakta bile yer yoktu; tıklım tıklım dolmuştu. İnince şoför bize: "Siz Said Nursi Hocaefendi'nin talebesi misiniz?" dedi. Biz de: "Evet" dedik. Bunun üzerine: "Ne zaman Hocaefendi'nin talebesini arabama alsam arabam tıklım tıklım doluyor; biz de böylece geçinip gidiyoruz." dedi. Şaşırıp kalmıştık. Daha sonra trene gittik ve orada birbirimizden ayrıldık.

Ordudan Atılırsam Tophane'de Hamallık Yapacaktım

Akşamları gazinoda yalnız otururdum. Astsubaylar beni dinlemezlerdi; hepsi içki içerdi, kumar oynardı. Çok yalnız kalırdım. Genelde kitap okurdum. Bira içmek serbestti; hatta votkayı gazoza karıştırarak içerlerdi. Subaylara bir şey anlatmazdım. Benim anlattıklarımı kimse bilmiyor sanırdım. Bir gün sahrada askerlere eğitim yaptırırken, tayini çıkan üsteğmen Kaya Tan geldi: "Ömer benim tayinim çıktı. Sen çok değişik hareketler yapıyorsun. Ordudan atarlarsa ne yaparsın?"dedi. Ben de "Tophane'de hamallık yaparım." dedim O zaman yüzüme baktı ve: "Sen korkma, muvaffak olursun, devam et!" dedi.

Bu arada ehliyet aldım. Şoförlük öğrendim. Daktilo tamir etmeyi öğrendim. Ordudan atıldığım takdirde bunları yapmayı planlıyordum.

Üstad: "Öyle sade yaşayın ki hapishane hayatında evinizi aramayın." derdi. Biz evde 3 astsubay kalırdık. İkisi içki içerdi. Hepimiz ayrı odada kalırdık. Ben odamın

pencerelerindeki perdeleri çıkardım; gazete kâğıdı kapladım. Dünyaya meylim olmasın istiyordum. "Ya dünya size küsmeli ya siz dünyaya küsmelisiniz." sözünü böyle anlamıştım. Münif Çelebi'nin Elifba kitabından Kur'ân harflerini öğrenmeye başladık. "Radyo dinlemeyin, gazete okumayın. Afak ile meşgul olmayın, nefsinizle uğraşın." derdi. Radyoyu kaldırdım. Yemekleri evde yapardım, haftada bir gün lokantada yemek yerdim. Uykuyu azaltmaya çalıştım. Yemeği azalttım. 78 kilodan 48 kiloya düştüm. Bir gün, Nakşî şeyhi beni gördü: "Neden zayıfladın?" dedi. "Riyazet yaptım." diye cevap verdim. "Sen manen terakki edemiyorsun; riyazet yaparken ölürsen pis gidersin." dedi. Bu arada bronşit çatlaması oldu. Önce ben verem oldum zannettim. Askerî hastaneye gittim; muayene ettiler. Doktorlar: "Verem değil, içki içiyor musun?" dediler. "Hayır" dedim. "Gece hayatın var mı?" dediler. "Hayır" dedim. "Sigara içiyor musun?" dediler. "Hayır" deyince ilaç vermediler. "Sadece yemene dikkat et, yavaş yavaş bünyen düzelecek." dediler.

Üstad'a: "Uyku ile mücadele nasıl olur." diye sordurdum. Haber geldi: "Dersanede kalanlar 6 saat, çalışanlar 7 saat uyuyabilir." Ordudan ayrılmak istediğimi birisi vasıtasıyla Üstad'a ilettim. Üstad: "Sizler orduda feriksiniz." demiş, bize iltifat etmişti. Bu sefer de ordudan ayrılamadım.

Cahilliğimle Ömer Nasuhi Hoca'yı Ağlattım

Bazen Ömer Nasuhi Bilmen hocanın ziyaretine giderdim.

Ömer Nasuhi Hoca, ilmihâlde îma ile namaz kılınır demişti. Ben de bazen sahrada askerlerin arasında dolaşırken niyet edip böyle kılıyordum. Bunun usulünü öğrenmek için 1955'te İstanbul'a gittim. Ömer Nasuhi Hoca'ya sordum. Yaşlı başlı sakallı zat, ağlamaya başladı; uzun bir süre hıçkıra hıçkıra ağladı. Ben de şaşırdım; "Ne yaptım acaba?" diye endişe ettim. Sonra: "Yarabbi ne hale düştük?" dedi. Sonra bana döndü: " Evladım îma ile namaz sadece harpte ve ağır hastalıklarda olur. Öyle normal zamanda olmaz. Sen ikindiyi orada kılamıyorsan, sonra kaza edersin." dedi.

Lise Müdürüne Risale Verince Okuldan Kovuldum

Lise son sınıf derslerimi verdiğim bir sırada, Erzincan'da iken Latince harflerle Sözler kitabı çıkmıştı. Ben de lisede iken, eskimez yazı ile yazılmış risaleleri akşam ezanından sonra isteyenlere götürürdüm. Ben okuyamazdım eski yazı olduğu için. Ama: "Bir adam din için bir şeyler yazmış. Hapis yatmış, ben de hiç olmazsa onun yazdığı eserleri dağıtayım." diye düşünür ve risaleleri dağıtırdım. O zamanlar trende üç sınıf vardı. 1. ve 2. mevkii pahalıydı. Ancak zenginler binerdi. 3. sınıfta halkın bindiği 8 kişilik tahta oturaklar vardı.

Bir gece rüya gördüm: Trende Said Nursi varmış. Elini öpmeye gittim. Koridorda bir adam beni gördü: "Sen kimsin? " dedi. Ben: "Risale-i Nur dağıtan postacıyım." dedim O adam aldı, beni sıktı. Sekiz kişilik tahta oturakların olduğu bölümden Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri çıktı. Koştum, elini öptüm. O zamanlar büyük zatların eli üç defa öpülürmüş diye öğrenmiştim. İki defa elini öptüm. Bediüzzaman bana: "Şeker öpüyorsun, elimi öp." dedi. Baktım, elinde şeker varmış. Hemen parmağını öptüğümü hatırlıyorum.

Dehşetle, heyecanla uyandım. Sabah namazını kıldım. Kendi kendime rüyayı yordum. Demek ki ben şimdiye kadar bu işin şekerlemesi ile uğraştım. Bundan sonra, ben de hapis yatacağım galiba dedim. Dışarı çıktım. Ortalıkta in cin yok. Yolda yürüyerek Buğday Meydanı'na doğru gittim. Karşıdan iki kişi geliyordu. Birisini tanıyor; diğerini tanımıyordum. Beni tanıyan, yanındakine: "Senin aradığın adam bu!" dedi. Gelen, Ayhan Duruer imiş. Ailesi Ispartalı imiş Isparta'dan Erzincan'a Çekirge mücadelesi için gelmiş. Hâlbuki ikindiden sonra fırtına çıkar; hiç çekirge kalmazdı. Ama onu göndermişler.

Ayhan Bey: "Neler yapıyorsun?" dedi. "Lise son sınıftayım. Bitirme imtihanlarına giriyorum." dedim. "Müdüre Sözler'i verdin mi?" dedi. "Vermedim." deyince "Hemen git, ver." dedi.

Müdürümüz, Ali Kutun isimde sert bir adamdı. O zamanlar bizi öğretmenler bile döverdi. Kitabı aldım, hademe odasına koydum. Müdüre gittim. "Hocam Said Nursi diye bir âlim var. Bunun eserleri olan Risale-i Nurlar'ı okudunuz mu? Gazetelerden değil kendisinden okuyun." dedim. "Sen talebe değil misin?" diye sordu. "Evet" dedim. "Çık dışarı. Müdür, talebe ile konuşmaz." dedi. Ben de müdür yardımcısının yanına gittim; "Hocam ben kaydımı alacağım, okulu bırakıyorum." dedim. Zaten beni tanıyordu; canına minnet bildi ve: "Tamam, artık talebe değilsin; kaydını siliyorum." dedi. Tekrar müdür odasına gittim: "Hocam ben kaydımı sildirdim; artık talebe değilim." dedim ve aynı şeyleri 2-3 defa ısrarla tekrar ettim.

Ben: "Artık tamam. Müdür beni polise bildirecek ve hapse gideceğim." diye bekliyordum. Müdür kalktı, yanıma geldi: "Bak evladım, bir zamanlar kadrocular hareketi vardı. Şevket Süreyyalar vs. Beni kandırmak için çok uğraştılar." dedi. Uzun uzun anlattı. Ben yine: "Hocam, Said Nursi'yi gazetelerden değil eserlerinden öğrenin." dedim. Müdür bu sefer: "Bana bak oğlum 1944'lerde Ülkücüler çıktı. Beni etkilemek istediler, ben onlara da karışmadım." dedi. Ben yine: "Hocam Said Nursi'yi gazetelerden değil kitaplarından öğrenin." dedim. Bu sefer devrimleri ve ehemmiyetini anlattı. Ben yine müdüre: "Hocam, Said Nursi'yi gazetelerden değil kitaplarından öğrenin."

dedim. En sonunda müdür kızdı: "Yeter be, getir şu kitapları okuyayım." dedi. En az bir, bir buçuk saat müdür ile konuştum. En sonunda okumayı kabul etti.

Bana: "Onların tesirinde kalma; bak ben kalmadım. Müdür oldum, adam oldum." demek istiyordu. Hademeden kitabı aldım, müdüre verdim; ama okuldan tardedildim. Beni geri dönmemek üzere okuldan attılar. Daha sonra, Said Nursi hakkında kitap bile yazdım.

Amerika'ya Risaleleri İlk Defa Ben Götürdüm

1957 sonuna doğru Amerika'ya tayinimiz çıktı. Bir bavul ve bir valiz ile Ankara'dan yola çıktık. Başımızda Albay vardı. 100 astsubaydık. Ben Said Özdemir'den aldığım büyük ciltli kitapları bavula doldurdum. Albay, bavulu ve valizi açmamızı istedi. Herkes açtı; ben açmadım. İçimden: "Burada yakalandık. Albay bizi yakalayacak ve hapse gideceğiz." diyordum. Bavulu açmadım; memur açsın dedim. Ama canım çok sıkıldı. Gümrük memuru geldi; ama bavulu açmadı. Üzerine kontrol edilmiştir işareti koydu. Hemen, arkaya merdanelerin üzerine attı. Sadece valizimi kontrol etti. Elhamdülillah geçtik. 200 bavul ve valizden açılmayan tek bavul, içinde risaleler bulunan benim bavulumdu.

Teksas Havalanı'na gittik. Bizi, çölün ortasında bir üsse götürdüler. 21 bin kişi vardı. Orada not tutmak bile yasaktı. Her şeyi görerek, uygulayarak öğrenecektik. Newyork Havaalanı'nda "costumer" denen gümrükçüler her şeyi alıp atıyorlardı. Yine benim bavula sıra gelince gümrükçü okey dedi ve benim bavul yine açılmadı. Okula papaz geldi, dua etti. İncil dağıttılar, dua kitapları verdiler. Herkes İngilizce konuşuyordu. Ben de broşürleri aldım; bizimkiler İncil diye almıyorlardı. Aldığım broşürler içinden bir tanesinde İslâm merkezinin Washington'daki merkezinin adresi vardı. Onlara mektup yazdım. "Türkiye'de Müslüman bir âlim var. Bende kitapları var." dedim. Kitapları kendilerine göndermemi istediler. Kitapları postaneye verdik. Bize mektup geldi. "Kitapları aldık; teşekkür ederiz." dediler.

Benim Yerime, Bacanağım Nurcu Diye Hapse Atıldı

Bir gün, arkadaşlarımız bizi överken bizim ismimizi ele vermişler. Erzincan'a gittiğimde, arkadaşlarla Nur dersi yapıyordum. Bu arada beni Manifaturacı İbrahim Bey'in damadı diye tespit etmişler. Bunun üzerine, Erzincan'da dükkânda oturan bacanağım Ethem Şahiner'e gitmişlerdi. Kendisi hava astsubayı idi. Dinle ilgisi, cumadan cumaya ancak vardı. Tuğgeneral komutan, mahkemeye sevk için önüne gelen dosyada Ethem Şahiner'e Nurculuk yapmaktan dava açılacağını görünce şaşırmış. "Ethem'in böyle şeylerle ilgisi olmaz." demiş. Ethem'i karşısına almış: "Yahu Ethem ne bunlar? Sen

nasıl Nurcu olursun?" diye sormuş. O da: "Komutanım, bir tek ara sıra cumaya giderim; istersen onu da bırakırım. Benim bu işlerden hiç haberim yok." demiş. Komutan da dosyadaki ithamlara inanmadığını söyleyerek bizim bacanağı hapisten çıkarmış.

Neden Roman Yazmaya Karar Verdim

Erzincan'dan yaz tatilinden dönerken trende gazete satan çocuğa: "İttihad var mı?" diye sordum. Dergiyi aldım. Bir baktım; benim yazılarımı His ve Fikir köşesinde Hekimoğlu İsmail imzası ile yayımlamışlar. Bu, benim için bir başlangıç oldu.

O dönemde, dindarlar, türkçüler ve solcular vardı. Türkçüler, 1944 hadisesinden sonra pek devam etmedi. Osman Yüksel, çıkardığı dergilerde çektikleri çileleri anlatırdı. Solcular ise, çektiklerini hikâye, roman ve yayın yoluyla çok iyi anlatıyordu. Biz dindarların hapislerini ve çektikleri çileleri anlatan yoktu. Ailelerimiz de akıbetimizi bilmedikleri için bizimle beraber çile çekiyorlardı. Hatta annem bir gün bana: "Oğlum, başkalarının gittiği yerler belli. Kahveleri bile biliniyor. Sizin ise nereye gittiğiniz belli değil; bu yüzden sizi takip ediyorlar." demişti.

Bunun üzerine, Müslümanların çektiği çileleri anlatan Minyeli Abdullah romanını yazmaya başladım. Fakat bizim Müslümanlar, romana karşı mesafeliydi. Bir ara, Mustafa Polat, Babıali'de Sabah gazetesinde roman yayımlamayı düşünmüş. Bana: "Bildiğin bir roman var mı?" diye sorunca ben de "Minyeli Abdullah romanını basar mısın?" dedim. Dosyaları Mustafa Polat'a verdim.

Benim roman yazdığımı eşim bile bilmezdi. Çalışma odam ayrı idi. Genelde gece yattıktan sonra kalkar, yazardım. Yazdıklarımı evin içinde saklardım. Mesela buzdolabının altındaki vidalı yeri açar, oraya saklardım. İkinci olarak; heladaki su rezervinin içinde saklardım. Odamın altındaki tahtayı söktüm, altına dosyayı sakladım. Kendimce tedbirler alırdım. Bunlardan hanımın haberi yoktu. Eve baskın yapıldığında, elini pense ile sıkıverseler her şeyi söyler endişesi taşıyordum. Bu sebeple, hanımıma bile sakladığım yerleri söylemezdim.

Vakıf ve Yayınevi Kurdum

Türkdav vakfını kurdum. Ahmet Günbay'ın Yanık Buğdaylar isimli romanını bastırdım. Bir kişiden 10 bin lira borç para ile bastık ve 6 ayda sattık; 16 bin lira kazandık. Parayı veren şahsın desteği ile Türdav yayınevini kurdum. 1982'ye kadar buranın genel müdürlüğünü yaptım. 1976 yılında SUR mecmuasını çıkardım. 12 ayrı imza ile tek başıma mecmuayı yazardım. Türkdav vakfında Yusuf Safi Bey, Mevlut Bey ve ben beraber çalıştık. Bir süre sonra, Mevlut Bey, Yusuf Safi Bey'i bir şekilde

devirdi. Biz de mecburen vakıftan ayrıldık. Ben de Türdav yayınevini Türkdav vakfına bıraktım ve Timaş yayınevini kurdum.

Bu arada, ben Üstadın varisi ve talebelerinin kurduğu Sözler Yayınevi'nin müdürlüğünü de yapıyordum. Bazı ağabeylerle yapılan bir toplantıda onlara: "Bu Nur risalelerinin serbestçe basılmasını siz engelliyorsunuz?" dedim. Tahiri ağabey: "Sen ne demek istiyorsun kardeşim?" dedi. Ben de "Adalet Bakanı veya İçişleri Bakanı: 'Risaleleri serbestçe basın.' demez. Biz bunları serbestçe basmalıyız. Siz bana basılacak risaleyi ve parasını verin; ben size 15 gün sonra basılmış risaleyi getireyim." dedim.

Hepsi birden "tamam" dediler ve parasını verdiler; Uhuvvet Risalesinin basılmasını kabul ettiler. Ben de hemen solcu bir yayınevi buldum. Onlar bu konuda cesur oluyorlardı. "Bana bu kitabı bas. Resmi olarak ismini koyacaksın." dedim, adam kabul etti. 1978 yılında, ilk risale resmen basılmış oldu. Bu arada sekiz tane eser daha bastık. Daha sonra ağabeyler arasında, benim müdürlüğüm konusunda ihtilâf çıktı. Ben de ihtilâfa sebep olmamak için Sözler Yayınevi müdürlüğünü bıraktım.

Bediüzzaman Hazretlerinin resmi varisi olan ağabeylerden yaşayan 12 kişiden (Hüsrev Ağabey hariç) 11'inin kurduğu Hizmet Vakfı'nın müdürlüğünü de ben yapıyordum. 1976 yılında, tevafuklu Kur'an'ı bastırdık. Hatta Tahiri ağabeye: "İtalya'da basılabilir; Türkiye'de basamayız." demişler. Ben Türkiye'de basılır dedim. Tahiri Ağabey destekledi. 1976'da 70 bin TL borç para ile tevafuklu Kur'an'ı bastırdık.

Darbeler Ordu ve Türkiye Aleyhine Olmuştur

Darbeler Türkiye ve ordunun aleyhine olmuştur. Bir yüzbaşı, bir generali tutuklamıştır. Hatta arkasından sövmüştür. Demokrasi olsa darbeler olmazdı. Gelişmiş ülkelerde neden olmuyor? Herkes sınırını biliyor.

TANIDIĞIM GAZETECİLER

Mustafa Yazgan

Çok zeki bir arkadaştır. On parmağında on marifet vardır. Şairdir, yazardır; iyi bir hatiptir. Roman, tarih kitapları yazmıştır. Necip Fazıl'ı benzeterek konuşmalar yapardı. 12 Eylül'den önce MSP İdare Heyeti'ne girmişti. 12 Eylül darbesinden sonra hapse girdi; yaklaşık 4 sene hapis yattı. Maddi yönden mağdur oldu, sıkıntılara düştü. Zaman gazetesinde yazılar yazar, konferanslar verirdi.

Mehmet Şevket Eygi

1961'de tanıdığımda, Ankara'da Diyanet'te memurdu. Siyasal, Hariciye mezu-

nudur. Bizim çevremizde Galatasaraylı tek dindar adamdı. 1962 yılında Yeni İstiklal dergisi pek başarılı değildi. İyi bir müdür aradılar. Şevket Bey'i oraya çağırdılar; o da Diyanet'ten istifa etti. Yeni İstiklal'i çıkarmaya başladı ve canlandırdı.

Her hafta evimize gelir; bana ve arkadaşlarıma ders yapardı. M.Şevki Eygi ve Ali İhsan Yurt Beylerden çok şeyler öğrendik.

Mehmet Şevket Eygi sabah namazına kadar çalışır; sabah namazdan sonra öğleye kadar yatardı. O günlerde, 75 bin tirajı yakalamıştı. Cumhuriyet bile 40-50 bin civarındaydı. İyi bir itibar kazandı. Necip Fazıllar, Cevat Rıfat Atilhan kendisine saygı gösterirlerdi. Devlet yetkilileri gelirdi.

Sabah Namazı olaylarını planladı. Millet sabah gelir, Sultanahmet'i doldururdu.

Bugün gazetesini çıkarırken Yeni İstiklal dergisini kapattı. Babıali'de Sabah gazetesini almak istedi. Ben almamasını söyledim: "Sana bir gazete yeter. İki gazeteyi birden çıkarman doğru değil." dedim; ama dinlemedi. Anonim şirket kurmasını istedim; dinlemedi. Her şeyin tek patronudur; hâlâ da Bedir Yayınevi'nde tek patrondur. O günlerde çok zengindi. Antikaya merakı çoktur. Evi tarihî eserlerle doludur.

12 Mart döneminde Nihat Erim Başbakan olunca 3,5 yıl hapis cezası yedi. Karar kesinleşmeden yurtdışına çıktı. Ardından Babıali'de Sabah ve Bugün gazeteleri kapatıldı. Her şey altüst oldu. Yurtdışından 3-4 sene sonra döndü. Haftalık Büyük Gazete'yi çıkardı. Benden de bu gazetede yazı yazmamı istedi. Ben de kabul ettim. Kendisine bir gün: "Ağabey, bu dizgi makinelerini çalıştıralım; matbaayı çalıştıralım, iyi para kazanırız." dedim. "Ben zengin olmak istemiyorum." dedi ve makineleri hurdaya verdi. Bedavaya sattı. Halbuki istese başkasına iyi paraya satabilirdi. Hatta oturduğu evi zorla aldırmıştım. Dükkanını bile aldıramadım. Bedir Yayınevi kiralıktır.

M. Şevket Eygi 4 lisan bilir. Fransızca dergiler okurdu. Şu andaki yazılarına bakıyorum da kütüphanesini pek kullanmıyor. Müstakil insanlar genelde tenkit ederler. Kendilerini Müslümanların zaptiyesi olarak görürürler. Müslümanları eleştirmez isek onlar daha çok hata yapar diye düşünürler. Ama Müslüman liderleri eleştirirken Hristiyan din adamlarına benzetmesi yanlıştır. Fıkhî yönden de bu yaptığı doğru değildir. Bugün, yapılan çalışmalarla çok değerli nesiller yetişmektedir; ama Şevket Eygi'nin bunlardan hiç haberi yoktur. Cemaatleri eleştirdiği için kimse onu bir yere çağırmaz. Münzevi yaşamaktadır.

1987'de Zaman gazetesi genel müdürü Uğur Bey bana geldi ve yazı yazmamı istedi. Ayrıca, "Mehmet Şevket Eygi'yi gazetenin genel yayın müdürü yapmak istiyoruz. Ne dersiniz?" diye sordu. Ben, uygundur dedim; fakat 2-3 ay sonra Uğur Bey: "Şevket ağabey kimseyi dinlemiyor. Günde 6 yazı yazıyor, personelle ilgilenmiyor."

şeklinde şikâyette bulunmaya başladı. Ben kendisine son derece saygılıyımdır. Ben de Zaman gazetesine gittim; "Ağabey, artık 60'lı yıllarda değiliz. Zaman gazetesinde bir sürü insan yazı yazabilir. Sen 5-6 yazı yazmak zorunda değilsin; biraz yönetimle uğraşsan." dedim. Bunun üzerine bana: "O halde Zaman'dan ayrılacağım. Çoluk çocuk bana karışıyor. Bunlar da kim oluyor? Daha dünkü çocuklar." dedi. "Ben onları dinliyorum. Siz de mesele yapmasanız." dediysem de, "Hayır, sen bana karışma. Ben çoluk çocuk emrinde çalışmam." dedi ve kızarak Zaman'dan ayrıldı.

Osman Yüksel Serdengeçti

1953'te kendisiyle tanıştım. Bir Millet Neden Ağlar, Bir Nesli Nasıl Mahfettiler, Mabetsiz Şehir gibi kitapları çok dikkat çekicidir. Bunlar 16 sahife halinde, forma forma çıktı. Biz ağlayarak okuyorduk.

Osman ağabeyin hayatı farklıydı. Ankara'da, Akdeniz caddesinde bir bodrumda dükkânı vardı. Evi, işyeri, kitabevi her şeyi o dükkândı. 1943-44 Türkçülük hareketlerine katılmıştı.

Eşref Edip Fergan

İstiklal Mahkemesi'nde yargılandığı için fazla ileri gitmezdi. Biraz korkmuştu. Sebilürreşat mecmuasını çıkarırdı. İslâm'ın siyasi yönünü yazmazdı.

Nurettin Topçu

Kendisi doçent olduğu halde, ömrü boyunca üniversitede öğretim üyesi olamadı. Hep lise öğretmeni olarak kaldı. Erzurumlu Hüseyin Avni Bey'in kızı ile evlenmişti. Daha sonra, Avni Bey kızını gelip geri almıştı. Nurettin Topçu bir daha evlenmedi. Annesiyle yaşardı. Mehmet Akif Ersoy konferanslarını yapardı. Herkesi kolay kolay beğenmezdi. Bizim milliyetçiliğimiz ve dindarlığımız hamleci ve üretken değil der, tenkit ederdi. Hareket dergisini çıkarırdı. Akla fazla değer verirdi. Aklı İslâm ile birleştiren Bediüzzaman'dan sonra Nurettin Topçu'yu gördüm.

Ali Bulaç

İslâm Enstitüsü'nü bitirmiş. Arapça, Kürtçe, Türkçe bilir. Düşünce dergisini çıkarmıştır. Ali Bulaç, zekası ile İslâm'ı birleştiren bir insandır. Mustakiller arasında müstesna bir yeri vardır. Dergisinde benim aleyhimde yazı yayımlamışlardı. Kendisi ile görüştük. Yazıdan dolayı özür diledi. Minyeli Abdullah eleştirmeleri nedeniyle özür diledi. Âlim bir zat, istikrarlı bir insandır. Kur'an meali vardır. Kitaplarını devamlı okurum. Kütüphanesinin yarısı sol yanlı kitaplardır.

Fehmi Koru

Yeni Devir gazetesini çıkardı. İzmir İmam-Hhatip Lisesi'ni ve Yüksek İslâm'ı bitirmiştir. Süleyman Karagülle'nin kızı ile evlenmiş. Sentez ve analizleri güçlüdür. Gazeteci olarak doğmuş insanlardan gibi geliyor bana.

ALDIĞI CEZALAR

Ben Ağır ceza mahkemelerine verildim. Sur mecmuasında Ahmet Özer'in bir yazısı sebebiyle 1.5 yıl yargılandım. Daha sonra, beraat ettim. Daha sonra Milliyet'te yayınlanan bir röportajda Minyeli Abdullah romanından dolayı 15 seneden yargılandım. Daha sonra kurtulduk.

Zaman gazetesinde, "İHL mezunları harp okuluna girmelidir." diye yazdım diye 1 yıl ceza yedim ve 3 ay hapiste yattım. Bir kısmını Bayrampaşa ve Şile'de yattım. Benim için "sağ terörist" diye yazmışlar. Hizbullahçılar vs. ile beraber yattık. Bayrampaşa'da en yaşlı bendim.

Hapishanede Bir Mahkum ile Birlikte

Şile'de 4-5 kişi kalıyorduk. Her gün 30-40 kişi ziyaretime gelirdi. Cumartesi günü 200 kişi, pazar günleri ise 400 kişeye kadar ziyaretçi gelirdi. Savcı ve kaymakam, "Biz bugüne kadar bu kadar çok ziyaretçisi olanı görmedik." demişlerdi. Bir gün tel örgülerin dışında, 12-13 yaşında bir çocuk yanıma geldi. "Burada iyi amca varmış, hapse girmiş. İsmini biliyor musun? Hekim mi neymiş; onu görmeye geldim." dedi. Kur'an kursu talebesiymiş. Bana kalemini hediye etti. Ben de kalemimi ona verdim. Birbirimize tel örgüler üzerinden attık.

EVLİLİK ve AİLE HAYATI

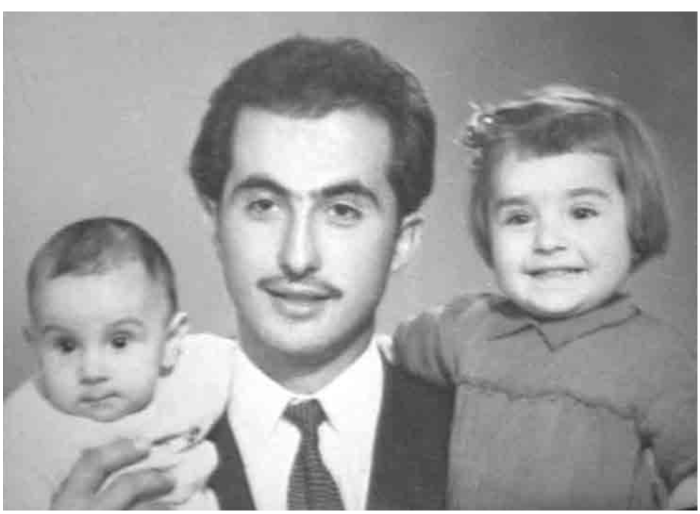
1960 başında evlendim. Erzincan'da annemin uygun bulduğu biri ile evlendim. Manifaturacı İbrahim Bey'in kızı idi. Eşim ilkokul mezunudur. İstanbul Eminönü'n-de yapılan bir Mehmet Akif'i anma töreninde, yalnızca benim eşimin başı kapalıydı. Bütün fotoğraf makinelerinin flaşları patlıyordu. Hanıma, "Aldırma!" diyordum. Ertesi gün gazetelerde çıktı. Arkadaşlar: "Ağabey, sağol. İlk defa kapalı bir hanım toplantıya geldi." dediler. Daha sonra, bir subayın balo davetine hanımımı başı kapalı olarak götürdüm. Herkes şaşkınlıkla karşılamıştı.

Hekimoğlu İsmail'in Torunu

Hekimoğlu İsmail'in Torunu

Hekimoğlu İsmail; Kızı ve Oğlu ile

Bir kızım, bir oğlum ve beş torunum var. Oğlum Osman Okçu, Timaş'ta çalışıyor. Damadım inşaat mühendisidir.

HEKİMOĞLU İSMAİL/FOTO-GALERİ

Hekimoğlu İsmail; Arkadaşı ile

Hekimoğlu İsmail

Hekimoğlu İsmail; Mehdi Yönet/Zaman

H. İsmail; "Minyeli Abdullah" Filmi Yön. M. Tanrısever, Oyuncu B. Şimşek ve K. Savun ile

Hekimoğlu İsmail

Hekimoğlu İsmail

HEKİMOĞLU İSMAİL/FOTO-GALERİ

Hekimoğlu İsmail; Daktilo ile Yazı Yazarken

İttihad Mecmuası

Hekimoğlu İsmail; Halit Esendir ile

Hekimoğlu İsmail; Hacda Arafat'ta

Hekimoğlu İsmail; Malatya'da Verdiği Bir Konferans

Hekimoğlu İsmail; Zaman Gazetesi'nde Verdiği Bir Konfarans

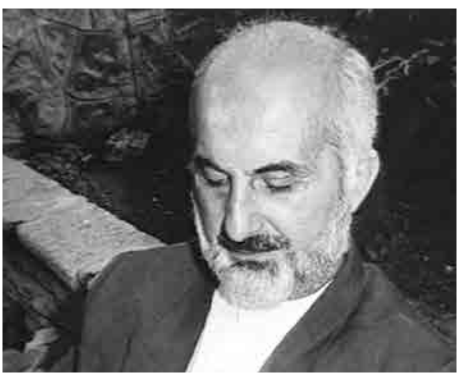
HEKİMOĞLU İSMAİL/FOTO-GALERİ

Hekimoğlu İsmail; Konferans İzleyicileriyle

Hekimoğlu İsmail'in Oğlu Osman Okcu

Hekimoğlu İsmail

Hekimoğlu İsmail; Jandarmalarla Elleri Bağlı Olarak Şile'ye Götürülürken

Hekimoğlu İsmail; Şile'de Hapishane Arkadaşları ile

Hekimoğlu İsmail; Şile Hapishanesinde Tel Örgülerin Ardında

HEKİMOĞLU İSMAİL/FOTO-GALERİ

KONFERANSA DAVET !

ZAMAN Gazetesi Yazarlarından
HEKİMOĞLU İSMAİL

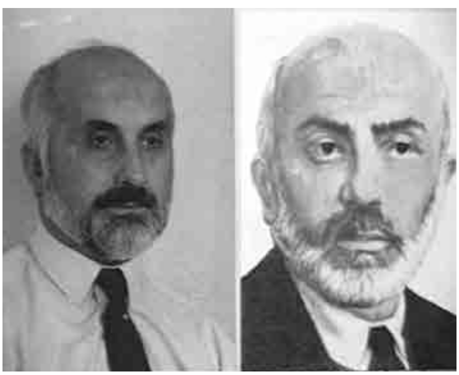
Alaşehir'imizde 21-Eylül-95 Perşembe akşamı
Saat : 20.30'da

"İLİM VE İSLAMİYET„

Hekimoğlu İsmail'in Konferansı İçin, Zaman Gazetesi, Konferans Daveti

Sur Dergisi Kapağı, 9. Sayısı

Hekimoğlu İsmail'in Çok Sevdiği Mehmet Akif Ersoy'a Benzeyen Hali

Hekimoğlu İsmail; Kitap Fuarında Kitaplarını İmzalarken

ZAMAN

Bu yazıya mahkûmiyet verilmez

HEKİMOĞLU

Hekimoğlu İsmail'in Hapse Girdiğine Dair Zaman Gazetesinin Manşeti

Hekimoğlu İsmail; Hac'da Bir Arkadaşı ile

Siyasetten Gazeteciliğe Giden Gazeteci

ORHAN BİRGİT

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

1927 Kars doğumluyum. Annem asker kızı imiş; Libya Bingazi'de doğmuş. İlköğretime Zonguldak'ta başladım; Edirne'de tamamladım. Pek yaramaz bir çocuk değildim, ailenin tek çocuğuydum. İlkokuldayken gazeteciliğe başladım diyebilirim. Ortaokulu Konya'da bitirdim. Uslu bir çocuktum. (Faruk Gürtuna'nın çıkardığı) Çocuk dergisine mektup gönderirdim; yayımlanırdı. Lisede Halkevi dergisinde şiir denemelerim çıkardı. Fakat lise son sınıfta, hoca ile ters düşünce kompozisyondan kaldım. Bir yıl üniversiteye geç gittim.

Lisede Piyes Yaparken (Arkada Soldan İkinci)

Lisede Arkadaşlarıyla

MESLEĞE GİRİŞİ

Babam, Mersin'de defterdardı. Mersin'de daha lise talebesi iken yerel Akın gazetesinde çalışırdım. 1943 yılında muhabirlik yaptım. Radyo dinleme servisinde not alırdım; tashih yapardım. 1945 yılında, aynı zamanda İstanbul Hukuk'ta birinci sınıfta

okurken Şark Yolunda dergisinde yarı profesyonel olarak çalıştım. Daha sonra, Nizamettin Nazif'in çıkardığı akşam gazetesi olan Son Havadis'e girdim. Beni, dayım tanıştırmıştı. Daha sonra, Sirkeci'de meşhur Tan Matbaası'nda bir süre çalıştım.

Reşat Nuri Güntekin'in çıkardığı Memleket gazetesinde çalışma fırsatı buldum. 1948'de Stad spor dergisinde yazı işlerini yönettim. Sahibi Nuri Akça idi. Olimpiyatlarda tiraj patlaması oldu; tercümeler yaptık. Patron yurtdışından dönünce, ödül alacağımı sanırken Nuri Akça bizi gazeteden uzaklaştırdı. Kâğıt karaborsası vardı. Stad spor dergisi normal zamanda 1-2 bin satarken bizim tiraj patlaması ile 10-15 bini geçti. Meğer patron, stad spor dergisine kâğıt alabilmek için yarı paravan basıyormuş. Tiraj patlaması olunca kâğıt stoku bitmiş. Satıştan zarar ettiği için işten kovulduk.

Bu arada İstanbul Hukuk Fakültesi'nde son sınıf derslerine İstanbul Üniversitesi'ne geldiğimizde Hıfzı Timur yönetiminde Talebe Birliği vardı. Biz buna itiraz ettik; yeni bir dernek kurduk. Böylece MTTB kurucularından oldum. 2. başkanlık yaptım.

14 Mayıs 1950'de çok partili yaşam geldi. 1950'de Ulus gazetesinde çalıştım. 23 yaşındaydım ve Ulus'un İstanbul temsilcisiydim. Bir gün, parti müfettişi Sadi Irmak: "Bana İsmet Paşa geliyor; Bilecik'e gideceğiz." dedi. Cuma günü, Sadi Irmak'la makam arabasında İnönü'yü karşılamak için yola çıktık. Ali Fuat Paşa ile Geyve arasında, Paşa'nın ünlü Beyaz Trenini beklemeye başladık. Kocaeli valisi, kaymakam, askeri erkân ve CHP'li insanlar vardı.

Dâhiliye vekili Hilmi Uran Bey, son vagonda İnönü'nün yanındaydı. Sadi Bey, İsmet Paşa'nın elini öptü. Ben arkasında bekliyordum. Sadi Bey işaret edince, ben de Ulus gazetesi İstanbul temsilcisi olarak İnönü'nün elini öptüm. Paşa, yarım ağızla benim hatırımı sordu. Tren hareket etti. Paşa, her istasyonda 3–5 dakika halkla konuşuyordu. 14 Mayıs 1950 için seçim konuşmaları yapılıyordu. İnönü yaptığı konuşmalarda halkın vereceği iradeye saygılı olmak gerektiğini ifade ediyordu. Seçimler, valiler tarafından yaptırılıyordu.

İstanbul valisi ve belediye başkanı F. Kerim Gökay, Gebze yakınlarında trene bindi. Haydarpaşa'da denizden Dolmabahçe'ye geçtik. Paşa, Dolmabahçe'de: "Ulus muhabiri nerede?" diye sordu. "Buradayım efendim." dedim. Bana: "Sen burada kalacaksın." dedi. "Peki, efendim." dedim; ama yanımda bir şey yoktu. Yaverlerin odasında bir divanda sabahladık.

İsmet Paşa ile ilgili duyumlarım olmuştu. "Tıraşsız insanları sevmez." dediler. Sabah erkenden berbere gidip tıraş oldum. Taksim'e gittik. Paşa konuşma yaptı. Kürsüde vali ve ben arkasında durduk. Benim haberim, 11 Mayıs'ta Ulus'ta manşetten "HER YOL TAKSİM'E ÇIKAR" şeklinde verildi. O gün sevincime diyecek yoktu. Paşa Dolmabahçe'ye döndüğünde, eşi Mevhibe İnönü'ye sarayı gezdirdi. Ona

kongrelerin burada olduğunu, Atatürk ile buralarda konuştuğunu vs. anlatıyordu. Yaverler: "Efendim tren kalkacak, geç kalıyoruz!" diyorlardı. Sanki Paşa bir daha buraları ziyaret edemeyeceğini tahmin ediyor gibiydi. 14 Mayıs seçim sonuçlarına göre, CHP muhalefete düştü. İsmet Paşa, cumhurbaşkanlığından istifa etti.

Eğer İnönü, birinci ordu komutanını frenlemeseydi ve 14 Mayıs akşamı müdahale emri verseydi 46 seçimlerinden daha büyük bir kargaşa olurdu. Halk tepki verebilirdi. O zaman ne olacağını hiç kimse kestiremezdi. İnönü çok doğru karar verdi. 1946 seçimlerinin şaibelerine karşı, vatandaş kendi oyuna sahip çıktı.

İnönü'nün bu tavrı, bende demokrasi eğitiminin başlangıcı oldu. Seçim sonucu, beni çok etkiledi. Hukuk fakültesinde Anayasa derslerini daha yeni alıyordum. Rahmetli İnönü'nün uygulayarak verdiği ders beni çok etkilemişti. Valiye, yöneticilere ve idare amirlerine bu emri veriyordu. İktidar rahatlasın diye düşünüyordu. Bu belgeleri profesyonel gazeteci olarak arşivlemiş değilim. Rutin gelirdi bana; sevmezdim arşivleme işini.

İnönü'yü İstanbul'a geldiği zaman, hep ben takip ettim. 1951'de Ulus İstanbul temsilciliği ile birlikte Zaman akşam postasında sorumlu yazı işleri müdürü olarak çalıştım. Milliyet'te Ali Naci Karacan, İsmet İnönü aleyhinde yazılar yazıyordu. Zaman akşam postası, bunlara cevap veriyordu.

Rahmetli Celal Bayar'la DP İstanbul İl Başkanı Kenan Ömer Bey'in arasında problemler vardı. İhtilâflar olmuştu. DP İl Başkanı Kenan Bey'in gizli toplantılarına sızmayı başarırdım. Ertesi gün Ulus'ta haberleri çıkardı. DP'li herkes bu haberleri Ulus gazetesi nasıl elde ediyor diye şaşırırdı. DP'de sıkıntılar olurdu. 1952'de askere gittim. Askerlik öncesinde, Falih Rıfkı Bey'in çıkardığı Dünya gazetesinde işe başlamıştım. İstanbul şefi olarak görev yaptım. Bedii Faik, Ali İhsan Göğüs ile birlikte çalıştım.

Genel Kurmay Başkanlığı temsil bürosunda, Ankara'da Milli Savunma karargâhında askerliğimi yaptım. Askerde Erol Simavi ile birlikte idik. Bir cumartesi günü, Dumlupınar denizaltısının batmış olduğu haberi geldi. Erol Simavi ile birlikte haberi takip ettik. Yanımda, ABD haber alma ses aleti vardı. Uçakla Çanakkale'ye gittim. 3 gün, haber alma çabası ile geçti. Dumlupınar denizaltısında 50 personel mahsur kalmıştı. Her şeyi göze alarak Deniz Kuvvetleri Personel Dairesi'nden fotoğrafları alıp basına dağıttık.

Sürekli bekleme halindeydik. Baktık; gemide kurtulma umudu yok. Denizaltıdan uğultular geliyordu. Ben, orada gazetecilere ve dışa karşı iyi mesaj vermek için gemideki astsubayın ağzından "VATAN SAĞOLSUN" dedim. Bunu şehitlerin ruhları için yaptım, şehitler affetsin. Dumlupınar şehitlerinin böyle bir sözü olmamıştı.

Net bir şey duyamamıştık. O zaman dinleme cihazları iyi değildi. Sadece uğultuların geldiğini duymuştuk. Silahlı kuvvetler adına iyi bir moral olmuştu. O sene askerlik 1.5 yıla çıktı. Ben 1953'te terhis oldum.

Orhan Birgit Askerde Arkadaşları ile

Askerde Asteğmen Üniforması ile

Askerlikten dönünce, Dünya gazetesi bizi tekrar işe aldı. Ulus'tan aldığım para yetmiyordu. Avukatlık da yapıyordum. Ekrem Amaç, Dünya'dan sonra ikinci bir iş aradığımı duymuştu. Safa Bey ile görüşmüş; Safa Bey de gelsin demişti. Bu arada Ulus'la temasım da devam ediyordu. İlk ve son defa, Y. Sabah'ın patronuna ait kapıdan girdim. Personel arka kapıdan girer ve çıkardı. Safa Bey'in o sıralarda DP ile arası bozulmuş; aleyhte kulis yazmak için beni düşünmüş. Görüştük. Büyükada'da oturmamı, siyaset kulislerini izlememi istiyordu. Hilton, Park otel ve Tokatlıyan Oteli'ndeki yolsuzluk iddialarını araştırmamı; kulislerde, özellikle Menderes aleyhinde konuşulanları öğrenmemi istedi.

İşe başladıktan 15 gün sonra, Menderes ile Safa Bey'in arası düzeldi. Bana başka görev verdiler. Bu yolsuzluk iddialarını içeren dosyaları Safa Bey'e iade ettim. I957 yılına kadar Y. Sabah'ta çalıştım. O dönemde İstanbul şefi Doğan Can'dı. İyi not tutar; muhabirleri göreve gönderirdi. Şef, bir gün beni Kıbrıs Türk'tür Komitesi'ni izlemek için gönderdi. Bu komitenin toplantısında bana ikinci başkan olmamı söyledi. Başkanlığa Hürriyet'ten Hikmet Bil seçildi. Ben, genel sekreter ve ikinci başkan oldum. Son Posta'nın sahibi Selim Ragıp Emeç kaybetti. Fakat A. Emin Yalman yönetime girdi. Ara sıra toplanıyorduk. Kurulan bu komiteyi, cemiyet haline getirmeye çalışıyorduk. Kurulan cemiyette DP'li vatandaşlar görev alıyordu. DP hükümetinde Fuat Köprülü: "Kıbrıs diye bir sorun yok." derken Adnan Bey, F. R. Zorlu ve Celal Bey Kıbrıs'la yakından ilgileniyorlardı. Eylül başında, İstanbul Ekspres gazetesi: "Selanik'te Atatürk'ün evi bombalanmış!" haberini manşetten verdi.

Bu haber çıktıktan sonra, yer yer haberler gelmeye başladı, tahrikler oldu. Kiliselere, Rum vatandaşların işyerlerine saldırılar oldu. Meşhur 6–7 Eylül 1956 olayları patlak verdi. Ben o zaman, Y. Sabah'ta çalışıyordum. Sıkıyönetim ilan edildi. Kıbrıs Türk'tür Cemiyeti üyesi olduğumuz için, 104 gün hapis yattık.

Safa Bey bana iş teklif ettiği zaman, Ulus gazetesi ile bağımı kesmeyeceğimi söyledim. Kabul etmişti. Avukatlık da yapıyordum. Genelde basın davalarına bakıyordum. Dolayısıyla, Yeni Sabah'ta çalışırken Ulus'ta görevim devam etti.

Sabah
SIZ SİYASİ GAZETE
SAFA KILIÇLIOĞLU
Sayısı 25 KURUŞ
...s meselesinde
...aşarılar diledi
...nı hep beraber halledeceğiz,,
...da hepimiz beraberiz,, dediler

Safa Kılıçlıoğlu'nun Çıkardığı Yeni Sabah Gazetesi

Bir gün Y. Sabah Yazı İşleri Müdürü Tevfik Erol Bey'den mektup geldi. Özetle: "Y. Sabah mı? Ulus mu?" diye soruyordu. Ben, mektubun patron Safa Kılıçlıoğlu'ndan geldiğini biliyordum. Cevap olarak: "İkisini de bırakmayacağım. Safa Bey'le böyle anlaştım." dedim. İşime son vermediler. 1957 yılına kadar Yeni Sabah'ta çalışırken, Ankara'da yayımlanan CHP parti gazetesi olan Ulus'a haber geçmeye devam ettim.

Şemsi Kuseyri, Ankara Ulus temsilcisi idi. Teleks emri ile 1957 seçimlerinde İzmir'den CHP milletvekili adayı olmuştum. 30 yaşındaydım. YSK adaylığımı reddetti.

Kim Dergisini Çıkardık

1954 yılında, A. İhsan Göğüs, Şahap Balcıoğlu ile birlikte üç arkadaş haftalık haber dergisi Kim'i çıkarmaya karar verdik. Yanımızda Sadun Tanju da vardı; ama isminin çıkmasını istemedi. On bin lira sermaye ile dergiyi kurduk. Dergimiz promosyonsuzdu ve çok ilkel bir baskı tekniği vardı. Kaliteli kâğıt kullanamıyorduk. Ama iyi tiraj yaptık. O dönemde, Türk kamuoyu böyle haber dergilerine ihtiyaç duyuyordu.

KİM

Haftalık Haber Dergisi

UMUMİ NEŞRİYAT MÜDÜRÜ
Ali İhsan Göğüş

YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MES'UL MÜDÜR
Şahap Balcıoğlu

KİM Dergisi Jeneriği

KİM Dergisinin Kapağı

Dergide kitap eleştirisi, sinema, tiyatro, müzik, kadın, moda, iç ve dış olaylar yer alıyordu. Rahmetli Adnan Menderes, Paris'e gitmişse orada bulunan bir gazeteciye görev verir; Kim dergisi adına onu takip ettirirdik. Bu, günlük gazetelerin bile yapamadığı bir şeydi. İspanya'ya gittiğinde, Paris'ten muhabir gönderdik. O dönemin iktidarı, bunun için bize tahsis olması gereken kâğıdı kesti. Biz karaborsadan kâğıt alıyorduk. Dergide Muammer Aksoy, Bülent Ecevit, Turhan Feyzioğlu, Orhan Ergüder, Cihat Baban ve ben vardım.

Meclis tahkikat komisyonu tarafından Kim dergisi kapatıldı. TBBM tahkikat komisyonunda Celal Bayar da bulundu. Bir soruşturma bahanesiyle, Bedii Faik ile beni Ankara'ya götürdüler. 24 Nisan'dan 19 Mayıs'a kadar poliste gözetim altında tutulduk.

Menderes Aleyhindeki KİM Dergisi Kapağı

Kim dergisi kapatılınca Mim dergisini çıkardık ve iyi tiraj yaptık. İktidarın hışmını çektik.

Bir gün evden çıktım. Sanırım 1959 idi. Biri önümü kesti ve "Halkı kamplara ayırıyorsunuz." diyerek sandalye bacağını kafama vurmak istedi. "Üzerim dolu, gelme!" deyince kaçtı. Polise gittik. Adamın kaçtığı arabanın plakasını almıştım. Adamın, Tophane DP Vatan Ocağı'ndan olduğunu tespit ettik. CHP Tophane Teşkilatı, adamı yakalayıp karakola getirdi. Emniyet, bir şey yapmadı.

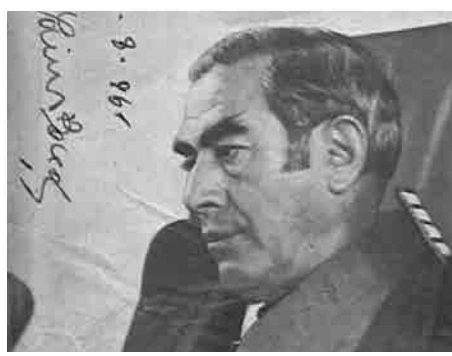
Bir keresinde, görev için Uşak'a gitmiştim. Halk, Rahmetli İnönü'yü taşladı. Millet, kamplara ayrılmıştı. Menderes'in Bakanları gerginliği artırıyordu DP, çok büyük umutlarla geldi; ama daha çok gerilim oldu. Bir türlü gitmedi. O zamanın gazetelerinin çoğu batıyordu.

27 Mayıs İhtilali bazı çevreler tarafından bekleniyordu. İhtilali kurtuluş olarak değerlendirdiler. Demokrasi inkıtaya uğradı. Fiilen meclis kapatıldı. Karşı darbeler birbirini takip etti. 3 adamın idamına sebep oldu. Türkeş'in 14'ler grubu tasfiye edildi, olağanüstü mahkemeler kuruldu. Ama yeni anayasa yapıldı, sendikalar ve birçok özgürlük verildi. Mahkemeler daha bağımsız oldu.

27 Mayıs'ta yapılan idamları doğru bulmadım; o gün karşı geldim. Komite üyesi Mucip Ataklı beni çağırdı. Benim fikrimi sordular. Ben Hür Vatan gazetesinde "3 Yaprak Düşürüldü" başlığı ile idamlara tepkimi gösterdim. Gazeteci olarak DP ile mücadele ettik; ama bu kana kan dişe diş değil sadece fikir planında bir mücadeleydi.

DURUŞMALARI
"Köpek Davası, Bebek Davası, Barbra Davası"
● Mahkemelerin uzaması üzerine

Yassıada Mahkeme Kararı Haberi

Yassıada Savcısı Salim Başol'un Orhan Birgit'e Verdiği 08.08.1961 Tarihli İmzalı Resmi

Hür Vatan gazetesi fazla tutmadı. Bir sene sonra, büyük borçlar içinde kapandı. O günün parasıyla 25-30 bin TL borçlandım, sonra ödeyemedim.

Ulus muhabiri iken CHP'liydim; partide çevrem vardı. Ulus gazetesi yürümeyince, Halkçı gazetesi çıkarttık. Bizzat ben ilgilendim, dergi olarak yayımlanmıştı.

1961'de, İnönü beni Kurucu Meclis üyesi seçti. Cumhuriyetçi Millet Partisi A. İhsan Göğüş'ü; Ankara Gazeteciler Cemiyeti ise Oktay Ekşi, Altan Öymen ve İlhami Soysal'ı Kurucu Meclisine gönderdiler.

Dünya Gazetesinde Çalıştım

12 Eylül darbesinden 2-3 gün sonra, Hürriyet Ankara temsilcisi Ülkü Arman aradı. Nezih Demirkent benimle görüşmek istiyordu. Nezih Bey ile görüştüm. Erol Simavi danışmanlık teklif ediyordu. Altan Öymen ve Mehmet Barlas kabul etmemişti. Bizim 12 Eylül sonrası, Hürriyet'te yazı yazmamız mümkün değildi. Bunun üzerine kapalı devre çıkan Dünya gazetesini çıkarmamı uygun gördüler. Dünya gazetesini canlandırdım. 6 sayfalık Dünya gazetesini 1980 Kasım'ında 15 bin tiraja ulaştırdık.

DÜNYA
ihbar kabul ediyor

Dünya Gazetesi

DÜNYA

İmtiyaz Sahibi
Ali AYDINALP

Genel Yönetmen
Orhan BİRGİT

Müessese Müdürü
Nihat AYDIN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Abdullah GELGEÇ

Teknik Sekreter
Nurettin OKTAY

Yönetim Merkezi: N...
Cağaloğlu
Telefon: 20 54 00 ...
Ankara Temsilciliği: ...

Telefon: 12 42 40 ...
Teleks: 42 388 - 42 ...
Dağıtım: Hürriyet ...
Ofset Hazırlık ve Ba...

İLAN TARİFEMİZ

Renkli sütun cm.
Siyah beyaz cm.
Küçük ilanlar kelime...
(Yayın ilanlarına ...

Genel Yönetmen Orhan Birgit

Kim Dergisi, Orhan Birgit

AP ile CHP arasındaki soğuk rüzgarları yok etmeye çalıştık. Askerî yönetim tarafından 7 tane dava açıldı, savcılar kabul etmedi. Dünya gazetesinin 141. sayısında yapılan karikatür sebebiyle askerler Nezih Bey'i aramışlar; "Orhan Birgit yazmasın!" demişler. Ben de imzasız yazılar yazdım.

Basın Davasında, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ile Mahkemede

Daha sonra, Hürriyet'te danışmanlığa başladım. Erol Bey: "Hürriyet Vakfı'nı kuracağız, kalır mısın?" dedi ve vakıfta kaldım. Milliyet'e yayın yönetmeni olarak çağırmışlardı; ama Hürriyet Vakfı'nda kaldım. Vakıfta gazetecilik eğitimine ağırlık verdik, gazetecilik okulu açıldı. 4 yıl yürüdü; ama daha sonra Erol Bey gazeteleri ile ilgisini kesti. Gazetecilik okulu kaldı; iyi gazeteciler yetişti. 1983'te Hürriyet'ten ayrıldım. 1.5 yıl işsiz kaldım Önce Günaydın gazetesinde yazılar yazdım. Sonra, 3 ay fiilen yönetmenlik yaptım. 95 Haziran'ında Aydın Bey Hürriyet'i alınca tekrar Hürriyet Vakfı'nda görev aldım. Aydın Doğan Vakfı'nın kurulmasında bilfiil çalıştım. Haftada iki gün Cumhuriyet'te yazılarıma devam ediyorum. (1996)

Aydın Doğan Vakfında Masasında Çalışırken

TGC ve sayılı cemiyetlerde çeşitli görevler yaptım. Basın Konseyi Yüksek Kurulu'nda görev aldım. Sendika üyesi olmadım. Çünkü çok sıcak bakmıyordum. 1955'lerden itibaren dergi sahibi olarak mesleğimi sürdürdüm. İşveren değildim; kendim prensiplerime bağlı biriydim. Aldığım en önemli ödül, Aziz Nesin'le birlikte 1956 yılında verilen fıkra yarışması ödülüydü. Kitap yazmayı hâlâ düşünüyorum ama karar veremedim.

Millevekilliği ve Bakanlık Dönemi

1965'te CHP Genel Sekreteri Kasım Gülek, Urfa -Hatay'dan milletvekili olmamı istedi. Kabul ettim, ön seçimi kazandım. Grup yönetim kurulu üyeliğine getirildim. CHP -Ecevit'le ortanın solu fikrini savundum. 18. kurultay sonunda, 12 Eylül 1980 darbesi ile milletvekilliğim sona erdi. Aralıksız 15 yıl milletvekilliği yaptım.

12 Mart 1971 Muhtırası olduğunda, mecliste 450 milletvekili ve 150 senatör vardı. Hepsi bir yerden gelmişlerdi. Sadi Koçaş ve Amiral Sezai Orkunt meclise geldi; muhtıra mecliste okundu. Senatoda okundu; tepki oldu. Mecliste bazıları alkışladı. İnönü sert tepkisini mecliste göstermedi. Süleyman Bey, iktidardan uzaklaştırıldı. Bülent Bey: "İçime sindiremiyorum." diyerek CHP Genel Sekreterliği'nden istifa etti. Nihat Erim hükümetine, CHP olarak güvensizlik oyu verdik. Askerî güce karşı partide grup hareketi başladı. 12 Mart'ta yapılan idamlara da karşı çıktık.

Orhan Birgit, İnönü ve Ecevit ile Birlikte

1974'te kurulan CHP-MSP hükümetinde Turizm Tanıtma Bakanlığı yaptım. AA ve TRT'den sorumluydum. 1974 Kıbrıs hareketi olduğunda, basından sorumlu bakandım.

CHP-MSP Koalisyonunda Turizm ve Tanıtma Bakanı İken (Sağdan İkinci)

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Ordu Komutanını İnönü Engelledi

14 Mayıs seçimleri olmuştu. Sadi Irmak, A. Rıza Türel ve Kazım İsmail Gürkan gece yarısı partiye gelmişlerdi. Kazanacaklarından çok ümitlilerdi. Seçim sonuçları kötü gelmeye başlayınca, "Birinci ordu komutanı Sadi Irmak'ı arıyor." dediler; telefona ben baktım.

Sadi Irmak, Paşa ile konuştu. Daha sonra santrale söyleyip Cumhurbaşkanı İnönü ile görüştü. Paşanın dediklerini aktardı. "Orgeneral: 'Sonuçlar olumsuz; komünist karışması oldu. Duruma el koyalım mı?' diyor." dedi. İnönü: "Paşa'ya selamlarımı iletin; milletin iradesine uyacağız." türü bir şeyler söyledi. Yaver, İnönü'den yukarıdaki bilgiyi aktardı. Bu bilgi gelinceye kadar İstanbul İl Merkezi'nde geçen dakikalar yıl gibi oldu. Şöyle bir haber gelmişti: "Cumhurbaşkanı Paşa'nın gözlerinden öpüyor. Milli iradenin tecellisini kabul edeceğiz. Emniyet güçleri dahil hiç kimse bir şey yapmasın." dedi. DP, böylece iktidara gelmiş oldu. İnönü demokrasiye ve halkın iradesine bağlı kaldı.

12 Mart Göstere Göstere Geldi

12 Mart, göz göre göre geldi. Bana Allah'ın verdiği bir lütuf mudur bilemiyorum 27 Mayıs dışında bütün darbelerin önceden olacağını hissettim. 21 Mayıs -22 Şubat darbelerinde Ankara'da gazeteciydim. Devlet otoritesi devlet içinde yıkılmıştı, toplantılar yapılıyordu. Devletin istihbarat örgütlerinde de kendi kanallarım vardı; istihbaratta görevli bir albayın kızını Ulus gazetesinde çalıştırdım. Genel Kurmay'ın ışıklarının gece boyunca yandığını görürdük.

İnönü'ye basın özetleri hazırlardım. Ayrıca, bir de İnönü'ye mektup yazdım. 12 Mart'ta muhtıra ilan edileceğini ifade ettim. Eşime telefon ettim; "Yemeği erken hazırla." dedim ve öğle yemeği için eve gittiğimde 13.00 haberlerini dinledim. Muhtıra okunuyordu. İnönü'yü aradım; radyoyu dinlemesini söyledim. Beni evine çağırdı. Hemen gittim. TRT'nin önünden geçerken Doğan Kasaroğlu ve Musa Paşa'ya seslendim: "Oradan bana muhtırayı atar mısınız?" dedim. Alay ederek attılar. Muhtıranın fotokopisini alarak İnönü'ye gittim. İnönü, sabah verdiğim mektubu açıp okumamıştı. Kendisine muhtırayı okudum. Paşa: "Meclise git; herhangi bir tepki göstermesinler. Ben geleceğim; bu muhtıraya karşı çıkacağız." dedi. Fakat gelince muhtıraya tepki vermedi. Çok şaşırmıştım.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Eşimle 5 Ocak 1955'te evlendik. Kan uyuşmazlığı sebebiyle, 4 çocuğum da öldü.

Evlilik Resmi

Eşi ile Birlikte

ORHAN BİRGİT/FOTO-GALERİ

Orhan Birgit; Bakanlık Koltuğunda

Orhan Birgit; Daktilo ile Yazı Yazarken

Bakan Olduğu Dönemde Çanakkale'de Bir Tesisin Temelini Atarken

Orhan Birgit; İsmet İnönü ile

Orhan Birgit'in; Eskişehir Üniversitesinde Verdiği Konferans

Orhan Birgit; Halit Esendir ile

ORHAN BİRGİT/FOTO-GALERİ

Orhan Birgit; Mehmet Ali Birand ile

Orhan Birgit; Sanatçılarla

Orhan Birgit; Askerlerle

Orhan Birgit; Simavi Vakfında

Akşam Gazetesi

POLİTİKA

"İnönü'ye özlem..!"

Orhan BİRGİT

Milliyet başyazarı, dünkü yazısında "İnönü'ye Özlem!..." başlığı altında, çağımızın en büyük devlet adamlarından birisi olduğunda kuşku bulunmayan İsmet Paşa'nın 27 Mayıs'tan sonra ülkenin demokrasiye yeniden dönüşü için yaptığı soğukkanlı ve olumlu katkıları anlatıyor. Ve günümüzün özellikle CHP ile AP'li politikacılarından, İnönüsel davranışlar bekliyor.

"12 Eylül öncesi gerçekleşmeyen bir anlaşma zemini, ülkenin yararına dayalı hesaplarla bulunmalıdır. Amaç, 12 Eylül yönetiminin başarı ile hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmak şeklinde belirlenmelidir. Halk, politikacıların kişisel gösteriye dayalı hesapçılıkları yerine, İnönüsel devlet adamı tutumları beklemektedir.

Demokrasiye dönüş, sadece askerlerin değil, politikacıların da elindedir." diyor.

Doğrudur... Ancak, varsayalım ki, 12

muştur.

Aynı partideki politikacılar da, ayrı kamplardakiler de birbirleri ile, boş zamanlarını değerlendirebilmek için evlerinde, iş yerlerinde yada oyun kulüplerinde bir araya gelmektedirler.

Oysa biz de, "Milliyet" başyazarının düşünceleri doğrultusunda, gene böyle bir Cuma günü ama, 21 Kasım Cuma günü bu sütunlarda, "Öneri" başlığı altında, haklarında kovuşturma bulunmayan siyasal partilerin belli koşullar altında genel merkez düzeyinde çalışmalarına izin verilmesini istemiştik.

Bu önerimizin ilgili çevrelerde nasıl karşılandığını bilmiyorum. Ancak 1981 Türkiye'sinde, Atatürkler ve İnönüleri özleyerek, ama hiç kimseden süper kişilik istemeden de, herkesin, özellikle politikacıların yönetime yardımcı olabilmeleri

Orhan Birgit'in;
"İnönü'ye Özlem" Başlıklı Makalesi

ORHAN BİRGİT/FOTO-GALERİ

Beyazıt Meydanında Kıbrıs Mitingi

MİM

HAFTALIK HABER DERGİSİ

Sahibi ve Mes'ul Müdürü

Emil Galip Sandalcı

Umumi Neşriyat Müdürü

Müfit Duru

Kim Dergisi Kapatılınca Yerine Çıkarılan Mim (Haftalık Haber Dergisi)

Vatan Gazetesi

ORHAN BİRGİT/FOTO-GALERİ

Vatan Gazete Reklamı

DÜNYA
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi
Ali AYDINALP
Genel Yönetmen
Orhan BİRGİT
Müessese Müdürü
Nihat AYDIN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Abdullah GELGEÇ
Teknik Sekreter
Nurettin OKTAY
Yönetim Merkezi: Na
Cağaloğlu-İs
Telefon: 20 54 00 (4 ha
Ankara Temsilciliği: Ş
Telefon: 12 42 40 (10 h
Teleks: 42 388 - 42 418
Dağıtım: Hürriyet Ho
Ofset Hazırlık ve Bas
İLAN TARİFEMİZ
Renkli sütun cm.
Siyah beyaz cm.
Küçük ilanlar kelimes
(Yayın ilanlarına %50

Dünya Gazetesi Yayın Yönetmeni

Yeni Sab
. H. P. Kıbrıs mesel
ktidara başarılar
ülek : "Kıbrıs dâvasını hep beraber h
Feyzioğlu: "Bu dâvada hepimiz berab

Yeni Sabah Gazetesi

Yeni Gün
Gününüz Hayırlı Olsun
TOPLATTIRILAN GAZETELER
Ne söylemek ne yazmak..
Tebliğler'in arkası

Yeni Gün Gazetesi

Orhan Birgit; Ödül Verirken

Orhan Birgit; Eşi ile

Milli Mücadeleden Gelen Gazeteci

HÜSEYİN GÜLERCE

ÇOCUKLUĞU VE TAHSİL HAYATI

6 Eylül 1950'de Edirne'nin Keşan kazasında doğmuşum. Annem Müzeyyen Hanım, Selanik tarafından göçmen olarak Keşan'a gelmiş. Baba tarafım Keşan'ın yerlisi idi. Rahmetli Hüseyin dedem -bana onun ismini vermişler- Birinci Dünya Savaşı'nda Yemen'de esir olmuş. 16 yıl kadar esir kaldıktan sonra, Yemen'de Saide isimli ninem ile evlenmiş. Rahmetli babaannem Saide, Sana'daki sarayda evlatlık bulunuyormuş. Yani babam, Yemen Sana şehri doğumludur. Hüseyin dedem, üç çocuğu ile Yemen'den Keşan'a gelmiş.

Hüseyin Gülerce'nin Annesi Müzeyyen Hanım ve Babası Ahmet Bey

İlkokula Keşan'da, Atatürk İlkokulu'nda başladım. Benim ilkokul öğretmenim Atıf Hoca, hem babamın hem de annemin öğretmenliğini yapmıştı. Daha sonra babamın mesleğinin nalbantlık olması ve hayvanlarını nalladığı köylülerin ço-

ğunlukla Enez'li olması nedeniyle ben ilkokul 3'te iken Enez'e taşındık. İlkokulu Enez'de bitirdim. İlkokulda, hayatıma çok etki eden öğretmenlerim olmuştur. Abdurrahman Bey'i, Nebi Öğretmen'i, Atıf Hoca'yı, Hüseyin Tahta'yı unutamam.

Hüseyin Gülerce İlkokulda Merasimde Şiir Okurken

Enez'de ortaokul yoktu, biz tekrar Keşan'a döndük. Ortaokulu Keşan'da okudum. Hamit Fethi Gözler, hem Keşan Ortaokulu müdürü hem de bizim Türkçe öğretmenimizdi. Onun milli duygularımızın oluşmasında büyük tesiri oldu. Çok vakur, şahsiyetli bir insandı. Zaten bütün Keşan kendisini çok seviyordu. İlk ve ortaokullarda hep okul birincisi oldum. Hamit Fethi Gözler'in vesilesi ile Türkçe'ye sevgim ve ilgim arttı. Katıldığım kompozisyon yarışmalarından kompozisyona karşı kabiliyetimin olduğu anlaşıldı. Bu, ortaokulda daha da gelişti. Ortaokul bitince karşımıza büyük bir problem çıktı. O zaman Keşan'da lise yoktu. Babamın maddi durumu da iyi değildi. Köylerde nalbantlık sırasında kahvelerde yatıp kalkmaktan dolayı ciddi bir mide rahatsızlığı vardı. Bu mide rahatsızlığından dolayı çalışamaz hale gelmişti. Nalbantlığı bırakmak zorunda kaldı. Rahmetli büyük amcam o zaman Keşan'da fırıncı idi. Babam, onun yanında fırında ekmek çıkarmaya başladı. Bu maddi imkânsızlık sebebiyle Edirne'de veya Uzunköprü'de lisede paralı okumamız mümkün değildi. Onun için, parasız yatılı devlet okulu imtihanlarına girmek mecburiyetindeydim.

Edirne Öğretmen Okulu'nun imtihanını kazandım ve orada parasız okuma hakkı elde ettim. Keşan'a da yakındı. Edirne Öğretmen Okulu'na gelince, itiraf etmeliyim, bende hayata küskünlük oldu. Çünkü Keşan Ortaokulu'nu birincilikle bitirmiş; fen lisesini Edirne'de birincilikle kazanmıştım. Dersleri benden çok kötü olan arkadaşlar, maddi imkânları olduğu için Uzunköprü ve Edirne'de lisede okuyorlardı. Böylece üniversiteye gidebileceklerdi. Hâlbuki ilkokuldan beri kafamda hep inşaat veya makine mühendisi olmak düşüncesi vardı. Fakat maddi imkânsızlıklar yüzünden Edirne'de öğretmen okuluna ilkokul öğretmeni olmak üzere kaydımı yaptırmıştım.

Edirne Öğretmen Okulu'nda üç yıl okuduktan sonra ilkokul öğretmeni çıkacağız, sonra da eğitim enstitüleri sınavına girip en fazla ortaokul öğretmeni olabiliriz sanıyorduk. Hocamızdan okulun en çalışkan üç öğrencisini yüksek öğretmen okuluna gönderdiklerini öğrendim. Bu, benim hayatımda bir dönüm noktası oldu. Bundan sonra okulun hademesine rica ettim. Beni mütalaa saatinden bir saat önce kaldırıyordu. İki sene böyle çok ciddi çalışmak suretiyle, öğretmen okuluna seçildik.

1967 yılında, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nda öğrenim hayatıma devam ettim. Sınıfta 20 vilayetten arkadaş vardı. Hepsi İstanbul'u hemen hemen ilk defa görüyorlardı. Hepsi de maddi imkânsızlıklardan dolayı lisede okumayıp parasız yatılı okuma düşüncesi ile öğretmen okuluna gitmişti. Bir kültür -seviye beraberliği söz konusuydu. Yani Anadolu'nun saf ve masum çocuğu.

Hüseyin Gülerce; Yüksek Öğretmen Okulu'nda İken Bir Arkadaşı ile

1968 yılında, Türkiye'de üniversite olayları başladı. Akabinde de 12 Mart Muhtırası ve askerî müdahale geldi. Yani, biz gözümüzü üniversite olaylarıyla açmış olduk. O dönemde Yüksek Öğretmen Okulu'nda Pınar dergisi diye bir dergi çıkıyordu. O dergide yayımlanmış yazılarım ve şiirlerim vardır. O dönemde, Yüksek Öğretmen Okulu Milli Mücadele Birliği'nin en kuvvetli olduğu yerdi

MESLEĞE GİRİŞİ

Bizim Pınar dergisinde yazdıklarımız, Mücadele Birliği'nin çıkarmış olduğu Yeniden Milli Mücadele dergisi için referans oldu. Ahmet Taşgetiren Bey'in yazı işleri müdürü olduğu Yeniden Milli Mücadele dergisinin ilk sayısından itibaren muhabirliğe başladık. O zaman, muhabirlik hiç aklımızın köşesinde olan bir şey değildi. Bir yandan fen fakültesi fizik-matematik bölümüne devam ediyor, diğer yandan da Pınar dergisine şiirler, edebi yazılar yazıyordum. Daha sonra 1970'de günlük Bayrak gazetesi çıktı. Yeniden Milli Mücadele'den sonra Bayrak gazetesinde de yazılarımız çıktı.

Bayrak gazetesinde, askere gidinceye kadar köşe yazısı yazdım, muhabirlik yaptım. Askerlikten sonra da, 1977'de ayrılıncaya kadar "Günün İçinden" başlığı ile başyazılar yazdım. Yedek subaylığımı Çankaya'da yaptıktan sonra öğretmenliğe dönmemiştim. 1977 başında, tekrar Bayrak gazetesindeki görevime geldim. Bayrak gazetesinde köşe yazısı yazmaya başladım. Ahmet Taşgetiren Bey yine çalışıyordu, yayın koordinatörüydü. Ahmet Taşgetiren Bey'le bir evin odası kadar bir yer olan Bayrak gazetesi Cağaloğlu ofisinde en az dört yıllık bir beraberliğimiz olmuştur. Aynı odanın içerisinde, her gün gazeteleri, dergileri takip ediyorduk. 1977 Temmuz'a kadar hayatım bu iki çizgide devam etti.

Türkiye'de, Mücadele Birliği 12 Mart Muhtırası'ndan sonra yavaş yavaş inişe geçti. Bu, enteresan bir konudur. Sanki birileri: "Vazifenizi yaptınız; bundan sonra bu teşkilatın dağıtılması gerekiyor." gibi bir müdahalede bulundular. Bu konudaki asıl doğrular devlet arşivlerinde vardır. Bu hareket, 12 Mart askerî müdahalesinden sonra Türkiye'de etkinliğini kaybetti. Daha sonra, Aykut Bey siyasi bir partiye dönüştürdü. Zaten kendi aramızdaki anlaşmazlıklar yüzünden teşkilat dağılmıştı. Aykut Bey'in etrafında ancak yüzde ikilik bir kimse kalmıştı, yüzde doksan sekizi artık irtibatını kesmişti. O dönemde ben de -1977 Eylül'üydü-Aykut Bey'le görüşüp ayrılmak isteğimi söyledim ve Yalova Lisesi'ne fizik öğretmeni olarak tayin edildim.

Çankırı Astsubay Okulu'nda yaptığım askerlikten sonra evlendim. Anne ve babamı, rahmetli olan kardeşim Atilla'yı yanıma alarak Üsküdar'da ev tuttum. Bayrak gazetesinde başyazarlığa başladım. 7 ay sonra, yeniden Milli Mücadele ve

Bayrak gazetesinden ayrıldım. Resmi tayinim, 1977'de Yalova Lisesi'ne fizik öğretmeni olarak çıktı. Bu sefer beşimiz birden Yalova'ya taşındık. Beş nüfusun yükü benim üzerimde idi.

1983'te Anavatan Partisi'nden milletvekili adayı oldum. Bu yüzden, öğretmenlikten istifa etmek zorunda kaldım. Milli Eğitim'den kopmuş oldum. Bursa Milli eğitim müdür yardımcılığı görevinden sonra devletten istifa etmeye karar verdim. Yalova'da, Yalova dershanesini açtık. Daha önce Yalova Lisesi'nde ben fizik öğretmenliği, kardeşim de matematik öğretmenliği yaptığı için öğrenciler ve veliler tarafından biliniyorduk. Açar açmaz dershaneye büyük bir rağbet oldu. Dört yüz elli üniversite hazırlık öğrencisi geldi ve dershanemiz üniversite sınavlarında başarılı oldu. On yıl kadar dershaneciliği götürdük.

Hüseyin Gülerce Sahibi Olduğu Yalova Dersanesi

Hüseyin Gülerce ve Kardeşi İbrahim, Yalova Dersanesi Önünde

Zaman Gazetesinde ve STV'de Yeniden Gazetecilik

Yalova Lisesi'nde fizik öğretmenliğine başlayınca gazetecilik ve yazarlık hayatımın bittiğini düşünüyordum. Fakat 15 yıl okul ve dershanede geçen fizik öğretmenliğinden sonra, siyasi maceramızda da başarılı olamamıştık. Bunu, kaderin bir cilvesi olarak görüyorum.

Bazı kapılar (özellikle de siyaset kapısı), hep bir yöne doğru gitmek için kapatıldı. Bu hep böyle oldu. Mesela yüksek öğretmen okuluna gelmeseydim milli manevi değerlere sahip bir insan olamayacaktım belki. Fen lisesini, Kuleli'yi kazanmadık; askerlik yolu kapandı, mühendislik yolu kapandı. Öğretmenlik yoluna sevk edildik. Böyle bir camianın içerisine geldim. Siyaset de hep böyle kapandı. Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi'nin yakınına gelecekmişiz; sonradan anladık ki siyasi kapılar bundan kapanmış.

1986'da Zaman gazetesi çıkmaya başladı. Gazeteyi devamlı takip ediyorduk.

İlgimizi çekiyordu. Bizim hayallerimizdeki çizgide yayın yapıyordu. 1989 yılında, Ahmet Taşgetiren Bey'le Zaman gazetesine yazı yazmak için başvurmaya karar verdik. Bu, Zaman yönetimince hüsnükabul gördü ve Zaman'a yazı gönderebileceğimizi söylediler. Zaman gazetesindeki ilk yazım, 1989'un sonlarına doğru bir köşe adı altında değil de ikinci sayfada görüşler ve düşüncelerde yayımlandı. Birkaç yazı, bu köşede yayımlandıktan sonra bir gün gazetenin yayın yönetmeni Abdullah Aymaz Bey, Yalova'ya dershaneye telefon açtı: "Hüseyin Bey, sen yazıların için bir köşe ismi bul; biz artık onları bir köşede yayımlayacağız." dedi. 1989'dan itibaren "BİZE GÖRE" ismi altında perşembe günleri yayımlanan bir köşemiz oluştu.

Zaman Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Abdullah AYMAZ

Hüseyin Gülerce Erika Daktilo ile Yazı Yazarken

Zaman'ın hamle yapmaya başladığı yıllardı. Zaman'daki yönetici arkadaşlar: "Zaman gazetesi yazarı olarak acaba Türkiye'nin değişik illerinde Zaman gazetesi ile ilgili konferanslar verebilir misiniz?" şeklinde teklifte bulundular. Öğretmenlikten gelen rahat konuşma alışkanlığıyla, bu teklife cesaretle "evet" dedik. Yaklaşık yirmi ilde, Zaman gazetesini tanıtan konuşmalar yaptık. Yurt içindeki konferanslarımız, daha ziyade Zaman gazetesinin organize ettiği konferanslardı, yani gazetenin bir aktivitesi olarak konferanslara katıldık. Biraz önce de ifade ettiğim gibi; bu konferansların konusu genellikle Türkiye'nin kimlik arayışı, Türkiye'de basın, basın-siyaset ilişkileri ve gazetenin kuruluş yıldönümlerinde ve kampanyalarında Zaman gazetesinin tanıtımıydı. Çoğu, Zaman gazetesinin misyonunu anlatan konferanslardı.

Daha sonra, yayın hayatına yeni geçen STV'den bir teklif aldım. Sekiz ay kadar da STV'de günün yorumunu yaptım. Bu arada Toplumun Nabzı diye bir program başlamıştı. O programda yöneticilik teklif ettiler. İki yıl kadar da Toplumun Nabzı programını hazırladık. Bu arada hiç beklemediğim bir şey oldu. Zaman gazetesi genel müdürlüğü teklif edildi.

Hüseyin Gülerce Yalovada Faksla Gelen Zaman Gazetesini'nin İlk Sayfasını İncelerken

Bu arada gazetem adına yurtdışında bulunma imkânı elde ettik. Gazetemizi temsilen Danimarka'ya, Özbekistan'a Azerbaycan'a, Almanya, Hollanda'ya ve Hindistan'a gittik. Hindistan hükümetinin davetlisi olarak gittiğimizde, Keşmir'i görme imkânımız oldu. Genel yayın yönetmeni Sayın Abdullah Aymaz ve dış haberlerden sorumlu Erhan Başyurt'la iki gün Keşmir'i gezdik. Daha sonra da Taç Mahal'e gittik. Gazetemizde bu gezi ile ilgili bir dizi yayımlandı. Gazetenin genel müdürlüğü ve yazarlık birlikte kolay olmuyordu. Biri fikir hayatıyla, okumakla, düşünceyle, alternatif teklifler üretme ile ilgili; ikincisi ise tamamen insanlarla uğraşma, insanî münasebetler ve birtakım idari işlerle alâkalı.

Fethullah Gülen Hocaefendi ile Tanışmam Nasıl Oldu

Zaman gazetesinde genel müdürlük benim için gerçekten şerefli bir konumdu. Bunun için Hakk'a şükrediyorum. Bununla beraber, ben kendimi bu göreve baştan beri hiç layık görmedim. Aslında hep idarî görevlerim oldu; ama idarî görevlerde de insanlarla münakaşa etmeden ve gücenmeden bir münasebeti sürdürmek kolay değil. İnsan mutlaka üzücü ve kırıcı durumlarla karşı karşıya kalıyor. Ben yumuşak karakterli bir insan olduğum için idareciliği hiç düşünmedim. Fakat görev teklif edilince de, böyle bir görevden de affımı istemek durumunda değildim. Çünkü Fet-

hullah Gülen Hocaefendi'ye sormuşlardı. Hocaefendi de: "Köşe yazarınız olan ve STV'de başarılı programlar yapan Hüseyin Gülerce'yi deneseniz. Sakin bir arkadaşa benziyor." demiş. Hocaefendi'nin bu düşüncesini de bana söyleyerek Zaman gazetesi genel müdürlüğünü teklif ettiler. Hocaefendi'ye karşı saygım çok büyüktü. Aykut Edibali'de bulamadığımız ideal vasıfları Hocaefendi'de bulmuştum. O sıralar kaldığı Altunizade FEM'de 5–6 yıl içerisinde 7–8 defa Hocaefendi'yi ziyaret etmiş ve sohbetinde bulunmuştuk. Nezaket gösterip hâl hatırımızı sormuş ve bazı konularda fikirlerimizi almıştı.

Başlangıçta: "Herhalde iki-üç aylık bir denemeden sonra başka bir göreve geçeriz." diye düşünmüştüm. Fakat yumuşak fıtratım, zannediyorum görevin devamı için bir gerekçe oldu.

İLGİNÇ ANILARI

Kuleli Lisesi'ni Boydan Kaybettik

Kuleli Askerî Lisesi sınavı benim için ilginç bir hatıradır. Bizim girdiğimiz yıl, özellikle boya çok önem veriyorlarmış, tabii biz bunu bilmiyoruz. Ben de Keşan Ortaokulu'nun birincisiydim. Babam da askerde uzatmalı jandarmalık yapmış. Dedem tüfekçi yüzbaşısı imiş. Yani, askerliğe karşı çok büyük bir iştiyakımız var. Hele babamda, bu bir hedefmiş. Biz gittik; Kuleli Askerî Lisesi sınavlarına girdik. Önce test usûlü sınav oluyordu. O açıklandı; üçüncü olduğumuz söylendi. Bunun üzerine, "Artık bu iş oldu." dedim. Sıra beden eğitimi sınavına gelince işler ters gitmeye başladı. Çünkü, o zaman boyumuz bir metre elli beş santim veya elli sekiz santim. Barfiks demiri vardı; sıçrıyorum, sıçrıyorum tutamıyordum. Bir ara orada not veren subaya gözüm gitti. Yüzünde, boş ver saymaya gerek yok, ifadesi vardı. Sonra bir kasa koydular önümüze. Kasaya doğru gidiyordum; fakat içimde de atlayamayacakmışım gibi bir his vardı. Çünkü kasa benim aşamayacağım bir uzunluktaydı. Ben gittim, gittim, koştum; elimi orta yere vurdum, ama orta yerine oturdum kaldım. Yandan indim, yani atlayamadım. Tabii, sonra öğrendim ki o yıl boya çok önem veriliyormuş. Test sınavında üçüncü olmamıza rağmen kazanamadık.

O sırada fen liseleri yeni açılmıştı. Bir tek Ankara'da fen lisesi vardı. Öğretmenlerimiz de teşvik etti. Biz, Edirne bölgesinde yapılan fen lisesi sınavında bölge birincisi olduk. Yani Edirne'nin merkezinde ve ilçelerinde sınava girenlerin içinde en iyi dereceyi biz yaptık. O zamanın gazetelerinde, bu haber olarak da çıktı. İkinci sınava İstanbul'da girdik. O sene fen liselerine yüz kişi alınıyormuş. Neticeyi öğrendik; ilk yüze girememiş ve otuz beşinci yedek olmuştuk. Tabii, otuz beş kişinin kayıt yaptırmaması halinde bizim için de bir ihtimal söz konusuydu. Fakat olmadı. Fen

lisesi de öylece kapandı. Tabii, ben bütün bu kapanmaları hep şükürle karşıladım. Sanki Cenab-ı Hak bazı kapıları kapatıp bir yöne yönlendiriyordu. Daha sonra, hiç istemediğimiz halde -çünkü öğretmenlik küçümseniyordu.- Edirne Öğretmen Okulu sınavına girmiştik. Edirne Öğretmen Okulu'nu birincilikle kazandık.

Üniversitenin İlk Günü Kavganın Ortasında Kaldım

Üniversite yılları, çok ilginç bir hatıra ile başladı. Liseyi yeni bitirmişiz; ama Trakya'dan geldiğimiz için bizim sağdan, soldan, hiçbir şeyden haberimiz yok. 68'de üniversitenin ilk günü. Açılış Beyazıt'ta merkez binada. Biz de liseyi bitirmiş olmanın havasıyla, başımıza dikilecek öğretmenler yok, amfilerde ders yapacağız düşüncesi ile açılış törenine gittik. Meğer o gün sol görüşlü öğrenciler, İstanbul Üniversitesi Merkez Binası'nın Atatürk heykelinin arkasına taşlar yığmışlar. Sağ görüşlü öğrenciler de, Beyazıt'a bakan ana giriş kapısının çevresinde, aralarda mevzilenmişler. Bizimse haberimiz yok.

Bir anda kaçışmalar oldu. O anda, ben iki grubun tam ortasında kaldım. Havada taşlar uçuşuyor, sopalar uçuşuyordu. Bir fırsatını bulup Beyazıt'a kaçtım. Ne olduğunu anlayamamıştım. Daha ilk gündü.

Hüseyin Gülerce Çapa Yüksek Öğretmen Okulundaki Arkadaşları ile

Birinci sınıfa devam ederken, bir sinemacı, sporcu ekibimiz vardı. Mübalağa değil, o beş-altı kişiyle haftada on defa sinemaya gidiyorduk. Çemberlitaş'ta, Beyoğlu'nda, Aksaray'da ne kadar sinema varsa gidiyorduk. Sabahları gazeteyi alıyor, filmlere bakıyorduk. Bazen günde iki filme gittiğimiz oluyordu. Ayrıca hiç maçları kaçırmıyorduk. O zaman, derslere katılma mecburiyeti de yoktu. Her gün futbol oynuyorduk. Sonradan öğrendik ki; sağ görüşlü arkadaşlarımız, bizimle uğraşmaya başladığında o öğrencilerin başında bulunan 'ağabey': "Onlardan adam olmaz, boşuna uğraşmayın, bunlarla vakit kaybetmeyin." demiş. Âdeta, günümüzü gün ediyorduk.

Bir gün, yine sinemadan geldim. Lavaboya gittik. Yatmadan önce elimizi, yüzümüzü yıkayacak, dişimizi fırçalayacaktık. Baktım; bir grup münakaşa ediyor. İçlerinden biri, samimi arkadaşımız. Bu arkadaş, karşıdakilere, yani sağ görüşlü öğrencilere: "Allah yoktur!" diye bir ifade kullandı. Bu, benim çok ağırıma gitti. Hemen ona: "Sen ne diyorsun!" dedim. Bana: "Hüseyin, sen karışma bu işlere; sen anlamazsın bu işlerden." dedi. Çok etkilenmiştim. Ertesi gün Cağaloğlu'na gittim, hiç unutmuyorum. Allah'ın varlığını ispatlayan bir kitap arıyordum. Cağaloğlu'nda bir kitap buldum. Adı da "Allah vardır." idi. Bu kitabı bir, iki gün içinde okudum. Tekrar o arkadaşı çağırdım. Okuduğum her şeyi anlattım. Baktım, çok ciddi ataklarla cevap veriyor. Meğerse onlara İbrahim Kaypakkaya *(Daha sonra çatışmada öldürülen ilk solcu öğrencidir.)* Çapa'da bizim okulda hücre çalışması yaptırıyor, her gün onları bilgilendiriyormuş. İbrahim Kaypakkaya, Dev-Genç'in ileri gelenlerinden biriydi.

Allah'ı Anlatırken Milli Mücadeleci Olduk

68'li-69'lu yıllarda Türkiye'de solcu kitaplar, sosyalist yayınlar çok revaçtaydı. Yukarıda bahsettiğim arkadaşın tavırları, beni sağ yayınları okumaya yöneltti. O sırada biz bilmiyorduk, meğer Çapa'da Mücadele Birliği mensupları ile Dev-Genç mensupları arasında gizliden gizliye beş-altı aydan beri çok ciddi bir mücadele varmış. Bizim bu çıkışlarımız, mücadeleci arkadaşların çok dikkatini çekmiş. Bu arada, futboldan anlamayan iki arkadaş benimle maçlara gelmeye başladı. Sabırla bizim gittiğimiz yerlere gidiyor, müzik dinlemeye bizimle Çapa'daki pastaneye geliyorlardı. Bir süre sonra, bunlar bize bir şeyler anlata anlata biz de mücadeleci olduk. O sırada olaylar, sopalı taşlı kavgalardan silaha dönmeye başladı.

Derken, Çapa'yı işgal ettik. Sol görüşlü öğrencileri içeri almıyorduk. Onlar da misilleme olarak Fen veya Edebiyat Fakültesini işgal ettiler. Onlar da bizi üniversiteye sokmuyorlardı. O zaman bir sene üniversiteye gidemedik. 12 Mart'a kadar bu, böyle devam etti. Askerî müdahaleye kadar biz ders falan göremedik; Çapa'nın kantininin duvarlarını büyük yazılarla, sloganlarla doldurduk: "Kan kan kan,

Kıbrıs Kudüs Türkistan…" Kendimize göre sıkıyönetim ilan ettik. Bir grup kavgacı arkadaş vardı. Şimdi, onların kimisi profesör, kimisi siyasetçi oldu. Mesela, çok kavga ettiklerimizden bir tanesi eski CHP, SHP milletvekili Selman Kaya idi. O dönemde kahve baskınları oluyordu. Anlaşılmaz bir kavga. Lise son sınıfta yeri geldiğinde gömleğimizi, kazağımızı değiştirdiğimiz, çok samimi arkadaşlarımız o hale gelmişti ki karşımıza çıksa kafasına bir sopa vurucağız. O da belki bize bıçak sallayacak. Yıllar geçtikten sonra anlıyorsunuz ki; bizi solda ve sağda vuruşturmuşlar. Evet, o günkü anılarımız, heyecanlarımız çok temizdi; devletin yapamadığına safça talip olmuştuk, Türkiye'yi komünizmden kurtaracaktık(!) Öyle zannediyorduk ki; Türkiye'yi komünizme gidişten kurtaracak tek güç biziz; yani biz de yapmasak Allah korusun Türkiye elden gidiyor. Böyle bir düşünce ile, o günlerde olaylara hiç karışmayan ve sadece evlerde kitap okuyan Nurcu arkadaşlara dahi kızıyorduk. "Memleket elden gidiyor, komünistler üniversiteyi ele geçirmişler, milliyetçi-dindar insanları üniversiteye sokmuyorlar. Siz hâlâ ne kitabı okuyorsunuz." diyorduk. Hiç unutmam, Nurcu talebelerden bir tanesi Çapa'ya gelmişti. Onunla Çapa'nın mescidinde münakaşa etmiştik. Yıllar geçtikten sonra anlıyorsunuz ki Nurcu kardeşlerimiz haklıymış. Yani, Türkiye'nin kurtarılması ilimle olur, teknolojiyle olur, ekonomik kalkınmayla olur, sanayileşme ile olur. Günümüzde genç arkadaşlarımız da herhalde bizlerle aynı fikirdedir. İnşallah, bizim gençliğin düştüğü hataya düşmezler. Her sabah Türkiye'yi kurtarmak için kalkılıyor, kurtarmaya çalışılıyor; ama birbirlerinin canını yakmaktan öte bunlar hiçbir mana ifade etmiyordu. Maalesef, Türkiye'miz için kayıp yıllar oldu.

Askerde Talebeye Kopye Verirken Yakalandım Sandım

Çankırı Astsubay Okulu'nda güzel bir öğretmenlik hayatım oldu. Talebeler astsubay çıkacaktı. "Bunlar fiziği, optiği öğrenseler ne olur öğrenmeseler ne olur?" diye düşünüyor ve her birine iyi not veriyordum. Başka bir fizik öğretmeninin lise birden bıraktığı öğrencilerin bütünleme imtihanı oluyordu. Sınavda dayanamadım; onlara bir iki şey söyledim. Baktım; albayın biri fark etti, işaret etti, "Gel bakalım böyle!" dedi. "Eyvah, şimdi yakalandık!" dedim. Gittim, albay: "Arslanım, bak şu direğin arkasında da bir çocuk var. Git, biraz da ona söyle bakalım." dedi. Öyle bir rahatladım ki… Hiç unutamam.

Milli Mücadele'den Ayrılma Kararı Verdik

Askerden döner dönmez, Bayrak gazetesinde köşe yazıları yazmaya başladık. Yükselmeye başlayınca Aykut Edibali ile aramızda kimse kalmadı. Artık hareketin

lideriyle birebir görüşüyorduk. O dönemde Mücadele Birliği çok ciddi rahatsızlıklar içerisinde idi. Aykut Bey'le ayrıldıktan daha sonra hiç münasebetimiz olmadı. Ben Bayrak gazetesinden ayrılmaya karar verdiğimi, kendisine 1977 Haziran-Temmuz gibi iletmiştim. Beni ikna etmek için çok uğraştı, kalmam için çok ısrarcı oldu. Teşkilatı yeniden kuracağını, yeni organize içinde bana da görev vereceğini söyledi. Ben öğretmenlik yapmaya karar verdiğim için buna olumlu bakmadım. Durumu kendisine izah etmeye çalıştım. Aykut Bey, bünye içerisindeki bu üzücü durumun geçici olduğunu ifade etti. Ben öğretmenlik yapmak konusunda kararlıydım. Artık bir hevesim, heyecanım kalmamıştı. Bunun üzerine, maaşımın artabileceğini söyledi. Ben bu ayrılma kararımdan birkaç ay önce, bana verilen ücretin yetmediğini, annenim babamın ve bir kardeşimin yanımda olduğunu ve 3–5 ay önce evlendiğimi söylediğimde bana çok acı bir ekonomik tablo çizmişti. Ayrılmam söz konusu olunca o sırada aldığım maaşın iki katını teklif etti. Bu, benim güvenimi daha da sarstı ve kesin kararımı böylelikle verdim.

Mücadele Birliği'nde ayrılmalar, dağılmalar 74'ten itibaren başlamıştı. İlk ayrılanlardan bir tanesi Cemil Çiçek Bey'di. Bu ayrılmalar, 'ayrılma' şeklinde değil; 'atılma' şeklinde anlatılıyordu. "Falanı Mücadele Birliği'nden attık…" gibi cümleler sarf ediliyordu. Tabii, "Attık!" denilince içimiz burkuluyordu. Sevdiğiniz bir ağabeyiniz atılmış, neden? Sebep, lidere itaatsizlik oluyordu. Yani, insanların bir hatası veya teşkilatla ilgili bir sıkıntısı yoktu. Sadece otoriteyi sarsmak gibi bir hataları vardı. Bir vapurda karşılaşsanız, birkaç hafta önce aynı evde beraber olduğunuz, canınız ciğeriniz 'ağabey'inize, kardeşinize, arkadaşınıza atıldığı için selam da veremiyordunuz. Tabii, bu böyle büyüdü, büyüdü. Sonunda ayrılanların sayısı kalanların sayısını geçmeye başladı.

O sırada, Aykut Edibali ile ilgili Ankara'daki arkadaşlar bize birtakım meseleler aktarıyordu. Teşkilatla ilgilenmediği, bir lider olduğu halde iki-üç gün mağazaları dolaştığı vs. Ankara'da Mücadele Birliği'nde üst düzey yönetici olan kardeşim de benzeri şeyleri söylüyordu. Dolayısıyla artık işin tadı kaçmıştı.

Aykut Edibali'nin Namaz Kılmadığını Duyunca Ayrıldık

Aykut Edibali'nin Çankaya'da kaldığı bir evde hiç namaz kılmadığını tespit etmişler. Tabii, bu önemli bir noktaydı. Bunu söyleyen kardeşim İbrahim'e büyük tepki gösterdim. "Bu doğru olamaz. Sağda bir teşkilatın lideri, her şeyi Allah rızası için yapan, koşturanların başında bulunan bir kişi nasıl olur da namaz kılmaz!" diyordum. İnanamamıştım ama sıdkımda bazı olaylardan dolayı sıyrılmıştı. Bu, benim

Milli Mücadele Birliği'nden ayrılmamın en büyük sebebidir. Başımızda bulunan insana saygımız, sevgimiz kaybolunca orada durmanın bir manası kalmamıştı.

Teşkilat içerisinde, ehliyetli insanlar tasfiye edilmeye başlamıştı. Mesela kabiliyetli iki tane arkadaş var. Biri, bütün vasıflarıyla daha önde; ama o arkadaş tasfiye ediliyor. Ondan üç gömlek aşağıdaki başka bir arkadaş o göreve getiriliyor. Bu tip hadiseleri, bütün teşkilat içerisinde, Ankara'da, İzmir'de, Konya'da duyuyorduk. Böyle planlı programlı bir tasviye olunca, en çok sevilen insanlar tasfiye edilince onları seven insanların ayrılması kolaylaştı. Çorap söküğü gibi bu işin arkası geliverdi.

Milli Mücadele Birliği'nin Tarihi Yazılmalı

Mücadele Birliği tarihinin bence ayrıca yazılması lazım. Mücadele Birliği, o dönemde sadece üniversitelerdeki sol hareketine, "Bu ülkede milliyetçiler de var, size geçit yok!" manasında bir tepki hareketi olarak başladı. Türkiye'de her yerde olan bir hareket değildi. Aykut Edibali ve Yavuz Aslan Argun bu hareketi ilk başlatanlardı. Daha sonra, Yılmaz Karaoğlu Ağabey vardır. Bu hareketin Türkiye'de en güçlü olduğu yer, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu oldu. Kanaatimce, bu hareketin Çapa'da çok çabuk güçlenmesinde, öğretmen okuluna gelen ve büyük şehirde dejenerasyona uğramamış bir nesil etkili oldu. Bir süre sonra, fikrî sahada artık Dev-Genç'le baş edebilecek noktaya gelince iş kavgaya dönüştü.

O dönemde, Milli Mücadele Dergisi bu hareketin sözcülüğünü üstlenmişti. Daha sonra, Bayrak gazetesi çıktı. Ben, Bayrak gazetesinde askere gidinceye ve askerden geldikten bir süre sonra başyazılar yazdım. O dönemde, Ahmet Taşgetiren Bey yayın koordinatörüydü. Onunla, bir evin odası kadar bir yerde en az dört yıllık bir beraberliğimiz olmuştur. Aynı odanın içerisinde, her gün gazeteleri, dergileri takip ediyorduk.

Üzerime hiç sıkılmadıysa üç defa kurşun sıkıldı. Bir defasında, İstanbul Üniversitesi rektörü ile görüşmeye gitmiştik. Görüşme, Beyazıt'ta, merkez binada olacaktı. Üç militan haber almış. -Bunlardan bir tanesi bugün Anavatan Partisi'nde önemli bir yerde; diğeri de Anadolu'da büyük bir şehirde belediye başkanı.- Biz, saf saf rektör beyle görüşüceğiz diye rektörlüğün kapısında bekliyorduk. Bahçe tarafından dönüp baktığımda gördüm. Yere çömelmişlerdi. Yanımdaki arkadaşın kulak memesi parçalandı, bir arkadaşımız topuğundan vuruldu, bir arkadaşımızın da kurşun sırtından girdi, önünden çıktı. Kırk kişiden en azından yedi-sekizimizin ölmesi gerekirdi; ama Allah korudu. Ağır yaralanan arkadaş da daha sonra iyileşti. Böyle bir kanlı çatışmanın içerisinde imtihanın en büyüğü ile gerçekten denenmiş oluyorduk. Ancak ihlâsıyla, samimiyetiyle, gayretiyle denenenler Mücadele Birliği içinde yükselebiliyordu.

Fizik Öğretmeni İken Pazarda Domates Sattım

İki sene, fizik öğretmenliği süresince tek maaş yetmediği için başka yollar aradık. Yalova'da üç tekerlekli bir araba aldık. Üç kardeş, Yalova'nın köylü pazarında domates, biber, patates satmaya başladık. Bu işten anlamıyorduk. Fizik anlatmaya benzemiyordu. Bir cumartesi sabahı baktık ki; çok domates gelmiş Yalova'ya. Çok da ucuzdu. Fırsat bu fırsat deyip iki belki üç yüz kasa domates aldık. Meğer biz aldıktan sonra, pazara domates yığılmış, fiyat düşmüş. Bu sefer aldığımız fiyatın da altında satmaya başladık. Yüzlerce kasa domates elimizde kaldı, hiç unutmuyorum.

Hasan Kolcu isminde bir öğretmen arkadaşımız vardı. Şu anda bir üniversitede öğretim üyesi. O da öğrenciliğinde azıcık bu işleri yapmış. Bizimle o da domates satıyordu. Ama satamadık. Sonra halimize acıdılar, arkadaşlar evlere birer kasa domates gönderdiler.

Esnaftan birkaç arkadaş vardı. İcarla dere kenarında bir bahçe kiraladık. Babam ve üç kardeşim patlıcan, biber, domates ekmeye başladık. İki sene sürdü bu. Oradan da bir şey çıkmadı. Pazarlık ihtiyacını karşılıyorduk; ama ailenin ekonomisine katkı vs. söz konusu değildi.

Lisede İken Özel Fizik Dersleri Verdik

Hep gazetecilik, yazarlık yapmıştım. Fizik öğretmenliği ile ilgili üniversitede öğrendiklerimiz üst perdeden şeylerdi. Öğretmenliğe başlayınca, tekrar sıfırdan akşamları fizik çalışmaya başladım. Yardımcı kitaplar bulduk. İki, üç sene sonra başarılı bir fizik öğretmeni olarak lisede öne çıkmaya başladık.

Bu, bir dönüm noktası oldu. Özel ders vermeye başladım. Arkadan kardeşim İbrahim Bey yedek subaylığını bitirdi, matematik öğretmeni olarak Yalova Lisesi'ne geldi. Biz iki kardeş, birimiz fizikçi diğerimiz matematikçi idi. Bir öğrenci, iki öğrenci derken dördüncü senenin sonunda eve yüz elli özel öğrenci gelmeye başladı. Bunların yüz tanesi üniversite hazırlık öğrencisi idi. Yalova'da da bir dersane vardı. Biz bunları onlu gruplar halinde çalıştırıyorduk. Ben fizik, kardeşim matematik anlatıyordu. İbrahim Bey'le altlı üstlü oturuyorduk.

Bu derslerin geliri, bizi Yalova'da ev sahibi yaptı. Keşan'da rahmetli anneannemden kalan bir yer vardı; onu sattık. Şu anda oturduğumuz evin arsasını kurs gelirleriyle ve bu parayla aldık. Yavaş yavaş birinci kat, ikinci kat derken evi yaptık. Ev dersaneye döndü. Kapının önünde, bir anda kırk kişi oluyordu. Yalova'daki tek dersanenin sahibi arkadaşlar bizi şikâyet etmişler. Vergi müdürüne gittik. Durumu izah etmeye çalıştık. "Biz bu dersi veriyoruz; ama bunda bir suiistimal yok. Biz üniversite hazırlık kursu veriyoruz. Kendi öğrencimizin bütünleme sınavı için bir kurs versek problem

olur. Ama öyle değil." vs. dedik. Vergi dairesi müdürü haklı idi; bu, kanunen mümkün değildi. Biz, aklımızca: "Doktorlar gibi olalım. Bu doktorlar hastanede çalışıyor, öğleden sonra gidiyor, bir büroda fiş kesiyorlar. Biz de fişimizi keselim. Gelelim, çarşıda bir büro tutalım; devlet denetlesin, vergimizi verelim." diyorduk. Maddi imkânlarımız ortada idi. Sonunda, "Okulda kurs açın, dersi okulda verelim." dedik. Nihayet, müdür beyi ikna ettik; ücretsiz sayılabilecek bir fiyatla âdeta dersanelere rakip olduk. Baktım olacak gibi değil; bir süre sonra özel ders verme işini bıraktık.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Evliliğim Çankırı'da bulunduğum yıllarda gerçekleşti. Hanımı uzaktan uzağa görüyorduk. Sorduk, soruşturduk. Mücadeleci arkadaşlardan biri meğer onlarla karşılıklı komşuymuş. Talebimizi ailesine ilettik. Önce olumlu cevap gelmedi. Kızlarını gurbete vermek istemiyorlardı. Üstelik, Çankırı'da o dönemde bir-iki yedek subayın gönül ilişkisi olmuş; sonra da çekip gitmişler. Neyse, daha sonra nasip oldu. Terhis olduğumuz gün nikâh yaptık. Hanımla birlikte, tekrar Bayrak gazetesinde çalışmak üzere İstanbul'a geldik.

SİYASİLERLE İLGİLİ HATIRALARI

Özal İle İlgili Hatıralar

1992 yaz ayında, Çankaya'da köşkte Zaman ailesi olarak Özal'la yemek yemiştik. Özal'ın bu sırada sarf ettiği sözler beni çok etkilemiştir. Türk Cumhuriyetleri'ndeki Türk kolejleri için: "Devletin yapamadığını yapıyorsunuz." demişti.

Rahmetli Özal'la İstanbul birinci bölge milletvekili adaylığımız münasebetiyle görüşmelerimiz olmuştu. İlk tespitim şuydu: İçimizden biriydi. Beşinci sıraya konulmama rağmen Anavatan Partisi için Yalova'nın bütün köylerinde, seçim konuşması yapılan bütün kahvelerde seçim propagandası yaptım. O samimi heyecanın en önemli sebebi, Rahmetli Özal'ın 'içimizden biri' vasfını taşımasıydı. İleri derecede bir samimiyete dayanan bir muhabbetimiz olmadı.

87 seçimlerinde bütün inisiyatif kendisindeydi. Bölge halkının sevdiği ve Özal'ı da çok seven ön tercih ile belirlenen adayların çoğunu iptal ederek kendisine ileride hiç faydası olmayan lobilerin isteğine göre milletvekili adaylarını belirledi. Daha sonraki sıkıntılı dönemlerde de gördük ki yanında kendisini gerçekten seven, kendisine gerçekten bağlı sadece üç-beş milletvekili kalmıştı. Hâlâ merak ederim; 87 seçimlerinde neden kendisine sonuna kadar bağlı 25 -30 kişilik bir ekibi kuramadı. Çünkü siyasette sonuna kadar gidebilme çok azdır. Vefanın en az olduğu yer siya-

settir. Rahmetli Özal, devlet yönetiminde ekip kurma konusunda başarılı olmuştur. Fakat siyasi ekip kurma konusunda kanaatimce pek başarılı olamamıştır.

Özal'a suikastın düzenlendiği kongrede ben de vardım. O kongrede silahlar patlamaya başlayınca önce ne olduğunu anlayamadık. 10 metre ileride birisi: "Ah vuruldum!" diye yere düşdü. Biz, öğrenci olaylarından gelen tecrübemizle tam siper olduk. Spor salonunda silah sesleri duyulur duyulmaz hemen yere attık kendimizi. Yanımızda bir arkadaşımız daha vardı. Ortalık düzeldiğinde, Rahmetli Özal'ın hadisenin şokunu hiç yaşamadan tekrar ayağa kalkıp kaderle ilgili söylediği "Allah'ın verdiği canı O'ndan başkası alamaz." mealindeki sözleri beni çok etkilemiştir. O dönemde, Rahmetli Özal'ın İslâm mevzuunda samimi olup olmadığı RP'liler tarafından tartışma konusu yapılmıştı. Bir insan inancında samimi olmasa, suikasttan hemen sonra o konuşmayı katiyyen yapamazdı. Bu, onun saf, tabiî haliydi ve ben orada Özal'ı biraz daha sevdim.

Tansu Çiller'le İlgili Hatıralar

Zaman gazetesi olarak genel müdür yardımcımız Mustafa Başarı Bey ve o zamanki Ankara idari temsilcimiz Fatih Gök Bey'lerle Tansu Çiller'i bir ziyaretimiz olmuştu. İlk yorumum, televizyon ekranlarındaki görüntüsünden çok farklı oluşu idi. Biraz da üniversite öğretim üyeliğinin verdiği bir hava ile gelenlere genellikle öğrenci gibi davranıyordu. Bize hitaplarında da zaman zaman o hava seziliyordu.

Melih Gökçek İle Hatıralar

Melih Gökçek Bey bizim çok eski arkadaşımızdır. 25 yıldan beri tanışırız. Belediye başkanı olduktan sonra da münasebetlerimiz devam etti. Yalova'da seçimlerin iptali gerçekleşince Ankara'dan Refah Partisi'nin oylarını arttırmak üzere Melih Bey gelmişti. O ara, bize de uğradı. Kendisiyle muhabbet ettik; eski günleri andık. Şu anda bulunduğumuz makam ne olursa olsun hemen 25 sene öncesine gidiyorsunuz. O büyükşehir belediye başkanıdır; ama bizim gözümüzde Melih Ağabey'dir.

Cemil Çiçek İle İlgili Hatıralar

Cemil Çiçek Devlet Bakanlığı yaptı. Ben, Bakan iken birkaç defa görüştüm. Dilim hiç "Bakan Bey" demeye varmadı. Samimiyetin derecesinden kaynaklanan bir şey bu. Bununla birlikte, başkalarının yanında hiçbir zaman ağabey demedim; "Sayın Bakanım, Bakan Bey" diye hitap ettim. Cemil Ağabey bizim eski arkadaşlarımız içerisinde en çok kardeşlerine, arkadaşlarına sahip çıkan kişidir. Türkiye'de Başbakanlık yapacak bir insandır. Allah nasip ederse, o günleri de görmek isteriz.

HÜSEYİN GÜLERCE/FOTO-GALERİ

Hüseyin Gülerce'nin Aldığı Ödüllerden Bazıları

Hüseyin Gülerce, Kütüphanesinde

Hüseyin Gülerce; Anne-Baba ve Kız Kardeşi ile

Gülerce, Hasta Annesine Su Verirken.

Hüseyin Gülerce; Çocukluk Arkadaşları ile

Gülerce, Hasta Annesinin Başucunda.

HÜSEYİN GÜLERCE/FOTO-GALERİ

Hüseyin Gülerce, Yalovaspor'un Antrenman Maçını İzlerken..

Yalovaspor Tesisleri

Gülerce, Yalova Lisesi Önünde.

Tiyatrodan Bir Sahne

Hüseyin Gülerce, Yalova Dersanesinde Sınıfta Öğrencilerle.

Tiyatrodan Diğer Bir Sahne

HÜSEYİN GÜLERCE/FOTO-GALERİ

Hüseyin Gülerce; Kardeşi İbrahim ve Halit Esendir ile Birlikte.

Hüseyin Gülerce ve Halit Esendir.

Babası ve Kardeşi İbrahim Bey.

Hüseyin Gülerce Oğlu ile Birlikte.

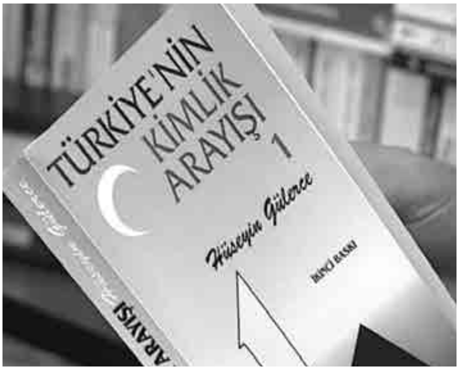

Gülerce; Babası, Kardeşi İbrahim Bey ve Yeğeni.

Hüseyin Gülerce'nin Babası.

HÜSEYİN GÜLERCE/FOTO-GALERİ

Hüseyin Gülerce'nin İlk Olarak Kaleme Aldığı "Türkiye'nin Kimlik Arayışı" Adlı Eseri.

Gülerce; Kardeşi ve Yeğenleri ile Birlikte.

Hüseyin Gülerce; Medya Dünyası Programında

Hüseyin Gülerce ve Kardeşi İbrahim Gülerce.

Hüseyin Gülerce; Evinde STV İçin Program Çekimi Yapılırken

Tercüman'ın İlk Dış Haberler Müdürü

ZAFER ATAY

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

1 Eylül 1940'da Antakya'da doğdum. Babam göz doktoru idi. 1 yaşımda iken babamı kaybettim. İlk, orta ve liseyi Antakya'da okudum. Annem, ilkokulda müdür olarak derslerime girdi. İlk, orta ve lisede fen derslerim zayıftı. Sosyal derslerim iyi idi.

Zafer Atay Çocukluk Resmi

Zafer Atay İlkokulda Arkadaşları ile

Zafer Atay Lisede Arkadaşları ile (Sol Başta)

Kompozisyon, yazı okuma çok iyi idi. O zamanlar 25 kuruşa kitap alır, okurdum. Gazetelerin on para olduğunu hatırlarım. İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'ne isteyerek, severek girdim. Gazetecilik Enstitüsü'nde çok değerli hocalardan ders gördüm: Burhan Felek, Haldun Taner, gibi hocalar ders verdi. O zamanlar imkânlar çok azdı. Gazetecilik eğitimi almak, o gün için pek de cazip değildi. Askerde yedek subay olmak için okulda okuyanlar vardı. Benim sınıfımda yalnızca ben gazetecilik yaptım, birisi daha denedi; ama başaramadı. Bazıları da, memuriyetlerde terfi etmek için gazetecilik okudu.

MESLEĞE GİRİŞİ

Gazetecilik Enstitüsü 2. sınıfta, istatistikten sınıfta kaldım. Matematik ve fen derslerindeki problemim burada da karşıma çıkmıştı. O günlerde Mehmet Barlas'ın babası Cemil Sait Barlas, Son Havadis gazetesini çıkarıyordu. Son Havadis'te Bülent Gencer ile görüştüm. Stajyer olarak işe başladım. Bir süre, maaş almadan yol parasına çalıştım.

Son Havadis'te stajyer muhabir olduğum halde 1960 -61'de Mendereslerin yargılandığı Yassıada duruşmalarını takip etme şansım oldu. Haberleri vapurla gönderiyorduk. 18 yaşındaydım ve Yassıada duruşmalarını takip ediyordum. O günler acı günlerdi. Kimin haklı kimin haksız olduğu konusuna girmeyeceğim. O zaman-

lar Son Havadis'te sadece iki muhabirdik. Gazetede daktilo bile yoktu, imkânlar çok azdı. Okulda öğrendiğim 10 parmak ile yazmayı bile unuttum. Daha sonra farklı klavye daktilo geldi; iki parmakla yazmaya başladık. Haber yazmak için kâğıt kavgası yapardık. Bildiğiniz sarı teksir kâğıdı bile yoktu, çok zor günlerdi.

Yassıada davalarında başarılarımdan dolayı maaşa geçtim. 300 lira maaş, 50 lira yol parası aldım. Stajyer iken 3 ay maaş almadım. Sadece yol parası ve Yassıada davalarında yemek parası olarak her ay 50 lira alıyordum. İlk işe başladığım gün, sigortalı oldum; bunu şükranla anıyorum. 3 ay maaş almadım; ama sigortam yapılmıştı. Son Havadis akşam baskısı yaptığı için Yassıada fotoğraflarını önceden giriyorduk. Çok avantajı oluyordu. Ünlü yazarlar bile 500 -600 lira arasında maaş alırdı. Mesela Peyami Safa 750 lira maaş alırdı.

Hürriyet imtihanla, 1000 Lira maaşla muhabir alınca Babıali karışmıştı. Ünlü yazarlar isyan ettiler. Hepsinin maaşları arttı. Mesela Aziz Nesin'i hatırlıyorum. Yassıada'dan notlar yazardı. Her yazısı için 150 lira alırdı. O gün için bu, çok para idi. Dışarıdan yazı yazardı. Parasını almadan yazısını vermezdi. Çünkü, parasını vermedikleri çok olmuş. Gediz Han'ın 2–3 odasında gazete çıkarttık. O gün sadece Hürriyet ve Milliyet'in gazete binası vardı.

Yalan Haber Gazete Kapattırdı

Son Havadis gazetesi "İRAN'DA DARBE" yalan haberi yüzünden kapatıldı. Hâlbuki gazetemiz, "Amacımız sosyal güvenlik" sloganı ile çıkan bir gazeteydi. Orhan Kemal ve Kemal Tahir bu gazetede yazardı. Bu yalan haber üzerine yazı işleri müdürünü götürdüler. Bir anda tiraj düştü ve okuyucu ciddi tepki gösterdi. Babıali'de okuyucunun gazetenin yalan haberine tepkisini ben bu olayda gördüm. Sıkıyönetim vardı. Yazı işleri müdürü, toplumu tahrik ettiği iddiası ile içeri alındı. Akşam yayımlanan bir gazete olarak tirajı 12 binden 2 bine kadar düştü ve gazete satıldı.

Son Havadis Satılınca İşimden Oldum

Gazeteyi alanlar DP'li kişilerdi. Benim kendilerine karşı olacağımı düşünüp çıkışımı verdiler. Bir haftalık alacağımı da verdiler sağ olsunlar. Bu para ile ilk elektrikli traş makinemi aldım. Bu arada, Vatan gazetesi ikiye bölünmüştü. Ahmet Emin Yalman, beni Hür Vatan gazetesine aldı. Deniz-Tekel muhabiri olarak görev yaptım, zaman zaman eğitim haberlerine de baktım. Hür Vatan'da az çalıştım. Gazete ölü doğmuştu. Ahmet Emin Yalman, tek başına gazete için yetmedi. Hayatımda ilk kovulma mektubunu burada aldım. Antika değeri vardır bunun; çünkü Ahmet Emin Yalman imzası vardır. Resmen kovuldum. Hür Vatan'dan atılınca as-

kere gittim. 6 ay Tuzla'da ve 18 ay da Denizli'de yedek subaylık yaptım. Toplam 24 ay askerlik yaptım.

Zafer Atay Asteğmen Üniforması ile

Asker dönüşü, 1963'te Yeni Sabah'ta işe başladım. Yeni Sabah o günlerin en büyük gazetesiydi. İyi bir arşivi vardı. Asansörlü, yemekhanesi olan bir gazeteydi. Yazı işleri, haber merkezi, muhabir odaları vardı. Yeni Sabah'ta sayfa sekreteri olarak başladım. Nezih Demirkent yazı işleri müdürümüzdü.

Türkiye'de ilk muhafazakâr gazete Yeni Sabah'tı. Dış gezilere, olimpiyatlara ilk defa eleman gönderen Yeni Sabah gazetesidir. Safa Kılıçoğlu patronumuzdu. Safa Bey'in kapısı ayrıydı. Özel arabası ve şoförü vardı. Odasının kapısında meşgul ışığı yanardı. Arabası Amerika'da yapılmıştı. Dişçisi Londra'da idi ve ayakkabısı İtalya'dan geliyordu.

Gazete sahipliği ile gazeteciliği bir arada yürüten ilk insan Safa Bey'dir. Türkiye'nin en büyük çiçek seraları Safa Bey'e aitti. Kilosuna ve sağlığına çok dikkat ederdi. Gazetecilere, ilk defa o yemek çıkarmıştı. Hâlbuki gazetelerde köfteciler dolaşırdı. Kimi kuru fasulye yer, kimi köfte. Ortalık köfte, fasulye kokardı. Yeni Sabah'ta ise böyle bir şey yoktu. Altan Erbulak karikatür çizerdi. Nezihe Araz dizi yazardı. Şükrü Baban dış politika yazarıydı.

212 Sayılı kanun, Rahmetli Safa Bey'i çılgına çevirdi. Sendika olayına çok kızdı. O günlerde sendikalaşma yeni başlamıştı. Safa Bey öfkelendi ve Yeni Sabah'ı kapattı. Safa Bey, gazeteyi kapatacağını bizlere 3 ay önce haber verdi. Her gün 1 saat iş aramamıza izni verdi. Maaşlarımızı ve tazminatlarımızı ödedi. Gazete, kapatıldığı gün bile 15 bin satıyordu.

DP devrilince tartışma zemini bitti. Yeni Sabah'ın kapanmamasının gerektiğine

inanıyordum ama Safa Bey herkesi kovdu ve gazeteyi sattı. O zamanlar Babıali'de patron kovdu mu işin biterdi. Safa Bey, çok zor bir patrondu.

Ben de dergicilik yapmaya başladım. İyi bir halk magazin dergisi vardı. Rahmetli Çetin Özkırım çıkarırdı. Babıali'nin en nazik insanıdır. İyi sayfa çizerdi, grafik çizerdi. Şiir bilirdi, son dönemde küstü. Gazeteciler Cemiyeti, Basın adlı bir gazete çıkardı. Babıali'deki ilk basın yürüyüşünde, gazeteciler (simidimiz ümidimiz) pankartını taşıyorlardı.

Zafer Atay Babıali'de İlk Gazeteci Yürüyüşü

Kısa bir süre, Siz dergisinde çalıştım. Sonra 1966 yılında Londra'ya gittim. Dil eğitimi aldım. En iyi seviyede İngilizce'yi öğrendim. Hatta İngiliz edebiyatı sınavına girdim. İngiliz gazetelerinde staj yapmak için başvurdum. Mektup gönderdim. İki gazete, beni binalarında gezdirdi. Daily Mirror gazetesinin 10 servisinde birer gün çalıştım. Daily Ekspress'te 10 gün kadar çalıştım. Bu, benim için büyük tecrübe oldu. İngilizler'in dizgileri ve teknikleri daha iyi idi. İlk defa, orada yazı işleri salonu gördüm. Sabah toplantılarına katıldım. Bana Türkiye ile ilgili haberler hakkındaki görüşlerimi sordular. Bu yıllarda aldığım dil eğitimi ve gördüğüm stajlar, gazetecilik hayatımda dönüm noktası olmuştur.

1968'de Londra'dan dönünce tekrar Nezih Bey'le Yeni Gazete'de çalışmaya başladım. Haldun Bey'in Yeni Gazetesi'nde sayfa sekreteri olarak çalıştım. Bilgisayar ile sayfa yapılıyordu. İlk defa Babıali'de, renkli ofset baskı yapılıyordu. Gazeteler 25 kuruş iken Yeni Gazete 50 kuruştu. Gazetede beyaz gömlekli tertipli insanlar çalışırdı. Dizgiciler bayandı. Erkekler de sayfa bağlardı.

Yeni Sabah'tan sonra Akşam gazetesine geçtim. Akşam'da az çalıştım. 1971-72 Muhtıra döneminde ilk köşe yazımı Yeni Gazete'de yazdım. Bir çerçevede birkaç konu yazıyordum.

Londra Dönüşü Tercüman'da Gazetecilik

1972 Londra dönüşü Tercüman'da işe başladım. İlk günü hiç unutmuyorum. 3 bin TL brüt ile geçtim. Toplu sözleşme, ikramiye vardı. Tercüman Gediz Han'da çıkıyordu. Kemal Ilıcak, 5 bin satan gazeteyi kısa sürede 200 bin satan bir gazete haline getirmişti. Tercüman'da, ilk defa dış haberler servisini kurdum. Ve Tercüman gazetesinin ilk dış haberler müdürü oldum. Hadi Uluengin ile beraber çalıştım.

BURASI DÜNYA Zafer ATAY

Yunanistan'ın marifeti

Magosa'da, **Güvercinlik** bölgesinde nöbet tutarken şehit edilen güvenlik kuvvetleri (KKTC ordusu) mensubu er **Allahverdi Kılıç**'ın ölümünden Atina sorumludur.

Rum yönetiminin böyle bir saldırıyı, Yunanistan'dan izin almadan yapması mümkün değildir. Zaten daha Rum yönetimi tek laf etmeden, Yunanistan Türkiye'yi suçlamaya başlamıştır bile...

Başbakan **Simitis**, önümüzdeki günlerde

Zafer Atay Tercümanda "Burası Dünya" İsimli Köşesi

İlk haftalık yazımı 1973'te "Burası Dünya" köşesinde petrol krizi ile ilgili olarak yazdım. Servisler, ilk defa Tercüman'da olmuştu. Almanya'da ilk Türk gazetesini çıkardı. 1970'lerde 50 bin gazeteyi sattı. Almanya'da Kenan Akın istihbaratta idi. Daha sonra danışman oldu. Tercüman'da çalışırken Afrika hariç bütün kıtaları gezdim. 1974'te Avustralya röportajı ile inceleme dalında ödül aldım. Avustralya'da çalışan ölü yıkayıcıları, işçi ve işsiz Türklerle röportajlar yaptım. Mesela evli bir karı koca, Müslüman cenazelerini yıkıyordu. Dünyada Ziyâülhak ile görüşen üçüncü gazeteci idim. Bizi çok seviyordu. Benazir Butto ile görüştüm. Ziyâülhak izin verdi, öyle görüşebildik. Görüşme, Benazir Butto'nun evinde oldu. AP, benim röportajımdan alıntı yaptı. Ziyâülhak muhalifleri ile de görüştüm. Ziyâülhak, inanmış, gerçek bir Müslüman'dır. Ortadoğu ülkelerinde olduğu gibi dinî kullanma gibi bir yönü yoktu. İlgi çekici biriydi.

Zafer Atay Pakistan Cumhurbaşkanı Ziyâülhak ile

Ziyâülhak, büyük bir komploya kurban gitti. Kimin yaptığı belli olmadı. ABD büyükelçisi ve askeri ateşesi öldü. Ziyâülhak bana: "Sizin anayasada ordunun müdahale hakkı varmış." demişti. Ben çok şaşırdım ve büyükelçiliğe söyledim. Askeri İç Hizmet Kanununda olduğunu söylediler. Yanlış biliyordu; fakat bizi çok dikkatle izliyordu.

1980'e kadar Tercüman'da sayfa sekreterliği yaptım. 1980 sonrası, haber merkezinde çalıştım. Devamlı olarak köşe yazısı yazdım Tercüman'da sıkıntılar 1990 yılında başladı. Maaşlar ödenmedi. 1992 yılında battı, bizim alacaklarımız ödenmedi. Tercüman, aldığı kredilerden batmıştır. Tercüman çalışanlarının adına temsilci olarak Kemal Bey ile görüştüm. Ama Kemal Bey'in de yapabileceği bir şey yoktu.

Zafer Atay; 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren ve Kemal Ilıcak ile Birlikte

Tercüman, 500-600 binlerden 10 binlere düştü. Zamanında, matbaalar gazete basmayı yetiştiremezdi. Bu gidişatta, Kemal Bey'in Özal'a muhalefet etmesinin etkisi vardı. Kemal Bey, Nazlı Hanım'ın Demirel'i açıktan desteklemesi yüzünden çok çekti. Ben de 1992'de istifa ettim, çünkü sıkıntılar ve stresler sağlığımı bozmaya başlamıştı. Daha fazla kalamazdım. Gazeteden yazar, yayın yönetmeni giderse bir şey olmaz; ama patron giderse çok kötü olur. Patronlar devamlı olmalıdır. Kemal Bey sıkıntılara dayanamadı. Kemal Bey, hiç insan atmamıştır. Gazetenin batmasına sebep olsa bile! Kemal Bey'in böyle bir insanî tarafı vardır. 20 yılda, hırsızlık ve arsızlık yapanlar dışında hiç kimseyi atmadı, sonradan pişman olup yalvaranları da geri aldı. Bir gazetede işler iyi gidince iyidir, ama işler kötü gidince her şey kötüleşir. Tercüman, buna layık değildi. Tercüman, Babıali'de birçok yeniliklere öncülük yapmış; hükümetleri etkilemiş bir gazetedir. Birden battı gitti. İstifa edip ayrıldığımda, en çok tazminat alacağı olan bendim: 8,5 milyon TL. Sadece, iflas masasından bir miktar alabildim. Şu an alacağım faizler hariç 400 milyon TL (1997). 1992 yılında istifa edince, Türkiye gazetesinde 8 ay çalıştım. Sonra Güneş'te çalıştım. 3 ay HBB haberlerinde görev yaptım. TV'de şartlara ayak uyduramadım; çıkardılar. HBB, benim için burslu kurs gibi oldu.

Bir gün, Nezih Demirkent telefon etti. Bana: "Ne yapıyorsun?" diye sordu. Ben: "Oturuyorum." deyince "Artık oturacak mısın? O zaman gel burada (Dünya gazetesinde) otur!" dedi. Böylelikle Dünya'da dış politika yazıları yazmaya başladım.

DÜNYA
EKONOMİ-POLİTİKA
Bankalara "çek" sorumluluğu
Almanya, Yeğin'i konuşuyor

Zafer Atay'ın Halen Çalıştığı Dünya Gazetesi

Şu anda, gezi ve seyahatlere katılıyorum. Bir yazar imzasına bakmaktan bıkmışsa artık o işi bırakmalıdır. Gazetecilik zevk işidir, gönül işidir. Okuyucunun iyi veya kötü tepkisine bayılıyorum.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Gazete Sayfaları Bağlanırdı

Eski tip makinelerde, gazete bağlamak çok zordu. Gazete, çok zor şartlar altında hazırlanırdı; pek çok imkânsızlık vardı. Gazete bağlamak şöyle bir şeydi: Tekne tabir edilen çerçeveye ters yazılar koyulur, resim yerleri ayrılırdı. Usta, çerçeveyi iple sıkı sıkıya bağlardı. Pres yoksa hamalın sırtına yüklenirdi. Pres yaptırılırdı. Özel bir kartona çekilir, kalıba dökülürdü. Kurşun yüzünden, mürettipler de meslek hastalığına yakalandılar. Hamal kalıbı düşürünce sayfa bitti demektir. Yazı işleri müdürü ve sayfa sekreterinin kalbi mi durur, ölümlerden ölüm mü beğenir! O zaman, yazı işleri müdürünün teknik bilgisi de vardı, sayfa çizerdi ve sayfa bağlardı.

Bizim zamanımızda gazete bağlamak tabiri vardı. Kocaman dizgi makineleri ile harfler dizilirdi. Ortalıkta çıraklar çalışırdı. Eğer matbaanız yoksa dizilen kurşun dizgiler sayfaya yerleştirilir; sayfa etrafından sımsıkı bağlanırdı. Hamal onu alır, başka bir yere taşırdı. Eğer ayağı kayarsa yazı işleri ve sekreter yandı; yeniden hazırlamak ciddi bir problemdi. Bugün yine sayfa bağlamak lafı kullanılır; ama esas 'bağlamak' bizim zamanımızdaydı. Tam bir nostaljiydi. Bu durum bütün dünyada da aynıydı. Türkiye, ofset baskıda dünyadan geri kalmamıştır.

Haldun Simavi Makina Tamir Ederdi

Haldun Simavi, zor bir patrondu, ilkeleri vardı. Traş olmayanın parasını eline verir ve: "Git traş ol!" derdi. Toplu sözleşme, yemek vardı. Haldun Bey prensipliydi. Bir gece, Yeni Gazete'de iken nöbetçiydim. Ofset baskı yapılıyor, banyo yapılacak. Eleman: "Banyo bitti." dedi. Gece 11.00; şaşırdım kaldım. Başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Hemen Haldun Bey'i aradım. "Banyo yok!" dedim. Banyocuya telefonda tarif etti ve "Yarın da gel, beni gör!" dedi. Eleman, banyo yapmasını bilmiyordu. Haldun Bey'in sayesinde o gece gazete kurtuldu. Ertesi gün, onu kovmasa bile fena fırça atmıştır. Bir daha banyo bitmeden 48 saat önceden haber vermeyi öğrenmiştir. Haldun Bey makinenin altına girer ve tamir ederdi. Çok ilginç bir patrondu. Çalışan birisi pasaportunun süresi dolmadan bildirmemişse işten kovardı. Haldun Bey'in talimatı buydu. İşini takip etmeyen elemanı çalıştırmazdı.

Haldun Simavi İlk Ofset Gazeteyi Çıkardı

Hürriyet web ofset kuruldu. Haldun Simavi, Yeni Gazete'yi ofset çıkarmaya başladı. Eski tip makinelerde gazete bağlamak çok zordu. Diğer gazeteler 25 kuruş

iken Haldun Simavi ofset gazeteyi 50 kuruşa satardı. Pahalı olduğu için satmadı. Aslında güzel bir gazete idi; ama yürümedi.

Yazıyı Kesince Yazardan Fırça Yedim Ama…

Yeni Sabah'ta çalışırken bir sanatçı yazar çok uzun bir yazı yazmıştı. Ben de kestim. Yazar, beni yazı işleri müdürü Nezih Bey'e şikâyet etmiş, o da sanatçıya gereken cevabı vermişti. Sayfa sekreteriydim. Nezih Bey, gazeteciyi koruyan bir insandı.

GAZETECİLİKLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Genç Gazetecilere Tavsiyeler

Bu mesleği seviyorlarsa çok iyi bir eğitim ve yabancı dil şarttır. Eğitimsiz kişi başarılı olamaz. 1970'te gazetecilik fakültesinde öğretmenlik yaptım. Gazetecilik yüksek okullarının bölümlerini kapatacaksın. Her şeyi 4/4 lük okullar olmalıdır. ÖSYM sınavından sonra, ayrıca sınav yapılmalıdır. Kabiliyeti olmayanlar bu mesleğe alınmamalıdır. İnsanları seçerek almak lazımdır.

Yerel basının eleman çalıştırmasının mesleğe katkıları olacağına inanıyorum. Anadolu basın birliklerindeki birçok arkadaşımız bu yerel TV'lerde görev yapıyor.

Darbeler ve Gazetecilik

12 Eylül, haber merkezlerine ve müdürlerine yasaklar getirdi. Bazı talimatlar geliyordu: "Paşa'nın selamı var, bu haberi kullanmayın!" "Neden ve niçin" diyemiyorsunuz. Tercüman, 12 Eylül'de 4 defa kapandı, çok sıkıntılı oluyordu. Bazı arkadaşlarımız sıkıyönetime bile haber girelim mi diye sormaya başladılar. Gazeteciliğin düştüğü durum budur. 12 Eylül'ün sonundaki promosyon çılgınlığı boşuna değildir.

Sansür

Sansür ikiye ayrılır: Devletin sansürü, beynimizdeki sansür. Otosansür, her gazetecinin beyninde vardır; ama bunun bir ölçüsü olmalıdır. Ölçü şu olmalı: "Ben, Türkiye'nin birlik ve beraberliğine zarar verecek bir haberi yapmam." "Her ne olursa olsun haber!" dememeliyiz. Yasakçılığın sonu gelmez.

Medyada Tekelleşme Tehlikesi

Bazı şeyleri istemesek de zamanla bu olacaktır. Ailesi gazetecilikten gelir, 3-5 gazetede çıkarır; bu tekelleşme olmaz; ama bir adam ticaretten gelip 2-3 gazete satın alırsa tekelleşme oluyor. Bence tekelleşme nedir bunu iyi belirlemek lazım. Gerçek tekelleşme, basın hürriyetine mânidir ve zararlıdır.

Promosyon

Promosyon mesleğe zarar verdi. Kültürel yayınlar haricinde promosyonun kaldırılması en doğrusudur.

Medya ve Özel Hayat

Özel hayata girilmez. Bununla birlikte, şu bir gerçek ki; kamuya mâl olan kişilerin pek özel hayatı olamaz. İnsanların yatak odasına giremezsiniz; her şeyin âdabı, usulü vardır. Halka mâl olmuş isen hareketlerine dikkat etmelisin.

Müstehcen Yayınlar

Günlük gazetelerdeki bu eğilimi çok iğrenç buluyorum. Günlük gazetede porno yayın yapılmaz. Dünyada bile, sadece özel kapalı mekânlarda porno dergiler vardır. İspanya'da gazetelerde müstehcen resim basmak yasaktır. Gazetelerde sapıklıkları savunmak mümkün değildir. Böyle marjinal haberlerle insanları tahrik etmemek gerekir.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Nail Güreli*

Nail Bey ile az bir süre çalıştık. İki dönemdir Gazeteciler Cemiyeti'nde beraber çalışıyoruz. "Ben başkanım, benim dediğim olur." demez, çözüm araştırır. TV'lerde göründüğü gibi sert değildir; hoş sohbettir.

♦ *Sami Kohen*

Dış haberler muhabirlerinin duayenidir. 40 yıldır bu işi yapar, bir muhabir heyecanı gibi çalışır. Yaşı 60'ı geçmiş olmasına rağmen hâlâ genç bir muhabir gibi çalışır. Ben, ondan çok şey öğrendim. Üç defa beraber dış gezi yaptık.

♦ *Kenan Akın*

30 yıldır tanırım. Kenan Akın'la 17 yıldır Tercüman'da birlikte çalışıyoruz. Hiç unutmam; Türk büyükelçisi ile birlikte Ürdün kralının düğününe davetli olmadığı halde girmişti. Ertesi gün de, gazeteye resim göndermişti. Arapça bilmesi sebebiyle düğüne kolayca girmiş ve kralla görüşmüştür. Çok girişken bir gazetecidir. Yayın yönetmeni oldu; ama iyi bir muhabirdir.

♦ *Orhan Erinç*

Yassıada mahkemelerini beraber takip ederdik. Yan yana otururduk. Birbirimize şakalar yapardık.

♦ *Nazlı Ilıcak*

Nazlı Ilıcak ile yıllarca Tercüman'da beraber çalıştık. Titiz bir araştırmacıdır. Bilmediğini arar, sorar. Sormaktan hiç çekinmez. Çok naziktir. Evinde yemek verirdi.

♦ *Çetin Altan*

Çetin Altan ile aynı gazetede çalışmadık. İsrail'e beraber gitmiştik. Bir hafta orada beraber olduk. Hatta gezi sonrası eşimle karşılaştıklarında eşime şöyle bir espiri yapmıştı: "Benim kendi eşim bile çok konuşuyorum diye bana tahammül edemez; ama Zafer bana bir hafta İsrail'de tahammül etti." Acemi politikacı olduğu dönemlerde, gecekondu mahallelerinde "Sizi bu yerlerden kurtaracağız, size kutu gibi apartman daireleri vereceğiz." deyince millet onu yuhalamıştı. Etrafındakiler: "Altan Bey, sen bunlara gecekondu affı çıkaracağız de; çünkü bu adamlar af çıkınca bu arsalarına apartmanlar yapılınca 5-10 daire almayı bekliyorlar"' demişti.

♦ *Necmi Tanyolaç*

Uzun yıllar, Tercüman'da beraber çalıştık. Babıali'nin en güçlü spor ekibinin başındaydı. Çok zarif bir kişidir.

♦ *Taha Akyol*

Taha Akyol, İstanbul basınına dışarıdan geldi. Buna rağmen, Tercüman'da genel yayın yönetmeni oldu. Yazılarını yazarken, en az 6–7 kitaptan yararlanır. Kendi kendine İngilizce öğrendi. 4 ay İngiltere'de kaldı. Mükemmel İngilizce konuşuyordu. Bugün Türk basınında, kaliteli yazıları ile tebarüz eder.

♦ *Rauf Tamer*

Babıali'de tanıdığım en esprili kişilerdendir. Heyacanlandı mı kekelemeye başlar. Gündemde ne varsa gelir, benimle konuşur. Gerçek milliyetçidir. Sağlam bir adamdır.

♦ *Mehmet Ali Birand*

Eski bir arkadaşımızdır. Brüksel'de beraber olurduk. Biz geldiğimiz zaman;

"Büyük gazeteciler geldi." der, bize takılırdı. "Biz de burada hikâyeden elemanlarız." derdi. Evine götürür, yemek yedirirdi.

♦ *Orhan Taşan*

Eski bir Tercümancı'dır. Beraber muhabirlik yaptık. Gazeteciler Cemiyeti'nde yönetim kurulunda bulunduk. Devlet görevi de vardı. Gazetecilik tarafı her zaman ağır basan birisidir.

♦ *Ünal Sakman*

Tam bir beyefendidir. Çalışkan, zarif, sessiz sedasız çalışan birisidir. 17 yıl beraber Tercüman'da çalıştık. Bir kere bağırdığını görmedim. İyi bir yazı işleri müdürüdür. Zarafetiyle işleri bağlardı. Sayfa çizen bir müdürdü. Şimdi de çok iyi yazılar yazmaktadır. Şu an Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin yönetim kurulundadır.

♦ *Nezih Demirkent*

Nezih Demirkent'le 1963'te Yeni Sabah'ta tanıştık. Nezih Bey, yazı işleri müdürü idi. Bugün patron olmasına rağmen gazetecilik heyecanını aynen devam ettiren bir insandır. Çok dost canlısı olduğundan Baba Nezih lâkabı takılmıştır.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Bana: "Niçin evlenmiyorsun?" diye sorarlardı. Ben de: "Ciddi bir gazetede çalışırsam evleneceğim." Derdim. Basın dünyası daima krizdedir. Nihayet 1974'te Tercüman'da çalışırken hemşehrim olan Antakyalı bir öğretmen ile evlendim.

Zafer Atay Nikahta Eşi ile

ZAFER ATAY/FOTO-GALERİ

Zafer Atay

Zafer Atay'ın Gençlik Resmi.

Zafer Atay Genç Bir Gazeteci İken.

Zafer Atay; Evlilik Merasiminde Annesi, Babası ve Eşi ile Birlikte.

Zafer Atay; Kızının Doğumgününü Kutlarken.

Zafer Atay; Annesi, Babası, Ağabeyi Eşi ve Çocukları ile.

ZAFER ATAY/FOTO-GALERİ

Zafer Atay, Kızı ve Eşi ile.

Zafer Atay, Yurtdışında.

Zafer Atay; Eisenhower Gemisi Şapkası ile.

Zafer Atay; Sami (Uzel) Kohen ile.

Zafer Atay; Kore-Türk Şehitliği Girişinde.

Japonlarla Kimano

ZAFER ATAY/FOTO-GALERİ

Zafer Atay, Arap Askerleri ile.

Zafer Atay; Çetkin Altan ile.

Zafer Atay; Eısonhower Gemisinde.

Zafer Atay; Kızı ve Eşi ile.

Sami Kohen ve Ing Devlet Bakanı.

Zafer Atay'ın Aldığı Ödüller.

Babıali Amiral Gemisi'nin 68'li Kaptanı

ERTUĞRUL ÖZKÖK

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Bulgaristan Kırcaali bölgesinde ikamet eden Rodop ailesi, Türkiye'ye yerleşmek arzusuna fazla dayanamaz ve eniştelerinin Türkçe Özkök soyadını alarak Akhisar'a göç eder, İzmir'e yerleşirler. Büyük umutlarla geldikleri İzmir'de matbaa işçiliği yaparak geçimlerini sağlayan Özkök ailesinin 1947 yılı Mart ayında Ertuğrul ismini koydukları bir çocukları dünyaya gelir.

Ben, İzmir'de İzmir'in mütevazı semtlerinden biri olan Kahramanlar'da doğdum. Doğduğum sokakta uzun yıllar yaşadım. Bu sokak demiryolu ile ayrılırdı. Demiryolunun öbür tarafında çingenelerin, Romanların oturduğu bir mahalle vardı. Eğlenceli bir semtti. Muhit biraz karışıktı. İlerisinde Alsancak semtinde Rumlar, İtalyanlar vardı. Yani İzmir'in o kozmopolit hayatını çocukluğumun ilk yıllarında çok yaşadım.

Ertuğrul Özkök İlkokulda İken Anne ve Kız Kardeşi ile

İlkokulu İzmir'de Gazi İlkokulu'nda okudum. Gazi İlkokulu, daha çok varlıklı ailelerin çocuklarının gittiği, Alsancak'ta bulunan bir okuldu. İzmir'in en iyi ilkokulu olarak bilinirdi o zaman, sanırım bugün de hâlâ öyledir. Fakat ben Kahramanlar'da oturduğum için oturduğum yer itibariyle o okula gitme ihtimalim yoktu. Babam orada bir 'cinlik' yaptı, illa o okulda okumamı istiyordu. Bir arkadaşının adresini verdi ve oradan kaydımı yaptırdım. Gerçekten de çok iyi bir okuldu. Çok büyük bir binası vardı. Arkadaşlık duygularım burada çok gelişmiştir.

O dönemde sosyal sınıf farklılıkları çok çarpıcıydı ve günümüzdeki kadar fazla değildi. O gün bu farklılıkları törpüleyen bir insani ilişkiler çevresi mevcuttu. Arabası olan arkadaşımız çok az olduğu gibi evlerde buzdolabı olup olmaması bile sosyal sınıf farklılığını belirliyordu. Bundan dolayı da o yıllarım çok mutlu geçti.

İlkokulda, Türk popunun önde gelen isimlerinden biri olan Ali Kocatepe sınıf arkadaşımdı. Ali Kocatepe'yle beraber bir piyes sahneye koyduk. Piyesin senaryosunu ben yazmıştım. Cem Sultan olayını konu alan bir piyesti. Ben de II. Beyazıt rolünü oynamıştım. Başarılı olduğu için başka sınıflarda da bu piyesi sahneye koymuştuk.

İlkokuldaki öğretmenimiz çok iyi idi. Hatice Birkan adındaki bu öğretmenimi her fırsatta saygı ile anarım. Gerçek anlamda bir hümanistti. Okuldaki sosyal sınıf farklılıklarını çok iyi bir şekilde kamufle edebiliyordu. Hepimize gerçek anlamda insanlık dersi vermiştir. Ondan çok iyi bir eğitim aldık.

O dönemden aklımda kalanlardan biri de kutlamalardır. 29 Ekim kutlamaları, 19 Mayıs anmaları, İzmir'in 9 Eylül kutlamaları güzel anılardı.

Okulla ev arasındaki yol çok uzundu. Bu yolun üzerinde futbol sahası vardı. O halk sahasında gidip gelirken futbol oynardım. Futbola ilk merakım orada başladı. Ortaokulu ve liseyi Namık Kemal Lisesi'nde okudum. Burası, ağaçların altında bulunan tipik bir İzmir mektebiydi. Binası çok güzeldi. Eski bir binaydı ve grekoromen tarzı kalıpları taşıyordu. Geniş sınıfları vardı. Palmiye ağaçları, geniş çam ağaçları arasında çok güzel bir bahçesi vardı. Bir de, futbol sahası vardı. Okulun tatil günlerinde hep o sahayı kullanırdık. Futbol oynardık. Sert bir zemini vardı; düşünce ayaklarımız yaralar içinde kalırdı; ama o zaman için bu saha çok büyük bir imkândı. Labaratuarları da iyiydi. Bu okul, futbolda hep liselerarası yarışmalarda birincilik kazanırdı.

Liseyi bitirince üniversite sınavlarına hazırlanmak için İstanbul'a gelir. İTÜ ve ODTÜ sınavlarını kaybeder. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni kazanır; ama Ankara'da Gazetecilik Yüksek Okulu'na kaydolur. Gazetecilik Yüksek Okulu'nda Ankara'nın tanınmış gazetecileriyle birlikte okur.

Ertuğrul Özkök Üniversite Okurken Anne-Babası ve Kardeşleri ile

Sınıfta üniversite sınavından gelen kırk kişi vardı. Bunun dışında, bilfiil gazetecilik yapanlara tanınan kontenjan da yirmi idi. İçlerinde çok önemli gazeteciler vardı. Muammer Yaşar Bostancı, Teoman Eker, Mustafa Ekmekçi bunlardan bazılarıdır. Bunun dışında reklam sektöründe, BBC'de görev almış birçok arkadaşım var. Bu insanlarla okumak bizim için şans oldu. Mesela Muammer Yaşar Bostancı'yı her zaman büyük bir saygıyla anarım. Bana gazeteciliğin pratik anlamda ilk derslerini veren insandır ve çok iyi bir gazetecidir. Türkiye için büyük bir kayıptır. Üniversitede Fahir Armaoğlu, Mümtaz Soysal, Suat Bilge hocamızdı. İlhan Usmanbaş gibi müziğin önemli isimlerinden biri hocam oldu. Ünlü ressamlar bize ders verdiler. Cüneyt Koryürek reklam derslerine geldi, Rahmetli Aziz Kürklü profesördü. Mülkiyenin bütün hocaları bize derse geldiler ve itiraf edeyim ki çok sağlam bir hukuk, anayasa, siyaset bilgisi aldık. O bakımdan daha sonra Fransa'ya gittiğim yıllarda sağlam eğitim temelinin ne olduğunu çok daha iyi anladım; yani Fransa'da gittiğim okul mülkiyeden daha iyi değildi. Bu yüzden de bütün bu hocaları minnetle anarım.

Üniversite Yıllarında Solu Yakından Tanıdım

O dönemde, siyasi partileri takip ederdim; ama öyle çok aktif bir siyasi gazeteciliğim olmadı. Daha çok, öğrenci olaylarını izlerdim. Solcu öğrenciler, part-time çalıştığım TRT'yi devletin ajanı olarak görüyorlardı. Bir kere, ziraat fakültesinde

elimde teyple öğrenciler arasında yakalandım. Beni devlet ajanı zannettiler, canımızı zor kurtardık. Üstelik o zamanlar ben solcuydum. Türkiye İşçi Partiliydim. İlk oyumu da Türkiye İşçi Partisi'ne verdim.

Ertuğrul Özkök, Sarp Kuray ile

Beşevler'de de öyle aynı şekilde çok şiddetli solcular vardı. O zamanlar ülkücü öğrenciler pek fazla yoktu. Ben solcuydum ama saçlarım uzun olduğu için Dev-Gençliler bana kızıyorlardı. Hatta beni yakalayıp yurtta dövüp saçlarımı kesme kararı almışlar. İçlerinden bir arkadaşım bana: "Toz ol! Sana çok gıcık kapıyorlar. Seni yakalayıp saçlarını kesecekler." dedi. Bunun üzerine, ben bir ara kayboldum; yurda falan gitmedim, doğrusu gitmekten de korkuyordum.

Bir şeyi itiraf etmeliyim; o dönemlerde kendi kendimize birtakım hayalî faşizmler yaratıp onların üzerine gidiyorduk böyle Donkişotlar gibi. Ben, orada ülkücü olduğu söylenen bazı çocuklara çok büyük haksızlıklar yapıldığını gördüm. Mesela; bir çocuğu benim gözümün önünde çok fena dövmüşlerdi. Çocuk, Prof. Dr. Muammer Aksoy'un ayaklarına kapandı. Muammer Aksoy bu çocuğu ellerinden kurtardı. Kafamdaki ilk soru işaretleri o zaman belirmeye başladı.

Biz, Basın Yayın Yüksek Okulu'nda hayalî baskınlar tasarlardık, yangın hortumlarını açıp onlara karşı tatbikat yapardık. Koskoca mülkiyede bir tane sağcı -ülkücü çocuk vardı. Çocukların öyle zararları da yoktu. O çocuklar dövüldükten sonra, çok

keskin bir ülkücü militan haline geldiler. Bir haksızlık yapıldığı duygusunu taşıyordum. Mustafa Kuseyri'nin öldürülmesi de benzeri bir sebepten dolayıdır. Mustafa Kuseyri'yi kendileri öldürdüler. Ondan sonra, "Yok, bunu faşistler öldürdü!" dediler. Cenaze törenleri yapıldı. Orada bir sürü insan kullanıldı, bizler de kullanıldık. Orada şu duyguya kapılmıştım: Birçok insanın ülkücü militan hale gelmesinde o zamanki solcuların yanlışlıklarının, solcu radikalizminin keskinliğinin çok büyük payı olmuştur. Bilerek öldürmediler, tabancayla oynarken bir arkadaş öldürdü, kazara gitti; ama ondan sonra "Faşistler öldürdü." dediler. Rahmetli Şemsi Kuseyri, çok araştırdı, bu olayın peşine düştü. Zaten sonra da olayların aslı ortaya çıktı; ama Mustafa Kuseyri'nin ölümünün ertesi günü -hiç unutmuyorum- Hukuk Fakültesi'nin önüne tabut kondu. O zaman Ulvi Alacakaptan dekandı. Hocaların hepsiyle yürüyüş yaptık. Cenaze miting haline geldi; ama sonradan anlaşıldı ki öldüren kendileriydi.

Deniz Gezmiş de delikanlı bir çocuktu. Doğudaki, Sicilya'daki, İtalyadaki halk eşkıyaları gibi bir çocuktu. Hakikaten delikanlı, temiz bir çocuktu. Yaptığı eylemler belki de 2-3 yılla kurtulunacak eylemlerdi. Fakat asıldılar.

Sinan Cemgil'in öldürülmesi beni çok etkilemiştir. Sinan, hakikaten Türkiye için çok yararlı olabilecek iyi bir çocuktu ve çok düzgün bir insandı. Nurhak dağlarındaki ölümü beni etkiledi. Mahir Çayanlar da parlak, hakikaten istikbali olan, zekâsı iyi olan çocuklardı. Ne yazık ki öğrencilik yıllarımı, evdeki hayatımı çok iyi irdeleyebiliyorum. Türkiye'deki bir sürü kamplaşmanın temeli o yıllara dayanmaktadır ve 70'li yıllardaki o acılı tohumlar 60'lı yıllarda atılmıştır. O yüzden, 68 olayları benim kafamda öyle çok olumlu izlenime sahip değildir.

12 Mart ve 12 Eylül'ü, sadece benim tanıdığım insanlara bakarak, değerlendirecek olursam şöyle diyebilirim: Birçok parlak insan telef olup gitmiştir. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Abdullah Çatlı'nın cenazesi sırasında söylediği laf beni çok etkiledi. Muhsin: "Biz yitik ve kullanılmış bir kuşağın üyeleriyiz." demişti. Bu kuşağın bir bölümü kendi kendini telef etti, bir bölümü de kullanılıp buruşturulup kâğıt gibi atıldı. Ama o kuşaktan kendilerini kurtarabilenler de çok parlak insanlar oldu. Bugün Türkiye'de iş dünyasında, medyada başarılı insanların birçoğu bunlardan kendini kurtarabilenlerdir. Bunların bir kısmına 'dönek' diye haksızlık ediliyor. Hayat değişiyor, dünya değişiyor, insanlar değişiyor. İnsanî değişime döneklik adını vermek çok yanlış. Peki, o zaman döneklik nedir. Bir yanlışı hayatın boyunca savunmak doğru oluyor da o yanlıştan sapmak döneklik mi oluyor? Bu, doğru bir yargılama değil. Ben geriye dönüp baktığımda, çok samimi bir şekilde 68'lerde -kendim de dahil olmak üzere- yaptığımız yanlışların neler olduğunu çok iyi görüyorum. Bence bugünkü gençlik çok daha sağlıklı, çok daha gerçekçidir.

Paris'te Dernek Kurduk

1970 yılında, devlet bursuyla Fransa'ya gittim. Hayatımda ilk defa uçağa binmiştim. Paris'te Pactmayo semtinde ilk defa bir ev tuttum ve orada Fransızca öğrenmeye başladım. Fransa, benim için çok yararlı oldu. Fransız eğitiminin çok sevdiğim tarafı şudur: İnsana kişilik kazandırır. İnsana özgüven veren, komplekslerden kurtaran bir eğitim sistemi vardır. Fransa'ya gittiğimde, 68 olaylarının hemen arkasından müthiş bir özgürlük rüzgârı esiyordu. Bu, Fransa'da Maoculuğun yükseldiği, yeni liberalizmin başladığı, felsefede yeni bir rüzgârın estiği, düsünceler açısından yaratıcı bir dönemdi. Kendimi birden müthiş bir açılım içerisinde gördüm. Fakat, benim ruhumda her zaman Anglosakson duygular daha ağır yer etmiştir. Fransız kültürü çok etkili değildir.

Ertuğrul Özkök Eşi ile Paris'te

Orada da, hep Amerikan ve İngiliz dünyasının kültürel faaliyetlerini izledim. İngilizcemi her zaman Fransızca'ya göre çok daha fazla kullandım. Fakat Fransa'daki eğitimden çok Fransa'da yaşadığım o atmosfer, Paris iklimi beni çok etkiledi. Müthiş bir özgürlük, müthiş bir dünyaya açılış ortamında buldum kendimi.

O yıllarda Fransız Öğrenci Birliği'nde çalışmaya başladım, yönetim kuruluna kadar girdim ve orada değişik insan portrelerini görme imkânım oldu. 12 Mart dönemiydi; birçok insan Türkiye'den kaçıp buraya gelmişti. Mesela Cengiz Çandar'la arkadaşlığımız orada başladı. O zamanlar Türkler, Fransa'da takma adlarla çalışıyorlardı. O dönemlerde gerçek bir Türk büyükelçisini tanıma şerefine sahip oldum:

Hasan Esat Işık. Onunla ölümüne kadar dostluğum devam etti. O, gerçek anlamda bir Türk aydını, Türk bürokratıdır ve dürüstlüğün simgesidir. 12 Eylül döneminde, tek başına bir dış politika muhalefeti yaptı; hatta hasta yatağında, ölmek üzereyken bile yaptı. Daha sonra oğluna çok haksızlıklar yapıldı. Oğlu Komünist Partisi davasından içeriye alındı. Bu olay, onu çok üzdü, ölümünü hızlandırdı.

Biz, Fransa Türk Öğrenci Birliği'ni kurduk. Hasan Esat Işık, bize 60 bin frank yardım yaptı. Bunu, devletin bilgisi dahilinde mi yaptı bilemiyorum. Ayrıca, Öğrenci Birliği'nin oturduğu binayı bize tahsis etti. Çok düzgün bir Öğrenci Birliği oluşturduk. Sol eğilimliydim. Birlik, TİP'lilerden CHP'lilerden ve TKP'lilerden oluşuyordu. Fakat, daha sonra o paradan bir bölümü Türkiye'deki Dev-Genç hareketine gitti ve biz de bunun hesabını genel kurulda sormaya kalktık. Maocular ve aşırı Yurtseverler Birliği vs. Brüksel'de yerleşmişti. Brüksel'den bir ekip geldi ve Öğrenci Birliği Kongresi'ni bastı. Rahmetli Turan Feyzioğlu'nun yeğeni Oğuz Feyzioğlu'nun başına tabancayla vurdular ve gece başına dikiş attırdık; hepimizi sindirdiler. Yavaş yavaş Öğrenci Birliği de elimizden çıktı. Ondan sonra Brüksel'e gitti. Orada resmen bir Türk mafyası oluşturdular. Biz, böyle bir dönemden geçtik.

Bu arada, Kıbrıs harekatı oldu. Solculukla milliyetçiliğin ne kadar birbirine karıştığını gösteren olaylar yaşadık. Hiç unutmuyorum; 1. harekatı biz destekledik. O sırada Ataol Behramoğlu gidip uzun süre Moskova'da kalmıştı. Türkiye'ye döndü. Sıkı bir komunist olarak biliniyordu o dönemde; fakat ben onun ne kadar Türk milliyetçisi olduğunu orada gördüm. Devasa bir Kıbrıs haritası astık duvara. Adım adım orada harekatı izliyorduk. Endişeliydi; çünkü Fransız radyosu baskınla Türklerin geri püskürtüleceğini anlatıyordu. Ataol'un: "İlerlemek lazım, bunu burada bırakmamak lazım." dediğini hatırlıyorum. Bizim hepimizde de atamayacağımız bir milliyetçilik duygusu hakimdir. Bu, Türklerin genlerine işlemiş. Bence sağlıklı götürüldüğü sürece çok güzel bir duygudur. O yüzden, ne zaman sağ kesimden solcu Türklerin milliyetçi olmadığı suçlamaları gelse hep Ataol Behramoğlu'nun o günkü heyacanı gözümün önüne gelir. Bununla birlikte, 2. harekatı desteklemedik, halbuki 2. harekat gerekliydi. Daha doğrusu, 2. harekattan sonra Türkiye aleyhine bir akım doğunca bizleri de etkiledi; fakat ben 2. harekatı da destekledim. Bunun gerekliliğine inanıyordum. Zaten o sırada, İşci Partisi'nden yavaş yavaş CHP'ye kayıyordum. İçimde Ecevit'e büyük bir bağlılık duygusu oluşmaya başlamıştı; fakat sonra Türkiye'ye geldik.

Biz Türkiye'deyken Öğrenci Birliği'nde 5 delege vardı. 2 TİP'li, 1 CHP'li, 2 de TKP'li. Biz iki TİP'li ve bir CHP'li Türkiye'deyken orada nöbetçi kalan TKP'lilerden bir tanesi Türkiye aleyhine bir bildiri yayımladı. Bu bildiri, Le Monde gazetesinde yayımlandı. Le Monde'de yayımlanınca Rahmetli Nadir Nadi Cumhuriyet'te hepimize

yüklenen bir başyazı yayımladı. Ondan sonra, Altemur Kılıç çıkardığı dergide "Fransa'daki hain öğrenciler" diye bizi kapak yaptı ve bizim adımız çıktı. Biz geldik; ama iş işten geçmişti. Bu, benim bursumun kesilmesine neden olmuştu. Bu olaylar, 1975-76'da oldu. Daha doğrusu, bursumu uzatmaları gerekiyordu; uzatmadılar.

ÖĞRETİM ÜYELİĞİ ve SİYASET YILLARI

1976'da doktoramı bitirdim ve Türkiye'ye döndük. MEB'de bir dairede çalıştım. Üniversitede öğretim üyesi olmama izin vermiyorlardı. Hiçbir iş yapamadım. Daha sonra, Hacettepe Üniversitesi'nde sosyoloji bölümünde sınav açıldı ve sınava girdim. Hacettepe'de öğretim üyeliğine başladım. 1976'dan 1985 yılına kadar öğretim üyeliği yaptım.

Orada çok büyük bir şans eseri büyük bir öğretim üyesi ile tanıştım: Emre Kongar. Onun hayatımda önemli bir yeri vardır. O zamanlar efsanevi bir öğretim üyesi gibiydi. O, olmak istediğim prototip, örnek insandır. Bana çok yardımcı oldu. Aynı zamanda siyasete de başladım. O zamanlar öğretim üyelerinin siyasete girmeleri serbestti. CHP eğitim bölümünde çalışmaya başladım. Orhan Birgit ile beraber CHP'nin enformasyon bölümünü oluşturuyorduk. 1979 ara seçimine doğru, Bülent Ecevit'in talimatı ile 1979 seçimlerinde partililerin kullanacağı el kitabını yazdım. Ecevit'in ismiyle bilgiler Bakanlardan bana geliyordu. "Zor günleri birlikte aşacağız.", "Üreten biz, yöneten de biz olacağız." gibi sloganları bizler hazırladık.

Öyle bir durumdu ki sokakta yağ kuyrukları vardı. Yani, CHP iktidarının başarılı bir iktidar olduğunu düşünüyordum. "Zor günleri halkla birlikte aşacağız." diye bir kitap yazdım. 79 seçimlerinde Ecevit'in seçim gezilerinde bulundum. O zaman Ecevit'in ne kadar cesur olduğunu gördüm. Bir akşam, Aşağı Çumra diye bir yere girerken bir ağaç devrilmiş, bir subay geldi: "Efendim, içeride ülkücüler tertibat alıyor; içeri girmeyin!" dedi. Ecevit: "Ben gireceğim." dedi. Girdik; tam Aşağı Çumra'nın içinde iki taraftan ateş açıldı. Biz yerlere yattık; fakat Ecevit ile Rahşan Hanım dimdik durdu. Hayret etmiştim.

O günlerde, CHP'nin Kayseri il başkanı ölmüştü. Ecevit cenazeye gitti. Cenaze taşınırken yine ateş açıldı. Cenazenin üç tarafını tutan insanlar eğildi. Ecevit yine dimdik ayakta duruyordu. O fotoğraf hiç gözümün önünden gitmez.

Benim gördüğüm ikinci cesur politikacı Özal'dır. O suikasttan sonra hemen ayağa kalkıp meşhur: "Allah'ın verdiği canı O'ndan başka kimse alamaz." şeklindeki cümlelerle yaptığı konuşma beni çok etkilemiştir.

Bir ara, Beytepe'de öğretim üyelerine ölüm tehdidi yağdı. 7 TİP'linin öldürülme-

sine biz tepki gösterdik. Hepimize birer mektup geldi: "Yakında Beytepe'den tabutlar çıkacaktır. İşte ölüm listemiz…" şeklinde. Listede iki kişi vardı: Bir numara Emre Kongar, iki numara Ercan Eyüboğlu. Üç numara bendim. Dokuz numara Bedrettin Cömert'ti. İki hafta sonra Bedrettin öldürüldü. Allak bullak olduk. Bu olaydan sonra, her akşam ev değiştiriyorduk. Ben, Emre Kongar'in evine gittim, ruhsatlı silahı vardı. Evde ailelerimizi orta tarafta yatırırdık, biz kenarda yatardık. Kapı çalındığı zaman, Emre silahını çeker; ben elime bıçak alırdım. Böyle paronayak bir dönemden geçtik. Yine Emre ile Gölbaşı'ndan araba ile gelirken ülkücüler yolu kestiler. Ben: "Bas Emre!" dedim ve barikatı yararak geçtik. Arkamızdan ateş açmışlardı. O günlerde hep ölüm korkusuyla yaşadık. Solcuyduk; ama ölüm korkusu ile yaşadık.

Kayınpederimin evinde kalıyorum. Bir gün eve geldim. Kapıcı: "Biri geldi, sizi sordu." dedi. Herkese sordum; fakat kimse beni sormamıştı. Hemen ev değiştirmeye başladık. İki yıl sonra öğrendim ki; gelen Melih Cevdet Anday'mış.

12 Eylül sabahı, İzmir'e annemlerde olan kızımı almaya gidiyordum. Tam Bornova girişinde otobüs şoförü radyoyu açtı. O sırada radyoda askerî bildiri okunuyordu. Bornova kavşağında iki tank yolu kesmiş, bizi durdurdular. Onları görünce: "Oh! Kurtulduk." dedim ve hayatımın kurtulduğuna inandım. O yüzden Kenan Evren'in aleyhine bir tek kelime yazmadım. 30 saniye sonra, "Sen solcusun." dedim kendime; fakat kafam karmakarışık oldu. Hayatımın en cesur kararını orada aldım. "Benim hayatım her şeyden önemli." dedim. Ecevit'le asker aleyhine Arayış dergisini çıkardık; ama Evren aleyhine bir tek satır yazmadım.

Bunu bir gün yazdım. Solcu arkadaşlarım döneklik yapıyorum diye çok kızdı; ama inanıyorum ki hepsi benimle aynı duyguları yaşamıştır. Sağda olan ülkücülerden Taha Akyol'un yazılarını o zamanlar Hergün gazetesinde okuyordum. Doğru şeyler yazıyordu. O günler, çok karışık durumlar vardı. Bu durumu yıllar sonra köşe yazısında "Taha Akyol'a itiraf ediyorum." diyerek açıkladım.

MESLEĞE GİRİŞİ

Gazetecilik okulunun son yılında, Muammer Yaşar Bostancı bizim aramızdan üç kişiyi TRT'ye almak için geldi. Bu üç kişi içinde ben de vardım. Diğer iki kişi de, Prof. Dr. Korkmaz Alemdar ve şimdilerde ATV'nin Ankara temsilcisi Baki Şehrlioğlu idi. Muammer Yaşar, üçümüzü TRT'nin haber merkezine aldı. Orada çalışmaya başladık. Baki Şehrlioğlu, Hüsamettin Çelebi'nin meclisteki yanına gitti. Korkmaz'la ben, ana haber merkezinde kaldık ve Muammer Yaşar'ın yanında çalıştık. O zaman, haber dairesi başkanı Doğan Kasaroğlu'ydu. Çok sağlam bir ekip vardı. Hüsametin Ünsal, Altan Acar, Özlem Vardar vs. Gerçekten sağlam bir gazeteci haber ekibiyle

çalıştım; bunların arasında Muammer Yaşar'ın çok özel yeri vardır. Muammer Yaşar, bana 10 ay boyunca çok müthiş bir gazetecilik pratiği verdi; bizi direk çok önemli olayların içine attı.

12 Eylül'den Sonra Ecevit'le Arayış Dergisi Çıkardık

Fransa'ya Doktora için burslu öğrenci olarak gidince 12 Eylül'e kadar gazetecilikten uzak kaldım. 1979'da Ecevit'in yanında CHP'nin seçim kitapçığını hazırladık. 12 Eylül'den sonra, Arayış dergisini çıkardık. 6. sayıdan sonra Ecevit'in yazı yazması yasaklandı. Sonra 42 hafta boyunca başyazıyı ben yazdım. Herkes Ecevit yazıyor zannediyordu, hâlbuki ben yazıyordum. Hatta Hasan Cemal, iki yazımı Ecevit'in imzasız yazısı diye yazmıştı.

52 hafta sonra Arayış dergisi kapatıldı ve daha sonra DSP'nin kuruluş çalışmaları başladı. Hatta ilk çalışmalarının taslağının bir kısmını ben yazmıştım. Sosyal konularını ben yazdım. Ahmet Taner Kışlalı ise siyasi konularını hazırladı.

Ecevit parti kuracağını bize söylememişti; "Parti kurmayacağım." diyordu. Orhan Birgit, Ecevit'e en yakın insanlardan bir tanesidir. Devamlı bana: "Parti ne zaman kurulacak?" diye soruyor, ben de "Parti kurulmayacak." diyordum. Bir gün, Hürriyet'in bir semineri dolayısıyla Eskişehir'de bulunuyordum. Sabahleyin okuduğum gazetede Ecevit'in parti kurmakta olduğu haberiyle karşılaştım. Üç dakika sonra Orhan Birgit geldi. Kapıyı açtım ve "Teessüf ederim sana. Bana haber vermediniz." dedi. Ben: "Benim de haberim yok." dedim. Sonra beraber Ahmet Taner Kışlalı'yı aradık. O da bozuldu, "Benim de haberim yok." dedi. Biz sitem etmek üzere hemen Ecevit'e gittik; ama bizi hemen kafaya aldı. "Bize hemen programı hazırlayın." dedi.

Gazetelere Rapor Yazmaya Başladım

12 Eylül döneminde, Orhan Birgit Dünya gazetesini çıkarıyordu. Sonra gazete kapandı. Orhan Birgit, Hürriyet vakfının başına geçti ve müthiş bir seminer yapmaya başladı. Bana da, üniversite hocası olduğum için seminerlerin programlarını yapma görevini verdi. O sırada, Hürriyet'e Arda Gedik genel müdür oldu. Emre Kongar da Hürriyet'te başladı. Orhan Birgit'le beraber beni Arda Gedik'le tanıştırdılar. Arda Gedik, benden Hürriyet'le ilgili rapor yazmamı istedi. Ben Tercüman, Hürriyet, Milliyet'i izliyor ve bu üç gazeteyle ilgili karşılaştırmalı raporlar yazıyordum. 1983-84'te bana haftada bir 50.000 TL maaş veriyorlardı.

Bu raporlar, Erol Simavi'nin dikkatini çekmiş ve "Kim bu adam?" demiş. Daha sonra Arda Gedik ayrıldı; Özcan Ertuna müdür oldu. Haftada bir toplantı düzenlemeye başladı. Ben de toplantıya katılıyordum, hep öneriler getiriyordum.

Erol Simavi'ye Danışman Oldum

Erol Simavi'yi bir kez görmüştüm. Hürriyet'in karikatür yarışması için İstanbul'a gitmiştik. Ben Hasan Pulur'un odasında oturuyordum. O sırada kapı açıldı. Erol Simavi içeri girdi. Hasan Pulur beni onunla tanıştırdı. Erol Simavi "Ha siz misiniz?" dedi ve gitti.

Bir gün, üniversitedeki odamda otururken Hasan Pulur aradı. O zaman Milliyet'in yayın koordinatorü idi. Bana: "Erol Bey sizinle görüşmek istiyor, İstanbul'a gelebilir misiniz?" dedi. Daha sonra yeniden telefon açtı ve "Erol Bey Ankara'ya geliyor, seninle orada görüşecek." dedi. Akşam 6.00'da Ankara Oteli'nin altındaki barda buluştuk. Yuvarlak masada Erol Simavi rakısını içiyordu. Benim ayaklarım titriyordu. Bana direkt: "Ya şekerim sen Arda'nın danışmanlığını yapıyordun. Raporlarını inceledim, çok başarılı yapıyorsun. Benim danışmanım olur musun?" dedi.

Ben de o sırada Jen Ajans'a danışmanlık yapıyordum. Para az geldiği için beni Jen Ajans'ın sahibi Nail Güreli ve genel müdürü Can Şaşmaz çağırdı. Ben de kendi kendime kaç para isteyeceğim diyordum. Üniversitede maaşım 120 bin lira idi. 50 bin dersem çok olur mu diye düşünüyordum. "Siz ne verirsiniz?" dedim. Bu sefer, onlar terlemeye başladı. "Bizim sana verdiğimiz rakamlar az olabilir, biz sana 150 bin vereceğiz." dediler. Bir rahatladım; hemen hanıma telefon açtım; "Çık, istediğin elbiseyi al!" dedim.

Erol Simavi'nin bir şartı vardı. "Yalnız üniversiteyi bırakacaksın." dedi. Sonra Cağaloğlu'na gittim. Erol Bey'e nerede oturacağımı sordum. Odasının yanında, babası Sedat Simavi'nin kullandığı bir oda vardı. Bana o odayı verdi. Daha sonra Özcan Ertuna: "Sen burada oturma. Burası Erol Bey'in babasının yeri, bir de patronlar sıkılır." dedi; Uğur Dündar'in cam odasının yanına aldı.

Hürriyet'e Yayın Koordinatörü Oldum

Ben işe başladım, 3 ay geçti; bana danışan yok! Ankara'dan üniversiteden ayrılmamıştım. Ankara'ya dönmeye karar vermiştim. Canım sıkılmıştı. Üniversiteye dönmeye hazırlanıyordum. Tam ayrılacaktım ki bir akşam üzeri saat 6.30'da telefonda Erol Simavi: "Ne yapıyorsun, işin var mı?" dedi. İşim falan yoktu. Hâlbuki kimsenin bana bir şey danıştığı yoktu. Birçoğu orada bir çocuk oturuyor diye düşünüyordu. Erol Simavi: "İşin bitince buraya gel!" dedi. Gittim; yine masada oturuyordu. Beyaz leblebi, içki vs. vardı. Yine direkt: "Şekerim seni ben Hürriyet gazetesinin yayın koordinatörlüğüne tayin ettim." dedi. Tabii şok oldum. O sırada Hasan Pulur yayın koordinatörü idi ve ayrılacaktı. Ben: "Efendim, ben gazetenin

nasıl çıkarıldığını bilmiyorum ki." dedim. Onun cevabı aynen şu oldu: "Öğrenirsin şekerim, merak etme!"

Ben de, ne cesaretse peki dedim. Erol Bey: "Haydi şekerim hayırlısı olsun." dedi, sırtıma vurdu, yemeğe çıktık. Ertesi gün, Hürriyet gazetesini aldığımda ne göreyim: Erol Simavi, Sedat Simavi, daha sonra altında benim ismim! Erol Bey bana: "Yukarıda oturmayacaksın. 4. katta, oğlumun katında oturacaksın. Sen oğlumun jenerasyonusun. Onunla beraber iş yapacaksın." dedi. Ben odaya bir geldim; oda ağzına kadar çiçekle dolu, odaya giremiyordum. "Aman Allah'ım Başbakan, Bakanlar, iş dünyası, Koçlar, Sabancılar…" Dehşetle bakıyordum. Yıl, 1986'nın başıydı.

O sabah toplantı yapıldı. Bütün gazeteyi okudum, notlar aldım, geldim, oturdum. Tabii, gazetede ağızları bıçak açmıyordu. Herkes kendi içlerinden birini beklerken biz tam işin içine paraşütle düşmüştük. Toplantıda herkese niyetimi anlattım. "Hiçbiriniz rahatsız olmayın. Biz şöyle böyle iyiyiz." dedim. Kimse bana bir şey söylemiyordu. Ertesi gün toplantıya indim, odada kimse yoktu. Mecburen yukarı odama çıktım. Daha sonra bana: "Ağabey size söylemediler mi, biz bilgisayar kursu için toplantılara bir hafta ara verdik." dediler. Babıali'ye paraşütle indiğim için arkadaşların tepkileri normaldi. Şimdi aramızda o günleri hatırladıkça güleriz.

Bilgisayarlar 6–7 aydır ortada duruyordu. Bana tepki göstermeye başlamışlardı. Ben: "Patron beni tayin etti; sonra bu iş yanlış anlaşılır. Size söyledim, kimseye dokunmayacağım." dedim. Zaten bana Erol Bey Çetin Emeç'i getireceğini söylemişti. İki gün sonra toplantılar başladıktan sonra, Çetin Bey benim üstüme geldi. Ben daha yumuşak, Çetin Bey daha otoriterdi. Ben, saygıya dayalı bir otoritenin baskıcı otoriteye göre daha iyi olduğuna inanırım. Ben Hürriyet'te gelmiş geçmiş en otoriter yöneticiydim ama halen beni yumuşak görürler. Ben bağırıp çağırmam. Her gün bağırırsanız laçka olur. Bağırdığınız zaman, esasları olmalıdır ki etkisi iyi olsun. Ben her zaman sevgi ve saygıyla ve yetki vererek hesap sormanın daha etkili olduğuna inanan bir gazete yöneticisiyim.

Ben o sırada yazı yazmak istiyordum. Çetin Bey ise bana yazı yazdırmak istemiyordu. Ayrıca, Ankara temsilcisi ile sorunumuz vardı. Bunun üzerine ben bu işe talip oldum. Fakat yayın koordinatörlüğünden temsilciliğe gitmeyi mantıksız buluyorlardı. Ben ısrarcıydım. Çetin Bey, Erol Bey'in tayin ettiği adamı attılar diye dedikodu olmasından korkuyor ve Erol Bey'den çekiniyordu. Bunun üzerine, Erol Bey'le konuşmaya karar verdim.

1986'nın Ekim ayı idi. Erol Bey, Sedat Bey'in odasına çağırttı. "Şekerim sen Ankara'ya gitmek istiyormuşsun." dedi. Ben, "Evet, yayın koordinatörlüğü sıfatımı tutayım." dedim. Bunun üzerine: "Şekerim gideceksen tam git, Ankara temsilcisi ol; ama koordinatörlüğü bırak." dedi. Ben de kabul ettim. Erol Bey: "Ama sana bir şey söyleye-

yim, tefe koyarlar seni tenzili rütbe diye. Dayanamayacaksın buna." dedi. "Dayanırım." dedim. "Peki, hayırlı olsun." dedi ve sırtıma vurdu. Bana çok büyük bir jest yapmıştı.

Havaalanında, uçaktan indim, Raşit Çiçek'i gördüm. Hemen: "Ne o, seni şutlamışlar İstanbul'dan." dedi. "Ben kendi isteğimle geldim." dediysem de inanmadılar. Herkes bana o gözle bakıyordu.

Ankara karmakarışıktı. 48 kişi iken 28 kişiye düştük. Ankara'ya gittiğim zaman Yalçın Doğan Ankara'da Cumhuriyet adına Ankara'nın nabzını tutuyordu. Yalçın ile arkadaş olmaya karar verdim; ama Yalçın bizi sallamıyordu. O günlerde Hürriyet'e ciddi olarak bakmıyordu. Ankara'da Hürriyet'in son katında bar vardı. Mehmet Ali Kışlalı bunu açmıyordu. Ben onu açtım. Freebar haline getirdim. Caz müziği, akşamları yemek vs.. Özal bürokrasisi yavaş yavaş buraya gelmeye başladı. Samimiyetimiz arttı. Böylece Hürriyet'in haberciliği arttı; çok önemli haberlere imza attık. Mesela Özal'ın Öztorun'u genelkurmay başkanı yapmayacağı haberini patlattık.

Hürriyet gibi Milliyet gibi gazetelerde tepeden inme sürprizler olmamalı; müesseseleşme olmalıdır. İnsanlar ben geldiğimde birden şaşırdılar. Hepsi Babıali'de yıllarca çalışmışlardı. Tepeden inme birinin gelmiş olmasına tepki göstermelerini doğal karşılıyorum. Herkes belli kademelerden geçerek gelmelidir. Ben arkadaşların tepkilerine her zaman hak vermişimdir.

Erol Simavi, Özal'a Açık Mektup Yazdı

Erol Simavi'nin mektubu yayımlanacağı zaman mektubun yayımlanmasını engellemek istedim; ancak mâni olamadım. İkinci mektubun yayımlanmasına mâni olduğum için Çetin Bey bana biraz kırgındı; yayımlanmasını istiyordu.

Mektup yayımlandığı gün ortalık karışmıştı. Ben, en önemli haber kaynağım gitti diye çok üzülüyorum. Akşam 11. 00'de Özal aradı: "Ne yapıyorsun?" dedi. Ben: "Oturuyorum, mektup sebebiyle üzgünüm." dedim. Özal: "Atla gel." dedi ve beni Başbakanlığa çağırdı; gittim. Üzerinde eşofmanları vardı. Semra Hanım da uzun bir şeyler giymişti. Özal, kolumdan tuttu; "Gel, otur!" dedi ve şunları ekledi: "Bak, sana bir şey söyleyeyim. İstanbul'daki iblislerin yaptıkları başka, sen başkasın. Onlar öyle yaptı diye sana bozulmam. İstediğin an telefon edeceksin. Ben telefonlarına çıkarım. Sen bir gün bu gazetenin genel yayın yönetmeni olacaksın." dedi.

Özal ile araları düzelttikten sonra bunları Erol Bey'e anlattım.

Hürriyet Yayın Yönetmenliği…

Ankara'da Hürriyet temsilcisi olarak çok yoğun bir gazetecilik yaptım. Tamamen haberciliğin içinde oldum. Yanımda Esen Ünür vardı. Nurcan Akad -şimdi

gazetenin yazı işleri müdürü-Serdar Turgut, İsmet Solak ve Muharrem Sarıkaya, Saygı Öztürk ile beraber çalışıyorduk. Hürriyet'in kimliğini değiştirmeye çalıştık. Sedat Ergin'i Washignton'a gönderdik.

Erol Bey, benim gazetenin yayın yönetmeni olmamı istedi. Ben, "Olmaz!" dedim. Bana biraz kızdı. Daha sonra, Rahmi Turan'ı yayın yönetmeni yaptı. Ankara'dan 4 arkadaşım İsmet Solak, Esen Ünür, Nurcan Akad ve Serdar Turgut tepki olarak istifa ettiler. Ben etmedim; bana kızdılar. O arada Fatih Çekirge, Enis Berberoğlu geldi. Zamanla Ankara bürosu yeniden canlandı. Daha sonra, Rahmi Turan çok iyi bir yönetici oldu. Rahmi Turan bana köşe açtı. Tufan Türenç'in gazeteye bağlılığı çok fazladır. Onun da telkini ile benim yazı yazmama vesile oldu. Yıllarca gazetenin yazı işlerini yürütmüştür. Hiçbir zaman müesseseden ayrılmamıştır. Fakat Erol Bey Rahmi Turan'ı kabullenemedi. Aslında Rahmi Turan iyi bir yöneticiydi. Ama patronlar hatalarını pek kabul etmezler. Rahmi Turhan'ın ayrılmasından sonra yine Erol Bey beni gazetenin yayın yönetmenliğine getirmek istedi. Ben, Çetin Bey'i getirmesini önerdim ama kabul etmedi. Mecburen kabul ettim. Nezih Demirkent Bey'den sonra en uzun yayın yönetmenliği yapan kişi oldum. Necati Bey'den bugüne kadar herkes, bu koltuğu kendi çıkarlarını karıştırmadan götürdü. Ben de aynı hassasiyeti göstermeye çalışıyorum.

Hürriyet yayın yönetmenliği çok zordur. Bazen haber geliyor, bu dostların rencide olmasına neden oluyor. Çünkü haber size saklanmak üzere geliyor. Mesela Oya ve Bülent Eczacıbaşı yakın dostumdur; ama onlarla ilgili bir haber geldi, yayımladık. Biliyorum darıldılar. Geçenlerde bir toplantıda başımı çevirmek zorunda kaldım. Yani çok zor oluyor. Hiçbir dostun kalmıyor.

Erol Bey basında imparator gibi çalışmaya alışmıştı; ama 1985'ten sonra rakipler çıkmaya başladı. Önce Güneş çıktı, ardından İzmir'den gelen Sabah grubu. Rekabetten ve borçtan hoşlanmazdı. 1 trilyon borç olduğu için gazeteyi Murahhas Aza Yaşar Eroğlu'nun etkisi ile Aydın Bey'e satarak bizim iyi bir patrona kavuşmamızı sağladı. Satarken bana da söylemedi.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Ankara'da Hürriyet temsilciliği döneminde bütün siyasilerle yakından diyalog kurma imkânım oldu. Tabii, Özal ile olan yakınlığımız her şeyin üstünde idi. Özal cumhurbaşkanı iken prostat kanseri ameliyatı sebebiyle 20 saat uçtum, 6 saat kaldım ve döndüm. Özal bana: "6 saat için mi geldin? Sırf beni ziyaret etmek için mi geldin? Sana "Özköşk" demekte haklılar." dedi ve güldü. Ben de: "Ne derlerse de-

sinler önemli değil. Ben sizi beğeniyorum, politikacılığınızı seviyorum. Vatandaş olarak gurur duyuyor, ama gazeteciliğimi de yapıyorum." dedim.

Tam o sırada Can Polat elinde AA haberi ile girdi. "Ermeniler Azerilere saldırmış." dedi. Özal: "Ah ben olsam şimdi iki birliği Nahçıvan'a sokardım." dedi ve arkasından bana dönüp: "Gördün mü haber çıktı. Peki, sen şimdi yazacak mısın?" dedi. Ben de: "İzin verirsen yazacağız." dedim. Özal: "Madem geldin buraya kadar yaz." dedi. Kalktı, yürüyüş yapmaya gitti.

Ertuğrul Özkök Özal ile Huostan'da

Otelden gazeteye, "Manşeti açın!" dedim. "Ben olsam iki birliği Nahçıvan'a sokardım!" Ortalık karıştı; bütün yabancı ajanslar bunun peşine düştü. Özal cesur adamdı. Bazen bana yazma dediği şeyleri yazdım. Ülke için önemli gördüğüm için, bana kızacağını bile bile yazdım. Mesela 'Kürtçe tv olayı', 'bazı yasakları kaldırma olayı', 'deniz kuvvetleri komutanı Kürtçe tv olsun.' Ben bunları yazdım. Bir gün olsun "Ben böyle bir şey demedim." demedi. "Ben sana yazma demiştim; ama mamafih iyi olmuş." derdi. Allah rahmet eylesin.

TRT'de Gediz Depremini Atladım

Muammer Bostancı, önce beni TRT'de öğrenci olaylarını izlemeye verdi. Ondan sonra çok çabuk siyasi olayları izlemeye başladım, Demirel'i falan izlemeye başladım. Hatta çok enteresandır; Demirel'in insanî ilişkilerinin ilk defa orada farkına vardım. Gazeteciliğe başladığımın üzerinden daha bir-iki ay geçmişti ki Demirel imzalı bir bayram tebriği geldi. Düşünün, ne kadar kuvvetli bir hafızası varmış ki daha ben göreve başlayalı bir-iki ay oldu, Demirel'den bana bayram tebriği geldi. Ben daha o zaman gençtim; müthiş etkilenmiştim. Hatta babama gönderdim, babam da iftihar etti.

1969 yılı idi. Televizyon yeni başlamıştı. Haftada iki-üç gün yayın yapıyordu. Bir gün Mithat Paşa caddesi, TRT binasında oturuyorduk. Biz birinci kattaydık. Haberleri gönderdik. O zaman ben de nöbette kalıyordum; çünkü ne kadar uzun çalışırsak o kadar para alıyorduk. O akşam da Ali İhsan Yazgan ağabeyimiz ilk defa nöbetçi müdür oldu. Çok iyi giyinen bir ağabeyimizdi, çok da severdik kendisini. İlk nöbette, gece nöbetçisi olmak önemli idi. Biz de onun yanında çalışıyorduk. Korkmaz da nöbette idi. Gece 22:45 bültenini gönderdik, daha okunmadı. Ben de aşağıda ayaklarımı uzattım, kitap okuyordum. Korkmaz üst kata çıktı. Yukarıdaki 8. kattan, Kıbrıs servisinden bir arkadaş telefon açtı, "Ya, burası sallandı. Deprem mi oldu?" dedi. Ben: "Yok öyle bir şey." dedim. Biraz sonra, sözlüm evden telefon etti: "Burası sallandı, deprem mi oldu?" dedi. Ben yine: "Yok öyle bir şey. Ne depremi?" dedim. Biraz sonra telefonlar yağmaya başladı her taraftan. Herkes depremin olup olmadığını soruyordu. Fakat ben uyanmıyordum; çok acemiydim o sırada; fakat şüphelendim. Ne yapmak lazım geldiğini sordum. "Yapılacak şey çok kolay, rasathaneyi ararsınız 'Deprem mi var?' diye sorarsınız." aklıma gelmedi işte. O zamanki telefonlar da otomatik değildi.

Önce Adapazarı'ndaki bizim muhabiri aradım. Muhabir: "Burada beyaz kelebeklerin konseri vardı; tam çıkarken sallandı, ama fazla bir şey yok." dedi. Ben de doğuyu aradım. Erzurum bürosundaki arkadaş: "22.45 bültenine bakayım." dedi. Ben: "Arkadaş, bülteni zaten biz gönderdik, orada bir şey yok." dedim. Ali İhsan Yazgan ağabeye: "Siz isterseniz gidin, ben kalırım. Herkes deprem diye telefon ediyor. Deprem var mı, bir bakayım." dedim. O: "Yok, boşver, benim nöbetçi müdürlüğümü kutlayalım, işkembe içelim." dedi. Bunun üzerine, atladık; üçümüz çorba içmeye gittik. Sonra ben gittim, yattım. Bekâr evinde kalıyordum. Yattım, ertesi gün 10.00'da uyandım. TRT 2'yi açtım: "1500 ölü, bilmem kaç yaralı." Şaşırdım; "Allah Allah, ne oldu?" dedim. Uyku sersemliğiyle dinliyordum. Meğer Gediz depremi olmuştu; biz Gediz depremini atlamışız.

Bu olaydan sonra ben yerin dibine battım. Hemen taksiye atladım; TRT'ye vardığımda terler dökülüyordu sırtımdan. Girdim; 1. katta Muammer ağabey kollarını sıvamış, "Siz bunun tahsilini yaptınız, böyle rezillik olur mu?" dedi. Ben yerin dibine girdim. Meğer gece Gediz depremi olmuştu. Muammer ağabeyi uyandırmışlar. Eser Uğur'u evden almışlar, askerî uçakla göndermişler. Eser Uğur olay yerinden anlatmış. Basında ilk büyük haber atlama olayım budur. Bunu herkese anlatıyorum. Öğrencilere de, ben Gediz depremini atlayan gazeteciyim diye anlatırım.

6-7 Eylül Olayları Beni Etkiledi

6-7 Eylül olayları, benim kafamdaki ilk büyük şoktur. Çünkü, bir gece içerisin-

de çok sevdiğim bazı insanların ortadan kaybolduğunu gördüm. Türkiye'yi terk edip gittiler. İzmir fuarında Yunan pavyonun yağmalanışını seyrettim. Bunlar kafamdaki ilk sosyal problem olarak kaldı. Türklük bilinci çok gelişmiş bir aileden, göçmen bir aileden geldiğim için hep babamın şu sözleri ile büyüdüm: "Bizim artık gidecek yerimiz yok. Bizim anavatanımız burası, buradan başka gidecek yerimiz yok." Bu cümleler kafama çok yerleşti ve bütün hayatım boyunca hep bu sözler kafamda tekrarlanıp durdu. O yüzden, bu kadar sevgiyle bağlandığım bir ülkede, o ülkenin vatandaşı olarak gördüğüm, kabul ettiğim insanlara bu muamelelerin yapılması çok ağırıma gitti ve ülkemle ilgili ilk ciddi eleştiriler burada başladı.

27 Mayıs ve 12 Mart…

27 Mayıs sabahını çok iyi hatırlıyorum. Babam Demokrat Partili bir aileden geliyordu. Fakat o kadar içliydi ki sabah ihtilal olduğunu bana söylerkenki halini unutamıyorum. Bana şöyle demişti: "Oğlum memleket için iyi oldu!" Babam, bu atmosferden çok etkilenmişti.

Adnan Menderes'in asıldığı geceyi hatırlıyorum. Bizim evde sabaha kadar Kur'ân okundu. O geceyi ne zaman hatırlasam gözyaşlarımı tutamam, ağlarım. Türkiye'de bugünkü bu kötü gidişin ilk temelinin orada atıldığına çok içten inanıyorum. Ben aynı hüznü 12 Mart Muhtırası'ndan sonra, üç gencin asıldığı gün Paris'te öğrenciyken de hissettim. Bu üç gencin asılmasını, toplumun bir bölümünün öbür bölümünden öç alması şeklinde değerlendirdim. Belki bu üç genç birer maceraperestti; ama 3–5 yıl hapisle kurtulabilecek bir cezanın bedelini hayatlarıyla ödediler. O dönemde Paris'te doktora öğrencisiydim. Çok uğraştım. Bayağı militanca uğraştım. Fransa'da öğrenci gösterileri yaptık, bildiriler dağıttım bunların idamının engellenmesi için. Sabaha karşı 6.00'da Lüksemburg radyosunda üç çocuğun asıldığını öğrendim. Türkiye, ondan sonra 1980'li yıllara girdi.

Fethullah Hoca ile Neden Röportaj Yaptırdım?

Nuriye Akman, Hürriyet'te iken Fethullah Gülen ile görüşmek için başvurmuştu. Daha sonra Sabah'a geçti. Onun Fethullah Hoca ile röportajı gerçekleşince ben de Hürriyet için Fethullah Gülen ile röportaj yaptım. Her iki röportaj aynı günde hem Sabah hem de Hürriyet'te yayımlandı.

İlk defa Hürriyet'te yazar olarak çalışırken, türban olayı sırasında Fethullah Gülen'in önemini anladım. Türban, Türkiye'yi bölmek için yapılan sunî bir tartışma idi. Bizim Hürriyet de o zaman bu tartışmayı körüklüyordu. Ege haber merkezinden çok menfi yazılar geliyordu. Ben, o zaman Rahmetli Çetin'e yapmayın dedim. Aşırı dinci-

lerle aşırı Laikler arasında böyle olumlu tampon kurumlar olmalıydı. Fethullah Hoca, tek başına bunu sağlıyordu. Nitekim Hürriyet'e yayın yönetmeni olarak geldim, ilk söylediğim şey: "Türban sorunu istemiyorum." oldu. "Gazetenin gündeminden çıkarın." dedim. O sırada Fethullah Gülen'i bir yerden okudum. Toplumun içine sızmış bazı insanların toplumu bölmek için türban olayını kullanmaya başladığını belirtmiş ve "Samimi insanlar bunu mesele yapmasın." demişti. İlk defa orada, bende Fethullah Hoca ile ilgili soru işaretleri belirmeye başladı ve onu izlemeye başladım.

Bence, Türkiye'nin geleceğinde Fethullah Hoca önemli bir kişiliktir.

Özal Zamanında Adım Özköşk'e Çıktı

Benim gazetecilik hayatımda, Özal'ın çok büyük bir etkisi vardır. O yüzden, adım Özköşk'e kadar çıktı. Adımın Özköşk'e çıkmasında ağabey dediğim Cüneyt Arcayürek etkili olmuştur. Ona hep saygı duydum. Zaten bana tepki gösteren gazetecilere hep saygı duymuşumdur. Beni tenkit eden Metin Toker'i Türkiye'nin gelmiş geçmiş en saygıdeğer siyaset yazarı olarak görürüm. Beni en çok eleştirenlerden birisidir. Cüneyt Arcayürek de beni en çok eleştiren insandır. Bana çok yüklenen gazetecileri çok severim.

Özal, gazetecilik hayatımın çok önemli bilgilerini verdi. Bana özel bilgiler verdi. Özellikle Körfez Savaşı sırasında ben ona güvendim ve çok yapıcı gazeteci siyasetçi ilişkilerimiz oldu. Bu, başka gazetecilerin tepkilerini çekti. Beni Özalcılıkla suçladılar. Evet, ben Özalcıydım; bunu hiçbir zaman saklamadım.

Türklerin tarihinde, Osmanlılar dahil en devrimci, en saygın lider olarak Özal'ı görüyorum. Belki de birkaç liderden birisidir; kendine çok güvenirdi. Özal'ı eleştiren yazılar da yazdım. Cumhurbaşkanı olmasına karşı çıktım. İki referanduma karşı çıktım. Aleyhinde yazılar yazdım; eşinin il başkanı olmasına şiddetle karşı çıktım. Türkiye'ye çok önemli işler yaptığına inanıyorum. Atatürk'ten sonra cumhuriyet tarihinde en önemli devrimleri o yapmıştır. Bana Özalcı, Özköşk demelerine gücenmedim.

Çiller Dün Söylediğini Yarın İnkâr Ederdi

Tansu Çiller, 5 gazeteci arasında söylediği sözleri ertesi gün "söylemedim" dedi. Benim gönül bağım bu olaydan sonra koptu. Bizim hayatta tek sermayemiz itibarımız, güvenilirliğimizdir. O da kalmadımı güven kalmaz. O sermayemize saldırıldığı zaman biz yaralı bir hayvan gibi saldırırız. Bizim başka bir gelirimiz yoktur.

Tansu Çiller, meslekî açıdan bizi yaralı bir hayvan haline getirdi. Bizi yalancı yaptı. Özal ile Çiller arasında önemli fark vardır. Çiller, basını ikiye böldü. Basının bazılarını kendine düşman yaptı. Çok çabuk yükseldiği, hak etmeden belli yerlere

geldiği için kendi gücüne tapmaya başladı. Bunları ileride yazacağım. Çiller insanı ortada bırakır. Bazı siyasiler vardır; lafının arkasında durur. Mesut Yılmaz, Demirel böyledir. Aleyhinde işler bile yapsan arkasında durur, söylemedim demezlerdi.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Eşim CHP milletvekili Hudai Oral'in kızıydı ve bizim iki apartman ötemizde oturuyordu. Eşim güzel bir kızdı. O zaman yaşından daha büyük gösteren gelişmiş bir kızdı. İlk defa, onu bakkalın önünde gördüm. O dönemde saçlarım uzundu.

Bir flört devrimiz oldu. Fakat babası milletvekili idi; böyle şeylere çok da dikkat eden bir insandı. O, milletvekili, Denizli'li varlıklı bir ailenin kızıydı. Bense İzmir'den gelmiştim; öyle tanınmış bir aile çocuğu değildim.

1969 yılı idi. Kuşadası'na gittim. Annesi benimle tanışmak istedi. Gittim; kayınvalidemle tanıştım. Herhalde bana çok güven duydular. 70'te nişanlandık. Nişan yüzüğümüzü de Rahmetli İsmet İnönü taktı. Nişan çok kalabalık oldu, Marmara Oteli'nde yapıldı.

Ertuğrul Özkök ve Eşi Nişanda İsmet-Mevhibe İnenü ile

Kayınpederim çok parlak bir politikacıydı, beş dönem milletvekilliği yapmış bir insandı. Eski bakanlığı da vardı. Kayınpederimin babası Hulusi Oral da, bölgenin

çok saygın bir avukatıydı. Tek parti döneminde Denizli il başkanı, astığı astık kestiği kestik bir adammış. 1946 yılında CHP milletvekilliği yapmıştı. Laik; ama laikliği çok katı anlamda uygulayan bir adamdı. Şeker yüzünden gözleri kör olmuştu. Her gün kravatını takar, avukatlık bürosuna iner, devamlı radyo dinlerdi.

Hulusi Oral ile İnönü'nün araları 46 yılında açılmış. İnönü çok partili hayata geçerken: "Bu ülkede çok partili hayat olmaz." diye karşı çıkmış. Ondan sonra da küsmüşler. İlk defa, 1970'te bizim nişanımızda yan yana geldiler. Orada çok enteresan bir şey oldu. İnönü'nün kulakları işitmiyordu. Hulusi Oral'ın da gözleri görmüyordu. Bir tanesi paşam diyor, başka bir yere bakıyordu. Orada el ele oturdular. Çok hoşuma gitmişti.

Ben TRT'de 10 ay çalıştıktan sonra devlet bursunu kazanmıştım. Korkmaz Alemdar ve ben hep beraber yurtdışına gittik. Fransa'ya gittiğimin beşinci ayında baktım ki; burada tek başıma kalırsam iyi bir eğitim almam mümkün değil. Çünkü çok tuhaf bir bohem hayatı yaşamaya başladım. Nişanlıma da her gün iki mektup yazıyorum. O sırada müthiş bir aşk yaşıyorduk. O da bana günde iki mektup yazıyordu. Sonunda dedim ki: "Biz evlenelim artık." Evlenecektik; ama maddi imkânlarımız da çok sınırlı idi. 1203 frank burs alıyordum, çatı katında küçük bir odada kalıyorum.

24 Ekim 1970'te İzmir'de evlendik. Ondan sonra Fransa'ya geldik. O da Fransızca eğitimine başladı. Ertesi yıl Fransız Basın Enstitüsü'nde doktoranın ön çalışmalarına başladım; fakat param yetmiyordu ve o tarihte otellerde gece bekçiliği yapmaya başladım. Otel bekçiliği çok öğretici bir şeydi. Başıma binbir türlü iş geldi, gece baskınları oldu. Çok iyi bir patronum vardı. Bana lazım olur diye gecede 200 frank bırakırdı. "Biri gece silahla gelirse hemen kasayı aç, parayı ver; yoksa seni öldürürler." derdi.

Bir gece gerçekten böyle bir olay oldu. 2 kişi geldi; ben açtım, verdim parayı. Bu olaydan sonra polisler geldi. Bir öğrendik ki; yan taraftaki otelde çalışan, aynı zamanda çok iyi bir arkadaşım olan Afrikalı zenci çocuğu parayı vermediği için öldürmüşler. Fransa yıllarında, ben Afrikalılarla çok iyi arkadaşlıklar kurdum. O yıllarda iki insan grubunu çok iyi tanıdım: Biri Afrikalılar, diğeri de Kürtler. Türkiye'den gelen çok fazla Kürt işçi vardı. Çok sağlam karakterli insanlar tanıdım. O zamanlar böyle bölücü hadiseler de yoktu.

Pek parlak bir doktora yapmadım; ama çok iyi eğitim aldım, vasat bir tez hazırladım. Türk televizyonu üzerine doktora tezi yaptım. Bugün bana öyle bir tez gelse kabul etmezdim herhalde. Fransa'da aldığım eğitim, yaptığım doktoradan çok daha fazla şey öğretti. Çok iyi hocalarla çalıştım. Bu arada Fransa'da terzilik de yaptım. Otelden ayrıldım, hazır giyim alanında çalıştım. Bu işi bayağı öğrenmiştim. Bana şirketlerinin muhasebesini bile yaptırıyorlardı. Tunus'lu bir ailenin kurduğu bir kon-

feksiyondu bu. Bana, orada kalan pantolonları verirlerdi. Ben de Öğrenci Birliği'ne dağıtırdım. Mao'nun askerleri gibi herkesin tek tip kıyafeti olurdu. Hatta bazılarını Türkiye'ye getirip arkadaşlarıma dağıtırdım.

1972 yılında kızım oldu. Karım hamile iken çok maceralı bir yolculuk yaptım. Bir kış günü, üç arkadaş ile beraber Fransa'dan eşimi görmek için çıktım. Avrupa'da müthiş bir kış vardı; bütün Avrupa kar altında idi. Yunanistan sınırında Türkiye'-ye giriyorduk. İpsala sınır kapısındaydık. Yunanistan tarafında bir köprünün yarısına kadar mavi, kalanı kırmızı boyanmıştı. Ortada bir asker vardı; ama asker donmuş duruyordu. Türkiye tarafına geldik; kapı kapalı idi. Kapıya tırmandık, "Kapıyı açın!" diye bağırdık. Sonunda duvarlardan atladık. Felaket bir şeydi. Sonunda Türkiye'ye geldim, eşimi görmüştüm.

ERTUĞRUL ÖZKÖK/FOTO-GALERİ

Ertuğrul Özkök; Üniversite Yıllarında

Gençlik Yılları

Ertuğrul Özkek; Lise Yıllarında Annesi ve Babası ile Birlikte

Ertuğrul Özkök; Anne ve Babasıyla

ERTUĞRUL ÖZKÖK/FOTO-GALERİ

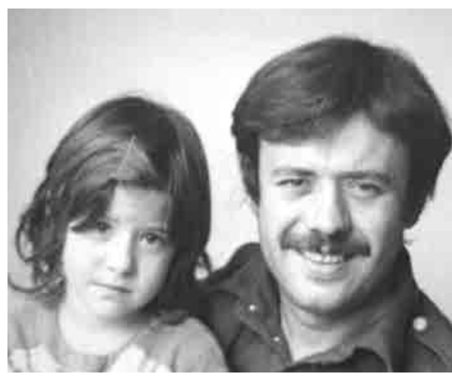
Ertuğrul Özkök; İsmet İnönü ile

Özkök; Askerlik Yıllarında

Ertuğrul Özkök; Bebeği ile Birlikte

Ertuğrul Özkök; Kızı ile

Ertuğrul Özkök; Akademisyen İken

Ertuğrul Özkök

ERTUĞRUL ÖZKÖK/FOTO-GALERİ

Ertuğrul Özkök; İsmet İnönü ve Eşi Mevhibe İnönü ile Birlikte

Ertuğrul Özkök; Hikmet Çetin ile

Ertuğrul Özkök; Vehbi Koç ile Birlikte Hürriyet Gazetesi Matbaasında

Ertuğrul Özkök; Turgut Özal ve Dr. Cengiz ile Birlikte Huston'da Hastanede

Ertuğrul Özkök; Sezen Aksu ile

Ertuğrul Özkök; Fransa Cumhurbaşkanı Mitterand ile

ERTUĞRUL ÖZKÖK/FOTO-GALERİ

Ertuğrul Özkök; Erdal İnönü ile.

E. Özkök; İsrail Başbakanı Simon Peres ile

Ertuğrul Özkök; Hürriyet Gazetesinde Vehbi Koç ile

Ertuğrul Özkök; Deniz Baykal ile

27 Mayıs'ı Yargılayan Cesur Gazeteci:

NAZLI ILICAK

ÇOCUKLUĞU VE TAHSİL HAYATI

1944 yılında Ankara'da doğdum. İlkokulu Ankara TED kolejinde okudum. Biz ilkokuldayken 4. ve 5. sınıflarda bitirme sınavları yapılırdı. Ailem beni geziye götürmüştü. Bu nedenle bitirme sınavlarıma çalışamamıştım. Yine de hocam bana iyi not vermişti. Soruları bilemememin nedenini sormuştu. Ailemin beni geziye götürdüğünü, bu yüzden çalışamadığımı söylemiştim. Derslerde çok başarılı olduğum için bana iyi not vermişti. Ailem Ankara'daydı. Beni yatılı olarak İstanbul'a gönderdiler.

Nazlı Ilıcak Çocuk İken

Nazlı Ilıcak Ağabeyi Ömer Çavuşoğlu ile

Ortaokul ve liseyi İstanbul Notre Dame de Sion Kız Lisesi'nde bitirdim. 27 Mayıs Olayı, ben ortaokulu bitirirken gerçekleşti. Lise bölümünü ailemin İstanbul'a taşınması nedeniyle gündüzlü olarak okudum. Yatılı okul çok disiplinliydi. Sadece hafta sonları ağabeyim Ömer'le birlikte abonman bileti ile Konak sineması-

na giderdik. Anneannemin yanında kalırdık. Liseye geçince ailemin yanında kalmam bana çok yararlı oldu.

Nazlı Ilıcak Notre Dame de Sion Lisesindeki Kız Arkadaşları ile

Babam Muammer Çavuşoğlu Demokrat Parti bakanlarındandı. Ben ortaokulu bitirirken, 27 Mayıs 1960 Darbesi oldu ve babam darbeden 3 veya 4 gün sonra tutuklandı. Babam Nafia Bakanlığı'nda uzun süre teknisyen olarak çalıştı ve müsteşarlık yaptı. Menderes hükümetinde ise Nafia Bakanıydı. Babamın tutuklanışını gördüm. O zaman evimiz İstanbul Kalender Tepe'deydi. Eve merdivenlerle tepeden aşağı inilirdi ve evin önüne vasıta gelemezdi. Sabah aniden evin etrafını güvenlik görevlisi, asker, polis sardı. Zaten babam valizini hazır tutuyordu. Küçük bir valiz yatağının altındaydı. Biz de babamın götürüleceğini biliyorduk.

Babama gelen görevliler: "Valizini al, yürüyerek gideceğiz." dediler. Araba falan da getirmemişlerdi. Tutuklanmış vaziyette askerlerle polisler arasında yürüyerek gitmesine razı olamadık. Yıllarca Bakanlık yapmış bir insanın bu duruma düşmesi çok kötüydü. Biz taksiyle götürülmesini istedik. Taksi çağırdılar ve babamı taksiyle götürdüler. Hiç unutmuyorum o günü. O an hayatımda dönüm noktası oldu. O güne kadar siyasete hiç ilgim olmamıştı. Fransız Notre Dame de Sion yatılı kız okulunda dünyadan soyutlanmış bir şekilde okuyordum. Çok disiplinli bir okul hayatımız vardı.

Rahibe Olan Müdür ve Öğretmenleri ile Nazlı Ilıcak'ın Sınıf Arkadaşları

Rahibeler Okulumuzda Müdür ve Öğretmendi

Okuduğumuz mektep, İstanbul Notre Dame de Sion Kız Lisesi, bir rahibe mektebiydi. Müdiremiz ve yabancı hocalarımızın çoğu rahibeydi. Ama derslerde Hristiyanlık falan anlatılmazdı. Okulumuzda Türk müfredatına göre din dersleri vardı. Sınıf olarak din dersine girerdik. 1961 Anayasası'nda din dersi mecburi olmadığı halde bizim okulda herkes bu derse girerdi. Okulumuzda din dersine ahlakî bir yaklaşımla ehemmiyet veriyorlardı. Mesela, her sabah sınıf hocamızla davranışlarımızı kontrol ederlerdi. Sıkı bir denetim vardı. Etütte, bahçede, sıraya girdiğimizde, yatakhanelerde konuşmak yasaktı ve konuşana ceza verirlerdi. Hristiyanlık hakkında rahibelerle konuşurduk. Onlara sorular sorardık. "Neden başınızı kapatıyorsunuz? Bina içinde devamlı neden kalıyorsunuz? Kendinizi neden inzivaya çekiyorsunuz? Dünya nimetlerinden neden el etek çekmişsiniz? Cennete gitmek için hayattan el etek mi çekmek gerekiyor?" gibi… Bizlere değişik cevaplar verirlerdi. Hocalarımız koyu Katolik'ti. Hatta hiç unutmuyorum, Allah, İsa ve Meryem üçlüsüyle ilgili rahibe olan hocaya: "Dinde nasıl oluyor bu? Hiç böyle saçma şey olur mu? Hem Allah, hem Allah'ın oğlu, hem peygamber olmaz böyle şey." dedim. Bana: "Din tartışılmaz, din bir inanç meselesidir. Biz bu inancın neticesini öbür dünyada anlayacağız. Bizim bunu mantıken düşünüp bu böyle olmaz demeye hakkımız yok." dedi. "Sonra me-

sela biz neden kendimizi bu kadar zora sokuyoruz ve kendi rızamızla çile çekiyoruz. Çünkü bu dünyada ne kadar çile çekersek öbür dünyada o kadar fazla ödüllendirileceğimize inanıyoruz." dedi. Okuldaki Hristiyan kızlar okulun içinde bulunan kiliseye giderlerdi. Ama ben hiç kiliseye gitmedim. Bizim sorularımızla bizi etkilemeye çalışsalar da öyle zor bir hayat yaşıyorlardı ki genç kızların onlara meyletmesi çok zordu. Onların çektiği çileye özenmek mümkün değildi. Çünkü her şey yasaktı. Öğrencilerin o hayatı kabullenmesi mümkün değildi.

Lisede Okurken 27 Mayısçıları Protesto Ederdim

Lisede İstiklal Marşı sonrasında Osman Paşa Marşı'ndan uyarlanmış olan "Olur mu böyle olur mu? Kardeş kardeşi vurur mu? Kahrolası diktatörler bu dünya size kalır mı?" mısralarını söylerdik. Ben en ön sırada oturuyordum. Rahibe olan Müdire Hanım bana: "Nazlı, katılma sen. İstiklal Marşı töreninde rencide oluyorsun." diyordu. Ben: "Hayır katılacağım." diyor ve mutlaka katılıyordum. İstiklal Marşı'nı okuduktan sonra Gazi Osman Paşa marşı okunurken herkesin gözü önünde protesto ederek salonu terk ediyordum.

Üniversiteyi siyaset bilimi üzerine İsviçre'de okudum.

İsviçre'de siyaset bilimi üzerine tahsil yaptığım dönemlerde, Şirin isminde bir arkadaşım vardı. Şimdi kendisi Siyaset Bilimi üzerine profesör oldu. Orta tabakadandı. Anne ve babası felsefe öğretmeniydi. CHP'nin görüşlerini savunuyorlardı. Müthiş Demokrat Parti aleyhtarıydılar. O dönemde CHP ortanın soluna doğru kaymaya başlamıştı. Şirin de, sol fikirleri savunuyordu. Ben solculukla ilk defa onun sayesinde tanıştım. O zamana kadar sol nedir bilmiyordum. Fakirlerin ezildiğini, zenginlerin fakirleri ve işçileri sömürdüğünü, hep Şirin'den öğrendim. O dönemde birdenbire solcu oldum. İşte insan hakları ve sosyal adalet vs. anlamında. Hani denir ya: "Gençler solcu değilse kalpleri yoktur, yaşlılar hala solcu ise akılları yoktur." gibi şimdilerde söylenir. O zamanlar solculuk moda olmaya başlamıştı.

O dönemde büyük bir fakirlik varmış memleketimde ve ben bunların farkında bile değilmişim. İnsanlar eziliyor, sömürülüyor diye solcu oldum. O sene (1964) Türkiye'ye yaz tatiline geldiğimde Demokrat Partili olan ailemden önce anneme anlattım düşüncelerimi. Tabii, o dönemde mefhumları da birbirine karıştırmıştım. Hâlbuki insan sosyal adaletçi de olur aynı zamanda milliyetçi muhafazakâr da; ama o gün bunları ayıracak durumda değildim. Kalenderde gece annemle birlikte aynı odada yatıyorduk. Beni uyku tutmuyordu. Ailem ile farklı bir düşünceye saplanmıştım. Bu sefer solcu oldum; ama bunu aileme nasıl itiraf edecektim. Gece uyku tutmadı. Anneme: "Anne, sana çok kötü bir şey itiraf edeceğim." dedim. Tabii annem çok

korkmuş. İsviçre'de okuyordum, yalnızdım. Kim bilir ne itiraf edecektim. "Ben solcu oldum. Bu kadar insan sömürülüyor biz ise kapitalist gibiyiz." dedim.

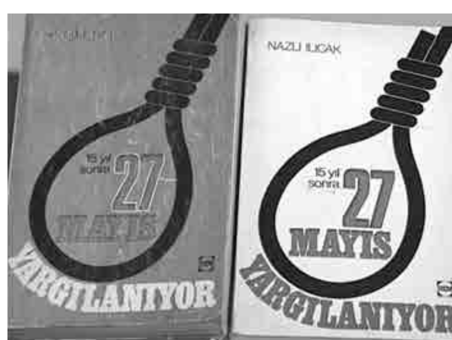
Annem o zaman rahatladı. Başka bir şeyden endişelenen annem bana dedi ki: "Kızım sen şimdi solcu oldun, madem eşitlik olması gerekiyor. O zaman sana elbise, kılık kıyafet, pabuç falan hiçbir şey alınmayacak herkesin bir elbisesi ve pabucu oluncaya kadar. Senin de artık hiçbir şeyin olmayacak." dedi. Şöyle bir düşündüm; her şeyden mahrum olacağım fakirler benim seviyeme gelinceye kadar… Anneme: "O zaman solculuktan cayıyorum." dedim. Çocukluk hali, üstelik ben o zaman 19-20 yaşlarındaydım. Fakat demek daha çocukmuşuz. O zamanlar TV yok, yani TV çocuğu değiliz ki her şeyi bilelim. İletişim bu kadar gelişmemişti. Babam bakan olmasına rağmen DP camiasına ve meselelerine kapalı kalmışız. Tartışma ortamı o kadar geniş değildi. Biraz geç büyümüşüz diye düşünüyorum.

MESLEĞE GİRİŞİ

Ben gazetecilik mesleğine Tercüman'da başladım. Rahmetli eşim Kemal Ilıcak, Tercüman gazetesinin sahibiydi. 27 Mayıs beni çok etkiledi. Kemal Bey'e: "Bak 27 Mayıs'ta rol alan herkes yavaş yavaş ölüyor, onlarla konuşmak lazım. Bunları konuşturup toplamak, bu röportajları yayımlamak lazım." dedim. Bunu yapacak insan bulamadılar. "O zaman ben yapayım bari." dedim. Böylece 27 Mayıs'ı görmüş olan insanlar şimdi ne düşünüyor, bunları kayıt altına almak için gazeteciliğe başladım. Yaptığım konuşmaları "27 Mayıs Yargılanıyor" başlığı ile Tercüman'da yayımladık. O günün şartlarına göre fevkalade ileri bir diziydi. Kemal Bey bana çok fırsat verdi. Baktım; köşe yazılarında ayrıntı verilemiyor, ben de bu dizilerle 27 Mayıs'ı enine boyuna basın tarihinde ilk defa yargıladım. Çok cesur bir dizi olmuştu, çok da ses getirdi ve daha sonra kitap olarak da basıldı.

NAZLI ILICAK
1945
2
Müsvedde yapmadan yazdığını belirten Ilıcak, okunaksız el yazısından yakınıyor. Bayan Ilıcak sabahları yazmayı tercih ediyor, odasının manzarasının çok güzel olmasına rağmen, dikkati dağıldığından perdeleri kapalı tutuyor
HER ZAMAN GERÇEKÇİ
"Yazarlığımı, kocama borçluyum"

Nazlı Ilıcak'ın "Yazarlığımı Kemal'e Borçluyum" Dizizi

Nazlı Ilıcak'ın Tercüman'da Dizi Olarak Yayınlanan "27 Mayıs Yargılanıyor" Kitabı

Bu diziden önce Tercüman'da ansiklopedi köşesi vardı. Onu yapıyordum. Okuyucuların sorduğu ilginç sorulara ansiklopedilerden bakarak cevaplar yazıyordum. O zamanlar Tercüman daha Cağaloğlu'nda Gediz Han'daydı. Çok küçük ve kötü bir yerdi. Biz bir odada 3-4 bayan beraber oturuyorduk. Eskilerden Züleyha vardı. Tercüman'ın bazı sayfalarını yapıyordu. Ansiklopedi köşesi benim imzam ile çıkıyordu. Makalelere başlamak ve onları bitirmek bana çok zor geliyordu. Züleyha bana çok yardımcı oldu. Kendisi Kemal'in bir yakını oluyordu. Allah rahmet etsin, vefat etti (1997). Tercüman'ın yayın yönetmenlerinden Oktay vardı. Saadettin Çulcu vardı. Bunlar gazeteciliği öğrenmemde emeği geçenlerdir.

Hatırlıyorum Saadettin Bey, Kemal'e: "Nazlı Hanım ilk sayfada yazsın." dedi. O demeseydi Kemal birinci sayfada yazmamı istemezdi. Çünkü eşiydim, zaten beni kolluyorlardı. Bir de gazeteciler, eşi diye bize baskı yapıyor derler düşüncesiyle ilk sayfada yazmamı kabul etmezdi. Ama Allah rahmet eylesin, Sadettin Bey çok iyi bir insandı. Yazıları başlatma ve sonunu bağlama hususlarında hakikaten bana çok yardımcı oluyordu. Böylece 1974'te birinci sayfadan yazmaya başladım. "Bana çok iyi yazıyorsunuz." derdi, beni bu konuda çok teşvik etti. Allah rahmet eylesin. Tercüman çok iyi duruma gelmişti. Daha sonra Kemal, Bulvar gazetesinde yazılarımı çıkarttı. Sonra Bulvar gazetesinin imtiyaz sahibi ben oldum. Geçen sürede Tercüman–Bulvar çekişmeleri başladı.

BULVAR GAZETESİ
DEMİREL: "Cumhurbaşkanı, ABD'de bakanlarla muhatap olamaz"
Evren'in gezisi hatalı!

Nazlı Ilıcak Evren Haberi Bulvar Gazetesi

Osmanlı padişah ve sadrazamlarının hiçbiri hacca gitmedi
ÖZAL'A HAC HARAM!
BULVAR GAZETESİ

Nazlı Ilıcak Özal Haberi Bulvar Gazetesi

12 Eylül'de Hapis Yattım

Yazdığım yazıdan dolayı 12 Eylül döneminde hapis yattım. Agâh Oktay Güneri'nin eşi MHP davasından hapiste olan beyi için lehinde yazı yazmamı istedi, ben de yazdım. 3 ay hapis cezası aldım. Hapishane hayatına alışmak için denemeler yaptım. Cezaevine giriş için iki alternatif vardı. 2 ay geceli gündüzlü veya 3 ay gündüzleri dışarı çıkma şeklinde. Ben 3 ay olanı tercih ettim. Sabah 7'de dışarı çıkıyor ve akşam

19:00'da hapishaneye geri geliyordum. 12 saat dışarıda, 12 saat içeride geçiriyordum. 3 aylık hapis hayatını "Allah Kurtarsın" isminde bir kitapla anlattım.

Nazlı Ilıcak 12 Eylül'de Hapiste Haberi Yabancı Basında

1982'de hapse ilk gidişimde suçlu gibi fotoğrafımı çektiler. Parmak izimi aldılar. Bu, çok ağırıma gitti. Bayrampaşa Cezaevi müdürünün odasına gittim. Bütün eşyalarıma el koydular, şok oldum. Gardiyan Zeynep ile kadınlar koğuşuna gittim ve koğuşun içini görünce şaşırdım. Beni Sema isimli bir kıza teslim ettiler. Kocasını öldürmüştü. Çok iyi bir kızdı. "Allah Kurtarsın" adlı kitabımı ona ithaf ettim. Kadınlar koğuşa neden geldiğimi sordu. "Gazeteci olduğum ve yazı yazdığım için." dedim.

Nazlı Ilıcak Hapiste İken Tercüman'da Yayımlanan Semih Balcıoğlu'nun Karikatürü

Kibariye'nin şarkılarını ilk defa koğuşta duydum. Orhan Gencebay'ı dinledim. 1982 türkülerini orada öğrendim. Koğuşta atışmalar, mecaller yaparlardı. Hatta benim için bile söylediler, kitabımda ona da yer verdim.

Fotoğraf makinesini içeri soktum. Çekilen filmleri saklamaya çalışıyordum. Fotoğraf çekmek çok zordu. Çeşitli yöntemler denedim. Küçük çocukların resimlerini gözlerini kapattırarak çektim, körebe oyunu yaptım; ama sonunda yönetim makine olduğunu öğrendi. Hapishanede aramalar yapıldı; ama Sema makineyi sakladı, bulamadılar.

Cezaevinde bir bebek doğmuştu. Dua okuma bahanesiyle çocuğu küçük odaya aldım, fotoğrafını çektim. Annesi çocuk ağladıkça çocuğu bana vererek dua okumamı isterdi. İsmini de Nazlı koymuşlardı.

Yazdığım eserler şunlardır: "Allah Kurtarsın", "27 Mayıs yargılanıyor", "12 Mart dönemi" , "Bitmeyen Hasret". Demirel'e gönderdiğim mektupları ve Demirel'in cevaplarını "Zincirbozan Mektupları" adıyla kitap yaptım.

Kemal, Babıali'de milliyetçi muhafazakâr kesimin bayrağıydı. Tercüman, Gaspıralı İsmail'in dilde, fikirde ve işte birlik sloganı ile yola çıktı. Kemal, Almanya'da ilk Türkçe gazeteyi çıkardı. Avustralya'da gazete çıkardı. Orta Asya işi çıkınca Azerbaycan'da da gazete çıkarmak istedi. O dönemde Azeriler bizim eve gelirlerdi. Onlarla beraber şarkı söylerdi. Tercüman'ın kapanması bana çok dokundu, inşallah Mehmet Ali yeniden onu çıkaracaktır.

Kemal'in vefatından sonra, gazetenin basımında çok zorlandık. Hükümet'te Tansu Çiller vardı. Bize hiç yardımcı olmadı. 1992'de hükümet sermaye vermedi, 2 milyon dolar yeterdi. Tansu Çiller Başbakandı; ama yardımcı olmadı. Çünkü ona göre Tercüman bitmişti. Zenginlere Tercüman'ı satmak istedim, almadılar. Eski borçlar silinmişti. Tercüman'ı çıkaran Inter Press'i Sedat Çolak aldı. Tercüman'a hükümet 1 milyon dolarlık kredi vererek dahi yardımcı olmadı. Zenginler de yardımcı olmadı. Kemal ölmeden önce Inter Press adında başkalarının üstüne bir şirket kurmuştu. Biz mecburen miras reddi yapmak zorunda kaldık. Tercüman üzerinde hiçbir hakkımız kalmadı. Çalışanlara maaş ödeyecek durumumun olmadığını bildirdim. Sedat Çolak diye biri çıktı. Bazılarını da kandırarak maddi durumu olmadığı halde Tercüman'ı çıkartmaya başladı. Gazetede silahlı adamlar dolaşmaya başladı. Öyle biriydi. Daha sonra işime son verdi, ben de sevindim. Çünkü kendi kendime işten çıkmaya gönlüm razı olmuyordu. Sedat Çolak beni işten kovunca Ankara'ya gittim. Tercüman'ın isim hakkını üzerime aldım. Kemal, zamanında Tercüman'ın isim hakkını almamıştı.

O sıralar, Aydın Doğan'ın Meydan gazetesinde yazıyordum. Aydın Bey'e: "Tercüman'ı yeniden çıkaralım." diye teklifte bulundum. Aydın Bey: "Bir TV kanalı sahibi olmadan Tercüman'ı çıkaramam" dedi. Bana da: "Üzülme Tercüman'ı çıkaramazsak seni Hürriyet gazetesine alırım." dedi. Akşam gazetesinde Mehmet Ali ile Aydın Doğan arasında promosyon kavgasında araları açıldı. Aydın Bey: "Ba-

na seni Hürriyet'e alamam." dedi. Ayhan Şahenk Kanal D'de iken orada program yapıyordum. Aydın Doğan Kanal D'yi de alınca benim işime son verdi. "Oğlumla kavganızda ben taraf değilim, neden bu oluyor?" dediğimde Aydın Bey işten çıkarılmama sessiz kaldı. Daha sonra karşılaştığımızda Aydın Doğan benimle konuşunca şaşırdığını söyledi; ama sonra telefonlarıma çıkmadı. Anladım ki; oğlumla olan kavgasından dolayı beni Kanal D'de istemiyordu.

M. Ali'nin yeniden Tercüman'ı çıkaracağına inanıyorum. Tercüman'ın isim hakkının Sanayi Bakanlığından tescilini yaptırdım.

Tercüman iflas masasında olduğu için Sedat Çolak da Tercüman'ın isim hakkını almış; ama marka tescilli değildi. Bu arada Sedat Çolak, aldığı isim hakkını Mehmet Ali'ye sattı. Böylece Tercüman'ı geri aldık. Akşam gazetesini çıkarırken Mehmet Ali Sabah'ın eski makinelerini aldı. Tercüman gazetesini yeniden çıkaracağız. Akşam'ın manşetleri ile benim yazılarım arasında bazen taban tabana zıt yazılar yayımlanıyor. Oğlum mahsur görmüyor; fakat ben gazete çıkarsam bariz çelişkiler yaptırmaz, yapacak kişileri de işe almazdım. Ufak tefek farklılıklara hayır demiyorum. Şu an Akşam'da yazı yazıyorum (1997).

Tercüman'da idarecilik yaptıktan sonra herhalde gazeteciliği bırakırım. Meclise girmeyi düşünüyorum. Allah ne gösterir bilmem; ama sağda bir boşluk var, belki doldurulmasında katkım olabilir (1997).

Kemal, "Nerede Türk varsa orada Tercüman vardır." sloganı ile Avrupa'da ilk Türk gazetesi olarak Tercüman'ı çıkardı. Azerbaycan'da da gazete çıkarmak istiyordu. Ama ömrü vefa etmedi. Kader beni Mehmet Ali ile birlikte Tercüman'ı çıkarmaya doğru itiyor (1996) .

SİYASİLERLE İLGİLİ HATIRALARI

Demirel'den Gelen Mesajı Anlayamadım

Kemal ile Demirel'in ilk ilişkisi 1964'te başladı. Saadettin Bilgiç'e karşı Tercüman'ın kimi destekleyeceği önemlidir. Ben daha ziyade 12 Eylül 1980 sonrasında Demirel Zincirbozan'a gidince çok etkilendim, geceleri uyuyamadım. Demirel'e gece yarısı saat 04.00'te duygulu bir mektup yazdım. Bana ondan ilginç bir cevap geldi. İstanbul İl Başkanı Orhan Keçeli, Demirel'den mesaj getirdi: "Nazlı hanım bu doğru olan yoldur. Bu büyük Türkiye'ye götüren yoldur." Ben romantik bir cevap bekliyordum. Bir şey anlamadım. Hayal kırıklığı yaşadım. Ertesi gün gazetelerde Doğru Yol Partisinin kurulduğunu okuyunca mesajın ne anlama geldiğini anladım.

Özal Bize Müdahale Etti

12 Eylül'den sonra 1984'te iktidara gelen Özal, bize müdahale etti. Kişilerle şahsen uğraştı. Ben Demirel'e çok yakındım. Demirel'i bırakıp Özalcı olmamı istediler. Özal bana yakınlık gösterdi; ama ben Demirel'i bırakmadım. O zaman Demirel yasaklıydı. Özal Otluk Koyu'nda bir yemekte benimle ilgilendi. Demirel'i savunmamı istemiyordu, o yüzden bana kızdı. O kadar ki, Bedrettin Dalan'a: "Kemal neden karısını boşamıyor?" diye sormuş. Özal: "Boşarsa başımın tacı yaparım." demiş. Dalan, elçiye zeval olmaz diye düşünerek Kemal'e söylemiş. Kemal, Dalan'a: "Özal kendi karısını boşasın, benim şikâyetim yok." demiş. Dalan bunu bana çok sonra anlattı.

Bu olaydan sonra yazılarıma Tercüman'da ara vermek zorunda kaldım. Tercüman benim yüzümden batacak endişesiyle yazılarıma ara verdim. Özal'ın lehinde yazamayacağım için yazı yazmaya ara vermem gerekiyordu. Kemal'in krediye ihtiyacı vardı, devletten yine de yeterli desteği görmedi. Hatta gazetecilikten sıkıldığım anları düşününce Özal ile olan gerginliği hatırlıyorum. Özal denince üzerimde ciddi bir ağırlık hissediyordum. Özal, özel sektöre bizimle ilgili telefon ederek: "Kemal'in malını almayın." dedi. Kemal konkordato ilan etseydi kurtulurdu, ama bunu ahlâksızlık olarak kabul ediyordu. Hâlbuki kanuni hakkıydı; ama kullanmadı.

Aslı Gibi
Kerem Turgut ASLANEL

Asma köprü Özal ve Türkiye gerçekleri

Enflasyon %74'ü vurdu. Umutlu (!) konuşanlar yıl sonunda %60'lık bir seviyede kalınabileceğini müjdeliyorlar!

%60'ın bir müjde olmayacağı gerçeğini bir tarafa bıraksak bile, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün haziran rakamları, Başbakan ve kurmaylarının **"Yaz aylarında fiyatlarda duralama olacak"** iddialarını boşa çıkardı.

Nazlı Ilıcak'ın Müstear İsimle Yazdığı "Aslı Gibi" Köşe Yazısı

Daha sonra Bulvar'da Kerem Turgut imzası ile "ASLI GİBİ" vinyeti altında yazılar yazmaya başladım. Bulvar, daha sonra maddi imkânsızlıklar yüzünden 1986'da kapandı.

Demirel'e Karşı Mehmet Yazar'ı Destekledik

1986'da Cindoruk-Yazar kavgasında Demirel'e karşı Mehmet Yazar'ı tuttum. Demirel, Cindoruk'u düşünüyor, Kemal ise Mehmet Yazar'ı teklif ediyordu. Ben de TOBB başkanı Yazar'ı destekledim. Demirel, Mehmet Yazar'ın askerle işbirliği yaptığını iddia ediyordu.

Nazlı Ilıcak DYP Başkan Adayı Mehmet Yazar ile

Mehmet Yazar, parti lideri olsaydı belki de Demirel geri gelemeyecekti. "Yazar siyasi yasakları savunmaz." diyordu. Cindoruk'u destekledi. Demirel bana: "Kongreye gitme!" dedi, ama ben gittim. Baki Tuğ kongre başkanıydı, bana karşı yapılan çirkin saldırı onun işaretiyle başladı. Daha sonra Baki Tuğ, bana çok çirkin bir mektup yazdı. Demirel'e gösterdim ve ona kırıldım. Bana karşı gelenleri daha sonra Tansu Çiller tasfiye etti. Özal bu kongre olayından sonra bana çok yakınlık gösterdi, ama ben Demirel'e kırgın olduğum halde Demirel'den vazgeçmedim. Tuzla'da evine gittim. Özür diledim. Tekrar barıştık.

Nazlı Ilıcak DYP Kongresinde Protesto Edildi Haberiyle Verilen Fotograf

Tuzla'ya Demirel'den randevu alıp gittim. Dizinin dibine oturup: "Ben geldim." dedim. Yeniden eski günlere döndüm. Demirel ile iftihar ediyordum. Şimdi parti Demirel'in elinden gitti. Tansu Çiller, Mehmet Yazar'ın yapmak istediğini yaptı. Mehmet Yazar gelseydi parti kendi fikrî tabanının üzerine oturacaktı. Tansu, samimi değildi. DYP'yi ele geçirdi.

Süleyman Demirel, Said Nursi'ye hayrandır. Özel Taksim toplantılarında Demirel'e Said Nursi'yi sordular, anlattı. Ertesi gün gazetelerde Said Nursi Hazretlerini göklere çıkaran yazılar çıkınca DYP'ye girmeyi düşünen Tansu Çiller bizzat bana gelerek: "Olmaz. Ben böyle gerici partiye girmem." diye isyan etti. Kendisini teselli ettik. "Bunlar milliyetçi muhafazakârdır, dinî inançlara saygılı bir partidir. Başörtüsüne karşı mücadele bu partide verilmez. Kimse senin inancına karışmaz." dedik. Tansu'yu zor ikna ettik.

Darbeler Gazetecilik Mesleğine Çok Zarar Verdi

Darbeler, bazılarının gerçek yüzlerinin ortaya çıkması yönünden iyi oldu; partiler ve gazeteciler için çok kötü oldu. Gazetecilerden kimlerin iş birlikçi olduğunu gördük.

Nazlı Ilıcak 12 Mart Cuntaları Kitabı

4. Kuvvet olan medyanın güvenirliliğini kaybetmesinin en önemli sebebi gazetecilerin halktan kopması, patronlarla içli dışlı olmasıdır. Ben dahil herkes krema tabakası ile hayat yaşıyor. Yatları var, katları var. Büyük imkânları var. Bu zenginleşme iyi olmadı. Aslında gazetecinin biraz fikir emekçisi olması gerekirdi. Gazeteci, son

dönemde patron ve iktidarın adamı gibi oldu. Bu yakın ilişkiler gazeteciyi bağlıyor. Mesafeli olmalı, ahbaplık havası olmamalı. Mesut Yılmaz mesafeli oluyor; ama doğrusunu yapıyor. Gazeteciler, memleketi yönetmeye kalkıyor. Özel ilişkiler olmamalı.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Lisede Askerlik Dersi Hocasıyla Menderes Yüzünden Kavga Ettim

Askerlik dersi hocamızla birbirimize girmiştik. Bir gün bize: "Çıkarın kalemleri, ödev yazdıracağım!" dedi. Memleketi satanlar, vatan hainleri diye başladı. Ben zannettim ki Abdülhamit, Vahdettin diyecek. Birden: "Demokrat Parti vatan haini ve vatanı satanlardır." deyince kalemi hocaya doğru bir fırlattım. Sıralarda kalemi koyduğumuz, o gün kalkan dediğimiz kısma hızla vurdum. Hocaya: "Susun! Bunlar hakkında böyle konuşamazsınız." dedim. Hocanın yüzü birden kıpkırmızı kesildi. Bana: "Çık dışarı!" dedi. "Çıkmıyorum, sen çık dışarı." dedim. Disipline verdiler ve hocaya kötü muameleden dolayı bir hafta okuldan uzaklaştırıldım.

Menderes'in Çiftliği Satılmasın Diye Okulda Para Topladım

Duydum ki; Menderes'in Aydın'daki çiftliği satılacak. Çiftlik satılmasın diye okulda gizlice para topladım. Tabii okulda örgütlenmek ve gizlice para toplamaktan dolayı disipline gittim ve okuldan 30 gün uzaklaştırıldım, az daha okuldan atılacaktım. Fakat derslerim çok iyi olduğu için oradaki "sör"ler, benim durumuma göz yumdular, okuldan atmadılar.

Yaşım Küçük Diye Yassıada Vapuruna Bindirmediler

Yaşım küçük olduğu için Yassıada mahkemelerini takip edemiyordum. Bu davalara sadece sanık yakınları olan ve 18 yaşın üzerindeki kişiler alınıyordu. Babamı çok özlemiştim. Dolmabahçe rıhtımına annemden gizli olarak gittim. Yassıada'ya vapurlar oradan kalkardı. Bir yetkiliye: "Bana kart verir misiniz? Yaşım 16 civarında. Babamı çok özledim. Onu görmek istiyorum." diye rica ettim. Adam bana bir tane ziyaretçi kartı verdi. Gemiye binmek için kartı görevliye gösterdim. Beni ufak görünce: "Siz bir dakika bekleyin." dedi. "Bir akrabanız var mı?" diye sordu. Ben de: "Babam var." dedim. "Sen bu kartı nereden buldun? Kaç paraya aldın?" dedi. "Para vermedim." dedim. "İnsan babasını görmek için para verir." dedi. "Madem bir çocuğun babasını görmesini o kadar önemsiyorsunuz izin verin vapura bineyim." dedim ama beni vapura almadılar. O günkü olaylar beni çok derinden etkilemiştir. Ailece çok sıkıntılı günler yaşadık.

27 Mayıs Sonrası Atatürk'ten Nefret Eder Hale Geldim

Dame de Sion Kız Lisesi'ndeki hayatımda 27 Mayıs'a tepkilerim dolayısıyla Atatürk'ten nefret eder hale gelmiştim. Ben Atatürkçüyüm ve Atatürk'ün bu memlekete bu kadar hizmet ettiğine inanıyorum. Çünkü bu darbe Atatürkçülük adına yapılmıştı. Demokrat Parti, Atatürk'e ve devrimlerine ihanetle haksız yere suçlanmıştı. Ben epey bir süre, belki 5-10 sene kadar fevkalâde milliyetçi olmama rağmen askere, orduya ve silahlı kuvvetlere düşman gibi baktım. Bu darbecileri Atatürk'ten ve ordudan ayıramadım, hepsini bir zannettim. Çok sonraları 1970'lere doğru idrak ettim ki; bu 27 Mayıs Darbesi'ni yapan cuntacılarla Türk Silahlı Kuvvetleri'ni ayırmak lazım. TSK bizim devletimizin temelidir ve demokrasinin teminatıdır. Fakat o zamanlar bunu idrak edemedim. Lisede okurken Yassıada filmleri oynatılıyordu. Mahkeme Başkanı Salim Başol'un filmleri gösteriliyordu.

Biz ecnebi okulunda okuduğumuz için müdiremiz: "Sen girme; çünkü orada Menderes devamlı mağdur durumda ve Başol onu azarlıyor." diyordu. Diğer idam edilen Hasan Polatkan ve Fatin Rüştü Zorlu'lara da aynı muamele yapılıyordu. Ben ne zaman film gösterilse gidiyor ve Menderes gösterildi mi kasıtlı olarak eylem yapmak amacıyla tek başıma alkışlıyordum. Sinema salonunda herkes bakıyordu. Ne zaman Başol çıksa yuhalıyordum. O gün, bunu yapmak kolay değildi. Sadece okulda değil o zaman sinemalarda da bu filmler gösteriliyordu. Sinemalara gider, Menderes'i alkışlar ve Başol çıkınca da onu yuhalardım. 16–17 yaşında bir kızın yapması zor şeylerdi bu protestolar. O zaman toplum başka türlü şartlandırılmıştı ve baskı altındaydı.

TRT'de Demirel'in Tavsiyesiyle Program Yaptım

Demirel iktidara gelince özel bir randevu talep ettim. Tayyar Şafak ile beraber gittik. Kemal için bir şey isteyeceğim diye beni çok soğuk karşıladı. (Mehmet Yazar olayından sonra aramız soğumuştu.) Bir şey sorunca konuyu değiştiriyordu. Neden soğukluk olduğunu anlayamadım. TRT'de program yapmak istediğimi söyleyince Demirel: "Kolay." dedi ve neşesi yerine geldi, sohbet devam etti. "Söz meclisten içeri" programını Tayyar Şafak ile birlikte TRT'de yapmaya başladık. Kanal D'yi Ayhan Şahenk alınca özel kanala transfer oldum. İşadamı Can Kıraç ile birlikte "Ah Bir Kahve Olsa" isimli programı yaptık. Daha sonra Kanal D'de canlı yayın Altan Öymen ve Leyla Tekül ile birlikte "Kazan Kaynıyor" programını yaptık.

Çiller'i Fethulah Hoca'ya Şikâyet Ettim

Çiller Başbakan iken Fethullah hoca ile görüştüm. Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın Çırağan'daki toplantısında bir odada otururken Fethullah Hoca'ya Tansu Çiller'in yaptığı görüşmenin ve niyetinin samimi olmadığını anlattım. Bana fevkalâde yakınlık gösterdi; ama beni yorumsuz dinledi. Çiller ile ilgili sözlerime hiç tepki vermemeye çalıştı.

"Orta Asya'da kaliteli okullar açtınız, bunları nasıl başarıyorsunuz? Yurtdışı okullarını nasıl açıyorsunuz?" dedim. Tevazu içinde 'Allah'ın takdiri' dedi. Fethullah Hoca bana: "Biz Tercüman'ın açtığı yoldan geliyoruz." dedi. Çok duygulandım ve sevindim. Zaten Rahmetli Kemal'in ömrü vefa etseydi Azerbaycan'da gazete çıkarmak istiyordu ve bir okul açmak da idealiydi. Türkiye'de Tercüman Lisesi'ni açtığına çok seviniyordu. Daha sonra devretmek zorunda kaldı.

Kemal'in Allah İnancı Tamdı

Kemal'i bütün Babıali tanır. İnsanları korurdu, inançlıydı. Orucunu tutardı. Evimize değişik insanlar gelirdi, havuza girilir, yemek yenirdi. O bir köşeye çekilir, orucunu tutardı. Kimseye karışmazdı. Vakit namazlarını kılmazdı, cumaya da pek gitmezdi; ama bayramlarını hiç kaçırmazdı. Sabah işe çıkmadan ve akşam dualarını okumadan yatmazdı. Allah inancı çok sağlamdı. TV'deki dini günlerde programları seyretmeyi severdi. Son zamanlarında çok sıkıntı çekti. Ama Allah'a hiç isyan etmedi. "Allah benim sabrımı deniyor." derdi. "Allah bana çok nimet verdi. Akseki köyünden Ali Çavuş'un oğlu Kemal Ilıcak'ı bu noktalara getirdi. En güzel evlerde oturttu, Allah bana her şeyi verdi." derdi. Hep şükrederdi.

Kemal Ilılcak'ın Ani Ölümü

Özal dönemi bitmişti. Demirel gelmişti. Demirel, eşime çok yakınlık gösterdi. İşlerini düzene sokuyorum zannediyordu. Tam o sıralarda ani bir kalp krizinden öldü. Ölümü çok ani oldu. Ankara'daydık. Reha Muhtar'ın bir çekimi için Ankara'ya beraberce gitmiştik. Rana ismindeki bir arkadaşımızın evinde kalıyorduk. Ben çekim için çıktığımda Rana aradı: "Kemal Bey'in tansiyonu çıktı." dedi. Kemal'le konuştum bana: "Başım dönüyor." dedi. Ben: "Hemen geliyorum." dedim.

Ankara'da büroya uğradım. Tayyar Şafak Bey'i aldım, hemen orada kaldığımız evin adresini verdim. Acilen bir ambulans ve doktor göndermelerini söyledim. Kemal Bey hiç rahatsızlığından bahsetmezdi, sanki içime doğdu. Ben, biraz da hastalık konularında hassastım. Tayyar Şafak Bey'le Rana Hanım'ın evine geldim. Kapıyı Ke-

mal açtı. Ben kapıda onu görünce: "Kemal sen neden kalktın, yatağına yat." dedim. O ölüm anını anlatamayacağım, özür dilerim!..

Nazlı Ilıcak Kemal; Ilıcak'ın Ölüm Olayını Anlatırken Hüzünlü Hali...

MESLEKTAŞLARI İLE İLGİLİ HATIRALARI

Mehmet Barlas

Mehmet Barlas'ın Tercüman'ın yayın yönetmeni olması tepki çekti. Özal'a yakınlığı için Kemal onu Tercüman'a yayın yönetmeni yapmıştı; fakat okuyucu tabanından çok tepki geldi.

Oktay Ekşi

Oktay Ekşi, Mesudiyeli olma işini ciddiye alıyor. Solcu bilinir; ama milliyetçidir. Ülkenin bölünmez bütünlüğüne çok bağlıdır. Basın Konseyi başkanı olunca devletten yana tavrını daha net ortaya koyuyor. Karadenizliliği ve Atatürkçülüğü ile milliyetçiliğini birleştirir.

Altan Öymen

Altan Öymen, Oktay Ekşi'ye: "Mesudiyeli olmak, Karadeniz'in su görmeyen tarafından olmaktır. Sizinkiler çok zeki ki Karadeniz'in içine yerleşmişler." der, bir-

birlerine takılırlar. Altan takılmayı çok sever. Bazen kendi kendine de takılır. Bir mevzu için aradığımda bazen bana: "Nazlı sen beni öğleden sonra ara." der. Kafası öğleden sonra daha çok çalışıyormuş.

Nezih Demirkent

Nezih Bey, Hürriyet'i müessese haline getirmiştir. Dünya gazetesinde işsiz gazetecileri işe alıyor. Babıali'de daha önce Kemal'in yaptığını yapıyor.

Taha Akyol

Güvenilir bir insandı. Tercüman'da bir dönem genel yayın yönetmeni oldu. Sonra görevden alındı. İngiltere'ye dil öğrenmeye gitti.

Yavuz Donat

Yavuz, Bodrum hayranıdır. Yavuz Donat ile Kemal'in ilişkileri çok iyiydi. Yavuz: "Kemal ağabey sayesinde ben general oldum." derdi.

GENÇ GAZETECİLERE TAVSİYELER

Meraklı ve şüpheci olunmalı. Dürüst olunmalı. Karşı tarafın görüşü mutlaka alınmalı. Teyibe kaydederken not da tutulmalı. Haber seri hazırlanmalı. İyi bir eğitim, Türkçe'yi doğru kullanmak, yabancı dil bilmek gerekir.

Gazeteci olduğuma memnunum. Dünyaya bir kere daha gelsem yine gazeteci olmak isterdim. Bundan böyle politikaya girebilirim. Gazeteciliğin bana iyi bir temel kazandırdığını düşünüyorum.

Gazeteci memleketi idare etmeye kalkmamalı, böyle olunca gazetecilik bozuluyor. İki büyük grup, parti tutuyor. Bunlar yanlış. Basın inanırlılığını kaybetti. Vatandaş basına güvenmiyor. Bunda da haklı. Gazetecilerin üst yöneticileri iyi yaşıyor. Bir avuç insan iyi para alıyor; ama basında çalışan diğer insanların durumu hiç de iyi değil. Çok zor şartlarda çalışıyorlar. Gazeteci gazetede yetişir, ama gazetecinin temeli olması gerekir, çeşitli birimlerde çalışmış olmalı, muhabirlik yapmalı, tercüme yapabilmeli. Sadece tahsil ile gazeteci olunmaz. Benim de gazeteciliğimin ilk dönemlerinde hatalarım olmuştu. İlk röportajımı "27 Mayıs Yargılanıyor" başlığıyla Metin Toker ile yapmıştım. Resmen kavga eder gibi olmuştu, yanlış bir üsluptu. Metin Toker'in 27 Mayıs Darbesi'ni eleştiren sözleri benim röportajımda yayımlanınca rahatsız oldu. Röportajda taraf tutmamak gerekirdi. Benimse ilk gazetecilik deneyimim idi. Artık mesleğimi daha bilinçli yapıyorum. Önsezilerle gazetecilik

yapmıyorum. Vakalardan yola çıkarak yorum yapıyorum. Şüphecilik yönüm vardır. Mesela yolsuzluk haberlerinin etraflıca araştırılmasından yanayım. Allah bana bu meslekte çok fırsat verdi. O'na şükrediyorum. TGC ve Basın Konseyi'nde görev yaptım. Basın Konseyi Basın Özgürlüğü ödülünü aldım.

Promosyon

Basında kültür promosyonlarının yapılmasını uygun buluyorum; gazetelerin tabak, çanak vermesini hiç doğru bulmuyorum. Yeni kanunla buna sınırlama getirilmesi doğrudur.

Gazeteciler, gazete patronu ile iyi geçinerek durumu idare ediyorlar. Ankara'da olanlar patronun işini takip etmek zorunda kalıyor. Sarı basın kartlı bir gazetecinin iş takipçiliği yapması doğru değildir.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Kemal ile 1969'da evlendim. Ailem Kemal'i tanırdı. 1961 yılında Kemal, Demokrat Parti'yi savunduğu için annem, Celal Yardımcı ve Mükerrem Sarol ile tanışıyordu. Annem, Kemal ile evlenmemi çok arzu etti. Onu çok sevdiğimi düşünüyordu. Eskiden parlament sigarası içerdim. Türkiye'de bulunmazdı. İsviçre'den gelirken getirmiştim. Bir kere Kemal bize geldiğinde annem odama gelip sigara paketimi istedi, ben: "Vermem." dedim, az da tartıştık. Daha sonra Kemal'e demiş ki: "Nazlı sizi ne kadar çok seviyor, sigarasını size verdi." Bunu aramızda konuşur, annemle gülerdik.

Nazlı Ilıcak Kemal Ilıcak ile Nikah Masasında

Nazlı Ilıcak–Kemal Ilıcak Düğün Haberi

Nazlı Ilıcak-Kemal Ilıcak; İmam Nikâh Kıyarken

Aslı ve Mehmet Ali adında da iki çocuğumuz var.

Nazlı Ilıcak Çocukları Aslı ve M. Ali ile

NAZLI ILICAK/FOTO-GALERİ

Aslı ve M. Ali Yaş Günü Kutlaması

Nazlı Ilıcak ve Çocukları M. Ali ve Aslı ile

M. Ali'nin Yaş Gününü Kutlarken

Nazlı Ilıçak Kayak Yaparken

Nazlı Ilıcak, 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Eşi Semra Özal ile Birlikte

Nazlı Ilıcak Rauf Tamer ile

NAZLI ILICAK/FOTO-GALERİ

Tercümanı Ahval Gazetesi

Nazlı Ilıcak Eski Tercümancılarla

Nazlı Ilıcak'ın Beraat Haberi

Nazlı Ilıcak'a Ait Eserler

Nazlı Ilıcak'ın Yazdığı "Menderes'i Zehirlediler" Adlı Kitabı

Menderes'in Eşinden (Berin Hanım) Mektuplar

NAZLI ILICAK/FOTO-GALERİ

Demirel'e Mektuplar

Nazlı Ilıcak'ın Evinden Bir Köşe.

Eşi Kemal Ilıcak ile

Nazlı Ilıcak Düğünde Ailesi ile Birlikte

Kemal Ilıcak Oğlu M. Ali Ilıcak ile..

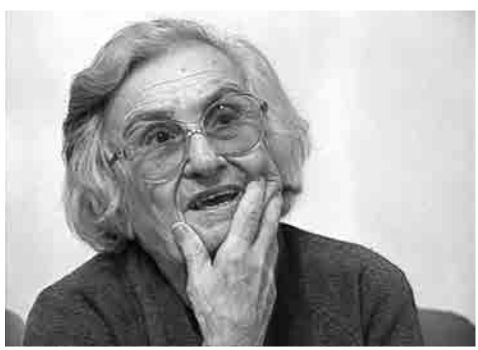
Celal Bayar

Mecliste Dayak Yiyen Sosyalist Yazar

ÇETİN ALTAN

ÇOCUKLUĞU VE TAHSİL HAYATI

Bizim aileyi kısaca anlatmak epey marifet ister. Çünkü anne tarafım çok köklü bir aileye dayanıyor. Eski İstanbulludur. Büyük babası Rufaî şeyhi Kırkanahtarlı Mustafa Efendi'dir. Hâlâ o dergâhın arazisi bizim aileye aittir. Mustafa Efendi'nin 6 kızı olmuş ve kızlarının her birine, evlendirirken birer köşk hediye etmiş.

Çetin Altan'ın Annesi Nurulhayat Hanımefendi

Annemin baba tarafı Ali Hasan Paşa, 1877'de Balkan bozgununda ailesi ile Varna üzerinden İstanbul'a gelmiş. Sonra da annemin baba tarafından dedesi olan Hasan Ali Paşa'nın oğlu olan dedem askeri okula, sonra da Almanya'ya staja gitmiş ve orada kalmış. Alman ordusunda binbaşı olmuş. Almanya'daki komutanlar demişler ki: "Sen burada albaylığa kadar yükselebilirsin; ama general olamazsın; çünkü (soy) kökenin müsait değil. Hem Türk hem Müslüman olmaz." demişler. Âdeta Alman ordusunda unutulmuş kalmış.

Osmanlı Harbiye nezaretine bir yazı yazarak: "10 senedir Alman ordusundayım, artık geri dönmek istiyorum." demiş. Bunun üzerine geri çağrılmış ve topçu mektebini modernize etmesi için topçu okuluna müdür olarak tayin edilmiş. Dedem bazen: "Ben Hasan Ali Paşa'nın şemsiyesi altında olmadım; askeri liseyi bitirdikten sonra babamdan hiç para almadım, kendi çabamla bu noktaya ulaştım." derdi.

Babamın tarafına gelince, babamların ailesi 93 Muharebesi'nde, babaannem 7 yaşında iken, 1877-78 yıllarında Bulgaristan'dan gelmiş ve Bergama'ya yerleşmiş. Babaannem Bergama'da Bulgaristan göçmeni birisiyle evlendirilmiş ve babam dünyaya gelmiş. Babamı 10 yaşında iken Galatasaray Mektebi'ne vermişler. Orada hukuk bölümünü bitirmiş, daha sonra edebiyat fakültesi felsefe bölümünü bitirmiş. Yüksek bir bürokrat olmuş. İstanbullu Rufaî Dergâhı şeyhi Mustafa Efendi'nin torunu olan annem Nurul Hayat Hanım ile evlenmiş. 1927 yılında ben dünyaya gelmişim. Asıl ismim Altan'dı. O zamanlar Öztürkçe yeni yeni Türk Ocakları'nın aracılığı ile kullanılmaya başlamıştı. Bana o yüzden Altan ismini vermişler. 1934'te soyadı kanunu çıkınca babam Altan soyadını almış. Bu yüzden, bana Çetin adını vermişler. Allah uzun ömür versin, annem hâlâ bana Altan diye seslenir (1996).

Çetin Altan Eniştesi Annesi ve Ablası ile

Babam Edirne'de vilayette hukuk danışmanı olduğu için çocukluğumun ilk yılları Edirne'de geçmiştir. Karaağaç, Sarayiçi, Saraçhanebaşı gibi yerlerde çok anılarım vardır. Vilayet konağı karşısında Karanfil Sokak'ta oturuyorduk. İlkokula Edirne'de İstiklal İlkokulu'nda başladım. 2. sınıfa geçtiğimde babamın tayini Ankara'ya çıktı. Bunun üzerine İstanbul Kadıköy'de şimdi torunumun da gittiği 5 nolu ilkokulda 2. sınıfı bitirdim. Daha sonra, babamlar Ankara'da 55 liraya ev tuttular. 1932'li yıllarda babamın maaşı 127 lira idi. İlkokul 3. sınıfı Mimar Kemal İlkokulu'nda başladım. 4. sınıfta iken Galatasaray Lisesi'ne yatılı olarak gönderdiler. Ortaokul ve liseyi de Galatasaray'da bitirdim. Babam yine Ankara'da Bakanlıklar arasında hukuk müşaviri olarak çalışıyordu. Yabancı dil bildiği için yabancı şirketlerle görüşmeleri yapıyordu.

Yatılı okuldayken her çarşamba çocukların anne ve babaları gelir; onlara pastalar, hediyeler getirirler ve boyunlarına sarılırlardı. Benim hiç gelenim olmazdı ve çok hüzünlenirdim. Yatılı olduğum ilk sene, Ali Hasan Paşa ölmüştü. Babaannem köşkte yalnız başına kalırdı. Bahçıvan vardı; ama o da kahveye gider, geceleri geç gelirdi. Babaannem 7 dönümlük arazisi olan köşkte yalnız kalırdı. Ben ise onu düşünürdüm. İlk kez o köşkte şiir yazmaya başlamıştım. Müzik hocamız İsmail Hakkı Bey benim şiirlerimi dergilere göndermişti ve bazıları yayımlanmıştı. İsmail Hakkı Bey'in de desteği ile yalnız duygularımla şiir yazmaya meylettim. Yazılılardan ve ödevlerden hep 5 alırdım. Yatakhanede çocuklar gürültü yapardı. Ben, onlara şiir ve hikâyeler okuyunca susarlardı. Hatta müdür yardımcıları beni sınıflarda gezdirir, şiir ve hikâyelerimi anlattırırlardı.

Annem ve dayım roman okumaya meraklıydı. Ben de çok okurdum. Dayım Demokrat Parti'nin ilk milletvekillerinden Cemal Kıpçak idi. Okuldaki öğretmenlerimin de çoğu, babamın Galatasaray'dan devre arkadaşlarıydı. Müdür Behçet Bey sınıf arkadaşıydı. Babamla benim okul numaram aynıydı. Babamın okul kitaplarının da birçoğunu ben kullandım. O devirde kitap fazla değişmezdi. 1942'de foto magazinde bir şiirim çıkmıştı. Arkadaşlarıma göstereceğim diye çok heyecanlanmıştım. Öyle sevinmiştim ki tarif edemem. Yalnızlık mesajları veren bir şiirdi. Hafta sonları evci çıkmıyordum. Babaannem beni beklemiyordu. Herkes hafta sonu evine giderken okulda kalanlarla beraber otururduk. Bizlere bekâr talebe derlerdi. Zaten Galatasaray'ın özelliği de diplomat yetiştirmektir. Ya da yazı adamlarına beşiklik etmektir. Onuncu sınıftan itibaren yazılar yazıyordum; ama dergilerde çoğu basılmıyordu. Onları Galatasaray'ı bitirdiğim yıl 200 TL vererek 3. mevki ismi ile bastırdım. Evde epey durdu, dağıtamadık. Kimse de beni tanımıyordu. Hatta 1996'da tekrar basıldı, ilk baskısı 1946'da yapılmıştı.

MESLEĞE GİRİŞİ

Galatasaray Lisesi'ni bitirince ailemin yanına, Ankara'ya giderek Hukuk Fakültesi'ne girdim. Babamın da hukukçu olmasının bu tercihi yapmamda etkisi oldu. Fakülteye girdiğim yıl yazılarımı basacak bir dergi aradım, aklıma Kızılay dergisi geldi. Kravatımı bağladım, en temiz elbiselerimi giydim. Kızılay Derneği'ne gittim. Ayhan Bey başkanmış ve Galatasaraylı imiş. Bana Galatasaraylı dayanışması içerisinde ilgi gösterdi. Ben kendisine Kızılay dergisinde yazı yazmak istediğimi söyleyince şaşırdı: "Ya böyle liseyi yeni bitirmiş birisi Kızılay dergisinde yazamaz, "prof"lar falan yazıyor burada." dedi. Bana bir kart yazdı. Partinin gazetesi olan "Ulus'ta yaz sen." dedi. 1946 yılıydı. Ulus'a gittim. Ulus yazı işleri müdürü Münir Bey'e göndermişti. Onunla görüştüm. Herhalde kartla herkes adam gönderiyordu. Hemen bana: "Yerimiz yok" dedi.

Ben kendisine: "Para meselem yok, para istemem, fakültede okuyacağım, yazmak istiyorum." dedim. O zaman Münir Bey: "Peki bir müddet ücretsiz çalış bakalım." dedi. Çalışmamı beğendiler ki, daha o ayın sonunda bana 40 lira aylık verdiler. Geceleri bile gazeteden ayrılmıyordum. Kurşunla dizen makinelerde baskı yapılıyordu. Bu, çok hoşuma gidiyordu. Yazı yazıyor, tercümeler yapıyordum. Bazen de şiirlerim yayımlanıyordu. 2 ay sonra maaşımı 90 liraya çıkardılar. Böylece gazetecilik mesleğine girmiş oldum.

Gazeteciliğimin 6. ayında Suat Hayri Ürgüplü'yü yüce divana vermişlerdi. Kendisi Tekel Bakanıydı. Aynı zamanda Galatasaray mezunu idi. Genç bir muhabir olarak yüce divanı izledim. Ulus muhabiriydim. Ulus da CHP'nin gazetesiydi. İnönü'ye karşı parti içi oluşan hizipler sebebiyle Suat Hayri Ürgüplü yüce divana verilmiş. İnönü: "Bu davayı tarafsız bir muhabir izlesin." demiş. O yüzden bu görevi bana vermişler. İnönü, dedem Hasan Paşa'nın okul arkadaşıymış, beni de herhalde biliyormuş. Ben İnönü'nün beyaz trenine Ulus muhabiri olarak binerdim; ama bana hiç bunlardan bahsetmezdi. Sonra bizim Ahmet Altan'a söylemiş. "Senin babanın dedesi Hasan Paşa, Topçu okulunda benim hocamdı." demiş. Ben bunu çok sonra öğrendim.

Yüce divanı takip ediyordum. Davada çok komik şeyler de oluyordu. Ben hepsini yazıyordum. Mesela kahve ithalatçısı bir firmanın Anderyan isimli bir patronu vardı. Adam mahkemede: "Ben avukat tutmayacağım, kendi kendimi savunacağım." dedi. Türkçe'yi de tam bilmiyordu. Başsavcı diyeceğine "savcı başı falan" diyor, herkesi güldürüyordu. Hepsini gazetede yazıyordum. 1924 Anayasası'na göre Yüce Divan, Yargıtay, Danıştay vs. oluşuyordu. Şimdiki gibi sadece Anayasa Mahkemesi Yüce Divan olmuyordu. Ulus gazetesini o zaman herkes okuyordu.

Bir gün yüce divanda yargılanan Suat Hayri Ürgüplü, Dışişleri başdanışmanı Mustafa Bey'le bizim eve geldi. Ben babama geldi sandım. Daha 19 yaşındayım. Kardeşim Şükran arkamda, ben bisiklete biniyordum, eve girmedim. Adam bana yüce divanda iken tarafsız haber yazdığım için teşekküre gelmiş, ben geliş sebebinin farkında bile olmamıştım. Yüce divanda bir sürü umum müdür de yargılanmıştı. Ben o tarihlerde tarafsız haber yapmanın önemini kavramış değildim.

Nihat Erim 35 yaşlarındaydı. Parti içinde 35'ler hareketi ağırlık kazanmaya başlamıştı. Ulus gazetesinin başına o geçti. O da Galatasaraylı idi. Bir gün dediler ki: "Gazete bir katildir. Buraya kim girse fakülteyi bitiremez." Ben ise bu inatla fakülteyi 4 yılda bitirdim. Hatta avukatlık stajımı yaptım, avukat bile oldum.

Cebeci'den Ulus'a kadar yayan giderek Hürses gazetesine yazımı verirdim. Orada Hakkı vardı. Yazımı geç de götürsem gazeteye girerdi. Orada Rahmetli Turan Aygün'ü tanıdım. O da haftada 2 gün fıkra yazardı.

Kendi davalarıma girmekten avukatlık yapamadım. Belki de dünyada yazılarından dolayı en çok dava açılan insanımdır. Çünkü halk fazla okumadığı için yazılar hep yukarıya dönük yazılıyor. Buna alışılmış. Eğer yukarıdan birisine çatarsa ötekisini kolluyordu. O dönemde herkes yukarı dönük yazı yazıyordu. Ben ise halka dönük yazı yazıyordum. Herkesin aleyhinde yazı yazınca davalar da çok oluyordu. Ben bu durumu anlayamadığım için çok sıkıntı çektim. Ama ben avukat olmuşum, çok idealisttim o zamanlar.

Kürt meyhanesi vardı. Akşamları oraya giderdim. Cahit Yalçın, Orhan Veli, Mehmet Kemal ve Ahmet Muhip vs. hepsi oraya gelirdi. Hepsi solcu arkadaşlardı, orada şiir vardı, edebiyat vardı. Şimdi hepsi rahmetli oldu. Aynı zamanda Anadolu kulübüne de gidiyordum. Siyasiler de oraya çağırıyorlardı. O zamanlar o ortamın doğasının ve imkânlarının pek farkında değildim. Şiirler yazıyordum; Yeni Adam dergisinde yayımlanıyordu.

1950'de Demokrat Parti seçimi kazanınca "Milletin malı millete." diyerek partinin mallarına el koydu. Ulus gazetesi kapandı. O zamanlar Ulus'ta TAŞ diye bir köşe yazmaya başlamıştım. Bir nevi işsiz kalmıştım. Kemal Zeki Gençosman, ANKA ajansını kurmuştu. Ulus kapanınca bir süre orada çalıştım. Daha sonra Nihat Erim, Yeni Ulus'u kendi imkânları ile 1951'de çıkardı. Nihat Erim, Menderes'le iyi anlaştı. Ben Halk Parti'ye kayıtlı değildim. Kendimi siyasette ortaya koymak gibi bir düşüncem hiç olmadı. Nihat Erim'in çıkardığı Yeni Ulus'ta küçük fıkralar yazardım. Bu arada Tan gazetesinden yazı yazmam için teklif geldi. Daha sonra Akşam gazetesinde de muhabirlik yapmaya başladım. Akşam gazetesine, İstanbul'a haber gönderiyordum. Bazen telefonla yazdırırdık. Daha sonra köşe yazısı yazmamı

istediler. Ankara mektupları yazdım. Yazılarımı Refik Halid Karay okumuş, çok beğenmiş. Ankara'ya geldi, benimle görüştü.

Daha sonraları Akşam ile aram açıldı. Demokrat Parti iktidarda iken radyonun yeniden yapılandırılması için muhalif gazete, yönetici ve patronlarını Ankara'ya çağırmış. Baktım; bizim Akşam gazetesinin yayın yönetmeni Bedii Faik de orada. İktidarla sarmaş dolaş olmuşlardı. Ben de bu haberi Akşam'a yazdım; ama basmak istemediler. Bunun üzerine, İzmir'de çalıştığım Sabah Postası gazetesi vardı, haberi orada bastırdık. O zaman daha teleks yoktu. Oktay Ekşi ile beraber telefonla çok haber yazdırırdık. Elimize geçen para ile bazen Oktay'la beraber meyhaneye giderdik. Ailemin imkânı vardı. Kazandığıma karışmazlardı.

Daha sonra Tan gazetesinde işe başladım. Aziz Nesin'in bir yazısını çeviri diye koyduk. Ağır cezada 142'den benim mahkemem vardı. Sulhi Dönmezer'le ikisi bilirkişi oldu.

Uzun süre gazetecilik yapamadım. 1953-56 yılları arasında bazı gazetelerin temsilciliğini aldım; ama ondan sonra fıkra yazarlığı yaptım. 1959'da İstanbul'a geldim ve Milliyet'e fıkra yazarı olarak girdim.

Babam ölünce bana 35 bin lira miras kaldı. O zaman için iyi paraydı. Evli olduğum için elime para geçmişken askere gideyim dedim, o zaman çalışmam mümkün olmayacaktı. Askerde Ankara'da basın bürosundaydım. Benim piyesim askerde oynanmıştı. Sıtkı Ulay Paşa'yı askerde tanıdım. O zaman albaydı. Bunların yerleri değiştikçe eskinin adamı diye burnunu sürttürmek istiyorlardı. Ben yazı yazdığım ve radyoda program yaptığım için tanınıyordum. Yaşım da büyüktü, askere geç gitmiştim. Asker dönüşü Akşam gazetesi el değiştirmişti. Hemen Akşam'da işe başladım. Dünya'dan askerlik öncesi ayrılmıştım. Sabah Postası ve Yeni Ulus'taki yazılarımda takma isim kullandım. Sonra bu yazılarımı kendi adıma kitaplaştırdım.

Türkiye o sıralarda Amerika'nın yanındaydı. İsmet İnönü kabinesi devrilmişti. Paşa, Amerika'nın devirdiğini söylemişti. Ben bunu gazetede yazdım, tabi kaynaklarını da gösterdim; ama Amerikan aleyhinde neşriyat yapmıyorlardı. Daha çok Sovyetler aleyhinde neşriyat yapıyorlardı. Ben de savunmak zorunda kalıyordum. Ercüment gazeteden ayrıldı. Ben de gazete değiştirmeden ayrıldım. Daha sonra Akşam gazetesi beni tekrar istedi. Milliyet'te 5500 liraya çalışıyordum. Akşam 3500 verdi. Gücüme gitmişti. Çoluk çocuk vardı, mecburen çalıştım.

Milliyet'te 5500 lira aldığım zaman 7 tane fıkra yazıyordum. Bir de "İstanbul işte İstanbul" diye röportaj yaptık ve bu arada ben milletvekili oldum.

Milliyet'te çalışırken Halit Kıvanç, Ümit Deniz vs. ile birlikte okuyucunun aya-

ğına giderdik. Konuşmalar yapardık. Daha sonra Abdi İpekçi ile çalışan gazeteciler, gazete çıkarmaya başladılar. Ben de bu gazetede yazılar yazdım.

Gazetecilikten Tiyatro Yazarlığına

Tiyatrocu arkadaşlarla Tiyatro Yazarları Derneği'nde sohbet ederdim. Kendi aralarında bana para verdikleri olurdu. Ben kızar keserdim yazıları, güç bela beni ikna ederlerdi. O zamanlar istihbarat şefi Yılmaz'dı. Geçenlerde vefat etti. Paramı alamıyorum diye kızardım. 1959'da Milliyet gazetesinde idareyi Abdi İpekçi alınca birden Milliyet'te yazmaya başladım. 22 Haziran'da, doğum günümde Milliyet'te yazmaya başladım. Peyami Safa gibi dev yazarların yanında çocuk nasıl yazacak diye düşünüyorlardı. 28 Nisan 1960'ta "Bugün canım yazı yazmak istemiyor." diye bir yazı yazdım. Yazdığım yazıyı Abdi İpekçi yayımlamak istemedi. "Başımıza iş çıkarmayalım." dedi. Benim de canım çok sıkıldı. "Bugün canım yazı yazmak istemiyor." cümlesini köşemde yazdım. Yazı yazılmayan köşe yazısı daha fazla dikkat çekti. İtalya'dan yazdığım yazım yayımlanmayınca Milliyet'ten ayrılmak zorunda kaldım. Tekrar daha az maaşla Akşam gazetesine geri döndüm.

Milletvekili olmak için CHP merkezine haber gönderdim. İsmet Paşa kabul etti, beni milletvekili yapacaktı; fakat sanıyorum genel sekreter Kemal Şatır karşı çıktı. Benim Sosyalist ve Marksist olduğumu İsmet Paşa'ya söylediler ve vazgeçtiler. Bu sefer Türkiye İşçi Partisi, Mehmet Ali Aybar teklif etti, bağımsız olmak şartıyla kabul ettim. İstanbul'dan seçildim. Ama mecliste dayak yedim.

Bağımsız mebus oldum; ama siyasi ihtirasım yoktu. Hakkımda çok dava açılıyordu. Meclise girersem dokunulmazlık işe yarar diye düşünüyordum. Meclise girer girmez dokunulmazlığımı kaldırdılar. Daha sonra İsmet İnönü itiraz etti. Anayasa mahkemesi, kararı bozdu. Mecliste bana saldırdılar. Değişik bir görüş olarak konuşmamızı istemiyorlardı. Ben bağımsız olarak girmiştim. Muhabirlik yaparken boş gezenleri sevmezdim. Baktım olmuyor, TİP Partisine girerek konuşma hakkını elde etmeye çalıştım.

Mahkemelerde kendi savunmamı kendim yapmaya çalıştım. O zamanlar Cumhurbaşkanı Sunay'dı. Onun için: "Kombinasyondan cumhurbaşkanı oldu." dediğim için 141 ve 142'den ağır cezada yargılandım.

12 Mart olunca bizi içeri aldılar. Selimiye'de hücrede 15 gün tuttular. Başımızdan çok zor şeyler geçti. 27 Mayıs oldu, ardından 12 Mart Muhtırası. Ardından geldiler, sabah alıp götürdüler. Gözaltı normalde 15 gün olur. Orada işkence seslerini dinlettirdiler ve işkence görmüş tipler gösterildi.

İçerde İlhan Selçuk vardı. Çetin Özek, Nihat Saygın da oradaydı. Denizci öğ-

rencileri de getirmişlerdi. Askeri mahkemeye çıkardılar. Takipsizlik kararı verdiler, daha sonra tekrar sivil mahkemelerde mahkûm ettiler. Bu sefer Sağmalcılar'a gittik ve orada 2 yıl kaldık.

İşkence görmüş bağıran insanların sesleri geliyordu, sonra bizi Kartal'a götürdüler. Sivil mahkemede yargılayıp Sağmalcılar'a attılar. Sağmalcılar'da Doğan Koloğlu ile birlikte hapis yattık. Galatasaray'da okurken yatılıda beraberdik. Benim yazım yüzünden Doğan Koloğlu hapis yattı. Akşam gazetesinde sorumlu yazı işleri müdürüydü. Yaşadıklarımı "Bir Avuç Gökyüzü" kitabında anlattım. 12 ülkede bu kitabım yayımlandı.

Hapisten çıkınca Yeni Ortam'da yazdım. Romanlarım yurtdışında basıldı. Hürriyet'te sobe köşesinde imzasız yazdım. Kitaplarla, telif ücreti ile geçindim. Çarşaf'ta Hüseyin Zurna adıyla yazılar yazdım.

Nazım Hikmet 14 sene hapis yattı. Kemal Tahir de aynı. Rıfat Ilgaz da hapis yattı. Hüseyin Cahit'i 82 yaşında hapse attılar. Bense 1959'dan beri mahkemelerde sürünüyorum.

Hapisten Çıkınca Yazı Yazdırmadılar

1973'te hapisten çıkınca Türkiye'de yazı yazmama izin vermediler. Hapisten çıkınca "Şeytanın Gör Dediği" başlığını kullanmadım, çünkü çağrışım yapacaklardı, yine siyasete çekeceklerdi. Hâlbuki ben siyasetin adamı değilim, yeryüzünde kendi mesleğini yapmaya çalışan bir insanım.

Abdi İpekçi Bir Şeyler Bildiği İçin Öldürüldü

Benim fıtratım siyasete uygun değil. Bir yazı adamının bildiği ile yazdığı arasında fazla bir fark olmamalıdır. Olduğu zaman tehlikede olur. Çünkü bir gün yazar diye korkarlar. Allah bilir ama Abdi İpekçi bildiği bir şeyi yazmak yerine, söyleyip düzeltmeye kalkınca: "Bunun haberi var, aman yazmasın!" diye susturdular. Bunu bana Sezai Orkunt Paşa anlatmıştı. Ben de biraz sezmiştim. Kontragerillanın talim alanları var. Geniş alanlarda askeri amaçlarla yapılıyor. Eğitilen kişileri subaylar eğitiyor. Bu eğitilenler askeri personel değil. Genelkurmayın haberi olmadan mümkün mü? Abdi İpekçi kalkmış, bu bildiklerini Ankara'da Amerikalı'ya anlatmış. Abdi, zannımca bundan dolayı susturuldu. Gladio türü çalışmalar Türkiyede de yapılıyordu. Hadise bununla mı ilgiliydi, tam bilemiyorum. Abdi iyi niyetle söylüyor; ama bildiğiniz yazdığınızdan fazla olursa sıkıntı olur, dengeler bozulur. Ben milletvekiliyken de yazılar yazdım, siyaset adamı yazı yazacaksa çok dikkatli olmalıdır. Abdi İpekçi'yi bildiklerinden dolayı öldürdüler. Benden 3 yaş küçüktü. Üniversiteden,

benden sonra mezun oldu. Rahmetli Turhan Aytul vesile oldu, tekrar Milliyet'e geri döndüm. Ercüment Bey, ben ayrıldım diye bana darılmıştı. Yazar ayrılınca patronlar bozulur. Ama yine de benim geri dönmeme razı oldu. Abdi İpekçi o zaman öldürülmüştü.

Fransa'da Mitterand'ın seçim kampanyası sırasında 12 Eylül oldu. Türkiye'ye geri döndük, herhangi bir problem olmadı. Milliyet'te 2 sene kadar yazdım. 2 sene sonra Milliyet'ten ayrıldım ve Güneş gazetesine geçtim. Bana göre saygının şartı kibar olmaktır. Saygı aşağıdan yukarı olur, yukarıdan aşağıya saygı olmaz. Karşılıklı saygıya ise kibarlık denir, bu önemli bir şeydir. Bu, feodal sistemin çağdaş olmayı benimsemesi demektir. Benim kitaplarım Fransa'da basar; ama Türkiye bilmez. Yurtdışında bana ait olan yayımların Türkiye'ye girmesine izin vermediler. Haftalık L'expres dergisi benim koca resmimi bastığı zaman Türkiye'de satılması yasaklandı. Yazının bedelini insanlar ödemiyor, insanlar kitap almıyor, gazete okumuyor. Bu sefer de Ankara propaganda yapacak partiye ve en azından devleti övecek yazarlara destek veriyor, aslında yeryüzünde böyle yazı yazanlara yazar denmez.

Güneş gazetesi sahibi Mehmet Ali Yılmaz, Ahmet'in Haydarpaşa Lisesi'nden sınıf arkadaşıdır, çok sevdiğim bir dostumdur. O sıralarda benim siyasi meselelerim oluyordu, mesela Özal'ı tuttum o devirde. "Şu sosyalist adam kim?" demişler. Turgut Bey, belki de merak etmiştir. O zaman merkez sol lafları ediyordu. "Türkiye Türkiye'den ibarettir. Dünya Türkiye'den ibarettir." yaklaşımları evrensel bir iştir, evrensel politikadır. Özal evrensel boyutlar göstermiştir. Sermaye hareketleri olmadan işçi sınıfı gelişmez. Gerçek demokrasilerde duruşları tespit etmek gerekir. Sovyet denemesini çok iyi incelemek gerekir. İnsanlık böylece ortak noktaya geliyor. Biri Budist'tir, öteki Yahudi'dir, beriki Protestan'dır, bilmem kim de Müslüman'dır. Ayırımlarla yönetim olmaz, insanların inandıkları şeyler vardır. Bu geleneklere saygı gösterilir. Sadece olsa olsa sosyolojik tezler yapılır.

Ben Milliyet'ten ayrılarak Güneş'e geçtim. Yine "Şeytanın Gör Dediği" sütununda yazdım. Özal, olaylara uluslararası seviyede bakıyordu. Ben Özal'ın politikalarını destekledim. Benim yazımı yayımlamadılar. Bunun üzerine Güneş'ten ayrıldım. O zaman daha Asil Nadir Güneş'i almamıştı. Tekrar Hürriyet'e geçtim. 1988'e kadar Hürriyet'te yazdım. Bir sabah benim yazımın sayfasını değiştirmişler. Hiç sormadan yaptıkları için oğlum Ahmet'le beraber ayrıldık. 2 yıl işsiz kaldık. 1990 yılında Sabah'a geçtim. O sıralarda eşim de kanserdi. Çok sıkıntılı günler geçirdik. Hâlâ Sabah'ta yazmaya devam ediyorum. Bu arada eski milletvekillerine verilen haktan yararlanarak emekli olma hakkını elde ettim. Özal, cumhurbaşkanı olunca dostluğumuzu Çankaya'da sürdürdük.

Eşimin ölümünden sonra Basınköy'deki evimi terk ettim. Kadıköy'de dedemden kalma ve doğduğum evde yaşıyorum. Halen günlük yazıları ile Sabah gazetesinde görevime devam ediyorum.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Babam Benim İçin Yaptığı Harcamaları Yazardı

Babam not tutmaya çok meraklıydı. Hatta 1927 doğumumdan 1946 yılına kadar benim için yaptığı harcamaları yazmıştı. "10 bin lira tuttu." derdi. Fakülteye girdiğim yıl Ulus'ta işe başladım. Ailemden hiç maddi yardım almadan geçimimi temin ettim. Hatta fakülte 3. sınıftayken de evlendim.

Vilayete Aygır Lazım Değilmiş

İlk istihbarat şefimiz İlhan Pamiç'ti. İstihbaratta birkaç muhbir vardı. Muhabirlere görev verirdi. İlk gün beni de vilayette veteriner müdürüne gönderdi. Aygır alınıp alınmayacağını öğrenmemi istedi. Müdürle görüştüm. "Ben Ulus muhabiriyim." dedim. Aygır alınıp alınmayacağını sordum. Müdür bana: "Elimizde yeteri kadar aygır var, yenisi alınmayacak." dedi.

Bunu haber olarak yazmak istedim. Ama haberi bir türlü formüle edemedim. "Vilayette yeteri kadar aygır var. Yeni aygır alınmayacaktır." Yazıyorum; ama başka manaya geliyor. İlk haberimde böyle zorlanmıştım. Bir türlü becerememiştim. Bir de babamın ölümünde gazeteye ölüm ilanını hazırlıyordum. Kız kardeşim o sıralar nişanlı idi. Nişanlısı da kendisi gibi çocuk doktoruydu. İlanda müstakbel kocasını nasıl yazacağımı bilemedim. Hâlbuki daha evlenmediği için nişanlısını yazmak gerekmezmiş. Meslek hayatımda ilk olarak bu iki haberde zorlanmıştım.

Bal Kabağı Dergisini Çıkardım

Karikatür dergisi çıkardım. 1954 yılında beni tabutluğa koydular. Yabancı bir dergiden alıntı yaptım. Hiç alâkası olmadığı halde müstehcen diye suçladılar.

6-7 Eylül Olayları Provakasyondu

6-7 Eylül olaylarını gizli bir şekilde bir polis şefi ve birkaç polis iki komünistin üstüne atarız diyerek kendileri başlatmış. Sonra da yaptıklarıyla başa çıkamamışlar, halk galeyana gelmiş. Yağmalama önlenememiş. Aziz Nesin'le Kemal Tahir'i alıp Harbiye zindanlarında bodrumlara koydular. Kendine ait sorumlulukları kalkıp da

başka insanların üstüne atmak gibi bir şeye tevessül edecek bir devlete güvenmek mümkün değil. Böyle bir devlete yasalara saygılı bir devlet denilemez. Yani devlet kendi yasalarının dışına çıktığı vakit çete reisidir ve çeteleşme başlamıştır.

SİYASİLERLE İLGİLİ ANILARI

Celal Bayar

Savunma Bakanlığı'nda asker iken Ermeni bir papazın Fransızca kitabını tercüme ettim. Kitabı Bakanlığa teslim ettim. Askerden sonra Cebeci'de bodrum katta 2 odalı bir evde oturuyordum. Dediler ki: "Burası köşk, Celal Bayar sizinle görüşmek istiyor." Ben tabii inanamadım. "Burası da Beyaz Saray, benimle dalga geçmeyin." dedim. "Ciddi söylüyoruz, sizinle görüşmek istiyor." dediler. "Bırakın, dalga geçmeyin." dedim. "Siz numaranızı verin, ben sizi ararım." dedim. Hakikaten verilen numara ve ismi aradım; köşkten arıyorlarmış. Munis Bey, Celal Bayar'ın anılarını yazacakmış. Ermeni papazının kitabını bana Celal Bayar için tercüme ettirmişler. Celal Bayar da yardımcı olanlara çay sohbeti vermek istemiş. Beni bu yüzden köşke çağırmış.

Demirel İşine Gelene Evet Der

Demirel ile aram pek yoktur. Bir defasında Çavuşoğlu evine çağırmıştı. Süleyman Bey de oradaymış. Benim dokunulmazlığımı kaldırtmıştı. Demirel, kendisine ait özgürlükleri savunmasını iyi bilir; ama başkasının özgürlüklerini yok etmeye çalışır.

Özal ile Her Şeyi Rahatlıkla Konuşurdum

Özal müsteşar iken patronlarla yaptığı bir toplantıda ben de bulundum. Orada Özal'ın savunduğu sermaye dolaşımının serbest kalmasını savununca Özal'ı haklı bulduğum için herkes şaşırmıştı. Özal bana bir hikâye anlattı. "Şeriat nedir? Hakikat nedir? Tarikat nedir?" diye bir talebe hocasına soru sormuş. Hocası da: "Oğlum şu abdest alan adamalara birer tokat at." demiş. Çocuk gitmiş, 3 kişiye de birer tokat atmış. Birinci adam tokatı yiyince dönüp o da çocuğa vurmuş. İkinci adam sadece dönüp bakmış. Üçüncü adam ise hiç tepki vermemiş. Hocası talebesine demiş ki: "İşte oğlum birincisi şeriattır. Sen vurdun o da sana vurdu. İkincisi tarikattır. Sen vurdun o da döndü, baktı. Vuranı boşver, vurduran Tanrıdır diye düşündü. Ama kimi kullandı diye dönüp bakmıştı. Üçüncüsü hakikattir. Kim vurursa vursun vurduran Allah'tır diye dönüp bakmamıştır." dedi.

Ben de Özal'a: "Ben size bir fıkra anlatayım. Şeriat, bu senindir bu benim; tarikat, hem senindir hem benim; hakikat, ne senindir ne de benim." dedim. "Sen bunu nerden biliyorsun?" diyerek şaşırdı.

Özal ile her türlü sosyal konuda Marksizim, Leninizm vs. konuşurduk. Siyasiler daha çok siyasi yönü olan Leninizm'le ilgilenmiş. Marks'ın genel görüşleri anlaşılamamış. Üretim araçları değiştikçe toplumun üst yapısı da değişir. Özal, bunlara kendi bakış açısından bakarak anlamaya çalışırdı. Das Kapital'e veya başka kurallara bağlı kalmazdı.

Özal ile Hukuk Konularında Tartışırdık

Genellikle hukuk meselelerini konuşurduk. Mesela Özal, hukuk fakültelerindeki teorilerden ziyade pratik yasaları hukukla eşdeğer görürdü ve tutucu olduğunu söylerdi. Ben hukukun bilimsellik açısından baktığımızda daha çok dinamik olduğunu; ama tatbikatta her zaman o derinlikte, o lezzette yansımadığını söylerdim. Pek siyaset konuşmazdık; çünkü ben isim isim siyaset bilmezdim. Gayet tabii, siyaset bilmediğimden hukuk konularını konuşurduk.

Özal Bana: "Bizi Dinliyorlar." dedi

Özal'ın ölümüne çok üzüldüm. İnsan yakından tanıdığı birisini kaybedince üzülüyor. Özal neşeli bir insandı. Cumhurbaşkanı olduktan sonra görüşmelerimiz azaldı. Cumhurbaşkanı iken köşke davet etti. Hayatını yazmamı istedi. Konuşma sırasında Özal: "Bizi burada dinliyorlar." dedi. Bir insan cumhurbaşkanı da olsa dinleniyor. Sordum: "Kim dinliyor?" dedim. Konuşmak istemedi. Bu olaydan sonra, onlar da bir dinleme cihazı koymuşlar. O gece orada misafir kaldık. Dr. Cengiz de vardı.

Özal çok mütevazı bir adamdı. Turgut Bey kesinlikle demagoji yapmazdı. Kaçamak konuşmazdı. Mesela diyelim ki pencere açılmıyor, sırtında askılı gömleği ile tornavidayı alır, pencereyi kendisi düzeltirdi. Kendisini değiştirme gereği duymazdı.

Özal'dan Derviş Fıkrası

Özal bir gün derviş fıkrası anlattı: "Bir ermiş kişi dağ tepesinde oturuyor. Etrafında ona inananlar var. Bir gün kraldan bir davet alıyor. Ünlü derviş, eşeğinin üstünde müritleri ile birlikte giderken şehri çeviren surların kapıları açılıyor, herkes dervişe hürmet gösteriyor. Bu zat içeri girince, halkın bu alâkasını görünce heybeden ekmek çıkartıp halkın gözü önünde yemeğe başlıyor. Hâlbuki Ramazan

vaktidir ve herkes oruçludur. Müritleri de ne olduğunu anlayamıyor. Halk başlıyor yuhalamaya, biz aldanmışız falan derken dervişi kovuyorlar. Hemen kale kapısında gerisin geri çıkıyorlar. Tabii herkesin morali çok bozuk. Neden öyle yaptığını soruyorlar. O zat da diyor ki: "Halkın iltifatını görünce içimde bir kibir ve gurur meydana geldi. Kendimi insanlardan daha büyük gördüm. Hemen Allah'a şirk ve isyan etmemek için orucu bozdum. Halkın nefsimin gururunu kırmasını sağladım. 3 gün fazla oruç tutar günahımı telafi ederim ama kibir ve gururu kıramazsam ebedi helak olurum." diyor."

İzmir'de Turgut Bey ile arabada baş başaydık. "Kartal Demirağ suikastını neden araştırmadın?" dedim. Turgut Bey: "Çetin Bey bazı şeyleri bir yere kadar götürebiliyorsunuz, gerisini getiremiyorsunuz." demişti. Bunun sebebi; bazı şeylerin kamuoyundan gizli tutulduğu için Türkiye'de tam bir özgürlük ortamı olmamasıdır.

MESLEKLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Sansür

Gazetenin ithali devletin elindedir. Bankaların % 80'i devletin elinde olunca sansür olur. Ayrıca basın yasaları vardır. Halk gazetelere sahip çıkmadığı için devlet ile gazeteciler arasında çıkan bir olumsuzluk sansüre sebep olacaktır.

Özdenetim

Evvela yazan, özdenetim yapmalıdır. Basın Konseyi gereklidir. Gazeteci yargı yerine geçmemelidir. Haber verirken dengeyi korumak gerekir. Bir insanı, yargı karar vermeden suçlamamak gerekir.

Kötü Alışkanlıklar

Bana göre ahlaklı olmak için dikkat edilmesi gereken en önemli şeylerden biri yalan söylememektir. İnsanlar hakkında konuşmak doğru olmaz. Ben yazarım, gazeteciler hakkında konuşmak istemiyorum. Yanlış anlaşılmak istemem.

Devlet bazında devlet kaynakları, nüfus kütükleri bilgisayara alınmamalıdır. Yargı kararları internete aktarılmamalıdır.

Yazının Bedelini Halk Ödemiyor

Bizde yazının bedelini halk ödemediği için gazetecilik pek benimsenen bir iş değildir. Gazetecilik bende pek kalmadı; çünkü yazı dünyasının daha çok içindeyim.

Kitap yazıyorum, tiyatro yazıyorum. Türkiye'deki doktoram tiyatro üzerinedir. Kitaplarım da satıyordu; ama telif haklarım, baskı sayıları pek o kadar tatminkâr değil. Çünkü halkın yazı dünyası üzerinde pek o kadar ağırlığı yoktur.

Daha önceki kuşaklar çok iyi yazarlar yetiştirdiği halde ister istemez siyasete dönük olmuşlardır. Gerek Falih Rıfkı Atay gerek Yakup Kadri Karaosmanoğlu... Eşref Bey Paris büyükelçisi, Yahya Kemal Atina büyükelçisiydi. Yani hazineden destekli bir edebiyat türü oluştu.

Bu Devirde Kutsal Devlet Olmaz

Kutsal devlet Orta Çağ'da olurdu. Kral yahut imparator veya padişah, şah neyse eşittir devletti. Mutlak monarşiydi, her şey padişaha aitti. Yani hiçbir şekilde eleştirme hakkına sahip değildiniz. Oylama oluyor ve oylamayla değiştirebiliyorsanız o kutsal olmaz. Tek parti yönetimi bizde padişah döneminin bir uzantısı gibi olmuştur. Nasıl ki şu anda arazilerin % 60'ı hazineye aittir. Bankaların % 80'i devlete aittir. İstediğinize kredi verirsiniz. Bugün halkın % 80'i meslek sahibi değildir. Hâlâ ülkemizde 1000 kişiye bir doktor düşmektedir. Hâlâ köylülük sürmektedir. Bu yüzden teknolojik gelişim gösteremezsiniz. İster istemez savunma sanayini de dışarıdan alırsınız. Savunma için insan yığınlarını beslemek zorunda kalırsınız. Nato'nun üyesiyiz; ama ordumuz neden bu kadar kalabalıktır. Teknolojik gerilik bunun asıl sebebidir.

Valiler Devleti Temsil Edemez

Devleti kim temsil eder? Benim bildiğim cumhurbaşkanı ve yurtdışında büyükelçiler temsil eder. Peki, valiler nasıl oluyor da bizde devleti temsil ediyor? Burası sömürge mi ki vali temsil ediyor. Hindistan'da İngiltere'yi vali temsil eder çünkü sömürgedir. Ama bizdeki saçmadır. Devleti kurumları temsil eder. Meclis yasamayı, hükümet yürütmeyi, yargı da adaleti temsil eder. Hazineden geçinenler devleti temsil edemez. Sadece vazifelerini yapacaklardır ve maaşlarını alacaklardır.

Devletin sahibi yok bir kere, devletin sahibi olursa o zaman padişahlık olur, ayıptır. Ülkede sadece devletin organları vardır: Yargı organı, yasama organı ve yürütme. Bunların meydana getirdiği çemberin adı devlettir. İngiltere, Fransa, İsveç gibi.

Sivil Toplum Olarak Dünyada Neredeyiz

Sivil toplum oligarşik olmayan toplum demektir. Ülkemizdeki memura muhakemet kanunu varken nasıl bir sivil toplum olacaksınız ki. Sadece askerler değil bir

sürü zırhlarla korunanlar vardır. Hayatı kolaylaştırmak ve güzelleştirmek için devletin yapmış olduğu katkılardan yararlanmak ve buna katkıda bulunmak gerekir.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Hukuk fakültesi 3. sınıfta iken evlendim. Ulus'ta genelde geceleri çalışıyordum. Babam Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde başhukuk müşaviri idi. Oraya bağlı devlet radyosunda çalışan eşimle geceleri gazeteden haber isterken tanıştık. Tüm zorluklara, hapishane hayatıma ve mahkemelere beraber göğüs gerdik. 43 sene beraberliğimiz sürdü. Sonra vefat etti. Allah rahmet eylesin.

ÇETİN ALTAN/FOTO-GALERİ

Çetin Altan

Çetin Altan'ın Annesi ve Yengesi

Çetin Altan ve Annesi

Çetin Altan ve Halid Esendir

Sınır Tanımaz Müslüman Entelektüel

ABDURRAHMAN DİLİPAK

ÇOCUKLUĞU VE TAHSİL HAYATI

1949 yılında Adana'da doğdum. Baba tarafından dedem hatip ve vaizdir. Anne tarafından dedem ise Kara Müftü diye tanınır. Anne tarafım Fettahoğlulları diye bilinir. Ben doğduktan 1 hafta sonra dedem vefat etmiş. İstanbul'da ölmüş, bana onun ismini vermişler. Bir başka ismim de Abdurahman Gafigi'dir.

İlkokul ve öncesinde politik tavırlarım vardı. Biz müftüler, rakip (sağ) olarak bilinirdik. Bizim Haruniye ilçesi de, köy enstitüsü yüzünden, sol bilinirdi. Benim lâkabım neşeli demokrattır. Bize Demokrat isimli gazete de gelirdi. 7 yaşında okumayı sökmüştüm. Köyde kahveye çağırırlar, "Haydi gazete oku!" derlerdi. Masaya çıkar, gazetenin başlıklarını okurdum. Sonra bana: "Şarkı söyle!" derlerdi. "Neşeli ol ki genç kalasın" şarkısını söylerdim. Şimdi biraz hüzünlüyüm; ama çocukken neşeliydim. Babasız olduğum için herkes bana iyi davranırdı.

Köy Enstitisü, DP zamanı öğretmen okuluna dönüşmüştü. Oradaki öğretmenler bizim köye staj için gelirlerdi. Öğretmenimiz duygusaldı. Kubilay'ın ölüm yıldönümünde bize ağlayın derdi. Bize koşu yaptırırdı. 5 yaşında okula gittim. 10 yaşında okulu bitirdim. Yaşım küçük olduğu için beni 12 yaşında diye kaydettiler ve bana da bir nüfus cüzdanı verdiler.

Okula giderken çingene mahallesinden geçerken taş atıyorlar diye korkardım. Ayrıca okula giderken çılgın dere denen bir dere vardı. Bazen kış günleri okula gidemezdik.

İlkokul diplomasını alınca köy enstitüsüne gitmem gerekti. Fakat köy enstitüsüne girmek istemedim. Fakat Bahçe ilçesinde sabah erkenden kaldırıp zorla sınıfa soktular. Baktım sorulara, sonra uyumuşum. Kâğıdı elimden aldılar. Kâğıt boştu. Çı-

kınca bana kızdılar. Hasan Aksay dayımın arkadaşı Maraş'ta İHL müdürü olmuştu. Beni Maraş'a yatılı okumaya gönderdiler.

Maraş'ta İmam-Hatip 1. sınıfı okudum. Annemden yıllar önce ayrılan öz babam ve amcalarımla karşılaştım. Uzun süre kendime gelemedim ve sınıfta kaldım. 7 yıllık İHL'yi 9 yılda tamamladım. Okuldan çıkınca Vehbi Vakkasoğlu'nun babasının kitabevine gider, kitap okurdum. Komünizmle mücadele mitinglerine katılırdım.

Abdurrahman Dilipak; Annesi ve Kardeşleri ile

A. Dilipak; İmam Hatip Lisesin'de Okurken

Annem terzilik yapardı. Evimiz yandı. Çaresiz tekrar Adana'ya döndüm. Ailenin ikinci büyük erkeğiydim, benden büyük bir mühendis kardeşimiz vardı. Hulusi Özkul, Adana'ya İHL müdürü olarak gelmişti. Beni Adana'ya aktarmaya karar verdiler. Romatizmam vardı. Daha fazla arttı.

Adana'da ülkücülerle tanıştım. Adana'da, İmam-Hatip'te MHP etkiliydi. Adana'da komünizm aleyhinde mitingler yapıyorduk. Oyuncak tabancalarla mini eteklilere asit sıkardık. Bunlar gülünç hallerdi. Bir adama önce tebliğ yapmak lazımdı. Çok yanlış şeylerdi. Bugün bunu itiraf ediyorum. Dünyada ve ahirette fayda getirmeyen yanlış işleri yapmamalıyız. Adana'da müstehcenliği protesto mitingleri yapmak için Peri dergisini alıp yakıyorduk.

İLGİNÇ TAHSİL HAYATI ANILARI

Beden Dersinden Hep Sınıfta Kaldım

Orta kısmın bir bölümünde yine Adana İmam-Hatipteydim. Orada iki tane unutamadığım olay oldu: Bir tanesi; beden eğitiminden her sene ikmale kalıyordum; çünkü ayağım 47 numaraydı. 19 Mayıslara katılamıyordum. Ayağıma göre spor

ayakkabısı yoktu. 19 Mayıs'a katılamadığım için de ikmale kalıyordum. Başka problemlerim de vardı. Mesela barfikste ve şınavda başarılı değildim. Zayıftım, kollarım vücudumu kaldırmaya yetmiyor ve öğretmen hep kızıyordu. Daha sonra askerdeyken öğrendim ki; benim kolumdaki kas lifleri uzun olduğu için kaldırma şansım yoktu. Kollarımda güç yoktur. Halen de kaldıramam.

Okulda Kopya Çekerdim

Karbon kâğıtlarından kopya çalıyorduk. Kopya çekmek, benim için çok da problem değildi. Göz açılarım farklıydı. Küçük yazıları rahatlıkla okuyabiliyordum. Kalemin ucunu derin açardım ve oraya kopya yazardım. Tırnağıma da yazardım. Sorular geldiği zaman işime yaramayanları siliyordum. Bir de ayağımızda lastik ayakkabılar vardı, kara olanlara yazardık. Eğer hoşumuza gitmiyorsa, bir risk varsa ayağımızla siliyorduk. Mutlaka çalışıyordum. Kopyalar bildiklerimi hatırlama açısından bana yardımcı oluyordu.

Kur'an Dersinden Kalınca Urfa'ya Gittim

Konya'da Kur'an hocası bana takmıştı. Ben de dönem sonunda otobüse bindim. Başka yere gidiyordum. Yolda otobüste birisi ile tanıştım. Konuşurken: "Sen ne yapıyorsun?" dedi. "Talebeyim, hocaya kızdım, gidiyorum." dedim. Adam bana: "Ben Urfa'da Kur'an hocasıyım. Sen naklini Urfa'ya al. Ben senin gibi kafası çalışan adamı geçiririm." dedi. Hemen otobüsten indim. Naklimi Urfa İHL'ye aldım. Orada Kur'an dersimi verdim. Daha sonra tekrar kaydımı Konya İHL'ye aldırdım. Böyle kafasına göre takılan bir adamdım. Zaten baba ve anne terbiyesi de yoktu.

Sihirbazı Görünce Cinciliği Öğrendim

Bir panayır gelmişti ve orada bir çadırda sihirbazın gösterisini izledim. Sonraki 2 yılım sihir nedir, büyü nedir, cin nedir, şeytan nedir… Bu tarz şeyleri araştırmakla geçti.

Spiritüalizm'le ilgilendim. Ruh ve madde dersini almaya başladım. Spiritüalizm dinî bilgiler açısından açıklamaya yetmedi. Başka dinleri araştırdım. Mesela İmam-Hatip 4. sınıftayken İncil, Tevrat, Zebur'u okudum. Hristiyan misyonerlerle yazıştım, o zamanlar misyonerlik broşürleri vardı. Onların gönderdiği dokümanları okudum. Artık eski çevremin içinde kalmak da istemiyordum. MHP antikoministliği de sıkmaya başladı. Maraş'taki halk arasında yaşanan o kendi halindeki Müslümanlık da bir şey açıklamıyordu.

Çok ilginç hipnoz denemeleri yapıyordum. Tedavi edici maksatla bir dönem kullandım, bazı problemleri çözmek için judo ve hipnoz benim için çok önemliydi. Annemin vefatıyla asıl araştırmam gereken şeyin farkına vardım.Yavaş yavaş bunlardan uzaklaşmaya başladım.

Hitabet Dersinde Gençliğe Hitabe'yi Ezberlettiler

İmam-Hatipte 1. dönemde hitabet dersinden geçebilmem için 'Ey Türk Gençliği'ni ezbere okumam gerekiyordu. Ben birkaç hutbe ezberlemiştim, hutbe okuyacağımı zannediyordum, meğerse 'Ey Türk Gençliği'ni okumam gerekiyormuş. Apar topar bir günde ezberlemiştim.

Adana'da okurken, yaz aylarında Türkiye'nin "Mao" isimli ilk duvar gazetesini yayımladım. Basın yayına müracaat ettik, kabul edilmedi ve jandarma tarafından toplatıldı.

Adana'ya geldiğimizde bir yandan METE diye bildiriler yayınlıyor, bir yandan da elektronik keşifler yapmaya çalışıyorduk. Okul laboratuarından yürüttüğümüz bazı parçalarla dışarıda deneyler yapıyorduk. Mesela o dönemde Atatürk büstünün arkasına mikrofon yerleştirmek suretiyle öğretmen kurulu toplantısını anfi odasında izlemiştik. Teksir odasındaki karbon kâğıdını alır, ışıkta okumaya çalışırdık.

Annem Vefat Edince Hayat Görüşüm Çok Değişti

Adana'da romatizmam iyice depreştiği için: "Kuru hava iyi olur." dediler. Tekrar Maraş'a döndüm. Maraş'ta evimiz vardı. Annem vefat etti. Annem vefat edince çok büyük bir boşluğa düştüm. Üzerimde çok ciddi şok etkisi yaptı, her şeyi yeniden sorgulamam gerektiğini düşündüm. Özellikle annemin vefatından sonra dini yeniden anlama ihtiyacı duydum. O zamana kadar din benim için bir ders ve gelenekti. İki defa iman ettim. İlk iman ettiğim şey gelenekteki dindi, o İslâm'ın dışında başka bir şey değildi; ama o başkaları tarafından kontrol edilen bir İslâm'dı. Bu yüzden bir kere daha iman ettim.

Annem vefat ettikten sonra çok yalnız kaldım. Yaklaşık 2 yıl hiç durmadan okudum. Bugünkü bilgilerimin büyük bir kısmı o zamana aittir. Mesela o zamana kadar bana 4 senede bir siyer kitabını bitirtememişlerdi, çünkü her sene bir bölüm okuyorduk ve ders olarak okuyorduk. O sene Seyyit Kutub'un İslâm Peygamberi yayımlanmıştı. 1 ay içerisinde o iki cildi okudum. Riyazüssalihi'ni baştan sona okudum. Bu kadar kafa karışıklığı içinde o eski mekânlarda olmak istemedim.

A. Dilipak; İHL Okurken Arkadaşı ile

Romatizmam Yüzünden Konya İHL'ye Gönderdiler

Havası kuru diye Konya'ya gönderdiler. Hulusi Özkul hocamız Konya İslâm Enstitüsü'ne öğretim üyesi olarak gitmişti. Konya'da çok farklı bir mekânda buldum kendimi. Binamız İlahiyat'a yakındı, bu büyük bir avantajdı. Oradaki kişilerden derinlemesine dinî bilgi öğrenme şansım vardı. Konya İmam-Hatip'te 1 sene okudum. Orada da bambaşka bir çevre vardı. Bir taraftan Kemalist bir müdür vardı. Celal Tarakçı, Allah razı olsun, MHP eğilimliydi. Çok dürüst bir insandı. Edebiyat öğretmenimizdi, bizimle özel ilgilenirdi.

A. Dilipak; Konya İHL'de İken Bir Törende Mevlevî Rolünde

Hacı Veyiszade yurdunda kalıyordum. Orası da benim için güzel bir fırsattı. Çünkü yurdun öğrencileri o zaman "İslâm'ın ilk emri oku" diye bir dergi çıkartıyordu. İslâmî gündemi orada yakalama şansım vardı. Mesela o zaman ben 3-4 dergiye aboneydim. Dergiler yurda geliyordu, düzenli olarak bunları okuyordum.

Konya'da romatizmama iyi gelir düşüncesiyle judo dersi almaya başladım. Antremanlara falan katılıyordum. Uzun boylu olunca judoda biraz kendimi ispatladım.

A. Dilipak; Konya İHL'de İken Judocu Arkadaşları ile

Judo'ya sıkı sarıldım ve başarılı oldum. Hemen 1-2-3 kuşak aldık. Bir yazı geldi. 3. kuşakta olanlar judo antrenörü olmak için müracaat edebileceklerdi. Kendilerine kurs verilecek, ayrıca imtihan edilecekler, başarılı olanlara antrenörlük belgesi verilecekti. Biz de müracaat ettik. Antrenör oldum. Ama Konya'da antrenörlük yapma imkânımız yoktu. Başka bir yere gitmek istemiyordum; çünkü İmam-Hatipte öğrencilik devam ediyordu.

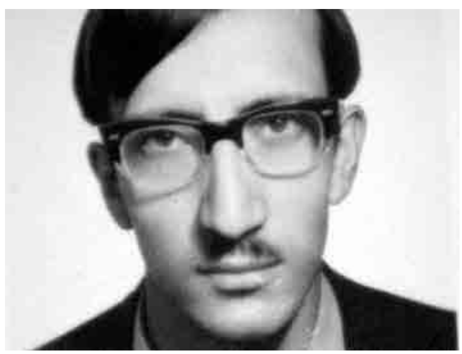
O sene (1969) Milli Nizam Partisi'nin kuruluşu vardı. Konya'da kurulacaktı. Kongre için Erbakan geldi. Amcam Hasan Aksoy da geldi. Beni Erbakan'la tanıştırdı. Erbakan Hoca'yla ilk tanışmam orada oldu. Benim için "Burada okuyor ve judo antrenörü oldu." dediler. Aynı masada Isparta'dan gelen Risale-i Nur talebeleri de varmış. Onlar da: "Judo yeni bir spor, gençlerimize eğitim versin diye birini arıyorduk. Emir buyurun Dilipak'ı biz götürelim." dediler. Erbakan Hoca da, orada hemen talimatı

verdi. "Sen bundan sonra Isparta'ya gideceksin. İşte okulun. Ne lazımsa hallederler. Orada da İ.H.L. var. Burası şart değil." dedi. Konya'daki okul hayatım böylece bitti.

MESLEĞE GİRİŞİ

Isparta'ya geldim. O yıl İHL'sinden mezun oldum. Geçinmem lazımdı. Judo antrenörlüğüne başlamıştım; fakat problemler çıkmaya başlamıştı. Hakkımda soruşturma vardı. "Dinî propaganda yapıyor." diyorlardı. Ben de judo öğrenmeye gelenlere risale okuyordum. Beni bloke etmek için askeriyeden bir judo hocası gelmeye başladı. Benim judo çalışmamı engellemeye başladılar.

Maddi geçim için iş bulmam lazımdı. Devlet Su İşleri 6. bölge müdürlüğü arazi elektrasyonu surveyani imtihanı açtı. Bir işe girmem lazımdı. İmtihana girdim. "Lise ve dengi okulları olur." dediler. Ben de imtihana girdim. İmtihan soruları geldi. Mantıkla sorulara cevap verdim ve sınavı kazandım. Erken işe başladığım için 2-3 sene önce emekli oldum. Böylece ilk resmi işime girdim.

A. Dilipak; Burdur'da DSİ'de Memur İken

Burdur'da elektrasyon çalışmalarının denetimlerini yapıyordum. O zamanki parayla 900 TL maaş alıyordum. Otelde yatıyor, lokantada yemek yiyordum ve bu para yetiyordu. Elime bayağı para geçiyordu; ama araziye de gittim. Şehir dışına çıktım, arazide köyde gezip kalıyordum. Fakat işini kanunlara aykırı yapan insanlar gördüm. Mühendislerle aramda anlaşmazlık çıktı. Daha sonra beni Afyon'a gönderdiler.

Milli Nizam Yılları

Afyon'da kaldığım otelin karşısında Milli Nizam Partisi açılmıştı. Gençlik teşkilatı yokmuş. Gençlik teşkilatı kurulması gerekiyordu. Milli Nizam gençlik teşkilatını kurduk. Afyon Milli Nizam Partisi'nde oturup bildiriler yayımlamaya başladık. Bir gün Devlet Su İşlerine çağırdılar. Mühendis, "Sen partide kurucusun, böyle bir şey

senin işten atılmana sebep olacak. Bu da, ileride tekrar işe girmene mâni olur. En iyisi sen istifa et." dedi. Böylece istifa ettim. Geçim sıkıntısı da başladı. Tam o sırada Milli Nizam da kapatıldı. Milli Nizam kapatılınca ortada kaldım. Adana'ya döndüm. Daha sonra Afyon'dan da dava celbi geldi.

Milli Nizam Partisi kapatılmadan önce yayımladığı bir bildiride, Seyyid Kutub'un risalesinden genişçe bir yer almıştım. İslâm'ın nasıl bir inkılapla gerçekleşebileceğini anlatan ayet-i kerimeyi açıklayan bir bölümünü bu bildiriye bastırıp dağıtmıştık. Bir ilçede yapılan bu bildiri ele geçmiş. Afyon'a da gönderildiği için Afyon'da soruşturma başlamış. Arkadaşları almışlar. Eğer gidip "Parayı ben buldum, ben bastırdım." demezsem hepimizin başı derde girecekti. Mecburen arkadaşları kurtarmak için Afyon'a gittim ve suçu kabullendim. Arkadaşlar tahliye edildiler. Benim davam devam etmeye başladı. Dava devam ederken arkadaşlarla görüştüm. "Seni artık kimse kurtaramaz; çünkü savcı 10 yıl mahkûmiyet istiyor. Kesinlikle bu adam şeriat konusunda kimseyi beraat ettirmez. Kesinlikle sana ceza verir." dediler. "Ne yapalım?" dedim. Dediler ki: "Sen İstanbul'a git, bir bahane ayarla. Sonraki mahkemelere gelme. Karar aleyhine çıkarsa temiz kâğıdı çıkar. Biz sonra temyize gönderelim. Sen davayı orada bul, tutsunlar. Avukat Rasim Hancıoğlu takip eder."

1. Tarlık

FATİH 2. ASLİYE CEZA MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞINA

Fatih-İstanbul

Davaya konu
Hazırlık Dosyası No:1995-14713
Esas:1995/
İddia:1995/
İddia edilen suç:Halkı Kanuna itaatsizliğe teşvik etmek ve bir suçun işlenmesine tahrik etmek
Davaya konu Yazının Yayın Tarihi:29.06.1996
Yazının Yayınlandığı Yer:Günlük Akit Gazetesi
Davaya konu yazının başlığı;Buna gücünüz yetmez

Yazılı Savunmamdır.

1- Bu dan ilk defa haberdar oluyorum.
Dava ile ilgili olarak , iddianamadeki açık adresime ya da bana bu güne kadar hiç bir ihbar da bulunulmamıştır. Ne posta yolu ile, ne de karakol vasıtası ile ne bir davetiye ne de iddianame ulaşmamıştır.

2-Ne ile suçlandığımı bilmiyorum. Daha sonra avukatımdan temin ettiğim iddianamede hiç bir açıklık ve netlik yoktur ve böyle bir iddianame konusunda nasıl bir savunma yapacağımı bilmemekteyim.

3-Son onbeş yılda hakkımda onlarca dava açıldı. Bunların tümü beraatla sonuçlandı. So olarak uluslararası yazarlar Birliği hakkımda açılan davalarla ilgili iddianameleri istediler, ...

A. Dilipak; Bir Mahkeme Dilekçesi

Ben bunun üzerine İstanbul'a geldim. O günlerin cilvesi, mahkeme aleyhimize sonuçlandı. Temyize gittim. Fakat temyizden gelene kadar da tutuklamadılar. Anlaşıldı ki; temyizi bekleyeceğim. Fakat ben de İstanbul'da boş durmaktan sıkılmıştım ve geçinmek için bir şey yapmam lazımdı. İstanbul'da Üretmen Han'da 2.5 -4 metre uzunluğunda bir oda tuttuk. Ben orada yatıyordum. Orası aynı zamanda yayıneviydi. Abdurrahim Karakoç'un bir şiir kitabı çıkmıştı. Odada bastığımız kitaplar da vardı. Ben Abdurrahim Karakoç'la konuşup kitabı bastım. Gayet iyi piyasası vardı. Maddi anlamda çok faydası oldu.

Artık 20 günde bir kitap basıyordum. Bastığım kitaplar da çok iyi gidiyordu. Fetih Yayınevi'ni kurdum. Kısa sürede Türkiye gazetesinin Cağaloğlu'ndaki eski yerini tuttum, dağıtım evi, bir reklam ajansı kurdum. Çok iyi para kazanıyordum.

Milli Gazete'nin kuruluşunu gerçekleştirdik. Ahmet Farsakoğlu gazetecilikte okuyordu. Ben de Arap-Fars Dili'nde okuyordum. İstanbul'da okula devam edemiyordum; çünkü yayınevi vardı. Milli Gazete'de sanat sayfası çıkarıyordum. Yeni Spot diye bir dergi çıkardık. Orada tiyatro üzerine yazılar yazıyordum. Bu sıralarda 1974 af tartışmaları yapılıyordu. Af çıktı. Postadan temyiz kararı geldi. Mahkeme işi bitti.

İslâmî sinema yapmaya çalışıyorduk. O zaman fotoğraf makinesini yeni almıştım. Fotoğraf eleştirilerini ben yapıyordum. Biz, 9 arkadaş, Müslüman bir sinema yapmaya karar verdik. Günde 3 defa sinemaya gidiyorduk. "Gençlik Köprüsü" filmini çektik. Sonra Adım dergisini çıkardım. Adım dergisi 12 Mart'tan sonra çıkan ilk dergiydi.

Arap-Fars dilinde 2 yıl okuduktan sonra (zaten çok başarılı değildim) yeniden imtihana girdim. İstanbul Üniversitesi Gazetecik Halkla İlişkiler Yüksek Okulu'nu kazandım. 1980 yılında da mezun oldum. 12 yaşındayken gazetede yazı yazdım. 14 yaşındayken Yeni İstanbul'da yazılarım yayımlandı. Hasan Aksay'la 'Hilal' diye bir dergi çıkardık. Bir yandan da Milli Gazete'de yazı yazıyordum. Mahkemeler arttığı için Faruk Fehmi imzasını kullanıyordum. 12 Eylül'den önce benim Abdurrahman Dilipak diye imzam yoktu. O gün tedbir olarak da Tarık Behlül adıyla yazdım.

1978'de 2. sınıftayken Erbakan bizi Ankara'ya çağırdı. MSP'nin basın bürosunu örgütleyip kurma görevini yaptım. İhsan Cebi orada görev yapmıştı. 78'de Ankara'ya gittim. MC hükümetinin son günlerinde basın danışmanlığı görevi için orada bulundum. Bu arada milli haber ajansı kurdum. İslâm ülkeleri arasında haberleşmek için bu ajansı örgütlemek istiyorduk.

Abdurrahman Dilipak; Ankara'da MSP Binasında Necmettin Erbakan ile

Güzel sanatlara gitmek için resim dersleri aldım. Hatta bir ara gençliğimde gitar dersleri de almıştım. Müziğe karşı ilgim vardı. Ankara'da iken Tarihi Günleri Anma Derneği'ni kurmuştuk. Hicret dergisini çıkardık. Türkçe ve Arapça çıkardık. Akıncı gençliğin dergisi Seriye'yi çıkardık. Yazı işleri müdürlüğünü yaptım. Askerlik problemim sebebiyle kendi adıma yazı yazmıyordum.

MSP genel merkezinin binasının ilk katı bizimdi. Milli Haber Ajansı genel müdürü gözüküyordum. 12 Eylül sabahı binaya gittim. Telefonlar çalışmıyordu. Oradaki komşuları aradım. "Burada kalabilir miyim?" dedim; ama herkes karşı geldi. Merkez binaya benden önce Şevket Kazan gelmiş, onları alıp götürmüşler. Girişteki ajans katında çalışmalarımıza başladık.

Askerliğe başvurdum. Kısa dönem er olarak Burdur'da yaptım. 12 Eylül'den sonra ajansın kurduğu bir dernek yüzünden sorgulandık. Ama temiz çıktık. Ayakkabı numaram 47 olduğu; ve tam askeri kıyafet giyemediğim için askerde ben eğitime çıkmıyordum. Ortalıkta beni kim görse kızıyordu. Durumu izah edince "Aaa… Sen o musun, ortalıkta görünme!" falan diyorlardı. Herkes beni gıyaben tanıyordu.

Burdur'da eğitim alanında toz toprak çoktu. Bu yüzden, kalp rahatsızlığı şikâyeti ile doktora gittim. Kontrolde herkesi dışarı çıkardılar. "Seni Isparta'ya göndereceğiz." dediler. Isparta'ya sivil ayakkabılarla gittim. Kalbimin aritmik çalışmasından

endişe ettikleri için beni hemen Ankara'ya ambulansla göndermek istediler. Ambulans bulunamayınca kağıt imzalatarak daha sonra kendi imkânlarımla Ankara'ya gittim. Ankara'da Gata'da muayene oldum. Kısa dönem 4 ay askerlik böylece geçti. Biraz da kalp hastası diye baktılar. Askerden sonra İstanbul'a döndüm.

Askerden önce Erbakan'ın danışmanı olarak çalışırken bir ara kalp rahatsızlığım olmuştu. Zayıf olduğum için kaburga kemiklerim kalbimi sıkıştırmış, kalp dış zarı zedelenmişti.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

12 Eylül öncesi müstear isimle yazı yazdım.

Yeni Devir'de 'Yeni Bahar' adıyla yazı yazardım. Toktamış Ateş benim hocamdı; ama benim yazı yazdığımı ve Erbakan'a danışman olduğumu bilmezdi. 12 Eylül öncesi Tarık Behlül diye bilirlerdi. 12 Eylül'den sonra Abdurrahman Dilipak olarak ortaya çıktım.

1984 yılına kadar Çekirdek Yayınevi ile uğraştım. 1986'da çeşitli dönemlerde konuşmacı olarak Anadolu'da gezdim. O zamanlarda Murat Belgelerle ve Doğu Perinçeklerle darbeci askerlere karşı diyalog çalışmaları başlattık. İdris Küçükömer'le beraber olduk.

Abdurrahman Dilipak; İslâm ve Barış Konulu Konferans Haberi

1986'dan sonra dernekler açılmaya başladı. Önce İslâmî kesimler ve vakıflar adına bazı sol kesimlerin bizi tanıması için konferanslar veriyordum. 10 gün içinde 15-20 yerde konferanslar verdim. Bir yandan banker skandalları ve hayali ihracatçılar oluyordu. Özal bir şeyler yapıyordu.

Solculara Verdiğim İlk Konferans ve Sonrası

Bir gün Bakırköy Kültür Merkezi'nden beni çağırdılar. Fatih MSP teşkilatında buluştuk. İslâm'ın gerçeği üzerine bir konuşma istediler. İman ve ibadet konusunu seçtim. Gittim, beni takdim ettiler. Çok şaşırdım; çünkü çok farklı bir kesim beni dinliyordu. Konuşmanın ortasında biri kalkıp: "Sen bunları anlatıyorsun; ama Allah yok ki neye yarar?" dedi. Başka biri: "İran ne oluyor?" dedi. Daha sonra o solcu gençler beni evime kadar getirdiler. Arabaya 4-5 kişi bindi, bana yolda bile soruyorlardı. Daha sonra onlarla dostluklarımız devam etti.

Milli Gazete ve Yeni Devir'de yazıyordum. Daha sonra Akit Gazetesi çıktı. Orada da yazı yazmaya başladım. Her yere yazı yazdım. Geçimimi kitapla temin ettim. Gazetelerden pek fazla bir şey alamadım. Terk edemeyeceğim bir işim olmadı, disiplinli bir hayatım yoktu. Cuma dergisinde yazmaya başladım. Almanya'da Kızılbaş dergisinde yazdım. Yeni Şafak çıkmaya başlayınca orada da yazmamı istediler. Bir süre orada da yazdım.

Bu arada özel TV'lerin ortaya çıkmasından sonra Kanal 7'de bir program yapmam gündeme geldi. Toktamış Hoca ile "Ateşten Gömlek" diye program yaptım. Yaklaşık 1.5 yıl devam etti. Bu programlar devam ederken bir ara Kanal D'de gündüz haberlerinde yorumcu olarak çıktım. Kanal 6'da "Analiz" diye bir program yapmaya başladım. TV tartışma programlarından sık sık çağrılıyordum.

SİYASİLERLE İLGİLİ ANILARI

Hasan Celal Güzel Herkese Danışmanlık Yapardı

Sanıyorum Erbakan, Türkeş ve Demirel'i bir kazanda kaynatıp suyundan bir adam çıkarsanız Hasan Celal Güzel çıkar. Hasan Celal Güzel, sabahları hocayla çalışırdı. Hoca erken gelirdi. Demirel öğleden sonra gelirdi. O liberal çevreyi de tanıyordu. Sabah hocayla çalışır, öğleden sonra Demirel'le, Türkeş'le de akşam. Üç kesimle de iyi bir diyaloğu vardı. Erbakan gibi bir Müslüman, Demirel gibi liberal ve Türkeş gibi milliyetçi ve sonunda gözükmeyen bir başka şey Özal gibi de demokrattı.

Turgut Özal Farklı Bir İnsandı

Kimisi Özal'ı hain olarak takdim etti, kimisi kahraman ilan etti, kimisi öldükten sonra kahramanlaştırdı. Ben bir ölçüde eleştirel kaldım, bir ölçüde de destekledim. Düzenin var olan tabularına karşı cesaretle gitti. Bu, onun olumlu yönüydü. Aslında

çok entelektüel derinliği yoktu. Felsefi derinliği yoktu. Ahlaki bakımdan ailesi bana çok mazbut görünmüyordu. Hayali ihracatı, banker skandalını, Türkiye'yi küçük ABD yapmak gayretlerini eleştirebilirsiniz. Ama Özal Batıcı değildi, bir Batılı gibi düşünmüyordu. Aportinist ve pragmatistti. Yani 3 koyacağım 5 alacağım derken bunu millete kazık atmak için söylemiyordu.

Namuslu Adamlar Politika Yapsın Yeter

Politika ortak bir iştir; yani yüksek bir zeka gerektirmiyor. Çok zeki olan insanlar politika yapmasınlar, politikacılar namuslu olsun yeter. Herkesin bildiği ortalama değerler üzerinden siyaset yapılır. Siyaset her şey değildir. Her şey siyasetle başlayıp bitmez.

Tarikat ehlinin siyasetten uzak durmasının sebebini çok sonradan anladım. Siyaset gerekli; ama her şey değil. Siyasetin namuslu, kafası çalışan insanların elinde olması gerek.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Mehmet Şevket Eygi*

M. Şevket Eygi'yi yakın bir zamana kadar birebir tanımıyordum. Milli Gazete'de yazmaya başladıktan sonra özellikle 'Büyük Gazete' diye bir gazete çıkarmasıyla tanıma fırsatı buldum. Fransızca'yı bilen, entelektüel, estetik kaygıları olan, aynı zamanda mutfak kültürüne sahip, Cumhuriyet zamanına nasıl olduysa uzaydan inmiş bir Osmanlı beyefendisidir. Yine Risale-i Nur disiplininin Batı'yı tanıyan bir aydın prototipi yansımasıyla da görebilirsiniz. Batı kültürünü takip eden bir kişidir. Son olarak da Milli Gazete'deki sahifesinden tanıyorum. Şimdi yeni bir deney gerçekleştireceğini duydum. Aydın Doğan grubu içinde yeni bir gazete çıkaracak. O kesime seslenecek.

♦ *Alaeddin Kaya*

Alaeddin Kaya'yı Erbakan Hoca'nın danışmanı olduğum zaman tanıdım. Refah Partisi'nin bazı çalışmalarını Kaya'nın matbaasında basardık. Ben yayınevindeyken onun yayınevi vardı: Nur yayınevi. Oradan kitap alışverişi yapardım. Dağıtımda iş birliğimiz olurdu. Daha sonra onu partide tanıdım. Demek ki onunla 1970'lerin başında tanıştım. Sonra partide bir süre beraber kaldık. Zaman gazetesinin ilk çıkışında, Alaadin Bey'in gazetenin sahibi olduğu kritik anda ben oradaydım.

Gazetenin 3 sahibi vardı: Alaeddin Kaya, Necati Aktülün ve İhsan Aslan.

İhsan Aslan, Milli Gazete'nin Abdulkadir Akgün gibi eski kadrosunu buraya almak istiyordu. Ali Bulaç Bey ve İran'a yakın diğer birtakım yazarlar daha radikal bir çizgi istiyordu. İhsan Aslan ise daha yerli bir çizgi izlenmesini istiyordu ve gazetenin tirajını yükseltmek için RP ile dirsek teması yapılmasını istiyordu. Onun için de parti çevrelerinde kabul edilen, ama partinin de üyesi ya da personeli olamayan kişilere gidelim, parti dirsek temasımızı kaybetmeyelim diye düşünüyordu. Radikal kanat buna çok bozuldu. Necati Aktülün, İhsan Aslan'a gazeteyi satmaktansa Alaeddin Kaya'ya satmayı tercih etti. Ben gazetedeydim. Necati Aktülün benimle görüşmeden onlar Alaeddin Kaya ile görüştüler, fiyatın konuşulduğu haberi geldi. Gazete, böylece Alaeddin Kaya'nın eline geçti. Alaeddin Kaya yeni grupla anlaştı. İhsan Aslan, ortaklıktan çekildi. Benim de Zaman'daki bir günlük maceram sona erdi. Tabii, o arada Fehmi Koru meselesi falan da vardı. Fehmi Koru ve Mehmet Doğan problem olmuştu.

♦ *Fehmi Koru*

Fehmi Koru'yu İzmir'den tanırım. Milli Mizam zamanlarından tanırım ama fazla yakın olmadık. Ankara'da Zaman gazetesi için çok uygun bir diplomatik parlamento muhabiri yazarıdır. Amerika tecrübesi vardır.

♦ *Ali Bulaç*

Ali Bulaç İlahiyat kökenli, meal çalışması yapmış. Arapça biliyor, sosyoloji yönü var. CIA'nın hazırladığı bir raporda entelektüel İslâmcı olarak gösterilmiş. Politik İslâm olarak beni gösteriyorlardı. Türkiye'nin gündemine tanıklık yapan bir entelektüeldir.

♦ *Yılmaz Yalçıner*

Herkes onu uçak kaçıran olarak biliyor. İran devriminden etkilenmiştir. İlginç bir insandı. Hapislere girmiş, çıkmış. Sanatçı kişiliğinden çok ideolojik yönü öne çıkıyor. Ajitatif yazıları vardır. Sanatçı kimliğini siyasi kişiliği ile bastırıyor.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Kız kardeşim Burdur'da oturuyordu. Bir kızı olmuştu. Onu ziyarete gittim. Ona evlenmek istediğimi söyledim. Ablam da: "Kur'an kursunda İmam-Hatip'i bitirmek üzere olan bir kız var." dedi. Bu kız da, babasının bir ihale işi sebebiyle oraya gelmiş. Burdur'da uzaktan onu bir kere gördüm. Hemen eniştem ve ablamla istemeye gittik. Böylece 15 gün içinde evlenmiş olduk.

Abdurrahman Dilipak; Nikah Şahidi Hasan Aksay ve Akrabaları ile Nikah Merasiminde

Tanımadığım birisiyle evlendim; ama çok şükür evliliğimiz devam ediyor. 5 çocuğumuz oldu. İsimleri: Asiye Turgut (1975), Ali Osman (1976), Ahmet Taha (1981), Fatıma Zehra (1983), Ahsen Büşra (1993).

Abdurrahman Dilipak; Eşi ve Çocukları ile

ABDURRAHMAN DİLİPAK/FOTO-GALERİ

Abdurrahman Dilipak

Abdurrahman Dilipak; Ziyaulhak ile

Abdurrahman Dilipak ve Eşinin Düğün fotoğrafı

Abdurrahman Dilipak;
Telefon Görüşmesi Yaparken

XPRESS KAPAK

PENDİK BELEDİYESİ ÇALIŞANLARI DAYANIŞMA İÇİNDE DİRENİŞTE

"Allah, Allah" dediler, hakkımızı yediler..!

"Arkadaşlarımı işten atılırken, 'bana ne, ben işime bakarım, benim tazminatım var, 300 milyonum gidecek' mi deseydim?" Pendik Belediyesi çalışanları, 35 gün önce, pek çok insanın kolay kolay göze alamayacağı bir dayanışma direnişi başlattılar ve inatla sürdürüyorlar.

Abdurrahman Dilipak'ın Gazete Röportajı

Abdurrahman Dilipak; Erbakan ile Hacda

ABDURRAHMAN DİLİPAK/FOTO-GALERİ

Abdurrahman Dilipak; Konferans Verirken.

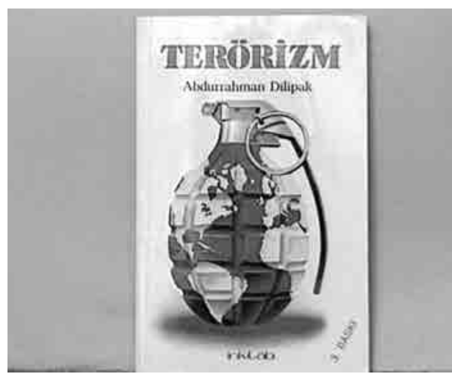
Abdurrahman Dilipak; Nevzat Yalçıntaş ile Birlikte Konferansta

Lüks otellerde iftara İslamcı yazar tepkisi

GAZETECİ-yazar Abdurrahman Dilipak, İslam dininin sisteme entegre edilmeye çalışıldığını belirterek, "Lüks otellerde mini etekli kızların servis yaptığı iftar sofralarına çabuk alıştık" dedi. Dilipak, son günlerin popüler isimlerinden Fethullah Gülen için de 'entegrist' (bütünleştirici) tanımlamasını yaptı. Dilipak,

Abdurrahman Dilipak'ın; İftar Eleştirisi

Abdurrahman Dilipak'ın "Terörizm" Adlı Kitabı

Abdurrahman Dilipak'ın "Cumhuriyete Giden Yol" Adlı Kitabı

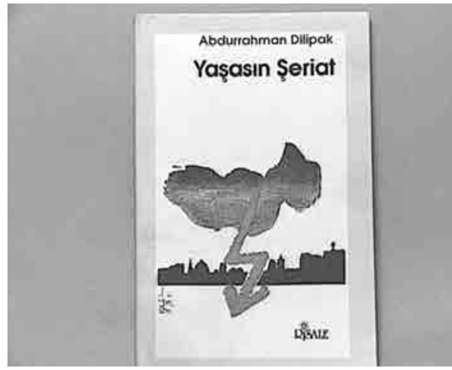

Abdurrahman Dilipak'ın; "İnönü Dönemi" adlı Kitabı

ABDURRAHMAN DİLİPAK/FOTO-GALERİ

Abdurrahman Dilipak'ın; TV 7'de "Ateşten Gömlek" Adlı Programı

Abdurrahman Dilipak'ın; "Yaşasın Şeriat" Adlı Eseri

Gazeteci-yazar Abdurrahman Dilipak, Pendik'te verdi
konferansta, bilinçsiz gelişmenin verdiği zararları anlat

Dilipak'tan konferan

Abdurrahman Dilipak'ın Konferans Haberi

Abdurrahman Dilipak ve Halit Esendir

Babıali'nin Onurlu Ve Sessiz Gazetecisi:

NAİL GÜRELİ

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

13 Şubat 1932'de İstanbul'da doğdum. 2.5 yaşındayken babam vefat etmiş. Ağabeyim Orhan Güreli bana babalık etti. 1976'da annem vefat etti. Eşimin adı Mine Güreli'dir. Bir oğlumuz var.

İlkokula Bandırma'da başladım, Yıldız'da şimdi sağır ve dilsizler okulu olan yerde ilkokulu bitirdim. Kabataş Lisesi'nin orta kısmını okudum. Lise kısmından ayrılarak Sultanahmet Meslek Lisesi'ne geçtim. Orayı da bitirdikten sonra Özel Gazetecilik Yüksek Okulu'na devam ettim. Okul, Fatih'teki medreselerin içindeydi. Daha sonra iki yıllık Özel Gazetecilik Yüksek Okulu'na gittim.

MESLEĞE GİRİŞİ

Gazeteciliğe stajer olarak başladım. 1952'de Hizmet gazetesinin sahibi Con Kemal'in gazetesinde stajyer olarak görev yaptım. 8 ay sonra gazete kapandı. İlk röportajım da orada yayımlandı.

Bir sabah Günseli Başar Avrupa güzeli seçildi diye haber geldi. İstihbarat şefi, beni ailesinin evine gönderdi. Annesini ve babasını buldum. Yaz günüydü. Aileden resimlerini istedim; ama evde yok diye vermediler. Hizmet gazetesinde haberim çıktı. Yeni Sabah gazetesinde ise ertesi gün yarım sahife resimleri yayımlandı.

Patron Con Kemal hiddetle geldi: "Yeni Sabah'ta resimler var, bizde niye yok?" dedi. Bayağı kızdı. Sonra: "Kim gitti bu habere?" dedi. Tabii beni gösterdiler. Bana baktı: "Sende kabahat yok, seni oraya gönderende kabahat. Bir haftalık muhabiri oraya gönderirsen böyle olur." dedi. Meslekte ilk anım budur.

Hizmet gazetesi kapanınca Selim Ragıp Emeç'in sahibi olduğu Son Posta gazetesinde işe başladım. Patronun nasıl olması gerektiğini burada öğrendim. Selim Ragıp

Emeç erkenden gazeteye gelir, herkesten önce gazeteleri okur ve notlarını alırdı. İstihbarat şefine ayrıntılardaki farkın ne olduğunu sorardı. Ercüment Talu, İlhan Turalı istihbarat şefimizdi. Sami Teziç, yazı işleri müdürüydü. Sporda Necmi Tanyolaç vardı.

Son Posta'da iken Tuna Nehri'nden kopan buzlar Boğaz'a gelmişti. Bican adında Boğaz'da nöbetçi olan bir arkadaş telefonda bana bilgi verirken: "Tuna'dan kopan buzlar bu gece boğaza girdi. Sabah Eminönü'nde olacak." dedi. Biz atlatma bir haber olarak bunu manşetten verdik. Ertesi gün Boğaz'ı buzlar kapladı. İstanbullular buzlar üstünde yürüdüler, fotoğraflar çekildi.

Geç saatlerde gazeteler hazırlanırdı. Gazeteler Ankara'ya hemen ertesi gün, diğer illere ise iki gün sonra ulaşırdı. Saat 5.00'ten sonra resmi daireleri dolaşarak haberleri toplardık. 3-5 muhabir arkadaş aramızda anlaşır haberleri paslaşırdık. O zaman tek sütun haber bile gazetede dikkat çekerdi. İstanbul'da olduğumuz için siyasi haberler de fazla yoktu. Vasfiye Uçak ile haber paslaşırdık. Son Posta gazetesinde santral yoktu. Sadece yazı işlerinde ve istihbarat şefinde telefon vardı. Akşam saat 7 -8.00'de Rahmetli Mustafa Yücel, yazı işleri müdürü masasından haber takibi yapınca bana kızmıştı: "Akşam vakti buradan haber takibi yapılır mı?" dedi. Ben de: "Yapılmazsa o zaman ben de gidiyorum." dedim. Kapının arkasından ceketimi aldım, çıktım, gittim. TGC genel sekreterliğini uzun yıllar yapan Mustafa Yücel Son Posta'dan ayrılmama sebep oldu. Böylece işten ayrıldım.

Ağabeyim ev bakıyordu. Maaş almıyorduk, sadece yol masrafımızı veriyorlardı. Ağabeyim de hesap uzmanıydı. Anadolu'da turnedeydi. Ona mektup yazdım. İşten ayrıldığımı anlattım. Bana gelen cevap da hâlâ beni duygulandırır. Kısaca: "Nail aferin, seni kutlarım. Her zaman böyle yap. Hayatının sonuna kadar haksızlığa boyun eğme." diye yazmıştı. Çok duygulanmıştım.

Daha sonra durumumu diğer gazetede çalışan, o akşam telefonda konuştuğum arkadaşım Vasfiye Uçak'a anlattım. Sanki işten ayrılmama o sebep olmuş gibi üzüldü. Birlikte Son Telgraf'ın yazı işleri müdürü Şemsi Kuseyri'ye gittik. Beni Son Telgraf gazetesinde işe aldılar. Daha çok, işçi haberlerine bakardım. Ahmet Nail ismiyle işçi köşesi yazardım. Hatta işçi sahasında uzman olan Kemal Sülker, Ahmet Nail isimli yazılarımı görünce beni yaşlı sanmış. Beni görünce: "Ne kadar gençmişsiniz, sizi tebrik ederim." dedi. Meğer yazılarımı beğeniyormuş. Sami Teziç de röportajlarımı beğenirdi. Toplam 13 gazete değiştirdim. Milliyet'te 3, Akşam'da 2 defa çalıştım. Vatan'da da çalıştım. Vatan bölündü. İkdam yayımlandı. Hürriyet'te çalıştım. Cumhuriyet hariç çoğunda çalıştım.

27 Mayıs'tan sonra Vatan'da çalıştık. Gökşin Sipahioğlu Vatan'ın genel yayın müdürü idi. Bazen taşraya gazeteler geç kalmasın diye sırtında gazete taşırdı. Şimdi kendisi Fransa'da SİPA fotoğraf ajansını kurdu.

1961'de Milliyet'ten ayrıldık ve 8 kişi Yeni İstanbul'a geçtik. O dönemde sorumlu yazı işlerini dönüşümlü olarak yapıyorduk. Ben tatildeydim. Hasan Pulur, Hasan Yılmaer de yoktu. Bazen iktisat sayfası sorumlusu, bizler yokken Ali Gevgili'nin yazı işlerine bakardı ve gazetede onun adı çıkardı. Tatilden döndüm, hâlâ ismim gazeteye konmayınca ben de ayrılmaya karar verdim.

Daha sonra Hasan Yılmaer de tatilden dönünce Ali Gevgili'nin yazı işlerine inmesine tepki göstermişler ve Milliyet'ten ayrılmaya karar vermişler. Abdi İpekçi ile tartışmışlar. Böylece 8 kişi ayrılmış olduk. Hatırladığım isimler; Hasan Yılmaer, Dinçer Güner, Halit Kıvanç, Karikatürist Turhan Selçuk, 1. sayfa sekreteri olan Turhan Aytul'du. Karikatürist Turhan Selçuk, Kemal Uzan ile pazarlık yaptı. Milliyet'ten ayrılan 8 arkadaş 6 ay kadar Yeni İstanbul'da çalıştık. Oradan da 6 ay sonra ayrıldık. 2 ay Güner'le ben işsiz kaldık. Diğerleri tekrar Milliyet'e döndü.

2 ay sonra Ahmet Turan Baran, bizi Hürriyet Haber Ajansı'na çağırdı. 12 Eylül'den sonra yapılan ilk genel seçimlerde günlük bülten hazırlardık. Dinçer Güner ile birlikte ajanstan sonra Hürriyet'e geçtik. 1983'te Hürriyet'te ilk dönemde yurt haberleri servisinde çalıştık. Hami Altuner ve Mete Olgun adlı iki arkadaş yanımda usta -çırak ilişkisi ile gazeteciliği öğrendi.

Nezih Bey yerine Çetin Emeç geldi. Nezih Bey, benden Bakırköy'de araştırma yapmamı istedi. 2 ay uğraştım. Çok güzel bir dizi yaptım. Hatta Nezih Bey, bu dizi için duvar afişleri yaptırdı. Çetin Emeç'e yayımlamasını söyledim. Beni bekletiyordu. Bana: "Büyükelçilerin eşleri ile ilgili röportaj yap." dedi. Onu da yaptım. Bu yayımlandı. "Bakırköy röportajı ne zaman yayımlanacak?" dedim. "Bakarız." falan dedi. Yayımlamayacağını anladım ve Hürriyet'ten de ayrıldım. Erol Bey bana darılmış.

Nezih Bey Hürriyet'ten 1982'de ayrılınca Milliyet'i satın alan Aydın Doğan'a danışmanlık yapmaya başladı. Benden bahsetmiş. Bunun üzerine Milliyet'e geçtim. Daha sonra Nezih Bey, Güneri Civaoğlu ayrılınca Güneş'e geçti. Aydın Doğan'a yanıma Nail'i alacağım demiş. Aydın Bey de olur demiş. 1986'da Güneş'e geçtik. Güneş'te üç yayın yönetmeni vardı. Bunun böyle yürümeyeceğini bildiğim için Güneş'ten de ayrıldım. Ondan sonra Milliyet'e geçtim. Hâlâ Milliyet'teyim.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Darbe Olunca Gazetemiz Tekrar Basıldı

Çalıştığımız Vatan gazetesi 27 Mayıs'tan önce 15 gün kapatılınca patron bizlere "Boş durmayın, memleket röportajları hazırlayın." dedi. Bana da Ege Bölgesi'nin kaplıcaları ile ilgili dizi yapmak düştü. Hiç unutmuyorum, Manisa'da tren istasyo-

nundaydık. Sabahleyin ordunun yönetime el koyduğunu istasyon hoparlöründen duyduk. Hemen apar topar geri döndük ve gazetemizin kapanma kararı kalktı. Ertesi gün gazeteyi tekrar basmıştık.

Necip Fazıl Bizimle Konuşmadı; Ödül Aldık

1957'de Büyük Doğu'yu çıkaran Necip Fazıl Kısakürek'in Rahmetli Adnan Menderes ile arası açılmıştı. Basına yapılan baskıları ve bazı uygulamalarını eleştirdi. Eğer konuşsa basında iyi haber olacaktı. Fakat Necip Fazıl kimseyle konuşmuyordu. İstihbarat şefi Muammer Kalyan gidip görüşmemizi söyledi. Ben de foto muhabiri Meftun Olgaç'ı yanıma aldım. Necip Fazıl'ın Cağaloğlu'nda bulunan ofisine gittim. Sekreterine kendisiyle görüşmek istediğimizi söyledim. "Kabul etmiyor, konuşmayacakmış." dedi. Bizi gönderdi. Ben de kapının önünde foto muhabiri arkadaşla bekledim.

15-20 dakika sonra gerçekten Necip Fazıl dışarı çıktı. Bizi görünce: "Kim bunlar?" dedi. Sekreter: "Röportaj yapmak isteyen gazeteciler." dedi. Necip Fazıl kızarak: "Ben sizinle konuşmayacağım demedim mi, neden geldiğinizi ve kimin gönderdiğini biliyorum. Benden laf alamazsınız. Ben Babıali'nin en efe adamıyım, kimseden korkmam. Sizinle de konuşmayacağım." diyerek resmen bizi kovdu. Röportajı yapamadan gazeteye geldik. Başımızdan geçen olayı şefe anlattık. "Hemen otur, başınızdan geçenleri çabuk yaz, gazetede yayımlanacak." dedi. Çalakalem yazdık. Gazetede yayımlandı. Enterasandır; 1958'de Gazeteciler Cemiyetinin yılın gazeteci ödülünü bu yapılmayan röportaj ile aldım. Sadece bir kişiye verilen bir ödüldü bu.

Darbeler Hep Sıkıntıya Sebep Oldu

27 Mayıs'ta yazı işlerinde çalışıyorduk. Başlangıçta darbe sevinçle karşılandı; ama bugün bakıldığında hepsine karşı gelinmelidir. 27 Mayıs Anayasası'nda gazetecilere bazı özgürlükler verildi. 12 Mart ve 12 Eylül'den sonra ciddi baskılarla karşılaştık. 1982 anayasasına hayır demek mümkün değil gibiydi. TGS olarak 82 Anayasası'na karşı toplantılar düzenledik ve bunları kitaplaştırdık. Hatta içişleri müsteşarı asker kökenliydi. Bizi Ankara'ya davet etti. TGS sekreteri olan Ziya Sonay ile birlikte gittik. Hiç beklemediğimiz bir şekilde takdirle karşılandık. Yaptığımız çalışmanın ideal olduğunu, bunun ancak 2000'li yıllarda Türkiye'de uygulanabileceğini, bugün için 82 Anayasası'nın uygulanmak zorunda olduğunu anlattı. Bizim çalışmamızı kurmay olacak genç subaylara örnek bir çalışma olarak tavsiye ettiklerini anlattı. Çok memnun olmuştuk.

12 Eylül'de Veto Yedik

1982 Anayasası'ndan sonra siyasi partiler kurulmaya başlamıştı. Oktay Ekşi SODEP'ten kurucu üye olmuştu. Veto yiyenlerin yerine benim ismimi yazdılar. Bu yüzden Gazeteciler Sendikası genel başkanlığından istifa ettim; ama ben de veto yedim. Daha sonra parti kurucusu olarak partide bir dönem SODEP MYK olarak görev yaptık. İstanbul seçimlerinde aday oldum, ön seçimde kaybettim. SODEP ile SHP'nin birleşmesinde İstanbul'da bu hareketi başlatan ben olmuştum. 1987 seçimlerinden sonra da siyasetten ayrıldım. O günden beri Milliyet'te yazıyorum.

Benim hakkımda tek bir dava oldu. Rahmetli Halil Müftü Dördüncü'nün yeğeni intihar etmişti. Hava gazı ile intiharı teşvik edici buldular. Tek bu davadan para cezası yedik. O da tecil edilmişti. Çocuğun not defterini bulmuştum, onları yayımladım. Aslında bunları yazmamam lazımmış. Hata etmişiz. Mahkeme haklıydı. Genelde yasalara dikkat ediyorum. Mesela hükümet deyince suça girebiliyor; ama iktidar derseniz suç olmuyordu.

GENÇ GAZETECİLERE TAVSİYELER

En başta gazetecinin çok çalışması lazım. Meslek ilkeleri ile mesafe korunmalıdır. Çok laubali olunmamalı, hele çıkar ilişkilerine hiç girilmemelidir. Maksatlı haber yapmamak lazım. Hissi olunmamalı. Dil bilmek gerekir. Çok bilgili olunmalıdır.

Gazeteci nasıl yetişir?

Gazeteci gazete içinde daha iyi yetişir. İletişim fakültelerinde yetişmiş olan gençler bir şeyler öğrenerek geliyorlar. Gazetede de bunun pratiğini yaparlarsa çok iyi yetişirler. Bunun yanında, usta -çırak ilişkisi ciddiye alınmalıdır. Bunun çok yararı vardır. Meslek içi eğitim çok önemlidir. Ama maalesef pek yapılmıyor. Zaman gazetesi 3-4 yıldır genç gazeteci adayları için kurslar yapıyor. Ben de zaman zaman gidip seminer veriyorum, çok yararlı bir çalışma olarak görüyorum. Gazetede haber hür ve gerçek olmalıdır. Bununla beraber yazarlar gazetede taraf tutabilir.

Habere daha fazla yatırım yapmamız gerekir. Dünyadaki olayları yerinde izlememiz lazım. Kendi eleman ve kameramızla dış dünyadaki olayları izlememiz gerekir. Türkiye içindeki yerel haberleri yazmak için yerel muhabirlerin olması gerekir. Maddi yönden muhabirlerin desteklenmesi gerekir.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Oktay Ekşi*

Gazeteciler Cemiyeti'ne girmek için muhalif liste hazırlıyordum. Oktay Ekşi de,

Basın Konseyi'ni kurmaya çalışıyordu. "Gel bizim başkanımız ol, muhalif listeden cemiyette görev alalım." dedi. Ama o cemiyet yerine Basın Konseyi'ni kurdu.

♦ *Çetin Altan*

Akşam'da beraber çalıştık. Geçenlerde benden yazısında: "Yürekli can dostum." diye bahsetmiş. Hapisten çıkınca kimse ona iş vermiyordu. Hürriyet'in İzmir'de çıkan gazetesinde farklı isimle yazı yazıyordu. Hürriyet'in yeni binasında yakın odalarımız vardı. Ara sıra dertleşirdik. Bir gün bana: " Nail sen bu Babıali'de 35 yıl bozulmadan nasıl kaldın, hayret ediyorum." demişti.

♦ *Kemal Ilıcak*

Kemal Ilıcak ile 1952-53'lere dayanan bir dostluğumuz vardır. İkimiz de farklı gazetelerde esnaf muhabirliği yapardık ve rutin haberler konusunda birbirimizle paslaşırdık. Daha sonra sendikadan dolayı arkadaşlar Tercüman'la anlaşamazsa biz başkan olarak Kemal Ilıcak ile anlaşmaya giderdik. "Nailciğim para yok, bulamıyorum, siz de üstümüze geliyorsunuz. Ben nasıl maaşları ödeyeceğim diye imanım gevriyor." derdi. Samimane söylerdi, gerçekten çok zorda kalmıştır. Antlaşmayı yapar ama maaşlar dışında yazan ikramiye, prim ek ücret v.s. şeyleri yerine getiremezdi. Allah rahmet eylesin.

♦ *Orhan Erinç*

Cemiyet'te başkanlık yaptı. Hukukçu olarak iyi bir gazetecidir. İyi bir arşivi vardır. Şu an Cumhuriyet'in yayın yönetmenliğini yapıyor. Prensipli, bilgili bir arkadaşımızdır. Cemiyet'te genel sekreterlik yaptı. Bir dönem de başkanlık yaptı. Onun bilgilerinden çok faydalanırdık.

♦ *İlhan Selçuk*

Cumhuriyet'te hiç çalışmadım. Sadece bazı konferans ve toplantılarda beraber olurduk. Bir gün, Cemiyet seçimlerinde kongreye geldi. Benim hazırladığım muhalif listemize baktı. Listemi istedi, aldı; hepsini yazdı. Beğenmediği isimleri bile yazdı. Hatta Nazlı Ilıcak'ı bile ismini söyleyerek yazdı. "Madem sen ekibini böyle seçmişsin; ben sana oy vereceğim için senin listenin hepsini desteklerim." dedi. İlhan Selçuk'un bu tavrını, bazı sağcı arkadaşlara anlatırdım.

♦ *Kenan Akın*

Şu an Cemiyet'te beraber çalışıyoruz. Son seçimlerde, aynı listeden Cemiyet yönetimine girdik. Bazen kendisi bağımsız girer, kazanırdı ve yönetimde beraberce çalışırdık. Çok uyumlu bir arkadaştır. Eski bir gazetecidir. Deneyimlidir.

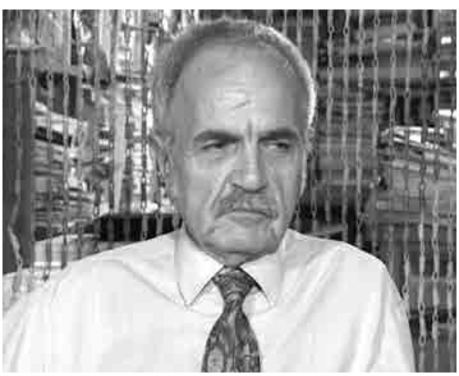
♦ *Necmi Tanyolaç*

Son Posta gazetesinde işe başladığım 1952 yılında, beraber çalıştık. Gazetenin spor servisini yönetiyordu. Cemiyet'te de beraber çalıştık. Bazen ben başkan iken o yönetimde idi. O başkan olduğunda ben yönetimde idim. Daha önceleri Milliyet'te ve Yeni İstanbul'da beraber çalıştık.

EVLİLİK HAYATI

İki kez evlendim. Birincisi; çok uzun sürmedi. İkinci evliliğimde ise mutluluğu yakaladım. Bir çocuğum var. Marmara İşletme Fakültesi'ni bitirdi. 2 yıldır orada çalışıyor.

NAİL GÜRELİ/FOTO-GALERİ

Nail Güreli Çekim Sırasında

Nail Güreli'nin Aldığı Ödüllerden Biri

Nail Güreli; Evlilik Merasimi

Nail Güreli; Eşi ile Düğün Esnasında.

NAİL GÜRELİ/FOTO-GALERİ

Nail Güreli; Eşi ile

Nail Güreli; Fotoğraf Çekerken

Gazeteci Grevi

Nail Güreli; Ayvalık Şeytan Tepesinde

Nail Güreli'ye Ait Kolleksiyon Kibritler

Nail Güreli; Daktilo ile Yazı Yazarken

Zaman Gazetesinin İlk Sahibi

ALÂEDDİN KAYA

ÇOCUKLUĞU VE TAHSİL HAYATI

Annemin babası, dedem M. Ali Çarhoğlu dindar bir insandı. Zamanında Urfa'da Cürcis Aleyhisselam'ın kabrinin bulunduğu bir kiliseyi satın alarak cami yaptırmıştır. Daha sonra Yüksek İslâm Enstitüsü için arsa bağışı yapmış bir hayırseverdir. Anne tarafım Şanlı Urfa'lıdır, baba tarafım ise Malatya Pötürgelidir. Nüfusta bağlı olduğum şehir Urfa -Viranşehir'dir. Ben doğma büyüme Ankaralıyım. 28 Ocak 1950'de Ankara'da doğmuşum. Babam İbrahim Kaya terzilik yapardı. Her ne kadar sülale Urfalı da olsa annem Fatma Kaya İstanbul doğumludur. Babam Pakistan elçiliğinin terzisiydi.

Pakistan Elçiliği'nin Terzisi Olan Babası İbrahim Kaya

Annemin tarifine göre ben yaramaz bir çocukmuşum. Herkes okula gidiyor ben neden gitmiyorum diye kadıncağızı bıktırırmışım. Yaşımın küçük olduğunu bir türlü

anlamak istemezmişim. İlkokulda öğretmenim Müyesser Hanım'ı hatırlıyorum. Bizlere çok emek verdi. Bana matematiği sevdiren hocamdır.

Alaeddin Kaya İlkokulda İken Çocukluk Resmi

Önce Çizmeci İlkokulu'na, 2 yıl sonra da Necati Bey İlkokulu'na gittim. İlkokulda iken yaramazlıklarım dillere destandı. Öğretmen, okula babamı çağırmak için deftere not yazdırırdı. Ben de babama ne olduğunu göstermeden ve yazıyı okutmadan defteri imzalatırdım. Babamın okula gelip benim yaramazlıklarımı öğrenmesini istemezdim. Bir seferinde, defteri radyonun üstüne koymuşum. Bir baktım, babam ertesi gün okula gelmiş. Çok zor durumda kaldığım bir gündü.

Daha sonra ortaokula gittim. Çocukken: "İnşaat mühendisi olacağım." derdim. Ortaokulda tabiat bilgisi hocası vardı. Herkese hoş olmayan sıfatlar verirdi ve insanları devamlı o sıfatlarla çağırırdı. Sınıf, onun dersinde çok kötüydü. Yine ortaokulda yurttaşlık dersi vardı. Bu derste 27 Mayıs Darbesi öncesi ve sonrası eski ve yeni kitaplar okutulurdu. Eski kitaplar Celal Bayar ve Menderes'i övüyordu. Yeni kitaplar ise kötülüyordu. Bu durum, beni fazlaca etkilemişti ve ilk defa menfi düşünceler bu zamanda zihnimde oluşmaya başlamıştı. Ortaokulda iken Memleket diye bir gazete çıkardık, onu çok sattığımı hatırlarım, fiyatı 5 kuruştu.

Sonra Gazi Lisesi'nin gündüzlü öğrencisi oldum. O günlerde din ve din dersi pek kabul görmüyordu. Biyoloji öğretmeni Adile Hanım bize biyolojiyi sevdirdi. Derste amipi bile renkli çizerdi. Ezan okunduğunda susar ve bize derste iken ezan dinletirdi. Lise yıllarında hem okuyor hem de çalışıyordum. Seyyar satıcılık bile yapmıştım. Bu işi zevkle yapardım. Parmak çikolatalar vardı, garda onlardan satardım. Bir gün adamın biri üç çikolata aldı. İkisini çocuklarına verdi. Üçüncü çikolatayı da bana verdi. O güne kadar sattığım bu çikolatadan hiç yememiştim. Çok sevindim ve adamın yaptığından etkilendim. Gazete dahil her türlü şey sattım. Lisede okur-

ken çalıştığım için okul aksamasın diye akşam lisesine geçtim. Müdür sandığım yaşlı başlı insanlarla akşam lisesinde okudum.

Alaeddin Kaya Lise Yıllarında

MESLEĞE GİRİŞİ

O günlerde Mehmet Şevket Eygi'nin çıkardığı Bugün gazetesine bazen haber gönderirdim. Haber yapacağım derken olaylara karışınca beni de götürdüler. Adımı kaydeden polis, muhabir kartım da olmadığı ve olaylara da karıştığım için "Artık üniversite mezunu olsan bile askerde er olacaksın." dedi. Bu yüzden hemen askere gitmeye karar verdim. Üniversite okuma işi de kalmış oldu. Sonra 1970 yılında Bornova Topçu Okulu'nda askerlik çıktı. Babam da zamanında askerliğini orada yapmıştı.

Alaeddin Kaya (Sağdaki) Askerde Arkadaşı ile

1968 yılında, Selam isimli bir gazete vardı. Sahibi elektrik mühendisi Ömer Kirişlioğlu'ydu. Ben burada yazılar yazdım ve mahkemelik oldum. Benim için Selam dergisi iyi bir tecrübe oldu. Askere gidince dergi kapanmıştı. Askerlik dönüşü, hayalim gazete çıkartmaktı. Düşüncelerimin örselendiği inancındaydım. Gazete çıkararak düşüncelerimi ifade edebilecektim. Bu yüzden bunun yolunu açmak için matbaa kurmayı düşündüm ama imkânım yoktu. "1 makine yetmez, 2 makine gerekir; ama başın dertten kurtulmaz." diyorlardı. Gerçekten çok zor şartlar altında matbaacılık yapıyordum.

F. Kerim Gökay'ın satılık matbaası vardı. Onu ucuza aldım. Makinaları alınca gazete çıkarma hevesim yeniden geldi. Bu arada Mazhar Gün Bayatlı ile büyük bir matbaa kurmaya niyetlendik. Rüzgarlı Sokak'ta bir bina aldık. Bir ara İstanbul'da kuyumcu dükkanında Mazhar Bey'i ziyaret ettim. Birkaç alışveriş yaptı. Bana dönerek: "Şu an 400 bin TL kazandım." dedi. Ben şaşırdım. "Ağabey ben sana böyle para kazandıramam." dedim. Ertesi gün yine ısrar ettim. O gün oturduğum evi de vererek ortaklıktan ayrıldım. Para kazanmanın yolunu ondan öğrendim; ama hâlâ öyle para kazanamadım.

TOMURCUK

Ahlâki Çocuk Gazetesi

TOMURCUK SONA ERDİ

Mustafa Yazgan

Mustafa Yazgan ile Çıkardığı Tomurcuk Dergisi'nin Son Sayısı

Bu sefer matbaa vardı; fakat gazete çıkarmakta zorlandık. İlk defa Mustafa Yazgan ile birlikte Tomurcuk isimli haftalık dergi çıkarmaya başladık. Ama benim hayalim hep gazete çıkarmaktı. Yine o dönemde İhsan Arslan ile Şura adlı bir dergi çıkardık. Ama dergide yazan Yılmaz Yalçıner ile aynı doğrultuda düşünmüyorduk. 3. sayıdan itibaren her şeyi ona bırakarak Şura dergisinden zorunlu bir açıklama yaparak ayrıldım. Selam dergisinin Türkiye'de İslâmi düşüncenin ortaya çıkmasında etkili olduğuna inanıyorum.

3 Kasım 1986'da Zaman Gazetesini Çıkartmaya Muvaffak Oldum

Türkiye'de 12 Eylül'den sonra, Özal döneminde her şeyin biraz değişmeye başladığını görüyorduk. Gazete çıkarmak için bazı arkadaşlarla fizibilite çalışmaları yapıyorduk. Gazeteyi çıkarmak için gerekli bütçeyi bulamıyorduk. Meseleyi 1997'de rahmetli olan Hacı Kemal Erimez'e açtım. Hacı Ağabey gazete çıkarmayı düşündüğümü duyunca çok sevindi. Hacı Kemal Ağabey ile gazete çıkarma konusunu konuşurken İhsan Arslan da vardı. Nasıl yapılır diye düşündük. Daha sonra Fehmi Koru ile birlikte gazete konusunu Fethullah Gülen Hocaefendi ile görüştük. Kendisine gazete için 4-5 isim düşündüğümüzü söyledik. Hocaefendi: "Bana sorarsanız bu işin zamanı geldi, ismi "Zaman olsun." dedi.

21 OCAK 1990 PAZAR

FAİSAL FİNANS KURUMU
"Faizsiz Sistem"
"YÜKSEK KÂR FAİSAL FİNANSTA"

FARKLI GAZETE
Zaman

Katliam bölgesine Türk basınından sadece Zaman girdi

Kızılordu Bakü'de binlerce kişiyi öld
Azeriler Nahcivan'da bağımsızlık il

Ruslar katliama başla

Karabağ için anlaştılar: Kızılordu'nun Bakü'de Azerilerin üzerine ateş açması sonucu bini aşkın Azeri öldü. Karabağ konusunda Papa, Bush ve Gorbaçov'un anlaştıkları belirtildi

Cephenin içyüzü

Can Azerbaycan kıyamda

Zaman Gazetesinin İlk Çıktığı Yıllardaki 1.Sayfa Mizanpajı

Turhan Dilligil'in Adalet isminde Ankara'da yayımlanan bir gazetesi vardı. Bunu 5 milyon TL'ye bana sattı. Başka biri 7.5 milyon verdiği halde ona değil bana sattı. Biz bu gazeteyi mahalli olarak Ankara'da çıkarmaya başladık. Gazetemizin ilk elemanı Şevki Demircan'dır. Halen Almanya Zaman'da çalışmaktadır.

Gazeteyi Türkiye genelinde çıkarmak için çalışmalara başladık. Konya'da ilginç bir hatıramız oldu. Davet üzerine İhsan Arslan ve Fehmi Koru ile birlikte Konya'ya gittik. Bir lokantada buluşuldu. Fehmi, benim ısrarımla bir konuşma yaptı. Konuşma bittikten sonra birisi bana: "Burada 7 cemaat ve tarikat adamı var." dedi. Daha sonra Ali Kemal Belviranlı evine davet etti. Burada 7 cemaat ve tarikatın birer temsilcisi olduğunu gördük. Yapılan görüşme sonrasında herkes bir biriyle sarmaş dolaş oldu.

Daha sonra gazeteyi çıkardığımızda Sabah gazetesinin sahibi Dinç Bilgin: "Biz sol gelenekten geliyoruz, sağ gazeteyi götüremeyiz. Şu işi güzel yapın da bizi de bu işe heveslendirmeyin, yoksa arayışlara giriyoruz. Sağdaki insanlar bir gazetemizde Taksim Camii lehinde, diğer gazetemizde aleyhinde yazınca millet inanmıyor." de-

mişti. Ben inanıyorum ki; Zaman gazetesi, bunu daha yayına başlamadan yapılan görüşmeler safhasında bile gerçekleştirmeye başlamıştır.

3 kasım 1986'da Zaman gazetesini çıkarmaya muvaffak olduk. Zaman gazetesi ilk gün 100 bin basıldı. Nisan 1987'ye geldiğimizde 6-7 binde tıkandı. Dış haberler müdürü Fikret Ertan: "Zaman gazetesi fikir gazetesi olarak 150 bin satılmaya başladığında Türkiye'de her şey daha güzel olur." derdi. Başlangıçta İhsan Arslan ve İstanbul'dan Beyan yayınlarının sahibi Necati Aktülün ile yola çıktık. Gazeteyi çıkarırken ellişer milyon koyarak başladık. Ama para bir süre sonra bitti. Eş dost takviyesi, borç ile işi yürütmeye başladık. Ya yeni ortak bulacaktık ya da gazeteyi kapatacaktık. Fehmi Koru, DPT'den istifa edip gelmişti. Fehmi o sıkıntılı günlerde: "Beni düşünme, nasıl istersen öyle yap." dedi. Bizden önce yayına başlayan Yeni Gazete bile arkasında güçlü sermaye olduğu halde kapanmıştı.

Zaman Gazetesi Çıktıktan 6 Ay Sonra Ortaklar Arasında Anlaşmazlık Çıktı

Hiç kimse ortaklığa girmek istemiyordu. Çünkü bu işten para kazanmanın zor olduğunu herkes biliyordu. Kimse sermaye vermek istemiyordu. Bu arada Necati Aktülün, maddi ortak olarak aramıza geldi. Ama daha sonra gazeteyi ele geçirmek için geldiği anlaşıldı. Yayında meydana gelen bir ihtilaf dolayısıyle Fehmi ayrıldı. Gazetede etkinliğimiz kalmadı. Necati ve İhsan beraber oldu. Bizim şirketimiz Zaman AŞ'yi yok saydı. Korkunç bir olaydı. İhsan Arslan, bana kırgın olduğu halde düşüncelerimizi beğendiği için gelip hisselerini bana sattı.

O günlere geri dönüp baktığımızda şunu görüyorum ki; Necati Aktülün problemin kaynağı idi. Para bittiği için Necati tek patron olmak istiyordu. Necati Aktülün para gücüyle çalışanları etkileyerek kendine çekmeyi başarmıştı. Zeki Ceyhan ve Abdulkadir Özkan geldiler. Ama onlarla fikren beraber olamazdık. Hisseleri alınca tekrar eski ekibimizle gazeteyi çıkarmaya başladık. Hayatımın en kötü 7-8 günüydü, keşke o günleri unutabilseydim.

Zaman'da Yeni Dönem

İhsan Arslan hissesini bize devredince, Hacı Kemal Ağabeyin Hocaefendi'nin tavsiyesi ile İstanbullu zengin Müslümanlardan bulduğu maddi destekle Necati Aktül'ün hissesini de satın aldık. Zaman A.Ş. kapatıldı. Feza Gazetecilik A.Ş. 8 ortakla kuruldu. Bugün 14 sanayici ortak ile yola devam ediyoruz.

Gazetenin başına genel müdür olarak İstanbul'dan Uğur Öztaş geldi. Gazetenin merkezinin, dağıtımın kolaylığı açısından İstanbul'a taşınmasını istiyorduk. Ama

bu kadar hızlı olmasını beklememiştik. İstanbullu ortaklar gazete için Yenibosna'da var olan üç katlı binayı tahsis ettiler. Böylece bir ay içinde, kasım 1987'de Zaman gazetesi İstanbul'a taşındı. Bizce sürpriz olacak şekilde Mehmet Şevket Eygi'nin yayın yönetmeni olması gündeme geldi. İsmail Büyükçelebi ile M. Şevki Eygi'yi ziyarete gittik. Kendisine: "Sizin bu gazetede olmanızı istiyoruz." dedik. Eygi bize: "Siz bugün gazetenin şaşaalı dönemlerine bakarak bunu benim yaptığımı sanıyorsunuz. Hâlbuki bu işi gazetenin perde arkasındaki insanlar yapıyordu. Ben Fehmi Koru'yu bu iş için şanslı görüyorum. Bugün bir gazete çıkartsam Fehmi Koru'yu başına koyardım." demişti. Bunu bize 3-5 ay önce söyleyen Eygi gazetenin yayın yönetmeni oldu.

Ankara'dan İstanbul'a Geçince M. Şevket Eygi ile Anlaşamadık

M. Şevket Eygi Ankara'ya geldiği zaman çalışanlara memurları gibi davrandı. Yazarları ciddiye almadı. Çalışanların çoğu istifa etti. Bir tek Fehmi Koru kaldı. Fehmi gazeteyi kendi gazetesi gibi sahiplenmişti. Bu tavrından dolayı onunla gurur duyuyorum.

M. Şevki Eygi, başarısız olduğunu asla kabul etmez. Eygi yayın yönetmeni olunca Fehmi ile çalışamam demeye başladı. Gazetemizi sevdiğimiz için istişare heyetinde bulunan Nevzat Yalçıntaş, Ali Coşkun, Sabahattin Zaim ve Yaşar Tunagür Hoca sulhu sağlamaya çalıştı; ama başarılı olamadılar. Daha sonra Eygi ile görüştüm. Kendisine ağabeyimiz olduğunu söyledim. Fehmi ile beraber yazmasını söyledim. Zaten istişare heyetinden de bu karar çıkmıştı. Bir hafta sonra Eygi çekti, gitti. Hedefimiz 3 ay içinde 30 bin basmaktı. Eygi bunu yapamayınca Mart 1988'de ayrıldı.

Abdullah Aymaz ile Başlayan Dönemde Zaman Gazetesi Misyon Gazetesi Oldu

Abdullah Aymaz'ın yayın yönetmeni olması ile, 12500'e düşen tirajımız haziran sonunda 30 bine ulaştı. Eylül 1988'den itibaren 14 ciltlik İslâm Tarihi Ansiklopedisi'nin her ay bir cildini vermeye başladık. Tirajımız 100 binlere yükseldi. Bütün gazetelerde promosyon olayı başladı. Önce kitap ile başlayan promosyonlar daha sonra farklı şeylerle devam etti. Basın, ciddi tirajlar almaya başladı. Zaman gazetesini millet sahiplenmeye başlamıştı. Bugüne kadar (1997) gazetemizi 1 milyon 200 bin kişi almış, okumuş. Zaman gazetesinin 1 milyon tirajı yakalayacağına inanıyorum.

Gazete İstanbul'a gidince sadece toplantılarda olabildik. Gazeteye fazla bir etkimiz kalmamıştı. Halen de böyle devam ediyor. Abdullah Aymaz yayın yönetmeni

olunca rahatlamıştık. Uğur Bey genel müdürlüğüne devam etti. Bizim gazetede diğer gazetelerin geleneği yok. Bizde genel müdürler yayın yönetmeni gibi hareket etti. Genel müdür olan İlhan İşbilen gazeteye bir disiplin getirdi. Daha sonra genel müdür olan Naci Tosun döneminde, gazete cıvıl cıvıl oldu. Daha sonra Abdullah Aymaz ABD'ye gitti. Hüseyin Gülerce genel müdür olarak geldi. Abdullah Aymaz ABD'den tekrar yayın yönetmeni olarak geri döndü.

Alaeddin Kaya Ankara'da Yapılan Zaman Yemeği

Zaman Orta Asya Ülkelerinde Baskılarıyla Misyonunu Yaptı

Zaman gazetesi, yeni dönemde artık misyon gazetesiydi. İlk adım olarak Sovyetler Birliği'nin dağılmasından 4 ay önce Nisan 1991'de, Azerbaycan'da Zaman Azerbaycan gazetesini çıkarmak istedik. Önce Komünist mantıklı Muttalibov'a derdimizi anlatmamız gerekiyordu sonra Elçibey'i ikna edecektik. Daha sonra Haydar Aliyev'le çalışacaktık, epey zor bir çalışmaydı.

Genel müdür İlhan İşbilen'in gayretleriyle Azerbaycan'da Zaman TV çalışması yapıldı. Zaman'ın bu çalışmaları Azerbaycan'da Türkiye'nin etkinliğini arttırmıştır. Çünkü, geçmişte İran'ın ciddi etkisi varmış. İran'ın Azerbaycan'ın bağımsızlığını tanımamasıyla Azerbaycan'ın Türkiye'nin kullandığı Latin alfabesine geçmesinde, Zaman'ın 3 dilde yaptığı yayımların ciddi bir etkisi olmuştur. Aynı şekilde Kazakis-

tan, Özbekistan, Kırgızistan, Türkmenistan'da Zaman gazetesi 1992'den itibaren yerel olarak yayımlanmaya başlamıştır.

ADIMLAR RUS'A-ERMENİ'YE DOĞRU: Gence şehrinde binlerce Azeri'nin şehir merkezinde cenazelerin gelmesini beklerken Rus ve Ermeni işbirliği ile Azerbaycan halkına yapılan zulmü kınayıcı sloganlar atıyorlardı.

AZERBAYCAN olayları...
Halit Esendir

Rus'un niyeti Müslüman nüfusu kırmaktır

Gence cephesinde ilk harp gecesi

FARKLI GAZETE Zaman

Evlatlarını kaybeden anaların feryatları

Ermenilerin amacı Ermenistan kurmaktır. Sovyetler'de Azerbaycan insanına yardım eden yoktur.

Zaman'da Azerbaycan Gence Olayları'nı Anlatan Yazı Dizisi

Bazı zihinler de, bu kadar çok parayı nereden buluyorlar diye sorguluyor. Sovyetler'de dev matbaalarda yüzlerce gazete devlet tarafından basılıyordu. Sovyet sistemi çöktüğünde Özerk Türk Cumhuriyetlerindeki matbaalar bomboştu. Biz onlara başvurduğumuzda da ellerinde çalışan bir sürü insan vardı. Yaptığımız antlaşmalarla eleman masrafından kurtulmuştuk. Meselâ Kazakistan'da devlet matbaasına gittiğimizde 30 kişiyi gösterdiler. Onları, bizimle çalışmaları için ayırmışlar. Matbaa hazır, elemanı hazır, baskı için gerekli malzemeler de hazırdı. Biz çok az bir masraf ile haftalık olarak gazete basmaya başladık ve zamanla günlük olduk. Çok ciddi bir masrafımız olmadı. Sadece Türkiye'den giden 3-5 elemanın masrafını çektik. İlk gitmiş olmanın çok avantajlarını gördük. Oraya giden elemanlarımız yerel dilleri öğrendiler ve Türkiye'den gelen elçilere ve işadamlarına yardımcı oldular.

Rahmetli Özal, Orta Asya'da ve Balkanlardaki çalışmalarımızdan dolayı Zaman'ı tebrik etti. Bana: "Orta Asya'dan gelen devlet başkanları sizi bizim gönderdiğimizi sanıyorlar, çok sağolun. Yaptığınız en hayırlı işlerden birisi Zaman gazetesini Orta Asya'da çıkarmak. Gazeteyi devletin gönderdiğini sanıyorlar. Sizin adınıza tebrikleri kabul ediyorum." demişti.

Zaman'ın misyonu Orta Asya'da çok önemlidir. Türkiye sınırlarını aşan, dünyaya ufuk veren bir hedefi ortaya koyduk. Bundan sonra insanların ve idarecilerin Zaman'ın görüşlerine başvurmadan, "ne demiş" demeden bir konuda karar vermeyeceğine inanıyorum.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Zaman Gazetesini Yayımlayınca Erbakan ile Aramıza Mesafe Girdi

Sayın Erbakan, 1969'larda Selam gazetesini çıkardığımız dönemden tanırım. O günlerde Erbakan'ın siyasi çıkışını ümit olarak görüyorduk. Büyük Türkiye isimli bir gazete hazırlamıştık. "Bunu Türkeş için hazırlayın." demişti. Zaman gazetesini çıkarırken Erbakan 1965-70'lerde Babıali'de Sabah gazetesini Topbaşların çıkardığını ve başarılı olamadıklarını anlattı ve Zaman'ın çıkışını soğuk karşıladı.

Alaeddin Kaya ve Fehmi Koru, Erbakan ile Görüşürken

12 Eylül Günlerinde M. Fethullah Gülen Hocaefendi ile Güzel Anılarım Oldu

12 Eylül döneminde Hocaefendi'nin çektiği sıkıntıları birebir yaşadık. 1.5 yıl Hocaefendi ile Ankara'daki evin alt katını paylaştık. Babama, bazen de bana baskı yapıyorlardı. Hocaefendi dışarı çıktığı zamanlar ben kendisine: "Gitmeyin, kalın." derdim; ama o zaman zaman çıkar, giderdi. Ama nereye gittiğini soramazdım. O günlerin yaşanması gerektiğine inanıyorum. Biz o dönemlerde öylesine tedbir yapıyorduk ki ikinci katta oturan dayım Necati Çarhoğlu, Hocaefendi'nin zemin kattaki

bahçe katta kaldığını bile bilmezdi. Yapım itibariyle bu durumları hiç yadırgamadım. Çocukluğumuzda hep böyle baskılar altında büyüdük.

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin 12 Eylül Döneminde Kaldığı Alaeddin Kaya'ya Ait Evin Zemin Katında

Hocaefendi gittiği yerlerde kaldığı zaman yediği, içtiği şeyin parasını öderdi. Aynı şeyi bizim evde kaldığı zaman da yapmaya kalktı. Ben hocama âdeta isyan ettim, kesinlikle olmaz diye karşı geldim. Beni kırmadı; daha sonra bizde kalırken bir daha bunu mesele yapmadı. Numan, Hocaefendi'yi görmeyi çok istiyordu. Hocaefendi Ankara'ya geldiği zaman Numan'ı bize götürdüm Hocaefendi'yi görünce ilk sözü: "Hocam bizim Ankara'da evimiz var, işte anahtarları; bizde kalabilirsiniz." oldu. Hocaefendi çok mütehassis oldu.

Hocaefendi'nin İlk Röportajlarında Aracılık Yaptım

1995 yılbaşından hemen sonra Hocaefendi'nin Hürriyet ve Sabah'ta aynı günlerde yayımlanan röpotajları Türkiye tarihi için dönüm noktasıdır. Bir gün Hürriyet'te haftalık röportajlar yayımlayan Nuriye Akman aradı. Hocaefendi ile röportaj yapmak istediğini ifade etti. Hocaefendi, basına hiçbir şekide beyanat vermiyordu. Üstelik bir bayan gazeteci olmaz diye düşündüğümüzden olumlu cevap vermedik. Nuriye Akman ısrarla aramalarını sürdürdü. Neden böyle bir röportaj yapmayı düşündüğünü sorduğumuzda, Hürriyet Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün kendisinden bu röportajı yapmasını ısrarla istediğini ifade etti. Böylece olayın kaynağını öğrenmiş olduk. Cengiz Çandar ve Ertuğrul Özkök ile beraber olduğumuz bir toplantıda neden Hocaefendi ile röportaj yapmak istediğini sorduğumda, Rahmetli Özal'ın Cumhurbaşkanı iken kendilerine Hocaefendi'nin yaptığı hizmetleri ve Türkiye'nin geleceği adına ne kadar yararlı çalışmalar yaptığını anlattığını söyledi.

Nuriye Akman, Hürriyet'ten Sabah gazetesine geçti. Bir gün, Atv'de Ali Kırca'nın programında Hocaefendi'nin avukatlarından Feti Ün sorulara cevap vermede zorlandı; âdeta tıkandı, kaldı. Program heyecanı v.s. ama doğru dürüst cevaplar veremedi. Dünya sanki başıma yıkıldı. O an, Hocaefendi'nin basına röportaj verip gerekenleri kendisinin anlatması gerektiğine karar verdim. Ertesi gün, Hocaefendi ile görüştüğümüzde aynı düşüncelerle röportaj vermeyi kabul etti. Nuriye Akman'a röportaj yapabileceğimizi söyledim. Nuriye Hanım bu arada boş durmamış; Hocaefendi'nin kasetlerinden ve kitaplarından almış ve hepsini gözden geçirmiş.

Burada bir hatıramı anlatmak isterim: Nuriye Hanım'la uçakla İzmir'e giderken kendisine: "Mevlana'yla, Hacı Bektaş-ı Veli'yle röportaj yapma imkânı bulsan nasıl sevinirsin veya kabirlerinin başına gitsen nasıl davranırsın." diye sorduğumda Nuriye Hanım: "Başımı örter, dua ederdim." dedi. Ben bunu fırsat bilerek: " Ölülerin karşısında başını örtüyorsun da Hocaefendi de asrın Mevlanası gibidir. Bak, annem sana başörtüsünü verdi. Hocaefendi'nin yanında başörtüsü taksan…" dedim. Nuriye Hanım demediğini bırakmadı, çok kızdı. Ben de: "Tamam, oraya gidince bakarız." dedim. İzmir'e varınca Nuriye Hanım'ı bir odaya aldık ve Hocaefendi'nin yanına gittim: "Başını örtmek istemiyor." dedim. Hocaefendi: "Ne münasebet, nasılsa öyle gelsin." dedi. Bizim çok ötemizde hoşgörü gösterdi. Bu görüşme yapılmaya başlayınca bu sefer Ertuğrul Özkök'e karşı ayıp olacağını düşünerek onun için de randevu ayarladım. Çünkü esas bu röportajı Ertuğrul istiyordu. Böylece 1995'in ocak ayında Hürriyet ve Sabah'ta röportajlar aynı anda yayımlandı. Nuriye Hanım, bu duruma çok kızdı; fakat meslekî yönden kızsa bile ahlakî yönden Ertuğrul'a vefasızlık yapamazdık. Nuriye Hanım da, bu tavrımızı kabullendi.

1995 şubat ayında Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın Dedeman Oteli'nde toplantısı vardı. Işılay Hanım ve Hasan Celal Güzel, Hocaefendi de gelecek diye Ankara'dan İstanbul'a gelmişlerdi. Hocaefendi yine katılmak istemiyordu. Hâlbuki 1000'in üzerinde önemli insan gelmişti. Bir de Kasım Gülek Bey'i toplantıya getirmiştim. Hocaefendinin gelmeyeceğini öğrenince kendisine telefon ettim: "Kasım Gülek Beyefendi sizinle görüşmek arzu ediyor." dedim. "Yarın buyurun." dedi. Ben: "Bu akşam Adana'ya gidecek, uçak bileti var." dedim. "Akşam üstü gelin." dedi. Ben yine: "Hocam izin verirseniz Kasım Gülek Bey şu an gelmeyi arzu ediyor." dedim. Bunun üzerine, Hocaefendi artık hayır diyemedi. Kerhen: "Buyrun gelin." dedi. Biz toplantıyı bırakıp hemen Altunizade'de bulunan Hocaefendi'nin yanına gittik.

Kasım Gülek Beyefendi, Hocaefendi'nin elini öpmeye yeltenince Hocaefendi de onun elini öpmeye yeltendi. O şekilde musafaha yaptılar. Kasım Gülek Beyefendi Hocaefendi'ye hitaben: "Efendi hazretleri sizlerin şu an o toplantıda olmanız gerekirdi."

dedi. Hocaefendi: "Siz teşrif edip geldiniz." dedi. Kasım Gülek Bey: "Efendi hazretleri ben sizi almaya geldim." dedi. Bunun üzerine Hocaefendi Kasım Bey'i kıramadığı için Dedeman Oteli'ndeki toplantıya gelmek zorunda kaldı. Hatta yolda Cevdet arabayı sürerken: "Biz buraya niye geliyoruz." dedi. Ben: "Hocam sadece oturacağız, programlanan bir şey yok." dedim. Tabii, biz oturduktan sonra sunucu olan arkadaşımız Hocaefendi'yi anons ederek kürsüye çağırdı, başımdan kaynar sular döküldü.

Hocaefendi orada irticalen demokrasiden dönülemeyeceğini anlatan çok önemli bir konuşma yaptı. Bu konuşma, bütün gazetelerde geniş yer aldı. Hayatımın en büyük cesaretini gösterek lobide Bakanların, Kasım Gülek'in yanında Hocaefendi'ye: "Elinizi öpeceğim." dedim. Üç defa tekrar ettim. Sonunda elini öpmeme razı oldu. Dışarı çıktık. Cevdet ortalıkta yoktu. Bir arkadaşın arabasına binerek yola çıktık. Yolda Hocaefendi: "Galiba bazı arkadaşları memnun ettik." dedi. Hâlâ tedirginlik yaşıyordu. Medyanın ertesi gün yaptığı müspet yayınları görünce ancak rahatlayabilmiştik. Böylece yurtdışında yapılan eğitim hizmetleri medyada müspet yer almaya başlamıştı. Bu toplantıdan sonra, gazete sahiplerini ziyarete gittik. Sabah'ta Dinç Bilgin, Hürriyet'te Aydın Doğan'ı ziyaret ettik. Aydın Doğan'ı ziyarete gittiğimizde Aydın Doğan: "Ben, siz kapıdan girinceye kadar kendimi dindar gibi hissetmiyordum, hatta dinsiz gibi yaşadığımı sanıyordum. Sizi görünce dindar olduğumu anladım. Neden bu güne kadar bu güzellikleri bize göstermediniz, bu kadar geç kaldınız?" dedi.

Alaeddin Kaya, Kasım Gülek ve Yekta Güngör Özden ile

Hocaefendi'nin Kasım Gülek ve Patrik ile Yaptığı Görüşmelerde Bulundum

Değişik dinî cemaatler Hocaefendi ile görüşmek arzusunda bulunuyorlardı. Hocaefendi Ortodoks patriği Bartelomus ile görüşme öncesinde, devletin bakışaçısını öğrenmemi arzu etti. Devlet yetkilileri, Patriğin Heybeliada papaz okulunun açılmasını isteyebileceğini buna karşılık Batı Trakya'da İHL açılmasının talep edilmesinin yararlı olacağını söylediler. Bartholomeos, Hocaefendi'yi ziyaret ettiğinde Hocaefendi Bartholomeos'a kendisinin dünyadaki ortodokslar üzerinde etkinliğinin barış yönünde kullanılabileceğini, Türkiye ve Yunanistan arasındaki dostluğun pekişmesi için karşılıklı eğitim faaliyetlerinin yapılmasına katkısı olabileceğini kibar bir dille anlattı. Bartholomeos ise, siyasi anlamda karar verici yönünün olmadığını ifade etti. Hocaefendi ise devlet yetkililerinin İHL demesine rağmen Selanik'te devletimizin kurucusu Atatürk'ün doğduğu yerde kolej açılmasını talep etti. Bartholomeos, bu ziyaretten çok mütehassis olarak ayrıldı. Bu ziyaretten sonra, Yunan büyükelçisi Hocaefendi'yi ziyaret etti. Biz Orta Asya'da iken hahambaşı dahil bütün dinî liderler Hocaefendi ile görüşme talebinde bulundu.

Alaeddin Kaya, Hocaefendi ile Haham Görüşmesi

Üzeyir Garih

Biz, Orta Asya'da, Özbekistan'da gezide iken Üzeyir Garih ile karşılaştık. Bizim gazetenin arabası ile saraya geldiğimizde, onun dışarı çıktığını gördük. Hemen kendi-

sini gazetenin arabası ile gideceği otele gönderdim. Burada Üzeyir Garih, Hocaefendi ile görüşme ayarlamamızı istedi. Ben de: "İnşallah ama sırada çok insan var." dedim. Üzeyir Garih: "Sen başkalarını boşver, bana mutlaka bir görüşme ayarla." dedi. Daha sonra İstanbul'da Yahudi cemaati ileri gelenleri ile bir görüşme ayarlandı; fakat emniyet tarafından işin abartılması yüzünden yapılamadı. Bunun üzerine Hocaefendi bizi onların yanına gönderdi. Gelememesinin sebebini izah ettik. Burada Yahudi cemaatinin ezikliğini gördüm. "Biz Kanuni zamanından değil Orhan Gazi zamanından beri bu topraklarda bulunuyoruz. Osmanlı'nın hoşgörüsü ile yaşıyoruz. 1324'te Orhan Gazi bizlere Bursa'da sinagog yapımında yardımcı oldu. Bursa'nın ilk camisinin yapılış tarihi 1325'tir. Kanuni'den sonra düzelen ilişkilerimiz son dönemlerde çok tehlikeli yönlere doğru gidiyordu. Fethullah Hoca'nın ilgisi ile yeniden elimizden tutulma dönemine başlıyoruz." dediler. Bu görüşmeden sonra Hocaefendi ile beraber oldular. Aydın Bolak, Sabancı, Koç ve önemli siyasi kişiler Hocaefendi ile görüştü.

SİYASİLERLE İLGİLİ ANILARI

Çocukluğum ve gençliğim Demirel döneminde geçti ve o dönemlerde hep eziyet gördük. Özal'ın cumhurbaşkanlığından sonra Demirel ile de güzel neticeler alındı. Yurtdışı gezilerinde güzel işler oldu. Özellikle okullara sahip çıktı. Fakat 28 Şubat dönemindeki tavrı, her şeyi berbat etti. Biz siyasilere hep mesafeli olmaya çalıştık.

Alaeddin Kaya; Zaman Ekibiyle Beraber Çankaya Köşkün'de Demirel ile Birlikte

Özal ile Çok İlginç Beraberliklerimiz Oldu

Rahmetli Özal'ın son yurtdışı gezisi olan Orta Asya gezisinde Zaman'dan katılanların sayısı (Nurettin Veren yüzünden) mesele olunca: "Bizim orada temsilcilerimiz var, biz gelmeyelim." dedik. Rahmetli, bizzat telefonla beni arayarak: "Ben Zaman ve okullar için oraya gidiyorum, siz nasıl gelmezsiniz? Kaç kişi gelmek istiyorsanız gelin." dedi. Bunun üzerine problem olan Nurettin Veren dahil Zaman'dan 6 kişi (Ben, Fehmi Koru, Naci Bey, İlhan Bey, Nurettin ve yayın yönetmeni) geziyi takip ettik. Bizim eğitim hamlemizi beğenen Özal'ın, Orta Asya'da Zaman gazetesi ve özellikle okulları açıktan desteklediğini gördük. Özal, cumhurbaşkanı olarak ülkesi için bir şeyler yapmaya çalışıyordu. Ama devamlı aleyhinde medyada yazılar çıkıyordu. Türkmenistan'da gece 11.00'den sonra medya mensupları ile toplantı yaptı. O geceyi unutmak mümkün değildi. Rahmetli, özetle: "Yazılarınızı yazarken Türkiye'nin geleceğini göz önüne alın. Gerekirse biz çeker gideriz; ama bu ülke ilelebed devam etmelidir. Türk siyasetinde ben dahil herkesin gitmesiyle gençleşme olur." dedi. Buhara'da Mehmet Altunsoy'a Kur'an okuttu. Kazakistan'da Cuma namazını kıldıktan sonra mihrabın önünde ayakta cemaate dönerek konuşma yaptı. Halka çok yakın, sıcak bir insandı.

Alaeddin Kaya, Türkmenbaşı ve Özal ile Sultan Sencer Türbesi'nde-Merv

Kerimov Kol Çekti, Özal Söz Verdi

Özbekistan'da, kolej ziyaretinde masa etrafında bir şeyler yiyorduk. İslâm Kerimov'dan Türk öğretmenler ve üniversitelerde okuyan Türk talebeler için vize, oturum vs. bazı taleplerde bulunuldu. Kerimov: "Tamam, ben kol çekiyorum (Kabul ediyorum)." dedi. Kerimov, Özal'dan bu okullardan mezun olacak çocukların Türkiye'de, üniversitelerde okutulmasını talep etti. Özal bir anda söz veremedi. "Bu mesele beni aşar. Ben senin gibi hemen kol çekip iş yapamam." dedi. Bunun üzerine: "Bu okulu kim açtı?" diye sordu. "Silm A.Ş." dediler. Özal: "Bu şirketi ben kurmuştum." dedi. (İsim benzerliği sebebiyle). Buraya: "İstanbul mu bakıyor?" dedi. Biz telaşlandık. Her şeyden haberi vardı. "Bursa" dediler. "Tamam." dedi. Kerimov'a dönerek: "Bunlar Türkiye'de 150 bin talebeyi okutuyorlar, bunları da okuturlar." dedi. Silm A.Ş. yetkilisi: "Eğer kazanırlarsa Avrupa ve Amerika'da da okuturuz." deyince Özal çok memnun oldu. Kerimov'a: "Bu okullara sahip çık, senin gelecek nesillerini en iyi şekilde fen ve ahlâk ile yetiştirirler." dedi. Okullar ile ilgili sitayişkâr sözler söyledi.

Alaeddin Kaya Özbekistan Cumhurbaşkanı İslâm Kerimov ile

Özal Başbakan ve Cumhurbaşkanı olunca Hocaefendi ile görüşmek istedi. Fakat Hocaefendi, Özal'ın konumuna bir zarar gelir endişesiyle görüşmek istemedi.

Özal ölünce hem Ankara'da hem İstanbul'da Hocaefendi ile beraber yürüdük. Camiden çıkarken başka bir ayakkabı giymişim; sonradan fark ettim. Özal dönemi unutulacak bir dönem değildi.

Kasım Gülek

Kasım Gülek'in dindar bir insan olduğuna inanıyorum. Ailesinde hafızların bulunduğunu ve Arapça öğrendiğini söylemiştir. Robert Koleji'nde Hristiyan eğitimi verildiğini, Şemsettin Günaltay'ın bu okulda din dersi verdiğini, papazın gelip Kadir Gecesi'nde ayetler okuyarak, ayetleri tefsir ederek İslâm'ı anlattığından bahsetmiştir.

Kasım Gülek, memlekette boşluğu doldurulamayacak bir siyasetçidir. Allah rahmet eylesin.

Alaeddin Kaya Son Zamanlarında Yakın Dost Olduğu Kasım Gülek ile

Geçenlerde Hocaefendi de aynı şeyleri söyledi. Birçok gerçeği, önemli yerlere iletmek için imkan bulabilecektik. ABD büyükelçisi Kasım Bey'e rapor yazacağı sırada: "Hocaefendi hizmetlerinde para işini nasıl yürütüyor?" diye sormuş. Kasım Gülek cevaben: "Hayrette kalacaksınız, benim hanım bile bu hizmetlere para veriyor. Türkiye'deki hamiyetperver insanlarla yürütüyor." demiş. Gerçekten eşi Nilüfer

Hanım, Fatih Üniversitesi'ne 70 bin dönüm arazisini bile bağışladı. Onun evinde çok önemli dostlar tanıdık.

Askerler de Bu Vatanın Evladı

27 Mayıs ve 12 Eylül'ün siyasete etkileri ciddi olmuştur. Askeri darbelere ve muhtıralara menfi bakmak istemiyorum. Her şeyde bir hayır vardır, diyorum. Asker de bu memleketin evladı ama araya biraz mesafe koymuşlar, bu mesafelerin kalkması gerekir. Doğan Güreş Paşa zamanında birliklere siviller katıldı. Tatbikatlara götürdüler, paşalarla beraber olmanın hazzını yaşadık. Doğu ve Güneydoğu'yu beraber gördük. Ordu muamma olmaktan çıkmalıdır. MİT de aynı şekilde dışa açılmalıdır.

Alaeddin Kaya Bir Tatbikatta Doğan Güreş ile

Gençliğimde Yazılarımdan Dolayı 3 Defa Ağır Cezada Yargılandım.

Uğur Alacakaptan benim bilirkişimdi. "Sanıkla yüzleştirilmeli." diye yazmış, kabul ettim. Sağcıya solcu, solcuya sağcı bilirkişi veriyorlardı, can yakıyorlardı. İki defa tevkif edildim. 1 ay mahkûmiyet aldım. Pakistan'da Mevdudi'nin kitabını basmak istedim. Beni Pakistan'a çağırdılar. Pasaport almak için çalıştım. Devam eden davadan dolayı beni içeri attılar ve Pakistan'a gidemedim.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

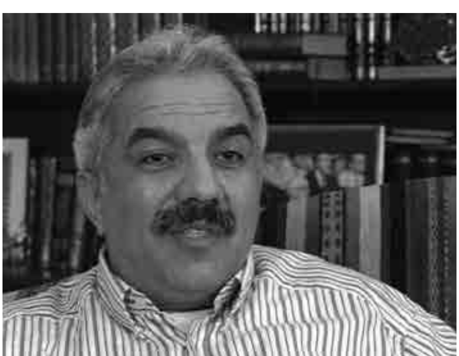
1972'de nişanlandım. 10 Kasım 1973'te evlendim. Acı, tatlı bir sürü hatıra ile yaşıyoruz. Üç çocuğum var. Önce kızım Ayşe Hümeyra Kaya, birer yıl ara ile Cüneyt Kaya ve Zübeyr Kaya dünyaya geldi. Cüneyt iletişimi bitirdi. Zübeyr üniversitede okuyor.

Alaeddin Kaya Kızı ile

Büyük bir trafik kazası geçirdik. Kardeşim Nurettin 16 yaşındaydı, Yükseliş Koleji'nde okuyordu. Çok da başarılı idi. Haziran 1976'da ailecek Konya'ya gidiyorduk. Oktay Başer, Konya valisiydi. Onu ziyarete gittik. Dönüşte feci bir kaza geçirdik. Kardeşim Nurettin'i kaybettik. Kızım Hümeyra tanınmaz haldeydi. Eşimin kaburga kemikleri kırıldı. Oğlum Cüneyt'e bir şey olmadı. Korkunç bir hadiseydi.

ALÂEDDİN KAYA/FOTO-GALERİ

Alaeddin Kaya

Alaeddin Kaya;
Kırkpınar Ağası ve Hocaefendi ile.

ALÂEDDİN KAYA/FOTO-GALERİ

Alaeddin Kaya; Çankaya'da

Alaeddin Kaya; Yaşar Büyükanıt ile

Alaeddin Kaya'nın Sakallı Görünümü

Alaeddin Kaya; Anne ve Babası ile

Alaeddin Kaya; Demirel ve İslam Kerimov ile

Alaeddin Kaya; Babası ve Halit Esendir ile Birlikte Kahvaltı Yaparken

ALÂEDDİN KAYA/FOTO-GALERİ

Alaeddin Kaya; Erbakan ve Türkeş ile Birlikte

Alaeddin Kaya; Çiller ile

Alaeddin Kaya; Zaman Gazetesinin Verdiği Yemekte Çiller ile Birlikte.

Zaman

15 katlı Kolkheti Rus otelinde bir sabah tatlı bir ezan sesiyle uyandık

Rusya İzlenimlerim

Ver elini Akmescit

Ver Elini Akmescit

Alaeddin Kaya; Haham ve Hocaefendi ile.

Alaeddin Kaya; Erzurum Zaman Tesisi Açılışında Özal ile

Yöneticilerin Korklu Rüyası; "Alo Sabah"

AHMET VARDAR

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Yugoslavya'nın Üsküp şehrinde yaşayan İbrahim ve Hatice Vardar, Yugoslavya'da bulunan bütün mallarını satarak 1929 yılında Türkiye'ye göç eder ve İstanbul'un nadide semtlerinden Fatih'e yerleşir. Orta halli bir aile olan Vardar ailesi, geçimlerini temin edebilmek için biriktirdikleri bütün para ile bir dükkan ve iki de ev satın alır.

Üsküp'ten İstanbul Fatih'e gelen bir ailenin çocuğuyum. 1937 yılında İbrahim ve Hatice Vardar'ın üçüncü çocuğu olarak Fatih'te dünyaya gelmişim. Çocukluğum Fatih Çarşamba'da geçti.

Evimizin karşısındaki 11 no'lu ahşap mektepte ilkokula başladım. 4 ve 5. sınıfı 15 no'lu mektebte Cemile Hanım'da okudum. İlkokula 5 yaşında başladım. Erken başlamanın faydası olmadı, ileriki yıllarda çok sene kaybettim. İlkokula başladığım 1942-43 yılları II. Dünya Harbi yıllarıydı. Okulda her gün bit muayenesi yapılırdı. Ekmek karne ile satılırdı. Yokluk yıllarıydı. Ayakkabımız yoktu, tahta okul çantalarımız vardı. Keyifli yıllar değildi; tek keyfimiz komşunun bahçesinden incir çalmaktı! (Meşhur kahkahası ile gülüyor.) Bizim kuşak eski ile yeni arasında bocalamış kuşaktır.

Yazları, camiye Kur'an-ı Kerim öğrenmeye giderdik. Hatta ben Kur'an okumaya başlamıştım. Sonra haylazlık ettik, kaldı. Keşke öğrenseydik; ama okumayı sevmezdim.

Ortaokulu Karagümrük'te okudum. Okulun bahçesindeki akasya ağaçlarını bizler diktik. Hala o ağaçlar durmaktadır. 2 sene Vefa Lisesi'ne gittim; ama başarılı olamadığım için okuldan ayrılmak zorunda kaldım. Spora çok fazla ilgi duyuyordum. Okumam için çok üstüme geldiler. Ben de o kadar kaçtım. Sülalemizde herkes

okumuştu. Hiç olmazsa şu çocuğa liseyi bitirttirelim dediler. Benim de bütün arkadaşlarım boyacı araba tamircisi vs. hepsi okumayan çalışan çocuklardı. Ben de onlara özeniyordum.

Ahmet Vardar; Lise Arkadaşları ile

Ara verdikten sonra başladığım İstanbul Lisesi'ni de 5 senede bile bitiremedim ve son sene elimize okuldan tasdikname verdiler. Özel Gazetecilik ve Ticaret Okulu'na gittim. 1 sene de burada okuyup lise diplomasını aldık. Haylazlık yüzünden liseyi çok zor bitirdim. 1 yıl da Gazetecilik Yüksek Okuluna gittim. Böylece yedek subay olma hakkını da elde etmiş olduk. Böylece tahsil hayatım bitmiş oldu. Doktor olan Prof. Cevat Babuna, oğlu Cahit Babuna ve Prof. Dr. Sabahatin Zaim hoca yakın akrabalarımızdır. (Halamın çocuklarıdır.) Bütün kardeşlerim de üniversite mezunudur.

MESLEK HAYATI

Vatan gazetesinde spor muhabiri olarak işe başladım. Babür Ağabey şefimizdi. Staj yaparken para da vermezlerdi. Annemizden, babamızdan aldığımız harçlıkla çalışırdık. Hatta bir gün annem: "Oğlum bu nasıl iş her hafta harçlığını biz veriyoruz." dedi. "Anne biraz sabır işi bu iş." demiştim. Rahmetli, katıla katıla gülmüştü.

Daha sonra istihbarat şefi oldum. Özel gazetecilik okulundan mesleğe atıldım. Polis muhabiri olarak meşhur oldum.

KUMAŞ DAĞITIMI Yarın Başlıyor
AKŞAM
Kongrenin 2. gününde 27 Mayıs için "1960 depremi" denildi
Yeni Dünyacılar Spor-Toto ile meşgul
İrtica, Demirelden iktidarı alıyor
Eski DP'liler affediliyor

Ahmet Vardar'ın Asker Dönüşü Çalıştığı Yıllarda Akşam Gazetesi Küpürü

Vatan'dan sonra askerlik dönüşü Akşam'da çalışmaya başladım. Çok çalışıp az maaş alınca oradan kısa sürede ayrıldım. 1961'de Son Havadis gazetesinde işe girdim. Bu gazeteyi Gökhan Evliyaoğlu çıkarıyordu. İşçi ve esnaf muhabiri olarak işe başladım. Son Havadis gazetesi DP'nin devamı olan AP'yi tutuyordu ve seçimlerde CHP'ye karşı duruyorlardı. Bir paşanın konuşmasını aynen yazıp gazeteye getirdim. Son Havadis yazı işlerinden tepki aldım. Çünkü paşa DP'lilere saldıran sözler söylemişti. Ben de aynen yazmıştım.

Son Havadis'te ortaklar arasında bir ihtilaf oldu. Bunun üzerine Hami Ağabey ve Gökhan Evliyaoğlu Yeni İstanbul gazetesini aldı. Biz de bu gazeteye geçtik. Ömer Öztürkmen de, bizde çalışıyordu. Biz onların elinde yetiştik. Eski gazetede 350 lira alırken maaşımız burada 592 lira oldu. Maaş olarak bayağı rahatlamıştık. Bu arkadaşlar biraz Türkeşçiydiler. Bir arkadaşımızı Hindistan'a yolladılar. Türkeş'le ilgili röportaj bir gün yayımlandı, ikinci gün kesildi. Ankara baskı yapmıştı. Yayın kesildi. Bu gazetede deniz muhabiri olarak çalıştım. O zamanlar fazla teknoloji yoktu. Karadeniz'den Boğaz'a gelen gemiler yanlış bir ışığa yönelince kayalara çarpardı. Bayağı maceralar olurdu. Bunu kim önce haber alırsa büyük sükse yapardı. Burada iyi haberler çıkardım. Daha sonra 1962 başında Safa Kılıçlıoğlu'nun çıkarttığı Yeni Sabah gazetesine transfer oldum. Yeni Sabah'ta yine deniz muhabiri olarak göreve başladım. Bir gece gemi Karadeniz'de Kefken Adaları'na yakın karaya oturmuş. Yeni Sabah patronu Safa Kılıçlıoğlu'nun kamyoneti ile Beykoz'un Bozona köyüne kadar gittik. Köyden at kiraladık. Hava kararmadan fotoğraf çekebilmek için foto muhabiri Meftun Olgaç ile köyden tuttuğumuz yol rehberini önden gönderdik. Ben de kiraladığım atla tek başıma yola çıktım. Atla Karadeniz sahiline gitmeye

çalışıyordum. Dereden geçerken at bir yana ben bir yana düştük. Kıyıya ulaşayım derken kolum çıkmış. Sel suyunda virajlı yere girilmezmiş. Bilmediğimiz için derin yerden girmişim, zor kurtuldum. At sel suyunda kendini kurtaramadı. 1 saat kadar Karadeniz sahiline kadar yayan gittim ve devamlı Allah'a dua ediyordum. Gece yarısı olmasına rağmen doğru tarafa yürümüşüm. Allah'tan tahliye yerine ulaştım. Sağ olsunlar üstümü başımı değiştirdiler. Çay, kahve, zeytin, peynir verdiler. Ertesi gün Paşabahçe'de beni bayıltarak kolumu düzelttiler. 2 ay kolum alçıda kaldı.

Nezih Demirkent yazı işleri müdürümüzdü. Beni Kıbrıs'a gönderdiler. 1963 yılının sonlarında Kıbrıs'ta çatışmalar başlamıştı. Ankara'dan İngiliz uçakları ile Kıbrıs'a gittik. Daha önce giden İrfan Ağabey geri döndü. Hürriyet'ten Ömer Ağabey, Milliyet'ten ben vardım. Her şehirde ciddi bir çatışma sonrasında şehirler ikiye bölünüyordu. Baktım; Limasol'da Tarzan lâkaplı Fenerbahçeli futbolcu oradaydı. Bizim cephede Türk bayrakları asılıydı. Türkiye'den gelenler de cephedeydi. Bizim resimlerimiz gitmemeye başladı. Havaalanındaki Amerikalı bir kişi bizim resimlerimizi kendi zarfına koyarak Atina'ya gönderiyordu. Oradan İstanbul'a gönderebiliyorduk.

Mehmetçik, Türk-Rum ayrımı yapmadan bütün halka yardım ediyor

Ahmet Vardar Lefkoşe'den bildiriyor

Ahmet Vardar Kıbrıs Haberleri

Orada teşkilat başkanı, Bülent Şemiler'in ağabeyi Kemal Şemiler'di. Bize yazdığı bir kağıtla her yere giriyorduk. 4 ay Kıbrıs'ta kaldım. Param bitti. Para istedim. Geri dönmemi istediler. Çünkü Safa Bey sendika ve 212 sayılı yasa yüzünden gazeteyi kapatmıştı. Ertesi gün bizi Akşam gazetesi sahibi Malik Yolaç aldı. Akşam'da toplu sözleşme yapılmıştı. 1270 lira aylık maaşla 2 yıl çalıştım. 5 yıl çalışanlar 1700 ve 2200 lira maaş alıyorlardı. Ben isyan ettim. Özel haber primi de yoktu. 1966'da Hürriyet gazetesinin çıkardığı Son gazetesine geçtim. Orada 1600 lira net maaş almaya başladım.

Dündar Kılıç'ın fedaisi gazetemizi basıp iki arkadaşımızı vurdu
2 Ekim 1969 Perşembe
SON
GÜNAYDIN'IN AKŞAM GAZETESİ
Azılı gangsterin yeğeni olan Şefik Kılıç kaçmak isterken elinde tabancasıyla Cağaloğlu'nda yakalandı

Ahmet Vardar; Vurulduğu Son Gazetesi'nde Dündar KILIÇ Haberi

1967'de Babıali'de ilk ofset baskı ile basılan Günaydın gazetesini çıkaran Haldun Simavi gazetenin istihbarat şefini beğenmemiş, başka birini arıyormuş. O günlerde bizim çalıştığımız Son gazetesi patronu Haldun Bey sık sık bizim servise gelip çalışmalarımızı soruyordu. Biz ne olduğunu anlayamadık. Daha sonra Günaydın yayın yönetmeni Necati Zincirkıran'a: "Ahmet Vardar'ı şef yapın." demiş. Böylece Son gazetesinde beni başarılı bulan Haldun Simavi, Günaydın'da beni istihbarat şefi yaptı. 20 sene Haldun Simavi'nin yanında çalıştım. Onunla çalışmak çok zordur. İşi bilen bir patrondu. Onunla çalışmak demek Yavuz Sultan Selim'e vezir olmak demektir.

GÜNAYDIN

Rumlar gerilla savaşı için gönüllü topluyor

Şehit gazeteci için herkes ağladı

Mehmetçik, Türk-Rum

Ahmet Vardar'ın 20 Yıl Çalıştığı Haldun Simavi'nin Çıkardığı Ofset Baskılı Günaydın Gazetesi

Sabah Gazetesinde Haber Müdürü Oldum

Sabah'ta haber müdürü olarak göreve başladım. Haberlerde hiç çarpıtma yapılmamıştır. Daha önce asparagas haber yapan kadro ayrılınca biz doğru haber yapmak için çok uğraştık. Haber, gazetenin politikasına uygun değilse konmayabilir; ama haberde çarpıtma hiç olmamıştır. Hatta muhabirlerden haberin belgelerini dahi istiyordum. Ayrılan ekip çok kötü bir imaj bırakmış. Bunu zor sildik. Bizim işimiz haberciliktir. Hele atlatma bir haber bizde varsa bunu yazı işlerine iyi anlatmak gerekir. Habercilik zevkli bir uğraştır. Daha sonra Sabah Haber Ajansı'nı kurduk.

SABAH

Ahmet Vardar'a sevgi çemberi

Diyarbakır'da

Türkeş'in anıları

Ahmet Vardar Sabah'ta

Alo Sabah Köşesi Çok Etkili Oldu

Alo Sabah'ta vatandaşın dert babası gibi oldum. Konuştuğum gibi yazınca Alo Sabah dikkat çekti.

Bu fikri Sabah gazetesinde iken yazı işlerinde çalışan Zafer Mutlu verdi. 1986 yılında Alo Sabah köşesini açtık. Şu anda 10. yılını kutladık. İyi bir reklam kampanyası ile duyuruldu. Nasıl yazacağımıza karar veremedik. Ben zaten halk ağzı ile konuşan biriyim. Aynen o şekilde yazdık, halkın büyük ilgisini çekti ve yöneticilerin işleri daha iyi yapmasına yaradı. Üslûbumuz halk tarafından da sevildi.

Ahmet Vardar'ın Sabah Gazetesinde Başlattığı Alo Sabah Köşesi

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Dayak Yedik ve Kurşunlandık

1968'de Günaydın gazetesi basıldı. "Meşhur adamın sevgilisi Liberya'ya kaçtı." diye bir haber yazmıştık. Meğer bu şahıs ünlü bir kabadayı, Dündar Kılıç imiş. Gazeteyi bastılar. Rahmi Turan'ı arıyorlardı. Ben: "Rahmi git!" deyinceye kadar arkamızdan pıtrak gibi mermi yağdı. Ayağımızdan vurulduk.

Çakıcı Benim İçin Vurun Emri Vermiş

Yine bir haber yüzünden ölüm emrimiz çıkmış. Polisler, hapishanede narkotik kaçakçılığı için dinleme yaparlarken içerden benim için "vur" emri verildiğini duymuşlar. Hemen tedbir aldılar. Bana bir cinayet masası şefi geldi. Bana her zaman gelir giderlerdi. 2 saat oturdu, baktım gitmiyor: "Yahu senin işin yok mu neden gitmiyorsun?" deyince: "Abi bugün senin misafiriniz." dedi. Mehmet Ağar şube müdürü, Ünal Erkan emniyet müdürüydü. O gün ve gece beni vurmaya gelenlerden birini Mecidiyeköy'de çalıştığımız Sabah binasının içinden aldılar. İki tane erketeyi kapının dışında yakalamışlar. Diğerlerini gece topladılar. Şans eseri, Allah'ın hikmeti telefonun dinlenmesiyle işi kurtardık. Allah korudu.

Polis Muhabiri iken Falaka Bile Tuttum

Akşam gazetesinde iken 15 sene polis muhabirliği yaptım. Falaka yapan polis muhabirleri vardır. Falaka yapmak da marifettir. Polis şefi Şeref abi vardı. "Neden bu adamları dövüyorsunuz?" dedim. "Ahmet çok mu meraklıyız adam dövmeye. Biliyoruz ki adam suçu işlemiş, bunları dövmek zorunda kalıyoruz. Yoksa işlediği suçu ispatlayamazsak adliye adamı bırakacaktır." derdi. Suçlular konuşmazsa falaka başlardı.

İmralı'da Menderes'in Toprak Kabrinin Resmini Çektik

İmralı'da kabirlerin resmini gizlice çektim ve "3 Masum Kabir" başlığı ile yayımladım. Kabirler toprak yığılı haldeydi. Çocukluk arkadaşım İmralı'da hapiste idi. Ben, onun polisten dayak yemesine mâni olmuştum. Ama cezasını İmralı'da çekti. Dayak yemekten benim sayemde kurtulmuştu. O da bana burada yardım etti. Küçük bir fotoğraf makinesi bulduk. Ona göre filmler kesip makinaya taktık. İmralı'da mahkûm ziyareti yapıyor görünerek Menderes, Polatkan ve Zorlu'nun mezarlarının resmini gizlice çektik. Hatta iki defa gittim; birincide resimler iyi çıkmamıştı. Fotoğraf makinesini ayaklarımın arasında içeri sokmuştum. Patron da Haldun Simavi idi. İkinci gidişte filmleri Haldun Simavi kendisi yıkadı ve aranzörde kendisi bastı. O günlerde matbaalar az basıyordu. 2 gün boyunca gazete basıldı, depoya kondu. Ertesi gün bir saat içinde 350 bin satıldı.

SİYASİLERLE İLİŞKİLERİ

İsmet İnönü

İnönü meclisten güvenoyu alamayınca Başbakanlık'tan düşmüştü. O an kendisi ABD'de bulunuyordu. Kendisi ABD'den geri geldiğinde İstanbul Havaalanı'nda gazeteciler tarafından soru yağmuruna tutulmuştu. Âdeta Başbakana hesap sorar gibi sorular sorduk. Toplantı sonrasında İnönü Ankara'ya hareket etti. İzdiham ve kalabalık oldu diye polislerden bir jop yedik. Kaçacak delik aramaya başladık. 5 dakika önce hesap sorar gibi İsmet İnönü'ye soru soruyorsun; ama 5 dakika sonra da polisten dayak yiyorsun. Bu meslek zor ve cefalı bir iştir. Sadece spor ve magazin muhabirliği keyiflidir. Diğerleri hep çilelidir.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Haldun Simavi*

Öğretici ve eğitici, iyi bir patrondur. İşini yapmayana karşı acımasızdır. İyi iş yapanı her zaman kolllardı. Başarılı olmuş, iyi paralar kazanmıştır. Çalışanı severdi.

♦ *Melih Aşık*

Ankara'dan gelmiştir. Çalışkan, başarılı bir insandır. Neşelidir. Milliyet'te beraber çalıştık. İçkiyi de bırakırsa daha iyi olacak.

♦ *Hasan Cemal*

Hasan Cemal ile beraber Bosna'ya gittik. Cengiz Çandar da vardı. Zafer Mutlu, Bosna Savaşı sonlarına doğru haber yapmak için bizi Bosna'ya gönderdi. Her birimiz, ayrı haberler yaptık. Çok güzel haberler patlattık. Son haberciliğim Bosna Savaşı olmuştur. Ardından 10 gün sonra Nato müdahale etti. Savaş bitmiş oldu. Hasan olgun, çalışkan, akl-ı selim bir çocuktur. Ama fikirlerimiz farklıdır, o ayrı meseledir.

♦ *Kenan Akın*

Muhabir iken gençliğimiz beraber geçti. Beraber çok habere gittik. Bizim Arap uzmanımızdır. Kendisine takılırız.

♦ *Nezih Demirkent*

İlk defa yanında çalıştığım ağabeyimdir. İlk yazı işleri müdürümdür. Elinde yetiştik. Başarılı bir gazetecidir. Beni 1963 krizinde Kıbrıs'a göndermiştir.

♦ *Gürbüz Azak*

Benim kapı komşumdur. Çok iyi bir insandır. Çocuklarımız beraber büyümüştür. İyi bir grafiker, karikatürist idi. Şimdi Babıali'de köşe yazarı oldu.

♦ *Altan Öymen*

Ankara'da Günaydın'ın bürosu yoktu. Altan Öymen, Anka Haber Ajansı'nı bizim patron Haldun Bey'in desteği ile kurdu. Bize haber geçiyordu.

♦ *Güngör Mengi*

Çok kalender birisidir. Çok dürüst bir kişiliktir. Gazeteciliğin her kademesinden geçerek yazarlığa gelmiştir. İzmir'den gelerek Babıali'de yer edinmiştir.

♦ *Savaş Ay*

Bizim yanımızda yetişti. Çok hareketli biridir. A Takımı TV programını başarılı bir şekilde yapmaktadır.

♦ *Can Aksın*

Bizim istihbarat servisinde çalışmıştır. İyi yetişmiştir. Şu an Akşam gazetesinin yayın koordinatörü olarak çalışmaktadır.

♦ *Dinç Bilgin*

Kısaca söylemek gerekirse 6-7 tane patron ile çalıştım. İnsana yaklaşımı, çalışanı ödüllendirmesi ile onun kadar çalışanına sahip çıkan, özel hayatına dikkat edenini görmedim. Gördüğüm en harika adamdır.

♦ *Zafer Mutlu*

Zafer, hâlâ kendini geliştirmeye çalışan, başarılarını yeterli görmeyen, hırslı biridir. Muhabirliğinden beri tanırım. Azimli, ısrarlı ve dürüst çalışması ile bu yere gelmiştir. Ne oldum demez, çevresi ile ilişkilerini gayet iyi düzenler.

♦ *Behiç Kılıç*

Bizim istihbarat servisinde yetişti. Ulaş Bardakçı'nın vurulmasında Behiç fotoğraf çekmişti ama resimleri saklamasını becerememiştir. Ben polislerden resimleri zor almıştım. Hâlbuki resim çekince onu hemen saklaması gerekirdi.

EVLİLİK ve AİLE HAYATI

Evliliği hiç aklına getirmeyen Ahmet Vardar annesinin isteği üzerine 1967 yılının kasım ayında evlenir.

Ahmet Vardar Düğünde Eşi ile

Bu evlilikten biri Bahadır diğeri Saruhan ismini koydukları iki oğlu dünyaya gelir

"…Annem karşı komşunun kızı ile beni başgöz etti. Nermin Hanım'ın kızını pencereden gördüm. "Beğendim." dedik. Ailevî usullerle istendi. Ve evlendik. Kayınpeder vazgeçti gibi oldu. Günaydın Yayın Yönetmeni Necati Zincirkıran mektup yazdı. Böylece iş yoluna girdi.

Ahmet Vardar Düğünde Aileleriyle Birlikte

Bir ağabeyimiz araba verdi. Cemiyet Başkanı Nezih abi sağolsun Çelik Palas otelde yer ayırtmış. Bir hafta orada kaldık. Her gün döner Kebap yerdik kebabı çok severdik. Cemiyet başkanımız Nezih ağabeyin elinde yetiştik. Sağolsun çok sahip çıktılar. Daha sonra Etiler'de gazeteciler sitesinden kooperatif ile bir ev aldık. Daha yeni evlenmişim sağolsun Yayın yönetmeni Necati Zincirkıran benim kooperatif evinin içini çok özel yaptırtmış. Çok şaşırmıştım. Boyalar saten v.s… Biz hep alışmışız kireç badanaya bana çok değişik gelmişti. Babıali'de iyi çalışana sahip çıkarlar. Bir sene sonra ilk oğlum İbrahim Bahadır dünyaya geldi. Daha sonra ikinci oğlum Saruhan dünya geldi.

Ahmet Vardar Eşi ve Çocukları

AHMET VARDAR/FOTO-GALERİ

Ahmet Vardar; Babası ve Kardeşleri ile

Ahmet Vardar; Asteğmen İken

Ahmet Vardar; Askerde Arkadaşları ile Birlikte

Ahmet Vardar; Alo Sabah - Mektup Okurken

Ahmet Vardar; Eşi, Annesi ve Babası (Kendi Düğününden)

Ahmet Vardar;
arabası ve Tuttuğu Balıkla Poz Verirken

AHMET VARDAR/FOTO-GALERİ

Ahmet Vardar; Balıkadam Arkadaşları ile birlikte Poz Verikken

Ahmet Vardar; Erbakan ile

Ahmet Vardar; Sabah Gazetesinde Turgut Özal ile Birlikte

Ahmet Vardar; Hindistanda

Ahmet Vardar; Halit Esendir ile Birlikte

Sağ'ın İlk Çocuk Dergileri Yazarı

MUSTAFA YAZGAN

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Bizim memleket Şanlıurfa'nın Halfeti kazasıdır. Buraya eskiden Rumkale derlermiş. Etilerden kalma çok eski ve tarihî bir bölgedir. Belde olarak son derece şiiriyete müsaittir. Fırat kıyısında, güzel, yeşillik bir beldedir. Şu sıralarda da hazırlanmakta olan bir baraj projesiyle sular altında kalacak ve tüm hatıralarıyla birlikte sulara gömülecektir.

Baba ceddimiz itibariyle yine rahmetli babamın ifadesiyle Konya'daki Şeyh Şerafettin hazretlerine dayanıyoruz ve Kâtipoğulları ismi altında 5 göbek geriye gidildiğinde, Kâtip Mehmet Efendi'ye dayanıyoruz ki sarayda kitabet kaleminde bulunmuş bir ecdadımızdır. O yüzden bize Kâtipzadeler derlermiş. Fakat malum olduğu üzere bir dönem paşa, zade, bey gibi saray adları almak yasaklandığı için aile büyükleri Kâtipzade'yi çağrıştıran Yazgan soyadını almışlar.

Mustafa Yazgan Çocuk İken

Benim doğum yerim Gaziantep. Gençlik yıllarımın ilk dönemi Gaziantep'te geçmiştir. Doğum tarihim nüfus cüzdanında 16 Kasım 1940 olarak kayıtlıdır. O gün nüfusa kaydettirme nasıldı bilemiyorum. Babamın bir muallim olduğunu düşünür-

sek vakit geçirmeden kayda geçirmiştir. Rahmetli annem kayı aşiretinden gelme bir Türkmen kadınıdır ve ismi Vehibe'dir. Kendisi Karamürsel'de medfundur.

Mustafa Yazgan Annesi, Babası ve Kız Kardeşleri

Çocukluğuma ait hatıralarımı oldukça net hatırlıyorum. Bir kere benim 3-5 yaşlarında olduğum dönem Türkiye'nin 1940'tan sonraki dönemleridir ki o dönemin yokluk çizgileri bir muallim ailesi olan bizi her yönüyle kuşatmıştır ve ben o yokluğun dekorunu ve nefesini âdeta içimde hissederek yaşadım.

İlk Dinî Bilgilerimi Ailemden Aldım

İlk dinî bilgilerimizi, imanî yaklaşımlarımızı annemden aldım diyebilirim. Babam 33 sene bu memlekete 11 okul yaptırmak suretiyle hizmet vermiş bir insandır. Hatta hiç unutmam, bana sağlığında bir sohbet esnasında demişti ki: "Oğlum benim yetiştirdiğim talebeler zülcenaheyndir, iki kanatlıdır; yani hem maddi yönleri itibariyle bilgili, kültürlü, iyi yetişmiş hem de manevi yönleri itibariyle mükemmeldir." demiştir. Dolayısıyla böyle bir babanın evladı olmanın hayatımızdaki etkileri de çok büyük olmuştur. Mesela dinî bilgilere erken başladık.

Hiç unutmam, "Benim dinim yücedir." diye başlayan bir şiir vardı. Ahmet Hamdi Aksekili'nin, yanılmıyorsam "Benim Dinim" diye bir kitabı yayımlanmıştı. O kitaptaki şiirlerin bazılarını ezberlediğimi hatırlıyorum. Yine o kitapta birtakım ahla-

kî kıssalar, hikayeler vardır ki, emin olun onlar bana hayatım boyunca tesir etmiştir. Belki de çok sonraki yıllarda çocuk yayınlarına geçişime temel teşkil etmiştir.

Babamı Hakkını Aradı Diye Sürdüler

Rahmetli babam, çok mücadeleci bir insandı. Haktan ve hakikatten kasinlikle şaşmazdı. O sıralarda babamın maaşı 30 TL'imiş. Çocukların okul masrafı, kira, yiyecek var. Evlenirken hiç rızası alınmadan bütün bordrolardan otomatikman 10 TL kesilmiş. Tabii, bunun babamın bünyesinde nasıl bir tesir meydana getirdiğini tasavvur edersiniz. Gidip muhasebeci hanıma kızıyor. "Benim çoluk çocuk okuttuğumu biliyorsunuz. Kiram 10 TL zaten, 20 TL ile ancak geçiniyoruz." demiş.

Mustafa Yazgan'ın Babası ve Öğretmen Arkadaşları

O sırada Antep'te Gazi Yurt diye bir gazete çıkarıyorlardı. Başyazarı Hüseyin İlhan Yazgan'dı. Başyazıya "Müfettiş müfteridir." diye bir yazı yazıyor. Tabii, Antep kamuoyu altüst olmuş, hemen soruşturma açılıyor. Tek parti döneminin o dehşetengiz döneminde bu yazı akıl kârı değil; ama yazıldı ve babam eğilmedi. Maarif müdürü müfettişi tuttu. Ankara'ya kadar durum intikal etti. Babamın 33 sene emeklilik dönemi 15 seneye indirilip 15 senesi yakılarak adamcağız emekliye sevk edildi. Bu da, tek şef döneminin antidemokratik uygulamasına bir örnektir. Tam bu sıralarda babam mücadele esnasındayken babamın tayinini ceza olarak Gaziantep'in Burç Köyü'ne çıkardılar.

TAHSİL HAYATI

Dayı Ahmet Ağa ilkokulu Gaziantep'te başladığım ilk okulumdur. Yeşillikler içinde, havuzlu, bağlık, bahçelik bir okuldu. Her çocuk gibi ben de okula 7 yaşında başladım. Okuma ve yazmayı önceden öğrenmiş olmama rağmen babam beni 7 yaşından evvel okula vermedi. Evde doya doya çocukluğumu yaşadım diyebilirim. Sonra 7 yaşında okula başladığımda ilk hocam Raife Özen'di. Leman Yeşiltepe ve Nimet Hoca Hanımla ilkokulumu bitirdim.

7 yaşında ilkokula başladığımdan Siyasal Bilgiler'in son sınıfına geldiğim güne kadar ders kitaplarından başını kaldırmamış bir talebe oldum. O yüzden hamdolsun notlarım 9-10'dan aşağı hiç düşmedi. Vehbi Dinçerler de benim sınıf arkadaşımdı. Ortaokul ve lisede beraberdik. Okulun sayılı 5-10 talebesinden biriydik. İmtihanlarda yarışırdık.

İlkokul hayatım daha ziyade kendimi derse vermeyle geçti. Derslerime çalışmak, benim için en büyük zevk ve saadetti. Leman Yeşiltepe Hoca Hanım İlkokul 3. sınıftayken beni "Öksüz Çoban" isimli bir piyese çıkardı. Başroldeydim. Çoban rolündeydim. Baba hasretinden kaynaklanan bir öksüzlük duygusuyla rolümü çok güzel oynamıştım. Orada hıçkırığa yaklaşan bir ağıt sesiyle oynamaya başlayınca sinema salonunu dolduranlar ve babamın halini bilenler, sürgün edildiğini bilip de rejime karşı ses çıkaramayanlar hüngür hüngür ağlamışlardı. Cidden önemli bir hatıradır.

Mustafa Yazgan Ortaokul-Lise Arkadaşları ile

Ortaokul 1. sınıfta, edebiyat muallimimiz, yanılmıyorsam Feride Hanım'dı, bana Çanakkale Şehitleri şiirini ezberletti. Bugün, şiir hâlâ hafızamdadır.

Lisede ders notları 9-10'dan aşağı inmeyen talebeler Robert Koleji'ne alınacaktı. Ben okulun birincisiydim. İngilizce muallimim Latife Kafadar beni Robert Koleji'ne aday gösterdi. İstanbul'da kolejde okuyacağım diye çok heveslenmiştim. Fakat 8 Ocak 1955 günü hastalandım. Halbuki hiç sınıfta kalmamak şartı vardı. Hastaneye yattım. Bu arada rahmetli fizik hocam, müdür muavini olan Ali Fuat Bey beni ziyarete geldi ve beni o ıstıraplı, zayıf halimle gördüler. 1. dönem okulun birincisiydim. Bana: "Yazgan, oğlum hiç üzülme. Biz senin ne kadar çalışkan olduğunu biliyoruz, sen hastalığı çabuk atlatmaya bak. 2. dönem gelmesen de biz sana sınıfı geçireceğiz." dedi.

Mustafa Yazgan Lise Yıllarında Babası ile

Ben: "Hocam ben bu okula diploma almaya gelmedim, ben bilgi öğrenmeye geldim. Siz lutfunuzla sınıf geçirebilirsiniz ama bu bana kötülük olur, iyilik değil. Ben kitaba baktım. 2. dönem mutlaka bilmem gereken ve benim çok sevdiğim konular var. Bunları öğrenmem lazım lütfen beni sınıfta bırakın. Gelecek sene devam edeceğim." dedim. Hocam ağlayarak odadan çıktı. "Gaziantep Lisesi böyle talebelerle iftihar eder." dedi. O sene beni sınıfta bıraktılar. Böylece Vehbi'yle ayrıldık.

Çok kaliteli hocalarda okuduk. Bir anlamda beni yetiştiren o muallimlerdir. O muallime hanımlardır. Hepsini derin saygıyla, ölenleri rahmetle anıyorum.

Ankara Siyasal'a Gittim

Daha sonra Ankara'ya Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne geldim. Babamın isteğiyle hukuk ve siyasal imtihanına girdim ve kazandım. Türkiye 5. olarak Siyasal Bilgiler'e gittim. Bugün Dışişlerinin güzide elemanlarından Ömer Akbel Bey sınıf arkadaşımdı ve kendisi Türkiye birincisiydi. Biz burslu kazanmıştık. Babam: "Oğlum, ben seni

koca bir Ankara'nın yalnızlığına teslim edemem." dedi. Hemen evi topladı, kamyona yükledi ve Ankara'ya geldi.

Rahmetli Ord. Prof. Kemal Fikret Arık Bey başta olmak üzere yine o dönemin hocalarıyla güzel diyaloglarımız oldu. Ancak acı günlerimiz de oldu. Zira benim girdiğim 1959 yılı, 27 Mayıs 1960 olaylarının başlamasına yol açan olaylar meydana geldi. Nitekim 1960 yılının 28 Nisan hadiselerinde ben siyasal bilgilerdeydim ve içerdeydim. O gün Fakülteye bir boykot havası hâkimdi. Sınıflarda derse kimse girmedi. Ben tek başıma lisedeki disiplini orada da devam ettirdim. Geçtim, sırama oturdum; ama okulun mafya babaları izin vermedi geldi. Militan solcu kadrolar sloganlar atıyordu. İşte o tarihlerde bugünkü PKK'nın tohumu atıldı.

Mustafa Yazgan Siyasal Yıllarında

Rahmetli hocam Kemal Fikret Arık Bey: "Bak Mustafa, bu idare sana kaymakamlık vermez. Sen gel, 25'inde sınavına gir. Asistanlığı alnının teri ile kazan." dedi. 50 kişi sınava girdik. 6 kişi içine girdik. Böylece amme idaresinde (kamu yönetimi) 2.5 yıl asistanlık yaptım. Doktora çalışmalarımı bitirmeye az kalmıştı. Maalesef Prof. Fehmi Yavuz, daha sonra 27 Mayıs hükümetinde Bakan olarak vazife yapmıştı. Benim imanlı olmamdan rahatsız oluyormuş. "Şehirden Köye Göç" adlı doktora yazımı verdim. Hoca: "Sayın Yazgan, inşaallah ile maşallah ile olamayacağını bir gün deneme yanılma ile öğreneceksin." dedi. Çok canım sıkıldı. Dışarı çıktım, tezimi yırttım, attım. Devrimci geçinenlerin talebesine yaptıkları muamele böyleydi.

Gaziantep'te Kıbrıs konusunda konferans verdim. Halit Ziya Bey bana: "Necip Fazıl yarın Gaziantep'e gelecek, konferansına gidelim." dedi. Ben de: "Olur." dedim. Ertesi gün konferansı dinlemek için en öne oturdum. Necip Fazıl'ın "İman ve Aksiyon" isimli konuşması için sahneye çıkmasını bekliyordum. Arkadaşım Halit Ziya Bey geldi: "Yazgan, Üstat'la tanışmak ister misin, kuliste oturuyor?" dedi. Ben heyacanlandım. "Tabii" dedim. Kulise geçtik. Beni Necip Fazıl'a: "Amme İdaresi'nde asistan Mustafa Yazgan Bey" diye takdim etti. Necip Fazıl, başını kaldırıp bana baktı, kibarca: "Nasılsınız Mustafa Bey?" dedi. Kısaca neler yaptığımı sordu. "Çalış-

manıza devam edin." dedi. Tam içeri girerken bana döndü: "Mustafa Bey beni sen takdim edeceksin." dedi. Şaşırdım kaldım.

Mustafa Yazgan Gaziantep'te Takdimini Yaptığı Necip Fazıl Kısakürek ile

Çıktım, 10-15 dakika takdim konuşması yaptım. Necip Fazıl beni kulisten dinliyormuş. Halbuki fazla uzun takdime kızarmış. Beni 15 dakika dinlemiş. Göz ucu ile baktım, bana çok güzel işareti yaptı. Benim takdimimden sonra 3-4 saat süren "İman ve Aksiyon" konuşmasını yaptı. Kendisini Hasan Celal Güzel'in babasının oteline götürdük. Oraya Osman Yüksel de geldi. O da seri konferanslardaymış. Necip Fazıl Bey bana: "Yarın Kilis'te beraber olalım." dedi. 3 gün boyunca beraber gezdik. "İstanbul'a gelince bana gel." dedi Ankara'ya geldiğinde bana gelirdi. Böylece 18 yıl baba oğul gibi üstatla beraberliğimiz devam etti.

Konferanslar serisine devam edince asistanlığım aksamaya başladı. Her hafta bir şehre gidiyor, konferanslar veriyordum. Bir yılda 50 konferans veriyodum. Bizim hoca Kemal Fikret Arık Bey rahmetli olmuştu. Amme İdaresi'nde personelci hocamız Cemal Mıhçıoğlu gelmişti. Benim bu konferanslarımdan rahatsız olmuştu. "İlim esasına dayalı olsa da gitmeyeceksin." dedi.

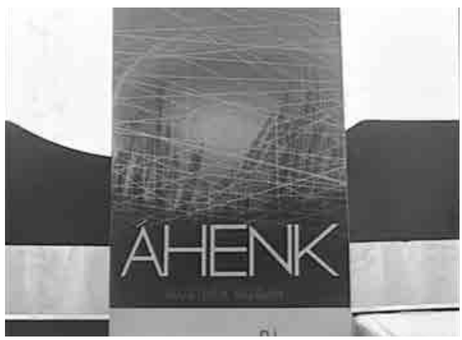

Mustafa Yazgan G.Antep'te Kıbrıs Konferansı Verirken

Siyasaldan ayrılınca Diyanet İşleri Başkanı'na Özel Kalem Müdürü oldum. İbrahim Elmalı hocam ile çalıştım. Batı dilleri tercümanı olarak çalıştım. Dışişlerinden gelen yazıları tercüme etmeye başladım. Tunus başkanı Habib Burgiba Kur'an yarışmasına Türkiye'den 5 kişi davet ediyordu. Başkana sundum. Başkan bana: "Yazgan Bey bizi Tunus'a gönder bakalım." dedi. Dışişleri ve Maliye ile yazıştık.

MESLEĞE GİRİŞİ

Siyasalda iken Ankara'da Turhan Dilligil'in çıkarttığı Adalet gazetesinde ikinci sayfada yazılar yazdım. Bunların bir kısmını "Ahenk" isimli kitabımda yayımladım.

Mustafa Yazgan'ın "Ahenk" İsimli Kitabı

Daha sonra İstanbul'daki Yeni İstanbul gazetesine geçtim. Peyami Safa, Gökhan Evliyaoğlu ile tanışıyordum. 2 ay kadar günlük yazı yazdım. Bu arada ilk eserim olan "Türkiye ve Dertlerimiz" isimli kitabımı hazırladım. Siyasalda iken engellenen konferanslar vermeye devam ettim. Kendimi çocuk kitapları konusunda her yıl bir kitap çıkaracak şekilde programladım. Türkiye'de Kemalettin Tuğcu'dan sonra en çok çocuk kitabını o dönemde ben çıkartmıştım. Sermayem yetersizdi, matbaaya boçlanırdım. Kitap satıldıktan sonra parasını öderdim.

Mustafa Yazgan Tomurcuk Serisi Kitabı

1979 senesine kadar bir sürü çocuk dergi ve kitapları çıkardık. Özellikle Alaeddin Kaya Bey'in matbaasında çok dergi ve çocuk kitabı bastık. Tomurcuk gazetesini çıkardık. Abdulhamit döneminden bu yana ilk defa çocuk gazetesi çıkarmışız. Ecevit döneminde PTT'ye alınan solcu memurlar bizim dergilerimizi abonelere vermediler. Çöpe attılar, kalorifer dairelerinde kullandılar. Abonelerimiz azalmaya başladı. 24 sayı çıkan Tomurcuk gazetesini kapatmak zorunda kaldık.

TOMURCUK
Ahlâki Çocuk Gazetesi
TOMURCUK SONA ERDİ
Mustafa Yazgan

Mustafa Yazgan'ın Çıkardığı Tomurcuk Dergisi Son Sayısı

Yayın hayatımın en kötü dönemiydi. Sanki ben göndermiyormuşum gibi okuyuculara karşı mahcup oluyordum.

Yazdığım iki eserden aldığım toplam 25 bin TL telif ücreti ile annemle beraber hacca gittik. Kitaplarımdan aldığım ilk telif ücreti budur. Daha sonra Kültür Bakanlığı'nda işe başladım.

Zaman gazetesine tanışmak için geldiğimde Naci Tosun Bey genel müdür idi. Abdullah Aymaz Bey yayın yönetmeniydi. Zaman gazetesi, benim yazarlık hayatımın taç noktasıdır. Çünkü gazetede çalışanlar ve okuyanlar arasında maddi -manevi menfaat olmayan bir dostluk vardı. Bu kadar tecrübeli insan zaman gazetesinde 3-5 günde yetişmemiştir. Zaman, yıllardan beri oluşmuş zihniyetin bir ürünüdür. O yüzden, çalışan bu gençlerin en acemisinde bile ciddi bir Müslüman tavrı görüyorum.

Yazarlar toplantısında gazeteyi ciddi şekilde tartışıyoruz. Gayet olgun karşılanıyor. Bu, benim çok arzuladığım bir durumdur. İnşallah Zaman ile 2000'li yıllarda daha büyük bir ciddi gazetecilik yapılacaktır. 2 sayfa yazıyı 2-3 saatte yazıyorum. Ciddi düşünerek, tartarak yazıyorum. Seyahat, edebiyat vs. gibi konuları yazıyorum. 28 tane kitabım oldu. Çoğu çocuk kitabıdır. Bugünkü aktüalite ile ilgili değildir. 1970'li yılların heyecanını taşıyan kitaplardır.

Neden Siyaset

Kongre öncesinde Tomurcuk gazetesini kongre önünde satıyordum. Bu kongrede ikinci bir liste çıkmış. Benim de adım oraya yazılmış. Haberim olmadan MKYK'ya seçilmiştim. Böylece siyaset hayatım başladı. Hiç pişman değilim. MSP'yi daha yakından tanıma fırsatım oldu. Bir kere MSP'yi dışarıdan izliyorduk. Korkut ağabey asistan iken bizim sohbetlerimize katılırdı. Ben: "Alaeddin Kaya Bey'in matbaasında Tomurcuk gazetesi çıkaralım." dedim. Alaeddin Bey: "Bu matbaanın gayesi böyle gazete ve dergiler çıkarmaktır. Sen masraflarına karışma. Gazeteyi biz çıkaralım, biz sana aylık verelim." dedi.

Bir gün Kadir Mısıroğlu kendisini Korkut Özal'ın ofisine götürmemi istedi. Beraber gittik. Ben oradan ayrıldım. Kongre günü dergileri almak için matbaya yeğenim Gökhan ile geldim. Kongrede abone yapmayı ve dergi satmayı düşünüyorduk. Ben dışarda Tomurcuk gazetesi satmaya çalışıyordum. İkinci listeden 3 kişi MKYK'-ya girdik. Benim o gün bile haberim yoktu. Kadir Mısıroğlu, Korkut Özal ve ben seçilmişim. Satılan gazetelerin parasını Gökhan'a verdim. Cebimde 2.5 lira vardı. O para ile eve iki vasıta ile zor gittim. Gece yarısı Korkut Bey aradı. "Ağabey hayırlı olsun." dedi. Ben: "Ne yapacağım?" dedim. "Genel idare heyetine girdin." dedi. "Benim gazete işim var, nasıl yaparım?" dedim. "Biz yardımcı oluruz." dedi. Ertesi gün herkes Gaye Matbaası'nda toplanmıştı. Benim istifa edeceğim duyulmuş, bunları yalanladım ve görevimi yapmaya karar verdim."

MSP ile Bütün Bağlarım Koptu

MSP hareketi misyonunu kaybediyordu. Parti, tamamen monarşik bir yapıya doğru gidiyordu. Eğer bu tavır devam ederse, ileride Suud Kralı gibi bir demokrasi görüntüsü olacaktır.

İnsanların dar kalıplara hapsedildiğini gördük. İnsanlara kolayca kafir damgası vurulamaz, dedim. Tabandan tavana hiçbir proje kabul görmüyordu. Partide boşu boşuna figüran gibi durmanın bir manası kalmamıştı. İnsanların kültür seviyelerinin kıtlığını görüyorduk.

Erbakan'a biat ederek mutlak tâbi olma meselesinin temelinde tarikat geleneği vardır. Erbakan bu manevî-kudsî bağlılığı siyasete uygulayarak şahsı için kullanmıştır. Hâlbuki kendisi de Mehmet Zahid Kotku Efendi'ye bağlıydı; ama onu da kırarak ondan ayrılmıştır.

Hak Yol Vakfına Karşı Milli Gençlik Vakfı Kuruldu

12 Eylül Darbesi'nden hemen sonra, 13 Kasım'da Mehmet Zahid Kotku Efendi vefat edince hepimizi Dil Okulu'ndan Mamak'a götürdüler. Hatta bizler:

"Rahmetli, dünyadan ahirete gidince üzerimizdeki siyanet kalktı." demiştik. Daha sonra Esat Hocaefendi geçti. Hak Yol Vakfı'nın çıkardığı İslâm dergisi 100 bin tirajlara ulaşmıştı. Erbakan'ın bu kopuşundan sonra İslâm dergisi aboneleri iptal ettirilerek derginin alınmasına karşı gelindi. Daha da önemlisi; Erbakan Hoca Konya'da Gençlik Vakfı'nın kuruluşunu yapmıştı ve yardımların bundan böyle Hakyol Vakfı'na yapılmayacağını açıkça ifade etti. Esat Hocaefendi, zaman içersinde Erbakan'ın bu tavrına karşı tavır göstermek zorunda kaldı. Esat Hocaefendi'nin görüşleri Fethullah Gülen Hocaefendi gibi eğitimi destekleme yönündedir. Asfa Eğitim Kurumları ile hizmet etmiştir. Erbakan'ın böyle ufuk açıcı düşünceleri yoktur.

Erbakan'da değişen bir şey olmayınca ben de 25 Ağustos'ta GİK'na istifamı verdim. 1 Eylül toplantısında istifam kabul edildi. Kültür Bakanlığı'nda göreve başladım. 6 Eylül'de Tevfik Koraltan ile Kırşehir'de Ahi Evran şenliğine gittik. 12 Eylül olduğunda ben Kültür Bakanlığı'nda çalışıyordum. Daha sonra eski yöneticilerde tutuklanma kararı çıkınca 17 Ekim 1980 günü, merkez komutanlığında gözetim altına alındık. 23 Nisan 1981'e kadar sorgusuz sualsiz, arada bir askerî savcılığa çağrılarak bizimle görüşüldü. 23 Nisan'dan sonra mahkemeler başladı. 24 temmuz 1981'de Mamak'taki MSP davasına gittik, geldik. Tabii, bizim için o davalara gidiş geliş bir ferahlamaydı çünkü dışarı çıkıyor, şehri görüyorduk. Allah kimseyi toplumun bu muhitinden ayırmasın.

KİTAPLAR
TEKİN EREN
Halk için
Son Havadis
'Şeriat düzenini getirmek için cemiyet kurmak, Atatürk ve ilkelerine aykırılık ve cürüm işlemeye azmettirmek' fiilleri ile suçlanıyorlar
Erbakan ve 33 MSP'li yargılandı
«İDDİALAR
Askeri Savcı Erbakan hakkında 14 ile 36 yıl, diğerleri

Son Havadis'te Mustafa Yazgan'ında Yargılandığı MSP Davası Haberi

Mahkemelere çıkacacağımız zaman 17 Ekim 1980'den Nisan'a kadar içeride tutulduk. O kadar bitkin vaziyetteydik ki çikolata rengine döndü hâlimiz. Dayak ye-

memek, hakarete uğramamak için emirlere aynen riayet etmek ve haysiyetimize bir söz getirmemek için uğraşıyorduk. Bu arada çok tatlı hatıralar da geldi, geçti.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

Tomurcuk Dergisi ile Büyüyen Çavuş

Çavuşla aramda bir olay olmuştu. Bizim koğuşu bekleyen bir genç vardı. Bir gün D blokta bütün koğuş istirahate çekilmişti. Bir ikindi vakti, ben abdest almak için dışarı çıktım. Lavaboda abdestimi alacaktım. Abdestimi aldım, tam çıkmak üzereydim ki kapı birden "şak" dedi. "Eyvah şimdi birisi gelecek, azar işiteceğiz." dedim. Herkes istirahatteydi, ben abdest almakla meşguldüm. Kapı açıldı. Selahattin Çavuş kapıda göründü, sonra bir baktı; "Yazgan Bey" dedi. "Buyurun Komutanım." dedim. "Bırak ya komutanımı falan." dedi. "Ben senin kitaplarınla ve gazetelerinle yetiştim. O tomurcuk gazeteleri ve çocuk hikayelerini okudum." dedi. Tabii, benim gözlerimden yaşlar indi. Aramızda kısa bir konuşma oldu. "Şimdi ben içeri geleceğim, sen geç içeriye." dedi. Ben hemen içeri geçtim.

Mehmetçik iki yönlü bir yapıyı yaşatıyor; içinde güzelliği, dışında şiddeti. 24 Temmuz 1981'de tahliye edildik 1.5 yıl sürdü bizim davamız.

Millî Gazete

Hak geldi bâtıl zâil oldu

5 yıldan beri devam eden mahkeme sonuçlandı

Erbakan ve arkadaşları beraat ettiler

Prof. Dr. Necmettin Erbakan ve arkadaşlarını, yurdun muhtelif yerlerinden bizzat ziyarete gelerek, telefon ve telgrafla pek çok vatandaş tebrik ve geçmiş olsun ziyaretinde ve dileğinde bulundular

Milli Gazete Beraat Haberi

Ellerim Felç Oldu Robert Koleji'ne Gidemedim

15 yaşında Allah bütün sevgili gençlerden uzak etsin, romatizmaya yakalandım. En güzel yazı ve şiirlerimi yazdığım dönemdi. İlk yazımı hatırlıyorum; Türkiye 1950'de Kore Savaşı'yla çalkalanıyordu. Bu olayla ilgili 40 kıtalık bir şiir yazdım. 11-12 yaşlarındaydım. Demokrat Ülkü diye bir gazetede yayımlandı.

O dönemde biz Ankara Numune Hastanesi'ne geldik. Ellerimi tuttular, kanser izotoplarının altına verdiler. Artık onlar haklı mıydı, haksız mıydı orasını da bilmiyorum; ancak gelişme hücrelerini öldürdüler. Sonunda ellerim küçük kaldı ama hamdolsun yazı yazmama, kalem tutmama mâni olmadı.

Tabii, bunun arkasından çok acı çektim, "Kollar simsiyah oldu!" dediler. Çözüldü, yanıklar içinde kaldı. Kader, Robert Koleji'ne gitmeme izin vermedi.

İyi ki Robert Koleji'ne Gitmemişim

O sene hastalık sebebiyle sınıfta kalmanın neticesinde, Robert Koleji'ne gidemedim; ama benimle yaşıt olan bir müezzin efendinin oğlu gitti. 3 ay sonra ara tatilde Antep'e döndü. "Merak ediyorum, nasıl bir şey, anlatır mısın?" dedim. Kemal: "Bize hikaye anlatmışlar, bu İslâmiyet falan hepsi hikayeymiş, bizi yalanlarla dolanlarla kandırmışlar." dedi. 3 ay içinde o çocuğun beynini yıkamışlardı.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Hekimoğlu İsmail (Ömer Okçu)*

Hekimoğlu ağabeyimizi 1968'lerde Babıali'de Sabah gazetesinde tefrika yapınca tanıdık. Daha sonra Minyeli Abdullah romanı, bizim sağ camiada hepimiz için bir model olmuştu. Ankara'da olduğum için kendisini çok geç tanıdım. Zamanla öğrendik ki; Hekimoğlu İsmail müstear bir isimmiş. Kendisi ile Zaman gazetesine geldiğim 1992 yılında tanışmak imkânı buldum. Timaş yayınevinde "Elvada Karanlık" kitabımı basmak için aldılar. Hekimoğlu ağabeyi çok seviyorum. Örnek bir insandır. Zaman gazetesinde yapılan aylık yazarlar toplantısında kıymetli fikirlerinden çok istifade ediyoruz. Asil, temiz ve nezih bir insandır.

♦ *Mehmet Şevket Eygi*

Diyanet İşleri'nde Özel Kalem'de çalışırken kendisiyle tanıştık. Daha sonra Yeni İstiklal dergisini çıkardığı zaman biz de arada sırada yazılar gönderiyorduk. O günlerde bu dergi ile ciddi bir kamuoyu oluştu. Daha sonra Bugün gazetesi gündeme geldi. Bugün gazetesi, Müslüman camiada partiler üstü birlikteliğin meydana

geldiği yerdi. Hatta her hafta pazar sabahları topluca namaz kılınmaya başladı. Bunları yapan Mehmet Şevket Eygi'dir. Son dönemde Milli Gazete'deki yazılarında Zaman camiasına karşı tavırlar almaya başladığını üzülerek görmekteyim.

♦ *Abdurrahman Dilipak*

Milli Gazete'de yazı yazdığımız zaman tanıştık. Bizler genelde cumartesi, pazarları toplantılarda olduğumuz için bazen aynı anda seminerlerde bulununca görüşürdük. Kendine has görüşleri olan, çözüm yolları üreten birisidir. Araştırmacı bir zihniyeti vardır. İlk defa 1980'li yıllarda tanışmıştık.

♦ *Kadir Mısıroğlu*

1970'li yıllarda Osmanlı'yı tanıtması bakımından kendisinden çok istifade etmiştik. Gerçek tarihimizi, bir öğretmen edasıyla bizlere öğretmiştir. Biz siyasalda solcu ve devrimbazlar arasında sağ düşünceli sadece 6 kişiydik. Siyasal'da yapılan İnek Bayramı sebebiyle Düşünen Adam gazetesinde 27 Mayıs darbesinden sonra eleştirel bir yazımız çıktı. Çünkü, bu bayram Siyasal'ın ciddiyetine yakışmıyordu. Bugün sanıyorum yapılmıyor. Bunu gören Siyasal'daki sol düşünceliler bizim bu yazımızı okul panolarına astılar. Militan kadrolar bizi tehdit ettiler. Bıçak gösterdiler. Bize yaptıklarını Düşünen Adam gazetesinde yine yayımlattık. Bunun üzerine MTTB'nde Kadir Mısıroğlu Ağabey, Mustafa Yazgan Bey siyasalda yeni bir çığır ve hareket başlattı. MTTB olarak biz onun arkasındayız diye haber gönderdi. Bu, bizim için büyük bir moral olmuştur. Necip Fazıl'ın oluşturduğu kadrolar içinde Kadir Mısıroğlu'nun Osmanlı hakkında yaptığı konferanslarda tanıştık. Daha sonra Kadir Mısıroğlu'nun yeni bir kadro oluşturduğu Sebil mecmuasında yazılarımız yayımlandı. Yılmaz Yalçıner, bendeniz, Sadık Albayrak, Selahattin Eş ile beraber çalıştık. "Mukaddes Davamız" isimli kitabım Sebil'de yayımlanan yazılarımdan meydana gelmiştir. 1978 yılında Kadir Mısıroğlu Trabzon'dan MSP'den aday olunca onun ekibi olarak Kadir ağabeyimizin talebi üzerine köy köy gezdik. Parlemontada böyle insanların olmasını arzu ettik. Fakat kazanamadı.

♦ *Fehmi Koru*

MTTB içinde, gazeteciler kulübünün genç ve aktif olan bir üyesidir. Ne zaman MTTB'ne gitsek Fehmi Koru'yu daima çalışırken görürdük. Hâlâ o çalışma sistemi devam etmektedir. Bütün Müslümanlar böyle olmalıdır. Çok çalışan, az konuşan bir insandır. Bugün camiamızda bu tür insanlara çok ihtiyaç vardır. Yeni Devir gazetesinde beraber yazarlık yaptık. Fehmi Koru bir ara Milli Gazete'nin

yayın yönetmeni olduğu zaman çok sevindim. Tamam, işte şimdi Milli Gazete gazete olmaya başlayacak dedik; fakat 3-5 ay geçmeden işine son verdiler. Çünkü Fehmi Bey yukarıdan gelen talimatlardan rahatsız olan bir insandır. Hâlbuki Milli Gazete'de Erbakan Hoca gazetenin her şeyine karışırdı. Hatta yazıların puntosuna bile karıştığı söylenirdi. Erbakan Hoca işlere sık sık müdahale edince bıçak kemiğe dayanmış ki Fehmi Koru Bey: "Hocam siz gazeteyi çıkarsanız ben de partinin başına geçsem daha iyi olur." demiş. Bunun üzerine işine son verildi veya kendisi ayrıldı. Daha sonra 1986'da Zaman gazetesinin kuruluşunda aktif rol oynadı. Hâlâ Zaman gazetesinde yazar olarak çalışmaktadır. (1997) Entelektüel bir kişidir.

♦ *Ekrem Kızıltaş*

Yıllardır Milli Gazete'nin yayın yönetmenliğini yapmaktadır. Çok değerli bir arkadaştır. Çok fedakâr ve sadık bir insandır. Bir iki defa açılan bir davada beraber mahkemeye girdik.

♦ *Yılmaz Yalçıner*

Hareketli, deli dolu bir kişidir. Kimsenin yapamadığı hareketleri yapardı. Şimdiki tabirle o bir radikaldi. Bu aşırılıkları hiç tasvip etmedik. Vesika isimli dergi çıkarıyordu. Benim de bu dergide yazmamı istemişti. Daha sonra Yılmaz Yalçıner'in uçak kaçırma olayı oldu. Hapis hayatı vs. bizleri üzdü. Uçak kaçıracak şekilde bir örgütlenmesi yoktu. Daha önceleri ülkücü hareket içinde yetişmiş bir kişiydi. Hep cemiyeti yönlendirmeyi istemiştir. Aynı tarihlerde, 12 Eylül'den sonra beraber hapis yattık.

♦ *Hüseyin Üzmez*

1951'lerde 11-12 yaşında iken Hüseyin Üzmez, Ahmet Emin Yalman masonunu vurmuş diye seviniyorduk ve bu yaptığını kahramanlık olarak görüyorduk. Necip Fazıl Üstadımız sayesinde Hüseyin Üzmez ile samimi görüşmelerimiz oldu. Rahmetli Osman Yüksel Ağabey ile yakınlığı vardır. Onunla birlikte Osman Yüksel Serdengeçti'yi ziyaret ederdik.

♦ *Taha Akyol*

Yozgat Komünizmle Mücadele Derneği tarafından konferansa çağrıldığım zaman, avukatlık bürosunda Taha Akyol Bey'le tanışmıştım. Daha sonra MHP içerisinde görev yaparken onu daha yakından tanıdım. Taha Bey'in fikir üzerindeki

çalışmaları çok dikkat çekicidir. Necip Fazıl'ın son dönemlerinde MNP ve MSP hareketini kendi fikri istikametinde bir aksiyon hareketi olarak görüyordu. Erbakan ise, âdeta bir çöplükte iki horoz olmaz tavrıyla hareket edince Üstat Necip Fazıl meşhur raporlarını yayımlamaya başladı. MSP'ye karşı tavrını ortaya koydu. Bunun üzerine Ankara'da Akif İnan, Ahmet Arvasi, Erdem Bayazıt ve dostlarımızdan 15 kişiyle 2 saat kadar istişare ettik.

Üstat Necip Fazıl özetle Necmettin Erbakan'ın bizi aldattığını, kendine göre yol çizdiğini anlattı. "Taha Akyol gelecek, beni Türkeş'e götürecek." dedi. Necip Fazıl: "Ben MHP ile temasa geçmek istiyorum." dedi. Biz ise 2 saatlik istişare sonucunda kendisine: "Üstadımız, MSP'de Erbakan'ın yaptığını MHP'de Türkeş de yapabilir. Bunlar siyasi partidir. Siz ise müstakil fikir ve aksiyon insanısınız. MHP'ye geçmeyin." dedik. 15 kişi olarak olumsuz bir tavır sergiledik. Üstat o bildik edasıyla bizlere dönerek: "Arkadaşlar istişare sünnettir. Ben onu yaptım; ama karar vermek bana aittir. Sizlere teşekkür ederim. Ben MHP'ye Türkeş'le görüşmeye gidiyorum. Ben MHP içinde, fikir ve aksiyonlarımızı Türkeş'e empoze etmeye çalışacağım." dedi. O an zil çaldı. Taha Akyol gelmişti. Taha Akyol'la beraber Türkeş ile görüşmeye gitmişti. Gerçekten MHP içersinde Üstadın fikirleri yayımlanmaya başlamıştı. MHP'nin geçmişindeki ırkçı yapı, üç hilal anlamında değişmeye başlamıştı. üç hilal milliyetçi, mukaddesatçı ve dindar insanı temsil ediyordu. Böylece 12 Eylül sonrasında daha belirgin olarak ortaya çıkan MHP içerisindeki iyi kadroların oluşmasında Üstat Necip Fazıl'ın da olumlu katkıları olduğunu düşünüyorum. Bugün, onların çeşitli uzantılarını değişik partilerde de görüyoruz.

12 Eylül sonrasında Dil Okulu'nda bizi içeri aldılar. Orada tekrar Taha Akyol ile beraber olduk. İçerde bizleri ayrı yerlere koymuşlardı. MSP ve MHP'liler değişik koğuşlardaydı. Koğuş dediysem Dil Okulu gayet modern bir yerdi. Subayların kaldığı tertemiz odalardı. Bahçeye çıkışlarda birbirimizi gördük. Taha Akyol ile esas beraberliğimiz, 13 Kasım günü bizi Dil Okulu'ndan Mamak Cezaevi'ne götürdükleri gün oldu. Toplam 25-30 kişi âdeta hayvan kafesleri gibi yerlerde kaldık. Volta attığımız anlarda bile birbirimizle konuşmamız yasaktı. Mamak'ta çok soğuk bir kış geçirdik. Biz hapisten çıkarken bizi Taha Akyol bizzat kapıdan uğurladı. Taha Akyol'a ayrılırken: "İnşallah siz de en kısa zamanda çıkarsınız." demiştim.

Taha Akyol ile bu acıları beraber yaşadık. O zor şartlar altında pek çok sıkıntıyı beraber çektik. Allah'tan 3.5 ay sonra mahkemeler başlayınca bizi tekrar Dil Okulu'na getirdiler. Dil Okulu bize saray gibi gelmişti. Hatta Süleyman Arif Emre zindan üzerine şiirler yazmıştı.

♦ *Bekir Çoşkun*

Mamak D blokta iken hiçbir gazeteci içeri alınmıyordu. İlk defa Mamak duvarını aşan gazeteci olarak Bekir Çoşkun oldu. Komutan, deli dolu bir adamdı. Bir gün bizi topladılar ve komutan, Bekir Çoşkun ile geldi. Fotoğraflar çekildi. Bekir Çoşkun bizimkilere sordu: "Nasılsınız arkadaşlar?" dedi. Bizim koğuş başkanımız Yaşar Okuyan: "Sağol iyiyiz, bir problem yok." dedi. Bu sefer solculara sordu: "Nasılsınız, iki ayrı görüş bir arada ne yapıyorsunuz?" dedi. Solcuların başkanı Doğu Perinçek: "Aramızda belli bir anlayış ile medeni münasebetler içinde idare diyoruz. Herhangi bir problem yok." dedi. Bu sefer komutan resmen bizlere gözdağı verdi. Daha sonra Bekir Çoşkun bizlerle görüştü. Günlük programlarımızı anlattık. Her şey resmiyete(!) uygun olarak anlatıldı. Bekir Coşkun, bunu dizi olarak yayımladı. Ben arşivimde hâlâ saklarım. Yaşar Okuyan, Bekir Bey giderken arkasından seslendi: "Bekir, çektiğin fotoğrafların bir nüshasını bizim eve göndermeyi unutma." Bekir: "Olur gönderirim." dedi. Demek aralarında belli bir samimiyet vardı.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Eşim, aynı zamanda halamın kızıdır. Ailelerimiz aracılığıyla tanıştık. Birbirimizi zaten tanıyorduk. Kısa bir nişanlılık devresinden sonra 1969 yılında evlendim. 4 kız, 2 erkek olmak üzere 6 evladım var. İki kızım evlendi. Üçüncü kızım hafız-ı Kur'an oldu. Dördüncü kızım Coşkun Koleji'nde okuyor. Oğlumun biri lise son sınıftadır. Diğer oğlum 6 yaşında, ismi Ahmet Selim ve evimizin neşesidir.

MUSTAFA YAZGAN/FOTO-GALERİ

Mustafa Yazgan; Diyanette Çalışırken arkadaşları ile

Mustafa Yazgan; MTTB Kurtalan Mitinginde Konuşurken

MUSTAFA YAZGAN/FOTO-GALERİ

Mustafa Yazgan; Urfa'da Tarlada Karakaçan ve Kızları ile

Mustafa Yazgan; Lüks Lambası ile Konferans Verirken

Mustafa Yazgan; MTTB Konferansında Konuşurken

Silahla mücadeleden Milli Mücadele derslerine

Mamak Cezaevi'nde 24 saat

Milli duygularını kuvvetlendirmek için

Teröristlere Milli Mücadele Tarihi dersi veriliyor

Mamak Askeri Cezaevi'ndeki sağ veya sol görüşlü tutuklular "Bizi bu yollara sürükleyenler yakalanmayacak mı?" diye soruyor

Mustafa Yazgan'ın; Mamak Hapishanesinde Bekir Çoşkun'la Yaptığı Röportaj

GÖRÜŞLER-DÜŞÜNCELER

Vefatının 54. yıl dönümünde

MEHMED AKİF

... Birşey yapabilmek hatırana

MUSTAFA YAZGAN

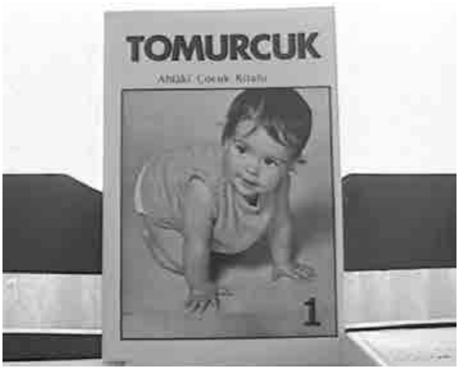
Çile dolu bir ha

Mustafa Yazgan'ın Köşe Yazısı

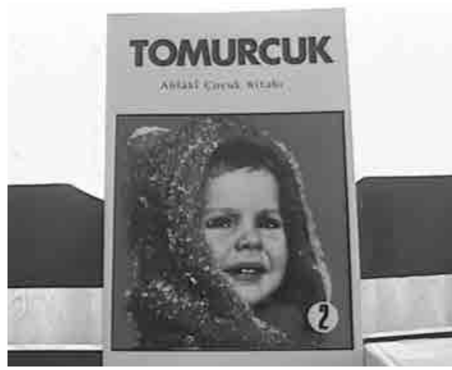

Antep'e Atatürk Hoş Geldi Yazısı

MUSTAFA YAZGAN/FOTO-GALERİ

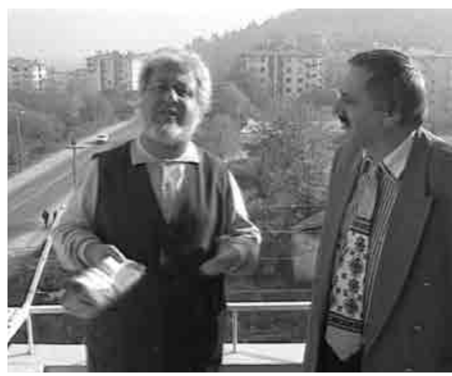
Tomurcuk Dergisi

Tomurcuk Dergisi

Yazı ve Haber Arşivi

Karamürsel'deki Evinin Balkonunda Halit Esendir ile Birlikte

Mustafa Yazgan'ın Kitapları

Mustafa Yazgan; Kuşlara Yem Verirken

MUSTAFA YAZGAN/FOTO-GALERİ

Mustafa Yazgan; Çekim Sırasında

Mustafa Yazgan'ın Tasnif Bekleyen Kitapları

Halvet İlçesi

Atatürk'ü Karşılayan Heyet

Namaz Kılarken

Necip Fazıl'ın Konferansı (Antep)

Tercüman'ın Arapça Bilen Hac Muhabiri

KENAN AKIN

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

28 Ekim 1944'te Mardin'de doğdum. Sakarya İlkokulu'nda okudum. Babam Mehmet Erşad, annem Adile Hanım'dır. Mardin Lisesi'nde okurken 1958 yılında gazeteciliğe, mahalli gazetede ve İstanbul'da basılan Son Havadis taşra spor muhabiri olarak başladım. Lisede 3-4 duvar gazetesi çıkardım. Tahir Kutsi Makal sayesinde Mardin'de bölge muhabiri bile olmuştum.

MESLEĞE GİRİŞİ

1960 -61 yılında İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'ne girdim ve ilk olarak Tercüman'ın yurt haberlerinde görev aldım. Geceleri çalışıyordum. Okula iş olsun diye gidiyordum. Daha sonraları gece muhabiri oldum. Hatta Tercüman'da herkes gece çalışırdı. Ertuğrul Yeşiltepe, Tevfik Erol, Orhan Tahsin ile beraber çalıştık. Âdeta onların rahle-i tedrisinden geçtik. Bütün muhabirlikleri yaptım, çok geniş bir çevrem oldu. Mardin'li olmam sebebiyle Arapça biliyordum. O sırada Arap dünyasında savaş vardı. 1967'de Arap-İsrail savaşına gittim.

Savaşa gitmek için ilk önce Atina Havalimanı'na gittik. Baktım Oğuz Şener var. O da İsrail'e gidecekti. Önce Libya'ya oradan da Mısır'a karayolu ile gidecektim. Baktım; uçakta Günaydın'dan Engin Konuksever'le Şener vardı. İtalya'da Libya vizesi aldık ve Bingazi üzerinden Kahire'ye geçtik. 20 gün kadar orada kaldık. Muharebeden haberleri telefon, teleks ve posta ile gönderiyorduk. Kahire'ye gelen İdi Amin, İsrail'in nükleer silah kullanacağını söyledi. Mısır'da halk arasında panik çıktı, sonra yazımıza sansür getirdiler. Böylece Mısır'da panik çıkar endişesiyle bu habere Mısırlı yöneticiler sansür uyguladılar. 450 -500 gazeteciydik. Cepheye gidebilmek

için devamlı yol arıyorduk. Oradaki yetkililer kura çektiler, ilk olarak uluslararası basın ajansları gidecekti. Kurada ben çıktım. Ergün Konuksever Bey bana fotoğraf makinesini anlattı.

Kenan Akın 67 İsrail-Mısır Savaşı'nda Sina Çölü'nde Savaşta Bozuk Araçlarla

Benim de önsezilerim var: "Ergün gel birlikte gidelim." dedim. Birlikte gittik. Cepheye gelince listeleri kontrol ettiler. Ergün'ün adı yoktu. Ben âdeta yalvardım. Ergün'ü benim sayemde içeri aldılar. İngiliz bir gazeteci hasta olmuş, gelmemişti. Biz Müslüman olduğumuz için göz yumdular. Oradan Sina Çölü'ne geçtik, bir sürü ceset vardı. Bir askeri komutan Türk asıllı çıktı. Daha sonra biz döndük. Tercüman, bu haberimi Sina harekatı ile tam sayfa yayımladı. Daha sonra İdi Amin ile ülkesinde görüştük. 30 gün Tercüman'da yayımlandı. Türkiye'yi çok seviyordu. Hatta Türk bayrağını verdiğimiz zaman bayrağımızı öptü. 3 defa hacda görüştüm. En son görüşmemizde devrilmişti. Hacda kaset satışı yapıyordu. O zaman konuşmamızı yazmamı istemedi. Çünkü zor durumdaydı.

Kenan Akın Hac'da

Hac röportajlarını hazırladım. Tercüman'da 20 yıl boyunca hacdaki haberlerle beraber fotoğraflar gönderdim. Daha sonra Türkiye gazetesine yönetici olarak geçtim. Orada da hac haberleri yaptım. TGRT'ye geçince TV'de canlı yayın hac programı yaptık. Suud Uydu yayınını Türkiye'ye aktardım. Hacda Ziyâülhak ile tanıştım, beraber tavaf yaptık. Brunei Sultanı ile tanışma fırsatı buldum.

Kenan Akın, Hac'da Pakistan Devlet Başkanı Ziyâülhak ile

Irak-İran savaşını ben iki cepheden takip ettim. Çağlayangil'in yardımıyla Saddam Hüseyin ile görüşme fırsatı buldum, beraber fotoğraf çektirdim. Daha sonra sorularıma yazılı cevap verdiler. 25 kişi Irak'a gittik. Gazeteci arkadaşlar yemek yerken bir araba kiraladım ve resimleri getirdim. Öbür gazeteler ancak 3 gün sonra geldi. Tercüman yayın yönetmeni Güneri Civaoğlu 3 gün tam sayfa yayımladı.

Nur içinde yatsın Kemal Bey'den çok şey öğrendim. Çok demokrat bir adamdı. Haber onun için önemliydi. Bununla beraber, çok ihanetlere uğradı.

Kenan Akın, Kemal Ilıcak ve Nazlı Ilıcak ile Mısır'da Piramitlerin Önünde

Tercüman'dan ilk defa Günaydın'a geçince ayrıldım; fakat Kemal Bey her karşılaşmada bana hep laf atardı, mesela evimin numarasını söylerdi. Benim de söy-

lememi isterdi. 95 gün sonra tekrar Tercüman'a döndüm. Bu olaydan 1.5 yıl sonra Türkiye gazetesi sahibi Enver Ören Bey'in teklifi üzerine Türkiye'ye geçmeye karar verdim. Tercüman'dan oda yüzünden ayrılmıştım. Kemal Bey çok üzüldü. Kemal Bey: "Benim odam senin odandır." jestini yaptı.

Benim için para önemli değildir. Manevi ortam benim için daha önemlidir. Yayın yönetmeni olarak Türkiye'de çalıştım. Enver Bey yayın yönetmenliğini bana devretti. Ben bütün bilgi ve hünerlerimi Türkiye gazetesi için kullandım. TGRT'de de uzun süre çalıştım.

Tercüman'dan İkinci Ayrılışım

Bir gün Ergün Göze ile birlikte bir toplantıya gittik. Enver Bey'le tanıştım, çizgisi Kemal Bey'e çok yakındı. Ben emekliliğimi istiyordum; fakat Enver Bey'e bir şekilde söz vermiştim. Söz verdiğim için sözümden dönmedim. Rauf Tamer falan çok baskı yaptılar. Türkiye gazetesine yayın koordinatörü olarak girdim, sonra da Enver Bey beni müdürlüğe getirdi.

Türkiye gazetesinde araştırmalar yaptım. Sonra Günaydın gazetesine geçtim. Enver Bey beni kapıya kadar uğurladı. Ben âdeta ağlayarak ayrıldım. Enver Bey: "Her zaman burası sana açıktır." dedi. Fakat çok talihsiz 3 ay geçirdim. Sahibi Bekir Kutmangil öldürüldü. Daha sonra Günaydın'dan ayrıldım. Günaydın ile Sabah gazetesi arasında bazı ilişkiler vardı. Aralarındaki işlemleri ben yapıyordum. Dinç Bilgin'in talebi üzerine Sabah gazetesine geçtim.

İnsanlar daima yuvalarını özlerler. Sabah'tan ayrıldım. Bir seferinde Ünal Sakman Bey'le buluştuk. "Gel beraber bir gazetede çalışalım." dedi. Böylece ikimiz de Türkiye gazetesine geçtik. Şu anda Türkiye gazetesinde başkan danışmanı olarak beraber çalışıyoruz.

Gazetecilik Zor Meslektir

Gazetecilik, her zaman zor bir meslektir. En zorlandığım şey hata yapmamaktır. Habercilikte zaman sınırlı olduğu için hata yapma riski yüksektir. Bu konuda zorlandığımı hatırlıyorum. Bir de Ortadoğu ülkelerine vize almakta çok zorlanıyordum. Hatta bazen uçak bulmak bile zordu.

Babıali Magazin Dergisi Çıkarmamın Sebebi

Gazete çıkarmak çok sermaye istiyor. Kemal Bey'in müsaadesiyle İngilizce bir dergide çalışıyordum. Nail Bey, Cen Ajansı'nı kapatınca dergi de kapandı. Tay yayınları patronluğunda New Middle East dergisini çıkarmaya başladık. Bir süre sonra mad-

di sıkıntıya girince bize isim hakkını vermeyi kabul etti. Kendi adıma dergi çıkarmaya karar verdim. Bunu da bir süre sonra kapatmaya karar vedik. Daha sonra 'Babıali'de Magazin' isimli mecmuayı 8 yıldır çıkarttırıyorum. Tek meslek dergisidir.

SİYASİLERLE İLGİLİ ANILARI

Celal Bayar, Kemal'e Kalabalıkları Söyle Derdi

Demokratik Parti'nin kurulması sırasında Celal Bayar'ın peşinde Anadolu'yu karış karış gezdik. Tufan Türenç vardı. Celal Bayar Tercüman'da haberleri küçük girdiği için Kemal Bey'e: "Celal Bayar'ı izleyen bu kalabalıkları söyle." derdi. Ben Kemal Bey'e gelip anlattığım zaman Kemal Bey: "Bu millet herkesi dinler ama bir kişiye oy verir." dedi ve güldü. AP'ye karşı kurulan Demokratik Parti'ye pek sıcak bakmıyordu.

Kaddafi, Evren'e Ayağa Kalkarak Selam Verdi

Kenan Evren, genelkurmay başkanı olarak Libya'ya gelmişti. 1 Eylül devriminin kutlandığı yeşil meydanda Türk işçileri tören sonunda alkışladılar. Çünkü Kenan Evren törene geç gelmişti. Kaddafi dahil bütün protokol yerinde otururken Evren gelince Kaddafi ayağa kalkarak Evren Paşa'yı selamladı. Hâlbuki protokol gereği kalkması gerekmezdi. Evren Paşa selamı alarak hemen yerine oturdu. Bunu gören işçiler, Evren Paşa'yı programdan sonra alkışladı. Hatta resmi kıyafetine rağmen omuzlara almak istediler. Ben de Evren Paşa'nın gezisi hakkında bilgi almak için basın halkla ilişkilerden albayın telefonunu almıştım. Ben telefonu çevirince karşıma birden Kenan Evren çıktı. Çok şaşırdım: "Paşam kusura bakmayın sizi rahatsız etmek istemezdim." dedim. "Olsun." dedi. Gezi ile ilgili bilgi verdi. Böylece Evren ile dostluğumuz iyice pekişti.

Darbe Yapması Durumunda Evren'den Röportaj Sözü Aldım

Evren Paşa'nın Irak seyahatine gittim. Almanya'dan dönerken Kenan Evren'in eşi ile birlikte benimle aynı uçakta olduğunu öğrendim. Selamlarımı söyledim. 15 dakika sonra Evren Paşa arka tarafa geldi. "Gel bakalım adaşım." dedi. Beraber epey sohbet ettik. Ben puro içiyordum. Evren Paşa'ya da ikram ettim. O zamanlar uçaklarda sigara içmek serbestti.

Evren Paşa'ya: "Gazeteci olarak değil Türk vatandaşı olarak sizinle konuşuyorum." dedim. 12 Eylül'den 3 ay önce idi. Aramızda şöyle bir konuşma geçti:

"Bir darbe yapmanız söz konusuymuş."

"Nereden çıkıyor?"

"Almanya'da gazeteciler böyle diyorlar."

"Onlar nereden bilecekler ki? Darbe olmasına neden gerek olsun?"

"Eğer darbe olursa ilk röportajı bana verir misiniz?"

"Bırak, şimdi nereden çıkarıyorsun? Bakarız, bakarız kolay iş."

Gerçekten 2-3 ay sonra 12 Eylül Darbesi oldu. Evren Paşa, gazete sahiplerini köşke çağırdığında Rahmetli Kemal Ilıcak'a: "Benim adaşım ne yapıyor, ona bir sözümüz vardı?" demiş. Kemal Ilıcak beni sıkıştırdı. Bu olayı anlattım. Gerçekten 12 Eylül Darbesi'nin kudretli paşası Evren Paşa ile ilk röportajı ben yaptım.

Kenan Akın Röportaj Sözü Aldığında Kenan Evren ile Uçakta

Özal Gündemi Belirleyen İnsandı

Özal; çok büyük düşünen, uzağı gören bir insandır. Ama çabucak kızan bir kişidir. Özellikle gazetecilere karşı açıktan tepki veriyordu. Bizim Babıali magazin dergisine verdiği roportajda bütün medya mensubu gazetecileri itham etti. Biz meslek mecmuası olduğumuz için ithamlarını hafifleterek vermek zorunda kalmıştık. Haberin objektifliğini bozmadan bunu yaptık. Buna rağmen çok ciddi tepkiler aldı. Özal, ayrıca gündemi ve kamuoyunu iyi bilen birisiydi. Gündemi kendisi belirler ve gazetecileri bununla meşgul ederdi. Hatta bir Yemen seyahatimizde: "Arkadaş-

lar, size yarın çok önemli bir mesele anlatacağım. Sabaha kadar uyumayacaksınız; ama olsun." dedi. Ben ise sabahleyin Frankfurt'a gidecektim. Bunun üzerine, gece yarısı Özal'ın odasına çıktım. "Ben sabah Frankfurt'a gideceğim. Siz ise sabah saat 9.00'da açıklayacaksınız, ben mahrum kalacağım." dedim. Bunun üzerine, Özal bana iç politika ile ilgili bilgileri verdi. Yanından ayrılınca dışarıda beni Rahmetli Muammer Bostancı ve birkaç gazeteci bekliyordu. Gece yarısı 2.00'ye kadar lobide bana çay, kahve içirerek ağzımdan laf almaya çalıştılar, tek kelime sinyal vermedim. Çünkü Özal'a söz vermiştim. Frankfurt'a inince haberi gazeteye geçtim.

Yine bir seferinde, Özal ile Kore'de idik. Türkiye gazetesinin bir faaliyetinin açılışı için Özal'ı davet etmek gerekiyordu. 2000 yılında Türkiye Konferansı için randevu istedim. Hemen bana 2000 yılının projelerini anlatmaya başladı. Mesela: "İhracat 50 Milyar dolar olacak." demişti. Ben şaşırmıştım. O gün için 5-10 milyar doları bile bulmuyordu. Özal: "Kenan, eğer büyük düşünmessek başarılı olamayız. Belki de 50 milyar doları geçeceğiz." dedi. Gezi sırasında, Olimpiyat köyüne bir gün önce gittim. Ertesi gün Özal: "Olimpiyat köyüne gideceğiz." demez mi şok olmuştuk. Bir sürü masraf etmiştim. Herkes otobüslere bindi. Şöföre söylemeyi unutmuşlar, kendimizi havaalanında bulduk. Böylece dönüş yoluna gelmiş olduk. Diğer gazeteciler Olimpiyat köyünü göremediler. Böylece 2 gün Türkiye gazetesinde üst üste Olimpiyat köyü ile ilgili haber yapmıştım.

Gazetecilik Stresiyle Hobilerim Sayesinde Başa Çıktım

Stres, bizim mesleğin baş düşmanıdır. Bu yüzden, bazı koleksiyonlarım vardır. Mesela gezdiğim her ülkenin kâğıt parasını saklarım. Gittiğim değişik uçakların biletlerini saklarım. Gittiğim toplantılarda verilen kartları saklarım. İslâm konferansında 15 kart, hacda 30 giriş kartım vardır.

Kenan Akın'ın Para Kolekesıyonu; Rıza Pehlevi Resimli Para

Ayrıca eski fotoğraf makinelerini topluyorum. Eski makinasını verenlere yenisini alabilirim. Ayrıca tesbih kolleksiyonum var, yaklaşık 150 tane tesbihim vardır. Bazıları yarı değerli taşlardandır.

Kenan Akın Kimlikleri Koleksiyonu

Kenan Akın Aldığı Ödüller

MESLEKLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Gazeteci, dürüst olmalıdır. Kendisiyle barışık olmalı. Haberlerde çarpıtma yapmamalıdır. Doğru habercilik önemlidir. İleri aşamada yazarlık gazetecinin bir üst basamağı olmalıdır.

Basın Konseyi kendisine yapılan şikâyetleri ele alıyor, bir nevi basında özdenetim yapmaya çalışıyor. Cemiyetle konsey birbirlerini tamamlayan kuruluşlardır. Aslında birbirlerini destekledikleri nispette yararlı olacaklardır.

Yazı İşleri ile Muhabirlik Arasındaki Fark

Dünya çapında gazeteciler muhabirlikten yetişmektedir. Sadece yayın yönetmeni ve yazı işleri müdürü olmak yeterli değildir. Zaten o göreve gelenler muhabirlikten gelmişlerse başarılı olurlar. Daha çok habercilik yönünden iyi gazeteciler muhabirlerden yetişir. Mutfağa malzeme getirenler yoksa gazetenin haber değeri yoktur.

Bizim meslekte yazı işleri, her zaman muhabirden daha iyi maaş alıyor. Muhabirlik nedense pek prim yapmıyor; ama ben genç gazetecilere muhabirlikten kopmamalarını tavsiye ediyorum.

Sansür

Sansür iki türlü yapılmaktadır. Bazen açık kanunlarla olmaktadır. Bazen de örtülü sansür yapılmaktadır. Basın tamamen hür olmalı; ama bunu da denetlemek

gazetecinin görevi olmalı. Maalesef bunda ölçü tam bulunamamıştır. Basın içinde Basın Konseyi iç denetim olarak bir fonksiyon eda etmeye çalışmaktadır.

Medyada Özdenetim Olmalı

Medyada bir özdenetim olmalıdır. Önce muhabir, yazar ve yönetici bir defa mutlaka kendini sınırlamalıdır. Özellikle Basın Konseyi'nin yayımladığı basın ilkeleri, vicdan ve sağduyu ile kendini sınırlamalıdır. Maalesef bunu tam yapamıyoruz. Mesela Basın Konseyi'nin yaptığı bir kınama kararı üzerine gazeteciler etkileniyor. Yine de tesirinin tam ve yeterli olduğunu düşünmüyorum.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Doğan Heper*

Gazetecilik okulunda iken beraber okuduk, devamlı okula gelen bir talebeydi. Gösterişi sevmez. Abdi İpekçi ile çalıştı, ondan çok şeyler kaptı.

♦ *Nazlı Ilıcak*

Tercüman'ın 9. kuruluş yıldönümünde, otelin kapısında herkesi karşılarken tanıdım. Daha sonra Tercüman gazetesinde ansiklopedi köşesini hazırlamaya başladı. Çok iyi bir tahsili vardır. Bunu Kemal Bey'in eşi olmanın verdiği avantajla daha iyi kullandı. Daha sonra siyasi konularda kendisini geliştirdi. Türk basınında ilk defa "27 Mayıs Yargılanıyor" röportajını yaptı. Nazlı Hanım'ı anlamak biraz güçtür, biraz da içine kapanık bir insandır. Türk basınında yerini almış birisidir.

♦ *Çetin Altan*

Ben Tercüman'da muhabir iken kendisi de Akşam'da yazardı. Bir gün bir toplantıda yaptığı konuşmada Atatürk'ün bir sözünün ona ait olmadığını hararetle savundu. Yazılan şey: "Komünizm'in görüldüğü yerde başı ezilmelidir." cümlesiydi. Ben kendisine muhabir olarak bir soru sordum: "Efendim, Atatürk'ün bu sözü söylemediğini iddia etmek sizin sahanıza mı giriyor, tarihçi misiniz, uzman mısınız?" Bana: "Ben gerçeklerin ortaya çıkması için bunu anlatıyorum." dedi. Daha sonra Güneş gazetesinde yıllar sonra bir araya geldik.(1984)

♦ *Necmi Tanyolaç*

Necmi Bey Tercüman'da uzun yıllar spor servisini yönetti. Biz ona kral derdik. Ayrıca servistekiler kod adı olarak Yusuf derlerdi. Eğer Necmi Bey dışarıdan gelirse

hemen aralarında "Yusuf geliyor" derler ve daha düzenli çalışmaya başlarlardı. Zamanla Yusuf çay istiyor, Yusuf kahve istiyora kadar gitti. Bir gün Necmi ağabey bu Yusuf sözlerini duyunca: "Bu Yusuf kim, benden habersiz spor servisine adam mı aldınız?" deyince işin aslı ortaya çıkıyor. Bu olay, Tercüman'da uzun yıllar konuşuldu. Aynı zamanda Spor Yazarları Derneği başkanıdır.

♦ *Yavuz Donat*

Ben yedek subay okulunda asteğmen iken Yavuz, asteğmen kursunda talebe idi. Ayrıca albayın posta subayı idi. Özellikle Polatlı'dan Ankara'ya gidebilmesi için Yavuz'un izin kâğıtlarını çıkartırdım. İzin kağıdının arkasına: "Babam hasta, annem hasta vs." yazıyordu. Bir seferinde komutan: "Doktordan akrabanın hastalığı için rapor getir." deyince işler karışmıştı.

Yine bir seferinde Yavuz'un anne ve babası hacca gidecekti. Bana haber gönderdi. Anne ve babasıyla Mekke ve Medine'de ilgilendim. Hatta hac hatıralarını gazetede yayımladım. Yavuz'un babası kutsal topraklarda vefat etti. Yavuz'a bu vefatı üzülerek ben aktardım. Yavuz anlayışla karşıladı. Annesinin yurda dönmesinde çok yardımım oldu. Ben de onun çok yardımını gördüm.

♦ *Mehmet Barlas*

Mehmet Barlas ile gezilerde çok beraber olduk. Bir seferinde Körfez Savaşı'nda Suud hanedanı Taif'te idi. Mehmet Barlas'ı da tavsiye ettim. Beraber Taif'e gittik. Ben bir gün umreye gideceğim dedim. Mehmet Barlas bunu duyunca: "Yahu Kenan beni de götürür müsün?" dedi. Ben: "Memnuniyetle." dedim. Bunu duyan İlnur Çevik de gelmek istedi. Üçümüz beraber gece vakti Mekke'ye gittik. Beraber umre yaptık, çok zevkli oldu. Çok mutlu oldular. Daha sonra Mehmet Barlas, gazetede umre olayını yayımlayınca önemli bir haber oldu.

♦ *Tufan Türenç*

Bizim sınıfta Tufan, Doğan Heper, Uğur Dündar ve Seçkin Türesay vardı. Mesleki seyahatlerde birbirimizin ismi varsa beraber giderdik. Örneğin, Odalar Birliği ile Suriye'ye beraber gittik.

♦ *Uğur Dündar*

Benim sınıf arkadaşımdır. Geleceğinin iyi olacağı okulda iken belli idi. Çok yüksek sesle konuşur, düzgün konuşur, şakalar yapardı. Okulda sevilen bir insandı.

KENAN AKIN/FOTO-GALERİ

Kenan Akın; Fidel Kastro ile

Kenan Akın; Celal Bayar ile

Kenan Akın; Süleyman Demirel ile

Kenan Akın; Arap Liderleri ile

Kenan Akın; Cemal Gürsel ile 27 Mayıs Sonrası

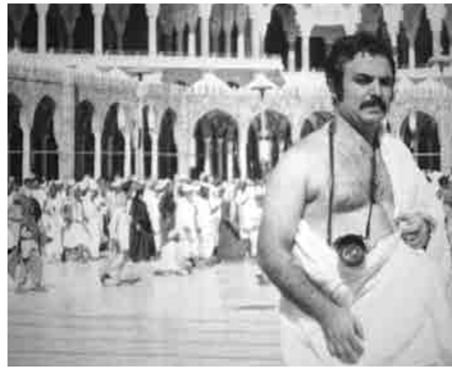

Kenan Akın, Mısır Cumhurbaşkanı Abdunnasır ile

KENAN AKIN/FOTO-GALERİ

Kenan Akın; Hac'da Safa-Merve Yürüyüşünde

Kenan Akın; Hac'da Kabe İçinde İhram ile

Savaşta Tank Önünde

Kenan Akın; Kral Hüseyin ile

Kenan Akın; Savaşta Zarar Gören Bir Mekanın Önünde

Kenan Akın; Yabancı Gazetecilerle Birlikte

Ankara'nın Ehl-i Beyt Gazetecisi

BAKİ ÖZİLHAN

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

Babamın adı Rıdvan, köydeki söylenişe göre Rıza; anamın adı Gül. Nüfuz kaydında "Güli" diye yazılmış öyle söyleniyor. Ben, 1947 yılında doğmuşum. Nüfusa göre doğum tarihim 1950'dir. Benim dedem okuması-yazması olmayan bir köy muhtarıymış. 30 yıl muhtarlık yapmıştı.

Baki Özilhan'ın Babası Rıza Efendi

Babam o zamanlarda Devlet Demir Yolları'nda, taş ocağında çalışıyormuş. 8 erkek 1 kız olmak üzere 9 kardeşiz.

İlkokul hayatım çok ilginçti. Gökçe köyünde ilkokul, (Hayt köyünün adı "Gökçe" olarak değişti) 4 sınıflıydı ve 5. sınıfı Gökçe köyünden 5 km uzakta Mercan'da okudum. Orası Erzincan'ın dağ köyüydü ve yolu, izi yoktu. Mercan'a Hayt köyünden 5 km yürüyerek giderdik.

Babam bizim köyün çocuklarını toplar; okumaları için Mercan'a götürürdü. Her gün onun da işi Mercan'daydı. 5. sınıfı kendi köyümün dışında okudum ve ondan sonra hep gurbet hayatı yaşadım. Köyde benden 3-5 sene sonra 5. sınıf oldu; ama ortaokul hiç olmadı.

Öğretmenimi çok iyi hatırlıyorum. İsmi Ağa Keşkek idi. Belki bize matematiği, sosyal bilgileri çok iyi öğretmedi; ama bize karşılıklı sevgi ve saygının nasıl olması gerektiğini çok iyi öğretti. Ailelerimizle kurduğu diyalog da gerçekten çok iyiydi. Zaten köyde öğretmenlerimiz imece dediğimiz bir usulle yaşıyordu. Yani ihtiyaçları köy tarafından karşılanıyordu. Bize çok şey kazandırdırdı.

1959'da ilkokul bitti. 59-60 arası ortaokuldaydım ve 1960 Darbesi olduğunda ortaokulda idim. Çok ilginçti. Bizim köye ilk radyo o sene geldi. Arapların Mehmet Efendi diye biri vardı. İlk radyoyu o getirmişti. 2 katlı da bir konağı vardı ve akşam olunca bütün köy, konağın önüne toplanırdı. Konağın önüne kilimler serilir, sedirler konur ve herkes gider, orada otururdu. Biz darbeyi orada dinledik.

Ortaokulu köye 13 km uzaklıkta olan Tercan'da okudum. Daha sonra dedemin bir tanıdığı olan Nadim Usta'nın evinde kaldım. Orada bir yıl kaldım; ama huzursuz bir aileydi. Sevgiyle, saygıyla büyümüş bir çocuk için huzursuz bir evdi. Benim için sıkıntının ötesinde bir şeydi, barınak demiyorum; zorunlu olarak katlandığım bir yerdi. Benim okumam gerekliydi; çünkü köyde okuyan yoktu. Rıza Efendi'nin çocukları okur demişler. Biz de babamızı mahcup etmemek için okumak zorunda olduğumuzu düşünüyorduk; ayrıca yapacak başka bir şeyimiz de yoktu. Nadim Usta'nın evinde bir seneyi geçirdim.

Müsahip Kardeşimin Yanında Kaldım

Orta 2'de Ankara'ya gittim. Bizim ailede "musahip kardeşlik" dediğimiz bir anlayış var. Ankara'da musahip kardeşimin evine geldim. Tuzlu Çayır'da bir gecekonduda oturuyorlardı, bir de kömürlük vardı. Onun üzerine sedir gibi yaptık. Ben ve musahip kardeşim orada yatıp kalkıyorduk.

Ortaokul 3. sınıfı tekrar Tercan Ortaokulu'nda okudum. Lise 1'de yine Ankara'daydım. Sonra Erzincan Lisesi'ne devam ettim. Erzincan Lisesi'nden mezun oldum.

Baki Özilhan Lisede Piyeste Oynarken

Erzincan'da o zaman illerin radyoları vardı. Erzincan radyosu, Erzincan Lisesi içinde yayın yapardı. Erzincan radyosunda spikerlik, programcılık yaptım. Orada gazeteciliğe başladım. Tiyatrolarda oyun oynadım. Başarılı bir oyunculuğum vardı...

1963'te 404 puanla tıp fakültesine girdim; fakat daha sonra İstanbul Hukuk'a yazıldım. Sol gençliğin kendi kendine bir şeyler yapmaya başladığı dönemdi. Bense, ilkokuldan beri çalışan birisiydim. Üniversitede gençlik eylemlerine girdim. Deniz Gezmiş bizim sınıfımızdaydı. Hem çalışmak, okumak hem de eylemler birlikte gitmiyordu. Mesela Deniz çok iyi kavga ederdi. Sonra soruşturma geçirdik. Üniversiteden atıldık. Hemen 2 yıllık gazetecilik okuluna kaydoldum. Çalışarak okudum. Benim küçüğüm Hasan İstanbul'a okumaya geldi. Onun okul paralarını yatırmak için demir çekme fabrikasında çalıştım. 12 Mart olunca sendikacılık faaliyeti sebebiyle patron bizi işte istemedi. Bunun üzerine askere gitmeye karar verdim.

TRT'nin 7 sınavına girdim. İyi puan aldım; fakat kazanamadığımı söylediler. Sonradan öğrendiğime göre torpil gerekiyormuş. Daha sonra Köyişleri Bakanlığı'nın imtihanına girdim. Köyişleri Bakanlığı'na gittim. Şimdi CHP milletvekili olan Şahin Ulusoy da personel işlerindeydi. Azimet Köylüoğlu'nun genel müdür olmasından önceki dönemdi. Köyişleri Bakanlığı'nda 8-9 ay çalıştım. Daha sonra TRT'de kamera asistanı oldum. 1974 başında Köyişlerinden TRT'ye naklen geçtim.

Baki Özilhan TRT'de Kameraman İken

12 Eylül Darbesi öncesinde terör ve anarşi belgeseli hazırladım. Arkadaşlarım böyle bir dönemde tehlikeli olabileceğini söyledi. Ercan San ve Ertan Karasu beni uyardı. Ben yine de programı hazırladım. Hem sağdan hem soldan isimleri bir araya getirdim. Belgeye dayalı yaptım; fakat 12 Eylül geldi. Benim programı albaylar devamlı denetliyordu. Her bölümü 25 dakikaya indirdiler. 1. ve 2. bölüm yayımlandı. Çok memnun kalındı. 3. bölüm yayımlandığında yayını hazırlayan herkes tutuklandı. Beni de alıp Mamak'a götürdüler. "Seni TRT'den atacağız." dediler. Diğer arkadaşlarımın yerlerini değiştirdiler. Sonra TRT'den atıldım. Kenan Evren'e bir mektup yazdım: "Benim suçum nedir, bunu bana açıklayın." dedim. 3 ay sonra cevap geldi. Mektup Haydar Saltık imzalı geldi: "Bu konuda soruşturma yapmaya gerek görülmemiştir." diye yazmışlar. 29 Mayıs 1982'de beni TRT'den attılar. Doğan Kasaroğlunu da TRT'den atmışlardı. İstanbul'da Türk Eğitim Vakfı'nda genel müdürdü. Bana ilk defa iş istemeden iş vereyim dedi. O sırada Yankı dergisinde parça başı çalışmaya başladım. Daha sonra Bülent Ecevit'in Arayış dergisinde benimle çalışmak istediğini duydum. Ecevit'le görüştüm. Beni Arayış'a aldılar. Ecevit'e askerler baskı yapınca Arayış dergisi kapatıldı. Böylece benim işim bitti. Sonra Nokta Dergisi'ne geçtim. Daha sonra THA'ya geçtim. Nimet Arzık ile dergi çalışması yapmak istedik. Fakat başarılı olamadık. Sonra Danıştay'ın içtihadı birleştirme kararı ile affedildik. 1983'te TRT'ye geri dönmüştüm. Ama aynı anda istifamı verdim.

1984 yılında UBA'da genel müdür ve yayın yönetmeni oldum. Görüntü ve fotoğraf eksikliği vardı. Nizamettin Bey UBA'yı satınca ben de UBA'dan ayrıldım. Mehmet Bican, RTÜK sebebiyle AA'dan ayrılmak zorunda kalınca Anadolu Hizmet ve Görüntü Merkezi şirketini kurmuşlar. Can Okanar genel müdür yardımcısı olarak bana iş teklif etti. Can, kısa bir süre sonra ayrıldı. Yönetim kurulu beni genel müdür olarak atadı. Kısa bir süre sonra işime son verdiler. Bu arada 1996'da Nizamettin Bey ajansı Veziroğlu'na satmıştı. Yeniden UBA haber ajansına genel müdür olarak döndüm.

Baki Özilhan'ın Genel Müdür Olduğu UBA Ajansı

1996 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından bana radyo dalında ödül verdiler. Son dönemde Best FM'de "Günaydın Türkiye Sabah Haberleri" yayınını yapıyorum. 11 dalda değişik ödüller aldım. Filistin temsilcisi Ebu Firas tarafından Arafat imzalı onur ödülü aldım. Basın Konseyi yüksek kurul ve Avrupa Gazeteciler Birliği kurucu üyesiyim. Gazeteciler Cemiyeti'nde de üyeyim.

1996 aralık ayında Veziroğlu'nun danışmanı olarak 3 ay çalıştım. Daha sonra UBA haber ajansını alan Veziroğlu'nun isteği üzerine, UBA genel müdürü olarak yeniden göreve geldim. Hemen görüntü ve fotoğraf haberciliği için gerekli alt yapıyı kurdum. Yakında inşallah uydu üzerinde yayıncılık yapacağız.

Babam Yıllarca Kanserle Beraber Yaşamış

Babam biz küçükken köye gittiğimizde: "Sırtım ağrıyor." derdi. Babama: "Seni doktora götürelim." dediğimizde "Zamanı gelince." derdi. Biz bir mana veremezdik. Belli bir zaman sonra babam eve geldi. Bizler evlenmiş, çoluk çocuk sahibi olmuştuk. "Oğlum beni yarın doktora götürün." dedi. "Baba, hayrola neden yarın?" dedik. Cebinden emeklilik dilekçesini çıkardı. "Oğlum ben bugün itibariyle emekli oldum, artık doktora gidebiliriz." dedi. Babamı aldık, doktora götürdük. Kanser teşhisi kondu. Bize hissettirmedi. Ameliyata karar verdiler. Ameliyat sonrası vefat etti. Ben tek başıma babamın yanında durdum, hiçbir kardeşimi hastaneye götürmedim. Öldüğü gece eve geldim, herkes merak içindeydi. Öldüğünü söyleyemedim. Sabah olunca durumu açıkladım, yapacak bir şey yoktu. Babamı defnettik. Rahmetli bizler için çalıştı çabaladı. Emekli olmadan doktora gidersem ailem ve çocuklarım mağdur olur endişesiyle yıllarca doktora gitmemişti.

SİYASİLERLE İLGİLİ ANILARI

Erdal İnönü

Siyaset ile ilgili konuşmayı sevmeyen; fakat hoşsohbet Erdal İnönü ile aramız iyidir. Türkeş hapiste iken hastaneye götürmüşlerdi. Türkeş'i hapisten kaçıracaklar diye bir haber almıştım. Araştırdım; haber doğru çıktı. Ben de bu haberi ajansta servis yaptım. Askerî yönetim iş başında idi. Hemen haberin servis yapılmasını durdurdular. Beni aradılar. Beni bulamadılar. Ama ciddi rahatsızlık duydum; çünkü haberi ben yapmıştım. Benim yüzümden arkadaşlarım içeri alınmıştı. Sonra beni içeri aldılar, "Haberin kaynağını söyle, seni bırakalım." dediler. Söylemedim. Komutanın emri ile 30 gün içeride kaldım. Sol ve sağ grupların, idamlıkların bulunduğu yere götürdüler. 30 gün sonra bıraktılar. İnönü bir kokteylde: "Hayrola, ne oldu?"

dedi. “Sayenizde hapislerde yatıyorlar.” dediler. İnönü’yü siyasete zorla soktular. Sonra da pişman ettirerek çıkarttılar.

Bülent Ecevit

Ecevit ile Arayış dergisinde beraber çalıştık. Nahit Duru ve benim sarı basın kartımız vardı. Ertuğrul Özkök’ün başyazı dahil her yazıda çok katkısı oldu. Ecevit’in hapse girdiği zamanlarda cezaevine giderdik. Derginin bütün sayılarının pikaj, montaj, baskı her şeyini biz yapardık. Bülent Bey bizim 3 dakikada okuduğumuzu 30 saniyede okurdu. Bir konuda masa başına oturduğunuz zaman Ecevit her şeyi en ince ayrıntısına kadar inceler ve hata kabul etmezdi.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Oktay Ekşi*

TRT’de çalışırken kendisiyle röportaj yaptım. Basın Konseyi adına üye olarak geldiğim zaman bana kollarını açarak: “İşte; tamam Babıali’nin zencisi geldi.” demiştir. Benim için önemli bir tariftir. Oktay Bey’in evinde TRT’de çektiğim Terör ve Anarşi dizisi için röportaj yapıyorduk. Aysel Hanım odada olunca teklemeye başladı: “Aysel Hanım sen odadan çık, ben konuşamıyorum.” dedi. Daha sonra gayet güzel bir röportaj yaptık. Mesela Basın Konseyi Yüksek Kurulu üyeleri olan Orhan Birgit, Kenan Akın, Doğan Heper, Altan Öymen, Güngör Mengi, Halit Esendir ve diğerlerinde meslek yaşamına saygılı, önyargılı olmayan tavırlar gördüm. Kendi kurumlarını kayırmadan gazeteci kimlikleri ile olayları değerlendiriyorlardı. Benim çok hoşuma giden bir davranış biçimiydi. Kendilerini aşarak olaylara ve önlerine gelen dosyalara objektif bakabiliyorlardı. Yazdıkları ne olursa olsun kurumlarını düşünerek değil mesleklerini düşünerek hareket ediyorlardı. Bu tutumlarını bütün gazeteci arkadaşlarımın örnek alması gerekir.

♦ *Cengiz Çandar*

1966-67’lerde Cengiz Çandar ile beraber sokak sokak, fabrika fabrika afiş asmışızdır. Cengiz’e inanmadığı şeyi yaptıramazsınız. O zaman yaptıklarına da inanıyordu. Bugün de tartışılan davranışlarını inanarak yapıyor.

♦ *Uğur Dündar*

Çok sevdiğim bir dostumdur. Başkaları için de iyi bir dosttur. Uğur’u gece 3.00’te arayın, sizinle görüşür, derdinizle ilgilenir.

♦ *İlnur Çevik*

İlnur Çevik'in kendi ağzından dinlediğim bir olayı anlatmak istiyorum: "… Cumhurbaşkanı ile birlikte Rusya'ya gidildiğinde iki meslektaş olarak aynı araba tahsis edilince ben (İlnur) arabanın başına geldim. Diğer arkadaşımı bekliyordum. Uzaktan geldi. Ben onu tanıdım; ama o beni bilmiyordu. İsmini söylemedi. "Kimi bekliyorsun?" dedim. "Sen karışma." dedi. "Güzel bir bayan gelecek, onu bekliyorum." dedi. "İsmi ne?" dedim. "İlnur Hanım." dedi. Ben de önümü ilikleyerek "Ben İlnur Hanım" dedim. Arkadaş çok bozuldu. "Özür dilerim ben bayan gelecek sanmıştım." dedi ve boynuma sarıldı." Bu olayı İlnur bize katıla katıla gülerek anlatırdı.

♦ *Güngör Mengi*

Güngör Mengi sanatçı ruhlu, dost bir insandır. İnandıklarını yazan bir kişidir. Basın Konseyi çalışmaları sırasında paradan bu kadar kaçan bir insan görmedim. Vakıf için bir etkinlik düzenlemek istedik. Bağış istemek için gittiğimizde bağış isteyemezdi. Bu, çok güzel bir tavırdır.

♦ *Altan Öymen*

Altan Bey'le CHP milletvekilliği, ANKA Ajansı dönemlerinden çok iyi bir dostluğumuz vardır. Beraber bir program yapmaya karar vermiştik. Program sırasında gözünde bir problem oldu. Tedavi oldu; ama programı yapamadık.

♦ *Doğan Heper*

Durduğu yerde maske gibi durur. Ama konuştuğu zaman her şeyi iyi bilen biri olduğunu anlarsınız. "Ağabey, şu maskeyi yüzünden çıkar." derdim; ama pek çıkarmazdı. Ben ise maskesiz Doğan Heper'i severdim.

♦ *Kenan Akın*

Kenan Akın, cemiyetlerde seçimlere katılan ve kazanan bir insandır. İyi kulis yapar. Yaptığı listelerde benim de adımı yazarak seçimleri 3-5 oy farkla kazanmama vesile olmuştur.

♦ *Orhan Birgit*

Orhan Birgit, mesleğini çok seven birisidir. Kıbrıs çıkartması sırasında gazetecilerle kurduğu ilişkileri çok dostane idi. Bir yazı yazacağı zaman mutlaka araştırıp sorardı. Yazısını ciddi yazar. Bugün Cumhuriyet'te haftada 2 gün yazıyor, aynı za-

manda Hürriyet Vakfı'nda çalışmaktadır. Bir rahatsızlığında geç aradığım için bana sitem etmişti. Ben de, bu yüzden kendisini sık sık arardım.

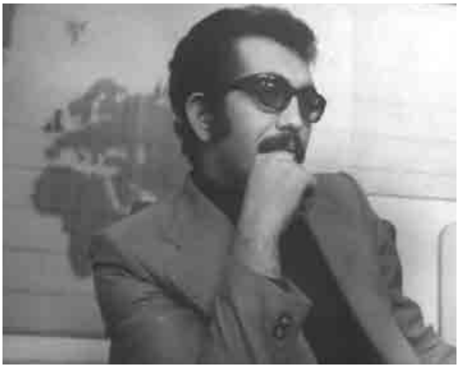
EVLİLİK VE AİLE HAYATI

1973 yılının 6. ayında evlendim. İki çocuğumuz oldu. 1975 doğumlu Ceren, Ankara TED Koleji'nde okudu. Mimar olmak istiyordu. ÖSS sınavlarında sadece mimarlığı kazandı. İTÜ son sınıfta okuyor. 1978 doğumlu Gözen ise, Biyoloji okuma sevdasına tutuldu. Ankara Üniversitesi Biyoloji bölümü 2. sınıfta okuyor.

Baki Özilhan'ın Evlilik Resmi

BAKİ ÖZİLHAN/FOTO-GALERİ

Baki Özilhan; TRT Kameramanı İken

Mülkiyeliler Birliği Dergisi Yazı Kurulu

Baki Özilhan; Uğur Mumcu'nun Cenazesinde

Baki Özilhan; Yekta Güngör ile

MPM Ödül Alanlar

Baki Özilhan; Çağlayangil ile

BAKİ ÖZİLHAN/FOTO-GALERİ

Baki Özilhan;
Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile.

Baki Özilhan; UBA Masasında

Baki Özilhan; UBA Masasında

Baki Özilhan; Çekimde

Baki Özilhan; Halit Esendir ile

Baki Özilhan'a Verilen Üürkiye Gazetecilik
Başarı Ödülü Onur Belgesi

MHP Davasından Milliyet'e Giden Gazeteci:

TAHA AKYOL

ÇOCUKLUĞU ve TAHSİL HAYATI

1946'da Yozgat'ta doğdum. İlkokul, ortaokul ve liseyi Yozgat'ta bitirdim. Babam Hacı Mustafa, mütedeyyin bir Müslüman'dı. Annemin ismi Fatma Akyol'dur. Müslüman bir ailede büyüdüm. Ailemin ulema geleneği de vardır. Babamın amcası din âlimidir. İstiklal Savaşı'nda Yozgat Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kurmuştur. Diyanet İşlerinde İlmi Eserler Tetkik Heyeti'nde çalışmıştır. Aile kökenimiz Kuzey Kafkasya'dır.

İlkokul öğretmenlerimden Memnune Acuner Hanım'ı hiç unutmam. Bize anne sevgisiyle yaklaşırdı. Öğretmen dendiğinde aklıma hep o gelir. O vakitlerde Türkiye'de resmi ideoloji milli kıyafetleri reddederdi. Ben ilkokuldayken 23 Nisanlarda milli kıyafetler de giyilmeye başladı. 1953-1954-1955 yıllarıydı. O vakit babamın heyecanla bana aldığı efe kıyafetini hatırlıyorum.

Ortaokulda Behiye Murat isimli Türkçe hocamızı saygıyla anıyorum. Bana küçük mürteci derdi. Atatürkçü olup ilericiydi; fakat talebeler arasında ayırım yapmazdı. O, Atatürk dediği zaman ben Fatih Sultan Mehmet derdim. O da her defasında izah ederdi. Tevfik Fikret'ten bahsedildiğinde, "Tevfik Fikret kötü, Mehmet Akif Ersoy iyi." derdim. O: "İkisi de iyi." derdi. Bana kitap tavsiye ederdi. Okuma alışkanlığını ailem ve Behiye Murat Hanımefendi'den kazandım.

Lise yıllarında tarih hocası Halil Yavuz Bey'i ve edebiyat hocası Aygün Korkmaz'ı saygıyla anıyorum. Onlardan çok feyiz aldım. Dersler fikir tartışmalarıyla geçerdi. Edebiyat münazaralarında ve edebiyat büyüklerini anmada aktif rol alırdım. Bunlar son derece faydalı olmuştu.

Lisede iken Adnan Menderes'in idamı beni çok etkiledi. Halkın, Adnan Menderes'e olan sevgisi beni çok etkiledi. Mahallede yapılan mevlitlere gizlice katılırdık. Ali Fuad Başgil'in Yassıada'daki tutumu ve doğru şahitlik yapması ile şahsiyet kavramının Anadolu'da ne kadar önemli olduğunu gördüm. Ali Fuat Başgil, Anadolu'da bir evliya gibi sevildi. Ben de onun talebesi olmak için İstanbul'a, İstanbul Hukuk Fakültesi'ne gitmek istiyordum. Ankara ve İstanbul'daki diğer fakülteleri kazansam da İstanbul Hukuk'a devam ettim.

Fakülteye geldiğimde bugünkü veya 12 Eylül öncesi gibi değildi; ama bir sağ-sol eğilimi vardı. Devrimci CHP ve Demokrat Parti gençliği arasında bir çekişme vardı. Şiddete bulaşmadan öğrenci hareketleri içerisinde aktif rol oynadım. 1965'te bir ara MHP İstanbul gençlik kolunu kurdum ve başkanlığını yaptım.

Ben İstanbul Hukuk'la birlikte Ankara Hukuk'u da kazandım. Babam eczacı olmamı istiyordu. Çünkü Yozgat'ta sevdiği bir eczacı vardı. Fakat ben hukuk istiyordum. Babam buna itiraz etmedi. İstanbul Hukuk'u seçmemde asıl sebep, Ali Fuat Başgil'in talebesi olmaktı. Fakat geldiğimde Ali Fuat Başgil maalesef emekli olmuştu. 27 Mayıs Darbesi 147'ler adıyla üniversitede hoşuna gitmeyen profesörleri emekli yapmıştı. Sonradan bu tashih edildi; ama Ali Fuat Başgil emekliliğini istedi.

Bir gün fakültenin birinci sınıfında iken sokakta "Gerici Başgil" diye bağırıyorlardı. Ali Fuat Başgil, emeklilik işlemlerini yaptırmak için rektörlük binasına gelmişti. CHP'li öğrenciler etrafını çevirmiş, gerici diye bağırıyorlardı. Son derece üzüldük. Fakat bir şey de yapamadık. O sıra 4-5 sivil polis kalabalığı dağıttı, Başgil de gitti. Böylece ilk isyan duygusunu yaşadık. Ondan sonra Genç Hukukçular diye bir ekol oluştu. O ekol, Milli Türk Talebe Birligi seçimlerinde yönetimin CHP gençliğinden Adalet Parti gençliğine geçmesini sağlamıştır. Ondan sonra, sık sık Ali Fuat Başgil'i ziyaret ettik. Elini öptük. Bize okumayı çok tavsiye ederdi. Başgil, bana: "Mutlaka ilim adamı olmalısın, akademik kariyer yapmalısın, fakülteyi bitirince bana gel, seni üniversiteye yerleştireyim." derdi. Fakat ben 3. sınıfta iken vefat etti. Biz de Ali Fuat Başgil'i Osmanağa Camisi'nde bütün sağ grup gençliği ile, tekbirler ile kaldırdık.

Benim talebe dönemimde Adalet Partisi gençliği, MHP'ye kaydı. Adalet Partisi'nin yollar, köprüler, barajlar sloganı bizi tatmin etmedi. Fakat anlıyorum ki; şimdi onlar çok gerekliymiş. Fakat o günkü duygusal ortamda bunlar bizi tatmin etmedi. Ayrıca CHP gençliği de Türkiye İşçi Partisi'ne kaydı. Bunlar daha da radikalleşti.

Son sınavım olan Deniz Ticaret Hukuku sınavına girecektim. Bir sabah geldiğimizde, üniversite işgal edilmiş. Kemal'in (o vakit ünlü sol grubun başı olan) yönetiminde işgal etmişler. Biz ve Adalet Partisi buna karşı çıktık. O vakit 'işgalde bir boykotta bir' diyen CHP içerisinde bir kanat 27 Mayıs alışkanlığı ile bunu destekledi. Boykot kalkınca ben sınava girerek mezun oldum. Bu yıllarda henüz silah yoktu. O hadise gençliğin yasadışı ilk hadisesi, üniversite işgalidir. Ondan önce sokakta gösteriler, mitingler olurdu. Milli Türk Talebe Birliği seçimlerinde sağ ve sol gençlik arasında itişme ve kakışmalar olurdu. İlk büyük yasadışı hareket 1968'de Fransız sol gençliğini taklit ederek Türkiye'de de oldu ve bu yasaları çiğnemenin kapısını açtı, İstanbul Üniversitesi'nin merkez binası işgal edildi. Daha sonra Yıldız ve İTÜ işgal edildi.

Üniversiteye geldiğimiz yıllarda Yeni İstanbul gazetesi sağın bayrağı idi. Tarık Buğra, Ali Fuat Başgil yazardı, biz de bunu okurduk. CHP gençliği Cumhuriyet gazetesini okurdu. Biz üniversitede ne olduğumuzu okuduğumuz gazeteden bilirdik. Mesela Adana'da avukat olan Adem Eroğlu ile yer kavgası yaptık. 10 kişilik yer kapmıştı. Tartışırken baktım cebinde Yeni İstanbul gazetesi vardı, bende de vardı, kavgayı bırakıp kucaklaştık. Edirne'den, Van'dan gelen birisi Yeni İstanbul veya Cumhuriyet gazeteleri ile bir camiaya mensubiyet duygusu duyarlardı. Bu şekilde öğrenci gençlik iki kampa ayrılmıştı. Ama bunlar en fazla yumruklaşıp birbirlerinden özür dilerlerdi. Hiçbir zaman silahlı eyleme gitmezdi.

O vakit Milli Türk Talebe Birliği başkanı şimdi CHP İstanbul teşkilatında çalışan Yüksel Çengel'di. Biz buranın yönetimini almayı kararlaştırdık. Ama seçimlerde hile yapılıyordu. Bizim ilk başkan adayımız Rasim Cinisli'ydi. Önde gelen öğrenci liderleri şimdi ANAP'ta milletvekili olan Hasan Korkmazcan'dı. Sonunda Kütahya'da yapılan seçimlerde Rasim Cinisli'nin seçilmesi ile Milli Türk Talebe Birliği kurulduğu tarihten itibaren ilk defa devrimci kanattan muhafazakâr kanada geçmiş oldu. 1965-1966 yıllarıydı. Bu seçimlerde AP ve MHP gençliği beraber hareket etti.

MESLEĞE GİRİŞİ

Fakülte bittikten sonra Recai Galip Okan bana asistanlık teklif etti. Babamın sıkıntılı olan ticari işlerine yardım etmek hem de eşim Tülin gibi bir hanımı tanımanın verdiği heyecanla Yozgat'a gidip avukat olup evlenmeyi tercih ettim. Asistanlık içimde bir ukdedir. Ayrıca bir an önce politikaya atılayım, milletvekili olayım diye Yozgat'a geldim.

Taha Akyol MHP Gençlik Kolları'nda Konferans Verirken

Yozgat'ta avukatlık ve politika faaliyetlerinde bulundum. MHP'li idim. İstanbul MHP gençlik kolu başkanlığı sırasında Rıfat Baykal 27 Mayısçılardandı. İstanbul'da partiye gelip şeriata küfür etti. Yobaz ve gericiler deyince ben de itiraz ettim. Kavga edince istifa ettim. MHP ile ilişkilerim koptu. İstanbul Gençlik Kolu Başkanlığı'ndan ayrıldım. Uzun süre partisiz kaldım. Bir ara Milli Mücadele Birliği ile çalıştım. O sırada Bediuzzaman'ın kitaplarını okudum. Bütün bu arayışlar, sağın her türlüsünü tanıyarak bir tür deney yapmamı sağladı. Yozgat'a döndüğümde yeniden MHP'ye gittim ve Genel İdare Kurulu üyesi seçildim. Seçimlerde konuşmalar yaptım. Halkı ve halkın refleksini tanımamam çok faydalı oldu. Şimdi anlıyorum ki bunların gazeteciliğime de faydası oldu.

1976 yılında Alparslan Türkeş bana telefon ederek Ankara'ya nakil yapmam gerektiğini söyledi. Yozgat'ta tanınan biri olarak nakil konusunda tereddüt ettiğimi görünce: "Biz seni parti avukatı yapıp ayda beş bin lira maaş vereceğiz." dedi. O zamanki kazancıma göre yetersizdi; ama içimde bir an önce büyük sehire gitmek arzusu vardı. Ya politikacı ya da gazeteci olarak, bir süre hem Yozgat'taki hem Ankara'daki davaları yürütebileceğimi düşündüm.

Ayrıca MHP'nin Hergün adlı bir gazete çıkaracağını GİK üyesi olduğum için

biliyordum. O gazete vasıtasıyla yazı hayatına girebilirdim. İçimdeki politika hırsı yavaş yavaş basına kaymaya başladı.

1976 yılında Ankara'ya nakloldum. Ankara'da politikacılık, avukatlık ve Hergün gazetesinde yazı yazıyordum. Babiali'ye girmeme Hergün gazetesindeki yazdığım yazılar vesile olmuştur. Kemal Ilıcak, Hergün gazetesindeki yazılarımla gıyaben beni tanımıştır.

12 Eylül'e kadar Hergün'de günlük yazıyordum. Araştırma, incelemelerim yayımlanıyordu. Bunlardan birisi "Politikada Şiddet" tir. Sonradan kitap haline geldi. Burada her türlü şiddete karşı çıkıyordum. Ülkücülerin karıştığı birkaç şiddet olayları vardı ve ülkücü camiada eleştirenler de olmuştur. Sosyo-ekonomik konularda yazım çıktı. O sırada Mehmet Ali Aybar, Lenin'e karşı çıkmıştı ve Lenin'den ayrı bir sosyalizm savunuyordu.

Hergün gazetesinde Aybar'ın lehine yazılar yazdım. 1979 senato seçimlerinde radyo konuşmaları yapılırken Ortodoks, marksist ve Türkiye İşçi Partisi konuşmacıları Mehmet Aybar'a faşistlerin övdüğü bir insan diye saldırdı. O sırada Toplumcu Düşünce diye marksizme karşı çıkan sol bir dergi çıktı. Demokratik bir sol anlayışı vardı. Marksizm'e şiddetle karşı çıkıyordu. Bu dergiyi öven yazılar yazdım, sağdan tepki aldım.

12 Eylül'den sonra hapishaneden çıkınca işsiz kaldım. Eşim ilkokul öğretmeniydi. Onun maaşı ile geçindik. Kemal Ilıcak beni aradı. Benden Tercüman gazetesine kitap sayfası oluşturmak istediğini söyledi ve bu konuda rapor istedi. Ben de uzunca bir rapor hazırlayıp verdim. Zeytin alacak durumda değil iken o zamana göre, o rapora elli bin lira verdi. Olsa olsa 10 bin lira olacakken bedeli 5 misli verdi. Çok sevinmiştim.

14 ay sorgusuz sualsiz tutuklu oldum. Sonra işsiz kaldım. Kemal Ilıcak elimden tuttu, Yankı'da çalıştım. Bir ara Hamle diye sağın ılımlı fikirlerini savunan bir dergi çıkardık; fakat sermaye olmadığı için tutturamadık. Sonra Yankı'da çalıştım. 1986 Ekim'de genel yayın yönetmeni ve yazar olarak Tercüman'a geçtim.

Yayın yönetmeni olduğum sırada bir genel yayın müdürünün bilmesi gereken pek çok şeyi bilmiyordum. Kadraj Pikaj nedir bilmiyordum, dekupe nedir bilmiyordum. Yüksel Baştunç (Yazı işleri müdürü) bana öğrenmemde katkıda bulundu. Gazetenin entelektüel, fikri bölümünü, hangi haberlerin verileceğini ben tayin ederdim. Abdullah Aksak'tan da çok yardım aldım. Haber müdürü yaptığım Şakir Süter çok iyi idi. Kemal Ilıcak, Nazlı Ilıcak, Rauf Tamer, Yavuz Donat'ın dostluğunu kazanmam benim için büyük bir şanstır. Bilhassa Rahmetli Kemal Ilıcak'ı rahmetle

anıyorum. Kemal Bey herkese yardım eder. Çok sıkıntılar çektiğini gördüm. Buna rağmen metin olmayı bilmiştir.

4 yıl Tercüman'da görev yaptım. Nazlı Ilıcak'la hem dostluğumuz hem de kavgalarımız vardır. Nazlı Ilıcak Demirel'i, ben Özal'ı tutuyordum. Fakat bir denge kurmaya çalışıyordum.

Tercüman'ın tirajı kötüye gidiyordu. Çünkü promosyon gazetesiydi. Diğer gazeteler büyük promosyon yaparken biz büyük promosyon yapamıyorduk. Merkez sağın bayrağı idi. 12 Eylül'den sonra bu büyük blok bölünmüştü. ANAP ve DYP Tercüman'ın kendi çizgilerinde yayın yapmasını istiyordu. Kıratın bayrağına sahip çıksın istiyorlardı. ANAP da Özal yanlısı olsun istiyordu. Bu, tiraj kaybına yol açmıştı. Denge kurmak da ikisini tatmin etmedi. Anlıyorum ki; Tercüman 12 Eylül öncesi sağ blokunun gazetesi idi, sonra o blok parçalanınca Tercüman da tiraj kaybetti. Tercüman'ın tiraj raporu gelince sıkıntı yaşardık. Tercüman'ın genel yayın müdürlüğü benim için ateşten gömlekti.

Gazetenin yönetiminde anlaşmazlık çıktı. Ben, Mehmet Barlas'ın gazeteye gelmesini istiyordum. Onun gazeteye gelmesinde yer problemi çıktı. Güneş gazetesinin başyazarı Tercüman'a gelip benim yazdığım yerde yazmasını söyledi. Hem genel yayın müdürüydüm hem de yerimi başkasına veremezdim. Böyle olunca gazeteyi yönetemezdim. Barlas da bunu kabul etmezdi. İki tarafın haklı olduğu bu durumda ben geri adım attım. Genel yayın yönetmenliğinden istifa ettim. Kemal Bey istifamı kabul etmedi. Çok duygulu bir şekilde vedalaştık. Karşılıklı sarmaş dolaş olduk, âdeta ağladık. Kemal Bey İngilizcemi geliştirme talebim gereği İngiltere'ye gitmemi kabul etti. Ben İngiltere'de iken genel yayın müdürü olarak kimsenin ismi yazılmadı ve İngiltere'de iken maaşımı ödedi. Fakat İngiltere'den döndükten sonra da gazeteyi yönetme hevesim kalmadı. Nazlı Ilıcak'ın yönettiği gazetede Kemal Bey yazı yaz dedi. Başkası gazeteyi yönetseydi yazmazdım. Nazlı Hanım'ın yönettiği gazetede yazı yazmaya devam ettim. Maaşlar ödenemiyordu. Kemal Bey'in de artık ümidi kalmamıştı.

Tercüman'da genel yayın müdürlüğü yaptığım sırada yelpazeyi olabildiğince genişletmeye çalıştım. Çünkü bu bir tiraj politikasıydı, daha geniş kesimlere hitap etmek gerekir; ama malî sebeplerle yürütemediğimiz promosyonu daha geniş kesimlere hitap ederek tiraji bir noktada tutamazdık. Entelektüel ağırlıklı yayınlara önem verdim. Promosyona bakmaktansa gazete alabilirler diye düşündüm. Bir de sayın Ecevit'le Tercüman'ın ilk dostane yayın yapması benim dönemime nasip oldu.

Sayın Ecevit'in Tercüman'la bir röportaj yapmasına karar verdim. Bu röportajı Rauf Tamer'in yapmasını uygun buldum. Rauf Tamer, 12 Eylül öncesi kendi deyimiyle namluya sürülmüş bir mermi gibi yazan biriydi. Merkez sağın duygularını ifade

ediyordu. Sola karşı etkili yazarlardan birisiydi. Rauf Tamer'le konuştum, o da bundan son derece memnun oldu. O da zaten 12 Eylül sonrası Ecevit'i takdir ediyordu. Yani, bu ikisinin çok ilginç olacağını düşündüm.

Rauf Tamer, Bülent Ecevit'le kamuoyunda çok yankılanan bir röportaj yaptı. Rauf Tamer gitmeden önce Bülent Bey'e çok güzel bir çicek gönderdi. Sağ okuyucularımızdan pozitif tepkiler geldi.

12 Eylül'den sonra yaşanan sağ -sol uyumu aşaması, duvarların kalkması başka büyük sebeplerin gelişmesidir ve bu tür davranışlarda rolüm olduğu inancındayım.

Artık Tercüman gazetesinin düzlüğe çıkamayacağı düşüncesi herkes tarafından görülmekteydi. Ayrılacak olanlara Kemal Bey de artık sitemde bulunmuyor ve kimseye gitmeyin diyemiyordu. Kemal Bey'in ümidi Tercüman'ı tekrar toparlayıp ayrılan yazarları geri alacağı şeklindeydi; ama ömrü yetmedi, vefat etti.

Aydın Doğan'ın şahsında bir beyefendi, anadolu insanı, dostluk, sadakat, vefa gibi meziyetleri gördüm. Bu şekilde dostluğumuz teessüs etti. Ben Tercüman'dan ayrılma noktasına geldiğimde Rauf Tamer'le Aydın Doğan bu konuyu görüşmüş. Ben Aydın Doğan'la konuştuğumda benim de Tercüman'dan gelen diğer yazarlar gibi Meydan gazetesinde biraz yazdıktan sonra Milliyet'te yazabileceğimi söyledi. Tarih vermedi, "Kısa bir süre sonra." dedi ve şaka yaptı: "Milliyet biraz sola yakın, sen de sağdasın; biraz birbirinizi tanıyın. Bir gazete camiasına alışmanız için başka bir gazetede bir süre yazınız." dedi.

Meydan'da sekiz ay kadar yazdım. Tabii, ben Meydan'da yazarken çok tepki aldım. İşte sen milliyetçi muhafazakâr, ülkücülük davası uğruna hapislere düşmüş insansın. Meydan gibi bir magazin gazetesinde nasıl yazarsın diye çok tepkiler aldım. Bu tepkileri de garip karşılamadım, çok normal tepkilerdi; çünkü Meydan gazetesiyle benim kulvarım çok farklıydı. Sağcılık -solculuk yüzünden söylemiyorum bunları. Ciddi gazetecilikle magazin gazeteciliğinin kulvar farkı vardı. Benim bu aşamadan geçmem gerekiyordu. Bu arada Hürriyet'ten de teklif gelmişti. Meydan'da yazarken bana Hürriyet'e geçme teklifi geldiğinde henüz Hürriyet Simavilerdeydi. Aydın Doğan beni telefonla aradı, "Milliyet'te başlayacaksın." dedi. Ben gittim, teşekkür ettim ve Milliyet'te başladım. O dönemde Meydan'da çalışırken Milliyet'le tanıştım. Bir Doğan Heper'le bir Altan Öymen'le tanışmak benim için zevkten de öte mesleki kazanç olmuştur.

Aydın Doğan bu süre içerisinde benimle yakın temasını muhafaza etti. Meydan'da yazıp Milliyet'te yazamıyor diye mağduriyet duygusuna kapılmamam için bir ağabey gibi yakınlık ve ilgi gösterdi. Onun için Meydan'da yazarken bir mağduriyet duygusuna kapılmadım.

Bütün yazarlar için sanıyorum yeni bir gazetede başlamanın zorlukları var ki her yazar bunu yaşamıştır. Yaşamış olan arkadaşlardan bu zorlukları dinledim. Sanki hiç tanımadığımız bir topluluğa girmiş gibi oluyoruz. Milliyet gazetesi benim hiç tanımadığım ev, ben şimdi o eve giriyorum. Milliyet ortanın biraz solunda olan bir gazetedir. Aydın Doğan bunu 'yarım parmak sol' diye ifade eder. Böyle bir gazetede ben yazı yazacağım. Gerçi benim de değişen Türkiye süreci içinde fikirlerimde gelişmeler oldu; fakat böyle bir fark var.

Milliyet'te yazarken kendimi hiçbir sansür altında hissetmedim. Yazarlardan hiçbiri bana bir imada bulunmadı. Aksine: "Biz seni sağcı olarak alıyoruz." dediler. Hiçbir zaman Milliyet katı bir doktrin gazetesi olmadı, fanatik olmadı, halk gazetesi oldu. Yelpazeyi genişletmek gerektiğinden sağa pencere açmak ihtiyaç olduğunda beni tercih ettiler.

Artık ben Milliyet'le, Milliyet okurlarıyla bütünleştim. Milliyet denince ilk akla gelen yazarlar arasına girdim. O yüzden de Milliyet gibi bir gazeteye girmiş olduğumdan dolayı hem meslekî açıdan hem de orayla bütünleşme açısından son derece mutluyum.

Hiçbir yönetim görevini düşünmüyorum, teklif edilse kabul etmem. Ben artık kendimi fikren üretim yapması, zamanın büyük kısmını bu üretime ayırması gereken bir noktada görüyorum. Benim bundan sonraki hayatım yalnız yazarlık olacaktır diye düşünüyorum.

Siyaset konusunda çok teklif aldım, özellikle son seçimlerde hem DYP'den hem de ANAP'tan çok teklif aldım; ama kesinlikle siyasete girmeyeceğim.

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

12 Eylülde 14 Ay Hapis Yattım

12 Eylül'de 12 ay tutuklandım. Bir kısmını Mamak'ta, Doğu Perinçek ile beraber yattık. Bir kısmını Dil Okulu'nda Doğu Perinçek, Erbakan ve MHP'lilerle beraber yattık.

12 Eylül sabahı ben çok sevindim. Hayatımızın tehlikede olduğunu biliyordum. Benim gibi birçok insan sevinmiştir. Birkaç gün sonra bütün MHP genel kurulu üyelerinin tutuklandığını radyodan öğrendim. Ben de teslim oldum ama keşke gitmeseydim. Bugün yanlış yaptığımı anlıyorum. 14 aylık tutukluluk hayatım başladı ve bir kez sorgum yapılmadı. 14 ay sonra mahkemede sorgum yapıldı ve tahliye oldum.

Hapis hayatımın bir bölümü tutuklu milletvekilleri ile Dil Okulu'nda geçti. Orada Ecevit, Erbakan, Doğu Perinçek vardı. Daha sonra milletvekili olmayanlar

Mamak'a gönderildi. Orada Yaşar Okuyan'la birlikte aynı hücreyi paylaştık. Bir ara Şerafettin Elçi vardı. Doğu Perinçek bizimle aynı koğuştaydı, onunla orada tanıştım. Daha sonra Mamak'ta D Blok diye bilinen 80 kişilik barakada 120 -150 kişi kaldık. Birbirine selam vermeyecek olan insanlar içerde beraberdi.

Her gün belirli bir sayım yaparlar. Bu sayım sırasında "Ey Yüce Atatürk" diye bir şiir okurduk. Zaman zaman 10. yıl nutkunu ve Gençliğe Hitabe'yi ezbere okuturlardı. Atatürkçülük dersleri vardı. Bunlar asker mantığı ile Atatürk'ü anlatma âdeta boş durmasınlar diye bir denetim mekanizmasıydı. Okuttukları kitaplar çok kalitesizdi, bu kitap dışarıdan duyulacak şekilde okunurdu.

Tutukluyken Hikmet Buyar'ın 10 ciltlik kitabını okudum. Çünkü Atatürkçülük dışında kitap okumak yasaktı. Cezaevinde en büyük kazancım iki tane dosttur. Birisi, Ertuğrul Günay. Onun vatanını nasıl sevdiğini öğrendim. Nasıl iyi bir insan olduğunu orada gördüm. Biz onu dışarıda komünist olarak görürdük. İkinci dost, İlhami Soysal'dır. Bir yazıdan dolayı tutuklanmış ve koğuşun tam ortasına bırakılmıştı. İlhami Soysal bizim yanımızda kalmayı teklif etti. Biz de kendisi ile dost olduk. Koğuşta MHP'liler, Doğu Perinçek ve arkadaşları ve TKP'liler vardı. Fakat İlhami Soysal bizim yanımıza geldi. Onunla birlikte yemek yerdik. Allah rahmet eylesin.

Doğu Perinçek subayların otobüsü ile mahkemeye geldi, biz ise mahkeme arabalarıyla geldik. Biz buna karşı çıktık. Kendi aramızdan üç kişinin bu konuyu dile getirmesine karar verdik. Bunlardan birisi bendim. Yaptığım konuşmada Nazi şartlarında yaşadığımızı belirttim. İkinci konuşmacı Nevzat Köseoğlu idi, diğeri Cengiz Gökçek. Benim konuşmam gazetelere yansıdı. Daha sonra, biz de subay arabası ile gelmeye başladık.

12 Eylül'ün yaptığı muamele budur. Bu olay sadece Doğu Perinçek'e özel değildi. Bütün siyasi tutukluları öyle görüyorlardı.

Annem Rüyasında Hapiste Uzun Kalacağımı Görmüş

Annemden mektup geldi. Annem bana "Bir rüya gördüm, yaşın genç, sabret, erken tahliye olmayacaksın." diyordu. O mektubu hâlâ saklarım. Annem, Nakşi terbiyesi gereğine göre istihareye yatmış. Mektuplarında: "Bulunduğun yer çok iyi diyorsun; ama ben çok kötü olduğunu gördüm." dedi. Gerçekten çok kötü idi. "Başka yere gideceksin, bahçesi olacak ve bahçenin demir kapılarından çıkacaksın." diyordu. Müthiş moralim bozuldu, ben annemin rüyalarına inanırım. Erken çıkarız diye bekliyordum. Annemin mektubu müthiş moralimi bozdu ve annemin rüyası çıktı. Daha sonra Mamak'tan bizi Dil Okulu'na gönderdiler. Demir kapılı, bahçeli bir yerdi ve oradan tahliye olduk.

Aysel'in Hürriyeti Haberini Atladık

Tercüman'da, "Aysel'in Hürriyeti" haberini ilk defa biz gündeme getirdik. Kampanya başlattık. Uluslararası boyut kazandı. Ankara'da Bulgar büyükelçisinin kokteyli boykot edildi. Duygularımıza hoş gelen bir olaydı. En büyük atladığım olay da yine Aysel'in Türkiye'ye gelmesi olayı idi.

Gazetecilik Hayatımda Hiç Tekzip Almadım

Gazetecilik mesleğinde aldığım ödüller var, hepsini hatırlayamıyorum. Basın Birliği'nin iki defa ödülünü kazandım. Türkiye Yazarlar Birliği'nin ödülünü kazandım.

Rahatlıkla tevazu kompleksine kapılmadan ifade edeceğim, çünkü amacım bu mesleğe yeni girmiş olanlara tecrübelerimi aktarmaktır. Benim başarımdaki en büyük etken çok çalışkan olmaktır. Yani günümün saniyesini hesap ederek çalışmaktır. Okuyarak, yazarak, olay izleyerek, panel, konferans, seyahatler yaparak… Zaten günümüzde hiçbir meslekte vasat çalışarak başarıya ulaşmak mümkün değildir. Az çalışırsanız az, çok çalışırsanız çok başarırsınız. Esas prensibim okuyucunun karşısına onu hafife almadan, onu her türlü bilimsel düzeye layık görerek, birikimli olarak çıkmaktır. İkincisi de objektif olmaktır. Hiç tekzip almadım; ama sadece bazı açıklamalar geldi.

SİYASİLER VE GAZETECİLERLE ANILARI

♦ *Demirel'in Haya Duygusuna Gıpta Ettim*

Demirel'in haya duygusu benim her zaman dikkatimi çekmiştir. 12 Eylül'den sonra Tercüman'ın genel yayın müdürü olarak Demirel'le ilk röportajı ben yaptım. Yasakların kalkmasından önce konu demokrasiydi. Demirel yakın tarihimiz üzerinde çok durdu. Baktım; Demirel yakın tarihimizi çok iyi biliyor. Bu kadar siyaset, ihtilaller, devlet yönetimi… "Siz bu kadar bilgiyi nasıl edindiniz?" dediğimde Demirel bir mahçubiyet duygusuna kapıldı. Bu, benim aklımdan hiç çıkmayacak bir olaydır.

♦ *Turgut Özal Memleket Meselelerine Çok İlgi Gösteriyordu*

Turgut Özal, rahmetli, Orta Asya'ya gitmeden önce ben bir yazı yazmıştım. Turizm Bakanlığı Türkiye'deki kervansaraylarla ilgili bir konferans düzenlemiş, beni de konuşmacı olarak çağırmışlardı. Ben gidemeyeceğimi söyledim. Sonradan Kültür Bakanlığı müsteşarına telefon açtım, dedim ki: "Kervansarayların yeri sizde var mı? Onu bana lütfen gönderin." Bana bir dosya gönderdi. Bu dosyayı harita üzerine koydum. Türkiye'de nerede kervansaray varsa çıkardım.

Kervansaraylar, Ortaçağ'da ticari canlılığı gösteren yerlerdir, bir tür oteller gibi.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da kervansarayların çok az olduğunu, İç Anadolu'da epeyce çoğaldığını, Batı Anadolu ve Balkanlar'a gidince de sayısında bir patlama yaptığını gördüm ve bir yazı kaleme aldım. Burada "Doğu ve Güneydoğu'nun geri kalmasının sebebi Osmanlılar yahut T.C. değil, coğrafyasıdır. Çünkü asırlarca önce de ticari canlılık; denizlerle irtibat, iklimin müsaitliği, dağların geçit vermesi veya düz ovalar olması bakımından buradadır." Tezini savunan bir yazı yazdım ve gazeteye geçtik. Saat 11.00'de gazeteye geldiğimde Rahmetli Özal beni arıyordu: "Taha bugünkü yazını okudum, fevkalâde önemli, ben Ortaasya'ya gideceğim, dönüşte hazırlık yap, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun tarihte niye geri kaldığını seninle konuşacağım." diyordu. Bir cumhurbaşkanının memleketin bir meselesine ne kadar kafasını taktığını gösteren çok güzel bir örnektir. Ben de: "Emriniz olur." dedim. Hakikaten de hazırlık yapıyordum. Rahmetlinin ömrü vefa etmedi. Özal'ı, Türkiye'de yaşadığımız buhranları görünce memleketimize yaptığı hizmetlerden dolayı derin bir şükranla anıyorum.

♦ *Özal Bana: "Fethullah Hoca Orta Asya'da Okullar Açacak." dedi*

Bir general bana Özal ile ilgili bir hatırasını anlatmıştı:

Bir yerde generalle Özal beraber iken general oradan geçen kapalı kızları görünce Özal'a: "İrtica ortalığı kasıp savuruyor. Her yerde irtica var." demiş. Cumhurbaşkanı Özal, generale: "Sen Fethullah Hoca'yı tanıyor musun?" diye sormuş. General de hayır deyince Özal General'e: "Sen Fethullah Hoca'yı bir tanısan o zaman bunun irtica olup olmadığını anlayacaksın. Bırakın bu irtica laflarını." demiş. General, bana bunları Özal'ın nasıl gerici olduğunu ifade etmek için anlatıyordu.

Özal bize: "Fethullah Hoca Orta Asya'da okullar açacak. Çok iyidir. Memlekete çok hizmet edecek." demiştir. "Fethullah Hoca 2000'li yıllarda Türkiye'de çok yararlı olacak bir insandır. Keşke Türkiye'de bin tane Fethullah Hoca gibi insanlar olsa…" demişti.

♦ *Doğan Heper*

Doğan Heper'le Milliyet'te başlamadan önce bir-iki kez protokol gereği karşılaşmam olmuştu. Olgun, ağırbaşlı ve mesleki hayatında da başarılı bir kişidir. Milliyet'te yazmaya başladıktan sonra daha yakından tanıma fırsatı buldum.

♦ *Sami Kohen*

Sami Kohen, öğrencilik yıllarında dış politika formasyonunu aldığım biridir. Sami Kohen'in bir yönünü eleştiririm; fazla mütevazı. Biraz daha az mütevazı ve

atılgan olabilir. Bence, dış politika konusunda, tartışmasız Türkiye'nin en kaliteli yazarı Sami Kohen'dir.

♦ *Hasan Cemal*

Hasan Cemal'le 12 Eylül öncesinin kavgalı iki gazetesinin genel yayın müdürlüğünü yaptık. Hasan Cemal'le ilk konuşmam Tercüman'ın genel yayın müdürü diye adım çıktıktan birkaç gün sonra beni araması ve tebrik etmesi suretiyle oldu. Doğrusu hem şaşırdım hem de nezaketinden son derece memnun oldum.

12 Eylül sonrasında sağ-sol duvarlarının yıkılıp, insanların birbirleriyle ilişki kurmaya başlamasıyla ilişkilerimiz çok daha gelişti. Karşılıklı istişarelerimiz olur, o solda ne olup bittiğini iyi bilir, ben de sağda ne olup bittiğini iyi bilirim.

♦ *Mim Kemal Öke*

Mim Kemal Öke'yle bir kitap fuarında benim bir kitabımı imzalarken tanıştık. Sıraya girmişti. Çok yakın ilgi gösterdi. Ben, Tercüman'ın genel yayın müdürü olunca Kemal Öke'nin medya camiasına girmesinin faydalı olacağı kanaatine vardım. Kendisi bana birkaç tane araştırmasından bahsetti. Hint Pakistan Müslümanlar'ının Milli Mücadele'ye destek vermesi, İngiliz Yüzbaşı Noel'in Kürtçülük faaliyetleri gibi konularda çalışmaları vardı. Ben de bunları yazı dizisi haline getirmesini söyledim. Türkçesi çok kötüydü, İngilizcesi'nin çok iyi olmasından kaynaklandığını düşünüyorum. Zaman zaman cümleler üzerinde tartışırdık ve emeğim de boşa gitmedi. Bugün başarılı bir medya mensubu olmuştur.

♦ *Nazlı Ilıcak*

İnsanı bezdirecek kadar çok soru soran ve mücadeleci bir gazetecidir. Nazlı Hanım'la çalışan muhabirlere Allah kolaylık versin derdim. Daha sonra kendim gazeteyi yönetip yazı işlerine başladığım vakit gördüm ki, detaylara kadar varan bir sorgulama olmadan bir şeyler eksik öğreniliyor, haber eksik oluyor, yazı eksik oluyor. Bir de onun 12 Eylül'de yaptığı mücadele, Demirel'i savunmak için Özal'la yaptığı mücadele.

♦ *Altan Öymen*

Altan Öymen'le zaman zaman takılırız hangimiz sağcıyız, hangimiz solcuyuz diye. Çünkü Altan Öymen de ben de ihtiyatlı olmak, eleştirdiğimiz insan ve eleştirdiğimiz konuda anlayışlı, yapıcı davranmaya çalışmak gibi bir özelliğe sahibiz. Altan Öymen benim Milliyet'e girmemi destekleyenlerden biridir.

♦ *Ömer Öztürkmen*

Ömer Öztürkmen Bey beni arayarak Türkiye gazetesine geçmem için nazik bir teklifte bulundu. Enver Ören Bey'le de görüşmüştü. Bu teklif, Enver Bey adınaydı. Şartlarını anlatmaya başladı. Ömer Bey'in gıyabımda gösterdiği bu dostluğu şükranla anarım.

♦ *Yavuz Donat*

12 Eylül'de cezaevinden çıktıktan sonra Tercüman'a gittim. Amacım Tercüman'la yakın ilişkide bulunup kendime iş bulmaktı. Tabi gidince de Yavuz Donat'la karşılaştık. Bana dedi ki: "Bak, sen patron olarak Türkeş'i seçtin, gittiğin yer hapishane oldu. Ben patron olarak Kemal Ilıcak'i seçtim ve benim geldiğim yer burası oldu." dedi ve kahkahayı bastı. Geldiğim yer derken çok şeyi kastediyordu. İtibarlı bir yazardır, Kemal Ilıcak tarafından desteklemiştir. Yavuz Donat denince aklıma gelen ilk şey açık sözlülüğüdür.

♦ *İlhan Bardakçı*

İlhan Bardakçı'yı Ankara'da yayımlanan haftalık Yankı bürosunda çalışırken tanıdım. Tercüman'daki 'İmparatorluğa Veda' adlı yazı dizisiyle ciddi bir kariyer yapmıştı. Bu, önemli bir yazı dizisidir. İyi bir tarih araştırmacısıdır, orada tanıştık. Benim genel yayın müdürü olacağımı benden önce bilen kişidir. Kemal Bey beni ona sormuş, o da benim çok çalışkan olduğumu söylemiş.

♦ *Derya Sazak*

Derya Sazak'la Milliyet'te çalışmaya başladıktan sonra tanıştım. O Milliyet'in Ankara temsilcisiydi, hem haber yönetmeni hem temsilciydi. Aynı zamanda da yazardı. Sonra Milliyet'in genel yayın müdürü oldu. Derya Sazak'da dikkatimi çeken hususiyet objektifliğe önem vermesidir. Her insan gibi kendisine göre siyasi görüşleri vardır; ama bunu Milliyet'in yayın politikasına bulaştırmıyor. Bu, bir hayli olgunluk isteyen bir iştir. Milliyet'in 'güvenilir olma' çizgisini devam ettiriyor, bu yönünü beğeniyorum.

♦ *Zafer Atay*

Tercüman'da çok iyi dosttuk. Genel yayın müdürü her şeyi bilemez. Dış haberlerde herhangi bir haberi birinci sayfaya alacağım zaman hep Zafer Atay'a sorardım. Benim genel yayın müdürü olmamda Zafer Atay'ın payı büyüktür.

♦ *Güneri Civaoğlu*

Güneri Civaoğlu ile ilgili önemli bulduğum bir hatıram vardır. Tercüman'ın genel yayın müdürlüğüne geldiğim sırada Civaoğlu beni dikkatle takip ediyordu. Kendisi, Tercüman'ın benden önceki genel yayın müdürüydü. Güneri Civaoğlu'ndan sonra Tercüman'da genel yayın müdürü dikişi tutturulamamıştır. Ben gelince Civaoğlu'na demişler ki: "İşte MHP'li bir militan geldi, bir ülkücü geldi, hapishaneden çıktı. Kemal Ilıcak onu Tercüman'ın başına getirdi." O yüzden de benim yayın politikamı ve yazılarımı çok ciddi olarak incelemiş. Onunla Özal'ın bir gezisinde karşılaştık.

Civaoğlu: "Ben senin bir MHP militanı olduğunu duymuştum; fakat yazılarını ve yayın politikanı çok beğeniyorum. Kemal Ilıcak sana: "Yazı yazmayı bırak, gazete yöneticiliği yap, bir genel yayın müdürünün esas işi gazete yönetmektir diyor mu?" dedi. Ben de "evet" dedim. "Peki, ne düşünüyorsun?" diye sordu. "Yazı yazmak da hoşuma gidiyor." dedim.

Bunun üzerine: "Ben de Tercüman'ı yönetirken Kemal Bey bana da aynı şeyi söylerdi." dedikten sonra Civaoğlu'nun eklediği şu sözleri hiç unutmadım: "Genel yayın müdürlüğü bir meslek değildir, gazetecinin altın bileziği kalemidir. Bak; işte Babıali'de 3-5 genel yayın müdürü var; ama 30 -40 tane yazar var, sakın gazeteciliği bırakma." dedi. Çok iyi niyetli bir tavsiye idi. Ona da Abdi İpekçi söylemişti. Ondan sonra yazılarıma daha fazla ehemmiyet verdim.

MESLEKLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nin dışında hiçbir cemiyete üye değilim, hiçbir toplu kampanyaya katılmadım ve katılmayacağım.

Basında İhtisaslaşma

Türk basının iyi bir gelişme sürecinin içinde olduğu kanaatindeyim. Dış habercilik ayrı bir ihtisas haline gelmiştir. Eskiden bir yabancı dil bilmek, adliye muhabirliğinde Londra'daki bir konferansın izlenmesine sevk edilmek gibi bir tablo ortaya çıkarırdı. Ekonomi bir ihtisas gazeteciliği haline gelmiştir. Giderek sosyal ve siyasal alanda da ihtisaslaşma gereği duyuluyor. Her partinin ayrı muhabirleri vardır. Basınımız ihtisaslaşma açısından iyi bir noktadadır.

Sansür

Bana göre sansür siyasi çıkarın düşünceyi etkilemesidir. Sansür yetkisine sahip olanlar sadece gerekçe gösterdikleri memleketin yüksek âli menfaatleriyle değil, zihinlerinde kalıplaşmış olan siyasi çıkar düşüncesiyle hareket ederler. Ve bir süre

sonra bu tür köksüz yetkililere sahip olanların kendi şahsî ve zümrevî menfaatleri ile memleketin menfaatlerini birbirinden ayıramaz hale geldikleri ve bunu giderek köreltmeye çalıştıkları kanıtlanmıştır. Onun için sansür, siyasi güç sahiplerinin ikbal beklentileriyle siyasi çıkar beklentileriyle düşünceyi budamasıdır.

Özdenetim

Medyada özdenetim olmalıdır. Bütün mesleklerde olduğu gibi medyada da meslek kurallarının olması bu özdenetim içindir. Objektif olmak, habere yorum katmamak, dürüst olmak, kişilik haklarına saygı göstermek gibi medyanın kendi kendini denetlemesi konusunda rehberlik eden meslek kuralları vardır. Ben bugün yayınımı yapayım çok ilginç oluyor, yarın da o cevap versin ayrı bir ilginçlik olsun düşüncesiyle hareket edilmesi son derece yanlıştır. "Double check (dabıl çek)" isminde bizim mesleğimizin temel kurallarından biri vardır: Çift katlı denetleme. Ben bir haberi öğrenmiş olabilirim; ancak bu haberle ilgisi olan kişilerin de ikinci bir denetim yapması gerekir, ona bir savunma hakkı verilmesi gerekir. Madalyonun öbür tarafını öğrenmem lazım, ikisini birden yayınlaman lazım. Bazı medya organlarının sorumsuz yayınlarını yanlış buluyorum.

Kesinlikle özdenetimin olmasına inanıyorum. Meslek kurallarının bir tür meslek içinde kendiliğinden uygulanmasını denetlemek bakımından meslek kurulu son derece önemlidir. Hem medyada hem de başka alanlarda önemlidir. Bu, bir mesleki dayanışma meydana getirir, bu bakımdan da önemlidir. Dilerim ki; basın alanında meslek kuruluşları daha etkili hale gelir.

Medya Kötü Alışkanlıklara Özendiriyor

Medyanın gençleri kötü yönlendirdiği, şiddete, uyuşturucuya alıştırdığı konusunda dünyanın her tarafında ciddi endişeler vardır. Özellikle sansasyonel yayınların, şiddet gösterilerinin, toplumun değerleriyle uyuşmayan yaşantı biçimlerinin gençleri kötü yönlendirdiği konusunda bütün dünyada eleştiriler vardır ve maalesef bunlar da doğrudur.

Müstehcen Yayınlar Zararlıdır

Dünya deneyleri ve bizden çok ileride olan Batı toplumlarında yapılan araştırmalar müstehcenliğin cinsel sapıklıklara ve şiddete yol açtığını gösteriyor. Çünkü bugünkü müstehcenlik başlangıçta şok edici, medyadaki reklam deyimiyle sarsıcı, ilgi çekici oluyor. Bir süre sonra ise tatminsizlik doğuyor ve daha ilerisinde de cinsî sapıklığa kadar gidiyor. ABD'nin seksüel saldırganlık adıyla yayınladığı bir rapor var;

FBI ile birlikte ABD üniversitelerinin hazırladığı bir rapor. Bunların % 70-80 gibi önemli kısmında müstehcen yayınlara düşkünlük olduğu anlaşılıyor. Müstehcen yayınlar kesinlikle zararlıdır.

Medya bu konuda oto denetim yapmalı tıpkı medyanın şiddetten kaçınması gerektiği gibi. Bu konuda da medyanın müstehcen yayınlardan kaçınması gerekir. Müstehcen yayınlar, büluğ çağına yaklaşmakta olan veya yeni büluğa ermiş gençler üzerinde kesinlikle tahripkâr bir netice meydana getirmektedir. Onlarda sorumsuzluk, sosyal ilişkilerde ahlakî, medeni, etik gibi insani değerleri bir kenara atıp sırf cinsellik merkezli yaklaşımı beraberinde getirmektedir. Karşı cinsi medeni bir varlık olarak görmek yerine illa bir seks ünitesi görmek gibi yanlış eğilimler meydana getirmektedir. Bunlar bilimsel olarak kanıtlanmıştır, tartışılamaz objektif gerçeklerdir.

Tekelleşme

Türkiye'de medyanın tekelleşmesi sürecine dünyadaki süreçler açısından bakmak faydalı olur. Eskiden Türkiye'de de dünyada da emekli maaşını kırdıran, evini satan bir insan bununla gazete çıkarabiliyordu, tıpkı ayakkabıcı dükkânı açabildiği gibi. Bugün ayakkabıcılık nasıl dünya çapında rekâbete açık, büyük para gerektiren bir endüstriyel faaliyet olmuşsa, medya da büyük sermaye gerektiren bir teknolojik faaliyet haline gelmiştir. Çok önemli bir sermaye birikimi olmadan TV ve gazete yayıncılığı yapmak mümkün değildir. Bu ister istemez her iki dalda da bu organların sayısını azaltıyor. Burada dikkat etmemiz gereken gazete sahiplerinin sayısının azalmasından ziyade düşünceyi, haber alma hürriyetini, yazma hürriyetini ortadan kaldırıp kaldırmadığıdır. Türkiye'de bu yok. Dolayısıyla yazan kişi açısından ve okuyan kişi açısından medyada sahip sayısının azalmasından kaynaklanan bir tehdit yoktur.

Promosyon Sadece Kültür İçin Olmalı

Medya hakikaten bir özendirme yapacaksa bu, kültüre yönelik olmalıdır. Medya faaliyeti bir kültür faaliyetidir. Ama tüketim eşyası vermeye kalkışınca pazarlamayla gazetecilik arasındaki farkı fark etmek zorlaşıyor. Bu yüzden ben bunu gerekli buluyorum. Ancak bu konudaki düzenlemelerin siyasi etkilerden arındırılmış olması gerekir.

GAZETECİ-SİYASETÇİ İLİŞKİLERİ

Gazeteci haber almak için, bilgi almak için, görüş almak için kendi gördüğü gerçeği bir de muhalefettekiler açısından dinlemelidir. Objektif olmak için politikacılarla temas kurmak mecburiyetindedir. "Benim hiçbir politikacıyla alâkam yoktur."

demek medya dünyası içinde övünülecek bir olay değildir, ancak bu alâkanın laubalilik haline gelmemesi gerekir. Bu da gazetecinin kendi saygınlığını, objektifliğini korumasıyla sağlanabilecek bir ilişki düzeyidir.

Bu ilişki düzeyinin bozulmasında magazin yayınlarıyla sansasyonel yayınların çok etkisi olmuştur. Medya, bağırırsa daha çok etki çeker zannedilmiştir ve bir süre hakikaten de ilgi çekmiştir. Bugün TV'ler günlük yayınlarının reklamını yaparken mübalağa yapıyorlar; ama bir süre sonra rutinleşiyor. Bunu, Türkiye'de yaşadığımız medya patlaması ve bir tür TV medyasının çocukluk hastalığı olarak görüyorum. Zaman içinde bir süre ilgi çekse bile, bir süre sonra fareli köyün kavalcısı gibi inandırıcılığını kaybedeceğini düşünüyorum. Bunun düzeleceğini, zamanla olgunlaşacağını düşünüyorum, bu bir nevi çocukluk hastalığıdır.

Bir defa medya 4. kuvvet olmalıdır. 4. kuvvet olmasının faydalı mı, zararlı mı olacağı konusu tartışmalıdır. Medyasız demokrasi düşünülemez ve medya önemli bir güçtür. Politikacının, sendika yöneticisinin medyaya ihtiyaçları vardır; filozofun, sanatçının, entelektüelin görüşlerini ifade etmeleri için medyaya ihtiyacı vardır. Medyanın da bu görüşlere aracılık etmek, halkın haber alma hürriyetini sağlamak için onlara ihtiyacı vardır. Ancak bu imkân bir güç edasıyla kullanılmamalıdır.

EVLİLİK VE AİLE HAYATI

Eşimle görücü usulüyle evlendik. Yozgat'a tatile gittiğimde annem bana: "Ben sana Muteber Hanım'ın kızını düşünüyorum." dedi. Her Kur'an kursu gidiş gelişinde onu beklerdim. Daha sonra güzel olduğunu görüp anneme tamam dedim. Ben o zaman Yozgat'ta tanınan parlak bir öğrenciydim. Ayrıca Yozgat'ı Kalkındırma ve Güzelleştirme Derneği'ni kurmuştuk. Aktif bir çalışma yaptık. Onlar da beni beğenmişler ve nişanlandık. Hayatta yaptığım en iyi işlerden birisi eşimle evlenmektir. 10 Ağustos 1967'de evlendik.

Taha Akyol ve Eşi (Nikah Merasimi)

İki tane çocuğum var. Biri babamın adını verdiğimiz Mustafa, Boğaziçi Üniversitesi'ni bitirdi. Master yapıyor, okumaya ve yazmaya düşkün. Hiçbir kötü alışkanlığı yoktur. İkinci oğlumuz Osmanlı'yı kuran Ertuğrul Gazi'nin adını verdiğimiz Ertuğrul, ilkokul 3. sınıfa gidiyor.

TAHA AKYOL/FOTO-GALERİ

Taha Akyol

Taha Akyol; Eşi ve Oğlu ile Birlikte

Taha Akyol; Eşi ve Küçük Oğlu Ertuğrul ile Kahvaltı Yaparken

Taha Akyol; Küçük Oğlu Ertuğrul ile Satranç Oynarken

Taha Akyol'un Büyük Oğlu Mustafa Akyol

Taha Akyol; Faks Çekerken

TAHA AKYOL/FOTO-GALERİ

Taha Akyol'un Beşiktaş Arması Kartalı

Taha Akyol; Kütüphanede

Taha Akyol; Yazı Yazerken

Taha Akyol; Balkonda Halit Esendir ile

Taha Akyol; Halit Esendir ile

Tercüman

BAŞBAKAN DEMİREL KIRŞEHİR VE NEVŞEHİR'DE KONUŞTU:

"Milli irade önünde eğileceğiz,,

Taha Akyol'un Çalıştığı Tercüman Gazetesi

Siyasetin İçinden Gelen Gazeteci

ALTAN ÖYMEN

ÇOCUKLUĞU VE TAHSİL HAYATI

1932 yılında İstanbul'da doğdum. Babam Hıfzı Rahman, Annem Nezaket Hanım'dır. Her ikisi de öğretmendir. Babam Trabzonlu, annem ise Boluludur. 2 yaşında babamın Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki görevi nedeniyle Ankara'ya geldik. İlkokula Devrim İlkokulu'nda başladım. Orta ve liseyi yine Ankara'da Atatürk Lisesi'nde okudum. Lisede Fevziye Aysel Tansel Hanım'dan edebiyat dersi aldık. Daha sonra 1943 senesinde babam milletvekili oldu.

Altan Öymen Anne Baba ve Kardeşleri ile

Öymen, İlkokulda Arkadaşları ve Öğretmeni ile

Ankara Üniversitesi Siyasal Fakültesi 2. sınıfta iken, 1950 yılında, Ankara Ulus gazetesinde işe başladım. Okurken gazeteciliğe başlayınca 2 sene okula ara vermek zorunda kaldım. CHP'liydim ve fakülteye girince partiye de kaydolmuştum.

MESLEĞE GİRİŞİ

Ulus gazetesinde muhabir olarak işe başladım. CHP'nin yayın organı olan Ulus gazetesine girmek çok kolay olmadı. Ulus gazetesinin neşriyat müdürüne dost tavsiyesi ile gittim; ama kabul etmedi. 2–3 ay gittim, geldim. Israr ettim, sonunda neşriyat müdürü Münir Bey beni muhabir olarak işe aldı. Beni istihbarat şefine gönderdi. İstihbarat şefi İlhan Paniş'e gittim, pek memnun olmadı. İşe gelir gelmez hemen beni habere gönderdiler.

Gazetede işe başladığım zaman herkes mesai dolunca gazeteden giderdi. Ben gitmezdim ve masamda çalışır gibi yapar, kalırdım. Akşam saatlerinde bir iş çıkınca, yazı işleri müdürü beni karşısında görünce hemen habere gönderirdi. İmzam A. Ö. diye çıkardı. Bu şekilde çok işe çıktım. Benim bu gazetecilik merakımı ve haber takibimi beğendiler. Hatta Zonguldak ve Konya'dan haber takip ettim. Telefonla bildiriyordum. O zaman haberin başında: "Altan Öymen telefonla Konya'dan bildiriyor." diye yazarlardı, çok sevinirdim. İşe girdikten bir yıl sonra parlamento muhabirliğine getirdiler. 3 yıl Ulus gazetesinde Polis, Bakanlıklar, Emniyet ve Milli Eğitim muhabirliği yaptım. 1953'te Ulus gazetesi CHP'nin yayın organı olduğu için iktidar gazeteyi kapattı. CHP'nin mallarını kanunla aldılar. Şahsî eşyamızı ve resmî kayıtlı olmayan her şeyi bir gece yarısı topladık ve ayrıldık.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDA TÜRKİYE
ALTAN ÖYMEN

1 EYLÜL 1939'DA İNÖNÜ

İNÖNÜ'YÜ LOZAN KONFERANSINDA TANIYAN FRANSIZ BÜYÜK ELÇİSİNE GÖRE, «55 YAŞINDAKİ MİLLİ ŞEF BİR KERE BİR MESELE HAKKINDA KARAR VERİNCE, BU KARARI DEĞİŞTİRMEK İÇİN ORTAYA BİR TAKIM DELİLLER ATMANIN BİR FAYDASI OLMUYORDU.»

Altan Öymen Ulus Gazetesinde Yayınladığı II. Dünya Savaşı Yazı Dizisi

Yeni Ulus Gazetesi Yayına Başladı

Yeni Ulus, Nihat Erim'in sahipliğinde 1953 yılında yayına başladı. Hıfzı Oğuz Bekata'nın matbaasında basılırdı. Alt kattaydı. Daha sonraları gazete 'Halkçı' ismiyle çıkmaya başladı. 1955'e kadar bu gazetelerde çalıştım.

1955'te Tercüman çıktı. Gazeteyi Cihat Baban ve dört arkadaşı çıkarmıştı. M. Sait Esen Ankara mümessiliydi. Daha sonra ben Ankara mümessili oldum. Tercüman liberal ve az muhalif bir gazeteydi. Cihat Baban, bana Ankara kulisi yazdırırdı. Parlamentodaki olayların perde arkasını yazmaya çalışırdım. Cihat Baban Tercüman'dan ayrıldı. Yeni Gün gazetesini çıkarmaya başladı. Ben de Yeni Gün gazetesine geçtim ve Yeni Gün'de İstanbul şefi oldum. Tarık Buğra yazı işleri müdürü idi. Yeni Gün'de 1957 seçimlerine girerken neşriyat müdürü oldum. Yüzde oranları CHP ile yakın olmasına rağmen seçim sistemi sayesinde DP daha fazla milletvekili çıkardı. Sonuçlar belli olunca manşet atmak için önceden hazırlattığımız 'DP kaybetti' klişesi elimizde kaldı, onu uzun zaman sakladım.

Yeni Gün gazetesinde Hürriyet Partisi ispat hakkı için Fethi Çelikbaş, Turan Güneş ve Coşkun Kırca teklif verdi. Bu insanlar seçimlerde güç birliği için CHP'ye katıldılar. Yeniden 1957 seçimlerinden sonra 1958'de Yeni Ulus çıkmaya başladı. 1958'de Turan Feyzioğlu çıkardı. Ben tekrar Yeni Ulus'a geçtim. Ulus'ta polemik yazıları yazdım. Zafer gazetesi DP yayın organı idi. İki gazete birbirine sataşırdı. Ben Yeni Ulus'ta çift yıldız ile polemik yazılarını yazardım. Burhan Belge, Zafer'de bu yazıları tek yıldız ile yazardı. Ben de cevap yetiştirmeye çalışırdım. Genelde biz muhalefet olduğumuz için daha saldırgan yazı yazardık. Bu arada bazı yazı dizileri yaptım; mesela kiracıların durumunu ele alan dizi yaptım, kendi başıma gelenleri yazdım.

Askerliğimi Ankara Ordu Donatım'da yaptım. 27 Mayıs olduğunda askerdim, askerde iken Akis ve Kim dergilerinde yazı yazıyordum. Telif hakkı alıyordum. Cumartesi, pazar izin günlerinde çok yazı yazdım.

Altan Öymen Askerde Arkadaşları ile

27 Mayıs Darbesi, Menderes iktidarının hatalarının sonucudur. Darbe teorik olarak tasvip edilmez ama iktidar, basına ve hâkim teminatına karşı geliyordu. 6733 sayılı yasada A. Emin Yalman ve Hüseyin Cahit, Metin Toker gibi insanlar hapse atılmıştı. Yazı işleri müdürlerine dava açılıyordu. Bir kişinin yolsuzluk yaptığı ispatlansa bile hakaret ettiniz diye basın mensupları ceza alıyordu. İspat hakkınız yoktu. Hürriyet Partisi ispat hakkını çıkarmaya çalıştı. Ama başarılı olamadı.

1950–60 arasında Ulus ve Halkçı gazetesinde bazı dönemlerde yazı işleri müdürlüğü yaptım. O zamanlar sorumlu müdür de yazı işleri müdürleriydi. Bir defasında 10 ay hapis cezası aldık. Birkaç defa 1–2 aylık cezalar aldık. Bir kısmı Yargıtay'dan döndü. 27 Mayıs sonrasında af sayesinde birçoğundan kurtulduk.

Yeni bir tekzip yasası çıkardılar ki yaptığınız haberi kendiniz yalanlar gibi yazardınız, buna mecburdunuz. Yoksa ceza yerdiniz. Ankara'da su yok diye resimli bir haber yaptık. Ertesi gün Ankara Belediyesi kitaptan kesilmiş resimle: "Şehirde su vardır." haberini bize yayımlattı. "Yollar toz içinde." dedik. "Değildir." diye belediye bize haber tekzibi yaptırdı. Bir gün birinci sahifenin bütünü tekzip haberleri ile çıktı. O kadar çok tekzip almıştık. Yasa kötüye kullanılıyordu.

OLUR MU, BÖYLE OLUR MU KARDEŞ KARDEŞİ VURUR MU?

28 Nisan Hâdiseleri : V

"O ÖLÜYÜ BİZE VERECEKSİNİZ,,

Gureba Hastanesi İkinci Dahiliye Kliniğinin buzdolabındaki ölüyü almağa, Hükümet kuvvetlerinin gücü yetmedi

Altan Öymen - Örsan Öymen

Hükümet ağzı

Altan Öymen; Kardeşi Örsan ile Ulus Gazetesinde Hazırladığı 27 Mayıs Yazı Dizisi

27 Mayıs olunca gazeteci olarak Ankara'yı dolaştım. Asker olduğum için rahat gezdim. Kardeşim Örsan Öymen ile birlikte Ulus'ta 27 Mayıs'la ilgili dizi yaptık. Askerlik bitince ihtilal sonrası Ankara Gazeteciler Cemiyeti başkanı oldum. Türkeş'in Ziya Bey'e çıkarttığını sonradan öğrendiğimiz Öncü gazetesinde genel yayın yönetmeni oldum. 1 sene sonra Kurucu Meclis'e seçildim. Oktay Ekşi, İlhami Soysal ile birlikte Kurucu Meclis'te bulundum. 27 Mayıs'ın gazetecilere faydası oldu. Gazeteciler hapisten çıktı, önce bir rahatlama oldu. Genelde gazeteciler darbeyi iyi

karşıladı. Hürriyet havası oluştu. Ama bir süre sonra askeri yönetim kendi kurallarını uyguladı. Mesela benim Öncü gazetesi, ilk kapatılan gazete idi. Çünkü Türkeş'in çıkarttığını MBK üyeleri anlamışlar. Bir bahane ile kapattılar. Bizim genel yayın yönetmenliği bitmiş oldu. Kurucu Meclis tarafından hazırlanan yeni anayasa ile gazetelere yeniden hürriyet geldi.

Kurucu Meclis'te daha çok basına haklar verilmesi için çalıştım. Doğan Avcıoğlu, Oktay Ekşi, Mümtaz Soysal ve İlhami Soysal ile birlikte bir-iki konuyu kabul ettiremedik. 25 yaşında milletvekili olma meselesi temsilciler meclisinden geçti; fakat MBK reddetti. 25 yaş meselesini kabul ettiremedik. Mesela bugün bile milletvekili olmak için 30 yaş sınırı vardır. Hâlbuki 25 yaşında 1-2 kişi ancak girer. Sanki herkes 25 yaşında girecek gibi algılandı.

Askerden dönünce 27 Mayıs Darbesi'nden sonra Ankara Gazeteciler Cemiyeti başkanlığını yaptım. Gazeteciler sendikasında başkanlık yaptım. Basın Ahlak Divanı'nı oluşturduk. Bugünkü Basın Konseyi'nin ilk denemesiydi. Başarılı olduk; ama devam etmedi. En azından basın meslek ilkeleri ortaya çıktı. Abdi İpekçi destek verdi, basın ahlak kuralları oluştu. Her gazete buna uyacağını birinci sahifesinden duyuruyordu. Basın kendini özdenetime tâbi tutuyordu. Sayın Oktay Ekşi'nin başardığı Basın Konseyi ikinci teşebbüstür. Basın için önemli bir kurumdur; ama bazı yaptırımları olunca bazıları karşı çıkıyordu. Tek yol, basının kendisini bazı özdenetim kurumları ile eleştirmesidir ki dengeli yayıncılık olsun. Aksi takdirde sonra yasa ile, sansür anlamına gelecek uygulamaları hükümetler yapmaya çalışacaktır. Maalesef de yapıyorlar. Sonra da kızıyoruz. Basın Konseyi'nde bir süre görev yaptım.

Altan Öymen; Oktay Ekşi ile

Bir süre sonra Kurucu Meclis görevim sebebiyle Öncü gazetesindeki yayın yönetmenliği görevimden ayrıldım. Öncü gazetesinde Mustafa Ekmekçi, Örsan Öymen, Oktay Ekşi, Nilüfer Yalçın, Erdoğan Tokatlı, Mete Akyol, Mustafa Özkan ve Hıncal Uluç vardı. Hepsi de başarılı oldu. Mesela Oktay Ekşi; çok titizdir, asık suratlıdır, ciddi ve otoriterdir. Her şeyin mükemmel olmasını ister. Double check (dabıl çek) yaptırır, iyi bir istihbarat şefidir. Mustafa Ekmekçi'nin esas işi eğitim muhabirliğidir ve muhabirlik yapmayı sever. Nilüfer Yalçın başarılı bir dış politika muhabiridir. Hıncal Uluç çok iyi bir spor muhabiridir. Mustafa Özkan anadolu muhabirliği yapardı.

Kurucu Meclis'te 1961 Anayasası kabul edildikten sonra yaşım tutmadığı için politikaya da giremedim. 1961 sonunda basın ataşesi olarak, basın yayın genel müdürlüğüne bağlı bir şekilde Almanya'da 5 yıl görev yaptım. Elçilikte basın ataşesi olarak Türkiye'ye haberleri ulaştırdım. Yabancı meslektaşlarla tanıştım ve onları Türkiye'ye tanıtım amaçlı davet ettim. Türkiye hakkında Alman TV'lerinde diziler yaptırmaya muvaffak olduk. Montaj masalarında bile çalıştım. Almanlar'ın halen devam eden dostluğunu kazandım. Bir ara Türkiye'ye döndüm. Daha sonra Almanya'ya gittiğimde ataşeliğe gittim, taşınma sırasında bütün bilgileri atmışlar. Alman basını hakkında hazırladığımız bütün bilgiler gitmiş. O günkü Alman basınındaki aynı gazeteler bölgesel ve ulusal yayın yapıyorlardı, bugün de hâlâ Almanya'da yayımlanmaya devam ediyorlar.

O zaman Türkiye'de TV yoktu. Basın yayın genel müdürü Altemur Kılıç Bey'in gayretleri ile Almanya'ya Türkiye'den Tv stajyerliği konusunda genç TV'ciler geldi, ve burada yetiştiler. 1970'lerde Ankara'da TV yayınları, deneme olarak bu arkadaşlarla başladı.

Daha sonra Ulus gazetesinde genel yayın müdürü oldum. Nihat Subaşı benim eski şefimdi. Partinin basın danışmanlığına geçtiği için görevi ondan devraldım. Ülkü Arman vardı. Bir yıl bu görevi devam ettirdim. Ankara gazetelerinin altın devri bitmişti. Çünkü İstanbul'da basılan gazeteler günlük olarak gelmeye başladı. Ulus'u canlandırmaya çalıştık.

Gazeteci olarak müdahalelere karşı geldiğim için rahatsızlık oldu. İdare heyeti toplantısı vardı. Ben yayın yönetmeni olarak yetkilerimi kullanmak istediğimi söyledim. Kabul edilmeyince istifamın kabulünü isteyerek gazeteden ayrıldım. Parti, idare toplantısına katılmıyordum. CHP Genel Sekreteri olarak Ecevit başkandı. İlyas Seçkin, Kemal Satır, Orhan Birgit vs. görüşmüşler. Bana Ecevit'ten kibar bir mektup geldi. Parti gazetesi olması hasebiyle şartların çok zor olduğunu ve benim istifamı mecburen kabul etmek zorunda olduklarını vs. ifade eden mektuptu.

Altan Öymen; Ecevit ile Yolda Yürürken

Parti içinde Ecevit ile diğerleri arasında ciddi ayrılıklar meydana gelmeye başlamıştı. Kemal Satır ekibi, yayınlarımdan rahatsız oldu. Benim gazetecilik ilkelerimi kabul etmediler. Ben de İstanbul'da yayımlanan Malik Yolaç'ın sahibi olduğu Akşam gazetesine geçtim. Ciddi diziler yayınladım. Mesela Boğazlar meselesi gündeme gelmişse hemen o konuda 2-3 günlük diziler yapardım. Siyasi konularda birikimim olduğu için çabuk yazardım. Akşam'da epey dizi yazı hazırladım. Arşivlerim vardı. Kütüphanem zengindi. Bir de bilgiye nasıl ulaşacağınızı bilirseniz yazıyı çabuk hazırlıyorsunuz. Bu dizi yazılardan sonra Akşam'da fıkra yazarlığı yapmaya başladım.

12 Mart döneminde arkadaşlar içeri atıldı. Benim tutuklanmam ise uçak kaçırma olayından olmuştu. ANKA haber ajansı olarak iç ve dış basına hatta radyolara haber servisi yapıyorduk. Tam bu arada Deniz Gezmişlerin idamları söz konusuydu. Ben zaten temel düşünce olarak idamlara karşı olan birisiyim. Hiç kimseyi öldürmeyen 3 kişinin idamına karşı çıktık. İstanbul'da Yaşar Kemal, Onat Kutlar ve 5-10

arkadaş 10 bin kişi tarafından imzalanan dilekçeleri meclise ve cumhurbaşkanına verdik. Parti liderlerini ziyarette bulunduk. Basın açıklamasını ben yaptım. Daha sonra anladık ki telefonlarımız dinleniyormuş.

1971'de yapılan 12 Mart Müdahalesi sonrasında gazete el değiştirdi. Türk-İş gazeteyi devraldı. Muhtıra döneminde gazeteye baskılar artmaya başladı. Ben de muhtıraya karşı yazı yazıyordum. Biraz da sert oluyordu. Sıkıyönetimden TÜRK-İŞ'e benimle ilgili telgraf gelmiş. Gazetenin neşriyat müdürü olan, Ulus'tan eski arkadaşım Ülkü Arman beni kahve içmek için odasına çağırdı. Ben de: "Meseleden haberim yok. Yazımı bitirmem lazım." dedim. "Bırak şimdi yazıyı gel!" dedi. Mecburen yazıyı yarım bıraktım, gittim. Kibarca yazılarımızın yayımlanmayacağını bana anlattı. Böylece Akşam'da işimiz de bitmiş oldu.

Sonra ANKA haber ajansını kurdum. Akşam'dan ayrıldığım için tazminatım vardı. Günaydın gazetesinin sahibi Haldun Simavi ile de anlaşarak, ajans kurarak Günaydın'a servis yapma işi ortaya çıktı. Haldun Simavi de biraz peşin para verdi. Böylece Ankara Gökdelen'de 4 kişi ile tek bir odada başladık. Büyük bir masa aldık. Rahmetli kardeşim TRT'den çıkarılmıştı. Kardeşim Örsan Öymen, Ali Polat, Sevgi Soysal ile Günaydın ve bağlı gazetelere haber vermeye başladık.

Altan Öymen ANKA Ajansında Uğur Mumcu ile

Daha sonra Cumhuriyet ve diğer gazeteler de abone olmaya başladılar. 35 kişilik kadro ortaya çıktı. Uğur Mumcu bizim ajansta idi. Daha sonra ANKA ajansını siyasete girdiğim için devrettim.

1977'de seçimler için listelerin verilmesinden yarım saat önce Ecevit aradı. Siyasete atılmayı teklif etti. Siyasete 18 yaşından beri ilgim olduğu için bu teklifi kabul ettim ve seçim sonuçları açıklandığında milletvekili oldum. Mecliste grup başkan vekilliği yaptım. Hükümet kurulduğunda güven oyu alamadık. Turizm ve Tanıtma Bakanı olmuştum. Daha sonra Parti GİK Kurulu'nda görev yaptım 12 Eylül döneminde CHP genel sekreter yardımcısı görevindeydim. Cumhuriyet'te yazılarıma devam etmiştim. 12 Eylül sonrası CHP'den 20 kişi 10 yıl süre ile siyaset yasağı aldık.

Altan Öymen; Milletvekili İken Meclis'te Basın Toplantısında

1980 öncesinde basın hürriyetini kısıtlayıcı bir şey yoktu. Cumhurbaşkanının seçilememesi ve terörün artması sebebiyle darbe oldu. 1960'ta çok sert bir şekilde politikacıların üstüne gidildi. İdam cezaları uygulandı. Çok kötü oldu. Yassıada'da tuttular. 12 Eylül'de de bazı gözaltılar olduysa da 27 Mayıs gibi idam vesaire yaşanmadı.

12 Eylül olunca meslek olarak gazeteciliğe dönmeyi düşündüm. Hürriyet'ten Nezih Demirkent istedi. Ardından Cumhuriyet'ten teklif geldi. Cumhuriyet'te yazmaya başladım. Ama konseyden tebliğ yayımlandı. "Siyasi yasaklılar Türkiye'nin geçmiş ve geleceği hakkında yazı yazamaz." denildi. Hasan Cemal yayın yönetmeni idi. Bana bölgelerle ilgili dosyalar hazırlattı. Adana bölgesi vs. tanıtımlar yaptık. Yurt dışında Ermeni davası OECD vs. toplantıları takip etmemi sağladı. Ama Cumhuriyet'in imkânları yetersizdi. Paris'te kız kardeşim basın ataşesiydi, Bonn'da Örsan konsolosluktaydı. Strassburg'ta çocuklarım okuyordu. Evlerinde kalarak masrafları azaltmaya çalışıyorduk. Yunanistan'daki seçimleri takip ettik. Uzun uzun verdik. Askerî iktidar bundan bile rahatsız oluyordu.

Altan Öymen; Cumhuriyet Yayın Yönetmeni Hasan Cemal ve Eşi ile

Bir süre sonra partiler kurulmaya başlamıştı. Bu arada bana Milliyet'ten teklif geldi. Cumhuriyet'ten ayrılmak zor oldu. Aydın Doğan'ın satın aldığı Milliyet'e geçmemin şartı İstanbul'a taşınmamdı. Mecburen İstanbul'a taşındık. Gazetede yayın koordinatörü gibi görev yaparken Milliyet'te başyazı yazmaya başladık. 10 yıldır bunu devam ettiriyorum. Sadece siyasete tekrar atıldığım sürelerde iç sayfalarda yazdım.

işte katli
elebaşı

Milliyet
Halk Gazetesi

Altan Öymen;
12 Eylül Sonrası Çalıştığı Milliyet Gazetesi

BUGÜN

İKİ AYRI KONU

İKİ "Kürt konusu" var.
Biri Türkiye'de.. Öteki Irak'ta..
İkisi birbirinden tamamen farklıdır.
Bu farklılık, iki devletin tarih boyunca oluşmuş yapılarından ve halklarının statülerinden geliyor.
1- Türkiye, etnik verilere göre değil, vatandaşlık esasına göre kurulmuş bir devlettir. Fransa gibi, Almanya gibi..
Bu tip devletlerde kimseye kökeninin ne olduğu sorulmuyor. Anadil, din, mezhep gibi farklar, devletin ne idari yapısında rol oynuyor, ne hukukunda.. Hatta onların istatistiklere geçişi bile, sosyolojik araştırmalara konu olmanın dışında, pra-

Altan Öymen;
Milliyet'te Yazdığı "Bugün" Başlıklı Başyazısı

İLGİNÇ MESLEK ANILARI

İsmet Paşa'ya Her Gün Bilgi Verirdim

İsmet Paşa, Ulus gazetesinin büyük patronudur. Genel yayın yönetmeni olunca: "Paşa çağırıyor." dediler. İsmet Paşa ile görüştük. "Sen gazetenin yayın yönetmeni olmuşsun; bundan sonra her gün bana geleceksin." dedi. Devamlı her sabah yanına giderdim. Zaten gitmesen bazen çağırırlardı. Partide beklerdik. Programına uygun şekilde görüşürdük. Bazen kahvaltı yaparken, bazen spor yaparken genel olarak dinlerdi. Bazen soru sorardı. Genelde gündemdeki haberleri anlatırdım. Bazen o konuda bildiklerini söylerdi; fakat direkt telkini olmazdı. Parti gazetesi olduğu için zaten endirekt telkinler doğal olarak oluyordu. Bazen bir mesaj vermek isterse açıklama olarak Ulus gazetesine koyardık. Aslında Paşa benden genel malumatı aldıktan sonra başkaları ile de aynı konuları görüşür, fikirlerini alırmış. Ben çok sonraları bunu fark ettim.

Alman Gazetecileri Türkiye'ye Getirdik

Türkiye'ye gelen Alman gazetecileri seçerek çağırdım. Etkinliği olanları tercih ettim. Menfi bile olsa, Türkiye'yi görünce müspet fikir sahibi olabilecekleri çağırdım. İstanbul Beyoğlu'nu gezdik. İstiklal caddesinde yürüyerek gezdik. Ara sokaklara girdiler. Mihmandar rahatsız oldu; ama Alman gazeteciler çok güzel manav görüntüleri çektiler. TV'lerde Türkiye hakkında müspet yayınlar yapıldı.

Sofya'ya Uçak Kaçırdım Diye Tutukladılar

12 Mart 1971 Muhtırası'ndan bir süre sonra sağ düşünceli Yılmaz Yalçıner tarafından Sofya'ya uçak kaçırma işi olmuştu. Bazıları tevkif edilmişti. Dış radyolara

gece haber geçmek için evdeki telefonu kullanırdık. Sokağa çıkma yasağı vardı. Yanımda çalışan Savaş isimli çocuğa rica ettim. Çankaya'da komşumuz olan Emin Galip sandalcının evi yakındı; ondan gece yarısı ödünç telefon cihazı aldık. 2-3 gün sonra Savaş telefon cihazını götürmek için gittiğinde polisler Savaş'ı içeri alıp tutuklamış. Emin Galip zaten tutuklanmış ve evde polis tertibat almış. 4-5 gün Savaş'ın izini bulamadık; bu arada sıkıyönetimden bir telefon geldi. Albay Yaşar isimli birisi beni sıkıyönetim merkezine çağırdı. "Tamam." dedim. Savaş'ı bulduk diye sevinirken oraya gittiğimizde oradaki subay: "Alın bunu içeri biraz. Beynini yıkayalım, aklı başına gelsin." dediler. Ne olduğunu anlayamadım. Beni hemen içeri attılar.

Uçağı kaçıranların içinde olduğumu ileri sürmüşler. Hostes Leyla'yı tanıyormuşum. Ayrıca kargoda Diyarbakırlı Mahmut'u tanıyormuşum. İddia etmişler. Ama zaman içerisinde benim işin içinde olmadığım anlaşıldı. Çünkü havayollarında Allah'tan Leyla diye bir hostes yokmuş. Yapılan ikinci sorguda uydurduklarını itiraf etmişler. Bunları, bana beni gözlerim kapalı sorgulayan sivil kişi söyledi. Ayrıca kargoda Diyarbakırlı Mahmut diye biri de yokmuş. "Beni bırakın o zaman." dedim. Zaten beni genelde idamlara karşı dilekçe toplamam yüzünden sorguluyorlardı. "Bırakamayız." dediler. Nedenini sorduğumda: "Biz seni gazete ve radyolarda uçak kaçıran diye açıkladık." cevabını verdiler.

12 Mart döneminde 30 gün içeride tuttular. Sonra bile bile lades diyerek tutuklama kararı verdiler. 2 ay daha hapiste yattık. Ademi muhakeme kararı ile dışarı çıkabildik.

1950 -60 arasında yazı işleri müdürlüğü yaptım. O zamanlar sorumlu müdür de yazı işleri müdürleriydi. Bir defasında 10 ay hapis cezası aldık. Birkaç defa 1-2 aylık cezalar aldık. Bir kısmı yargıtaydan döndü. 27 Mayıs sonrasında af sayesinde birçoğundan kurtulduk.

GAZETECİLERLE İLGİLİ ANILARI

♦ *Oktay Ekşi*

Oktay, 1952 yılında benden bir yıl sonra gazeteciliğe başlamıştır. Oktay Ekşi titizdir. Biraz asık suratlıdır. Double check (dabıl çek) yapardı. Öncü gazetesinde ben yayın yönetmeni iken Oktay istihbarat şefimizdi. Birbirimize takılırdık; şehre geldik, medeniyet öğrendik vs. diye.

♦ *Örsan Öymen*

Örsan, çok yetenekli bir gazeteci idi. Kendi isteği ile gazeteciliğe başladı. Liseyi bitirince gazeteciliğe merak sardı. Tercüman gazetesine yardım ederdi. Rahmetli

annem: “Bir evde iki tane dağınık adam yeter. Bu gazeteci olmasın.” derdi. Hatta bana: “Örsan’ı vazgeçir.” derdi. Cihat Baban, yazdığı bir yazıyı çok beğendi. Böylece Oktay Ekşi ile beraber Dünya gazetesinde çalıştı. Çok genç yaşta vefat etti. Benim için büyük kayıptır. Örsan Bodrum’daydı. Yaz tatilinde kriz geçirmiş. İzmir’e cankurtaranla getirmişler. Ankara’dan uçakla hemen İzmir’e gittim. Doktorlar yanına sokmuyorlardı. Sabahleyin tekrar enfaktüs geçirmiş, aniden vefat etti. Çok şakacıydı. Yazılarında espiri tarafı vardı. Milliyet’te uzun süre çalıştı. Öncü gazetesinde Kulis başlığı ile yazıları çıkmıştır. Kendisi bir kitap yayımladı: “Bir ihtilal daha var.” Darbeleri mizahî bir üslupla anlatmıştı.

Altan Öymen’in Genç Yaşta Vefat Eden Kardeşi Örsan Öymen’in Kitabı

♦ *Uğur Mumcu*

ANKA Ajans’ta beraber çalıştık. Cumhuriyet gazetesinde beraber yazdık. Meşhur sahte Sunta İhracatı davasını Başbakan Demirel’in kardeşi Yahya Demirel aleyhinde ortaya çıkardık. Uğur Mumcu ile bana 6 tane dava açtılar. Biz mahkemeye dilekçe yazmak yerine kitap bastırdık. Kitabın başlangıcı mahkemeye dilekçe şeklin-

de yazılmıştı. Gazeteci lisaniyle Başbakan Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in Sunta davasının bütün safhalarını anlattık. Hâkimlere dilekçe yerine bu kitabı takdim ettik. 6 davadan da beraat ettik.

Uğur Mumcu da esprili birisidir. Güneydoğu'da askerlik yapıp gelince Sakıncalı Piyade kitabını yazdı. Bizim evde askerlik hatıralarını anlatırken evde kahkahalarla gülerdik. Hatta ertesi gün bile gülmeye devam ederdik. Askerde çok sıkıntı çekti.

Uğur Mumcu'nun öldürülmesinde ortaya çıkan ipuçları pek yeterli olmadı, İşin üzerine ciddi olarak gidilmedi.

♦ *İlhan Selçuk*

İlhan Selçuk'un tutarlı bir üslûbu vardı. Cumhuriyet'te Pencere sütunu altındaki ciddi yazıları ile bilinmektedir. Değişik fikirlerimiz vardır; aramızda polemik olacak bir şey olmamıştır.

♦ *Orhan Erinç*

Ciddi bir gazete yöneticisidir. Değişik fikirlerdeki insanları bir arada tutmayı başarmaktadır. Bütün gazetelerde farklı fıtratlar vardır, rekâbet vardır. Bütün bunları en iyi başaran kişilerden biridir.

♦ *Hasan Cemal*

ANKA ajansında birlikte çalıştık. Devrim gazetesindeki çalışmalarından da tanırım. İşini ciddi tutan birisidir. Cumhuriyet'te benim yayın yönetmenim olmuştur. Siyasi yasaklı olmam sebebiyle, Hasan Cemal benim yapabileceğim çalışma alanlarını bulmuştur. Cumhuriyet'i eski sistemden ofset baskı sistemine geçiren kişidir. Açık düşüncelidir. Yazılarını devamlı okurum. Yeni şeyler öğrendiğim yazıları vardır. Ben Cumhuriyet'ten ayrıldıktan çok sonra kendisi de ayrılarak Milliyet'e gelmiştir.

♦ *Çetin Altan*

Gazeteciliğe başladığımda ilk tanıştığım kişilerden biridir. Hürses gazetesinde "Şeytanın Gör Dediği" adındaki fıkra yazılarını yazmaya başlamıştı.

Bir gün Zonguldak'ta işçi federasyonu toplantısı için gittik. Benden 2 sene önce mesleğe başladığı için ben daha çok ona bakıyordum. Maden ocaklarına girdik. İş bitince Çetin, "Kayığa binelim." dedi. Sandala bindik. Ben kürek çekmeyi bilmiyordum. Çetin Altan epey açılmıştı. Denizde akıntı yüzünden fazla açılınca etraftan uyardılar. Allah'tan zar zor geri döndük. İlk gençlik hatıramızdır. Müthiş

yazı yeteneği vardır. Benzetmeleri müthiş bir yazardır. Romanları ve kitapları vardır.

♦ *Mehmet Barlas*

Mehmet Barlas'ın babasını tanırım. Cemil Sait Bey, Pazar Postası dergisini çıkarırdı. Ulus'ta çalışırken ben o derginin yazı işleri müdürlüğünü de yaptım. Kendisi yaşlı olmasına rağmen bizim gibi gençlerle çalışmaktan zevk alırdı. Ondan çok şeyler öğrendik. Bizimle akşam yemeklerine çıkardı. O zaman CHP'nin sol kanadında olan, çok entelektüel olan bir kişidir. Kendisinden çok şeyler öğrendik. O zamanlar Mehmet Bey daha gençti. Daha sonra, Mehmet Barlas ile Cumhuriyet gazetesinde beraber çalıştık. Kendisi başarılı bir gazetecidir.

♦ *Nazlı Ilıcak*

Nazlı Ilıcak ile birlikte TRT'de 'Kazan Kaynıyor' adında bir program yaptık. 12 Eylül Darbesi'ne Nazlı Hanım sağdan, ben soldan karşı geliyorduk. Dolayısıyla aynı platformda bulunuyorduk. Kazan Kaynıyor programında politikacıları çağırıp farklı açılardan olaylara bakıyorduk. Kendi fikirlerimizi de açıklıyorduk. Başlangıçta gayet ciddi başlayan programlarda bazen kendi aramızda bile tartıştığımız oluyordu. Programda tartışmalarımız beni rahatsız ederken program bitince yönetmenler: "Çok iyi oluyor, farklı fikirleri savunmanız çok reyting alıyor, arayanlar çok oluyor, telefonlar geliyor, ilgi artıyor. Aman tartışmalara devam edin." demeye başladılar. Gerçekten birbirimizle fikir ayrılıkları yüzünden programda tartıştığımız da oluyordu.

♦ *Orhan Birgit*

Benden önce gazeteciliğe başlamıştır. İstanbul'da Ulus gazetesinin temsilcisi idi. KİM dergisini çıkarmıştır. Ben KİM dergisinin Ankara temsilcisi gibi oldum. Bir de politikada halef selef olduk. Turizm ve Tanıtma Bakanı iken görevi ondan devraldım. Parti genel sekreteri yardımcısı iken ben ondan görevi devraldım. Hatta 1979 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Orhan Bey'e partide arkadaşlar takılırdı: "Sen cumhurbaşkanı adayı ol, Altan da arkandan aday olsun." der, gülerlerdi.

♦ *Mete Akyol*

Öncü gazetesinde beraber çalıştık. Başarılı bir muhabirdir. İlk esprili yazılarına orada başlamıştı. Milliyet'te yazmaya devam etti. Haberlerin içinde esprili yönleri

çok iyi bulurdu. Bazen garson kılığına girer, girilemeyecek yerlere girer, espirili yazılarını yazardı.

♦ *Nilüfer Yalçın*

Öncü gazetesinde beraber çalıştık. Dış konulara hâkimdi. Çok titiz ve mükemmeliyetçi olduğu için uzun yazardı. Sayfa çizen arkadaşlarla tartışırdı. Daha sonra Milliyet'te dış haberler sorumlusu oldu.

♦ *Nezih Demirkent*

Hürriyet gazetesini yönettiği zamandan tanıyorum. 12 Eylül sonrası, yasaklı olmam sebebiyle benim için politika bittiği zaman onun önerisiyle Hürriyet'te yazmaya başladım. Daha sonra Dünya gazetesini çok iyi bir seviyeye getirdi. Özellikle Ekonomi dünyasında bulunanların dikkatle takip etmesi gereken bir gazete yaptı. Yine medya konusunda yazdığı yazılar çok güzeldir. Onları daha sonra kitap haline getirdi. Medyanın meselelerine bakışı enteresandır. Uzun yıllar İstanbul Gazeteciler Cemiyeti başkanlığını yürüttü.

♦ *Orhan Taşan*

Eski bir gazetecidir. Ayrıca basın ataşeliği de yapmıştır. En son kurduğumuz dostlar grubunu meydana getirmek için çalıştık. Bir nevi gazeteciler meclisi gibiydi.

♦ *Kenan Akın*

Yurtdışı gezilerinde farklı gazetelerde çalışırken beraber olduk. Özellikle Arapça bildiği için Arap ülkelerinde çok işimize yarardı. Hatta arkadaşlar Kenan'ın Arapça'sına takılırlardı. "Yanlış söyledi." derlerdi; ama ben Kenan'ın doğru çevirdiğine inanır, öyle yazardım.

GAZETECİLİKLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Genç Muhabirlere Tavsiyeler

Gazeteciliğin temeli muhabirliktir, öğrenmektir. Dinleme, okuma, konuşma, günceli takip gereklidir. Yazı işleri müdürü vs. olmak gazeteciyi muhabirlikten koparmamalıdır. İnsan kendine vakit ayırmalı; muhabirlik ve araştırma yapmalı. Yazı işleri mutfaktır ve sadece içeride kalırsın. Muhabirlik taban çalışmasıdır, halkla teması kesmemelidir.

Televizyon da gazetecilerin yapması gereken bir iştir. Gazete ve TV birbirini

tamamlayan iki uğraştır. Gazetecilerin de televizyoncuların da her iki mesleğe ilgi göstermesini tavsiye ederim.

Basın Meslek İlkeleri basın için çok önemlidir. Haberi olduğu gibi aktarmalıdır. Olayı asla çarpıtmamalıdır. Habercilik, hızlı bir iş olduğu için hata yapılabilir; ama gazeteci bunu düzeltebilmelidir. Gazeteci duygularına kapılmamalıdır. Mesela bir kişi, kuruluş veya siyasetçiye karşı haberde çarpıtma yapmamalıdır. Mesela birisi kendisine iyi davrandı diye haberi büyüterek vermemelidir. Duygularını bir kenara koyarak haber ve yorum yaparken dikkatli olmalıdır. Zaten Basın Meslek İlkeleri'ne riayet etseler birçok problem çözülecektir. Benim yazılarıma bazı açıklamalar geldi. Ben onları yayımladım. Bazıları çok uzun olduğu için kısaltarak koydum. Özal'dan yazılı, Demirel'den sözlü bazı açıklamalar gelmişti. Gazeteci gelen düzeltme yazılarını mutlaka yayınlamalı. Özellikle haberlerde karşı tarafın görüşünü mutlak almalıdır.

Sosyal hayat içinde herkesin birbirini tanıması gayet doğaldır. Ancak bu ilişkiler ahbablık düzeyinde sürdürülmelidir. Burada mesele gazetecilik yaparken bu dostluklarını haberlere yansıtmamaktır. Gerekirse dostları hakkında bile olsa iyi olmayan haber ve yazıları yayınlamak gerekir. Benim hayatımda bu çok oldu. Dostluk iş karıştırılmamalıdır. Mesela benim bir siyasetçi dostum yazdığım yazıda kendisini eleştirince bana telefon etti. "Yahu bu yazdığın dostluğa sığdı mı?" dedi. Bende: "Dostluk ayrı; yaptığım eleştiri normaldir." dedim. Bana biraz kırıldı. Daha sonra yine bu dostumun hakkında bir polis müdürünün yaptırdığı aleyhte yazılar çıkınca ben de haksızlık olduğunu yazınca bu sefer de beni arayarak teşekkür etti. Bunlara aslında gerek yoktu.

Sansür

Yazılan bir yazının gazetede yayımlanmasının engellenmesi sansürdür. 1961 Anayasası'ndan sonra biraz serbestlik olmuştur. Yayımlanan bir yazıya ceza verilmesi de bir nevi sansürdür. 1946'ya kadar tek parti vardı. Gazeteler kontrol ediliyordu. Ama bugün 1996'da çıkacak yeni kanunla yolsuzluk olaylarını yazmanın bile suç kapsamın alınmak istenmesi doğru değildir. İktidarların basını kontrol altında tutmak istemesi eski tecrübelere rağmen yanlıştır.

Tekelleşme

Eskiden gazeteciler teşvik alarak gazete çıkarabiliyorlardı. Teknolojinin artmasıyle ciddi sermaye birikimi gerektirmeye başladı. Gazeteler içinde farklı yazılar

yazan yazarlar vardır. Anadolu'da bölgesel gazetelerin gelişmeye başlaması ile tekelleşme olayı zayıflayacaktır. TV'lerin çoğalması da tekelleşmeyi zayıflatacaktır.

EVLİLİK HAYATI

Eşim üniversiteden sınıf arkadaşımdı. Ben gazeteciliğe kendimi kaptırınca Siyasal'da dersleri pek takip edemezdim. Siyasal'da devamsızlık yüzünden dersleri geçemedik. Üçüncü yıl gittiğimde sınıfta yer yoktu. Arka sıralarda bir kızın yanında oturmak zorunda kaldım. Sınıfta 2 kız, 148 erkek vardı. Yanına oturduğum kız ile aramızda herhangi bir dostluk olmadı. Siyasal'da yer kapma olayı olurdu. Okul bitince eşimle evlendik. Bir kız, bir erkek evladımız var.

Altan Öymen; Nikah Masasında Eşi ile

Altan Öymen; Ailelerle Birlikte Evlilik Resmi

ALTAN ÖYMEN/FOTO-GALERİ

Altan Öymen; Kardeşi ile

Altan Öymen; İlkokul Yıllarında

Altan Öymen; Lise Yıllarında

Altan Öymen; Gençliği

Altan Öymen; Asteğmen

Altan Öymen; CHP Genel İdare Kurulu'nda

ALTAN ÖYMEN/FOTO-GALERİ

Altan Öymen; Vehbi Koç ile

*Altan Öymen;
7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren*

Altan Öymen; Açık Oturumda Bülent Ecevit ve Erdal İnönü ile Birlikte

*Altan Öymen;
Kenan Evren ve Aydın Doğan ile*

Altan Öymen; Erdal İnönü ile

Altan Öymen; Mecliste

ALTAN ÖYMEN/FOTO-GALERİ

Altan Öymen'in Babasına Ait Dergi

Altan Öymen;
Bakanlığı Döneminde Eşi ile

Altan Öymen;
Tatilde Erol Simavi ile

Altan Öymen;
Bülent Ecevit ile Birlikte Uçakta

1965 Hürriyet Gazetesi Manşeti

27 Nisan Müzakereleri: V

Bayar Uçağa smokiniyle bindi

Misafiri Eyüp Han ise yemeği onunl
değil, Protokolün ikinci kademesindek
zevatla yemek zorunda kaldı

Yazan: A. Ö. Öymen

Şimdi Polisle

Altan Öymen'in Yazı Dizisi

ALTAN ÖYMEN/FOTO-GALERİ

Altan Öymen'in Nail Güreli Yazı Dizisi

Altan Öymen; Oktay Ekşi ile

Altan Öymen; Aydın Yalçın, Güneri Civaoğlu ve Hasan Cemal ile

Altan Öymen; Eşi ile Birlikte

Altan Öymen; Evde Çalışma Masasında

Altan Öymen; Kutüphanesinde